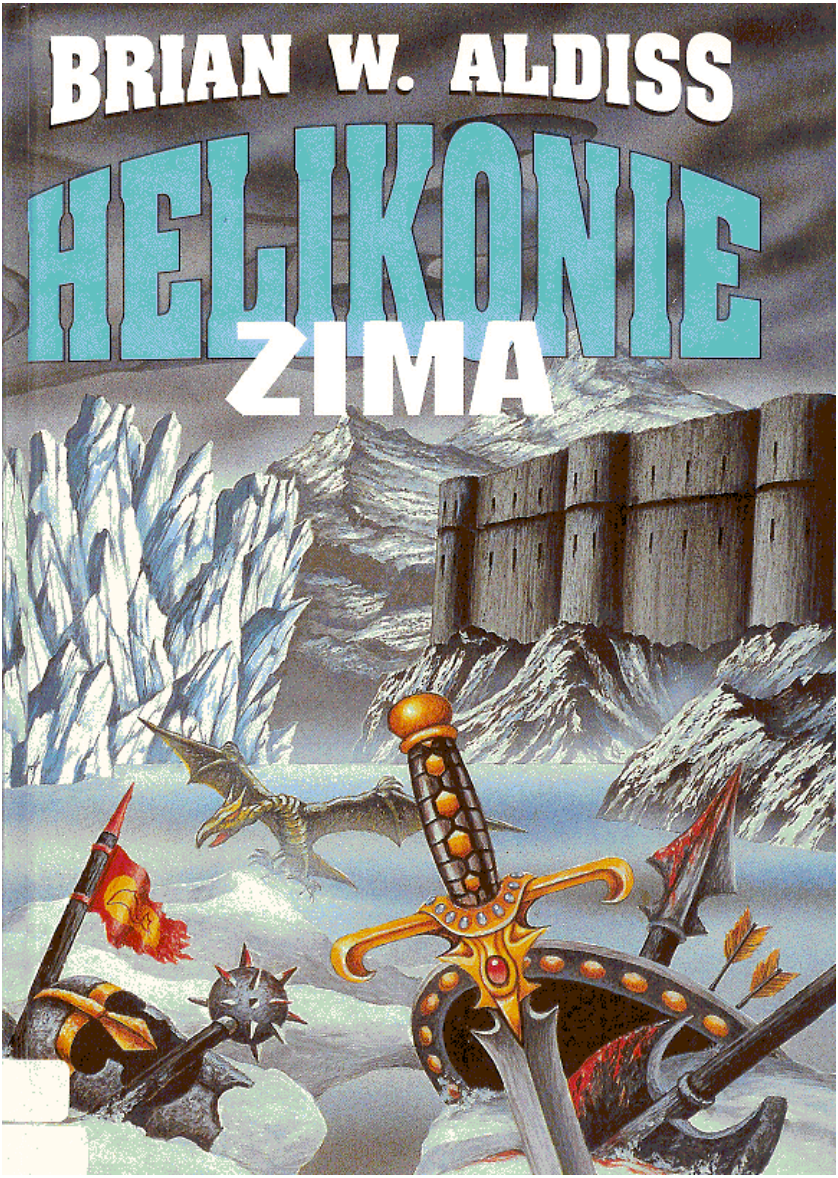

BRIAN W. ALDISS
HELIKONIE
ZIMA

Brian W. Aldiss

Helikonie III

Zima

Brian W. Aldiss

HELIKONIE – zima

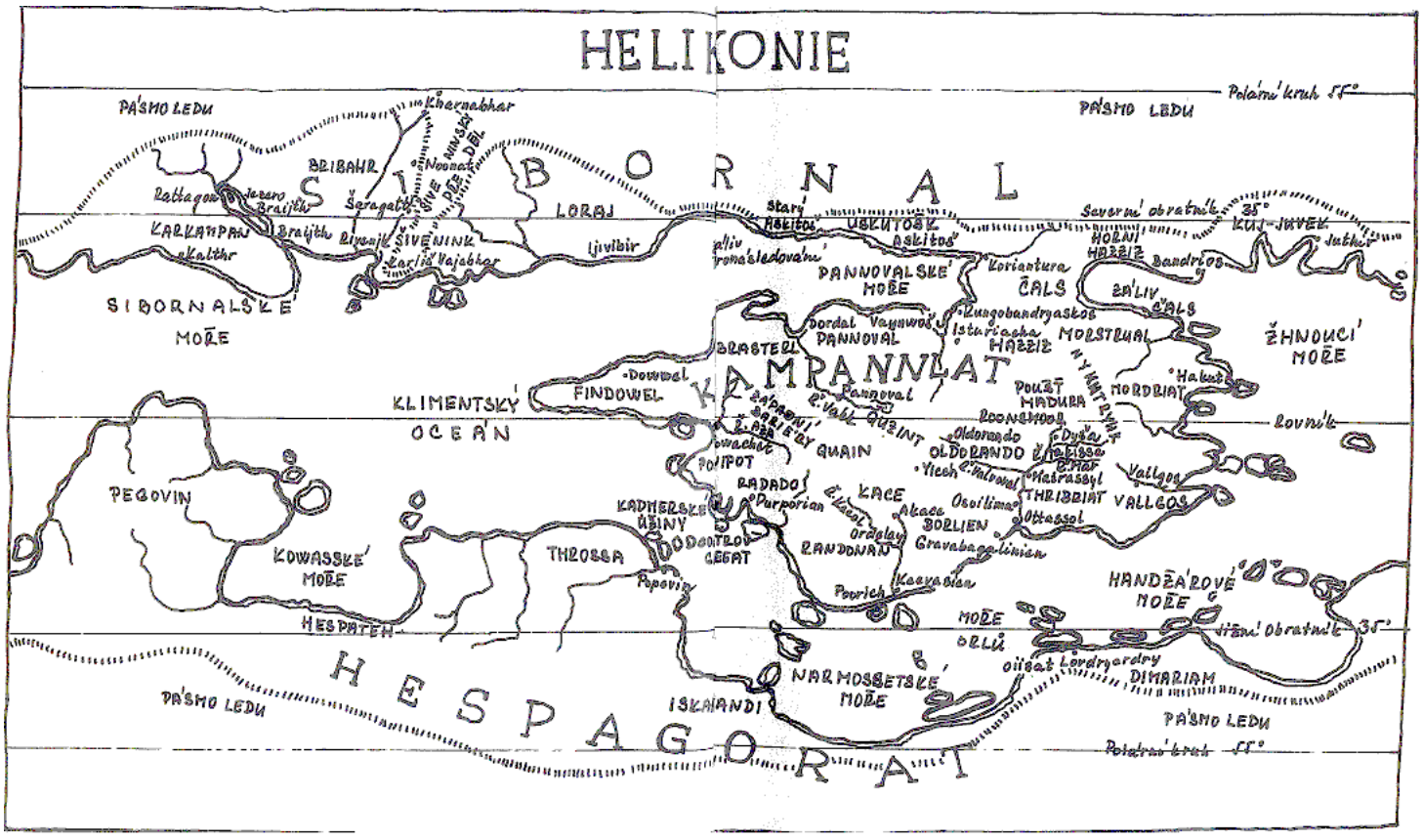
Název originálu: HELLICONIA WINTER
Obálka: Petr Bauer

Grafická úprava obálky: Petr Bauer
Překlad: Hana Březáková
Mapa: Luboš Makarský
Redakce: Helena Šebestová
Copyright @ 1985 by Brian W. Aldiss
All Rights Reserved
Copyright @ 1999 for the Czech translation H.Březáková
Copyright @ 1999 for Cover by P.Bauer
Copyright @ 1999 for Maps by L.Makarský
Copyright @ 1999 for the Czech edition by **Laser** – books s. r. o.

ISBN 80-7193-058-X

OBSAH:

	Preludium	7
I	Poslední bitva	18
II	Tichá přítomnost	40
III	Omezení osob zákonem o místě bydliště	61
IV	Armádní kariéra	79
V	Další nová opatření	102
VI	G4PBXj 4582-4-3	125
VII	Žlutě pruhovaná moucha	141
VIII	Znásilnění matky	161
IX	Poklidný den na břehu	178
X	„Mrtví nemluví o politice“	192
XI	Přísná disciplína pro cestující	207
XII	Kakool na cestě	221
XIII	„Starý antagonismus“	247
XIV	Největší zločin	274
XV	Uvnitř kola	291
XVI	Osudová nevinnost	308
XVII	Západ slunce	333
	Poděkování	353
	DODATKY	354

HELIKONIE
PÁSMO LEDU
Polární kruh 55°
SIBORNAL
LORAJ
Severní obratník 35°
KAMRANNLAT
SIBORNALSKÉ MOŘE
KLIMENTSKÝ OCEÁN
PANNOVALSKÉ MOŘE
ŽHNOUCÍ MOŘE
PEGOVIN
KOWASSKÉ MOŘE
THROSSA
HESPATEH
HESPAGORAT
NARMOSSETSKÉ MOŘE
ISKAANDI
HANDĚÁROVÉ MOŘE
DIMARIAM
Jižní obratník 35°
Polární kruh 55°

Za prvé: protože země i tekutá voda i lehce vanoucí vzduch a plamenné teplo, z kterých se tento vesmír, jak vidíme, skládá, jsou vesměs složeny z látky, jež zašla i zajde: musí z takové být i světový celek. ... Mimoto všecko, co dává vzrůst a co živí, se do země v pořádku vrací; a ježto je jisto, že rodička všeho je všemu společným hrobem, země se tratí a ze vzatků dorůstá znovu.

LUCRETIUS: *De rerum natura*
(rok 55 před Kristem) [1]

[1] Z latinského originálu přeložila Julie Nováková, 1971

Preludium

Luterin byl zdráv. Ta záhadná nemoc už ho netrápila. Mohl zas jít ven. Lůžko u okna, nehybnost, šedivý učitel, který za ním přicházel den co den - to všechno skončilo. Jak toužil opět dýchat čerstvý vzduch!

Dolů po úbočích hory Šivenink skučel chladný vichr, tak prudký, že sloupával kůru ze severní strany kmenů.

Svěží vítr v něm probudil dychtivost. Vehnal mu krev do tváří, přiměl jeho končetiny hýbat se zároveň se zvířetem, které jej unášelo přes otcovo území. Vykřikl a ostruhami hoxneje popohnal do klusu. Ujížděl pryč od věznitelského domu s neúnavně vyzvánějícím zvonem, dál a dál po cestě křižující pole, která stále zvali Vinicí. Pohyb, vzduch, burácení vlastní krve v tepnách, to vše pro něj mělo nádhernou, opojnou chuť.

Kolem něj se prostíralo otcovo teritorium, širé území, malý svět bažiny; hory, údolí, prudkého potoka, mraku, sněhu, lesa, vodopádu - na ten vodopád však raději nemyslel. Pásla se zde nekonečná stáda zvěře, která se nespoutaně rozmnožovala, přestože ji otec v hojném počtu lovil. Potulovali se tam fagoři. Vídali ptáky, jejichž hejna při tazích zatemňovala oblohu.

Brzy začne znovu lovit i on, bude následovat otcova příkladu. Život se mu na chvíli pozastavil a nyní nastal čas, aby byl obnoven. Musí do něj vkročit naplno a odehnat temnotu, jež mu prodlévá na okrajích mysli.

Cválal kolem otroků s holými hrudníky, kteří se stíhly v rukou drezírovali yelky po Vinici. Zvířata kopyty rozkopávala malé hliněné mohyly navršené krtky.

Luterin Šokerandit se při pomyšlení na krtky v duchu usmál. Ti tvorečkové si mohli dovolit ignorovat výstřednosti obou sluncí. Krtkové mohli lovit a pářit se v kteroukoli dobu. Když zemřeli, jejich těla pozřeli jiní krtci. Pro krtky byl život nekonečným tunelem, kterým se samečkové hnali za potravou a družkami. Když ležel na lůžku nemocen, dočista na ně zapomněl.

„Krtci jedni krtkovatí!“ vykřikl, nadskočil v sedle, zvedl se ve třmenech. Svaly na těle se mu pod kabátcem z kůže aranga zavInily vlastním pohybem.

Popohnal hoxneje dál. Potřeboval pohyb a cvičení, aby se znovu dostal do bojové kondice. Ze svých nadbytečných zásob tuku ztrácel dokonce i nyní, při první vyjížďce po více než jednom malém roce. Dvanácté narozeniny strávil vleže na zádech. Po více než čtyři sta dnů takto ležel - a po většinu toho času nebyl schopen hýbat se ani mluvit. Byl vězněm na lůžku ve svém pokoji, v příbytku rodičů, ve velkém vznešeném domě Strážce. Nyní ta epizoda skončila.

Do svalů mu vtékala zpět síla, proudila ze zvířete pod ním, ze vzduchu, z kmenů stromů, které se kolem něj míhaly, z jeho vlastního nitra. Jakási ničivá síla, jejíž povahu nechápal, ho vymazala ze světa; nyní se do něj vrátil, odhodlaný učinit za tím neblahým obdobím boží znamení.

Ještě než dojel k jedné z dvojkřídlových vstupních bran, otrok ji pro něj otevřel. Procválal jí bez zastavení, bez jediného pohledu do stran. Vítr mu vyl do zvukům odvyklých uší jako lovecký pes. Známý zvuk zvonu v domě, ze kterého vyjel, odumřel v dáli. Jel dál a malé zvonečky na postroji hoxneje při jízdě tiše a rytmicky cinkaly.

Slunce Batalix i Freyr zářila nízko na jižní obloze. Probleskovala mezi kmeny stromů jako měděné gongy, velké slunce a malé. Když Luterin přijel k vesnické silnici, otočil se k nim zády. Rok za rokem klesal Freyr na sibornalské obloze stále níž. Jeho klesání probouzelo vzdorovitost lidského ducha. Svět se měl změnit.

Pot, který mu vyrážel na hrudi, se vzápětí ochlazoval. Byl opět celý, rozhodnutý dohonit ztracený čas tím, že bude lovit a pářit se stejně jako krtci. Hoxnej by ho mohl odnést až na okraj neprošlapaných kaspiarnových lesů, hvozdů, které v kaskádách klesaly níž a níž až do nejhlubších propastí horských roklin. Jednoho dne, a bude to brzy, měl v úmyslu zabloudit do těch lesů a nechat se jimi obejmout, zabloudit a ztratit se tam, vychutnávat nebezpečí jako zvíře mezi zvířaty. Nejdříve se ale ztratí v objetí lnsil Esikananzi.

Luterin se zasmál. „Ano, je v tobě cosi divokého," řekl mu jednou otec, shlížeje na Luterina s výšky, poté co provedl jakousi lumpárnu - shlížel na syna tím svým pohledem bez sebemenšího náznaku přátelství, s rukou položenou na chlapcově

rameni, jako by si ho chtěl ohmatat a podle síly kostí odhadnout, jak divoký je.

A Luterin přitom hleděl do země, neschopný podívat se otci do očí. Jak by jej otec mohl milovat tak, jak on miloval jeho, když v přítomnosti toho velkého muže vždycky oněměl?

Mezi nahými korunami stromů se objevily vzdálené šedé střechy klášterů. Blízko nich se nacházely brány sídla Esikananziových. Nechal hnědého hoxneje zpomalit do klusu, protože cítil, že mu docházejí síly. Zvíře patřilo k druhu, který se připravoval na hibernaci. Brzy budou všichni hoxnejové jako jízdní zvířata nepoužitelní. Nastával čas k vycvičení vzpurných, ale mnohem odolnějších yelků. Když otrok otevřel bránu sídla Esikananziových, hoxnej zpomalil v loudavou chůzi. Luterin před sebou uslyšel výrazný zvuk zvonu Esikananziových; nahodile se bimbal ve věži podle toho, jak vítr škubal provazcem.

Modlil se k bohu Azoiaxickému, aby se otec nedozvěděl nic o jeho aktivitách s ondodskými ženami, o nestydatostech, které páchal krátce předtím, než mu tělo ochrnulo. Ondodky mu poskytovaly to, co mu lnsil stále odpírala.

Nyní těm nelidským ženám musí odolat. Je přece člověk. Na okraji lesa stály ošuntělé nuzné chýše, kam se svými přáteli ze školy - včetně Umata Esikananziho - chodíval za těmi nestoudnými osmiprstými ženštinami. Babiznami, čarodějnicemi, které přicházely z lesů, z těch nejhlubších hlubin hvozdů... Říkalo se o nich, že obcují také s fagořími samci. Ne, už se to nestane. Tyhle věci patřily do minulosti, stejně jako bratrova smrt. A stejně jako na bratrovu smrt bude nejlépe zapomenout na ně.

Dům Esikananziových nebyl krásný. Dominantním rysem stavení byla strohost a bytelnost; příbytky byly stavěny tak, aby vydržely kruté nápory severního klimatu. Základnu budovy tvořila řada slepých oblouků. Úzká okna s těžkými okenicemi začínala až na druhém podlaží. Celá struktura připomínala pyramidu s useknutým vrcholem. Zvon zavěšený ve zvonici zazněl tlumeně - zvukem, který jako by se ozýval z tvrdého srdce budovy.

Luterin sesedl z hoxneje, vyšel po schodech a zatahal za šňůru zvonce u dveří. Byl to mladík se širokými rameny, již znalý vznešených sibornalských způsobů, s kulatým obličejem

zdánlivě stvořeným k veselým úsměvům, třebaže v tomto okamžiku, v očekávání pohledu na Insil, krčil obočí a rty měl pevně semknuty k sobě. S takto napjatým výrazem velmi připomínal otce, třebaže oči měl jasně šedivé, zcela odlišné od tmavých, upřeně pozorujících otcových zřítelnic.

Vlasy se mu neposlušně vlnily kolem hlavy a po šíji, byly světle hnědé a vytvářely kontrast k pohledné tmavovlasé hlavě děvčete, do jehož přítomnosti byl uveden.

Z Insil Esikananzi vyzařovalo ovzduší dívky narozené do bohaté, urozené rodiny. Dokázala být odmítavá a přezíravá. Škádlívala,ho. Lhala mu. Předstírala, jak je bezmocná, nebo, když měla chuť, hrála si naopak na velitelku. Její úsměvy bývaly mrazivé a byly spíš zdvořilými gesty než výrazem nálady. Fialové oči se na svět dívaly z obličeje, který se snažila udržovat natolik bez výrazu, jak jen to dokázala.

Nesla síní džbán vody, který objímala oběma rukama. Když přišla k Luterinovi, mírně zvedla bradu v jakési tiché podrážděné otázce. Luterinovi připadala Insil nesmírně žádoucí a rozhodně jí náladovost ani v nejmenším neubírala na přitažlivosti.

Taková byla dívka, se kterou se měl oženit, podle dohody podepsané oběma otci, když se Insil narodila, na stvrzení spojenectví mezi dvěma nejmocnějšími muži v kraji.

Jakmile se ocitl v její přítomnosti, Luterin byl okamžitě vtažen do jejich starého spiklenectví, do té spletité pavučiny ustavičných škádlivých stížností, kterou kolem sebe utkala.

„Vidím, Luterine, že jsi opět na nohou. To je vynikající. A jako můj poslušný nastávající manžel ses navoněl potem a hoxnejem, než sis dovolil přijít mne navštívit. Za tu dobu, co jsi ležel v posteli, jsi přibral - alespoň v oblasti břicha."

Chtěl ji obejmout, ale ona ho odrazila džbánem. Položil jí tedy alespoň ruku kolem štíhlého pasu a Insil s ním zamířila k obrovitému schodišti, které bylo o to ponuřejší, že jej lemovaly tmavé portréty mrtvých Esikananziů, kteří na ně hleděli jako stvoření ve stadiu ukončení, scvrklí věkem a umělcovým štětcem.

„Neprovokuj mě, Sil. Brzy budu opět štíhlý. Je tak báječné, že jsem zdráv."

Její zvoneček na každém schodu tiše zacinkal.

„Matka je také často churavá. Stále jen postonává. I moje štíhlost je nemocí, ne zdravím. Máš štěstí, že jsi přišel na návštěvu právě ve chvíli, kdy moji otravní rodiče s mými stejně otravnými bratry, včetně tvého přítele Umata, odjeli na jakýsi nudný obřad. Určitě doufáš, že toho využiješ, vid'? Samozřejmě, jistě se domníváš, že jsem chodívala za pacholky do stáje, zatímco tys celý rok ležeL Že jsem se na seně oddávala synům otroků."

Vedla ho chodbou, kde pod ošlapanými madiskými rohožemi vrzala prkna;IiŠla blízko něho a ve slabém světle, které pronikalo zavřenými okenicemi, vypadala spíš jako přízrak.

„Proč zraňuješ moje srdce, lnsil, když je taky tvoje?"

„Já netpužím po tvém srdci, ale po tvé duši," zasmála se. „Měj v sobě víc ducha. Udeř mne, tak jak to dělá můj otec. Proč ne? Není snad trest podstatou všech věcí?"

„Trest?" opáčil rozhorleně. „Poslyš, my se přece vezmeme a já tě učiním šťastnou. Můžeš se mnou jezdit na lov. Nikdy se od sebe neodloučíme. Budeme spolu prozkoumávat lesy -„

„Dobře víš, že mne zajímají spíš místnosti než lesy." Zastavila se s rukou na petlici dveří a provokativně se usmála, nastavujíc mu před oči malá ňadra, ukrytá pod lnem a krajkami.

„Venku jsou lidé lepší, Sil. Nepošklebuj se tomu. Proč mne považuješ za blázna? Vím toho o utrpení stejně tolik co ty. Celý malý rok jsem strávil vleže - nebyl to snad ten nejhorší trest, jaký si kdokoli dokáže představit?"

IIJ ,lll lnsil mu položila prst na bradu a vyjela jím vzhůru k jeho rtu. „To příhodné znehybnění ti umožnilo vyhnout se trestu mnohem horšímu - nutnosti žít tady s rodiči, kteří ti věčně něco zakazují, a ve společnosti, která tě neustále omezuje - kde například ty jsi byl dohnán až k tomu, že jsi pro úlevu hledal uspokojení v páření s nelidskými tvory..."

Usmála se, když se začervenal, ale pokračovala nejsladším hlasem: Copak nechápeš hlubší podstatu svého utrpení? Často jsi mne obviňoval z toho, že tě nemiluji a možná tomu tak je, ale nevěnuji ti snad větší pozornost, než ty věnuješ sám sobě?"

„Co tím chceš říct, lnsil?" Jak jen ho její způsob konverzace dráždil!

„Je tvůj otec doma nebo na lovu?"

„Je doma.“

„Pokud si vzpomínám, vrátil se tehdy z lovu necelé dva dny předtím, než tvůj bratr spáchal sebevraždu. Proč se Favin rozhodl zemřít? Domnívám se, že věděl něco, co ty vědět odmítáš.“

Aniž odvrátila svůj temný pohled od jeho očí, otevřela petlici za sebou a strčila do dveří. Otevřely se a v tu chvíli je oba, jak tam stáli na prahu jako spiklenci a přesto v tuto chvíli nepřátelsky naladění, zalil sluneční svit. Popadl ji, jen aby rozechvěle zjistil, že je pro něj stejně žádoucí jako kdykoli předtím, a stejně plná hádanek.

„Co věděl Favin? Co bych měl vědět já?“ Známkou její moci nad ním bylo to, že se jí ustavičně musel na něco vyptávat.

„Ať už tvůj bratr věděl cokoli, právě to bylo příčinou tvého úniku do ochrnutí - ne jeho skutečná smrt, jak všichni předstírají.“ Bylo jí dvanáct let a jeden tenner, nebyla o mnoho starší než dítě: a přesto v důsledku napětí v pohybech vypadala zdánlivě mnohem starší. Při pohledu na jeho zmatenou tvář pobaveně zvedla obočí.

Šel za ní do místnosti. Toužil vyptávat se jí dál, ale jazyk měl podivně svázaný. „Jak to, že víš tyhle věci, Insil? Vymýšlíš si je, abys vypadala tajuplně. Stále jen zavřená v těchto pokojích...“

Položila džbán vody na stůl vedle kytice bílých květin, které předtím natrhala. Květiny ležely roztroušené na naleštěném povrchu a jejich tvářičky se od dřeva odrážely jako v zamlženém zrcadle.

Jako by mluvila sama k sobě, prohodila: „Snažím se přivést tě k tomu, abys nevyrůstal jako ostatní lidé, kteří zde žijí...“

Přešla k oknu, zarámovanému těžkými hnědými závěsy, které splývaly od stropu až k podlaze. Třebaže k němu stála otočená zády, vycítil, že se ven nedívá. Dvojí sluneční světlo dopadající do místnosti ze dvou odlišných směrů ji rozpouštělo, jako by byla z tekutiny, takže její stín na dlážděné podlaze mu připadal hmotnější než Insil sama. Opět mu předváděla svoji nepostižitelnou povahu.

Byla to místnost, ve které ještě nikdy nebyl, typický pokoj Esikananziových, přecpaný masivním nábytkem. Vznášel se v něm zvláštní pach, částečně odpudivý. Možná, že jeho jedi-

ným účelem bylo sloužit jako skladiště nábytku, většinou dřevěného, na dobu, kdy nastane zima Weyru a žádný nábytek vyráběn nebude. Byla tam zelená pohovka, ozdobně vyřezávaná, a masivní skříň, která dominovala celé místnosti. Všechen nábytek byl dovezený z ciziny; poznal to podle vzhledu.

Zavřel za sebou dveře a zůstal stát na místě, nespouštěje oči z Insil. Jako by neexistoval, začala rovnat květiny do vázy, vylévala do ní vodu ze džbánu, energicky dlouhými prsty přerovnávala stonky.

Povzdechl si. „Moje matka je také ustavičně nemocná, ubohá žena. Každý den sestupuje do pauku a rozmlouvá se svými mrtvými rodiči."

Insil na něj ostře pohlédla. „A ty - zatímco jsi ležel natažený na zádech - předpokládám, že sis také navykl sestupovat do pauku?"

„Ne. Mýlíš se. Otec mně to zakázal... a kromě toho, není to jen tím..."

Insil si přitiskla prsty ke spánkům. „Pauk mají v oblibě jen obyčejní lidé. Je to tak pověrčivé. Upadnout do tranzu a sestoupit do toho ošklivého podsvětí, kde hnijí těla a ty odporné mrtvoly stále vyplivují z útrob drobečky života. . . och, je to nechutné. Určitě jsi to nedělal?"

„Nikdy. Myslím, že chorobný stav mé matky zavinil právě pauk. „

„Ha, ty hloupý, já to dělám každý den. Líbám svoji mrtvou babičku na rty a čichám k larvám..." Pak propukla v smích. „Netvař se tak vyděšeně. Jenom žertuju. Nesnáším pouhé pomyšlení na ty věci pod zemí a jsem ráda, že ani ty se k nim nepřibližuješ."

Odvrátila zrak a pohlédla na květiny.

„Nemyslíš, že tyhle sněžné květy jsou symbolem zániku světa? Teď už všude rostou jenom bílé květiny, které přišly se sněhem. Kdysi, jak se praví v historických spisech, v Kharnabharu rostly pestrobarevné květiny."

Vzdorovitě vázu odstrčila. Hluboko v kališích bledých květů zůstal náznak zlatavé barvy, na semeníku se měnila ve skvrnku červeně. Vypadalo to jako symbol mizejícího slunce.

Pomalu se k ní loudal po vzorovaných dlaždicích přes míst-

nost. „Pojď, posaď se se mnou na pohovku a mluv se mnou o veselejších věcech.“

„Určitě máš na mysli podnebí - zhoršuje se tak rychle, že naše vnoučata, pokud se nějakých dožijeme, stráví celý život takřka potmě, zahalená ve zvířecích kůžích. Pravděpodobně budou taky vydávat zvířecí zvuky... To mně připadá jako vskutku příjemné téma k hovoru.“

„O jakých nesmyslech to stále mluvíš?“ Se smíchem k ní skočil a popadl ji do náruče. Nechala se jím odtáhnout na pohovku, zatímco on jí roztouženě šeptal do ucha milostná slovíčka.

„Samozřejmě, že se se mnou nemůžeš milovat, Luterine. Můžeš se mně dotýkat, tak jako jsi to už dělal, ale žádné milování. Nemyslím, že vůbec kdy budu mít kladný vztah k milování - ale v každém případě, kdybych ti to teď dovolila, ztratil bys o mě zájem, protože tvůj chtíč by byl ukojen.“

„To je lež, holá lež.“

„Raději to považuj za pravdu, pokud spolu vůbec máme prožívat manželské štěstí. Já se neprovdám za ukojeného muže.“

„Nikdy se tě nenabažím.“ Zatímco mluvil, uvolňoval jí rukama oděv.

„To je, jako by mne dobývala armáda...“ Insil si povzdechla, ale políbila ho a vsunula mu špičku jazyka do úst.

V tom okamžiku se dveře skříně rozletěly dokořán.

Vyskočil z ní mladý muž lnsiliných tmavých vlasů, ale stejně temperamentní, jako byla jeho sestra pasivní. Byl to Umat. Tasil meč a křičel.

„Sestro, sestro! Pomoc je po ruce! Zde je tvůj statečný zachránce, který tebe i tvoji rodinu ochrání před zneuctěním! Kde je to zvíře? To mu rok na loži nestačí, že hned musí jít a hledat další pohovku? Ty ničemo! Násilníku!“

„Ty nábytková kryso!“ vykřikl Luterin. Rozezleně se na Umata vrhl, vyrazil mu dřevěný meč z ruky a začal se s ním zuřivě rvát. Přítel ho srazil na podlahu. Když Luterin vstával, uviděl, že lnsil utekla.

Rozběhl se ke dveřím. Zmizela v temných útrobách domu. Při rvačce se váza s květinami převrhla a džbán ležel rozbitý na dlážděné podlaze.

Teprve když nahněvaně ujížděl zpátky k vesnické silnici, na zádech hoxneje, který ho pomalou chůzí nesl k domovu, Luterina napadlo, že lnsil ten Umatův zásah možná sama přichystala. Místo aby jel domů, hned u brány sídla Esikananziových odbočil a zamířil do vesnice, aby se napil v Ledovém hostinci.

Batalix se chýlil k západu, když za ponurého zvuku zvonu Sokeranditových mířil k domovu. V šedivém světě kolem dokola neviděl ani živáčka. Řeč v hospodě sestávala především z vtipů a stížností, které se týkaly nových opatření zavedených Oligarchou, jako například zavíracích hodin v hostincích. Účelem opatření bylo posílit lidská společenství Sibornalu na období nadcházejících útrap.

Většinou to byly plané řeči, kterými Luterin opovrhoval. Jeho otec by o takových věcech nikdy nemluvil v přítomnosti svého jediného zbývajícího syna.

V dlouhé vstupní hale jeho domova hořela plynová světla. Když si Luterin odepínal osobní zvoneček, přišel k němu otrok, uklonil se a oznámil mu, že si s ním přeje mluvit otcův tajemník.

„Kde je otec?“ zeptal se Luterin.

„Strážce Sokerandit odjel, pane.“

Luterin nahněvaně vyběhl po schodech a rozrazil dveře do tajemníkova pokoje. Tajemník byl stálým členem domácnosti Sokeranditových. Se zobanovitým nosem, přísnými čarami obočí, plochým čelem a rozježeným chumáčem vlasů, který se nad tím čelem zvedal, tajemník připomínal vránu. Jeho úzký dřevěný pokoj s přihrádkami přecpanými tajnými dokumenty byl vraním hnízdem. Odsud řídil mnoho tajuplných záležitostí, jež byly mimo rozsah Luterinova chápání.

„Tvůj otec odjel na lov, pane Luterine,“ oznámil mu nyní ten protřelý pták tónem, v němž se mísila pokora s výtkou. „Protože tě nebylo možné nikde nalézt, musel odjet, aniž se s tebou rozloučil.“

„Proč mně nedovolil jet s ním? Ví přece, jak mám lov rád. Možná bych ho ještě stačil dohonit. Kterým směrem se vydal?“

„Pověřil mne úkolem předat ti tento list. Snad by sis ho měl přečíst, než odjedeš.“

Tajemník mu předal velkou obálku. Luterin mu ji vyrval z pařátů. Roztrhl ji a začal číst, co na vloženém listu stálo napsáno

velkým, pečlivým otcovým písmem:

Synu Luterine!

Je zde vyhlídka, že ve dnech, které přijdou, budeš namísto mne jmenován Strážcem Kola. Tato role, jak si jistě uvědomuješ, v sobě snoubí jak světské, tak církevní povinnosti.

Když ses narodil, odvezli jsme tě do Rivenjku, aby ti požehnal Nejvyšší kněz chrámu Hrozivého míru. Věřím, že to posílilo náboženskou stránku .tvé povahy. Ukázalo se, že jsi poslušným synem, se kterým jsem nanejvýš spokojen.

Nyní je načase posílit světskou stránku tvé povahy. Jak je tradicí u starších synů, tvůj zesnulý bratr byl povolán do armády. Je vhodné, aby ses ujal podobného úřadu, především když nyní ve vzdálenějším světě (o kterém zatím nevíš nic) sibornalské záležitosti spějí k bodu rozhodnutí.

Proto jsem u tajemníka zanechal určitý peněžní obnos, který ti předá. Vydáš se do Askitoše, hlavního města našeho hrdého kontinentu, a přihlásíš se k vojsku, kde budeš v důstojnické hodnosti poručíka. Hlas se u arcikněze-válečníka Asperamanky, který bude s tvým případem obeznámen.

Vydal jsem pokyny, aby byla na tvoji počest uspořádána maska, kterou oslavíš odjezd.

Měl bys odjet bezodkladně a začít dobývat čest a slávu ve jménu své rodiny.

Tvůj otec

Když četl pochvalná slova, kterých se mu od otce dostávalo tak poskrovnu, rozléval se po Luterinově obličeji nach. Že by s ním otec byl spokojen navzdory všem jeho nedostatkům - spokojen natolik, aby pro něj nechal uspořádat masku?

Pocit štěstí se rozplynul, když si uvědomil, že otec sám na masce přítomen nebude. Na tom ale nezáleží. Stane se vojákem a udělá cokoli, co po něm budou chtít. Otec na něho bude hrdý.

Možná dokonce i Insil roztaje při vyhlídce na jeho budoucí slávu...

Maska byla odehrána v hodovní síni domu Sokeranditových v předvečer Luterinova odjezdu na jih.

Majestátní postavy ve skvostných kostýmech ztělesňovaly předem určené role. Zněla vážná hudba. Byl předváděn známý

příběh; vyprávělo nevinnosti a ničemnosti, o zálusku vlastnit víc a víc a o spletité roli víry v životech lidí. Některým postavám bylo osudem přisouzeno utrpení, jiným radost. Všechno bylo řízeno zákonem daleko přesahujícím jejich vlastní lidské pravomoci. Hudebníci, sklonění nad strunami nástrojů, kladli důraz na matematickou přesnost, která převažovala nad mezilidskými vztahy.

Melodie evokované hudebníky sestávaly z kadencí přísného soucitu, odsouvajícího lidské záležitosti daleko za hranice normálního pojetí optimismu či pesimismu. V leitmotivech věnovaných ženě přinucené oddat se panovníkovi, kterého nenáviděla, a muži neschopnému ovládat svoje nejnižší pudy, byli hudebně nadaní posluchači z obecenstva schopni vycítit osudovost, myšlenku, že dokonce i ty nejindividuálnější charaktery jsou neoddělitelnou součástí prostředí, ve kterém žijí, stejně jako jsou jednotlivé noty součástí většího harmonického celku. Stylizované výkony herců jen umocňovaly toto pojetí.

Některým výjevům obecenstvo zdvořile tleskalo, jiné sledovalo bez zvláštního zaujetí. Herci si role dobře nastudovali, ale ne všichni se do nich vpravili natolik jako představitelé hlavních postav.

Postavy státníků, postavy osobností ze vznešených rodů, postavy osob církevních, alegorické postavy představující fagory nebo monstra společně s humornými ztělesněními Lásky, Nenávisti, Zla, Vášně, Strachu a Nevinnosti - ti všichni na prknech odehráli určené role a odešli. Jeviště se vyprázdnilo. V síni se setmělo. Hudba dozněla.

Drama Luterina Šokerandita však právě začínalo.

I
Poslední bitva

Taková byla povaha trávy, že pokračovala v růstu i navzdory větru. Sice se před ním skláněla, ale kořeny se prostíraly pod zemí, ukotvovaly ji, a neponechávaly místo žádným jiným rostlinám, aby mohly nalézt podloží pro vlastní růst. Ta tráva zde rostla odjakživa. To vítr se v těch končinách začal zvedat teprve nedávno - vítr s jeho syrovým dechem.

Mocné poryvy vichru ze severu s sebou unášely černá a šedivá oblaka a rychle měnily skládačku oblohy. Nad vzdálenými pahorky mraky plivaly k zemi déšť a sníh. Tady, nad stepním územím Čals, se neodvažovaly dštít na svět nic jiného než neutrální temnotu, jež nenalézala v monotónnosti terénu žádnou odezvu.

Jedna řada mělkých plání bez jakýchkoli výraznějších rysů se rozevírala v další. Jediný pohyb bylo možné zahlédnout mezi travami.

Z ojedinělých trsů vyrůstaly nenápadné žluté květinky, které se vlnily ve větru jako srst velkého, lhostejně polehávajícího zvířete. Jedinými význačnými body v krajině byly rozptýlené kamenné pilíře, které označovaly zemské pásy. Na jih obrácené strany těchto kamenů byly tu a tam porostlé žlutými a šedavými pláty lišejníků.

Jen velmi bystré oči dokázaly rozpoznat v trávě uzoučké stezky používané tvory, jež vycházeli jenom za nocí nebo v době šerosvitu, kdy nad obzorem viselo pouze jedno ze dvou sluncí. Nedostatek denní aktivity vysvětlovali osamělí jestřábi, hlídkující na nehybných křídlech vysoko na obloze. Nejširší cestu travinami vytvarovala řeka, která tekla na jih, ke vzdálenému moři. Hluboká a líná voda vypadala, jako by sama byla částečně paralyzovaná. Řeka si půjčila barvu z kousků slátané oblohy.

Ze severu této nehostinné krajiny připutovalo stádo arangů. Tito dlouhonozí příslušníci kozího rodu sledovali líné ohyby řeky. Psi se zakroucenými rohy se starali, aby se stádo neustále

drželo těsně pohromadě. Na tyto odolné a pracovité asokiny dohlížela šestice mužů na hoxnejích. Těch šest střídavě sedělo v sedlech nebo stálo v třmenech, aby cesta nebyla tak jednotvárná. Všichni byli oděni v kůžích, připevněných k tělu řemínky.

Muži se často ohlíželi, jako by měli strach, že je někdo pronásleduje. Udržujíce stálé tempo, dorozumívali se s asokiny práskáním bičů a pískáním. Tyto povzbudivé povely se rozléhaly okolními prázdnými prostorami, jasně slyšitelné nad mečením arangů. Jakkoli často se muži ohlíželi, ponurý severní obzor zůstával prázdný.

Vpředu se objevily ruiny lidského sídliště, uhnízděného v lokti podobnému ohybu řeky. Roztroušené kamenné chýše neměly střechy. Jedna větší budova nebyla víc než pouhou skořepinou. Po kamenech se neuspořádaně vinuly popínavé rostliny; využívaly spár mezi kameny a vykukovaly do světa z prázdných očních důlků oken.

Pastevci arangů se místu obloukem vyhnuli, protože se báli nákazy. O několik mil dál řeka, která se stáčela v mírném ohybu, sloužila jako hranice, jež byla po staletí zdrojem vád a sporů, možná již od doby, kdy se lidé na světě objevili. Tady začínal kraj kdysi zvaný Hazziz, nejsevernější území Severokampannlatské planiny. Psi hnali arangy dál podél břehu řeky, kde byla vyšlapaná pěšina. Arangové se rozestoupili do řady za sebou; pohybovali se rychle, jedno zvíře za druhým, hlava za ocasem.

Po čase dorazili k širokému pevnému mostu, jehož dva oblouky se klenuly nad větrem čeřenou tváří vody. Muži pronikavě zapískali a asokini sehnali arangy do těsně sevřeného stáda, bráníce jim v překročení mostu. O míli či dvě dál na severním břehu řeky se rozkládalo sídliště postavené do tvaru kola. Jméno toho sídliště znělo Isturiacha.

Ze sídliště zazněl táhlý zvuk rohu. Zvěstoval pastevcům arangů, že byli spatřeni. Obvod sídliště střežili muži se zbraněmi a černá sibornalská děla.

„Vítejte!“ vykřikli strážní. „Co jste viděli na severu? Spatřili jste armádu?“

Pastevci zahnali zvířata do připravené ohrady.

Podél obvodu kola stály kamenné farmářské domy a stodoly, které sloužily jako jakýsi druh opevnění. Farmy, kde obyvate-

lé sídliště pěstovali obiloviny a chovali dobytek, se nacházely uprostřed. U hlavy kola se rozkládal kruh z kasáren a kanceláří, které obklopovaly vysoký chrám. Do Isturiachy stále někdo přicházel a procházel jí. Nyní se počet přítomných zvýšil o pastevce; ti byli odvedeni do jedné z centrálních budov, aby se tam po dlouhé cestě přes stepní území občerstvili.

Na jih od mostu byla planina různorodější. Osamělé stromy vypovídaly o přívalech dešťů. Země byla poseta úlomky bílé hmoty, která z dálky připomínala kusy rozdroleného kamene. Při bližším pohledu vycházelo najevo, že tyto úlomky jsou kosti. Jen pár kousků bylo delších než šest palců. Tu a tam zub nebo tesák odhaloval zbytek toho, co kdysi bylo člověkem nebo fagorem. Na celé míle daleko se po planině táhly pozůstatky dávno minulých bitev.

Nehybnost tohoto pochmurného místa narušoval muž na zádech yelka. Blížil se k mostu od jihu. O kus dál za ním následovali dva další muži. Všichni tři byli oblečení v uniformách a měli válečnou výzbroj.

Vedoucí jezdec, malý muž ostrých rysů, zastavil kus cesty před mostem a sesedl ze zvířete. Svedl yelka do malé proláklinky a přivázal ho ke kmeni vyvráceného stromu, načež vyšplhal zpátky nahoru. Zůstal stát, prohlížeje si dalekohledem nepřátelské sídliště před sebou.

Mezitím k němu dojeli ostatní muži. Také sesedli a uvázali yelky ke kořenům mrtvého radžabaralu. Protože byli nadřízení, zůstali stát kousek od obyčejného průzkumníka.

„Isturiacha," průzkumník ukázal před sebe. Důstojníci však hovořili pouze spolu. I oni si prohlíželi Isturiachu dalekohledem a hovořili při tom tichými hlasy. Rozhodli se provést zběžný průzkum terénu.

Jeden z důstojníků - expert na dělostřelectvo - zůstal na hlídce. Jeho druh důstojník odcválal s průzkumníkem nazpět, aby tuto informaci předali armádě, která postupovala z jihu.

Jak den plynul, jednotvárnou krajinu začaly narušovat řady mužů. - na yelcích, mnohem větší množství pak pěších - přerušované povozy, děly a předzvěstí války. Povozy táhli yelkové nebo méně odolní hoxnejové. Byly vidět zástupy vojáků ve vojenském seskupení, což kontrastovalo se zásobovacími povozy,

ženami a houfy uprchlíků, kteří šli v neuspořádaných skupinkách. Nad množstvím pochodujících zástupů se ve větru třepetaly praporce Pannovalu, města pod horami, a další vlajky vesměs náboženského charakteru.

O něco dál následovaly zdravotnické a další povozy, některé vezly polní kuchyně a zásoby, mnohé byly obtížené pící pro zvířata, jež se proti své vůli účastnila‘ této trestné výpravy.

Třebaže tyto stovky a tisíce lidí fungovaly jako kolíčky v soukolí jednoho obrovitého válečného stroje, každý z nich po svém prožíval události a dění, které mu přinášel vlastní život, a každý procházel dobrodružstvím svým vlastním omezeným vnímáním.

Jednu zvláštní příhodu zažil důstojník dělostřelectva, který se svým zvířetem čekal u mrtvého radžabaralového stromu. Tiše ležel a sledoval krajinu před sebou, když tu jej zaržání yelka přimělo otočit hlavu. K uvázanému zvířeti se blížili čtyři malí muži, z nichž žádný mu nesahal výš než k hrudníku. Zřejmě se vynořili z otvoru u úpatí vyvráceného stromu, aniž si vojáka vůbec všimli.

Ti tvorové se v hlavních rysech podobali lidem. Měli hubené nohy a ruce, těla pokrývala žlutohnědá srst, která jim kolem zápěstí narůstala do dlouhých manžet a napolo tak zakrývala osmiprsté ruce. Čenichy dodávaly jejich obličejům vzezření psů nebo Jiných.

„Nondadové!“ zvolal důstojník. Poznal je okamžitě, třebaže je dosud viděl jenom v zajetí. Yelk se v hrůze vrhl na úprk. Když mu dva vedoucí Nondadové skočili po krku, důstojník vytáhl dvouhlavňovou pistoli. Pak se zarazil.

Mezi prastarými kořeny vyhlédla na svět další hlava. Chvíli sebou zmítala, aby si uvolnila ramena, a pak se již vynořila celá postava; frkala a setřásala si hlínu z hustého kožichu.

Nondadům velel fagor. Jeho obrovité krabicovité hlavě dominovaly dva štíhlé zatočené rohy. Když se mohutné tělo vynořilo z otvoru nondadského doupěte, zahoupal ponurým býčím obličejem mezi rameny a upřel oči na důstojníka, který se krčil k zemi. Na kratičký okamžik fagor zůstal stát bez hnutí. Pak střihl uchem, sklonil hlavu a vyrazil proti muži.

Dělostřelecký důstojník se překulil na záda, popadl pistoli oběma rukama a z obou hlavní vystřelil rovnou do břicha zvíře-

te; Po kožešině se začala rozlézat nepravidelná hvězda žluté krve, ale tvor se nezadržitelně řítil dál. Otevřel ošklivou tlamu a ukázal lopatovité žluté zuby, zasazené ve žlutých dásních. Když důstojník vyskočil, fagor se na něj se vší silou vrhl. Obrovité tříprsté ruce se sevřely muži kolem těla.

Dělostřelec začal hlavní zbraně bušit do fagorovy silné lebky, znovu a znovu.

Sevření povolilo. Sudovité tělo se svezlo stranou a padlo obličejem do hlíny. S nesmírným úsilím se tvorovi podařilo znovu vstát. Hlasitě zaryčel a pak padl mrtev.

Země se zatřásla.

Důstojník, který lapal po dechu a dusil se pronikavým mléčným zápachem Prvotního, si ztěžka klekl. Aby neztratil rovnováhu, musel položit ruku na fagorovo rameno a opřít se o ně. Uprostřed husté srsti, která pokrývala celé tělo, se rozběhla do všech stran klíšťata, prožívající svoje vlastní dramata. Některá přelezla z fagorova těla na důstojníkův rukáv.

Muži se konečně podařilo vstát. Celý se chvěl. Yelk krvácel z tržných ran na krku. Po Nondadech nebylo nikde ani vidu ani slechu; stáhli se do svých podzemních bludišť tvořených chodbami a místnostmi, do říše, kterou nazývali Osmdesáti temnotami. Po chvíli se důstojník vzpamatoval natolik, že byl schopen vyškrábat se do sedla. Již slyšel o úmluvách mezi fagory a Nondady, ale nikdy neočekával, že právě.on se bude muset s příkladem této spolupráce setkat. V zemi pod jeho chodidly je těch bestií možná víc...

Stále napolo udušený odporným zápachem, vydal se na zpáteční cestu ke své jednotce.

Výprava, ke které důstojník patřil, byla vyslána z Pannovalu a již nějakou dobu operovala venku v poli. Měla za úkol srovnat se zemí sibornalská sídliště postavená na území, o kterém Pannoval tvrdil, že náleží jemu. Armáda začala v Roonsmooru a provedla sérii úspěšných přepadových akcí. Systematicky ničíc všechna nepřátelská sídliště, pohybovala se expedice stále na sever. Už zbývalo dobýt jenom Isturiachu. Bylo to nyní otázkou času, než skončí malé léto.

Sídliště, s jejich typickou mentalitou, zřídkakdy pomáhala jedno druhému. Některá byla podporována jedním sibornalským

národem, jiná dalším. A tak snadno, jedno po druhém, padala za oběť nepřátelům.

Kromě fagorů, kteří se s tím, jak teplota na planinách klesala, objevovali ve stále hojnějším počtu, se roztroušené pannovalské jednotky neměly čeho obávat. Zážitek dělostřeleckého důstojníka nebyl ojedinělý.

Když se připojil ke svým druhům, z větrem hnaných mračen se na okamžik vynořilo vodnaté slunce, aby posléze v dramatické paletě barev kleslo za západní obzor. Když je horizont pohltil, na svět nesestoupila temnota. Druhé slunce, Freyr, svítilo nízko na jihu. Když se kolem něj vytvořila hradba oblak, vrhalo k severu stíny mužů, podobné špičatým prstům.

Dva tradiční nepřátelé se pomalu připravovali k bitvě. Daleko za postavami, které se plahočily po planině, stálo na jihozápadě mocné město Pannoval, ze kterého vzešla vůle bojovat. Pannoval ležel skrytý ve vápencovém pásmu hor zvaných Quzint, jež tvořilo páteř tropického kontinentu Kampannlat.

Z mnoha národů Kampannlatu byly některé Pannovalu zavázány věrností v důsledku dynastických nebo religiózních svazků. Spojenectví však vždycky bylo jen dočasné a mír křehký; národy spolu neustále válčily. Odtud vzešlo jméno, pod kterým byl Kampannlat znám odvěkému nepříteli: Divošský kontinent.

Odvěkým nepřítelem Kampannlatu byl Sibornal. Pod tlakem extrémního klimatu národy Sibornalu naopak zachovávaly těsně semknutou jednotu a rivalské spory, které kypěly pod povrchem této jednoty, byly obvykle zdárně potlačovány. V průběhu historie se sibornalské národy tlačily stále víc na jih, přes pevninský most Čals k mnohem úrodnějším polím a pastvinám Divošského kontinentu.

Kromě nich zde byl ještě třetí kontinent, nejjižnější. Jmenoval se Hespagorat. Jednotlivé světadíly byly rozděleny, či spíš téměř rozděleny moři, rozprostřenými v mírných pásmech. Moře a kontinenty tvořily planetu Helikonii, neboli Hrl-Ichor Yhar, což bylo jméno, kterým ho nazývala jeho starší rasa, Prvotní.

V době, kdy se vojska Kampannlatu a Sibornalu připravovala na poslední bitvu u Isturiachy, se Helikonie po oběžné dráze pohybovala k nadiru svého roku.

Jako planeta binárního systému Helikonie obíhala jednou za 480 dní své rodičovské slunce Batalix.

Batalix samotný však obíhal okolo mnohem většího slunce, Freyru, hlavního tělesa tohoto slunečního systému. Batalix nyní unášel Helikonii po její prodloužené oběžné dráze daleko od větší hvězdy. Během uplynulých dvou staletí pozvolna nastoloval vládu podzim - dlouhý ústup od léta. A nyní Helikonie balancovala na pokraji zimy dalšího Velkého roku. V nadcházejících staletích ji čekaly temnota, chlad a ticho.

Dokonce i ten nejposlednější rolník si byl vědom skutečnosti, že klima se stále zhoršuje. Pokud mu to neřeklo počasí, byly zde jiné příznaky. Znovu se šířila epidemie, kterou všichni znali pod názvem Tučná smrt. Prvotní, všeobecně známí jako fagoři, vytušili přiblížení ročního období, kdy se cítili nejpohodlněji, kdy se podmínky téměř navracely k těm, jaké panovaly kdysi dávno. Během jara a léta tito nebozí tvorové trpěli pod nadvládou lidí: nyní, za návratu k mrazivému konci Velkého roku, kdy počet lidstva začínal klesat, fagoři se znovu chopí své šance vládnout - pokud se lidstvo nesjednotí, aby jim v tom zabránilo.

Na planetě existovaly mocné vůle, vůle, které byly schopné uvést v činnost masy lidí. Jedna taková vůle sídlila v Pannovalu, jiná, dokonce ještě nemilosrdnější a krutější, v sibornalském hlavním městě Askitoši. V současné době byly tyto vůle hlavně zaneprázdněny snahou porazit jedna druhou.

A tak se sibornalští osadníci v Isturiaše připravovali na obléhání a netrpělivě vyčkávali, zda jim ze severu přijde na pomoc vojsko. A děla Pannovalu a jeho spojenců byla rozestavována do takových pozic, aby hlavně mířily na Isturiachu.

Jak v předvoji, tak v týlu smíšené pannovalské armády panoval shon a zmatek. Stárnoucí vrchní maršál, pověřený velením vojska, nebyl schopen zabránit jednotkám, které vyplenily jiná sibornalská sídliště, v návratu do Pannovalu s kořistí. Byly povolány jiné jednotky, aby je nahradily. Mezitím dělostřelectvo rozmístěné za zdmi sibornalského sídliště začalo bombardovat pannovalské linie.

Bruum. Bruum.

Dělové koule explodovaly mezi řadami kontingentu z Randonanu, který sem přišel z jihu Divošského kontinentu.

V řadách pannovalské armády bylo zastoupeno mnoho kampannlatských národů. Byly tam oddíly divokých vojáků z Kace, kteří pochodovali, spali a bojovali i se svými bezrohými fagory; vysocí muži s kamennými tvářemi z Brasterlu, kteří se, oděni v sukénkách, dostavili ze Západních Bariér; kmeny z Mordriatu, jež si přivezly živé maskoty - timorúny a silný prapor z Borldoranu, oldorandsko-borlienské spojené monarchie - nejsilnějšího pannovalského spojence. Zatím jen hrstka mezi nimi měla zavalité tělo těch, co onemocněli Tučnou smrtí a přežili ji.

Borldoraňané prošli vysokými, větrnými průsmyky Quzintských hor, aby se v bitvě připojili ke svým druhům. Někteří cestou onemocněli a vrátili se domů. Zbylé jednotky, vyčerpané a unavené, nyní zjistily,že jiné jednotky, které na místo přišly dřív, jim brání v příchodu k řece, takže nemohou napojit žíznivá zvířata.

Spor nabýval na prudkosti, zatímco opodál ve sprškách hlíny explodovaly dělové koule odpalované z Isturiachy. Velitel borldoranského praporu vyrazil, aby si postěžoval u vrchního maršála. Tento velitel byl veselým a bezstarostným mužem, příliš mladým na to, aby mohl velet, s typickým vojenským knírem a přehnaně přímého držení těla, jménem Bandal Eith Lahl.

Společně s Bandalem Eith Lahlem přijela jeho pohledná mladá žena Toress Lahl. Byla to lékařka, a také měla na srdci stížnost, kterou chtěla přednést vrchnímu maršálovi- stížnost ohledně velmi špatných hygienických podmínek. Diskrétně kráčela za manželem a dlouhé sukně vláčela po zemi.

Když přišli k maršálovu stanu, vynořil se z něj maršálův pobočník a zatvářil se omluvně.

„Maršál je momentálně indisponován. Lituje, že se s vámi nemůže setkat a doufá, že si vaši stížnost bude moci vyslechnout jindy.“

,,‘Jindy‘!“ zvolala Toress Lahl nevěřícně. „Je tohle snad výraz, který se vojákovi přísluší používat v poli?“

„Pověz maršálovi, že pokud se „k tomu staví takto,“ řekl Bandal Eith Lahl, „naše vojsko se možná toho jeho ‚jindy‘ vůbec nedočká.“

Učinil odvážný pokus zatahat se za knír a zlostně se otočil

na patě. Manželka jej následovala zpět k jejich oddílům - jen aby Borldoraňany již nalezli pod palbou dělových koulí z Isturiachy. Toress Lahl nebyla jediná, kdo si všiml zlověstných hejn ptáků, kteří se již začínali shromažďovat nad planinou.

Lidé z Kampannlatu nikdy neuměli plánovat tak dobře jako Sibornalští. Také nikdy nebyli tak disciplinovaní. Nicméně jejich trestná výprava byla zorganizována dobře. Důstojníci i obyčejní muži se na cestu vydali s radostí v srdci, přesvědčeni, že právo je na jejich straně. Seveřany je nutno z jižanského kontinentu vyhnat.

Nyní jim nálada velmi poklesla. Ti muži, kteří s sebou měli ženy, se s nimi milovali - jen pro případ, že by to byla poslední příležitost užít si rozkoše. Jiní vydatně popíjeli. Důstojníci také pomalu pozbývali přesvědčení o nutnosti bojovat. Isturiacha jim nepřipadala jako město, které stojí za dobytí: získají z ní málo kromě otroků, kostnatých žen a zemědělského nářadí.

I velitelů se pomalu zmocňovala deprese. Vrchní maršál dostal vzkaz, že z Vysokého Nyktryhku - obrovské nakupeniny horských pásem - scházejí divocí fagoři, aby pro sebe uchvátili planiny. Vrchní maršál v důsledku toho trpěl záchvatem kašle.

Všeobecně vládl mezi vojskem pocit, že Isturiacha by měla být zničena tak rychle, jak je to jen možné, a s co nejmenším rizikem. Pak se všichni mohou vrátit do bezpečí svých domovů.

Takové bylo všeobecné mínění. Na obloze se znovu objevilo slabší z obou sluncí, Batalix, a ponuře osvětlovalo zlověstnou scenérii nadcházející bitvy.

Ze severu se přibližovala sibornalská armáda.

Bandal Eith Lahl vyskočil do jednoho z vozů, aby se dalekohledem podíval na vzdálené linie nepřítele, ve světle nového dne ještě nezřetelné.

Zavolal posla.

„Okamžitě jdi za vrchním maršálem. Vzbuď ho za každou cenu.

Vyřiď mu, že naše armáda musí Isturiachu smést z povrchu zemského okamžitě; než se sem dostaví armáda, která jim jde na pomoc.“

Sídliště Isturiacha značilo jižní konec rozměrné pevninské šíje Čals, která spojovala rovníkový kontinent Kampannlat se

severním světadílem Sibornalem. Podél východního okraje šíje probíhalo horské pásmo stejného jména, Čals. Přechod z jednoho světadílu na druhý a zpět představoval cestu vyprahlými stepními krajinami, které se prostíraly v deštném stínu východních hor od Koriantury na severu, která se nacházela v bezpečí Sibornalu, až na jih do mnohem méně bezpečné lsturiachy.

Druh smíšeného zemědělství praktikovaného Kampannlaťany nenašel ve zdejších travnatých stepích uplatnění a v důsledku toho zde jejich bohové neměli žádnou oporu. Cokoli vzešlo z této chladné oblasti, bylo pro Divošský kontinent špatné.

Když svěží ranní větřík rozvál mlhu, bylo možné spatřit četné zástupy mužů. Pohybovali se přes zvlněný terén severně od sídliště podél řeky, po cestě, kterou předchozího dne přišlo stádo arangů. Ptákům nad pannovalským vojskem stačil ten nejjemnější pohyb konečků křídel a během pár okamžiků se vznášeli nad nově příchozími.

Nemocnému pannovalskému maršálovi pomohli ze stanu. Upřel pohled ha sever. Když mu studený vítr vehnal slzy do očí, nepřítomně si je otřel a dál pozoroval přibližujícího se nepřítele. Ochraptělým šepotem vydal příkazy věčně zachmuřenému pobočníkovi.

Charakteristickou známkou postupu nepřítele byla uspořádanost, kterou by člověk marně hledal mezi vojskem Divošského kontinentu. Sibornalská kavalerie se pohybovala plynulým tempem a chránila pěchotu postupující za ní. Zvířecí potahy namáhavě táhly těžká děla. Povozy s municí se ze všech sil snažily udržet tempo s dělostřelectvem. Vzadu rachotily povozy se zásobami a polní kuchyně. Další a další zástupy plnily bezútěšnou krajinu, stáčejíce se k jihu jakoby ve snaze napodobit líně tekoucí řeku. Nikdo mezi zneklidněnými oddíly Kampannlatu nepochyboval, odkud tyto zástupy přišly nebo co mají v úmyslu.

Pobočník starého vrchního maršála vydal první příkaz. Vojenské oddíly a pomocné síly se bez ohledu na svoji náboženskou víru měly pomodlit za vítězství Kampannlaťanů v nadcházejícím střetu. Tomuto úkolu budou vyhrazeny čtyři minuty.

Pannoval byl kdysi nejenom velkým národem, ale také významnou náboženskou mocností. Slovo jejího C‘sarra mělo

váhu nad většinou rozlehlého kontinentu a sousední státy byly pod jhem pannovalské ideologie zredukovány v pouhé satrapie. Čtyři sta sedmdesát osm let před bitvou u Isturiachy však byl Velký bůh Akhanaba zničen v nyní již legendárním střetu. Bůh zmizel ze světa ve sloupci plamene a vzal přitom s sebou jak krále Oldoranda, tak posledního C'sarra Kilandara IX.

Náboženská víra se postupně rozštěpila ve změť mnoha menších vyznání. Pannoval, v současném roce 1308 podle sibornalského kalendáře, byl znám jako Země tisíce kultů. V důsledku toho se život jeho obyvatel stal nepohodlnějším a nebezpečnějším. V tuto hodinu krize byla vzývána všechna menší božstva a každý muž se modlil za vlastní přežití.

Byly rozdány skleničky ohnivé pálenky a důstojníci začali muže pohánět do akce.

„Zaujměte bitevní pozice!" zaznívalo nesladěné troubení polnic a neslo se přes celou jižní planinu. Byl vydán příkaz neprodleně zaútočit na sídliště Isturiachu a zmocnit se ho dříve, než na místo dorazí sibornalské vojsko. Oddíly pěchoty vyzbrojené puškami začaly rychle a organizovaně přecházet most, nedbajíce dělostřelecké palby ze sídliště.

Mezi odvedenci z Kampannlatu se k sobě tiskly celé rodiny. Muži s puškami byli provázeni ženami s kotlíky a ženy pak dětmi, kterým se prořezávaly zoubky. Společně s řinčením bajonetů a duněním těžké obuvi se rozléhal rachot hrnců a pánví - jako se později nářek právě odstavených dětí smísí s výkřiky raněných. Při chůzi zašlapávali trávu a kosti.

Ti; kteří se pomodlili, šli do akce společně s těmi, kteří modlitbou pohrdali. Obávaná chvíle konečně nastala. Všichni byli napjatí jako struny. Budou bojovat. K smrti se toho dne báli - ale život jim byl dán jen náhodou a štěstí jim ten život možná zachrání. Štěstí a zdravý rozum.

Mezitím armáda ze severu zrychlovala tempo postupu na jih. Bylo to přísně disciplinované vojsko, s dobře placenými důstojníky a vycvičenými vojáky. Rozezněly se polnice a malý bubínek udával tempo postupu. Nad pochodujícím vojskem se rozvinuly vlajky různých zemí Sibornalu.

Bok po boku přicházely oddíly z Loraje a Bribahru; kmeny z Karkampanu a primitivního Horního Hazzizu, které si při po-

chodu ucpávaly všechny tělesné otvory, aby do nich nemohli vstoupit zlí stepní duchové; svatá brigáda z Šiveninku; zarostlí horalé z Kuj-Juveku; a samozřejmě mnoho oddílů z Uskutošku. Všichni byli shromážděni pod velením temnobrvého, ponuře vyhlížejícího arcikněze-válečníka, slavného Devita Asperamanky, který ve svém úřadu sjednocoval církev a stát.

Mezi těmito národy se plahočily oddíly fagorských bojovníků, robustních, rohatých a hrozivých, seskupených do čet a dobře ozbrojených.

Celkově sibornalské vojsko čítalo okolo jedenácti tisíc mužů. Armáda postupovala ze Sibornalu na jih a putovala přes stepní krajiny, které se jako zkrabatělá rohožka prostíraly přede dveřmi Kampannlatu. Podle příkazu z Askitoše mělo toto vojsko pomoci tomu, co zbylo z. řetězce sibornalských sídlišť v Kampannlatu a zasadit těžký úder odvěkému jižanskému nepříteli; k tomuto účelu byly shromážděny cenné zdroje a dělostřelectvo.

Celý malý rok uplynul, než se tato trestná výprava dala na pochod. Třebaže Sibornal ukazoval světu sjednocenou tvář, v celém jeho systému byly trhliny. Mezi jednotlivými národy panovaly rozbroje, rivalita a útisk na té nejvyšší úrovni. Dokonce i při výběru velitele vládla jistá nerozhodnost. Přišlo a odešlo několik velitelů, než jím konečně byl ustanoven Asperamanka - někteří říkali, že nikým menším než samotným Oligarchou. Během tohoto období nerozhodnosti padala jedno za druhým za oběť pannovalským útokům sídliště, jimž měla tato armádní expedice pomoci.

Předvoj sibornalské armády byl stále ještě zhruba míli vzdálen od kruhových zdí Isturiachy, když do ní vtrhla první vlna pannovalské pěchoty. Sídliště bylo příliš chudé, než aby si mohlo dovolit vydržovat stálou vojenskou posádku; farmáři museli bránit sami sebe, jak nejlépe dovedli. Zdálo se, že nic Kampannlaťanům nebrání v rychlém vítězství. Naneštěstí pro útočící vojsko bylo nejdříve nutno přejít most do sídliště.

Na jižním břehu vypukla vřava. Dvě rivalské jednotky a eskadra randonanské kavalerie - ti všichni se snažili přejít po mostě najednou. Začali se dohadovat, kdo je důležitější a má právo přejít první. Rozpoutala se rvačka. Jeden yelk uklouzl i s jezdcem a spadl do vody. Šaršouny Kaceanů se střetly s ran-

donanskými meči s širokou čepelí. Ozvaly se výstřely.

Další oddíly se snažily překročit řeku pomocí lana, ale bylo jim to znemožněno hloubkou vody a prudkostí proudu.

Vřava a zmatek zasáhly všechny, kdo se potyčky u mostu zúčastnili - až možná na Kaceany, kteří na jakoukoli bitvu pohlíželi jako na příležitost konzumovat značné dávky pabowru, jejich zrádného národního nápoje. Všeobecný zmatek vedl k mnoha jednotlivým nehodám. Explodovalo dělo a zabilo dva dělostřelce. Byl zraněn yelk, který se v záchvěvu šílenství dal na útěk, přičemž zranil poručíka z Matrassylu. Jeden důstojník dělostřelectva spadl do řeky, a když ho vytáhli, projevoval příznaky nemoci, kterou si nikdo nemohl s ničím splést.

„Mor!“ Zvěst letěla od úst k ústům. „Tučná smrt!“

Pro každého, kdo se účastnil, bitvy, bylo veškeré dění skutečnější nad skutečnost a všechny situace nové. A přesto se to všechno již předtím odehrávalo, a na úplně stejném místě Severokampannlatské planiny.

Stejně jako při předchozích příležitostech se nic nestalo přesně tak, jak to bylo naplánováno. Isturiacha nepodlehla útočníkům tak snadno, jak bylo očekáváno. Spojenecké síly jižní armády se mezi sebou hádaly. Ti, kteří napadli sídliště, zjistili, že jsou sami napadeni; došlo k špatně zorganizované bitvě, kulky létaly vojákům nad hlavami a blýskaly se bajonety. Rovněž postupující Sibornalané nebyli schopni udržet vojenskou organizovanost svého vojska, která je tak proslavila. Horkokrevní mladíci se rozhodli pospíchat, aby Isturiaše pomohli za každou cenu. Děla, vláčená přes dvě stovky mil, aby zasypala koulemi pannovalská města, nyní stála opuštěná, protože palba by pravděpodobně zahubila jak nepřátelské oddíly, tak vlastní vojsko.

Došlo k divokým střetům. Vítr fičel, hodiny míjely, lidé umírali, yelkové a biyelkové klouzali ve vlastní krvi. Bitva vrcholila. Pak se jednotce sibornalské kavalerie podařilo probít se nepřátelským oddílem a zmocnit se mostu. Tím odřízli ty Kampannlatské, kteří již zaútočili na Isturiachu.

Mezi Sibornalany, kteří v tu dobu vyrazili, aby se utkali s nepřítelem, byly tři národní útvary: silní Uskutové, kontingent z Šiveninku a pověstná pěchota z Bribahru. Všechny útvary byly

posíleny fagory.

V čele postupujícího uskutského vojska jel arcikněz-válečník Asperamanka. Vrchní velitel byl skutečně pozoruhodnou postavou. Vypadal ippozantně v obleku z modré kůže s mohutným límcem a opaskem, nohy vězely v černých kožených shrnovacích botách, po lýtka vysokých. Asperamanka byl urostlý, spíš nepohledný muž, o kterém bylo známo, že mluví tiše a dokonce je plachý, pokud zrovna nevydává příkazy. Všichni se ho velmi obávali.

Někteří o Asperamankovi říkali, že je ošklivý člověk. Skutečně, měl velkou čtvercovitou hlavu, ve které byl zasazen pozoruhodně obdélníkový obličej, jako by se jeho rodiče úmyslně snažili zkřížit strohé geometrické tvary. Tím, co jej však největší měrou odlišovalo od ostatních, byl oblak hněvu, který se nikdy nerozpouštěl a jako by lpěl mezi obočím, nad můstkem nosu a na víčkách, která chránila pár temných očí ustavičně pozorných a ve střehu. Tento hněv jako koření ochucoval Asperamankova slova. Byli i takoví, kteří si jej pletli s božím hněvem.

Na hlavě měl Asperamanka velký černý klobouk, a nad ním ve větru plápolala vlajka církve a boha Azoiaxického.

Šiveninská a bribahrská pěchota se hrnuly do bitvy s nepřítelem. Arcikněz-válečník, který usoudil, že den se již obrací ve prospěch sibornalského vojska, pokynul uskutskému polnímu veliteli.

„Vyčkej ještě deset minut, než vyrazíte do bitvy," přikázal mu. Polní velitel netrpělivě protestoval, ale nebylo mu to nic platné. „Pozdrž svoje síly vzadu," nařizoval Asperamanka a rukou v černé rukayici ukázal na bribahrskou pěchotu, která postupovala za stálé pravidelné palby. „Nech je trochu vykrvácet."

Bribahr v současné době soupeřil s Uskutoškem ohledně nadvlády nad Severními národy. Jeho pěchota se nyní dostala do zoufalého střetu muže proti muži. Mnozí vojáci přišli o život, ale uskutské vojsko se stále drželo vzadu.

Kupředu vyrazil šiveninský útvar. Řídce obydlený Šivenink byl znám jako ten nejmírumilovnější ze všech severských národů. Byl to domov Velkého kola Kharnabharu, posvátné místo; bitevních vyznamenání měl poskrovnu.

Spojené eskadře šiveninské kavalerie a fagorských oddílů nyní velel Luterin Šokerandit, který se vznešeně nesl před svými muži. Zjevem byl nápadný dokonce i mezi množstvím ostatních ohnivých bojovníků.

Šokeranditovi nyní bylo třináct let a tři tennery. Víc než rok uplynul od doby, co se rozloučil se svou nastávající lnsil a odjel z Kharnabharu, aby plnil vojenskou povinnost v Askitoši.

Armádní výcvik mu pomohl odstranit poslední zbytky nadbytečných kilogramů, které se na něm nahromadily během období nemoci, kdy byl nehybný upoután na lůžko. Byl stejně štíhlý jako vzpřímený a jeho postoj obvykle vyjadřoval chvástavost i omluvu zároveň. Tyto dva prvky byly v jeho chování stále přítomny a vypovídaly o nejistotě, kterou se marně snažil skrývat.

Byli takoví, kteří tvrdili, že mladý Šokerandit získal hodnost poručíka jen proto, že jeho otec je Strážcem Kola. Dokonce i jeho přítel Umat Esikananzi, rovněž poručík, se obával, jak si Luterin povede v bitvě. V Luterinově povaze něco přebývalo - možná přetrvávající důsledek onoho výpadku, který následoval po bratrově smrti -, čím se odlišoval od přátel. Ovšem v sedle yelka byl přímo ztělesněním jistoty.

Narostly mu dlouhé vlasy. Obličej měl nyní hubený, jestřábí, oči jasné. Na napolo oholeném yelkovi jel spíš jako vesničan než jako voják. Když pobízel svoje oddíly do útoku, vzrušení, které se mu zračilo ve výrazu tváře, z něj činilo velitele hodného následování.

Luterin, který hnal svoje zvíře k onomu osudnému mostu, přijel k Asperamankovi natolik blízko, že slyšel velitelova slova - „Nech je trochu vykrvácet."

Podlost a zrádnost těch slov jím projely ostřeji než vřeštivý zvuk polnice. Prodíraje se tlačenicí, zvedl zaťatou pěst v rukavici a řítil se kupředu.

„Do útoku!" vykřikl.

Máváním poháněl vojsko. Jejich liliově bílý praporec na sobě nesl velký posvátný symbol Kola, jehož vnitřní a vnější kruh spojovaly zvlněné příčle. Letěl společně s nimi, vlál jim nad hlavami, když se hnali k nepříteli.

Později, když už bylo po bitvě, se shodli všichni, že tento útok Šokeranditovy kavalerie byl jedním z jejích ústředních oka-

mžiků.

Zatím však bylo k vítězství daleko. Den plynul a bitva stále pokračovala. Pannovalské dělostřelectvo se konečně zorganizovalo a začalo neúnavně bombardovat sibornalský týl; působilo mnoho škod. Palba Sibornalanům znemožňovala postup. Další z dělostřelců padl k zemi zasažen morem a po něm další.

Ne všichni osadníci v Isturiaše byli zaneprázdněni ostřelováním Pannovalanů. Manželky a dcery, každým coulem stejně tvrdé jako . jejich mužské protějšky, strhávaly jednu ze stodol a rozebíraly ji na prkna.

Do příštího východu Batalixu postavily dvě velké plošiny, jimiž překlenuly řeku. Od Sibornalanů zazněl bujarý pokřik. Kovem okutí yelkové severanské kavalerie přešli s hromovým rachotem po nových mostech a vrhli se do řad Pannovalských. Následovníci pannovalského vojska, kteří se ještě před hodinou domnívali, že jsou zcela v bezpečí, se obraceli na útěk a padali koseni střelbou ze sibornalských zbraní.

Severané se rozlévali planinou, rozšiřovali frontu, postupovali a zanechávali za sebou hromady mrtvých a umírajících.

Když Batalix opět klesl za obzor, bitva dosud nebyla rozhodnuta. Freyr rovněž prodléval za obzorem a na krajinu se snesly tři hodiny temnoty. Navzdory pokusům velitelů obou stran pokračovat v boji vojáci klesali k zemi a usínali tam, kde zrovna stáli, někdy ne dál než na hod oštěpem od protivníků.

Tu a tam planuly nad územím, o které byl sváděn boj, pochodně, jejichž jiskry stoupaly vysoko do temnoty noční oblohy. Mnozí zranění vypustili duši a jejich poslední výdech byl odnesen mrazivým větrem, který nad bitevním polem skučel. Z děr v zemi vylezli Nondadové, aby mrtvým kradli kusy oděvu. Nad vyvrženými vnitřnostmi pobíhali hlodavci. Brouci si valili kousíčky střev do chodbiček v zemi s úmyslem vystrojit svým larvám neočekávanou hostinu.

Opět vyšlo místní slunce. Kolem chodili vojenští poslíčci a ženy, roznášeli bojovníkům jídlo a pití, nabízeli slova povzbuzení a útěchy.

Dokonce i nezranění byli v obličeji bledí a mluvili tichými hlasy. Každý chápal, že toho dne bude bitva rozhodnuta. Jenom fagoři stáli opodál, netečně se škrábali a třešňově červené oči

stáčeli k vycházejícímu slunci; neznali ani naději ani úzkost.

Nad bitevním polem se vznášel kyselý pach. Pod chodidly vojáků,

kteří se nově řadili do bitevních formací, čvachtala nepojmenovaná špína. Využívali každičkou prohlubeninu v terénu, každý pahrbek, každý sebeútlejší strom. Znovu začalo ostřelování. Boj se rozbíhal znaveně, bez elánu a vůle předchozího dne. Kde byla prolita lidská krev, země zrudla, kde fagoří, tam zežloutla.

Toho dne došlo ke třem hlavním střetům. Útok na obvodové zdi Isturiachy pokračoval a pannovalským nájezdníkům se podařilo obsadit a ubránit čtvrtinu sídliště jak proti osadníkům, tak proti vojenské jednotce z Loraje. Manévr uskutského vojska, dychtivého dohonit to, co zmeškalo předchozího dne, proběhl jižně od mostu a zaneprázdnil části obou armád; dlouhé řady mužů se plazily a střílely po sobě, aby se posléze pustily do boje muže proti muži. Třetím významným střetem byly zdlouhavé a zoufalé bitky v kampannlatském týlu, mezi zásobovacími povozy. Zde opět udávali tempo muži Luterina Šokerandita.

V Šokeranditově kontingentu stáli bok po boku s lidmi i fagoři. Bojovali jak staluni, tak giloty - ty druhé často s mláďaty - a samci i samice umírali společně.

Luterin získával jménu své rodiny slávu. Bitevní elán jej zbavil opatrnosti a zdánlivě ho také chránil před zraněním. Ti, kdo bojovali s ním, včetně jeho přátel, v něm rozpoznali odvahu, jež pramenila z bojového nadšení, a brali si z něho příklad. Zařízli se do pannovalského nepřítele beze strachu či milosrdenství a nepřítel se jim poddával - zpočátku s tvrdohlavou zatvrzelostí, pak už na úprku. Šivenińčané je pronásledovali, pěší i v sedle. Meči sráželi k zemi poražené, kteří prchali, dokud je paže nezačaly bolet od neustálého jednotvárného pohybu a nebyli po ramena zakrvácení.

Tak začala cesta na Divošský kontinent.

Ještě předtím, než začalo ustupovat vojsko Pannovalu samotného, pochybní pannovalští spojenci si začali hledat bezpečnou cestu k domovu. Batalion z Borldoranu měl tu smůlu, že cestou narazil na Šokeranditovy muže a dostal se do středu jejich útoku. Bandal Eith Lahl, jenž Borldoranským velel, povzbuzoval svoje muže, aby statečně bojovali. Vojáci uposlechli,

ukrývajíce se za povozy. Dělostřelecká palba pokračovala.

Útočníci povozy podpálili. Mnozí z Borldoraňanů byli zabiti. Palba ustala a rozhostil se klid, ve kterém k uším vojáků dolehl hluk ostatních střetů. Nad bitevním polem se vznášel kouř, rozháněný větrem.

Luterin Šokerandit spatřil svou příležitost. Vykřikl do útoku, vyrazil s Umatem Esikananzim po boku, a vrhl se do středu borldoranských pozic.

V divočině domoviny byl Luterin zvyklý lovit sám, pro celý svět ztracen. Od útlého dětství znal intenzivní pocit vcítění mezi lovcem a loveným. Vnímal ten okamžik, kdy se jeho mysl stala myslí jelena nebo horské kozy s ostrými rohy, kořisti nejobtížnější.

Znal ten okamžik triumfu, kdy šíp našel cíl - a když zvíře zemřelo, zraňovala mu srdce směsice radosti a lítosti, prudká jako orgasmus.

O kolik silnější byl tento zvrácený pocit vítězství, když lovenou kořistí byl člověk! Luterin přeskočil val mrtvol a stanul tváří v tvář Bandalu Eith Lahlovi. Jejich pohledy se střetly. Opět ten okamžik ztotožnění! Luterin vypálil jako první. Borldoranský velitel rozhodil ruce, upustil pušku a zlomil se vpůli, aby popadl svoje vnitřnosti, které mu vyhřezávaly z těla.

Padl na zem mrtvý.

Se smrtí velitele se borldoranské pozice zhroutily. Lahlovu mladou ženu vzal Luterin do zajetí, společně s cennou válečnou kořistí a výzbrojí. Umat a ostatní spolubojovníci ho objali a celí rozradostnění se vrhli na všechno, čeho se mohli zmocnit.

Většina kořisti, kterou Šivenińčané nashromáždili, byla ve formě zásob, včetně sena pro zvířata, které mělo ulehčit návrat kontingentu do vzdáleného domova v Šiveninském předělu.

Ve všech částech bitevního pole jižanská armáda utrpěla porážku. Mnozí bojovali, i když byli zraněni, a pokračovali, i když je veškerá naděje opustila. Nebyla to odvaha, co postrádali, ale přízeň jejich nesčetných bohů.

Příčinu pannovalské porážky bylo možno hledat v nepokojích, které panovaly na kontinentu už po dlouhá období. Během pomalého zhoršování klimatu, s tím, jak se život stával obtížnějším, se Země tisíce kultů dostávala do problémů sama se se-

bou. Jeden kult protiřečil druhému.

Jenom fanatické oddíly Přijímatelů měly moc udržet ve městě Pannovalu řád. Toto přísné bratrstvo lidí žilo uprostřed nejvzdálenějších a nejnepřístupnějších končin Quzintských hor. Stále se drželo víry ve starého boha Akhanabu.

Přijímatelé a jejich přísná disciplína se během staletí stali příslovečnými; pokud by se bitvy zúčastnili, mohli zvrátit výsledek. Železné formace Přijímatelů však v těchto obtížných časech usoudily, že bude nejlépe držet se domova.

Na konci onoho pochmurného dne vítr stále foukal, dělostřelecká palba stále duněla, muži stále bojovali. Skupiny dezertérů se plahočily po cestě na jih, k útočišti Quzintských hor. Někteří byli rolníci, kteří nikdy předtím nedrželi v rukou zbraň. Sibornalská armáda byla příliš vyčerpaná, než aby poražené nepřátele pronásledovala. Vojáci zapálili táborové ohně a padli do otupělosti pobitevní dřímoty.

Noc naplňovaly osamocené výkřiky a skřípění povozů, které prchaly do bezpečí. Dokonce i na ty, kteří ustupovali do bezpečí vzdáleného Pannovalu, však číhala další nebezpečí a nové útrapy.

Zaneprázdněny vlastními záležitostmi, neměly lidské bytosti o planině jinou představu než jako o aréně, na které vedly válku. Neviděly to místo jako síť vzájemně souvisejících sil, zapojených do nepřetržitého a pomalého mechanismu změny, kdy současná forma byla pouze představitelem zapomenuté série planin, táhnoucí se do vzdálené minulosti. Na Severokampannlatské planině rostlo přibližně šest set druhů trav; v závislosti na diktátu klimatu se buď množily nebo pomalu mizely; a s úspěchem jakéhokoli druhu trav byl spjat osud zvířecího a hmyzího řetězce, který na něm byl potravně závislý.

Vysoký obsah křemene v travách vyžadoval zuby obalené silnou a odolnou sklovinou. Třebaže planina se oku běžného lidského pozorovatele jevila bezútěšná a jalová, semena trav představovala vysoce výživnou potravinu - natolik výživnou, aby dokázala udržovat při životě nejrůznější hlodavce a jiné malé savce. Tito savci tvořili kořist pro větší dravce. Na vrcholu tohoto potravinového řetězce byl tvor, jehož všežravé schopnosti jej kdysi učinily pánem celé planety. Fagoři jedli všechno, ať to

bylo maso či tráva.

Nyní, když jim bylo klima nakloněno příznivěji, svobodní fagoři se stěhovali do níže položených zemí. Na východě rovníkového kontinentu se k nebi zvedala masa Vysokého Nyktryhku. Nyktryhk byl mnohem víc než jen bariéra mezi centrálními planinami kontinentu Kampannlat a dálavami Žhnoucího moře: jeho řady plošin seřazených vzhůru jako stupně obrovitého schodiště a složitá hierarchie roklin a hor představovaly svět sám o sobě. Zalesněná území ustupovala tundrovitým vysočinám a ty pak holým kaňonům vydřeným ledovci. Celek byl korunován náhorní plošinou.

Zvedala se do výše devíti mil nad hladinou moře a byla skalpem světa, který se dotýkal stratosféry.

Jednotky Prvotních, které po dlouhá staletí žily ve vysokých travnatých zemích v bezpečí před pronásledováním lidmi a jejichž dosavadní útočiště napadla krutá předzvěst nadcházející zimy, nyní sestupovaly na úrodnější horská úbočí. Jejich počet v úpatích kopců Nyktryhku připomínajících labyrint narůstal.

Některé fagorské jednotky se již odvažovaly na teritoria křižovaná lidmi.

Do oblasti, kde se odehrála bitva, vjela pod příkrovem temnoty skupina fagorů, stalunů, gilot a mláďat, v celkovém počtu šestnácti jedinců. Byli usazeni na červenohnědých kaidawech a mláďata se pevně držela rodičů, napolo schovaná v jejich hrubých kožiších. Dospělí třímali v primitivních rukou oštěpy. Někteří ze stalunů si mezi rohy vpletli větévky ostružiníku. Nad nimi se v mrazivém nočním vzduchu vznášeli jejich doprovodní bílí ptáci.

Tato nájezdnická skupina byla první, která se odvážila mezi zdecimované bitevní oddíly. Ostatní za ní nebyly daleko.

Jeden z povozů, který skřípal temnotou na cestě k Pannovalu, uvízl. Kočí se pokusil projet přímo uktem, zvlněným pruhem vegetace, který se táhl přes planinu z východu na západ. Třebaže měl ukt daleko k letní bujnosti, stále byl palisádou z porostu a obě nápravy povozu se beznadějně zapletly mezi semenáčky mladých stromů.

Kočí stál a klel a bitím se pokoušel přimět hoxneje, aby se pohnuli z místa.

Osazenstvo povozu sestávalo z jedenácti obyčejných vojáků, z nichž šest bylo zraněných, desátníka, který měl na starosti hoxneje, a dvou obhroublých mladých žen, které sloužily jako kuchařky nebo cokoli jiného, co bylo zapotřebí. Vedle povozu se plahočil fagorský otrok, zbavený rohů a přivázaný na řetězu. Tato skupina byla tak přemožena únavou a nemocemi, že usnuli jeden na druhém, ať už vedle povozu nebo v něm. Nešťastné hoxneje nikdo nevypřáhl.

Skupina fagorů na kaidawech se vynořila z noci. Jeli v řadě jeden za druhým přímo podél zvlněné linie uktu. Když se přiblížili k povozu, semkli se těsněji k sobě. Ptáci se snesli na trávu a opatrně se shlukli do hejna. Vydávali hluboké hrdelní zvuky, jako by netrpělivě očekávali další dění.

Seběhlo se to náhle. Schoulená skupinka lidí nic netušila, dokud se masivní tvorové neocitli přímo u nich. Někteří fagoři sesedli; jiní útočili oštěpy ze sedel.

„Pomoc!“ vykřikla jedna žena, aby byla vzápětí umlčena oštěpem, vraženým do hrdla. Dva muži, napůl ležící pod vozem, se probudili a pokusili se utéct. Byli ubiti zezadu. Bezrohý fagorský otrok prosil o smilování v rodném jazyce Prvotních. I toho bez váhání sprovodili ze světa. Jednomu ze zraněných mužů se podařilo vystřelit z pušky, než byl zabit.

Nájezdníci sebrali z vozu kovový hrnec a pytel se zásobami. Hoxneje přivázali na provazy. Jeden fagor prokousl hrdlo desátníka, který byl ještě naživu. Pak kaidawy popohnali do dálav rozlehlé planiny.

Třebaže bylo mnoho těch, kdo slyšeli výstřel a výkřiky, nikdo z celého bitevního pole by nepřišel na pomoc. Spíš děkovali jakémukoli božstvu, ve které věřili, že sami nejsou v nebezpečí a pak se znovu ponořili do nočních můr a přízraků, jež přinášela pobitevní ochablost.

Ráno, když byly v prvním šerém světle rozdělávány ohně k vaření snídaně a byli objeveni zavraždění, to bylo jiné. Ozýval se křik a pláč. Fagorští nájezdníci byli do té doby hodně daleko, ale prokousnuté hrdlo desátníka hovořilo samo za sebe. Zvěst se rychle rozšířila. Po světě se opět volně pohybovalo to staré ztělesnění hrůzy a strachu rohatý Prvotní na rohatém kaidawovi. Nebylo pochyb: zima přicházela a staré hrůzyplné legendy

ožívaly.

A byla tady další strašlivá věc, stejně stará, stejně obávaná. Ta se z bitevního pole nevzdálila. Ve skutečnosti se bitevním děním živila, jako by střelný prach a vyhřezlá střeva byly jejím nektarem. Oběti Tučné smrti již vykazovaly známé strašlivé symptomy. Mor se vrátil, a horečnatými rty líbal rány.

A přesto to byl úsvit dne vítězství.

II
Tichá přítomnost

V mysli Luterina Šokerandita se pocit vítězství mísil s množstvím jiných emocí. Když uvažovalo tom, že nyní už je opravdovým mužem, jehož odvaha byla prokázána nad pochybnosti všech, kromě něho samotného, projížděla jím pýcha, ostrá jako vřeštění trumpet, provázená vzrušením; pramenilo z vědomí, že má ve své moci krásnou a bezmocnou ženu. Ani to však nestačilo k utlumení nepřetržitého toku nepříjemných myšlenek, toku tak známého, že se stal neoddělitelnou součástí jeho nitra. Tento tok mu neustále přinášel na mysl otázku povinností vůči rodičům, dotýkal se závazků a zákazů v domovině, ztráty bratra - stále bolestně nevysvětlené - připomínky toho, že strávil rok na lůžku v zajetí podivné nemoci, jež ho zcela ochromila. Byl to zkrátka tok pochybností, které nedokázal zaplašit dokonce ani nádherný pocit vítězství. Takové bylo Luterinovo vnímání světa ve věku třinácti let; šířil ho kolem sebe zároveň s nejistotou, kterou střídavě tišily a probouzely vůně a hlas Toress Lahl. Protože neměl nikoho, komu by se mohl svěřit, zvykl si ukrývat emoce a chovat se; jako by všechno bylo v nejlepším pořádku.

A tak se hned za úsvitu s nadšením opět vrhl do akce. Zjistil, že nebezpečí ho uklidňuje.

„Ještě jeden poslední útok," ujišťoval je arcikněz-válečník Asperamanka, „a vítězství je naše." Velitelův věčně hněvivý obličej proplouval mezi tisícovkou dalších ponurých tváří, suché rty pevně stisknuté, opět připravený bojovat.

Byly vydány rozkazy, na svá místa nastoupili fagoři, yelkové byli napojeni vodou. Muži si hromadně odplivovali a opětovně vysedali na zvířata. Planina se prosvětlila úsvitem Batalixu a lidské utrpení znovu propuklo. Východ většího světlonoše byl pomalejším dějem: slábnoucí Freyr nebyl schopen vyšplhat se příliš vysoko nad obzor.

„Kupředu!" Do pohybu se pochodovým tempem dala kavale-

rie, za ní pěchota. Zahvízdaly kulky. Muži se potáceli a padali k zemi.

Šibornalský útok trval necelou hodinu. Morálka Pannovalanů rychle upadala. Jednotky jedna po druhé ustupovaly. Šiveninské vojsko pod vedením Luterina Šokerandita je začalo pronásledovat, ale bylo odvoláno; Asperamanka si nepřál, aby si ten mladý poručík dobýval další slávu. Seveřanská armáda se stáhla na severní stranu řeky. Zranění byli odneseni do Isturiachy, do polních lazaretů zřízených v některých stodolách. Zranění muži byli opatrně pokládáni na slámu, kde krváceli z mnoha ran.

Jak se protivník stahoval z planiny, začala se zřetelně rýsovat cena vítězství. Jako po ztroskotání gigantické lodi ležela zsinalá těla poházená na jejich posledním břehu. Tu a tam hořel převržený povoz, z něhož stoupal prst kouře a nesl se přes bitvou zjizvenou krajinu.

Mezi mrtvými se pohybovaly postavy. Jednou z nich byl pannovalský důstojník dělostřelectva, ovšem člověk by to stěží poznal. Čichaje k mrtvole jako pes, trhal za látku kabátce, dokud neurval rukáv. Zahryzl se do paže mrtvého. Hltavě polykal, obličej zkřivený, a pokaždé, když si utrhl nové sousto, zvedal hlavu, aby se rozhlédl kolem.

Ve žvýkání a rozhlížení pokračoval dokonce i ve chvíli, kdy se k němu přiblížil střelec s puškou, zvedl zbraň a na krátkou vzdálenost vypálil. Důstojník dělostřelectva odletěl a nehybně zůstal ležet na zemi s rukama rozhozenýma. Střelec se společně s ostatními pověřenými stejným úkolem dál zvolna pohyboval po bitevním poli a ostřeloval požírače mrtvol. Byli to ti nešťastníci, kteří se nakazili Tučnou smrtí a v záchvatech neutišitelného vlčího hladu byli nuceni rvát a polykat maso mrtvol. Oběti nákazy byly hlášeny na obou stranách.

Jak hlavní těleso pannovalské armády neuspořádaně ustupovalo, zůstávaly za ním monumentální pomníky.

Zedníci neměli, co by oslavovali. Nicméně byli nuceni vykonávat i zde na bitevním poli svoje řemeslo. Doma v Pannovalu budou poražení velitelé muset tvrdit, že zvítězili. A zde, na samých hranicích jejich území, bylo nutné upevnit tuto lež kamením.

Protože na planině nebyly žádné kamenolomy, zedníci se

rozhodli využít materiálu pradávného monumentu. Rozbořili jej a odnesli jednotlivé kameny blízko k mostu přes ponurou řeku.

Řemeslníci mohli být na svoje umění hrdí. S profesionální dokonalostí znovu vztyčili památník téměř kámen po kameni na novém místě.

Zednický mistr pak do základny pomníku vytesal název místa a datum a velkými vznešenými písmeny jméno starého vrchního maršála, který velel pannovalské armádě.

Všichni ustoupili a s pýchou si prohlíželi svoje dílo, potom se vrátili k povozu. Nikdo z těch, kdož se podíleli na tomto aktu praktické piety, si neuvědomil, že zničili památník, který připomínal podobnou bitvu, vybojovanou na tomto místě před celými věky.

Pohublí Sibornalané spokojeně přihlíželi, jak se poražený nepřítel stahuje na jih. Utrpěli těžké ztráty a bylo zřejmé, že by nic nezískali, kdyby je pronásledovali, jak bylo původně plánováno; ostatní sídliště již byla zničena, alespoň podle toho, co hlásili uprchlíci v Isturiaše.

Ti, kteří bitvu přežili, cítili úlevu, že je ta výzva za nimi. A přesto se objevil také názor, že celá akce byla věcí nečestnou - nečestnou, ba dokonce podlou, po měsících výcviku a příprav, které jí předcházely. Kvůli čemu vlastně byla tato bitva svedena? Kvůli území, které nyní stejně budou muset opustit? Kvůli cti?

Aby podobným pochybnostem učinil přítrž, Asperamanka prohlásil, že večer se bude konat hostina na počest sibornalského vítězství. Bude zabito pár arangů z těch, co je nově přihnali do Isturiachy; ti a zásoby ukořistěné nepříteli jim poskytnou jídlo. Armádních přídělů potřebných na dlouhou zpáteční cestu se nikdo nesmí dotknout.

Přípravy na oslavu se rozběhly dokonce již ve chvíli, kdy v nedaleké posvěcené půdě pohřbívali mrtvé. Hroby se nacházely ve velkém plochém údolí, otevřeném nezměrné obloze, kde se nad mrtvolami vznášely z kuchyně vůně připravovaných pokrmů.

Zatímco osadníci měli plné ruce práce, vojáci vděčně přivítali odpočinek. Vycvičení fagoři se natáhli s nimi. Byl to den stvořený pro vděčný spánek, pro obvázání ran, pro opravu unifo-

rem, bot a výzbroje. Brzy se opět budou muset vydat na pochod, protože v Isturiaše zůstat nemohou. Nebyl tam dostatek jídla, aby stačilo uživit zahálející armádu.

Ke konci dne pach hořícího dřeva a vůně opékaného masa překonaly všudypřítomný zápach bitevního pole. Bohu Azoiaxickému byly nabídnuty hymny díkůvzdání. Mužské hlasy a tón upřímnosti v nich vehnaly slzy do očí některým ženským osadnicím, jejichž životy byly zachráněny právě jen díky statečnosti těchto zpěváků oslavných písní. Kdyby byli zvítězili Pannovalané, údělem žen by bylo znásilnění a zajetí.

Děti, které byly v době nebezpečí zavřené v chrámu Hrozivého míru, směly být nyní puštěny ven. Jejich výkřiky radosti a potěšení rozjasňovaly večer. Pobíhaly mezi vojáky a chichotaly se pokusům mužů opít se slabým isturiašským pivem.

Hostina začala podle příznivých znamení, když na svět sestoupil šerosvit. Všichni se vrhli na maso pečených arangů, dokud nezůstalo nic než kosti a umaštěné koše žeber. Bylo to další pozoruhodné vítězství.

Potom k arciknězi-válečníkovi přistoupili tři vážní stařešinové sídliště a uklonili se mu. Ruce si nepodávali, protože urození Sibornalané neschvalovali fyzický kontakt s jinými lidmi.

Stařešinové Asperamankovi poděkovali za zachování bezpečnosti Isturiachy a ten nejstarší pak formálně pravil: „Ctěný pane, jak víš, žijeme zde v tom posledním a nejjižnějším sibornalském sídlišti. Kdysi se zde na území Kampannlatu nacházela/pokračovala být jiná sídliště, dokonce až daleko k Roonsmooru. Všechna byla zničena vojskem Divošského kontinentu. Než tvoje armáda odejde/bude muset odejít do našeho domovského kontinentu, prosím tě jménem všech obyvatel Isturiachy, abys nám zde zanechal silnou vojenskou posádku, abychom se vyhnuli/unikli stejnému osudu, jaký potkal naše sousedy.“

Vlasy měli řídké a šedivé. Nosy se jim leskly ve světle olejových lamp. Mluvili vznešeným dialektem proloženým těžko definovatelnými časy, minulým průběhovým, budoucím donucovacím, vyhýbavě konjunktivním, a arcikněz-válečník jim podobným jazykem odpovídal, zatímco pohledem se jim po celou dobu vyhýbal.

„Vážení pánové, pochybuji o tom, že můžete/budete mo-

ci/mohli byste uživit další ústa, která požadujete. Třebaže je léto malého roku a počasí je příznivé, vaše úroda je ubohá, jak jsem pochopil, a váš dobytek vypadá podvyživeně.“ Když hovořil, rýsoval se Asperamankovi kolem obočí temný bouřkový mrak.

Stařešinové se podívali jeden na druhého. Pak promluvili všichni tři současně.

„Pannovalské vojsko se vrátí.“

„Každý den se modlíme se/jsme modlící se za lepší počasí, takové, jaké bylo dřív.“

„Bez vojenské posádky zemřeme/musíme/nevyhnutelně.“

Možná to bylo použití onoho starého fatalistického budoucího času, které Asperamanku přimělo zamračit se. Obdélníkovitý obličej jako by se zúžil; s přísně staženými rty upíral zrak na desku stolu a pokyvoval hlavou, jako by uzavíral nějaký úlisný pakt sám se sebou.

Na Asperamankův příkaz seděl toho večera na čestném místě vedle něho mladý poručík Šokerandit, jako by něco z jeho slávy mohlo padnout na velitelovu hlavu. Asperamanka otočil hlavu k Šokeranditovi a zeptal se: „Luterine, jakou odpověď bys těmto stařešinům dal/odvažuješ se dát na jejich žádost - ve vznešeném dialektu nebo jinak?“

Šokerandit si byl vědom nebezpečí skrytého v otázce nadřízeného.

„Protože ta žádost nepochází z jedněch úst, ale ze všech v Isturiaše, pane, nepřísluší se, abych na ni já samotný odpověděl. Pouze muž tvých zkušeností je schopen nalézt v tomto případě vhodnou odpověď.“

Arcikněz-válečník obrátil pohled vzhůru, ke krokvím a dlouhým stínům, a poškrábal se na bradě. „Ano, dalo by se říci, že je na mně, abych rozhodl a promluvil za Oligarchii. Na druhé straně by se dalo říci, že již předem rozhodl Bůh. Azoiaxický mně říká, že již není možné déle udržovat toto sídliště ani další severně od něho.“

„Pane -„

Zvedl jedno trojúhelníkovité obočí v obdélníkovitém obličeji a promluvil ke stařešinům.

„Navzdory veškerému modlení, které je v našich silách, je úroda rok od roku slabší, což odpovídá všeobecnému vývoji.

Kdysi jsme v našich jižních sídlištích pěstovali vinnou révu. Nyní jste jen s obtížemi schopni vypěstovat ječmen a plesnivé brambory. Isturiacha již není naší chloubou, ale jen přítěží. Nejlépe bude, když toto sídliště opustíte. Všichni by měli odejít zároveň s armádou, což je ode dneška za dva dny. Jinak neuniknete konečnému vyhladovění nebo podřízenosti Pannovalu."

Dva stařešinové museli třetího podepřít. Mezi všemi, kdo vyslechli tuto rozmluvu, vypuklo zděšení. K vojenskému arciknězi se rozběhla jakási žena a padla mu k zabláceným botám. Naříkala, že se v Isturiaše narodila, společně se sestrami; nemohou ani uvažovat o tom, že by domov měly opustit.

Asperamanka vstal a aby si vynutil pozornost, zabušil do stolu. Rozhostilo se ticho.

„Dovolte mně ujasnit tuto záležitost vám všem. Uvědomte si, že moje hodnost mne opravňuje - ne, nutí mne - mluvit jak za církev, tak za stát. Nesmíme podléhat iluzím. Jsme praktičtí lidé, a tak vím, že přijmete to, co vám nyní řeknu. Náš Pán, který existoval před životem a kolem kterého veškerý život obíhá, usměrnil kroky této generace na kamenitou stezku. Ať tomu tak je. Musíme svůj osud přijímat s radostí, protože taková je jeho vůle.

Tato statečná armáda, která s vámi dnes večer oslavuje vítězství, tito chrabří zástupci všech našich proslulých národů, se musí téměř neprodleně vydat na zpáteční cestu na sever. Pokud armáda neodejde, zahyne z nedostatku jídla a krmiva. Jestliže zůstaneme zde v Isturiaše, vyhladovíte k smrti společně s ní. Vy farmáři jistě chápete, kde je příčina. Takové jsou zákony boží a přírody. Naším původním plánem bylo pokračovat dál v dobývání Pannovalu; takový byl úkol, kterým nás pověřil samotný Oligarcha. Místo toho však musím se svými muži za dva dny - ani dříve ani později - vyrazit zpátky na sever."

Jeden ze stařešinů se zeptal: „Proč taková náhlá změna v plánech, arcikněže-válečníku, když vítězství patřilo vám?"

Obdélníkovitému obličeji se podařilo vykouzlit horizontální úsměv. Mlčky se rozhlédl kolem po umaštěných tvářích osvětlených září ohňů a s instinktem kazatele si připravoval další řeč.

„Ano, vítězství patřilo díky Azoiaxickému nám, ale budoucnost naše není. Historie stojí proti nám. Sídliště na jihu, kde

jsme doufali, že budeme moci nalézt podporu a zásoby, byla smetena z povrchu zemského, rozmetána divošským nepřítelem. Klima se zhoršuje rychleji, než jsme očekávali - sami vidíte, jak zřídka Freyr v těchto dnech vstává ze svého lože. Osobně se domnívám, že Pannoval, to hnízdo pohanů, leží příliš daleko pro vítězství a dost blízko pro pouhou porážku. Kdybychom pokračovali, nikdo z nás by se odsud živý nevrátil.

Z jihu se šíří Tučná smrt. Máme ji už mezi námi. I ten nejchrabřejší válečník se Tučné smrti bojí. Nikdo nechce jít do bitvy s takovým společníkem po boku.

A tak se skláníme před přírodou a vracíme se domů, abychom o našem vítězství zpravili Oligarchii v Askitoši. Odcházíme, jak jsem již řekl, za padesát hodin. Využijte tento čas, osadníci, využijte jej dobře. Na konci této doby rádi přivítáme ty z vás, kteří se rozhodnou vrátit se do Sibornalu i s rodinami pod ochranou armády.

Ti, kteří se rozhodnou zůstat, mohou tak učinit - a zemřít v Isturiaše. Sibornal se sem nevrátí, nemůže se vrátit. Jakkoli se rozhodnete, máte na to padesát hodin a Bůh zůstávej s vámi se všemi.“

Ze dvou tisíců mužů, žen a dětí žijících v sídlišti se jich tam většina narodila. Jediné, co znali, byl nelehký život na otevřených planinách nebo - v případě privilegovanějších mužů - lov. Měli strach opustit domovy, obávali se cesty do Sibornalu přes stepi, dokonce pochybovali o druhu.přijetí, jakého by se jim mohlo dostat na hranicích.

Nicméně, když jim tuto věc stařešinové předložili na setkání v chrámu, většina osadníků se rozhodla odejít. Po dobu delší, než si kdo dokázal vybavit, se klima neustále zhoršovalo, malý rok od malého roku, jen s občasnými zlepšeními. Rok od roku bylo spojení se severní domovinou stále napjatější a hrozba z jihu narůstala.

Slzy a nářek naplnily sídliště. Odchod znamenal pro osadníky konec všeho. Vše, pro co celý život pracovali, mělo být opuštěno.

Jakmile vyšel Batalix, na pole byli vysláni otroci, aby shromáždili tolik úrody, kolik budou schopni, zatímco rodiny balily světské majetky. Mezi těmi, kdo měli v úmyslu odejít a těmi, kdo

se rozhodli za každou cenu zůstat, propukly hádky; ti druzí reptali, že úroda by měla zůstat nedotčena.

Do práce na polích byly nahnány tři druhy otroků. Především fagořL zbavení rohů, kteří sloužili jako něco mezi řádným otrokem a tažným zvířetem. Pak to byli lidští otroci. A nakonec otroci nelidské rasy, Madisové, nebo ještě řidčeji Driati. Jak lidští tak nelidští otroci byli považováni za méněcenné tvory, ať muži či ženy, či spíše samci či samice. Ze společenského hlediska vůbec neexistovali.

Udržovat si otroky bylo považováno za znak dobrého postavení; a čím víc bylo otroků, tím vyšší to znamenalo postavení. Mnozí Sibornalané, kteří otroky neměli, se závistí hleděli na ty, kteří je měli a snažili se vlastnit alespoň fagora. V příznivějších časech byli otroci ve městech Sibornalu často udržováni v nečinnosti, téměř jako by byli domácí zvířata; v sídlištích otroci a jejich majitelé pracovali bok po boku. Jak se časy zhoršovaly, přístup majitelů k otrokům se změnil. Otroci, až na výjimečné případy, museli dřít jako zvířata. Když se isturiašští otroci nyní vrátili z polí, hnali je do stavby povozů a vršili na ně další a další úkoly.

Jakmile uplynuly arciknězem-válečníkem stanovené dva dny, rozezněly se polnice a všichni se museli shromáždit před zdmi sídliště.

Zásobovací důstojníci sibornalské armády nechali postavit polní kuchyně a nařídili upéci chléb pro začátek dlouhé cesty k domovu. Zjistili, že příděly budou velmi malé. Poradili se a oznámili, že osadníci,kteří směřují na sever, buď musí svoje otroky postřílet nebo jim dát svobodu, aby se tak snížil počet úst, která bude nutno krmit. Z tohoto příkazu byli vyňati Prvotní - na základě skutečnosti, že mohou pracovat také jako tažná zvířata a jsou schopni najít si potravu sami.

„Milost!“ křičeli jak otroci, tak jejich páni. Fagoři stáli bez hnutí. „Zabte raději fagory,“ říkali někteří lidé s hořkostí.

Jiní, pamětliví staré historie, opakovali: „Kdysi to byli naši páni...

Osadníci nyní spadali pod vojenský zákon a jejich protestům nikdo nevěnoval pozornost. Bez otroků lidé nebudou schopni přepravit mnohé ze svých věcí; přesto se otroků museli zbavit.

Doba, kdy byli užiteční, vypršela.

Přes tisíc otroků bylo zmasakrováno ve starém říčním rameni blízko sídliště. Těla byla bez obřadu pohřbena fagory, zatímco na místo se již snášely hordy mrchožroutů; tiše posedávali na blízkých plotech a čekali na svou příležitost. A vítr vál, stále stejný, stále neúprosný.

Po nářku a kvílení se rozhostilo strašlivé ticho.

Asperamanka stál a pozoroval dění. Když kolem něj s pláčem procházela jedna žena ze sídliště, byl dojat soucitem a položil jí ruku na rameno.

„Budiž požehnána, dcero. Nesmutni."

Pohlédla na něj bez hněvu, s obličejem napuchlým pláčem. „Měla jsem svého otroka Yuliho ráda. Není snad lidské pro něj naříkat?"

Navzdory nařízení bylo mnoho otroků majiteli ušetřeno, především ti, kteří byli využíváni sexuálně. Ukrývali je, maskovali a míchali s rodinami. Luterin Šokerandit zachránil svoji otrokyni Toress Lahl tím, že jí dal kalhoty a kožešinovou čapku, aby se přestrojila za muže. Mlčky si nacpala dlouhé kaštanové vlasy pod čapku a uchopila ohlávku Luterinova yelka.

Všichni přítomní se začali řadit do pochodové formace.

Zatímco panoval všeobecný shon a zmatek, povozy byly nakládány nad únosnou mez a vše se připravovalo k převozu raněných, z hranic sídliště bojácně vyšlo šest stád arangů a vyrazilo přes planinu se psy v patách. Byli svobodní.

Asperamanka seděl sám na černém yelkovi a převaloval v hlavě temné myšlenky. Zavolal si poslíčka, aby k němu přivedl poručíka Šokerandita.

Luterin se k němu dostavil; ve své nejistotě vyhlížel velmi nedospěle.

„Máš dva důvěryhodné muže na spolehlivých zvířatech, poručíku Šokerandite? Dva muže, kteří jsou schopni cestovat rychle? Přeji si, aby se zprávy o našem vítězství dostaly k Oligarchovi nejrychlejším možným způsobem. Dřív, než se o něm doslechne z jiných zdrojů."

Mohu dva takové muže najít, ano. My z Kharnabharu jsme dobří jezdci."

Asperamanka se zamračil, jako by ho ta zpráva nepotěšila.

Vytáhl koženou taštičku, kterou si pak zastrčil do podpaždí.

„Tato zpráva musí být tvými důvěryhodnými muži odvezena do pohraničního města Koriantury. Tam musí být doručena mému agentovi, který ji osobně předá samotnému Oligarchovi. Zodpovědnost tvých důvěryhodných mužů končí v Koriantuře, rozumíš? Podej mi hlášení, až bude vše připraveno."

„Jak poroučíš, pane."

"Taštička byla opět vytažena a rukou v modré rukavici podána Šokeranditovi. Byla zapečetěna znakem arcikněze-válečníka a adresována Nejvyššímu Oligarchovi Sibornalu, Torkerkanzlagovi ll., v Askitoši, hlavním městě Uskutošku.

Šokerandit vybral dva spolehlivé mladíky, které dobře znal již z Šiveninku a měl je rád jako bratry. Opustili své druhy i fagory a nasedli na dva ostříhané yelky. Neměli nic víc než jen balíčky jídla a vodu ve vacích na zádech yelků. Během hodiny byli již daleký kus cesty před armádou, směřujíce na sever se zprávou pro obávaného Oligarchu.

Jenomže Oligarcha Sibornalu, který vládl tomuto rozlehlému a bezútěšnému kontinentu, měl špehy všude. Muž, jenž se těšil jeho důvěře a pohyboval se blízko arcikněze-válečníka Asperamanky, již odjel brzy ráno se zprávami o nejnovějším dění, protože jedním z výslovných zájmů Oligarchy byly informace o postupu epidemie na sever.

Nastal čas rozloučení. Cesta na sever začala poněkud chaoticky. Každá jednotka vyrazila s povozy, zásobovacími zvířaty, fagory a zbraněmi. Hluk pohybu zaplnil plochou krajinu. Vydali se cestou, kterou před pouhými pár dny ze severu přišli. Osadníci, kteří opouštěli lsturiachu - mnozí poprvé v životě - odcházeli velmi neuspořádaně, tiskli k sobě děti a cenný majetek, pro nějž nenašli místo na přeplněných povozech.

Všichni volali slzavé sbohem na ty jedince, kteří se rozhodli v Isturiaše zůstat. Tito vyhnanci nyní stáli před obvodovými zdmi sídliště, strnulí a vzpřímení, s rukama zvednutýma k pozdravu. V jejich postoji se zračilo vědomí, že hrají velmi vážnou roli v procesu úsilí vzepřít se osudu, a také vědomí existence elementárních sil, které se pomalu proti nim hromadí. Od nynějška budou jejich jedinou ochranou jenom Azoiaxický bůh a vlastní schopnosti.

Luterin Sokerandit jel včele šiveninského vojska, vědom si skutečnosti, jak se jeho postavení změnilo od doby, co touto cestou přijel. Byl nyní hrdinou. Jeho zajatkyně Toress Lahl, přestrojená v jeho čepici a kalhotách, byla nucena jet s ním na yelkovi, přitisknutá k němu. Manželova smrt jí dosud žhnula v nitru, a tak nepromluvila ani slovo.

Ve své bolesti Toress Lahl neprojevila sebemenší strach z yelka, tvora mírného chování, ale hrozivého vzhledu. Mohutné rohy se stáčely nad chundelatým čelem a oči, chráněné hustě zarostlými víčky, zvířeti dodávaly ostražitého vzhledu. Ohrnutý a silný spodní pysk jako by naznačoval, že pohrdá vším, co dosud z lidské historie viděl.

Sídliště se ztratilo v dálce za procesím. Před nimi se začala odvíjet série navlas podobných únavných údolí. Vál vítr, trávy šustily.

Nad poutníky se zavřelo ticho. Avšak jeden ze stařešinů, kteří se rozhodli opustit Isturiachu, byl upovídaný starý muž, který miloval zvuk vlastního hlasu; popohnal zvíře, dokud nedojel Sokerandita a jeho poručíky, a začal se ze všech sil snažit, aby mu čas ubíhal rychleji. Sokerandit mu měl velice málo co říci. Mysl měl zaneprázdněnu bezprostřední budoucností a dlouhou cestou návratu do otcova domu.

„Já bych řekl, že to byl sám Nejvyšší Oligarcha, kdo nařídil, aby byla Isturiacha opuštěna," snažil se stařešina.

Žádná odpověď. Zkusil to znovu. „Říká se, že Oligarcha je velký despota a že vládne neúprosnou rukou nad celým Sibornalem."

„Zima bude neúprosnější, „ prohodil jeden z poručíků se smíchem.

Po další míli stařešina sebejistě řekl: „Vsadil bych se, že vy mladí muži s Asperamankou nesouhlasíte... vsadil bych se, že být na jeho místě, nařídili byste, aby v Isturiaše zůstala vojenská posádka a bránila nás."

„Nebylo na mně, abych učinil takové rozhodnutí," namítl Šokerandit.

Stařešina přikývl a v úsměvu odhalil zbývající zuby. „Ach, ale já viděl výraz tvého obličeje, když oznámil svoje rozhodnutí, a v duchu jsem si pomyslel - ve skutečnosti jsem to i řekl ostat-

ním - ‚Hle, to je mladík, který v sobě má míru soucitu... svatý,‘ řekl jsem...“

„Jdi pryč, starče. Šetři si dech na cestu.“

„Jenomže zrušit jen tak takové krásné sídliště. V dřívějších dobách jsme posílali přebytky potravin do Uskutošku. A teď ho takhle zrušit... Člověk by si myslel, že nám Oligarcha bude vděčný. Jsme přece všichni Sibornalané, ne snad? Proti tomu nemůžeš nic namítat, že ne?“

Šokerandit sice dostal šanci argumentovat proti tomuto výpadu, ale nebyl schopen využít jí. Stařešina si otřel ústa hřbetem ruky a dodal:

„Myslíš si, že jsem udělal moudře, když jsem odešel, můj pane? Koneckonců, byl to můj domov. Možná jsme tam všichni měli zůstat. Možná by některá jiná z Oligarchových armád - nějaká s citlivějším a milosrdnějším přístupem ke spoluvlastencům - k nám přišla za rok či dva... Nu, je to pro nás všechny hořký den, to je všechno, co na to mohu říct.“

Už už otáčel zvíře a chystal se odjet, když tu se Šokerandit najednou natáhl a uchopil jej za límec pláště tak prudce, až starce málem shodil ze sedla.

„Ty určitě nevíš nic o světě, když nejsi schopen jasněji chápat pravdu celé situace. Na tom, co si myslím o arciknězi-válečníkovi, nezáleží. Předložil nám jediné možné řešení. Přemýšlej o tom, místo aby sis tu jen tak jezdil a stěžoval si. Vidíš, jaké množství nás je? V čase šerosvitu se roztáhneme, dokud nebudeme sahat od jednoho obzoru ke druhému. Nohy, zvířata, ústa, která je třeba nakrmit... počasí je stále horší... Přemýšlej o tom, starče.“

Naznačil rukou pohyb masy lidí a zvířat, ukázal na všechna ta šedivá, černá a rezavohnědá záda vojáků, všechna ohnutá pod tíhou vaku s příděly na tři dny plus nevystřílenou municí, všechna otočená k jihu a bledému slunci. Celé to množství se prostíralo do stále větší a větší šíře, aby udělali víc místa skřípavým povozům. Masa se pohybovala s tupým pohřebním zvukem, který nízké okolní kopce vracely ozvěnou.

Mezi muži na hřbetech zvířat šli další pěšky, často se drželi postrojů. Některé povozy byly naplněny výzbrojí, jiné raněnými, kteří trpěli při každém nadskočení osy. Těžce naložení fagoři se

plahočili vedle pánů se zády ohnutými a očima upřenýma k zemi; o kus dál pochodovali podivnou bezkloubou chůzí bojové oddíly Prvotních.

Táboření toho večera provázel chaos a zmatek. Hlasité povely ani troubení polnic zdaleka nestačily zjednat disciplínu. Jednotky se zastavily tam, kde zrovna byly, a muži začali stavět stany nebo taky ne, podle toho, zda je měli, a překáželi ostatním oddílům, které také hledaly lepší místo. Bylo třeba nakrmit a napojit zvířata, což znamenalo nutnost poslat vozíky se sudy do šera na obě strany cesty a hledat prameny v kopcích. Mumlání mužských hlasů a nepokojný pohyb zvířat neustávaly během krátké noci ani na chvíli.

Mraky se roztrhaly. Ochladilo se.

Šiveninský kontingent vytvořil těsně sevřenou skupinu. Protože byli mladí, většina se jich shlukla kolem Luterina Šokerandita a připravovali se propít noc. V polních láhvích měli rubínově červený nápoj, kterému říkali yadahl, vykvašený z mořských řas. Yadahlem oslavovali svoje nedávné vítězství; Luterinovo hrdinství a vzrušení z toho, že jsou zde na planinách a ne ve známých horách domova - a také potěšení, že jsou jednoduše naživu a cokoli jiného, co je zrovna napadlo. Brzy začali zpívat, navzdory výkřikům od skupin těch, kteří by rádi spali.

Luterina Šokerandita však yadahl nepodnítil ke zpěvu. Odešel kousek stranou od svých druhů z Kharnabharu, s myšlenkami soustředěnými na pohlednou zajatkyni. Třebaže byla vdaná, pochyboval, že je stejně stará jako on, navzdory jejímu sebejistému chování; ženy Divošského kontinentu se vdávaly mladé.

Toužil zmocnit se jí, přestože ho rodiče zavázali ke slibu, že se ožení v Kharnabharu. Proč by to mělo nějak ovlivnit skutečnost, co udělá tady, v divočině Čals? Věděl, že přátelé by se jeho váhání vysmáli.

V myšlenkách zabloudil k jinému večeru. Než sibornalská armáda opustila pohraniční město Korianturu, aby zamířila na jih, dostal šiveninský kontingent volno. Přítel Umat se ho snažil přesvědčit, aby se s ním šel vybouřit, ale on ne, držel se vzadu jako blázen.

Třebaže všichni ostatní šli pít a děvkařit, Luterin se sám pro-

cházel po dlážděných ulicích města, až nakonec vešel do krámku deuteroskopa, který se nalézal na náměstí vedle starého divadla.

Deuteroskop mu ukázal mnoho podivných věcí, včetně předmětu, který vypadal jako náramek. Řekl mu, že pochází z jiného světa, a taky mu ukázal sto palců dlouhou tasemnici, kterou uchovával ve sklenici a kterou se mu podařilo získat ze střev jedné vznešené dámy (použitím malé stříbrné trubičky, kterou mu pohotově chtěl prodat).

„Mám odvahu jít do bitvy?“ zeptal se Luterin hadače. Starý muž začal Luterinovu lebku pracně měřit hmatadlem a jinými měřicími pomůckami, než konečně stručně pravil:

Ty jsi buď světec nebo hříšník, mladý pane.“

„Tak moje otázka nezněla. Já se ptal, zda jsem hrdina, nebo zbabělec.“

To je tatáž otázka. K tomu, aby člověk byl světcem, je zapotřebí odvahy.“

A k tomu, aby byl hříšníkem, není třeba žádné?“ Vzpomněl si, jak neměl odvahu připojit se k přátelům.

Starý muž dlouho pokyvoval hlavou. „To si také vyžaduje odvahu. Všechno si žádá odvahu. Dokonce i ta tasemnice potřebovala odvahu. Odvážil by ses ty strávit svůj život uvězněn v něčích útrobách? Dokonce i v útrobách krásné dámy? Kdybych ti řekl, že takový osud na tebe čeká v budoucnosti, byl bys šťastný?“

Netrpělivý, že tak otálí, Luterin řekl: „Odpovíš mi na moji otázku nebo ne?“

„Sám si na ni brzy odpovíš. Jediné, co ti řeknu, je to, že projevíš velkou odyahu...“

„Ale?“

Úsměv, který prosil o odpuštění. „V důsledku tvojí povahy, mladý muži, shledáš sám sebe svatým i hříšníkem. Staneš se hrdinou, ale já vidím, že se zachováš i jako zbabělec.“

Myslel na tu konverzaci - a na tasemnici - celou cestu na jih do Isturiachy. Nyní, když se stal hrdinou, mohl by -se odvážit být zbabělcem?

Když tam tak seděl, pil, ale nezpíval, přišel k němu Umat Esikananzi, ,popadl ho za botu a násilím odtáhl k ohni.

„Nemrač se tak, starý brachu. Jsme stále naživu, zahráli jsme si na hrdiny,: - ty především - a brzy budeme doma.“ Podobně jako jeho otec i Umat měl velký pudinkovitý obličej, který nyní přímo zářil. „Svět je strašlivě prázdným místem, proto tady teď zpíváme - abychom ho naplnili zvukem. Jenomže ty myslíš na jiné věci.“

„Umate, tvůj hlas je ten nejmelodičtější, jaký jsem kdy slyšel, včetně supů, ale já teď jdu spát.“

Umat káravě zahrozil prstem. „Ach, hned mě to mohlo napadnout. Ta tvoje krásná zajatkyně! Pozdravuj ji ode mě. Slibuju ti, že lnsil neřeknu ani slovo.“

Kopl Umata do holeně. „Asi se nikdy nedozvím, jak je možné, že Insil měla štěstí na takového bratra, jako jsi ty.“

Poté, co si znovu notně přihnul yadahlu, Umat rozjařeně řekl:

„Je to ale děvče, ta Insil. Když o tom tak přemýšlím, mohla by mně být vděčná, kdybych tě popadl za zátylek a umožnil ti získat v tom trochu praxe.“

Celá skupina zaburácela smíchy.

Šokerandit vrávoravě vstal a popřál jim všem dobrou noc. Namáhavě zamířil k vlastnímu místu na spaní poblíž jednoho z povozů. Navzdory hvězdám nad hlavou měl pocit, že je velká tma. V těchto zeměpisných šířkách nesvítila polární záře, kterou často vídal doma v Kharnabharu.

Svíraje v ruce čutoru, napolo padl na objemné tělo svého yelka, který byl přivázaný provazem provlečeným skrze levé ucho. Klesl na kolena a po čtyřech zamířil k ženě.

Toress Lahl ležela stočená do klubíčka, rukama si objímala kolena. Beze slova mu pohlédla vzhůru do obličeje, ve tmě bledého. V očích se jí zrcadlilo světlo hvězd, které zářily na obloze nad nimi.

Popadl ji za paži a vnucoval jí polní láhev.

„Napij se yadahlu.“

Mlčky, ale rozhodně zavrtěla hlavou.

Uhodil ji do spánku a vrazil jí koženou čutoru do obličeje. „Řekl jsem, aby ses napila, ty děvko. Dodá ti to kuráž.“

Opět zavrtěla hlavou, ale on ji popadl za ruku a kroutil jí, dokud nevykřikla. Vzala si čutoru a polkla doušek ohnivé pálenky.

„Udělá ti to dobře. Napij se ještě.“

Kašlala a prskala, až mu její slina přistála na tváři. Šokerandit ji násilím políbil na rty.

„Měj slitování, prosím. Nejsi přece barbar.“ Poměrně dobře hovořila v sibiš, se silným přízvukem, který mu nezněl nepříjemně.

„Jsi mým vězněm, ženo. Nic ti nepomůže. Kdokoli jsi byla, nyní jsi moje, jsi součástí mého vítězství. Dokonce i arcikněz by s tebou udělal to, co hodlám udělat já, kdyby byl na mém místě...“ Napil se pálenky, ztěžka si povzdechl a zhroutil se vedle ní.

Ležela napjatá; pak, když vycítila jeho malátnost, promluvila. Když zrovna nekřičela, měla Toress Lahl hlas s tichým hladivým podtónem, jako by jí v hrdle tekl malý potůček. „Ten stařešina, co za tebou přišel dnes odpoledne,“ začala. „Viděl sám sebe, jak odchází do otroctví, stejně jako já vidím sebe. Cos myslel tím, když jsi mu řekl, že arcikněz předložil jediné možné řešení?“

Šokerandit ležel zticha, bojoval se svým opilým já, zápolil s otázkami,potýkal se s impulsem vrhnout se na tu dívku za to, že se tak neomaleně snaží zvrátit tok jeho chlípných tužeb. V tom tichu mu z my,sli vzrostlo uvědomění temnější než přání znásilnit ji, uvědomění nezměnitelného osudu. Polkl další doušek yadahlu a to uvědomění ještě vzrostlo.

Překulil se k ní, aby dodal větší důraz svým slovům.

„Řešení říkáš, ženo? Řešení je nabízeno Azoiaxickým, nebo zde na zemi Oligarchou - ne nějakým uzvaněným svatým mužem, který by klidně nechal svoje vlastní oddíly vykrvácet, kdyby to mělo posloužit jeho účelům.“ Ukázal na svoje přátele, kteří se veselili u táborového ohně. „Vidíš tam ty šašky? Stejně jako já přišli z Šiveninku, hezký kus světa odsud. Je to dvě stě mil jenom k hranicím Uskutošku. Zatíženi všemi zásobami a vybavením a s nutností shánět potravu nemůžeme urazit víc než deset mil denně. Jak si myslíš, že v tomto nepříznivém období nakrmíme všechny naše žaludky, dámo?“

Zatřásl jí, až jí začaly cvakat zuby. Přitiskla se k němu a plna hrůzy řekla: „Vy nás přece nakrmíte, ne snad? Vaše povozy vezou zásoby a zvířata se mohou pást.“

Zasmál se. „Och, takže nakrmíme? Čím přesně? Kolik lidí si myslíš, že teď putuje po tváři této pustiny? Odpověď zní něco okolo deseti tisíc lidských i nelidských bytostí, společně se sedmi tisíci yelky a dalšími zvířaty, včetně jízdních. Každý z těch mužů potřebuje dvě libry chleba denně a další jednu libru jiných zásob, včetně přídělu yadahlu. To dělá dohromady třináct a půl tuny každý den.

Lidi můžeš vyhladovět. Naše žaludky to vydrží. Zvířata ale musíš krmit,.jinak pojdou. Yelk potřebuje dvacet liber píce každý den, což při počtu sedmi tisíc zvířat činí šedesát dvě tuny denně. To znamená, že musíme nést nebo produkovat sedmdesát pět tun potravy, jenomže my jich můžeme nést jenom devět..."

Na chvíli ztichl, jako by se pokoušel přetvořit celou tu vyhlídku ve své mysli v čísla.

„Čím ten nedostatek nahradíme? Musíme to nějak dohonit za pochodu. Mohli bychom získat nějaké zásoby z vesnic na trase – jenomže v Čals žádné vesnice nejsou. Musíme vyžít z toho, co nám dá země.

Největší problém bude s chlebem. Na upečení dvoulibrového bochníku potřebuješ dvacet čtyři uncí mouky. To znamená šest a půl tuny mouky, kterou musíme mít každý den k dispozici.

Což ovšem není nic ve srovnání s tím, co sežerou zvířata. Abys nakrmila padesát yelků a hoxnejů, potřebuješ akr zeleného krmiva -„

Toress Lahl začala plakat. Šokerandit se opřelo loket a zahleděl se přes tábor. Kam až oko dohlédlo, všude zářily malé jiskřičky, neustále zatemňované, jak se mezi ním a jimi neviděna pohybovala těla. Někteří z mužů zpívali; jiní klesali do pauku a rozmlouvali s mrtvými.

„Dejme tomu, že nám to bude trvat dvacet dní, než se dostaneme do Koriantury na hranicích. V tom případě naše zvířata budou potřebovat dva tisíce osm set akrů krmiva. Tvůj mrtvý manžel se určitě musel zabývat podobnými počty, ne snad?

Každý den armádního pochodu je zapotřebí víc času k pátrání po potravě než k vlastnímu pohybu kupředu. Musíme si mlít svoje vlastní obilí - a v těchto oblastech se zřídkakdy najde něco jiného než divoké trávy a šoatapraxi. Musíme pořádat výpra-

vy, abychom poráželi stromy a shromažďovali dřevo pro pekárny. Musíme polní pekárny postavit. Musíme pást a napájet yelky... Možná už začínáš chápat, proč bylo Isturiachu nutné opustit. Historie je proti nám.“

„Nu, mně na tom nezáleží,“ odpověděla. „Jsem snad zvíře, že mně říkáš, kolik toho zvířata sežerou? Všichni můžete vyhladovět k smrti, celá ta vaše sebranka, mně do toho nic není. Nejdříve se opíjíte zabíjením a pak se opíjíte yadahlem.“

Luterin tichým hlasem řekl: „Nemysleli si, že jim budu nějak užitečný v bitvě, a tak mně v Koriantuře svěřili dohled nad pící pro zvířata. To je ovšem pro muže, jehož otec je Strážcem Kola, urážka! Musel jsem se ta čísla naučit, ženo, a nyní chápu jejich smysl. Pochopil jsem jejich význam. Rok od roku se plodné období zkracuje - o jeden den z každého konce. Toto léto je zklamáním pro farmáře. Šíje Čals bude zasažena hladomorem. Uvidíš. Tohle všechno Asperamanka ví. Ať už si o něm možná myslíš cokoli, není blázen. Výprava jako tahle, kdy vyrazilo na cestu přes jedenáct tisíc mužů, nemůže být jen tak vyslána znovu.“

„Takže můj nebohý kontinent konečně bude mít pokoj od vašeho nenáviděného sibornalského vměšování.“

Dal se do smíchu. „Mír za jistou cenu. Armáda pochodující krajinou je jako pohroma kobylek - a kobylky umírají, když nenajdou žádné jídlo. To sídliště bude brzy zcela odříznuto. Je odsouzeno k záhubě. Svět je stále nepřátelštější, ženo. A my plýtváme těmi zdroji, které nám ještě zbývají...“

Luterin ležel vedle jejího strnulého těla, obličej zabořený do paží.

Než jej přemohl spánek a opilost, ještě jednou se vztyčil na lokti, aby se jí zeptal, jak je stará. Odmítla mu to říct. Prudce ji. udeřil do obličeje. Se vzlykáním mu odpověděla, ze je jí třináct let a jeden tenner. Byla o dva tennery mladší než on.

„Dost mladá na to, abys byla vdova,“ řekl se zalíbením. „A nemysli si,že zítra v noci z toho vyvázneš tak snadno. Já už nejsem jen důstojníkem pověřeným dozorem nad pící. Zítra v noci nechci slyšet žádné řeči, ženo.“

Toress Lahl neodpověděla. Zůstala vzhůru, ležíc bez hnutí, s očima upřenýma na hvězdy v klenbě oblohy. Jak se blížilo

svítání Batalixu, obloha se zatáhla mraky. K uším Toress Lahl dolehlo sténání umírajících. Během noci jich dalších dvanáct zemřelo na epidemii.

A ti, co přežili, ráno vstali jako obvykle, protáhli si ztuhlé končetiny a bezstarostně se jali s druhy žertovat o tomhle a o tamtom, zatímco se řadili do fronty na svoje příděly k povozům s chlebem. Dvoulibrový bochník pro každého, připomněla si s hořkostí.

Na té dlouhé cestě k domovu nebylo vojáka, který by připustil, že tento způsob života ho těší. Přesto bylo pravděpodobné, že každému poskytuje určitou míru potěšení rutina stavění a strhávání tábora, kamarádství, vědomí, že ušli další kus cesty a skutečnost, že každého dne jsou na jiném místě. Byla určitá rozkoš i jen v pouhém opuštění popela starého ohniště a ve stavění nového, v pozorování čerstvých plamenů, jak se zmocňují větviček a trávy.

Takové aktivity, společně s radostmi, které přinášely, byly staré jako lidstvo samo. Ve skutečnosti byly některé z těchto činností ještě starší, protože lidské vědomí se probouzelo - jako rozhořívající se plameny - již mezi výzvami prvního dlouhého lidského putování na východ z Hespagoratu, kdy tyto bytosti opouštěly ochranu a statut zdomácnělých zvířat rasy Prvotních.

Ze severu, z Obtočnových oblastí, možná vál chladný vítr, ale vojákům, kteří se vraceli do Sibornalu, vzduch voněl příslibem domova a země pod chodidly byla příjemně pružná.

Důstojníci neměli tak bujarou náladu jako jejich muži. Obyčejným vojákům stačilo, že přežili bitvu a vracejí se domů, k jakémukoli uvítání, které je čekalo. Pro ty, kteří měli ve zvyku víc přemýšlet, byla celá záležitost mnohem složitější. Nedával jim pokoj problém neustále se zpřísňujícího režimu mezi hranicemi Sibornalu. Také jim nedala spát otázka úspěchu celé výpravy.

Třebaže důstojníci od Asperamanky níže opakovaně hovořili o vítězství, v rámci té strašlivé enantiodromie, která svírala svět, v rámci toho nevyhnutelného a nepřetržitého převracení všech věcí v jejich opaky, jim vítězství začínalo čím dál tím víc připadat jako porážka - porážka, před kterou prchali se sotva něčím víc, co by mohli ukázat světu, než jizvami, seznamem mrtvých a dalšími ústy, která bylo třeba krmit.

A aby posílila tento skličující pocit porážky, řádila mezi nimi Tučná smrt, a bez námahy udržovala tempo i s těmi nejrychlejšími oddíly.

Na jaře Velkého roku měnila kostní horečka, která výraznou měrou snižovala počet lidské populace, ty, co přežili, v chodící kostlivce. Na podzim Velkého roku to byla Tučná smrt, a opět snižovala počet lidské populace, tentokrát ji přetvářejíc do nového, kompaktnějšího tvaru. Toto všechno lidé chápali a přijímali to s fatalismem. Přesto pokaždé vypukla panika při pouhém slově „mor“. V těchto obtížných časech nikdo nedůvěřoval sousedovi.

Čtvrtého dne předsunuté jednotky narazily na jednoho z mužů, které Šokerandit vyslal s poselstvím. Tělo leželo obličejem dolů ve strouze. Bylo ožráno nějakým divokým zvířetem.

Vojáci mrtvolu obcházeli širokým obloukem, a přesto se zdálo, že nejsou schopni odtrhnout od ní zrak. Když byl přivolán Asperamanka, také se dlouho díval na ten strašlivý výjev. Pak řekl Šokeranditovi: „Ta tichá přítomnost cestuje s námi. Není pochyb o tom, že tato strašlivá choroba je přenášena fagory a že je trestem Azoiaxického za to, že se s nimi spolčujeme. Jediným způsobem, jak tomu učinit přítrž, je pobít všechny prvotní, kteří s námi pochodují na sever.“

„Copak toho zabíjení již nebylo dost, arcikněže? Nestačilo by jen, kdybychom Prvotní zahnali do lesů?“

„A tam je nechali množit se, abych jich bylo stále víc a pak na nás mohli zaútočit? Můj mladý hrdino, nech na mně, abych zařídil, co je mojí povinností.“ Úzký obličej se zkrabatil do přísných čar a arcikněz dodal: „Je mnohem naléhavější než kdykoli předtím poslat tuto zprávu co nejrychleji Oligarchovi. Musí nám vyhovět a poslat nám pomoc tak rychle, jak jen to bude možné. Vyšlu teď na cestu tebe osobně. Vyber si důvěryhodného společníka a odnes moji zvěst do Koriantury, aby byla předána Oligarchovi. Uděláš to?“

Luterin upřel pohled do země, jak to často činíval v otcově přítomnosti. Byl přivyklý poslouchat rozkazy.

Mohu být v sedle do hodiny, pane.“

Asperamanka podřízeného pozoroval s hněvem, který jako vždycky spočíval pod obočím a propůjčoval očím žár.

„Pouvažuj nad tím, že ti možná zachraňuji život, když tě pověřuji tímto úkolem, poručíku Šokerandite. Na druhé straně se možná vydáš na cestu, jen abys zjistil, že tichá přítomnost na tebe čeká v Koriantuře.“

Prstem v rukavici mu udělal na čele znamení Kola a odvrátil se.

III
Omezení osob zákonem o místě bydliště

Koriantura byla městem zámožným a velkolepým. Podlahy jejích paláců byly dlážděny zlatem a kupole domů rozkoše vykládané porcelánem.

Hlavní chrám Hrozivého míru, který stál uprostřed mezi moly, z nichž pocházela většina bohatství města, byl zařízen nesmírným luxusem, zcela cizím povaze přísného severského boha. „Takovou nádheru by v Askitoši nikdy nedovolili," říkávala s oblibou korianturská obec věřících.

Dokonce i v těch nejnuznějších čtvrtích města, které se táhly daleko k úpatím kopců, byly architektonické detaily, schopné upoutat zrak. Láska ke zdobnosti zde porážela chudobu a projevovala se tu neočekávaným klenutým průchodem, jindy neplánovanou fontánkou na úzkém dvorku či řadou balkónků z umělecky kovaných železných prutů, schopných pozvednout ducha dokonce i znuděného kolemjdoucího.

I Koriantura však nepopiratelně trpěla stejnými rozdíly v majetkových poměrech i názorech, jaké bylo možné nalézt kdekoli jinde. Tento jev bylo možné vypozorovat, pokud ne jiným způsobem, tak z přijetí, kterého se dostávalo plakátům s vyhláškami z tiskáren oligarchie, v současnosti zaplavujícím města Uskutošku. V bohatších čtvrtích nejnovější vyhláška mohla vyvolat nanejvýš jen obdiv: „Och, jak moudré, jaký to je dobrý nápad!" zatímco na druhém konci města nad stejnou vyhláškou mávali rukou a nadávali: „Ech, koukněte se, co je to zase za žvásty!"

Většina pohraničních měst je bezútěšnými místy, kde na závětrné straně jedné kultury živoří drobty dalších. Koriantura byla v tomto ohledu výjimkou. Třebaže v dřívějších dobách své historie byla známa jako Utoški, nikdy nebyla, jak naznačovalo její staré jméno, čistě uskutošským městem. S původním obyvatel-

stvem se smísili exotičtí lidé z východu, především z Horního Hazzizu a z Kuj-Juveku za Čalským zálivem a vdechli městu život způsobem, jakého se většině měst v Sibornalu nedostávalo, vlévajíce svou energii do samotné architektury města a do umění.

„Chléb je v Koriantuře tak drahý," pravilo jedno přísloví, „protože lístky do opery jsou tam tak levné."

Kromě toho se Koriantura nacházela na důležité křižovatce. Ležela při cestě na jih do Divošského kontinentu a - válka neválka - její kupci se na lodích plavili až do takových přístavů jako Dorrdal v Pannovalu. Také se nalézala na konci frekventované námořní cesty, která vedla do vzdáleného Šiveninku a k úrodným obilným pláním Karkampanu a Bribahru.

A kromě toho - Koriantura byla stará a kontinuita se starými časy zde zůstala zachována. V zadních uličkách stále bylo možné najít antikvářské krámky, kde majitelé nabízeli dokumenty a knihy psané starými jazyky, které do detailů popisovaly dávné způsoby života. Každá taková ulička jako by vedla v čase pozpátku. Koriantura byla ušetřena mnoha pohrom, které obvykle napadají pohraniční města. Za ní se vypínaly, hřeben za hřebenem, úbočí stále vyšších kopců, které se naopak měnily v předhůří Obtočnových hor, do nichž se v chladné zuřivosti zakusovalo ostrými zuby pásmo věčného ledu. Před ní se na jedné straně nalézalo moře a na druhé pak příkré srázy, které museli zdolat ti, kdo opouštěli pusté stepi Čals a vstupovali do města. Žádné nájezdnické kampannlatské armády, které by i přežily pochod přes stepi, nikdy nebyly schopny zdolat tyto srázy.

Koriantura se snadno dokázala ubránit proti čemukoli, kromě blížící se strašlivé zimy.

Třebaže v Koriantuře mělo sídla i mnoho vojenských osobností, nepodařilo se jim proměnit ji ve vojenské město. Dařilo se zde mírovému obchodu a různým uměním, kterým obchod vzdával hold i když často nerad. Proto tam žila i rodina Odim.

Podnik rodiny Odim se nalézal u jednoho z přístavišť vedle Klimentského mola. Rodinný dům stál nedaleko odsud, ve čtvrti, která ve :městě nepatřila ani k nejúpravnějším, ani k nejošuntělejším. Po skončení denní práce Eedap Mun Odim, hlavní živitel

početné rodiny, vyprovodil svoje zaměstnance z podniku, zkontroloval, zda jsou vypalovací pece zajištěny a okna zavřená na zástrčky a pak s první mistrovou odešel bočními dveřmi.

První mistrovou byla temperamentní mladá dáma jménem Besi Besamitikahl. Nesla Odimovi různé balíčky, zatímco on zamykal dveře podniku. Když byl tento úkol splněn k jeho spokojenosti, otočil se k ní a něžně se na ni usmál.

„Nyní se naše cesty rozdělí, ale zas tě brzy uvidím doma."

„Ano, pane."

„Jdi rychle a dej si pozor na vojáky, co cestou potkáš."

Měla před sebou krátkou cestu, jen zabočit za roh a do Kopcové ulice. On sám se vydal na opačnou stranu, k místnímu chrámu.

Napřímená záda Eedapa Mun Odima popírala skutečnost, že je již mužem středního věku. Zastrčil si vous do semišového kabátu. Měl poněkud vznešenou chůzi: působila dojmem, jako by se pyšně naparoval; důrazněji to vyniklo, když šel proti větru. Do chrámu přišel právě včas k bohoslužbě. Tak to dělával každého večera, když skončil s prací. Stejně jako dobří Uskutové kolem něho, pokorně se sklonil před bohem Azoiaxickým. Byla to jen krátká bohoslužba.

Besi Besamitikahl mezitím přišla k domu Odimů a zaklepala na dveře. Vrátný ji vpustil dovnitř.

Dům Odimů byl posledním v ulici, která se svažovala ke Klimentskému nábřeží. Z horních oken byl pěkný výhled na přístav, s Pannovalským mořem rozprostřeným za ním. Dům byl postaven před dvěma sty lety prosperujícími kupci kujjuveckého původu. Aby se vyhnuli placení vysokých korianturských daní za místo, bylo každé poschodí větší než to pod ním. Pod střechou byla rozlehlá místnost, odkud byl nejlepší výhled do všech stran, a v přízemí malinkatá místnůstka, kam se nevešlo nic jiného než předsíňka a pokojík pro zasmušilého vrátného a jeho psa. Vzhůru celou budovou se vinulo úzké točité schodiště.

V mnoha nevětraných staromódních místnostech v prvním, druhém a třetím patře přebývalo množství nevrlých Odimových příbuzných.

Horní patro náleželo Odimovi, jeho ženě a jejich dětem sa-

motným.

Eedap Mun Odim byl Kuj-Juvečan, navzdory skutečnosti, že se narodil právě v tomto domě. Co se týkalo Bes, její původ byl určitelný mnohem obtížněji.

Besi byla sirotkem, který si nepamatoval žádného z rodičů, třebaže se povídalo, že je dcerou otrokyně z dalekého Dimariamu. Někteří tvrdili, že tato otrokyně provázela svého pána na pouti do svatého Kharnabharu; vykopl ji na ulici, když zjistil, že v sobě nosí dítě. Ať to byla pravda či ne (říkávala Besi zvesela), příběh v sobě měl nádech pravdy. Takové věci se běžně stávaly.

Besi přežila dětství tak, že tančila ve stejných ulicích, do kterých vykopli matku. Díky jejímu talentu si jí všiml jeden hodnostář, který byl na cestě k Oligarchovu dvoru v Askitoši. Besi protrpěla mnoho ponižování od tohoto muže, pak se jí podařilo uprchnout z domu, ve . kterém byla s jinými ženami vězněna - schovala se v prázdné kádi na tulení olej.

Z této kádě byla zachráněna synovcem Eedapa Mun Odima, který ve strýcově jménu obchodoval v Askitoši. Tak tohoto citlivého mladíka: okouzlila, především když vyložila svůj trumf a zatančila mu, že ji pojal za manželku. Jejich radost však netrvala dlouho. Čtyři tennery po svatebním dni synovec spadl z krokve jednoho ze strýcových skladišť a zlomil si vaz.

Sirotek, bývalá tanečnice, otrokyně a další pochybné věci, a nyní vdova. Besi Besamitikahl neměla místo v žádné vážené uskutské komunitě.

Odim však byl Kuj-Juvečan a pouhý obchodník. Chránil Besi alespoň před pohrdáním příbuzných, které si vysloužila sňatkem a tak zjistil, že dívka umí přemýšlet stejně dobře, jako uplatňovat svoje jiné, zřejmější nadání. Protože si stále uchovávala krásu, přijal ji za první mistrovou a zároveň z ní učinil svou milenku.

Besi mu za to byla vděčná. Protože se snažila nevypadat tak rozmarně, stala se poněkud otylejší - a pomáhala Odimovi v kanceláři; byla schopná řídit složitý proces vyřizování objednávek a kontroly námořních nákladových listin. Dny Oligarchova dvora a tuleního oleje byly nenávratně minulostí.

Po krátkém rozhovoru s vrátným zamířila po točitém scho-

dišti do svého pokoje.

Zastavila se v jedné z malinkých kuchyněk v prvním patře, kde byla stará babička zaneprázdněna s jednou ze služebných přípravou večeře. Stařena Besi pozdravila a otočila se zpátky k přípravě těstovinových savril.

Světlo lampy se odráželo od krémových a medově zbarvených forem, od jednoduchých tvarů misek a džbánů, talířů, lžic a řešet, od bachratých pytlíků mouky. Babička svýma starýma skvrnitýma rukama vyvalovala těsto na tloušťku vafle. Mladá služebná se opírala o zeď, nepřítomně se rozhlížela a tahala se za dolní ret. Nad uhlíky ohniště syčela voda v kotlíku. Ve své kleci tam zpívala pekubeja.

To, co říkal Odim, nemohla být pravda: že každodenní život v Koriantuře je ohrožen - ne, dokud budou babiččiny šikovné ruce vyvalovat ty dokonalé půlměsícovité tvary, každý s dolíčkovatým rovným okrajem a těstovým krucánkem na jednom konci. Ty malé hromádky potěšení hovořily o domácí pohodě, kterou nebylo možné rozbít.

Odim si dělal přílišné starosti. Odim si vždycky dělal starosti. Nic se nestane.

Kromě toho, dnes večer měla Besi na mysli někoho jiného než Odima. V domě byl záhadný voják, a ona ho ráno zahlédla.

Všechny níže položené a méně oblíbené pokoje byly obsazeny Odimovými četnými příbuznými. Dohromady by málem vytvořili osazenstvo malého městečka. Besi se zřídkakdy bavila s kterýmkoli z nich kromě babičky, protože nesnášela způsob, jakým zneužívali Odimovu dobrosrdečnou povahu. Procházela jejich pokoji s nosem ve vzduchu, natáčejíc tento orgán do úhlů, které jí umožňovaly vidět, co se děje v těch příbytcích, co jí tak šly na nervy.

Vyhřívaly se tam zesláblé Odimovic ženy vysokého věku, v důsledku své nečinnosti obrovité; byly tam mladší Odimovic ženy, na kterých poletovala vytahaná kůže jako volný oděv pod břemenem plození početných malých Odimů; dospívající Odimovic ženy, pružné jako vrbové proutky, voňavé zaldalovým parfémem, zběhlé ve všem kromě povinností a dřiny domácího života; a početní malí Odimové, všichni oblečení ve stejných pestrobarevných kabátcích, takže chlapečky bylo obtížné rozlišit

od děvčátek, i pokud by si to kdokoli přál; batolili se, kabonili nebo spali.

Rozptýleni tu a tam jako polštáře, poraženi převahou ženského prvku, vegetovalo zde i pár Odimovic mužů. Vykastrovaní svou závislostí na Eedapovi Mun Odimovi, nechávali si marnivě růst vousy nebo kouřili veronikánu nebo ve snaze prosadit nadřazenost svého pohlaví řvali příkazy, které nikdy neměly být splněny. A všechny tyto vztahy a mezi vztahy jakékoli generace se projevovaly zsinalou barvou pokožky, lhostejnýma očima, mohutnými podbradky a tendencí – pokud tak lze nazvat lavinu – k otylosti, nadýmání a ospalosti. Taková byla rodinná podoba, že jenom míra ošklivosti vedla Besi k tomu, aby rozlišovala jednoho ohavného Odima od druhého. A přesto Odimové samotní šli rozlišit docela snadno.

Navzdory svému neuvěřitelnému množství se drželi vlastní části kterékoli místnosti, již okupovali, rozvalovali se po svých vlastních koutech nebo posedávali na zřetelně vymezených plochách koberce.

Na podlaze každé přelidněné místnosti byly vyznačeny úzké cestičky, takže jakékoli dítě, zbloudivší na území rivala - dokonce i k matčině sestře - mohlo očekávat, že mu bez jakýchkoli řečí rovnou a bez otázek vlepí štulec a pošlou ho, kam patří. V noci bratři spali v dokonalém a žárlivě střeženém soukromí ve vzdálenosti pouhých dvou stop od svých smyslných švagrových. Droboučké kousky příbytků byly vyznačeny stuhami nebo rohožemi či závěsy, spuštěnými s natažených provazů. Každý čtvereční yard byl střežen se stejnou zuřivostí, jako by šlo o nepřátelská království.

Všechna tato opatření Besi pozorovala nenávistným pohledem. Viděla, jak jsou početnou pánovou rodinou špiněny fresky na zdech; čirá tloušťka Odimů odpařovala z omítky jemné tóny barev. Fresky znázorňovaly krajiny hojnosti, kterým vládla dvě zlatá slunce, kde mezi vysokými zelenými stromy volně pobíhala stáda zvěře a mladí muži a ženy .leželi vedle keřů plných hrdliček, laškovali spolu nebo sugestivně foukali na flétny. Tyto idylické výjevy byly namalovány před dvěma sty lety, když dům byl nový; zobrazovaly dávno ztracený svět, zmizelá údolí Kuj-Juveku na podzim.

Jak tyto malby, tak jejich hrozící zkáza živily Besiino nespokojené rozpoložení; ale především hledala místo, kde by nalezla trochu soukromí. Když se vzrůstajícím odporem přicházela ke konci své cesty, uslyšela bouchnutí vchodových dveří a ostré zaštěkání psa.

Rozběhla se k jámě schodiště a podívala se dolů.

Její pán, Eedap Mun Odim, se vrátil z bohoslužby a právě pokládal chodidlo na nejnižší schod. Na kratičký okamžik zahlédla kožešinovou čepici, semišový plášť a lesk čistých bot. Uviděla dlouhý nos a dlouhý vous. Na rozdíl od všech svých příbuzných byl Eedap Mun Odim štíhlým mužem, fešákem; práce a finanční starosti mu udržovaly mladistvě štíhlý pas. Jediná potěšení, která si dopřával, byla ta v ložnici, o kterých - jak Besi věděla - si udržoval pečlivé obchodnické záznamy a zapisoval si je do malé knížečky.

Nejistá, co dělat, zůstala stát. Odim zvedl zrak a pohlédl na ni. Pokývl a obdařil ji mírným úsměvem.

„Nevyrušuj mne," požádal ji, když procházel kolem. „Dnes večer tě nechci."

„Jak si přeješ," sklonila pokorně hlavu, používajíc jednu ze svých obehraných frází. Věděla, co mu dělá starosti. Eedap Mun Odim byl vedoucím mužem v porcelánovém průmyslu a porcelánový průmysl se nyní nalézal v krizi.

Odim vyšel do horního patra domu a zavřel za sebou dveře vlastního příbytku. Manželka mu připravila jídlo; vůně se linula domem a pronikala dolů do místností, kde krmě nebyla tak snadno k mání.

Besi zůstala stát na podestě, v šeru, které se zvolna hromadilo mezi pachy přeplněného domu, a napolo naslouchala okolním zvukům. Slyšela také dusot vojenských bot zvenčí, kde podél Klimentského nábřeží pochodovali vojáci. Její prsty, stále štíhlé, vyhrávaly na tyči zábradlí tichou melodii.

A tak se stalo, že zatímco stála, ukrytá před zraky všech z dolních poschodí, viděla starého vrátného vyplížit se z doupěte, rozhlédnout se ostražitě dokola a vyklouznout ze dveří. Možná se šel podívat, co tam venku dělá Oligarchovo vojsko. Třebaže Besi si už dávno dala tu práci, aby se s nedůtklivým hlídačem spřátelila, věděla, že bez Odimova svo-

lení by ji z domu nepustil.

Po chvíli se dveře znovu otevřely. Dovnitř vklouzl muž vojenského vzezření. Široký knír mu úhledně rozděloval obličej podél vodorovné osy. Právě tento muž Besi poskytl tajný motiv pro obhlídku jejího království. Byl to kapitán Harbin Fašnalgid, jejich nový nájemník.

Hlídací pes se vyřítil z pokojíku vrátného a začal štěkat. Ale Besi již pospíchala ze schodů, rychle jako malá zavalitá laňka sbíhající z příkrého útesu.

„Ticho, ticho!“ zavolala. Pes ji zaslechl, otočil hlavu černým čumákem k ní a hravě vyskočil proti dolnímu schodu. Vystrčil z tlamy dlouhý jazyk a poslintal Besi ruce, aniž se přitom jen na chvíli přestal výhružně krčit.

„Sedni, „ nařídila. „Hodný kluk.“

Kapitán prošel halou a stiskl jí paži. Hleděli jeden druhému do očí; ona měla tmavě hnědé, on podivuhodně šedivé. Byl vysoký a štíhlý, skutečný čistý Uskut, v každém ohledu pravý opak překotně se množících Odimů. V důsledku přesunů Oligarchova vojska byl kapitán předchozího dne ubytován u Odimů a Eedap Mun Odim mu neochotně vyhradil místo mezi vlastní rodinou na horním podlaží. Jakmile kapitán a Besi spočinuli očima jeden na druhém, Besi - jejíž schopnost vyrovnat se s úskalími hazardního života úzce souvisela s její citlivostí - se do něj na první pohled zamilovala.

V mysli se jí rychle zrodil plán.

„Pojďme se spolu projít, „ navrhla. „Hlídač tu není.“ Stiskl ji ještě pevněji.

„Venku je zima.“

Jediné, co potřeboval, bylo její mírné rozkazovačné zavrtění hlavou, pak již společně odešli ke dveřím, pokradmu se rozhlížejíce po stínech schodiště. Odim však byl zavřený ve svém pokoji, jedna nebo druhá žena hrála na binnaduriu a zpívala mu písně opuštěných pevností v Kuj-Juveku, kde byly panny zrazovány a navždy tam opatrovali bílé rukavičky, upuštěné kteréhosi osudného odpoledne.

Kapitán Fašnalgid podrbal těžkou botou po hrudníku psa - který dychtil po tom, aby ho vzali s sebou - a vystrčil Besi Besamitikahl do venkovního světa. V říši lásky to byl rozhodný

muž. Pevně ji popadl za paži a vedl ji přes dvůr a ven z brány, kde hořela olejová lampa.

Jako jedno tělo zabočili doprava a vydali se vzhůru dlážděnou ulicí. „Chrám," pronesla. Nikdo z nich neřekl ani jediné další slovo, protože jim do tváří foukal chladný vítr z Obtočnových hor s ledem v dechu.

Na ulici rostla řada bledých keřů psího vína, jejichž prutům se dařilo vždy mezi dvěma kamennými průčelími sousedních domů. Vinuly se společně s ulicí a listy se jim třepetaly ve větru. Na druhé straně ulice pochodovala řada vojáků, zachumlaných, s hlavami sklopenými. Kroky těžkých bot se rozléhaly ozvěnou. Obloha byla blátivou šedí, která se přelila na všechno, co bylo hluboko pod ní.

V chrámu svítily zapálené lampy. Shromáždění pělo večerní píseň. Protože tento chrám měl mírně bohémskou pověst, Odim do něj nikdy nechodíval. Okolo stěn stály v řadách kameny vysoké jako člověk; připomínaly ty, jejichž dny pod oblohou byly dávno sečteny. Opatrní milenci prošli mezi pomníky a schovali se u stínem zalité kryté zdi. Besi ovinula ruce kapitánovi kolem krku.

Chyíli jeden druhému cosi šeptali a pak jí vklouzl rukou pod kožešiny a oděv. Při doteku chladné ruky zatajila dech. Když se ona dotkla jeho, kapitán zasténal. Propracovávali se jeden ke druhému stále blíž a jejich těla jako by střídavě byla ledem a ohněm. Besi si s potěšením všimla, že kapitánovi se to velmi líbí a že na druhou stranu nijak nespěchá. Milování je tak snadné, pomyslela si a pošeptala mu do ucha: „Je to tak jednoduché..."

On se jenom prohrabával hlouběji.

Když se jejich těla spojila, pevně ji přidržel proti zdi. Převalovala hlavu sem a tam po drsném kameni a šeptala jeho jméno, teprve nedávno naučené.

Potom, když se společně opírali o zeď, Fašnalgid nenuceně prohodil: „Bylo to dobré. Jsi u svého pána spokojená?"

„Proč se mne na to ptáš?"

„Doufám, že jednoho dne něčeho dosáhnu i já. Možná bych si tě mohl koupit, jakmile ty současné problémy skončí."

Přitiskla se k němu, ale neřekla nic. Život v armádě byl nejis-

tý. Být nevolnicí vojenského kapitána by bylo velkým krokem ze současného bezpečí a jistoty.

Vyndal z kapsy láhev a zhluboka se napil. Ucítila pach lihoviny a pomyslela si: díky bohu, že Odim nepije. Všichni kapitáni jsou ochlastové...

Fašnalgid zalapal po dechu. „Vím, že to není žádná partie. Skutečnost je taková, děvče, že si dělám starosti ohledně úkolu, kterým jsem byl pověřen. Tentokrát mně a mému regimentu přidělili opravdové svinstvo a já myslím, že se ze mě pomalu stává blázen."

„Ty nejsi z Koriantury, viď že ne?"

„Jsem z Askitoše. Posloucháš mne vůbec?"

„Mrznu tady. Měli bychom se vrátit."

S bručením si upravil oděv, vzal ji za ruku a vyvedl ji na ulici, což jí připadlo, jako by byla svobodnou ženou.

„Slyšela jsi někdy jméno arcikněze-válečníka Asperamanky?" Nad hlavou jí skučel vítr a tak mu odpověděla jenom přikývnutím. Nebyl tak romantický, jak doufala. Příležitost poslechnout si arcikněze-válečníka však shodou okolností měla o pouhý tenner dříve, když sloužil veřejnou bohoslužbu na jednom z korianturských náměstí. Hovořil tak přesvědčivě, gesta měl útěšná a byl na něj příjemný pohled. Asperamanka - jaký má dar výmluvnosti! Později se společně s Odimem dívali, jak vede svoji armádu ulicemi města a ven Východní bránou. Když je míjeli, pod koly děl se třásla země. Tolik mladých mužů s ním pochodovalo do války...

„Před arciknězem-válečníkem jsem skládal přísahu věrnosti Oligarchii, když jsem byl povýšen na kapitána. To už je nějakou dobu." Uhladil si mohutný knír. „Teď mám opravdu problémy. Abro Hakmo Astab!"

Besi byla znechucena, když slyšela, že tu kletbu vyslovil v její přítomnosti. Jenom ti nejnižší a nejzoufalejší by ji použili. Vymanila svou ruku z jeho a zrychlila krok.

„Ten muž pro nás získal velké vítězství proti Pannovalu. Doslechli jsme se o tom v kasárnách v Askitoši. Jenomže oni to udržují v tajnosti. Ta Jejich tajemství... Sibornal tajemstvími žije. Proč myslíš, že to asi dělají?"

„Nemohl bys dát pár drobných našemu vrátnému, aby to ne-

řekl Odimovi?“ Zastavila se, neboť došli k vnější bráně. Byla u ní vylepená nová vyhláška. Ve tmě ji nemohla přečíst, a ani po tom netoužila.

Když_Fašnalgid sáhl do kapsy pro peníze, o které ho požádala, řekl bezvýrazným hlasem, který pro něj byl tak typický: „Byl jsem poslán do Koriantury, abych pomohl zorganizovat jednotku, která přepadne armádu arcikněze-válečníka, až se bude vracet z Čals. Dostali jsme rozkaz zabít všechny muže do posledního, včetně Asperamanky. Co si o tom myslíš?“

„Zní to strašně,“ odpověděla Besi. „Raději půjdu první, aby nebyly nějaké problémy.“

Příštího rána vítr ustal a Korianturu halila rozplizlá hnědá mlha, skrze niž přerušovaně prosvítala obě slunce. Besi pozorovala hubenou vysušenou postavu Eedapa Mun Odima, který jedl snídani. Ona sama směla jíst, teprve až on dojedl. Nepromluvil, ale Besi věděla, že je ve své obvyklé odevzdané dobré náladě. Dokonce i když si v mysli vybav0vala všechny rozkoše, které jí mohl nabídnout kapitán Fašnalgid, věděla, že navzdory všemu má Odima ráda.

Jako by chtěl vyzkoušet svůj smysl pro humor, dovolil přijít nahoru jednomu ze svých vzdálených příbuzných, druhému bratranci, který o sobě prohlašoval, že je básníkem.

„Mám novou báseň, bratranče, Ódu na historii,“ řekl ten muž, uklonil se a začal recitovat.

Čí je můj život? Je historie
považována za vlastnictví
pouze těch, kdo ji tvoří?
Copak ji nemůže moje živá fantazie
pojmout do ctnosti mého srdce
a utvářet ji, tak jako ona utváří mne?

‚Následovalo více podobných veršů. „Velmi dobré,“ pochválil ho Odim; vstal a otřel si hedvábným ubrouskem vous a knírem zarostlé rty. „Jemný sentiment, dobře uspořádáno. Nyní musím jít dolů do kanceláře, pokud mne omluvíš - osvěžen tvými krásnými myšlenkami.“

„Tvoje chvála mne vyvádí z míry,“ začervenal se vzdálený bratranec a odešel.

Odim se znovu napil čaje. Nikdy se nedotkl alkoholu.

Když přišla služebná, aby mu pomohla do venkovního kabátu, zavolal k sobě Besi. Jeho sestup po schodech, s Besi poslušně v patách, byl pomalý, protože musel zdolávat barikády příbuzných, Odimů, kteří skuhrali a vřeštěli jako špačci na každém schodu. Přemlouvali ho a lichotili mu, aniž by přímo žebrali, strkali se, aniž by do sebe vráželi, dotýkali se jeden druhého, aniž by se tlačili, volali, aniž by ječeli, zvedali malé Odimy v kabátcích, aby si je prohlédl, aniž by mu je strkali do obličeje - to vše musel vytrpět, když prováděl svůj každodenní spirálovitý sestup po schodech.

„Strýčku, malý Ghufla si tak dobře vede v počtech..."

„Strýče, tolik se stydím, že ti musím říct o další nevěře, až si spolu budeme moci promluvit o samotě."

„Drahý strýčínku, zastav se na chvíli a já ti povím o svém strašlivém snu, ve kterém na nás sestoupil jakýsi hrozný zářící tvor, co vypadal jako drak, a všechny nás sežral."

„Líbí se ti moje nové šaty? Mohla bych ti v nich zatančit?"

„Máš nějaké zprávy od mého věřitele, prosím?"

„Navzdory tvým zákazům mně Kenigg kope a tahá mě za vlasy a činí mně ze života peklo, strýčku. Prosím, dovol mně být tvou služebnicí."

„Zapomínáš na ty, kteří tě milují, drahý Eedape. Zachraň nás před chudobou, jak jsme tě již tolikrát prosili."

„Jak vznešeně a krásně dnes vypadáš, strýčku Eedape...!"

Obchodník nedával najevo ani netrpělivost nad neustávajícími prosbami, ani potěšení nad nucenými komplimenty.

Pomalu se prodíral houštinami Odimovic masa, pachy Odimovic potu a parfémů, tu a tam řekl slovo, usmál se, dovolil sám sobě stisknout mangovitá ňadra vystrčená mladou praneteří, ba někdy dokonce zašel tak daleko, že vtiskl stříbrnou minci do obzvlášť drze natažené dlaně. Bylo to, jako by si myslel - a on si to skutečně myslel - že životem lze projít jenom díky utrpení, když bude ostatním uštědřovat tak málo výhod, jak je to jen možné, nicméně však respektovat lidstvo jako takové v zájmu sebeúcty jedince.

Teprve když byl venku a Besi za ním zavírala bránu, Odim projevil určité emoce. Přilepené na zdi tam spatřil dvě vyhlášky.

Křečovitě se zatahal za vous.

První plakát varoval, že životy obyvatel Uskutošku ohrožuje MOR.

Je především aktivní v přístavech a obzvláště pak ve VĚHLASNÉM a STARÉM MĚSTĚ KORIANTUŘE. Obyvatelé byli varováni, že od nynějška jsou zakázány veřejné schůze a sešlosti. Skupina více než čtyř lidí na veřejném místě bude vystavena přísnému potrestání.

Další opatření navržená k omezení šíření TUČNÉ SMRTI budou oznámena v brzké době. NA PŘÍKAZ OLIGARCHY.

Odim si tu vyhlášku přečetl dvakrát, velmi vážně, a pak se otočil ke druhé.

OMEZENÍ OSOB ZÁKONEM O MÍSTĚ BYDLIŠTĚ. Po několika odstavcích nesrozumitelného jazyka vystupoval tučným písmem tištěný text.

> TATO OPATŘENÍ ohledně domů, statků, nocleháren, místností a dalších příbytků se týkají především těch domácností, kde majitel není uskutské krve. Ukázalo se, že takové osoby především jsou náchylné k šíření moru. Jejich počet bude tudíž omezen na jednu osobu na dva metry čtvereční podlahy. NA PŘÍKAZ OLIGARCHY.

Tato vyhláška nebyla neočekávaná.

Byla směřována k tomu, aby zničila bohémštější čtvrtě města, kde Oligarchu neměli v lásce. Odima varovali přátelé v místní radě, že to přijde.

Uskutové opět demonstrovali svoji rasovou zaujatost - zaujatost, které Oligarcha pohotově dokázal využít. Fagorům bylo již dávno zakázáno pohybovat se svobodně po sibornalských městech.

Vůbec nezáleželo na tom, že Odim a jeho předkové v tomto městě žili již po staletí. Omezení osob zákonem o místě bydliště mu znemožňovalo déle ochraňovat svoji rodinu.

Odim se rychle rozhlédl, strhl vyhlášku ze zdi, zmačkal ji a zastrčil pod semišový kabát.

Tento čin Besi vyplašil téměř stejně jako kapitánovo zaklení předchozího večera. Dosud nikdy neviděla, že by Odim jakkoli překročil zákon. Jeho neochvějná poslušnost vůči tomu, co představovalo moc, byla všeobecně známa. Zalapala po dechu

a zůstala na něj hledět s otevřenými ústy.

„Zima se blíží, děvče," promluvil zastřeným hlasem. „Budeme muset něco udělat..."

Mlha učinila nábřeží půvabným místem, kde se v sépiově hnědém lesku vznášelo mlází pohupujících se stěžňů. Moře za nimi jako by neexistovalo. Dokonce i obvyklé pleskání plachtoví bylo nezvykle tlumené.

Odim neztrácel čas tím, že by se kochal tímto pohledem, ale zabočil do poněkud hřmotného klenutého průchodu, nad kterým byl nápis ODIMŮV JEMNÝ VÝVOZNÍ PORCELÁN. Besi jej následovala řadou uklánějících se úředníků do jeho vnitřní svatyně.

Odim se prudce zastavil.

V jeho kanceláři již někdo byl. Stál tam armádní důstojník, ohříval se před ohněm z hnědého uhlí a šťoural se v zubech zápalkou. Poblíž postávali dva ozbrojení prostí vojíni s neproniknutelnými obličeji, jak už to pro osobní strážce bývá typické.

Místo pozdravu major vyplivl sirku na podlahu a založil si ruce za zády. Byl to vysoký muž v neforemném kabátě. Měl šeď ve vlasech a těžkopádná ústa s hranatou bradou, jako by jeho zuby, nakažené vpravdě vojenským duchem, jen čekaly, až budou moci vybafnout přes rty a zakousnout se do civilisty.

„Co pro vás mohu udělat?" zeptal se Odim.

Aniž by mu na otázku odpověděl, major se představil způsobem, při němž významnou měrou přicházel ke slovu jeho chrup.

„Jsem major Gardeterark z Oligarchovy První gardy. Což všichni dobře vědí, přestože se jim to nelíbí. Od tebe chci, abys mi poskytl seznam přesných časů, kdy připlouvají lodě, o které se z obchodního hlediska zajímáš. Pro dnešek a následující týden." Mluvil hlubokým hlasem a každou slabiku vyslovoval se stejným důrazem, jako by slova byla chodidly, která pevně klade na zem při dlouhém pochodu.

„To mohu udělat, ano. Posadíš se a dáš si čaj?"

Majorovy zuby se posunuly o maličko blíž.

„Chci ten seznam, nic jiného."

„Zajisté, pane. Prosím, udělej si pohodlí, než seženu svého hlavního úředníka -„

„Takto je mně dobře. Nezdržuj mne. Čekal jsem na tvůj příchod celých šest minut. Ten seznam!“

Ať byly nevýhody severního kontinentu Sibornal jakékoli, je pravdou, že měl nevyčerpatelná naleziště minerálů a bohaté sloje hnědého uhlí.

Také se mohl chlubit značnou různorodostí užitkových hlín.

Zatímco malí páni Divošského kontinentu stále polykali svůj rathel z dřevěných číší, v Koriantuře zcela běžně používali jak porcelánové, tak skleněné nádoby. Již brzy na jaře Velkého roku začínaly hrnčířské dílny a porcelánky, které se nacházely dokonce i na tak vzdálených místech, jako byl Karkampann, vyrábět porcelán vypalovaný v lignitem vyhřívaných pecích při teplotách 1400 ℃. B ěhem staletí bylo toto jemné nádobí stále větší měrou vyhledáváno a sbíráno.

Eedap Mun Odim se výrobou vlastního porcelánu zabýval jen okrajově, třebaže v jeho provozovně byly příslušné pece. On jemný porcelán především vyvážel. Expedoval místní, vysoce ceněný koriantursk ý porcelán do Šiveninku a Bribahru, ale především do přístavů Divošského kontinentu, kde byl jako člověk kuj-juveckého původu mnohem vítanější než jeho sibornalští konkurenti. Lodě, na kterých přepravoval zboží, nevlastnil. Živnost vystavěl na podnikání, na bankovnictví, na financování; dokonce půjčoval peníze konkurentům a vydělával na tom.

Většina jeho bohatství pocházela z Divošského kontinentu, z přístavů podél severního pobřeží, z Vaynwoše, Dorrdalu, Dowwelu a dokonce i z těch vzdálenějších jako Powachet a Popevin, kde by jeho konkurenti nikdy neobchodovali. Byl to především tento dobrodružný pryek Odimova podnikání, kvůli čemu se jeho ruka mírně chvěla, když rozvrh příjezdů lodí předával majorovi. Věděl, aniž by mu to někdo musel říkat, že ta cizokrajně znějící jména budou vojákovi solí v očích.

Majorův pohled, stejně hnědý a neprůhledný jako mlha venku, přejížděl po vytištěné stránce.

„Obchoduješ především s cizími přístavy,“ konstatoval nakonec stroze. „Všechny tyto přístavy jsou zamořeny Tučnou smrtí. Náš velký Oligarcha, z milosti Azoiaxického, se ze všech sil snaží uchránit náš lid před morem, jehož zdroj je v Divošském kontinentu. Od nynějška nebudeš do Kampannlatu vyvá-

žet na lodích žádné zboží.“

„Žádné další zboží? Ale to přece nemůžeš -„

„Mohu a říkám, že žádné další cesty nebudou. Až do příští vyhlášky.“

„Ale můj obchod, můj obchod, dobrý pane...“

„Životy žen a dětí jsou přednější než tvůj obchod. Kromě toho, ty sám jsi cizinec, že ano?“

„Ne. Nejsem cizinec. Já a moje rodina žijeme v Uskutošku již tři generace. „

„Ty nejsi Uskut. Poznám to podle tvého vzhledu i podle jména.“

„Pane! Jsem Kuj-Juvečan jenom vzdáleným původem.“

„Od dnešního dne město spadá pod vojenský zákon a ty budeš poslouchat příkazy, rozumíš? Pokud ne, pokud jediná tvoje zásilka odpluje z tohoto přístavu do ciziny, budeš postaven před vojenský soud a odsouzen...“

Major nechal slova několik vteřin doznít, než nejúřednějším hlasem dodal: „...k smrti.“

„To by znamenalo zničit mne a celou moji rodinu,“ Odim se snažil vymáčknout na rty úsměv.

Major pokývl jednomu z podřízených, který ze své tuniky vytáhl jakýsi dokument.

Major jej hodil na stůl.

„Všechno to tu máš sepsané. Podepiš to - na důkaz, že jsi pochopil.“ Nechal zuby viset obnažené ve vzduchu, zatímco Odim se slepě podepisoval, načež dodal: „Ano, a jako cizinec se budeš každého rána hlásit mému podřízenému, který má na starosti celou tuhle čtvrť. Právě si zřídil kancelář ve skladišti vedle tvého podniku, takže nebudeš muset chodit daleko.“

„Pane, dovol mi zopakovat, že zde nejsem cizincem. Narodil jsem se hned za rohem. Jsem tajemníkem místní obchodní komise. Zeptej se jich.“

Když vztáhl ruce v prosebném gestu, z kabátu mu vypadla zmačkaná vyhláška, kterou předtím strhl ze zdi. Besi popošla o pár kroků, nenápadně ji zvedla a hodila do ohně. Major ji ignoroval, jako ostatně po celou dobu. Jenom vystrčil jazyk mezi zuby a horní ret, jako by uvažoval nad Odimovou troufalostí, načež zaburácel: „Jak jsem řekl, ode dneška se budeš každého

rána hlásit mému poddůstojníkovi. Je to kapitán Fašnalgid a má kancelář hned vedle. Při vyslovení jména se Besi sklonila nad ohněm. Muselo to být plameny, které vyšlehly z hořícího plakátu, že se jí do tváří nakrátko vlil nach.

Když major Gardeterark s doprovodem odešel, Odim zavřel dveře do balírny a posadil se vedle ohně. Velmi pomalu se sklonil, zvedl z koberce ožvýkanou sirku a hodil ji dozadu na krbovou mřížku. Besi si klekla vedle něho a vzala ho za ruku. Dlouho nepromluvili.

Konečně Odim promluvil. Se snahou o povzbudivý tón řekl: „Nu, moje drahá malá Besi, jsme v nesnázích. Jak se s nimi vypořádáme? Kde teď všichni budeme žít? Možná tady. Snad bychom mohli odstranit tu pec, kterou tak málo využíváme, a ubytovat některé z příbuzných zde. Ta místnost by šla docela dobře zařídit... Jenomže pokud mně nedovolí obchodovat, pak... nu, to by nás zničilo všechny. Oni to vědí, mizerové jedni. Tihle Uskuti si z nás všech chtějí nadělat otroky..."

„Nebyl strašný, ten člověk? Ty jeho oči, zuby... vypadal jako krab."

Odim luskl prsty. „Přece jen máme štěstí v neštěstí. Nejdřív začneme spolupracovat s tím Fašnalgidem ve vedlejším skladišti. Snad tomu chtěla štěstěna, ale zrovna tenhle kapitán je u mne v současnosti ubytován - možná jsi ho zahlédla. Čte knihy a zřejmě je to civilizovaný člověk. A moje žena ho dobře krmí. Snad bych ho mohl přesvědčit, aby nám pomohl."

Vzal Besi za bradu a zvedl jí hlavu, takže byla nucena podívat se mu do očí.

Vždycky se dá něco dělat, děťátko moje. Běž vedle za tím milým kapitánem Fašnalgidem a pozvi ho sem ke mně. Řekni mu, že pro něho máll! dárek. Jsem si jistý, že s jeho pomocí to nařízení budeme moci nějak obejít. A, Besi... je ošklivý jako horský ďábel, ale to nevadí. Buď na něj velice, velice milá, ano, děťátko? Tak milá, jak jen umíš být, což znamená velmi milá. Dokonce ho můžeš trošičku vydrážditi víš, co tím myslím, ne? Dokonce i kdyby ses musela odvážit až příliš. Na těchto věcech teď závisí náš život..."

Zatahal se za dlouhý nos a omluvně se usmál.

„Jdi, hrdličko moje. A pamatuj si - nezastav se před ničím,

abys ho získala.“

IV
Armádní kariéra

Omezení osob zákonem o místě bydliště se setkalo se smíšeným přijetím, tak typickým pro všechny Oligarchovy vyhlášky. V privilegovanějších sektorech města lidé pokyvovali hlavami a říkali: „Jak moudré - jaká vynikající myšlenka.“ Ti, co bydleli u doků, se divili: „Co si to ti hlavouni zase vymysleli!“

Eedap Mun Odim se k tomu po návratu do svého přeplněného pětipodlažního domu nijak otevřeně nevyjadřoval. Věděl, že brzy ho navštíví policie, aby mu oznámila, že porušuje nový zákon.

Toho večera pohladil děti, srovnal svoje hubené tělo vedle netečného manželčina objemu a připravil mysl na pauk. Choti neřekl nic, věda, že projevy její úzkosti, nevyhnutelné pobíhání z jednoho konce místnosti na druhý a líbání tří dětí mocnými mlaskavými polibky ničím nepřispěje k vyřešení problému. Když začala dýchat pravidelně jako mírný větřík nad podzimními údolími Kuj-Juveku, Odim soustředil vnitřní síly a prošel malou smrtí, která tvořila vstupní bránu do pauku.

Pro chudobné, nebohé, týrané a pronásledované vždycky existovalo útočiště: stav transu v pauku. V pauku bylo možné komunikovat s těmi z rodiny, jejichž život na tomto světě již skončil. Ani stát ani církev neměly pravomoc nad říší mrtvých. Tato rozlehlá dimenze smrti na lidi neuvalovala žádná omezení; ani bůh Azoiaxický tam neměl moc. Jenom gossiové a mnohem starší fessupové tam přebývali v ukázněném zapomenutí, klesajíce k nikdy nevzešlému slunci Prapůvodní strážkyně, která si k hrudi přivíjela všechny, co kdy žili.

Chvějící se duše Eedapa Mun Odima klesala jako peříčko, aby navázala jakýkoli styk s otcovým gossim, nedávno se rozloučivším se světem živých..

Eedapův otec nyní připomínal špatně vyrobenou pozlacenou klícku. Bylo obtížné spatřit jej skrze obsidián neexistence, ale Odimova duše ho pozdravila a projevila mu úctu a gossi se

v odpověď maličko zatřpytil. Odim si před ním začal vylévat svoje trápení.

Gossi naslouchal a vyjadřoval mu útěchu v malých, děsivých vydechnutích třpytivého prachu. Sám střídavě komunikoval s řadami předků hluboko pod nimi. Konečně Odimovi začal předávat radu.

„Dobrý a milovaný synu, tvoji předkové si tě váží za to, že se tak laskavě staráš o svoji rodinu. Rodina musí spoléhat na rodinu, protože vlády rodinám nerozumí. Tvůj dobrý bratr Odirin Nan žije daleko od tebe, ale stejně jako ty sdílí trpělivou lásku ke všem ubohým lidem. Jdi za ním. Jdi za Odirinem Nanem."

‚Netělesný hlas se ve spirále začal vzdalovat. Odim nesměle namítl, že bratra Odirina Nana miluje, jenomže bratr žije ve vzdáleném Šiveninku; nebylo by moudřejší přejít místo toho hory a vrátit se ke vzdálené větvi rodiny, která žije v údolích Kuj-Juveku?

„Ti zde se mnou, kteří jsou stále obdařeni hlasem, radí nevracet se do Kuj-Juveku. Cesta přes hory se každý měsíc stává nebezpečnější, jak se dozvídáme od těch, kteří se k nám připojili poslední dobou." Nejasný obrys se postupně vytrácel, dokonce i když gossi mluvil. „Údolí jsou tam stále kamenitější a stád dobytka ubývá. Plav se na západ k ‚bratrovi, milovanému, nejposlušnějšímu ze všech mladých mužů. Nech si poradit."

„Otče, naslouchat melodii tvého hlasu znamená poslouchat hudbu."

S něžnými oboustrannými vyjádřeními lásky se Odimova duše vznášela vzhůru skrze obsidián jako jiskřička hvězdnatou prázdnotou. Řady dávno mrtvých generací se táhly tak daleko, kam až byl schopen dohlédnout. Následovala bolest ze shledání se zesláblým lidským tělem nehybně ležícím na matraci, a z hledání vstupu do něj.

Odim se vrátil do smrtelné skořápky, vyčerpán tímto výletem, ale posílen otcovou moudrostí. Vedle něho oddechovala jeho rozměrná žena, ve spánku pokojná. Položil jí ruku kolem pasu a zavrtal se do oblin jejího těla, jako se dítě tulí k matce.

Byli tací - milovníci tajemství - kteří vstávali téměř ve stejném okamžiku, kdy se Odim ukládal ke spánku. Byli tací - milovníci noci - kteří byli rádi vzhůru před svítáním, aby měli před

svými druhy náskok. Byli tací - milovníci chladu - kteří v důsledku své povahy nacházeli uspokojení v časných hodinách, kdy je lidská odolnost nejnižší.

Jakmile odbila třetí hodina ranní, major Gardeterark již stál v kožených kalhotách nad umývadlem, prohlížeje si bedlivým okem svůj odraz v zrcadle, před kterým se holil.

Major Gardeterark by se s takovým nesmyslem jako pauk nikdy nezatěžoval. Považoval sám sebe za racionalistu. Racionalismus byl krédem jeho. i jeho. rodiny. Nevěřil v Azoiaxického - chrámová přehlídka byla něco. jiného. - a o. nic víc nevěřil ani v pauk. Majora by nikdy nenapadlo. uvěznit vlastní myšlení v umweltu obsidiánu, který neprosvítilo žádné světlo.

V daném okamžiku přemýšlel s každým tahem břitvy o. tom, jak ztížit život obyvatelům Koriantury a jak znepříjemnit život svému poddůstojníkovi, kapitánovi Harbinu Fašnalgidovi. Gardeterark věřil, že má rozumné rodinné důvody Fašnalgida nenávidět - samozřejmě kromě kapitánovy neschopnosti. Byl to. racionální muž.

Kdysi, před poslední Zimou Weyru, vládl Sibornalu velký král. Znali ho. pod jménem král Denniss. Dvůr krále Dennisse se nalézal ve Starém Askitoši a jeho. útočištěm byly mocné stavby, nyní známé jako. Podzimní paláce. Tak alespoň pravila legenda.

Ke svému dvoru král Denniss povolal učené muže ze všech částí světa. Velký král se snažil zajistit přežití Sibornalu přes ponurá staletí Zimy Weyru a poslal tehdy přes maře dobyvačnou armádu, aby zaútočila na Pannoval.

Královi mudrci sepisovali katalogy a encyklopedie. Všechno, co kdy žilo, bylo pojmenováno, zapsáno, zkategorizováno. Jenom pomalu pulzující svět mrtvých byl vyloučen - s ohledem na Církev hrozivého míru.

Po smrti krále Dennisse následavalo dlouhé období zmatků. Přišla zima. Tehdy se velké rodiny sedmi sibornalských národů spojily, aby vytvořily Oligarchii, ve snaze vládnout kontinentu na racionálním a vědeckém základě, tak jak to navrhoval král Denniss. Poslali učené muže do. ciziny, aby vzdělávali národy Kampannlatu, dokonce až na tak vzdálená místa, jako. byla staré kulturní středisko. Keevasien na jihozápadě Borlienu.

Podzim současného Velkého. roku se stal svědkem jednoho z nejosvícenějších výnosů Oligarchie. Oligarchie změnila sibornalský kalendář. Předtím se sibornalské národy, kromě těch zaostalých jako. například Horní Hazziz, držely výrazu“ tolik a tolik let od Dennissovy korunovace“. Oligarchie tento. zvyk zrušila.

Od té doby byly malé roky počítány tak, jak nařídili astronomové, totiž následně od malého. roku, ve kterém Helikonie a její slabý světelný zdroj, Batalix, byly od Freyru nejdále: jinými slovy od roku apastronu.

Velký rok měl celkem 1825 malých let, každý se 480 dny. Současný rok, rok Asperamankovy invaze do Čals, byl rokem 1308 po apastronu. V rámci tohoto astronomického systému nikdo nemohl zapomenout, kde se právě nalézají s ohledem na období Velkého. roku. Bylo to velmi rozumné uspořádání.

A major Gardeterark rozvážně ukončil holení, osušil si obličej a neméně rozvážně a racionálně si začal čistit svůj pozoruhodný chrup: stejným počtem tahů kartáčku pro každý zub zepředu i zezadu.

Inovace kalendáře vyburcovala rolnictvo. Oligarchie ale věděla, co dělá. Stala se tajnůstkářskou; shromažďovala tajemství. Všude rozmístila agenty. Během podzimu si vytvořila tajnou policejní sílu, která dohlížela na plnění jejích zájmů. Její hlava, Oligarcha, se postupně stal utajenou osobou, fikcí, temnou legendou, která se vznášela nad Askitošem, zatímco - či alespoň tak pravily legendy - král Denniss byl svým lidem milován a všude vítán.

Všechny činy a výnosy Oligarchie byly podepřeny rozumným argumentem. Racionalita, praktikována muži podobnými Gardeterarkovi, byla drsnou filosofií. Racionalita mu poskytovala důvod terorizovat lidi. Každého. večera se zpíjel do. racionality v jídelně, kde nořil velké zuby hluboko přes okraj sklenice, zatímco. mu likér stékal hrdlem.

Když dokončil toaletu, dovolil sluhovi, aby mu pomohl do holínek a zimního pláště. Racionálně oblečen, vyšel před úsvitem do. mrazivých ulic.

Jeho poddůstojník, kapitán Harbin Fašnalgid, nebyl racionální, zato věčně opilý.

Fašnalgidovo pití začalo jako roztomilý společenský zvyk, kterému holdoval ve společnosti dalších nižších důstojníků. S tím, jak rostla Fašnalgidůva nenávist vůči Oligarchii, narůstala také jeho. potřeba pít.

Někdy se mu tento zvyk vymkl z rukou.

Jednoho večera, ještě v důstojnické jídelně v Askitoši, Fašnalgid spokojeně popíjel, četl si a ignoroval ostatní důstojníky. U jeho. Židle se zastavil jadrný kapitán jménem Naipundeg a položil svůj bičík na hoxneje přes otevřenou stránku knihy.

„Stále si jen čteš, Harbine, ty nespolečenský pse! Nějaké oplzlosti, předpokládám?“

Fašnalgid knihu zavřel a bezvýrazným hlasem upřesnil: „Tohle není kniha, na kterou bys někdy narazil, Naipundegu. Je to historie posvátné architektury v průběhu věků. Našel jsem ji nedávno v jednom krámku. Byla vytištěna před třemi sty lety a vysvětluje, jak je možné, že existují tajemství, která jsme v naší době zapomněli. Například tajemství spokojenosti. Pokud tě to zajímá.“

„Ne, nezajímá, abych pravdu řekl. Zní to strašlivě nudně.“

Fašnalgid vstal, zastrčil knížku do kapsy uniformy, zvedl sklenici a vypil ji do dna. „V našem regimentu jsou takoví idioti. Nikdy jsem tady nepotkal nikoho zajímavého. Nevadí ti, že to říkám? Ty jsi dokonce hrdý na to, že jsi pitomec, vid‘? Ty bys shledal nudnou jakoukoli knihu, co není o oplzlostech, že ano?“

Mírně se zapotácel. Naipundeg, který toho sám měl již hodně vypito, začal řvát vzteky.

Právě tehdy Fašnalgid vychrlil všechnu svoji nenávist vůči Oligarchii a vůči Oligarchově narůstající moci.

N aipundeg, který prolil hrdlem další skleničku ohnivé pálenky, ho vyzval na souboj. Byli přivoláni sekundanti. Podpírajíce opilé duelanty, vystrkali je z jídelny.

Venku se rozpoutal souboj. Oba důstojníci odehnali sekundanty a divoce začali pálit jeden na druhého.

Většina kulek letěla mimo.

Kromě jedné.

Ta zasáhla Naipundega do obličeje, roztříštila lícní kost, levým okem vnikla do hlavy a vyšla zadní částí lebky.

V oné vojenské společnosti se Fašnalgidovi podařilo prezen-

tovat souboj jako běžnou aféru kvůli cti jisté dámy. Vojenský soud svolaný arcikněžem Asperamankou bylo snadné uchlácholit: Naipundeg, důstojník z Bribahru, nebyl právě oblíbený. Fašnalgid byl zproštěn viny. Jenom jeho svědomí nebylo uchlácholeno; zabil druha důstojníka.

Čím méně ho obviňovali jeho pijáčtí kumpáni, tím větší vinu dával sám sobě.

Požádalo dovolenou a odjel navštívit otcův statek v kopcovité krajině severně od Askitoše. Tam měl v úmyslu napravit se a méně holdovat ženám a pití. Harbinovi rodiče se stávali senilními, třebaže oba stále objížděli - tak jak to činili po uplynulých čtyřicet či více let - kolem polností a hromad stavebního dříví.

Harbinovi dva mladší bratři společně hospodařili na statku a pomáhaly jim přitom manželky. Tito bratři byli chytří, zasévali odolnější plodiny, když ty náročnější nevzešly, vybírali si odrůdy s rychlejšími periodami růstu, tam, kde vichřice zkosily původní druhy stromů, vysazovali mrazuvzdorné kaspiarnové semenáčky, stavěli pevné ploty, aby udrželi mimo polnosti stáda fiambregů, která přicházela ze severních_planin. Pod vedením obou bratří pracovali i zasmušilí fagoři.

Statek Harbinovi v dobách dětství připadal jako ráj. Nyní se pro něj stal místem bídy a utrpení. Viděl, kolik dřiny je zapotřebí, aby byla udržena stávající úroveň ohrožovaná stále drsnějším klimatem, a nechtěl se na.tom nijak podílet. Každého rána raději vydržel otcovu dokola opakovanou konverzaci, než by se připojil k bratrům, pracujícím venku. Později se uchyloval do knihovny, kde rozladěně listoval starými knihami, z nichž žádná ho nezaujala, a příležitostně si dovolil malou skleničku.

Harbin Fašnalgid se často rmoutil, že je neschopný. Nedokázal prosadit vlastní vůli. Byl příliš skromný, než aby si uvědomil, že mnoho lidí, především žen, si ho oblíbilo právě pro tento charakterový rys. V mírnějších časech by byl velmi milovaný a úspěšný.

Byl ale všímavý. Za dva dny zpozoroval, že nejmladší bratr se pohádal s manželkou. Možná, že ta rozepře byla jen dočasná. Ale Fašnalgid ženě nabídl útěchu. Čím víc k ní mluvil, tím slabší bylo jeho rozhodnutí napravit se. Zpracovával ji. Ovíjel si ji kolem prstu přehnanými historkami o lesku vojenského života

a předstíral hluboký smutek, z něhož jenom část byla lživá. Tak si získal její důvěru a stal se jejím milencem. Bylo to až absurdně snadné.

Bylo to čiré bláznovství.

Dokonce i v rozlehlém rodičovském domě bylo nemožné, aby jejich vztah zůstal utajen. Opojen láskou nebo něčím podobným, Fašnalgid se nedokázal chovat diskrétně. Zahrnoval novou partnerku dary - proutěným lehátkem, dvouhlavou kozou, panenkou oblečenou ve vojenské uniformě, kostěnou skříňkou plnou rukopisných verzí ponipotských legend, párem pekubejí v pozlacené kleci, stříbrnou soškou hoxneje s ženským obličejem, balíčkem hracích karet ve slonovině vykládané perličkami, leštěnými kameny, klavichordem, pentlemi, básněmi a zkamenělou madisskou lebkou s alabastrovýma očima.

Najal muzikanty z vesnice, aby jí zahráli a zazpívali.

Ženu naopak přiváděl do extáze muž, který byl v její životě první, který nevěděl nic o sázení brambor a pellamantinu. Jen pro něj tančila na verandě nahá, na sobě jenom náramky, které jí dal, a zpívala divoké zyganky.

Samozřejmě to nemohlo dlouho vydržet. Truchlivá povaha venkova nebyla schopná tolerovat takovou nehoráznost. Jedné noci si Fašnalgidovi bratři vyhrnuli rukávy, vtrhli do jejich hnízdečka lásky, převrhli klavichord a vyhnali Fašnalgida z domu.

„Abro Hakmo Astab!“ řval Fašnalgid. Dokonce ani dělníkům na statku nebylo dovoleno vyslovit tuto strašlivou kletbu nahlas.

Ve tmě se zvedl a oprášil si šaty. Dvouhlavá koza mu žvýkala kalhoty.

Fašnalgid se postavil pod otcovo okno a křičel urážky a prosby. „Ty a matka jste měli šťastný život, proklatci jedni! Jste generace, která lásku považovala za záležitost vůle. ‚Odlišuje nás od zvířat a lásku od nelásky,‘ jak praví básník. Vy jste se vzali na celý život, slyšíš mne, ty starý blázne? Teď je jiná doba. Vůle ustupuje počasí...

Nyní musíš lásku popadnout, když se ti nabízí... Nesplnili jste snad svoji rodičovskou povinnost, abyste mne učinili šťastným? Co? Odpověz, ty senilní starý blázne. Pokud ty sám jsi tak šťastný, proč jsi tu svoji šťastnou povahu nenadělil mně? Nedal jsi mi nic jiného. Proč mně vždycky bylo tak bídně?“

Z temného domu se neozvala žádná odpověď. Z jednoho z oken vyletěla panenka oblečená ve vojenské uniformě a uhodila ho do spánku.

Nezbývalo mu nic jiného než se vrátit k regimentu v Askitoši. Ale zprávy cestují mezi statkářskými rodinami rychle. Fašnalgida následoval skandál. Nepřízeň štěstěny chtěla, aby major Gardeterark byl strýcem ženy, kterou zneuctil, téže ženy, která pro něj ještě před nedávnem tančila na verandě nahá a zpívala divoké zyganky. Od té doby bylo postavení Harbina Fašnalgida u regimentu stále obtížnější.

Začal utrácet peníze za obskurní knihy, stejně jako za ženy a alkohol. Hromadil argumenty proti Oligarchii a zjišťoval přitom, jak se mocenské sevření severního kontinentu během ospalých staletí podzimu zvýšilo. Prohrabávaje se škvárem v antikvářově podkroví, narazil na seznam uskutských statků, jejichž roční příjem byl vyšší než jistá suma; byl v něm uveden i statek Fašnalgidů. Tyto statky se oligarchii upsaly „dodržením jistých závazků“. Zmíněná fráze nebyla vysvětlena. Fašnalgid plnil své vojenské povinnosti a přemýšlel nad touto frází.

Dospěl k přesvědčení, že on sám je součástí dodržení jistých závazků.

Mezi záchvaty pití a děvkaření si vzpomněl na něco z otcova chvástání. Netvrdil jednou ten staroch, že na vlastní oči viděl Oligarchu samotného? Oligarchu nikdo nikdy nespatřil. Neexistoval žádný portrét.

Ve Fašnalgidově mysli neexistovala žádná vizuální podoba Oligarchy, snad až na pár velkých klepet, natažených nad všemi zeměmi Sibornalu.

Jednoho večera po splnění posádkových povinností Fašnalgid nařídil osobnímu sluhovi, aby mu osedlal hoxneje a jako šílený se rozjel na rodičovský statek.

Otec ležel na pohovce, po bradu přikrytý dekami. Starý pán byl stěží schopen zodpovědět synovy otázky. Mluvil nesouvisle a váhal.

Fašnalgid v otcových lžích a předstírání se smutkem rozpoznal vlastní obraz. Stařec stále tvrdil, že kdysi viděl Torkerkanzlaga II., Nejvyššího Oligarchu. Jenomže to bylo již před více než čtyřiceti lety, kdy otec byl mladíkem.

„Tituly jsou libovolné," vysvětloval stařec, ‚Jejich účelem je maskovat skutečná jména. Oligarcha je tajemstvím a také jména členů Oligarchie jsou udržována v tajnosti, takže je nikdo nezná. Vždyť ani oni neznají jeden druhého... I tak je dobře..."

„Takže ses s Oligarchou vlastně nikdy nesetkal?"

„Nikdy jsem netvrdil, že jsem se s ním setkal. Ale při jedné zvláštní příležitosti byl ve vedlejší místnosti. Oligarcha sám. Tak se to tehdy říkalo. Jsem si jistý, že tam byl, vždycky jsem to říkal. Vím jen to, že to mohl být obrovitý rak s klepety sahajícími až k obloze, ale toho dne tam určitě byl - a kdybych ty dveře byl otevřel, uviděl bych ho, s klepety a se vším..."

„Otče, co jsi tam tehdy dělal, co to bylo za zvláštní příležitost?"

„Ledokopec se tomu říká. Ledokopec, jak je ti jistě známo. Každý ví, kde to je, ale dokonce ani členové Oligarchie neznají jeden druhého. Je důležité udržovat vše v tajnosti. Pamatuj si to, Harbine. Čest je pro chlapce, cudnost pro ženy, tajnosti pro muže... Znáš to staré rčení, které říkával můj dědeček? ‚V sibornalském rukávě je vždycky víc než jen ruka.' Je v tom určitá pravda."

„Kdy jsi byl na Ledokopci? Upsal ses Oligarchii k dodržení jistých závazků? Musím to vědět."

„Povinnosti, chlapče, existují povinnosti. Nejenom kupovat ženám panenky a básně. Statek má nárok na ochranu, když jej upíšeš. Zima se blíží a je třeba hledět kupředu. Stárnu. V zájmu bezpečnosti...

Není třeba, aby sis tím lámal hlavu. Bylo to dohodnuto předtím, než ses narodil. Já tehdy byl někdo, víc, než kdy budeš ty, ty už jsi teď měl být majorem, synu, ale z toho, co jsem slyšel od Gardeterarkových... Proto jsem podepsal dohodu, že můj prvorozený syn bude sloužit v Oligarchově armádě při obraně státu, zatímco já -„

„Tys mě prodal do armády ještě dříve, než jsem se narodil?" žasl Fašnalgid.

„Harbine, Harbine, synové přece odcházejí do armády. Je to znamením jejich udatnosti. A úcty. Je v tom úcta, Harbine. Tak jak to káží v chrámech."

„Ty jsi mě prodal do armády? Co přesně jsi za to obdržel?"

„Klid mysli. Smysl pro povinnost. Bezpečí, jak jsem řekl, jenomže tys mne neposlouchal. Tvoje matka s tím souhlasila. Zeptej se jí. Byl to její nápad.“

„U Strážkyně...“ Fašnalgid šel a nalil si skleničku. Když likér proléval hrdlem, otec se posadil a nepřítomně pronesl: „Získal jsem za to slib.“

„Jaký slib?“

„Budoucnost. Bezpečí našeho statku. Harbine, sám jsem byl mnoho let členem. Proto jsem tě dal zapsat do armády. Je to čest – dobrá kariéra, skvělá kariéra. Měl by ses víc stýkat s mladým Gardeterarkem...“

„Ty jsi mě prodal, otče. Prodal jsi vlastního syna jako otroka...“ Dal se do pláče a vyřítil se z .domu. Aniž se jedinkrát ohlédl, pospíchal pryč z místa, kde se narodil.

O pár měsíců později byl se svým praporem poslán do Koriantury pod velením úhlavního nepřítele, majora Gardeterarka, a bylo mu nařízeno připravit vřelé přijetí Asperamankově vracející se armádě.

V průběhu historicky datované epochy byl Sibornal vždycky soudržnější než pospolitost národů, jež,obývaly Kampannlat. Národy severního kontinentu byly rozdílné, ale neztrácely schopnost sjednotit se tváří v tvář vnější hrozbě.

V mírnějších staletích byl Sibornal klimatologicky zvýhodněným kontinentem. Již na počátku jara Velkého roku tam Freyr vyšel a nikdy nezapadal, čímž severským zemím umožnil brzy se rozvinout. Nyní, když Freyr odcházel, Oligarchie měla plné ruce práce s přitahováním mocenských otěží - přinášela tím lidu svůj vlastní druh temnoty.

Jak Oligarchie, tak obyčejný lid chápali, že zima, která se neúnavně přikrádá, může společnost roztrhnout stejně, jako se trhá zamrzla parní trubka. Rozvrat způsobený chladem a nedostatkem potravinových zásob mohl způsobit kolaps celé civilizace. Po Myrkwyru, jenom pár let vzdáleném, se .na zemi na tři a půl místních století snesou temnota a led: nastane Zima Weyru, kdy se Sibornal stane říší polárních větrů.

Kampannlat se pod tíhou zimy zhroutí. Jeho národy nebyly schopné spolupracovat. Celá společenství se navrátí k barbarství. Sibornal, třebaže na něm budou podmínky mnohem krutěj-

ší, přežije díky racionálnímu plánování.

Stále marně hledaje útěchu, hovořil Harbin Fašnalgid s kněžími a svatými muži. Církev byla studnicí vědomostí. Tam odhalil klíč k přežití Sibornalu. Odpověď měla pro něj, dosud zničeného domnělým exilem z otcova statku a z polí i lesů, kde pracovali bratři, sílu zjevení. Nebyla to pevnina, k čemu se měl Sibornal v krajních podmínkách své existence obrátit.

Velký kontinent byl do takové míry obklopen pásmem polárního ledu, že bylo možné považovat jej za úzký pruh země ohraničený moři.

Právě v mořích spočívala spása Sibornalu. Chladná moře jsou schopná udržet víc kyslíku než teplá. Až přijde zima, moře se budou hemžit podmořským životem. Stabilní potravinové řetězce oceánu by mohly nasytit množství lidí - dokonce i když led pokryje rodinné statky, z nichž byl vypovězen.

Myšlení v pojmech historie Fašnalgida deptalo. Byl.zvyklý uvažovat v údobích dnů nebo tenderů, ne dekád a staletí. Bojoval se svým sklonem k pití a začal s kněžími trávit právě tolik času jako s děvkami. Kněz-servita přidělený vojenské kapli v askitošských kasárnách se stal jeho důvěrníkem. Tomuto knězi se Fašnagild jednoho dne vyzpovídal ze své nenávisti k Oligarchii.'

„Církev Oligarchii také nenávidí," prohodil kněz mírně. „Přesto pracujeme společně. Církev a stát nikdy nesmí být odděleny. Ty Oligarchii vzdoruješ, protože jsi musel vstoupit do armády v důsledku jejího nátlaku. Ale nedostatky tvého charakteru, na základě kterých jednáš, jsou tvoje - ne armády nebo Oligarchie.

Chval Oligarchii za pozitivní aspekty její vlády. Chval ji za nepřetržitou existenci a benevolentní moc. Říká se, že Oligarchie nikdy nespí. Raduj se, že drží ochrannou ruku nad tvým rodným kontinentem."

Fašnalgid mlčel. Chvíli mu trvalo, než pochopil, proč jej knězova odpověď znepokojila. Napadlo ho, že výraz „benevolentní moc" si svým způsobem protiřečí. Byl Uskutem, a přesto byl ve skutečnosti prodán do otroctví armády. Co se týkalo toho, že Oligarchie nikdy nespí: každý, kdo vydržel beze spánku, byl podle definice nelidský, a proto stál v protikladu k lidstvu - stejně jako fagoři.

Teprve o chvíli později si uvědomil, že kněz mluvil o Oligarchii stejnými slovy, jaká by mohl použít, kdyby hovořil o bohu Azoiaxickém. Azoiaxický byl také veleben pro nepřetržitou existenci a benevolentní moc. Azoiaxický také držel ochrannou ruku nad kontinentem. A netvrdilo se rovněž, že církev nikdy nespí?

Od toho okamžiku Fašnalgid přestal navštěvovat chrám a nabyl mnohem hlubšího přesvědčení než kdykoli předtím, že Oligarchie je monstrózní.

Oligarchova První garda byla vyslána s Asperamankovou trestnou výpravou do Severního Kampannlatu. Jenom o pár týdnů později však dostala příkaz přesunout se zpět do Koriantury, aby hlídala hranici.

Fašnalgid se odvážil zeptat se majora Gardeterarka na důvody přesunu.

„Šíří se Tučná smrt," odpověděl major příkře. „Nestojíme přece o nějaké výtržnosti v pohraničních městech, že ne?" Jeho odpor vůči mladšímu důstojníkovi byl takový, že se mu při řeči dokonce ani nedíval do očí, ale jenom na knír.

Svůj poslední večer v Askitoši strávil Fašnalgid se ženou, kterou momentálně zahrnoval přízní, jménem Rostadal. Žila v podkrovní místnosti jenom pár ulic od kasáren.

Fašnalgid měl Rostadal rád a litoval ji. Byla vyhnancem. Pocházela z vesnice na severu a neměla vůbec nic. Žádný majetek. Žádnou politickou ani náboženskou víru. Žádné příbuzné. Přesto se jí dařilo uchovávat si radost ze života a učinit ze svého malého pronajatého pokojíku něco na způsob domova.

Zprudka se posadil na posteli. „Musím jít, Rostadal. Dej mně napít, ano?"

„Co se děje?"

„Jenom mi dej napít. Mrzí mne to, ale nemohu zůstat."

Beze slůvka protestu vyklouzla z postele a přinesla mu sklenici vína. Obrátil ji do sebe.

Podívala se na něj: „Pověz mi, co ti dělá starosti."

„Nemohu. Je to příliš strašlivé. Svět je plný zla." Začal se oblékat. Mlčky vklouzla do ušmudlaného heedrantu a v duchu přemýšlela, zda jí zaplatí. Pokojík osvětlovala jen olejová lampa.

Když si zašněroval boty, vzal si knihu, kterou předtím odložil

vedle postele, a položil na stolek pár sibů. Tvářil se žalostně. Viděl, že má strach, ale nemohl dělat nic, čím by ho zmírnil.

„Přijdeš ještě, Harbine?“ zeptala se se sepjatýma rukama.

Pohlédl na strop plný puklin a zavrtěl hlavou. Pak odešel.

Nad Askitošem padal škodolibý déšť a z městských kanálů se v něm kouřilo. Fašnalgid tomu nevěnoval pozornost. Rychle kráčel vylidněnými ulicemi a marně se pokoušel zapudit myšlenky, které mu nedávaly pokoj.

Předchozí noci přijel těmito ulicemi posel na zchváceném yelkovi. Vjel do hlavního stanu armády na vrcholu kopce. Třebaže byl celý incident utajován, důstojníci se to brzy dozvěděli. Posel byl agentem Oligarchy. Přinesl zprávu týkající se Asperamanky; oznamovala vítězství jeho sil proti spojeným armádám Kampannlatu a opuštění lsturiachy. Asperamanka, pravilo se ve zprávě, očekává při svém návratu do Sibornalu triumfální přijetí.

Posel sesedl na náměstí a padl obličejem k zemi. Trpěl všemi příznaky Tučné smrti. Jeden služebně starší důstojník ležícího muže bez váhání zastřelil.

Jenom o hodinu či dvě později k Fašnalgidovi přišla ve snu jeho matka, pološílená, a řekla: „Bratr zabije bratra.“ On sám se houpal na háku.

Uplynuly dva dny a Fašnalgid byl poslán do Koriantury.

Když přijímal rozkazy od majora Gardeterarka, jasně chápal zrůdný plán, který Oligarcha vymyslel. Existoval jistý faktor, který by mohl zničit strategii, jež má pomoci Sibornalu přežít Zimu Weyru. Tento faktor byl dokonce ještě ničivější než zima samotná: Tučná smrt. V šílenství, které s sebou Tučná smrt přinášela, bratr pozře bratra.

Smrt půlnočního posla Oligarchu varovala, že návrat Asperamankovy armády přinese z Divošského kontinentu nákazu: armáda se proto nesmí vrátit. První garda, jejímž byl Fašnalgid důstojníkem, byla v Koriantuře z jediného důvodu: zničit Asperamankovu armádu, jakmile se přiblíží k hranici. Protimorová opatření a omezení osob zákonem o místě bydliště, uvalené na město a na Eedapa Mun Odima, byly kroky určenými k tomu, aby masakr - až k němu dojde - učinily pro obyvatelstvo přijatelnějším.

Tyto strašlivé úvahy probíhaly Hrabinu Fašnalgidovi hlavou,

když ležel v pokojíku pod Odimovou střechou. Na rozdíl od majora Gardeterarka nebyl ranním ptáčetem. Nemohl však uniknout do spánku kvůli představám, které se mu honily hlavou. Oligarchie, jak ji viděl nyní, byla pavoukem, usazeným kdesi v temnotě, který se po staletí živil za jakoukoli cenu, kterou musel platit obyčejný lid.

Takový byl hlubší význam otcovy poznámky, že si koupil příslib budoucnosti. Koupil si jej synovým životem. Otec si jako bývalý člen Oligarchie zajistil svoje vlastní přežití, bez ohledu na to, jakou cenu museli platit ostatní.

„Něco s tím udělám," slíbil si Fašnalgid, když konečně vstal z po-,

stele. A když mu pak o pár hodin později vstoupilo do kanceláře to děvče, Besi Besamitikahl, rozpoznal v podvědomých gestech jejího těla ochotu podřídit se jeho vůli. V tom okamžiku pochopil, jak může využít ji a Odima, aby překazil Oligarchovy plány a zachránil Asperamankovu armádu.

Srázy východně od Koriantury, které se prudce svažovaly k pevninské šíji Čals, značily bod, kde se setkávaly kontinenty Sibornal a Kampannlat. Drsná a rozeklaná země jižně od srázů - přes kterou musí projít každá armáda, chce-li se přiblížit k Uskutošku - byla ze severu obklopena bažinami, které pozvolna přecházely v moře, a po pár mílích ukončena Slonovinovými útesy, které stály jako stráž před stepmi Čals.

Harbin Fašnalgid a tři obyčejní vojáci pod jeho velením přitáhli u úpatí Slonovinových útesů yelkům uzdy a sesedli. Objevili jeskyni, ve které nalezli úkryt před ostrým větrem, a Fašnalgid jednomu z mužů nařídil zapálit malý oheň.

Sám vytáhl z kapsy polní láhev.

Besi Besamitikahl již určitým způsobem využil. Ukázala mu cestu zadními uličkami Koriantury, které vedly s kopce. Cesta obcházela oddíly První gardy, shromážděné podél valů srázu. Fašnalgid byl nyní technicky vzato dezertérem.

Poskytl jim poněkud zavádějící informace ohledně svého zvláštního pověřeníÍ. Mají zde čekat, dokud z jihu nepřijede Asperamankova armáda. Nehrozí jim žádné nebezpečí. Má zprávu od Oligarchy, určenou pro Asperamanku samotného.

Uvázali yelky vleže, aby se mohli schoulit za těly zvířat a vy-

užít jejich tělesného tepla. Takto čekali na Asperamanku. Fašnalgid si četl knihu milostné poezie.

Uplynulo několik hodin. Muži si začali jeden druhému stěžovat. Mlha se vyjasnila, obloha se oděla do jemné modři. Z dálky slyšeli zvuk kopyt. Od jihu se přibližovali jezdci.

Slonovinové útesy byly baštami nehostinného horského hřbetu, který se oviíjel kolem Čalského zálivu. Vytvářel kaňony, jimiž museli projít všichni cestovatelé.

Fašnalgid zastrčil svazek poezie do kapsy a vyskočil.

Cítil - tak jako často v minulosti - slabost vlastní vůle. Hodiny čekání, nemluvě o jednotvárném rytmu veršů, z něj vysály odhodlání jednat Přesto vydal mužům strohé příkazy, aby zaujali pozice v úkrytu, a sám vykročil. Očekával, že spatří předvoj armády. Místo toho se objevili jenom dva jezdci.

Blížili se pomalu. Oba se znaveně pohupovali v sedlech. Měli armádní uniformy a jejich yelci byli po vojenském způsobu napolo vyholení. Fašnalgid jim přikázal zastavit.

Jeden z jezdců sesedl a zvolna popošel blíž. Třebaže byl stěží víc než pouhým výrostkem, obličej měl šedivý prachem a únavou. „Ty jsi z Uskutošku?“ zvolal drsným hlasem.

„Ano, z Koriantury. Vy jste z Asperamankovy armády?“

„Jsme tři dny cesty před hlavním tělesem. Možná víc.“

Fašnalgid se zamyslel. Když je nechá projet, zastaví oba jezdce hlídka majora Gardeterarka, a ten se od nich možná dozví, kde se Fašnalgid nachází. Nemyslel si, že by byl schopný chladnokrevně je zastřelit - ten mladý kluk měl hodnost poručíka. Jediným způsobem, jak je zastavit, bylo povědět jim pravdu o osudu, který čeká celou armádu, a zajistit si jejich spolupráci.

Popošel o krok blíž k poručíkovi. Ten okamžitě vytáhl revolver, opřel jej o ohnutou levou paži a zamířil. S pohledem upřeným na mušku hlavně řekl: „Nepřibližuj se ke mně. Určitě s sebou máš další muže.“

Fašnalgid rozhodil ruce. „Poslyš, nedělej to. Nemám v úmyslu vám ublížit. Chci si s vámi promluvit. Vypadáte, že by vám udělal dobře hlt něčeho ostřejšího.“‘

„Oba zůstaneme tam, kde jsme.“ Aniž přestal mířit, poručík zavolal na svého druha. „Pojď sem a vezmi tomu muži pušku.“

Fašnalgid, který sl nervózně olízl rty, doufal, ze jeho muži mu přijdou na pomoc; na druhé straně si přál, aby to neudělali, protože by to mohlo skončit tím, že bude zastřelen. Díval se, jak druhý jezdec sesedá. Vysoké boty, kalhoty, plášť, kožešinová čepice. Bledý obličej jemných rysů, bez vousů. Něco v jeho pohybech Fašnalgidovi, který byl na podobné záležitosti odborníkem, prozradilo, že to je žena. Váhavě se k němu blížila.

Když přišla až k němu, Fašnalgid se na ni vrhl, popadl ji za natažené zápěstí, zkroutil jí ruku dozadu a prudce jí smýkl. Používaje ji jako štít mezi sebou a druhým mužem, vytáhl z pouzdra vlastní zbraň.

„Hoď revolver na zem nebo vás zastřelím oba.“ Když bylo rozkazu uposlechnuto, Fašnalgid zavolal na svoje muže. Vojáci se opatrně vynořili z úkrytů a naprosto se netvářili bojechtivě.

Jezdec, který upustil zbraň, stál tváří v tvář Fašnalgidovi. Kapitán, stále na něj míře revolverem, sáhl levou rukou pod kabát zajatkyně a nahmatal její ňadra.

„Co ty jsi proklatě zač?“ propukl v smích, třebaže žena se dala do pláče. „Evidentně jsi mužem, který rád cestuje se zdrojem svých tělesných potěšeníÍ... a tento zdroj je vskutku dobře vyvinutý.“

„Jmenuji se Luterin Šokerandit a jsem poručík. Jsem na naléhavé misi k nejvyššímu Oligarchovi, takže bys mne raději měl pustit.“

„V tom případě máš problém.“ Nařídil svým mužům, aby Šokeranditovi sebrali pistoli, otočil ženu dokola a sundal jí z hlavy čepici, aby si ji mohl lépe prohlédnout. Toress Lahl před ním stála s očima temnýma hněvem. Pohladil ji po tváři a Šokeranditovi řekl: „Nic proti vám nemáme. Právě naopak. Chci vás varovat. Teď odložím zbraň a potřeseme si rukama jako řádní lidé.“

Opatrně si potřásli rukama, nespouštějíce oči jeden ze druhého.

Šokerandit vzal Toress Lahl za paži a beze slova ji přitáhl k sobě. Co se týkalo Fašnalgida, povzbudilo ho, že se dotkl jejích ňader; začínal blahopřát sám sobě, že tak dobře zvládá situaci, když tu jeden z jeho mužů, který držel hlídku, zvolal, že se blíží jezdci ze severu, od Koriantury.

Řada mužů se přibližovala ke Slonovinovým útesům, nad

nimi vlál praporec. Fašnalgid vyndal z kapsy skládací dalekohled a zadíval se na ně.

Utrousil kletbu. Skupinu mužů nevedl nikdo jiný než jeho nadřízený, major Gardeterark. Fašnalgidovou první myšlenkou bylo, že ho Besi zradila. Pravděpodobnější ale bylo, že některý z obyvatel Koriantury ho viděl odjíždět a nahlásil to.

Skupina byla ještě kus cesty vzdálena.

Nepochyboval o tom, jaký by byl jeho osud, kdyby ho chytili, jenomže stále ještě mu zbýval čas, aby mohl jednat. Svým chováním a slovy Šokerandita a tu ženu přesvědčil, že budou ve větším bezpečí, když se k němu připojí, než když se pokusí utéct - především když jim nabídl dva ze svých čerstvých yelků. Křikl na svoje muže, aby zůstali na místech a majorovi aby řekli, že na druhé straně útesů je velké těleso ozbrojených mužů, načež se vyšvihl do sedla a plnou rychlostí odcválal, s Šokeranditem a Toress Lahl v patách. Jednoho volného yelka hnal před sebou.

V určité vzdálenosti od začátku úzkého průsmyku byla boční soutěska. Fašnalgid zahnal yelka rovně průsmykem, ale ostatní svedl soutěskou. Počítal s tím, že nepřítel se vydá za zvuky prchajícího yelka. Soutěska se zúžila v pouhou průrvu. Neúnavně pohánějíce zvířata, vyškrábali se po drolícím se svahu na menší vyvýšeninu. Vynořili se mezi řadou živly ohlodaných skal, kde se k jihu skláněly malé stromky a keře, ohnuté místními větry. Odněkud zdola slyšeli hřmot majorova oddílu.

Fašnalgid si otřel studený pot z čela a rozjel se mezi skalami na západ. Obě slunce na obloze stála blízko sebe, Freyr jako vždycky nízko na jihozápadě, Batalix klesl k západu.

Tři jezdci hnali zvířata mezi řadami zvětralých skalisek a kolem nahlodaného kamene velikosti domu; všechny známky svědčily o tom, že v něm kdysi bydleli lidé. V dálce na horizontu, kde se země ztrácela, se blýskalo moře. Fašnalgid se zastavil a napil se z čutory. Nabídl i Šokeranditovi, ale ten zavrtěl hlavou.

„Věřil jsem ti," promluvil. „Ale teď, když jsme unikli tvým druhům, pověz mi, co máš v úmyslu. Mým úkolem je dostat se co nejdříve k Oligarchovi."

„Mým úkolem je vyhýbat se Oligarchovi. Dovol mně říci ti, že pokud se před něj dostavíš, pravděpodobně budeš zastřelen."

Pověděl Šokeranditovi o přijetí, které bylo pro Asperamanku nachystáno.

Šokerandit jen vrtěl hlavou.

„Oligarcha nám přece nařídil jet do Kampannlatu. Pokud věříš toInu, že by nás na jeho příkaz měli při návratu zmasakrovat, jsi dočista blázen. „

„Jestliže Oligarcha smýšlí tak nízce o jedinci, nebude si myslet o nic víc o celé armádě."

„Žádný příčetný člověk by nezlikvidoval jednu ze svých armád." Fašnalgid začal gestikulovat.

„Jsi mladší než já. Máš méně zkušeností. Příčetní muži páchají největší škody. Ty si myslíš, že žiješ ve světě, kde se lidé chovají rozumně? Co je to racionalita? Je to pouze očekávání, že ostatní se budou chovat tak jako my? Ty nemůžeš být v armádě dlouho, pokud věříš, že mentalita všech lidí je stejná. Upřímně řečeno, já si myslím, že moji přátelé jsou blázni. Některé dohnala k bláznovství armáda, jiní jsou natolik pošetilí, že se nechali těmi idiotskými myšlenkami obloudit, další zkrátka mají k šílenství přirozené vlohy. Jednou jsem slyšel arcikněze-válečníka Asperamanku kázat. Mluvil s takovým zápalem, až jsem uvěřil, že to musí být dobrý člověk. Dobří lidé existují… Ale ujišťuji tě, že většina důstojníků je stejná jako já - ztracenci, které by následoval jenom cvok."

Po tomto výlevu se rozhostilo ticho, načež Šokerandit chladně prohodil: „Asperamankovi bych rozhodně nevěřil. Byl připraven nechat vlastní muže zemřít."

„Moudrost se v šílenství rychle mění, pokud jediným, co člověk pozná, je utrpení," zarecitoval Fašnalgid a dodal: „Armáda šíří nákazu. Oligarcha bude šťastný, když se jí zbaví - teď, když hrozí z Kampannlatu jen malé nebezpečí útoku. A navíc, Askitoši je to podobné, chtít se zbavit bribahrského kontingentu..."

Jako by nebylo už nic, co by ještě mohl dodat, Fašnalgid se k těm dvěma otočil zády a dlouze se napil z polní láhve. Batalix klesal k pruhu vzdáleného moře a obloha se zatáhla mraky.

„Co nám tedy navrhuješ, pokud nechceme uvíznout mezi dvěma armádami?" zeptala se Toress Lahl odvážně.

Fašnalgid ukázal do dálky. „Za bažinami čeká člun, moje paní, ve kterém je má přítelkyně. Tam se nyní vydám já. Můžete

jet se mnou, pokud chcete. Jestli věříte mému příběhu, pojedete se mnou.“

Pomalu se vyhoupl do sedla, zavázal si límec těsně pod bradou, uhladil si knír a pokývl jim na rozloučenou. Pak kopl yelka do slabin. Zvíře sklonilo hlavu a zamířilo po kamenitém svahu ke vzdálenému lesknoucímu se moři.

Luterin Šokerandit za mizející postavou zavolal: „A kam má ten tvůj člun namířeno?“

Vítr, který šustil mezi nízkými keři, téměř pohltil odpověď.

„Co nejdál, do Šiveninku...“

Hubená postava na yelkovi sjížděla do spleti bažin, které obklopovaly moře; a zpod chundelatých nohou zvířete vzlétdli ptáci, pod, nimi mizeli obojživelníci a v deštěm skrápěných loužích hopkaly malé živé bytosti. Všechno, co se mohlo pohybovat, prchalo muži z cesty.

Nálada kapitána Harbina Fašnalgida byla příliš ponurá, než aby ho jen napadlo položit si otázku, proč by lidstvo uprostřed veškerého dalšího života mělo zůstat osamoceno. A přesto tatáž otázka - či spíš neschopnost dopídit se správné odpovědi na problém, který představovala - stála u zrodu existence světa, jenž prolétal po orbitální dráze nad obtočnovými oblastmi.

. Ten svět byl umělý. Jeho název zněl výzkumná stanice planety Země Avernus. Obíhal kolem planety ve výšce 1500 kilometrů nad povrchem a byl z ní vidět jako jasná, rychle se pohybující hvězda, které obyvatelé planety dali jméno Kaidaw.

Na stanici přebývaly dvě rodiny. Dohlížely na automatické zaznamenávání dat z Helikonie, která se otáčela pod nimi. Také se staraly o to, aby tato data - v celé jejich bohatosti, zmatenosti a s množstvím detailů :- byla odesílána na planetu Zemi, tisíc světelných let vzdálenou. K tomuto účelu byla výzkumná stanice zřízena. A právě k tomuto účelu se na ní rodily lidské bytosti pozemského původu, aby ji zalidňovaly. Avernu v té době zbývalo jen pár pozemských let k tomu, aby oslavil svoje čtyřtisící narozeniny.

Avernus byl ztělesněním - oděným v té nejvyspělejší technologii své kultury - neschopnosti získat odpověď na odvěký problém, totiž proč lidstvo zůstává odloučeno od svého životního prostředí. Sám byl tím nejzazším symbolem tohoto odloučení.

Nepředstavoval nic jiného než vrchol technologických schopností věku, kdy se člověk snažil dobýt vesmír - a podrobit si přírodu, zatímco sám stále zůstával jejím otrokem.

Z tohoto důvodu Avernus umíral.

Během dlouhých staletí své existence Avernus prošel mnoha krizemi. Příčinou nebyla technologie; ani zdaleka ne - velký trup stanice ,o průměru jednoho tisíce metrů byl navržen jako samoobslužná entita a malé servomechanismy po něm pobíhaly jako paraziti, vyměňujíce potřebné pláty či součástky. Servomechanismy se pohybovaly rychle, signalizovaly jeden druhému symetrickými končetinami jako krabi na neobjeveném germaniovém břehu, komunikovaly spolu jazykem, kterému rozuměl jenom pracovní počítač, jenž ovládal jejich činnost. V průběhu čtyřiceti staletí servomechanismy nepřestávaly sloužit. Ukázalo se, že tito krabi jsou neúnavní.

Flotily satelitů provázely Avernus prostorem nebo se rozlétaly všemi směry jako jiskřičky od ohně. Křížily a znovu křižovaly svoje oběžné dráhy. Některé nebyly větší než oční bulva, jiné byly složité co do tvaru i funkce, přilétaly a odlétaly a plnily své úkoly, což bylo shromažďování informací. Jejich metaforická hrdla byla vyztužena pro nikdy neustávající proud dat. Když některý přestal fungovat nebo byl umlčen smítkem kosmického odpadu, ze servisních líhní Avernu byla vypuštěna náhrada a zaujala jeho místo. Ukázalo se, že stejně jako krabi jsou jiskřičkám podobné satelity neúnavné.

A uvnitř Avernu... Za hladkým plastickým povrchem se nalézal ekvivalent endomorfní kostry, nebo, abychom použili příhodnější dynamické přirovnání, nervový systém. Tento nervový systém byl rozhodně mnohem složitější než u člověka. Měl anorganický ekvivalent vlastního mozku, vlastních ledvin, plic i střev. Do velké míry byl závislý na těle, kterému sloužil. Řešil všechny problémy související s přehříváním, podchlazováním, kondenzací, mikroklimatem, odpady, osvětlením, interkomunikací, iluzionismem a stovkami dalších faktorů určených k tomu, aby učinily život pro lidské bytosti na palubě lodi fyziologicky snesitelným. Ukázalo se, že stejně jako krabi a satelity, i nervový systém je neúnavný.

Lidská rasa se však unavovala. Každý člen původních osmi

rodin později zredukovaných na šest a nyní na dvě - se věnoval, v důsledku odbornosti, kterou se zabýval, jedinému cíli: odvysílat tolik informací o planetě Helikonii, kolik jen bylo možné, ke vzdálené Zemi.

Tento cíl byl příliš unikátní, příliš abstraktní a příliš nesouvisel s jejich vlastní existencí.

Rodiny se postupně staly obětí jistého druhu smyslové neurastenie a ztratily kontakt s realitou. Země, žijící planeta, pro ně přestala existovat. Existovala pouze Země - povinnost, tíha vědomí, kotva ducha.

Dokonce i planeta před jejich očima, nádherný a proměnlivý glóbus Helikonie, ve světle svých dvou sluncí zářící a táhnoucí za sebou svůj kužel temnoty jako větrný pytel, se pro ně stala abstrakcí. Helikonii nebylo možné navštívit. Sestoupit na ni znamenalo smrt. Třebaže lidské bytosti na povrchu, tak oddaně pozorované z prostor nad jejich hlavami, vypadaly na první pohled identické s pozemšťany, byly před externím kontaktem chráněny složitým virovým mechanismem, stejně neúnavným jako mechanismy na Avernu. Tento virus, helikovirus, byl pro obyvatele Avernu smrtelný ve všech ročních obdobích. Někteří muži a ženy se přesto odebrali na povrch planety. Netrvalo dlouho a všichni zemřeli.

Na Avernu dlouho převažoval poraženecký minimalismus. Došlo k útlumu ducha.

S pomalým postupem podzimu přes tvář planety, kdy Freyr putoval den za dnem a desetiletí za desetiletím stále dál od Helikonie a jejích sesterských planet - zatímco 236 astronomických jednotek periastronu mezi Batalixem a Freyrem se prodlužovalo na strašlivých 710 jednotek apastronu - mladí na výzkumné stanici v zoufalství povstali a svrhli své nadřízené. Čím jiným ale tito nadřízení byli než také jen otroky? Éra asketismu pominula. Staří byli popraveni a s nimi zahynul minimalismus. Místo něj zavládl eudaimonismus. Země se k Avernu otočila zády. Dobrá tedy, Avernus se nyní otočí zády k Helikonii.

Zpočátku se slepě oddali smyslnosti. Pouhé prolomení sterilních pout povinnosti jim stačilo. Ale brzy - a v tomto „ale“ možná spočívá osud lidské rasy - se ukázalo, že hédonismus nestačí. Vyšlo najevo, že promiskuita je stejně bezvýchodným

koncem jako zdrženlivost.

Na znesvěcených ložích Avernu se odehrávaly kruté perverze. Zraňování, bičování, kanibalismus, pederastie, pedofilie, análni násilnění, a sadistické pznění dětí a stárnoucích, to vše se stalo obvyklým jevem. Stahování z kůže, veřejná masová smilstva, sodomie, mrzačení - takové bylo denní menu. Libido narůstalo, rozum slábl.

Prosperovalo vše zvrácené. Laboratoře byly podporovány, aby přiváděly na svět stále absurdnější mutace. Po trpaslících se zvětšenými pohlavními orgány následovaly hybridní sexuální orgány obdařené životem. Tyto „genitálopanny" se pohybovaly na vlastních nohách; novější modely měly zdokonalené labiální nebo prepuciální svalstvo. Tato reproduktivní monstra se veřejně vzrušovala a nořila se jedno do druhého nebo se zmocňovala lidí hozených jim do cesty. Orgány byly stále důmyslněji propracované, stále aposémičtější. Závratnou rychlostí rostly, topořily, válely se po sobě, sály, vylučovaly sekret a kopulovaly. Jak ty formy, které připomínaly falické houby, tak ty, co vypadaly jako velké oválné mušle, byly bez ustání aktivní a jejich barvy zářily a pohasínaly podle okamžité ochablosti nebo míry vzrušení. V pozdějších stadiích evoluce tyto autonomní genitálie narůstaly do enormních rozměrů; pár jich zdivočelo a jako mnohobarevní slimáci se vrhaly proti stěnám skleněných tanků, kde trávily svým způsobem holobétylskou existenci.

Několik generací na Avernu uctívalo tyto podivné polymorfy, téměř jako by to byli bohové, dávno zavržení. Další generace je tolerovat nebude.

Vypukla občanská válka, válka mezi generacemi. Stanice se stala bitevním polem. Zmutované orgány unikly na svobodu. Mnohé byly zničeny ,

Boj probíhal po mnoho let a životních období. Spousta lidí zemřela. Stará struktura rodin, tak dlouho stabilní, založená na trvanlivých modelech ze Země, se zhroutila. Dvě strany se staly známými jako Tanové a Pinové, ale tato označení se pramálo vztahovala k tomu, co existovalo kdysi.,

Avernus, útočiště technologie, chrám všeho, co bylo v lidském intelektu pozitivní a zvídavé, se zredukoval na zborcenou arénu, ve které z úkrytů vybíhali barbaři, aby si navzájem rozbí-

jeli lebky.

V
Další nová opatření

Systém vyvýšených náspů pokrýval mokřady mezi Koriantu-rou a Čals jako síť žil. Tu a tam se náspy křížily. Tyto křižovatky byly někdy označeny hrubými branami, které zdomácnělému dobytku bránily toulat se. Tam, kde si lidé a zvířata vyšlapali stezky, byly vrcholy náspů zarovnány; svahy porůstala drsná bujná tráva, která přecházela v rákósí, jež jako vous kolem rtu lemovalo příkopy, jimiž protékala černá voda. Rozčleněná země s těmito charakteristickými rysy mlaskala, když po ní někdo krá-čel. Těžké kusy dobytka po ní přecházely pomalu a rozvážně. Tu a tam se zastavovaly, aby se napily z tmavých jezírek.

Luterin Šokerandit a jeho zajatkyně byli jedinými lidskými postavami, které byly na míle daleko vidět. Tu a tam vyrušili hejna ptáků, kteřf, se s křikem zvedli, chvíli letěli nízko při zemi a pak se najednou ve vějíři okřídleného mračna vznesli, aby vzápětí společně zamířili k mokřinaté zemi.

Jak se muž přibližoval k moři a vzdálenost mezi ním a za ním jedoucí ženou se zvětšovala, tak se moři stále víc podřizo-valy malé pramínky, jejichž vody se pozvolna měnily v poloslа-né. Tiché zurčení bylo příjemným doprovodem ke klapotání yelčích kopyt.

Šokerandit zastavil a počkal, aby ho Toress Lahl mohla do-honit. Měl v úmyslu zavolat na ni, ale něco ho zarazilo.

Byl si jistý, že ten podivný kapitán Fašnalgid jim ohledně při-jetí, které očekávalo Asperamanku u korianturského srázu, lže. Věřit Fašnalgidovi znamenalo vrhnout pochybnosti na integritu systému, podle kterého Šokerandit léta žil. Také Fašnalgidova upřímnost, o které nevěděÍ; zda je pravá či hraná, vzbuzovala v Šokeranditovi ostražitost.

Šokeranditovou povinností bylo doručit Asperamankovu zprávu do Koriantury, na tamní vojenské velitelství. Bylo tedy i jeho povinností vyhýbat se možným léčkám. Nejrozumnější taktikou mu připadalo naoko dělat, že Fašnalgidovu příběhu věří, a dostat se z Čals na člunu.

Světlo nad bažinami klamalo. Fašnalgidova postava zmizela. Šokerandit nepostupoval tak rychle, jak by si přál. Třebaže jeho oř sledoval stezku vyšlapanou na vrcholech náspů, každý krok mu připadal neuvěřitelně pomalý. Yelk se soustavně bořil do bahna.

„Drž se za mnou!“ zavolal na Toress Lahl. Vlastní hlas mu zazněl v hlavě nezvykle silně. Znovu pobídl yelka.

Ještě před chvílí hrozilo, že se hnědavý déšť změní v pravidelný uskutský stoupač-klesač, jak se mu postaru říkalo. Jeho záclony se však nyní vzdalovaly k jihu, vytvářejíce na bažinách zmatené světelné vzory. Některým by tato scenérie mohla připadat skličující; ale dokonce i na tomto bažinatém území probíhaly procesy, které byly životně důležité pro zdraví těch druhů, jež zápasily o vládu nad Helikonií, Prvotních a lidí.

V přílivových vodách, které napájely jezírka po obou stranách vodních příkopů, se dařilo mořským řasám. Byly podobné chaluhám rodu Laminaria a ve vidličnatých hnědých větévkách shromažďovaly ve vodě jód. Tuto chemikálii řasy rozptylovaly do vzduchu ve formě jodových sloučenin, především methyljodidu. Jak se methyljodid v atmosféře rozkládal v jód, cirkulace větru jej roznášela do nejzazších končin glóbu.

Prvotní a lidé nemohli bez jódu žít. Potřebovaly ho jejich štítné žlázy, které v metabolismu regulovaly hormony, jež obsahovaly jód.

V tomto čase Velkého roku, po spouštěcím mechanismu Sedmi zatmění, některé tyto hormony zajišťovaly, že lidský druh byl více než obvykle náchylný vůči nákaze helikovirem.

Jakoby polapeny v labyrintu, putovaly jeho myšlenky ve známých vzorcích kolem dokola. Zas a znovu si připomínal svůj oslavovaný hrdinský čin v lsturiaše - ale již ne s pýchou. Druhové jeho odvahu obdivovali; každá kulka, kterou vypálil, každé máchnutí meče, které probodlo tělo nepřítele, nyní nesly legendární odlesk. Přesto se při pomyšlení na to, co udělal, nyní chvěl hrůzou a stejně tak při myšlence, jakou z toho tehdy měl jásavou radost.

A ta žena. Během jejich osamělé cesty ,na sever se Toress Lahl zmocnil. Ležela pod ním bez odporu, zatímco on si s ní dělal, co chtěl. Když pod sebou cítil její tělo a svou moc nad

ním, těšilo ho to. A přesto s lítostí vzpomínal na svou nastávající, Insil Esikananzi, která na něho čekala tam v Kharnabharu. Co by si pomyslela, kdyby ho viděla ležet s tou cizí ženou ze srdce Divošského kontinentu?

Tyto myšlenky se k němu vracely v pokřivené a prchavé podobě, až ho z toho rozbolela hlava. Zcela znenadání k němu přišla vzpomínka, jak jednou, když byl ještě malý, vyrušil matku. Bezmyšlenkovitě jí vtrhl do pokoje. Stála tam, ta nepostižitelná postava, tak často zavřená ve svém pokoji (a od Favinovy smrti stále častěji). Služebná ji zrovna oblékala a matka celý proces sledovala v zašlém stříbrném zrcadle. Jako věže a kupole vzdáleného města se v něm odrážel shluk lahviček s parfémy a kelímků s mastmi.

Maminka se otočila, aby mu viděla do tváře, bez výčitek, bez hněvu, beze - pokud si dobře vzpomínal - slova. Služka jí pomáhala do šatů a připravovala ji na jakousi zvláštní velkolepou slavnost. Byly to šaty, které jí věnovaly učené společnosti Kola, vyšívané mapou Helikonie. Země a ostrovy byly vyšity stříbrem, moře zářivou modří. Matčiny vlasy, zatím ještě neučesané, jí splývaly po zádech; temný vodopád, který spadal od Severního pólu k Vysokému Nyktryhku a ještě níže. Šaty se zapínaly vzadu na zádech. Všiml si, jak se služka sklonila, aby zapnula knoflíky, že město Oldorando v Divošském kontinentu se nalézá na místě matčiných intimních částí. Vždycky se za to, jak k ní tehdy neomaleně vtrhl, styděl.

Viděl pod yelkovými kopyty husté trsy mokřadních trav, které vypadaly jako drsné chlupy na těle nějakého tvora. Měl zvláštní pocit – jako by se ta tráva matoucím způsobem zvedala vzhůru k němu. Viděl malé obojživelníky skákat do trávou lemovaných puklin, slyšel zurčení tekoucí vody, pozoroval drobné mnohobarevné sedmikrásky, zašlapávané kopyty yelka, jako by to byly hvězdy procházející zatměním. Vesmír sestoupil k němu. Luterin pomalu klouzal ze sedla.

V posledním okamžiku se mu podařilo napřímit se a dopadnout na chodidla. Jako by necítil nohy.

„Co se to s tebou děje?“ zeptala se Toress Lahl, když k němu dojela.

Šokerandit zjistil, že téměř nemůže pohnout krkem a podívat

se na ni. Oči měla zastíněné čepicí. Protože jí nedůvěřoval, sáhl po pistoli, ale pak si uvědomil, že ji má zasunutou v pouzdře u sedla. Padl a zabořil obličej do vlhké srsti yelkových slabin. Klesl k zemi a cítil, jak klouže po straně náspu.

Zmocnila se ho strnulost, která mu přerušila spojení mezi vůlí a schopností pohybovat se. Přesto slyšel, jak Toress Lahl sesedla a s čvachtáním sešla k místu, kde ležel roztažený na zemi.

Uvědomoval si, jak pod něj dává ruku, slyšel její vystrašený hlas ptát se, co je s ním. Pomáhala mu vstát. Všechny kosti ho bolely.

Pokoušel se vykřiknout, ale nevydal ani hlásek. Bolest kostí a svalů se mu pomalu vkrádala do lebky. Kroutil se a sviřel. Viděl, jak se obloha houpe jako dveře na pantu.

„Jsi nemocný," řekla Toress Lahl. Nedokázala se přimět vyslovit jméno té strašlivé nemoci.

Pustila ho a nechala ho ležet ve vlhké trávě. Stála a rozhlížela se po bezútěšných bažinách a po vzdálených holých kopcích, z nichž přijeli. Na jižní obloze stále visely putující praporce deště. Do chodidel naráželi maličcí krabi, plovoucí ve stružkách.

Mohla by utéct. Její věznitel jí ležel bezmocný u nohou. Mohla by ho zastřelit jeho vlastní zbraní, když tam tak ležel. Návrat do Kampannlatu po pevnině by byl příliš nebezpečný, přes stepi se blížila armáda. Koriantura byla jenom pár mil odsud na severozápad; sráz, který označoval hranici, byl na obzoru patrný jako šmouha.

Jenomže to bylo nepřátelské územÍ. Světla ubývalo.

Toress Lahl ve své nerozhodnosti chvíli bezradně přecházela. Pak se vrátila k nehybné postavě Luterina Šokerandita.

„Tak pojď, uvidíme, co se dá dělat."

S velkou námahou se jí podařilo dostat ho do sedla, pak se vyšplhat za něj a kopnout yelka do slabin. Její yelk je pomalu, váhavě následoval, jako by se rozmýšlel, zda je lepší dát přednost společnosti nebo strávit noc o samotě v bažinách.

Hnána strachem, nutila zvíře do stále vyšší rychlosti. Ve snášejícím se soumraku krátce zahlédla Fašnalgida, jehož postava se rýsovala na pozadí vzdáleného moře. Vzala Šokeranditův revolver a vystřelila do vzduchu. Z okolní krajiny se v hej-

nech vznesli ptáci. Na úprku hlasitě křičeli, protestujíce, že se je někdo opovažuje vyrušovat.

Během další půlhodiny se nad krajinou prostírala noc či její nevlastní bratr, třebaže zrcátka jezírek se tu a tam blýskala odrazy jihozápadního horizontu, pod kterým se těsně skrýval Freyr. Fašnalgida neviděla.

S Šokeranditovým tělem opřeným o hruď popohnala yelka.

Voda pozvolna zaplavovala obě strany vyvýšeného náspu. Šuměla nyní hlasitěji, což naznačovalo, jak se Toress Lahl domnívala, že stoupá příliv. Dosud nikdy moře neviděla a měla z něj strach. Dřív, než si to uvědomila, dojela v klamném světle k malému molu, u kterého byl uvázán člun.

Sinalé moře se savým zvukem doráželo proti bažinám.

Plevové trávy a ostřice strašidelně šustily a o boční strany člunu pleskaly malé vlnky. Nikde nebylo jediné známky po lidské bytosti.

Toress Lahl sesedla z yelka a položila Šokerandita na břeh. Opatrně vkročila na praskající molo, k němuž byla loďka uvázána.

„Mám tě! Ani hnout!“

Když se zdola ozval výkřik, tiše vyjekla. Zpod mola vyskočil muž a namířil jí zbraň na hlavu.

Ucítila, z jeho dechu alkohol, uviděla bujný knír a s úlevou si uvědomila, že to je kapitán Fašnalgid. Když ji poznal, zabručel. Tím nevyjádřil ani tak potěšení nebo rozmrzelost jako spíš připuštění skutečnosti, že život je plný únavných incidentů a s každým je zapotřebí se poprat.

„Proč jste mě sledovali? Vedete za mnou Gardeterarka?“

„Šokerandit je nemocný. Pomůžeš mi?“

Otočil se a zavolal ke člunu.

„Besi! Vylez. Je to bezpečné.“

Besi Besamitikahl, zachumlaná v kožešinách, se vynořila zpod celtoviny, pod kterou se schovávala, a přišla k nim. Tehdy v Koriantuře poslouchala téměř bez údivu, když před ní kapitán v jedné ze svých chvástavých nálad črtal plán, jak dostat Asperamanku ze spárů Oligarchy - jak to dramaticky opsal. Vydá se tím a tím směrem, aby se mohl s arciknězem-válečníkem setkat, a pojede s ním na pobřeží, kde bude Besi čekat s člunem.

Tento člun jim laskavě zapůjčí Eedap Mun Odim. Nesmí ho zklamat. Život a čest jsou v sázce.

Odim tomuto plánu, když mu ho dívka vyprávěla, naslouchal s potěšením. Jakmile se Fašnalgid zaplete do nějaké ilegální činnosti, bude ho mít v hrsti. Za každou cenu musí ten svůj člun dostat, i s přívozníkem;. a Besi se poplaví kolem zálivu a setká se s ním a jeho svatým společníkem.

Během těchto příprav byly vydávány další zákony, které čím dál tím. víc utiskovaly obyvatelstvo. Den za dnem, ulici za ulicí spadala Koriantura pod vojenskou moc. Odim to všechno viděl, neříkal nic, strachoval se o svoje stádo příbuzných a v tichosti prováděl vlastní plány.

Besi nyní pomáhala Toress Lahl přenést ztuhlé tělo Luterina Šokerandita do člunu. „Musíme s sebou tyhle dva brát?“ zeptala se Fašnalgida, s nelibostí hledíc na nemocného muže. „Pravděpodobně je to nakažlivé.“

„Nemůžeme je tady nechat,“ namítl Fašnalgid.

„Předpokládám, že budeš chtít; abychom vzali také yelky.“

Kapitán její poznámku ignoroval a pokynul přívozníkovi, aby odrazil od mola. Yelkové stáli na břehu a pozorovali je, jak odplouvají. Jeden z nich se odvážil do bláta, uklouzl a vrátil se. Zůstali stát, hledíce na malý člun, který se pomalu ztrácel v dálce, směrem ke Koriantuře.

Na vodě bylo chladno. Zatímco přívozník seděl u kormidla, ostatní se choulili pod celtovinou, chráněni před větrem. Toress Lahl zrovna do řeči nebylo, ale Besi ji zahrnovala otázkami.

„Odkud pocházíš? Podle přízvuku bych .řekla, že nejsi odsud. Je ten muž tvým manželem?“

Toress Lahl neochotně připustila, že je Šokeranditovou otrokyní.

„Nu, existují cesty, jak se z otroctví dostat,“ řekla Besi účastně. „Není jich ale mnoho. Je mi tě líto. Mohlo by to být ještě horší, kdyby tvůj pán zemřel.“

„Možná bych v Koriantuře mohla najít loď, která by mě dopravila zpátky do Kampannlatu - chci říct, jakmile bude poručík Šokerandit v bezpečí. Mohla bys mi pomoci?“

„Dámo, až se dostaneme zpátky do Koriantury, „ skočil jim do řeči Fašnalgid, „budeme mít dost problémů, aniž bychom

ještě pomáhali uprchnout otrokyni. Jako ženská vypadáš docela k světu - měla bys pro něho snadno najít ubytování.“

Ignorujíc poslední poznámku, Toress Lahl,se zeptala: „Jaké problémy?“

„Ach... To záleží na bohu, na Oligarchovi a jistém majoru Gardeterarkovi, co si zas vymyslí,“ odpověděl Fašnalgid. Vyndal čutoru a dlouze se napil.

S jistou neochotou nabídl i ženám.

Zpod celty se ozval Šokeranditův hlas, slabý, ale zřetelný: „Já tím nechci projít znovu...“

Toress Lahl mu položila dlaň na horké čelo.

„Brzy zjistíš, že život je ve skutečnosti sérií opakovaných představení, můj milý poručíku, „ řekl Fašnalgid.

Obyvatelstvo Sibornalu tvořilo necelých čtyřicet procent celkové populace sousedního Kampannlatu. Přesto byly kontakty mezi vzdálenými hlavními městy jednotlivých národů všeobecně vyspělejší než v KampannIatu. Kromě zaostalých oblastí jako Kuj-Juvek tam byly dobré silnice, protože jen pár větších středisek se nalézalo ve velké vzdálenosti od pobřeží, moře fungovala jako dopravní tepny běžné komunikace. Tento kontinent se dal zvládnout poměrně snadno... existovala-li silná vůle v silném městě, Askitoši.

Ulice Askitoše byly po sibornalském vzoru typicky uspořádány do půlkruhu, jehož centrálním bodem byl gigantický chrám, přilepený k nábřeží. Světlo z věže tohoto chrámu bylo viditelné do vzdálenosti několika mil od pobřeží. Ale v zadní části půlkruhu, míli či víc od pobřeží, se nacházel Ledokopec, a na jeho žulovém valu stál hrad, kde přebývala nejsilnější vůle Askitoše a celého Sibornalu.

Tato vůle dohlížela na to, aby se pozemské a námořní cesty kontinentu jen hemžily – za prvé vojenskými transporty a přípravami:na; vojenské akce, a za druhé – vyhláškami. Plakáty s vyhláškami se objevovaly ve městech i v těch nejzapadlejších vískách, oznamujíce lidu jedno omezení za druhým. Tato omezení často přicházela přestrojena za starostlivost v podobě obav o obyvatelstvo: byla určena k prevenci šíření Tučné smrti nebo k omezení hladomoru či k uvěznění nebezpečných živlů. Ale jediné, k čemu byly všechny vyhlášky do jedné určeny, bylo

okleštění individuálních svobod.“

Ti, kdo pracovali pro Oligarchii, všeobecně předpokládali, že vůlí, která stojí za všemi těmito výnosy regulujícími život obyvatel severního kontinentu, je vůle Nejvyššího Oligarchy Torkerkanzlaga II. Nikdo ho ovšem nikdy neviděl. Pokud existoval, zavíral se do.komnat v hradu na Ledokopci. Panoval všeobecný pocit, že takové vyhlášky, jaké jsou nyní zveřejňovány, mohou odpovídat jen povaze někoho, kdo tak málo miluje vlastní svobodu, že se dobrovolně zavírá do řady pokojů bez oken.

Ti, co stáli na společenském žebříčku výš, měli o Nejvyšším Oligarchovi jisté pochybnosti a často tvrdili, že se jedná o prázdný titul a že vláda spočívá v rukou Vnitřní komory Oligarchie.

Byla to paradoxní situace. Ve středu státu byla postava téměř stejně nejasná a mlhavá jako sám Azoiaxický, entita v srdci církve. Všichni chápali, že Torkerkanzlag je jméno přijaté při zvolení a pravděpodobně užívané víc než jedním člověkem.

Kromě vyhlášek, svědčících o Oligarchově existenci, kolovaly mezi lidem faktické poznámky, o kterých se předpokládalo, že unikají ze rtů - či zobáku, jak tvrdili někteří - samotného Oligarchy.

„Zde v radě můžeme debatovat. Ale pamatujte si, že svět není debatní kroužek. Připomíná spíš mučicí komoru.“

„Netrapte se tím, že vás nazývají špatnými. Takový je osud vládců. O tom, že lidé nechtějí nic než špatnost, se můžete přesvědčit naslouchánim na každém rohu.“

„Kdekoli je to možné, uchylte se ke zradě. Stojí vás méně než armáda.“

„Církev a stát jsou jako bratr a sestra. Jednoho dne se rozhodne, kdo zdědí rodinný majetek.“

Takové střípky moudrosti procházely skrze esofágus Vnitřní komory a jím do celého tělesa politiky.

Co se týkalo Vnitřní komory samotné, dalo by se očekávat, že ti, co do ní patří, budou znát podstatu Vůle. Nebylo tomu tak. Členové Vnitřní komory - měli právě zasedání a přišli zamaskovaní - si kolektivně byli dokonce ještě méně jistí co do podstaty této Vůle než nevědomí obyvatelé ve vlhkých ulicích pod kopcem. Byli té přemocné Vůli tak blízko, že ji museli oplotit přetvářkou. Masky, které nosili, nebyly ničím víc než jen vnějším

vyjádřením bariéry nevyzpytatelnosti; tito muži u kormidla moci důvěřovali jeden druhému tak málo, že každý z nich si s ohledem na pozici Oligarchy vyvinul vlastní postoj, z něhož nebylo možné dopídit se pravdy - podobně jako hmyz, který, pokud je dravý, zamaskovává sám sebe za něco neškodného, aby se snadněji mohl zmocnit kořisti, anebo, pokud je neškodný, maskuje se za jedovaté druhy, aby mohl zmást své nepřátele.

Za této situace se snadno mohlo stát, že člen z Braijthu, hlavního města Bribahru, je mužem, který zná pravdu o Vůli, jež jim vládla. Mohl svým druhům povědět celou pravdu; nebo jim mohl povědět přísně odměřenou polopravdu; nebo jim mohlo celé záležitosti lhát libovolným způsobem - podle toho, co se mu hodilo nejlépe.

A v případě tohoto konkrétního člena z Braijthu mohla být míra jeho lží ve skutečnosti jen těžko odsuzována, protože pod zdáním vnucené kontinentální jednoty zaručené mnoha nanejvýš vážnými smlouvami stál Uskutošk ve skutečnosti ve válce s Bribahrem a vojsko z Askitoše mělo obsazený Rattagon (pokud vůbec bylo možné obsadit ostrovní pevnost)..

Kromě toho ostatní členové jen předstírali, že členovi z Braijthu věří - podle toho, nakolik tajně sympatizovali s politikou jeho země, jež se odvažovala ohrožovat vedoucí pozici Uskutošku.

„Všechno bylo předstíráním. I jejich upřímnost byla předstíraná.

Nikdo si za této situace nemohl být ničím jistý, v důsledku čehož byli všichni kolektivně spokojeni, nacházejíce jistotu ve víře, že jejich druhové jsou klamáni dokonce ještě víc nez oni.

A tak v jádru duše tohoto nejmocnějšího města na planetě vládl naprostý zmatek a chaos. Právě v tomto zmatku se rozhodli čelit výzvě hrozivé změny ročních období.

Členové momentálně diskutovali o nejnovějším výnosu, jenž měl sestoupit z neviditelné ruky Oligarchovy k jejich schválení. Byl to zatím nejproblematičtější výnos ze všech. Vyhláška ve své podstatě zakáže praktikování pauku, protože je proti principům církve.

Pokud navržený zákon projde, bude ve skutečnosti znamenat nutnost ubytovat vojsko v každičké vísce po celém kontinentu, aby bylo zabezpečeno jeho prosazování. Protože členové

sami sebe považovali za učené, přistupovali k danému tématu formou nenucené rozpravy. Rty se pohybovaly pod maskami.

„Vyhláška vyžaduje zvážení samotné naší podstaty," řekl člen z města Juthir, hlavního města Kuj-Juveku. „Mluvíme zde o velmi starém zvyku. Ovšem co je staré, nemusí být nevyhnutelně svaté. Na jedné straně máme nenahraditelnou církev, samotnou podstatu sibornalské jednoty, s jejím úhelným kamenem, bohem Azoiaxickým. Na druhé straně, církví neuznávaný, máme zvyk pauku, podle kterého může živý člověk přivést duši do stavu transu, ve kterém komunikuje s duchy svých zesnulých předků. O těchto duších, jak víme, se předpokládá, že klesají k Prapůvodní strážkyni, té záhadné a nevyzpytatelné mateřské postavě, stejně jako z ní i pocházejí. Na jedné straně stojí naše náboženství, čisté, intelektuální a vědecké; na druhé straně toto nejasné pojetí ženského principu.

Je nezbytné, abychom se připravili na krutější, chladnější časy, které přijdou. Z tohoto důvodu se musíme obrnit vůči ženskému principu v nás a vymýtit jej z populace. Musíme proti zhoubnému kultu Prapůvodní strážkyně zakročit. Musíme pauk zakázat. Věřím, že to, co zde říkám, jenom ozřejmuje moudrost ukrytou za touto nejnovější a Bohem inspirovanou vyhláškou Vůle.

Kromě toho, odvažuji se zajít až tak daleko, že budu tvrdit -„

Většina členů byla stará, byla zvyklá být stará, setrvávala ve starém věku již nějakou dobu. Setkávali se v prastaré místnosti, ve které byly všechny předměty, ať ze železa nebo ze dřeva, po staletí leštěny a cíděny armádou otroků, dokud přímo nesvítily. Železný stůl, o který se opírali, holá podlaha pod jejich chodidly v pantoflích, důmyslně vyřezávané židle, na kterých seděli; všechno se kolem nich jen blýskalo. Strohé železné obložení stěn odráželo pokřivené odrazy jejich postav. V železném vězení za mřížkou hořel oheň, který do místnosti vysílal spíš kouř než teplo a nijak se mu nedařilo mírnit chlad, který tam panoval. Členové se choulili v tlustých plstěných oděvech jako loutky v nějaké prastaré hře. Jediným, co se snažilo projasnit pochmurnost komnaty, byla velká tapiserie, která visela na jedné ze stěn. Na šarlatovém pozadí bylo zobrazeno velké kolo, které veslaři v blankytně modrých oděvech valí přes oblohu; každý

z veslařů se usmíval na úžas vzbuzující a mateřsky vyhlížející postavu, z jejíhož chřípí, úst a prsou vyletovaly do oblohy hvězdy. Tato prastará tapiserie celé místnosti propůjčovala nádech vznešenosti.

Zatímco si předávali slovo, ostatní členové usrkávali pellamantinového likéru a prohlíželi si nehty nebo hleděli ven výřezy oken, které jim nabízely výhled na kousíčky Askitoše, rozřezaného do malých vodorovných sekcí.

„Někteří tvrdí, že mýtus Prapůvodní strážkyně je poetickým odrazem našeho já, „ hovořil člen ze vzdálené provincie Karkampan. „Zbývá však stále objasnit, zda taková entita jako ‚já' existuje. Pokud ano, nemusí dokonce ani být, mohu-li použít frázi, pánem ve vlastním domě. Může existovat mimo naše já. Tím chci říct, že toto já může být složkou Helikonie samotné, protože naše atomy jsou helikonské. V kterémžto případě by zde mohlo být určité nebezpečí spočívající ve snaze zničit kontakt se Strážkyní. Na to musím vážené členstvo upozornit."

„Nebezpečné či nikoli, lid se musí sklonit před vůlí Oligarchy, jinak jej Zima Weyru zničí. Musíme se z těch našich já vyléčit. Jen poslušnost nám zaručí, že zůstaneme silnými během tří a půl staletí ledu..." Tato otřepaná pravda se ozvala z druhého konce stolu, kde odrazy a stíny splývaly v jedno.

Výhled na Askitoš byl nabízen v sépiovité jednobarevnosti. Město bylo zahaleno do jedné z proslulých „kalových mlh", tenké záclony chladného suchého vzduchu, která na město sestupovala z plošin za ním. K ní se přidával kouř z tisíců komínů, protože Uskuti se snažili udržovat se v teple. Město se ztrácelo pod příkrovem, který si částečně samo vytvořilo.

„Na druhé straně, komunikace s předky v pauku hodně přispívá k posilování nás samotných," řekl jeden člen s šedivým vousem. Především v těžkých časech. Domnívám se, že jenom pár z nás zde přítomných nikdy nehledalo útěchu v komunikaci s gossii."

Člen z lorajského přístavu Ijivibir rozmrzele řekl: „Kromě toho - jak to, že naši vědci nikdy nezjistili, jak je možné, že gossiové a fessupové se k našim duším nyní chovají přátelsky, zatímco - jak stojí v pečlivě ověřených zápisech z minulosti - kdysi byli nepřátelští? Že by to bylo klimatem? Myslíte, že by to mohlo

být způsobeno změnou ročních období - že jsou přátelští v zimě a v létě a nenávistní na jaře?“

„Tato otázka pozbude významu, pokud gossie a fessupy odkážeme tam, kam patří, tím, že schválíme zákon, který leží před námi,“ odpověděl člen z Juthiru.“

Úzkými okénky byly vidět střechy vládní tiskárny, kde byl po jednom či dvou dnech dalších diskusí nejnovější výnos Nejvyššího Oligarchy Torkerkanzlaga II. Vytištěn. Plakáty, po tisícovkách chrlené z tiskařských strojů, tučnými písmeny oznamovaly, že od nynějška je zločinem sestoupit do pauku, ať už tajně nebo ve společnosti druhých. Bylo to vysvětleno jako další preventivní opatření proti blížícímu se moru. Trestem za první překročení zákona je pokuta jedno sto sibů, za druhé pak uvěznění na doživotí.

V Askitoši samotném fungoval systém železniční dopravy, kde parní lokomotivy, které tahaly vagony, převážely náklady rychlostí deseti či dvanácti mil za hodinu. Vagony byly špinavé, ale spolehlivé, a celý systém zasahoval mimo město. Vagony rozvezly balíky plakátů do distribučních stanic na okrajích města a do přístavu, odkud byly loděmi rozváženy do všech světových stran.

Tak tyto balíky brzy dorazily i do Koriantury. Lepiči plakátů pobíhali po_městě a vylepovali jednotlivé body nového zákona. Jeden z těchto plakátů se ocitl i na zdi domu, kde po dvě stě let žila rodina Eedapa Mun Odima.

Jenomže dům byl nyní prázdný, opuštěný, vydaný napospas myším a krysám. Vchodové dveře bouchly naposledy.

Eedap Mun Odim opustil rodný dům obvyklou vznešenou chůzí. Měl svoji pýchu: jeho obličej neprozrazoval nic o žalu, který prožíval.

Toho výjimečného rána se oklikou vydal ke Klimentskému nábřeží, procházeje Rungobandryaskošskou ulicí a Jižním nádvořím. Za ním šel jeho otrok Gagrim a nesl mu vak.

S každým krokem si uvědomoval, že naposledy v životě prochází ulicemi Koriantury. Během uplynulých dlouhých let jej kuj-juvecký původ vedl k tomu, že o tomto místě uvažoval jako o určitém druhu exilu; teprve nyní si uvědomil, nakolik pro něj bylo domovem.

Přípravy na odchod činil podle svých nejlepších schopností; naštěstí stále měl jednoho či dva uskutské přátele, také kupce, kteří mu pomohli.

Rungobandryaskošská ulice odbočovala doleva a měnila se ve velmi příkrou. Odim se zastavil v ohybu, právě před chrámem, a ohlédl se. Hleděl na svůj starý dům, dole úzký, nahoře široký, s dřevěným balkonem, který InuI k fasádě jako hnízdo nějakého exotického ptáka, s okapy příkrých střech vytočených ven, dokud se téměř nedotkly okapů protějšího domu. Uvnitř už nebyl nikdo z početné Odimovic rodiny: zůstalo tam jenom světlo, stíny, prázdnota a starobylé fresky na zdech, zobrazující život, jaký kdysi byl v nyní téměř imaginárním Kuj-Juveku. Zastrčil si vous pevněji do kabátu a rázně odkráčel.

Nacházel se ve čtvrti malých řemeslníků - stříbrotepců, hodinářů, knihařů a umělců nejrozličnějšího druhu. Na jedné straně ulice stálo malé divadlo, kde byly předváděny výjimečné hry, hry, které se nedokázaly prosadit v divadlech ve středu města: hry, jejichž děj se odvážil do říše magie a vědy, fantazie o věcech možných i nemožných (poněvadž obě se velmi podobají jedna druhé), tragédie o rozbitých šálcích, komedie, které pojednávaly o porážkách dobytka ve velkém. Také satiry. Ironie a satira byly věcmi, kterým autority jednak nerozuměly, jednak je neschvalovaly. Proto bývalo divadlo často zavřené. Bylo zavřené i teď a ulice proto vypadala o to pustší.

Na Jižním nádvoří žil starý malíř, který maloval divadelní kulisy a porcelán pro továrnu, jejíž zboží Odim vyvážel. Jheserabhay byl už starý, ale stále měl při malování talířů a polévkových mis jistou ruku; a kromě toho, což bylo důležité, často poskytoval práci početné Odimově rodině. Odim si ho navzdory jeho ostrému jazyku vždycky vážil a proto mu nyní přinesl dárek na rozloučenou.

Do domu Odima uvedl fagor. Na Jižním nádvoří bylo fagorů hodně.

Prostí Uskuti měli proti Prvotním pozoruhodnou averzi, zatímco lidé uměleckého založení, jak se zdálo, měli jejich společnost rádi, jako by se perverzně vyžívali v nehybnosti a náhlých pohybech těchto tvorů. Odim sám neměl rád jejich čpavý mléčný pach, a tak kolem něho prošel co nejrychleji.

Jheserabhay seděl u přenosných železných kamínek, zahalený ve staromódním heedrantu, s nohama na pohovce. Vedle něho leželo obrázkové album. Pomalu vstal, aby Odima přivítal. Odim se posadil do sametem potaženého křesla proti němu a Gagrim s vakem v ruce zůstal stát za křeslem.

Když si vyslechl Odimovy zprávy, starý malíř chmurně zavrtěl hlavou.

„Inu, tohle jsou pro Korianturu zlé časy, o tom není pochyb. Nikdy jsem nepoznal horší. Je to strašná věc, Odime, že jsi nucen odejít z domova, protože situace je tak obtížná. Ale ty jsi sem beztak ve skutečnosti vlastně nikdy nepatřil, že ne - ty a tvoje rodina?“

Odim se nepohnul, jen pomalu, bez přemýšlení pronesl: „Ale ano, já sem patřím a tvoje slova mne udivují. Narodil jsem se tady, necelou míli od tohoto místa, a můj otec se tady narodil přede mnou. Je to můj domov stejně jako tvůj, Jhessie.“

„Já se domníval, že jsi z Kuj-Juveku?“

„Původně moje rodina pocházela z Kuj-Juveku, to ano, a já jsem na to hrdý, ovšem já už jsem rodilý Sibornalan a Koriantuřan především.“

„Proč v tom případě odcházíš? Kam se vůbec chceš vydat? Netvař se tak uraženě. Dej si šálek čaje. Veronikánu?“

Odim. si uhladil vous. „V důsledku nové vyhlášky je pro nás nemožné zůstat. Mám velkou rodinu a musím pro ně udělat všechno, co bude v mých silách.“

„Och ano, ano, to musíš. Ty máš velmi početnou rodinu, že ano? Já sám jsem proti něčemu takovému. Nikdy jsem se neoženil, jak víš. Nemám žádné příbuzné. Vždycky jsem se věnoval jen umění. Jsem svým vlastním pánem.“

Odim přimhouřil oči: „Nejenom kuj-juvecké rodiny bývají tak početné, víš? My nejsme žádní primitivové, abys věděl.“

„Můj drahý, starý příteli, dneska jsi nějaký přecitlivělý. Nechtěl jsem nikoho z ničeho obviňovat. Žij a nech žít. Kam máte namířeno?“

„To bych si raději nechal pro sebe. Zprávy se šíří, z šepotů se stává hlasité volání.“

Umělec pokrčil rameny. „Předpokládám, že se vracíte do-Kuj-Juveku.“

„Protože jsem tam nikdy v životě nebyl, nemohu se tam vrátit.“

„Kdosi mi vyprávěl, že tvůj dům je plný fresek, které tu část světa zobrazují. Slyšel jsem, že jsou velmi krásné.“

„Ano, to ano, ale jsou již staré. Jsou od velkého umělce, který se sám nikdy neproslavil. Jenomže to už není můj dům. Musel jsem ho prodat, zamknout a opustit, se vším všudy.“

„Nu, v tom případě... Doufám, že jsi alespoň dostal slušnou částku?“

Odim byl nucen přijmout mizernou sumu, ale nyní odpověděl jediným slovem: „Ucházející.“

„Myslím, že mně budeš chybět, přestože jsem nikdy neměl ve zvyku scházet se s lidmi. Poslední dobou zřídkakdy chodívám i do divadla. Ten severní vítr mi proniká do starých kostí.“

„Jhessie, těšil jsem se z tvého přátelství po více než pětadvacet let. Také jsem si velmi cenil tvé práce; možná jsem ti nikdy neplatil dost. Třebaže jsem jenom obchodník, dokážu si vážit uměleckého ducha v druhých, a nikdo v celém Sibornalu nemaluje ptáčky na porcelán tak krásně jako ty. Chtěl bych ti dát dar na rozloučenou, něco příliš křehkého, než aby to mohlo cestovat, něco, co jak doufám, dokážeš ocenit. Mohl jsem to prodat v dražbě, ale napadlo mne, že ty budeš vděčným příjemcem.“

Jheserabhay se napřímil a zatvářil se napjatě. Odim pokynul otrokovi, aby otevřel vak. Gagrim vyndal předmět, který podal pánovi.

Odim jej vzal a zvedl do úrovně umělcových očí.

Byly to hodiny tvaru a velikosti husího vejce. Ciferník tradičním způsobem ukazoval dvacet pět hodin dne na vnějším kruhu a čtyřicet minut hodiny na vnitřním. Když ale uhodila celá hodina - a zmáčknutím tlačítka bylo možné docílit, že mechanismus uhodil kdykoli - hodiny se otočily a objevil se druhý, zadní ciferník. Tento zadní ciferník měl také dvě ručičky, vnější značila týdny, tennery a období malého roku a ta vnitřní období Velkého roku.

Ciferníky byly emailované a vajíčko samotné bylo ze zlata. Nahoře a na spodku je držela nefritová soška Prapůvodní strážkyně; spočívala na sedátku, které tvořilo základnu hodin. Z jed-

né strany rostla pšenice, z druhé se zvedaly ledovce. Celá věcička byla výjimečně nádherná, propracovaná do nejmenších detailů: prsty u nohou, které vyčnívaly ze sandálů Strážkyně, měly rozlišitelné nehty.

Jheserabhay natáhl vrásčité ruce, vzal hodiny a dlouhou dobu si je beze slova prohlížeL Do očí mu vhrkly slzy.

Je to nádherná věc, o tom není pochyb. Je tak precizně vyrobená. A nemohu rozpoznat, odkud pochází. Snad není z Kuj-Juveku?“

Odim se okamžitě začepýřil: „My barbaři jsme vynikající řemeslníci. To nevíš, .že žijeme v brlozích, ale dny trávíme tím, že zabíjíme lidi a vyrábíme nádherné umělecké předměty? Není snad tohle představa, kterou o; nás vy Uskuti máte?“

Nechtěl jsem tě urazit, Odime.“

„Nu, pochází z Juthiru, když to chceš vědět, našeho hlavního města. Vezmi si to. Přiměje tě to vzpomínat na mě alespoň takových pět minut. „Eedap se odvrátil a pohlédl z okna. Řada vojáků vedená poddůstojnickým oficírem prohledávala protější dům. Zatímco se Odim. díval, dva vyvedli na náměstí muže. Měl svěšenou hlavu, jako by se styděl; že ho lidé vidí v takové společnosti.

„Je mi opravdu líto, že odcházíš, Odime,“ řekl umělec smířlivě.

„Zlo se volně pohybuje po světě. Musím jít.“

„Já ve zlo nevěřím. V chyby ano. Ne ve zlo.“

„V tom případě se možná bojíš uvěřit, že existuje. Existuje všude, ,kde jsou lidé. Je dokonce i v této místnosti. Nashledanou, Jhessie.“

Nechal ho tam. Umělec k sobě tiskl hodiny a snažil se vstát ze svého uprášeného křesla.

Než opustil dům, kde Jheserabhay bydlel, Odim se opatrně rozhlédl. Řada vojáků i s vězněm zmizela. Svižně vyšel na Jižní nádvoří a snažil se na setkání s umělcem nemyslet. Koneckonců, s těmi Uskuty bylo vždycky obtížné vyjít. Bude úlevou dostat se od nich.

Byl připraven odejít. Všechno bylo vykonáno legálně, třebaže ve spěchu. Od té doby, co Besi Besainitikahl před dvěma dny vzala do člunu toho dezertéra kapitána Fašnalgida, se

Odim soustředil na to, aby dal do pořádku všechny svoje záležitosti. Dům prodal nepřátelskému příbuznému a vývozní podnik přátelskému konkurentovi. S Fašnalgidovou pomocí se mu podařilo koupit loď. Popluje za bratrem do vzdáleného Šiveninku. Bude potěšením znovu vidět Odirina; mohli by teď pomáhat jeden druhému, když už nejsou tak mladí, jako byli kdysi...

Zápas je ve skutečnosti maskou naděje, říkal Odim sám sobě. Napřímil záda a zrychlil krok. Nevzdávej to. Život bude snadnější, zima nezima. Musíš přestat myslet jenom na peníze. Tvoje mysl je ovládána všemocným sibem. Nepřízeň osudu ti jen prospěje. V Šiveninku, s Odirinovou pomocí, budeš pracovat méně tvrdě. Budeš malovat obrázky jako Jheserabhay. Možná se dokonce staneš slavným.

Zabývaje se podobnými hřejivými myšlenkami, zamířil k nábřeží. Samomluvu mu narušilo parní dělo; pomalu se šinulo kolem. Mířilo na východ. Povídalo se, že co nevidět propukne velká bitva; to byl další důvod opustit město, jak nejrychleji to bude možné. Dělo bylo tak těžké, že když rachotilo po kočičích hlavách dlažby, země se třásla. Písty pumpovaly a z nestvůrné hlavně se valil kouř. Vedle něj běželi malí chlapci a nadšeně výskali.

Parní dělo následovalo Odima podél Klimentského nábřeží, s těžkou hlavní namířenou na něj. S pocitem úlevy zabočil k ODIMOVU JEMNÉMU VÝVOZNÍMU PORCELÁNU. Gagrim mu pospíchal v patách.

Předváděcí místnost a skladiště byly samý zmatek, především proto, že nikdo nepracoval. Najatí dělníci a otroci se jeden jako druhý chopili příležitosti nic nedělat. Mnozí z nich se poflakovali u dveří a dívali se, jak kolem jede dělo. Ve své neochotě ustoupit stranou dávali najevo, jak malý respekt mají vůči bývalému zaměstnavateli.

To nevadí, říkal si. Vyplujeme s odpoledním přílivem a tito lidé ať si tu dělají, co chtějí.

Přišel posel a vyřizoval, že nahoře je nový majitel podniku a rád by ho viděl. Odimovou myslí projel záchvěv pocitu nebezpečí. Zdálo se mu nepravděpodobné, že by zde byl nový majitel, protože podle smlouvy mu měl podnik přejít do rukou až okamžikem dnešní půlnoci. Řekl si ale, že se nebude ničeho bát

a odhodlaně zamířil po schodech nahoru. Gagrim jej následoval.

Přijímací místnost byla elegantně zařízenou galerií; okna vyhlížela na přístav. Na zdech visely tapiserie a řady miniatur, které patřily Odimovu dědovi. Na leštěných policích byly rozloženy ukázky Odimových porcelánových servisů. Právě sem byli uváděni zvláštní zákazníci a zde se projednávaly nejdůležitější obchodní transakce.

Dnešního rána stál v nízké místnosti jenom jeden zvláštní zákazník a jeho uniforma naznačovala, že záležitost, ve které přišel, pravděpodobně nebude příjemná. Major Gardeterark stál otočený zády k oknu, hlavu vystrčenou k příchozímu, mohutné zuby mu vyčnívaly a špulil rty. Za ním stála bledá Besi Besamitikahl.

„Pojď dál, „ zavelel. „Zavři dveře.“

Odim se na prahu zastavil tak náhle, že Gagrim do něj zezadu narazil. Maior Gardeterark na sobě měl těžký vojenský kabát, oděv ze silné látky s knoflíky jako oči flambregů, rozmístěnými v pravidelných intervalech, jakoby na kovové stráži, a s kapsami, které trčely do stran jako krabice. Byl to v každém ohledu kabát, který by sám mohl vykonávat pánovu práci, pokud by si jej pán někdy svlékal. Gardeterark však nyní plnil povinnost sám a zpoza knoflíků přihlížel, jak Odim na jeho příkaz zavírá dveře.

Co Odima vyděsilo nejvíc, nebyl major sám, ale pohled na Besi. Jediný pohled na Besiin bledý obličej Odimovi sdělil, že byla nucena prozradit svoje tajemství. Mysl mu neprodleně zalétla k tajemstvím, která byl on nucen uchovávat: Harbin Fašnalgid, oficiálně považovaný za desertéra; poručík Asperamankovy armády, nyní nemocný Tučnou smrtí a borldoranská dívka, otrokyně, která se o nemocného poručíka starala. Věděl, že to, co pro něho je pouhým humánním činem, je v Gardeterarkových vyboulených očích smrtelným seznamem zločinů.

V Odimově hubené postavě se rozhořel hněv. Byl vystrašený, ale hněv překonal strach. Nenáviděl tohoto odporného, bezcitného důstojníka od okamžiku, kdy ho tenkrát našel dole, jak se naparuje svou vlastní důležitostí. Tomu tvorovi nelze dovolit,

aby jakkoli zkřížil Odimovy plány odvést rodinu do bezpečí.

Gardeterark pokývl hlavou k Besi a zahřměl: „Tato otrokyně mně prozradiila, že přechováváš armádního dezertéra jménem Fašnalgid.“

„Čekal tady. Přinutil mě -„ začala Besi. Gardeterark zvedl ruku v rukavici, na které bylo několik knoflíků, a uhodil ji do obličeje.

„Schováváš toho dezertéra ve svém podniku,“ obvinil Odima. Aniž se podíval na dívku, která se s rukou na tváři choulila u zdi, udělal krok k Eedapovi.

Z jedné z kabátových krabic vytáhl pistoli a namířil ji na Odimovo břicho. „Jsi zatčen, Odime, ty přivandrovalecká špíno. Odveď mne tam, kde schováváš Fašnalgida.“

Odim si tiskl vous. Třebaže pohled na násilí, jehož se Gardeterark dopustil na Besi, ho vyděsil, také posílil jeho rozhodnutí. Hleděl na majora prázdným pohledem.

„Nevím, co máš na mysli.“

Na okamžik se ukázaly ohromné žluté zuby zarámované mezi rty, které se okamžitě zase sevřely. To byl majorův patentovaný způsob úsměvu.

„Ty dobře víš, co myslím. Ubytoval se u tebe. Byl na výpravě do Čals doprovázen touto tvojí ženštinou, nepochybně s tvým vědomím. Musí být zatčen za. dezerci. Jeden člověk z přístavu ho viděl jít sem. Odveď mne k němu, nebo sám budeš odveden na velitelství k výslechu.“

Odim ustoupil.

„Dobrá, odvedu tě k němu.“

Na vzdáleném konci galerie byly dveře i do zadních částí budovy.

Když Gardeterark následoval Odima, odstrčil stranou stolek, který mu stál v cestě. Porcelán se sesypal na podlahu a rozbil se.

Odim na sobě nedal nic znát. Pokynul Gagrimovi, aby k nim přišel.

„Odemkni ty dveře.“

„Tvůj otrok může zůstat tady,“ řekl Gardeterark.

„Během dne nosí klíče.“

Klíče byly v Gagrimově kapse, přípoutané řetězem k pasu.

Chvějící se rukou dveře odemkl a nechal oba muže vejít.

Nacházeli se v chodbě do zadních kanceláří. Odim šel první. Prošli chodbou a zabočili doleva, kde čtyři schody vedly ke kovovým dveřím. Odim pokynul otrokovi, aby je odemkl. K tomu byl zapotřebí obzvlášť velký klíč.

Jakmile prošli dveřmi, ocitli se na balkoně nade dvorem. Většina dvora byla zastavěná fůrami dřeva a dvěma zastaralými vypalovacími pecemi. Pece se obvykle nepoužívaly; jedna však momentálně byla vytopena, aby se v ní vypálila spěšná objednávka do místních kasáren, pro kterou nebylo zapotřebí žádné zvláštní jemností. Jinak většina Odimova porcelánu pocházela z výrobních společností, které sídlily mimo Odimův dům. Kolem pece stáli čtyři fagoři a udržovali ji v činnosti. Byla stará, nedostatečně izolovaná, a žárem a kouřem plnila celý dvůr.

„Nu?“ pobídl ho Gardeterark, když se Odim zastavil.

„Je tamhle v podkroví, „ ukázal Odim přes dvůr. Balkon byl s podkrovím, na které ukazoval, spojen kočičí lávkou, která se klenula nade dvorem. Byla téměř stejně stará jako pece pod ní; jednoduché dřevěné zábradlí bylo vratké a pokryté sazemi.

Odim začal lávku opatrně přecházet. V polovině cesty, zatímco se zdola valil kouř, se .zastavil a opřel se rukou o zábradlí. „Dělá se mi špatně. .. raději bych se měl vrátit, „ otočil se k majorovi. „podívej se na tu pec.“

Eedap Mun Odim nebyl agresivní. Po celý život násilí nenáviděl.

Každý náznak hněvu ho znechucoval - samozřejmě také vlastní hněv.

Sám sebe vždycky vedl ke zdvořilosti a poslušnosti, řídil se příkladem rodičů. Nyní na svoji výchovu zapomněl. Rozmáchlým pohybem zvedl ruce, spojil dlaně a když Gardeterark pohlédl dolů, uhodil ho zezadu do krku.

Gagrime!“ zvolal. Otrok se nepohnul.

Gardeterark se zapotácel a narazil bokem do zábradlí. Snažil se vytáhnout zbraň. Odim ho kopl do kolena a uhodil do hrudi. Důstojník vypadal dvakrát větší než on a jeho kabát byl brněním.

Když Odim slyšel výstřel z revolveru a praskot zábradlí a cítil, že Gardeterark začíná padat, klesl na všechny čtyři na lávku,

aby se zachránil před pádem.

Gardeterark v pádu strašlivě vykřikl.

Odim se díval, jak letí, jak mává rukama ve vzduchu, zvířeckou hubu otevřenou. Nebyl to dlouhý pád. Střecha pece byla pokryta volnými taškami. a sutí. Táhly se po ní praskliny, šířily se a rudě žhnuly.

Odim se natáhl na lávku, aby ho stoupající žár nespálil.

Major se s řevem snažil dopadnout na nohy. Kabát se na něm vznítil jako starý seník. Noha zapadla do jedné z trhlin. Kus střechy se zbortil. Oheň vy tryskl jako gejzír. Teplota uvnitř pece dosahovala přes jedenáct stovek stupňů. Gardeterark již hořel, když do ní spadl.

Odim neměl představu, jak dlouho zůstal ležet na lávce. Besi se i s rozbitými ústy odvážila na lávku a pomohla mu vrátit se na galerii.

Gagrim uprchl.

Objímala ho a utírala mu sežehlý obličej látkou. Uvědomil si, jak stále dokola říká:

„Zabil jsem člověka.“

„Zachránil jsi nás všechny. Byl jsi velmi statečný, můj drahý. Nyní musíme jít na loď a vyplout tak brzy, jak jen to bude možné, dřív než zjistí, co se stalo.“

„Zabil jsem člověka, Besi.“

„Říkej si raději, že spadl, Eedape.“ Políbila ho sežehlými rty a rozplakala se. Stiskl ji tak, jak to za denního světla ještě neučinil a ona cítila, jak se jeho hubené tvrdé tělo chvěje.

O Tak skončila dobře organizovaná část života Eedapa Mun Odima.

Od nynějška bude jeho existence sérií improvizací. Stejně jako jeho otec před ním se pokoušel vládnout svému malému světu tím, že byl poctivý a spravedlivý,. svědomitě vedl účetní knihy, nikoho nepodváděl, ke všem byl přátelský, poskytoval útěchu každým možným způsobem. Jediným úderem to všechno bylo pryč. Celý systém se zhroutil.

Besi Besamitikahl mu musela pomoci přes nábřeží k čekající lodi. S nimi šli dva další, jejichž životy byly převráceny naruby stejným způsobem.

Když s Besi vystoupil na břeh poté, co od mola v bažinách

urazili dvacet mil, kapitán Harbin Fašnalgid uviděl vlastní obličej neuměle zobrazený na rudém plakátě. Plakát právě vyšel z místní tiskárny řízené armádou a ještě se leskl lepičovým klihem. Pro Fašnalgida Odimova loď sloužila dvojímu účelu; nejenom uprchnout z Uskutošku, ale také zůstat blízko Besi. Kapitán se totiž rozhodl, že pokud má změnit svůj život, potřebuje odvážnou, věrnou ženu, která se o něj postará. Energicky vystoupil na lodní lávku, plný touhy uniknout armádě a jejímu stínu.

Následovala ho Toress Lahl, vdova po velkém Bandalovi Eith Lahlovi, nedávno zabitém v bitvě. Od manželovy smrti a zajetí Luterinem Šokeranditem se její život stal poněkud chaotickým, stejně jako Odimův či Fašnalgidův. Nyní se nalézala v cizím přístavu a před sebou měla cestu do dalšího, ještě neznámějšího. Její věznitel ležel na lodi, svázaný, a procházel agonií Tučné smrti. Toress Lahl mu mohla uprchnout, ale neznala žádný způsob, jak by se žena z Oldoranda mohla bezpečně vrátit ze Sibornalu do Kampannlatu. A tak zůstala, aby se o Šokerandita starala, s nadějí, že si tím vysloužíjeho vděk, pokud ovšem nemoc přežije.

Sama měla z moru menší strach než ostatní. Doma v Oldorandu pracovala jako lékařka. Slovem, které probouzelo strach a zvědavost v ní, bylo spíš jméno Šokeranditovy domoviny Kharnabharu, jméno, které - pronášené ve vzdáleném Borldoranu - ztělesňovalo legendy a romantiku.

Aby získal loď, jednal Odim přes prostředníky, přátele, kteří znali užitečné lidi v cechu kněží-mořeplavců. Všechny peníze z prodeje domu a podniku šly na nákup Nové doby. Ta nyní kotvila u Klimentského nábřeží, dvoustěžňová briga o výtlaku 639 tun, s příčným ráhnovím na předním a hlavním stěžni. Loď byla postavena před dvaceti lety v askitošských loděnicích.

Nakládka byla dokončena. Na Nové době bylo kromě zásob, které Odim dokázal za tu krátkou dobu nashromáždit, také stádo arangů, Odimovy servisy z jemného porcelánu a muž nemocný morem s otrokyní, která se o něj starala.

Odimovi se podařilo vyřídit odbavení u yelitele přístavu, starého známého, který byl mnoho let štědře placen za proclívání jeho nákladů. Kapitána plavidla přesvědčil, aby do co nejkratší

možné doby vtěsnal všechny ceremonie doporučované deuteroskopy a hieromancery pro příznivou plavbu. Zazněl výstřel z děla, aby bylo oznámeno, že loď odplouvá ze Sibornalu.

Na palubě zazpívali krátkou oslavnou píseň bohu Azoiaxickému. S odlivem a příznivým větrem se vzdálenost mezi lodí a Klimentským nábřežím zvětšovala. Nová doba započala pouť do vzdáleného Šiveninku.

VI
G4PBXj 4582-4-3

Na Avernus, létajícího Kaidawa helikonské noční oblohy, sestoupila monotónnost barbarství. Eedap Mun Odim byl právem hrdý na řemeslnickou zručnost představovanou kujjuveckými hodinami, které daroval Jheserabhaymu; samotná ohraničenost takových společenství jako Kuj-Juvek obdařuje jejich umění koncentrovanou vitalitou. Avšak barbarství na Avernu neprodukovalo nic jiného než roztříštěné lebky, přepady ze zálohy, dunění kmenových bubnů a lidoopí divokost.

Mnoho generací, které sloužily avernské civilizaci, vyjadřovalo touhu uprchnout pocitu marnosti, doktríně minimalismu, jež vyvěrala z koncepce poslušnosti Zemi. Někteří dávali přednost smrti na Helikonii před neúprosným avernským řádem. Řekli by, kdyby se jich někdo zeptal, že dávají přednost barbarství před civilizací.

Hrůza barbarství byla ale nekonečně větší než omezení civilizace. Pinové a Tanové neměli ani chvíli pokoj od strachu a strádání. Obklopeni technologií, která v mnoha ohledech ovládala sama sebe, byli stěžío něco málo lepší než mnohé z kmenů Kampannlatu, polapené mezi bažinami, lesem a mořem. Barbarství dalo průchod strachu a okleštilo představivost.

Mezi sekce stanice, které utrpěly největší poškození, patřily ty, které byly nejintimněji spojené s lidskou aktivitou jako jídelny, restaurace a továrny zpracovávající protein, které je zásobovaly. Dříve úrodná pole, která se nacházela uvnitř sférického trupu, se nyní stala poli bitevními. Člověk honil člověka kvůli jídlu. Velké pohyblivé genitálopanny, ty pohlavní nestvůry vzešlé ze zvráceného genetického odkazu, byly také ubíjeny a konzumovány.

Automaticky řízená stanice dál vysílala na vnitřní monitory obrazy z živoucího světa dole, takže lidé ani na chvíli nebyli zbaveni tohoto věčného stimulu.

Přežívající kmeny však již nebyly schopné chápat zachycené výjevy.

Obrazy, které získávali - lovců, králů, učenců, obchodníků i otroků - se staly příliš oddělenými od kontextu jejich vlastního žití. Byly přijímány jako návštěvníci z jiného světa, bohové či ďáblové. Přinášely jenom údiv do srdcí těch, jejichž předkové je s pohrdáním studovali.

Rebelové Avernu - zpočátku pouhá odštěpenecká hrstka - vyrazili na cestu k větší svobodě, než si mysleli, že se jim dostává. Vytáhli na mělčinu břehů melancholické existence. Vláda hlavy byla nahrazená vládou břicha.

Avernus však měl závazky, které převažovaly péči o obyvatele. Prvořadou povinností satelitu bylo vysílat nepřetržitý signál k planetě Zemi, tisíc světelných let vzdálené. Během událostmi bohatých staletíexistence výzkumné stanice tento signál s nákladem informací nikdy neustal.

Signál formoval dopravní tepnu dat, odbavovaných k Zemi podle původního plánu technokratické elity zodpovědné za grandiózní schémata mezihvězdného bádání. Tato tepna nikdy nevysychala, dokonce ani tehdy, když obyvatelé Avernu zredukovali sami sebe do stavu blížícího se divošství.

Charón, vzdálená předsunutá hlídka slunečního systému, hostil přijímací komplex vybudovaný na chladném metanovém povrchu satelitu. Na této stanici, na níž tím nejbližším, co se podobalo inteligentnímu životu, byli androidi, kteří jej udržovali, byly helikonské signály analyzovány, klasifikovány, uskladňovány a vysílány do vnitřního slunečního systému. Vnější proces byl mnohem méně složitý a sestával pouze ze sérií potvrzení nebo povelů Avernu, aby zvýšil pokrytí té či oné oblasti. Zpravodajský bulletin, který byl kdysi dávno k Avernu vysílán, již dávno přestal existovat, a sice od té doby, kdy kdosi poukázal na absurditu zásobovat Avernus zprávami přes tisíc let starými. Avernus nevěděl nic - a nyní se o to ani nestaral - o dění na Zemi.

Co se těchto událostí týkalo: národy přelidněné Země strávily většinu dvacátého prvního století trýzněné sériemi nepříjemných konfrontací: Východ ohrožoval Západ, Sever ohrožoval Jih, První svět pomáhal Třetímu světu a zároveň ho podváděl. Vzrůst populace, kolísání zdrojů energie a neustálé lokální konflikty pomalu přetvářely glóbus v něco, co připomínalo spíše

hromadu smetí. Středu století dominoval koncept „teroristického národa“; právě v této době bylo zničeno prastaré město Řím. A přesto navzdory chmurným očekáváním ta konečná Valhalla, nukleární válka, nikdy nevypukla. Částečně to bylo proto, že supervelmoci maskovaly svoje operace manipulacemi s menšími národy a částečně proto, že zkoumání okolního vesmíru fungovalo jako jakási bezpečnostní pojistka pro agresivní emoce.

Ti, kteří žili ve dvacátém prvním století, považovali svůj věk za melancholický - navzdory exponenciálnímu vývoji technologických a elektronických systémů. Viděli, že každé pole a každá továrna, které produkují potraviny, jsou elektronicky chráněny nebo fyzicky střeženy. Cítili rostoucí manipulaci svými životy. Třebaže je to omezovalo, bylo to možné překonat.

Mnozí nadaní jedinci to století učinili nádherným, přinejmenším ve zpětném pohledu. Muži a ženy se pozvedali odnikud, z mas, a získávali si nesmírnou slávu talentem. V brilantnosti vzdoru chmurnému prostředí prosvětlovali srdce diváků a posluchačů. Když zemřel Derek Eric Absalom, říkalo se, že plakala polovina zeměkoule. Jeho nádherné improvizované písně však zůstaly lidstvu jako útěcha.

Zpočátku spolu za hranicemi slunečního systému soupeřily jenom dva pozemské národy. Toto číslo se vyšplhalo na čtyři a zastavilo se na pěti. Cena mezihvězdného cestování byla příliš vysoká. Víc už si jich na tomto písku hrát nemohlo, dokonce ani ve věku, kdy se technologie stala náboženstvím. Na rozdíl od náboženství, naděje chudobných, však technologie byla strategií bohatého muže.

Vzrušení a dobrodružství mezihvězdného bádání bylo z vesmíru přenášeno k početným národům Země. Mnozí je obdivovali intelektuálně. Mnozí fandili vlastním týmům. Veškeré projekty byly lidstvu předkládány s velkou vážností. Velké výdaje, velké vzdálenosti, velká prestiž, to vše se kombinovalo dohromady, aby to zapůsobilo patřičným dojmem na poplatníky v ošklivých městech zdevastované Země.

Během rozkvětu mezihvězdných cest, přibližně v době mezi roky 2090 až 3200, byly tu a tam vypuštěny automatické vesmírné lodě. Tyto lodě nesly počítačem střežené hibernované

kolonisty, schopné letět vzduchoprázdnem tak dlouho, než konečně najdou obyvatelné světy.

První planeta mimo sluneční systém, na které člověk stanul, byla slavnostně pojmenována Nová Země. Bylo to jedno z bezměsíčných těles, obíhajících kolem Alfy Centauri C. „Arabská poušť ve velkém," poznamenal jeden komentátor, ale většina lidí - když se před nimi odvíjely záběry monotónních krajin Nové Země - propadla pocitu bázně.

Povrch planety tvořil především písek a rozeklaná horská pásma. Jediný oceán nepokrýval víc než pětinu povrchu. Nebyl na ní nalezen žádný život kromě abnormálně velkých červů a druhu mořských řas, jež rostly na okrajích slaných moří. Vzduch, třebaže dýchatelný, měl extrémně nízký obsah vodní vlhkosti; lidská hrdla v něm vysychala po pár minutách dýchání. Déšť nikdy neskropil oslepivý povrch Nové Země. Byl to pouštní svět a nebylo možné jej změnit. Žádná životaschopná biosféra se tam nikdy nemohla uchytit.

Staletí míjela.

Na Nové Zemi byla zřízena základna a odpočinkové centrum. výzkumné lodě z ní vylétaly do vzdálenějších končin vesmíru. Nakonec takto prozkoumaly kruhový prostor o průměru téměř dvou tisíc světelných let. Tato oblast, třebaže nezměrná v myšlení druhu, kterému se teprve nedávno podařilo zkrotit koně, byla s ohledem na rozměry galaxie zanedbatelná.

Lidstvo objevilo a prozkoumalo mnoho dalších planet. Na žádné neexistoval život. Nové zdroje minerálů pro Zemi, ovšem nikoli život.

V ponurých miasmatech plynového obra byly objeveny svíjející se živé bytosti, které se objevovaly a mizely způsobem, jenž naznačoval existenci vůle. Dokonce k nim spustili ponorku, která je měla zkoumat. Po šedesát let se lidští průzkumníci pokoušeli navázat s těmito pohyblivými bytostmi kontakt - neúspěšně. V tomto období zahynula ve znečištěných oceánech Země poslední velryba.

Na některých nově objevených světech byly zřízeny základny a zahájena těžba. Docházelo k nehodám - o nichž se Země nedozvěděla.

Gigantická planeta Wilkins byla zničena; termonukleární mo-

tory, které s řevem prolétaly atmosférou, přeměnily vodík v železo a těžší kovy a planeta se roztrhla. Energie byla uvolňována, jak bylo plánováno - ale spíš rychleji, než bylo plánováno. Smrtelné krátkovlnné záření zabilo všechny, kteří se na projektu podíleli. Na Orogolaku vypukla válka mezi dvěma rivalskými základnami - krátká nukleární bitva, která planetu změnila v ledovou pustinu.

Dostavily se také úspěchy. Dokonce i Nová Země byla úspěchem. Úspěchem natolik dostatečným, že na břehu jejího chemikáliemi prosyceného moře bylo zřízeno letovisko. Malé kolonie byly založeny celkem na dvaceti devíti planetách; na některých prosperovaly po několik generací.

Třebaže kolem některých těchto kolonií vznikly v průběhu jejich existence zajímavé legendy - které obohatily již tak bohatou pokladnici Země - žádná nebyla natolik významná nebo komplexní, aby mohla živit kulturní hodnoty, které by se rozcházely s rodičovským systémem. Do vesmíru cestující lidstvo padalo za oběť mnoha podivným novým nemocem a mentálním poruchám. Bylo faktem, ovšem zřídka uznávaným, že každá terestrická populace je rezervoárem nemocí; povážlivé části lidí všech etnických skupin bylo po většinu času špatně z neidentifikovatelných důvodů. PNCHS (Plíživý neléčitelný chorobný syndrom) nyní volal po identifikaci. V podmínkách beztížného stavu se PNCHS rychle šířil.

To, co nebylo léčeno, se dlouho jevilo jako nevyléčitelné. Nervový systém selhával, paměť si vytvářela imaginární historii, vize se stávaly halucinacemi, bylo zachváceno svalstvo, trávicí soustava. Vesmírná demence se stala každodenním jevem. Psýché člověka ve vakuu se zmocňoval tíživý strach.

Navzdory neúspěchům a deziluzím pronikání do galaxie pokračovalo. Tam, kde není žádná vize, lidé strádají - a zde vize byla. Existovala vize, že navzdory všem nebezpečím, která to obnáší, je nejdůležitější vědění; a nejzazší vědění spočívá v pochopení života a jeho vztahu k anorganickému vesmíru. Bez pochopení bylo vědění bezcenným.

Čínsko-americká posádka zkoumala prachová oblaka souhvězdí Hadonoše ve vzdálenosti sedmi set světelných let od Země. Tato oblast obsahovala obří molekulární nakupeniny,

nonizotropické gravitace, nafukující se planety a další anomálie. Mezi vrstvami zárodečné hmoty tam vznikaly nové hvězdy.

Jeden astrofyzikální satelit napojený na počítačové systémy flotily obdržel spektrografický výklad atypického binárního systému zhruba tři sta světelných let vzdáleného od Hadonošových mračen, který odhalil přinejmenším jednu doprovodnou planetu, na níž byly přibližně pozemské podmínky.

Zvláštnost stárnoucí žluté hvězdy typu G4 obíhající kolem bílého veleobra ne více než jedenáct milionů let starého již předtím vzbudila zájem kosmologů v čínsko-americké posádce. Zmíněná spektrální analýza je popohnala k aktivnímu pátrání.

Domnělá planeta pozemského typu ve vzdáleném binárním systému byla do katalogu zařazena pod označením G4PBX/4582-4-3. Poznatky o ní byly odeslány na dlouhou cestu skrze prachová mračna k Zemi.

Uvnitř vlajkové lodi flotily, tehdy křižující vnější okraje Hadonošových prachových mračen, čekala ukotvená automatizovaná kolonizační loď. Tato loď byla naprogramována a odeslána k G4PBX/4582-4-3. Byl rok 3145.

Kolonizační loď vstoupila do systému Freyr-Batalix v roce 3600 našeho letopočtu, aby neprodleně zahájila úkol, ke kterému byla naprogramována, totiž zřízení výzkumné stanice.

Před sebou měli G4PBX/4582-4-3, splnění snu! Cosi skutečného, ale za hranicemi víry, dokonce za hranicemi radosti.

Zatímco signály ze systému Freyr-Batalix letěly k Zemi, bylo stále zřejmější, že podobnost planety se Zemí je velmi těsná. Nejenže byla přeplněna nesčetnými variantami života v hýřivém terestrickém stylu - a v hřejivém kontrastu ke všem dříve objeveným planetám - ba co víc, byla domovem množství polointeligentních a inteligentních druhů, schopných diplomacie a intrik. Mezi inteligentními druhy byli lidem podobné bytosti a rohatí tvorové připomínající minotaury s hrubou srstí.

Signály se nakonec dostaly až na Charón, k hranicím Sluneční soustavy, odkud androidi odeslali data k Zemi, jenom pět světelných hodin vzdálené.

Do poloviny pátého tisíciletí byl moderní věk Země v pozvolném úpadku. Doba apercepce, vnímání, byla jen vzpomínkou. Pro všechny s výjimkou pár meritokratů, jimž patřila moc, se

galaktická bádání stala abstrakcí, dalším břemenem uvaleným na lidi byrokracií. G4PBX/4582-4-3 všechno změnila. Přestala existovat jako pouhé záhadné těleso mezi třemi sesterskými planetami a získala barvu a osobnost. Stala se Helikonií, úžasnou planetou, světem za prostorami temnoty, světem, kde byl život.

Slunce Helikonie přijala symbolický význam. Mystikové si povšimli způsobu, jakým Freyr a Batalix jakoby představovaly protiklady lidské povahy, oslavované kdysi dávno v jedné asijské legendě:

> *Dva ptáci vždy spolu v broskvoňovém stromě:*
> *Jeden jí ovoce, druhý se jen dívá.*
> *Jeden pták je naše individuální Já, které ochutnává ze světa darů:*
> *Druhý je univerzální Já, které vše pozoruje a diví se.*

Jak zaníceně byly sledovány první obrazy lidí a fagorů, kteří se snažili o přežití na sněhem spoutaném světě! Lidská srdce zaplnil nevysvětlitelný vděk. Konečně bylo navázáno spojení s jiným inteligentním životem.

Do té doby, než byl postaven Avernus a ustálen na oběžné dráze kolem Helikonie, do té doby, než byl zaplněn lidmi vychovanými náhradními matkami na kolonizační lodi, se sféra terestricky řízené vesmírné aktivity zúžila. Obydlené planety slunečního systému směřovaly k centralizované formě vlády, ze které se později vyvinula KOSA, Ko-systémová soustava; zajímaly je jen jejich vlastní byzantinské záležitosti. Vzdálené kolonie byly ponechány, aby se staraly samy o sebe, ukotvené tu a tam na poloobyvatelných světech jako množství Robinsonů na opuštěných ostrovech.

Země a její sousední planety byly do té doby skladišti nestrávených informací. Zatímco materiály vysílané na Zemi byly zpracovávány, vědomosti nebyly absorbovány. Nepřátelství, které existovalo od kmenových dnů, rivalství založené na strachu a touze po bohatství, to vše přetrvávalo, jen dočasně uspané. Zmenšování vesmíru všemu vtisklo novou důležitost.

Do roku 4901 byla celá Země řízená jedinou společností, KOSA. Existující právní systém jí umožňoval prosperovat. Pro-

střednictvím některého velitelského řetězce KOSA vlastnila všechny budovy, služby, továrny a přístřeší každého člověka na planetě - dokonce i těch, kteří s tím nesouhlasili. Kapitalismus dosáhl velkolepého apogea. Uvaloval malé procento na každé nadechnutí kyslíku. A akcionářům platil kysličníkem uhličitým.

Na Marsu, Venuši, Merkuru a měsících Jupitera byly lidské bytosti svobodnější - svobodné natolik, aby si mohly založit vlastní malé národy a ničit si životy vlastním způsobem. Tvořily však jakýsi druh podřadného obyvatelstva slunečního systému. Za všechno, co potřebovaly - a získávání stále hrálo v jejich životech významnou roli - platily KOSE.

Bylo to v roce 4901, kdy se toto břímě stalo příliš velkým, a v témže roce se jeden státník dopustil té chyby, že pro obyvatele Marsu použil starý hanlivý název „cizáci“. A tak tedy v roce 4901 vypukla nukleární válka mezi planetami - Válka kvůli Slovu, jak se jí říkalo.

Třebaže záznamů o těchto apokalyptických časech je poskrovnu, víme, že populace se tehdy považovaly za příliš civilizované, než aby takovou válku začaly. Lidé měli strach, že nějaký šílenec by mohl zmáčknout tlačítko. Ve skutečnosti byla tlačítka mačkána lidmi nanejvýš příčetnými; reagovali na dobře nacvičené povely. Vždycky existoval strach z totální destrukce. Nukleární zbraně, jednou vymyšlené, nebylo možné odmyslet. A takové byly zákony enantiodromie, že tento strach se stal přáním a rakety dopadly na určené cíle a lidé hořeli jako svíce a sýpky a města vybuchovaly v neuhasitelných ohních.

Byla to válka mezi světy, dávno předvídaná. Mars byl utišen na věky. Jiné planety odpovídaly jenom zlomkem svojí celkové palebné síly (a tak byly zničeny). Země nebyla zasažena víc než dvanácti 10 000 megatunovými bombami. To stačilo.

„Nad hlavním městem La Cosa se zvedl velký mrak. Prach, který obsahoval, částečky sazí, zrníčka budov, vločky těl, rostlin a minerálů, stoupal do stratosféry. Přes kontinenty se valil hurikán žáru. Lesy, hory, vše bylo jeho dechem stráveno.

Když počáteční ohně uhasly a množství radioaktivity kleslo ke zničené zemi, oblak zůstal.

Tento oblak byl smrtí. Pokrýval celou severní hemisféru. Sluneční světlo jej nedokázalo prosvítit. Fotosyntéza, základ

života, neprobíhala. Všechno zmrzlo. Zemřely rostliny, zemřely stromy, dokonce i tráva zemřela. Ti, co tuto katastrofu přežili, zjistili, že se plahočí krajinou, která stále víc a víc připomínala Grónsko. Pozemní teploty rychle klesaly až na minus třicet stupňů. Nastala nukleární zima.

Oceány nezamrzly. Ale nečistoty v horních vrstvách atmosféry, rozhozené jako smetí na pokrývce, zamořovaly jedem jižní polokouli stejně jako severní. Chlad sevřel dokonce i teplé krajiny kolem rovníku. Temnota a zima opanovaly Zemi. Zdálo se, že mrak bude posledním kreativním počinem lidstva.

Helikonie byla pro dlouhé zimy oslavována. Jenomže tyto zimy byly přirozeného původu: neznamenaly smrt přírody, jenom její spánek, ze kterého se planeta zaručeně probudí. Nukleární zima v sobě nenesla žádný příslib jara.

Strašlivá žeň války nepozorovaně splývala s novým typem zimy. Na kopce padal sníh, který takzvané léto nerozpustilo; další zimu na to,. co zůstalo, napadal nový sníh. Závěje se prohlubovaly. Staly se permanentními. Jedna permanentní závěj splývala s další. Jedno zamrzlé jezero vytvářelo jiné. Ledovcové zásobárny dalekého severu se začínaly posouvat k jihu. Země přijala barvu oblohy. Vrátila se doba ledová.

Na vesmírné lety se zapomnělo. Pro pozemšťany nyní bylo dobrodružstvím urazit míli.

Myslí těch, kteří se plavili na Nové době, se zmocňoval duch dobrodružství. Briga opustila přístav bez incidentu a brzy se plavila na západ podél sibornalského pobřeží, s čerstvým severovýchodním větrem v plachtách. Kapitán Fašnalgid se přistihl, že si píská námořnický tanec.

Eedap Mun Odim přemluvil svoji rozložitou ženu a tři děti, aby vyšly na palubu. Stáli pospolu v němé řadě a ohlíželi se na Korianturu.

Obloha se vyčistila. Freyr na jižním horizontu sám sebe ověnčil ohněm, zatímco Batalix zářil téměř v zenitu. Ráhnoví vytvářelo složité stínové vzory na palubě a plachtách.

Odim se zdvořile omluvil a odešel k Besi Besamitikahl, která stála samotná na zádi. Zpočátku si myslel, že trpí mořskou nemocí, dokud mu pohyby její hlavy nenapověděly, že pláče. Položil jí jemně paži kolem ramen.

„Bolí mě, když vidím moji milovanou, jak plývá slzami.“

Přivinula se k němu. „Cítím se tak provinile, drahý pane. Způsobila jsem ti takový problém... Nikdy nezapomenu na pohled na toho muže... jak hoří... Všechno to byla moje chyba.“

Pokoušel se ji uklidnit, ale ona na něj začala chrlit svůj příběh. Nyní svalovala vinu na Harbina Fašnalgida. To on ji poslal ven časně ráno toho dne, když kolem ještě nechodili žádní obyčejní lidé, aby mu nakoupila nějaké knihy, a na ulici ji přistihl major Gardeterark.

„Ty jeho zpropadené knihy! A to říkal, že jsou to jeho poslední peníze. Jak někdo může utratit poslední peníze za knihy?“

„A major - co udělal?“

Znovu se rozplakala. „Nic jsem mu neřekla. Jenomže on ve mně poznal tvůj majetek. Odvedl mě do místnosti, kde byli jiní vojáci. Důstojníci. A přinutil mě. . . přinutil mě pro ně tančit. Pak mě odvlekl do tvé kanceláře... To já za všechno mohu. Neměla jsem být takový blázen a chodit mu pro ty knihy...“

Odim jí utřel oči a snažil se ji šeptem uklidnit. Když se Besi maličko uklidnila, vážně se zeptal: „Jaké jsou tvoje skutečné city k tomu kapitánu Harbinovi?“

Znovu se k němu přitiskla. „Už žádné.“

Stáli v tichosti. Koriantura se utápěla v dálce. Nová doba se plavila kolem .skupiny širokopalubových sleďařských korábů. Sleďařské koráby rozhodily záclony vlečných sítí, lovily ryby. S rybáři byli soliči a bednáři, kteří budou kuchat a uchovávat úlovek, jakmile bude vytažen na palubu.

„Ty nikdy nezapomeneš na to, jak jsi - jak ten muž zemřel tam u pece, viď že ne, drahý pane?“ řekla Besi mezi vzlyky.

Pohladil ji po vlasech. „Život v Koriantuře je za námi. Odložil jsem všechno, co patřilo ke Koriantuře a radím ti, abys udělala totéž. Život začne znovu, jakmile připlujeme do domova mého bratra v Šiveninku.“

Políbil ji a vrátil se k manželce.

Příštího rána Odima vyhledal Fašnalgid. Jeho vysoká neohrabaná postava čněla nad Odimovou hubenou a přikrčenou.

„Jsem ti vděčný za tvoji laskavost, že jsi mne vzal na palubu,“ začal. „Ujišťuji tě, že až se dostaneme do Šiveninku,

všechno ti zaplatím.“

„Nedělej si s tím starosti,“ odvětil Odim a víc nedodal. Nevěděl, jak jednat s tím důstojníkem, nyní dezertérem, kromě obvyklé metody, kterou jednal s lidmi vždycky - prostřednictvím zdvořilosti. Loď byla zaplněná lidmi, kteří jej prosili, aby je vzal na palubu, aby mohli uniknout legislativě Oligarchie; všichni Odimovi zaplatili. Jeho kajuta přetékala poklady všeho druhu.

„To, co říkám, myslím vážně - dostaneš plně zaplaceno,“ opakoval Fašnalgid, sebejistě na něho shlížeje z výšky.

„Dobrá, dobrá, ano, děkuji ti,“ kývl Odim a vzdálil se. Koutkem oka viděl, jak na palubu vyšla Toress Lahl a zamířil k ní, aby unikl Fašnalgidově pozornosti. Besi jej následovala. Vyhýbala se Fašnalgidovu pohledu.

„Jak se daří tvému pacientovi?“ zeptal se Odim borldoranské ženy. Toress Lahl se opřela o zábradlí, zavřela oči a několikrát se zhluboka nadechla. Její bledé, jasné rysy v důsledku vypětí takřka zprůsvitněly. Pokožka pod očima vypadala svraštělá a špinavá. Aniž otevřela oči, odpověděla: „Je mladý a silný. Věřím, že bude žít. Takovým případům se obvykle podaří přežít.“

„Neměli jste na palubu brát nemocného morem. Ohrožuje životy nás všech.“ Besi mluvila s nově nabytou troufalostí; nikdy předtím by se takto před Odimem hovořit neodvážila: ale na cestě se vztahy měnily.

„‘Mor‘ není vědecky přesný termín. Mor a Tučná smrt jsou odlišné věci, třebaže my tyto termíny vzájemně zaměňujeme. Přestože symptomy Tučné smrti jsou strašlivé, většina mladých zdravých lidí, kteří se jí nakazí, se uzdraví.“

„Šíří se to jako mor, že ano?“

Aniž k ní ptočila hlavu, Toress Lahl odpověděla: „Nemohla jsem Šokerandita nechat zemřít. Jsem lékařka.“

„Pokud jsi lékařka, měla bys vědět, jakému nebezpečí jsi nás všechny vystavila.“.

„Já to vím,“ odpověděla Toress Lahl. Zavrtěla hlavou, odběhla od nich a pospíchala po kajutních schůdcích do podpalubí.

Zastavila se přede dveřmi přístěnku, ve kterém držela Šokerandita. Opřela si hlavu o paži a ztěžka na ni dolehlo vědomí

náhlého obratu, kterým se její život zvrhl, mizerie, ve které nyní žila a nejistoty, jež obklopovala všechny na lodi. Jaký je smysl daru myšlení, který neměli dokonce ani fagoři, když člověk není schopen změnit svůj osud?

Starala se o muže, který připravilo život jejího manžela. A - och, ano, cítila to - byla již nakažena nemocí. Věděla, že se snadno může přenést na kohokoli na lodi; nehygienické podmínky na Nové době loď učinily líhní nákazy. Proč vlastně člověk bývá obdařen životem - a je možné, dokonce i nyní, že jakási část v ní se ze života těší?

Odemkla dveře, zatlačila ramenem proti dřevu a vstoupila do přístěnku. Tam zůstala zavřená po celé příští dva dny, s nikým se nevídala a jen zřídkakdy se vykradla na palubu, aby se nadýchala čerstvého vzduchu.

Besi mezitím dostala za úkol dohlížet na množství Odimových příbuzných, kteří byli natěsnáni v hlavním lodním prostoru. Největší pomoci se jí dostalo od staré babičky, té, co uměla ony vynikající těstové savrily. Stará žena pro ně vařila na malých kamínkách na dřevěné uhlí a plnila prostor příjemnými vůněmi, zatímco souběžně tišila obavy celé rodiny.

Rodina ležela na krabicích, pohovkách a truhlicích, hověla si svým vlastním typickým způsobem - i přesto, že si neustále stěžovali na těžký život na moři. Teatrálně deklamovali před Besi a kýmkoli jiným, kdo jim naslouchal a zrovna si simultánně nestěžoval, o nebezpečích mořských cest. Besi si však myslela: A co nebezpečí moru? Pokud se rozšíří, kolik vašich ubohých zranitelných těl to přežije? Byla odhodlaná zůstat s nimi, ať se stane cokoli a pro jistotu se ozbrojila malou dýkou.

Toress Lahl zůstala v izolaci, s nikým nemluvila, dokonce ani když se vyplížila na palubu.

Třetího rána tečkovaly vodu malé kry. Pak se s horečkou jako obvykle vrátila na hlídku k Šokeranditovi. Dveře jí šly otevřít obtížněji než obvykle.

Luterin Šokerandit byl zavřený v malé místnůstce nepravidelného tvaru na přídi Nové doby. Uprostřed tohoto prostoru stál pilíř; ponechával místo jenom pro palandu na jedné straně a vědro, balík sena, pícku a čtyři vystrašené fhlebihty, uvázané pod malým okénkem. Okénko propouštělo dost světla, aby To-

ress Lahl viděla skvrny na podlaze a strašlivou postavu uvázanou na dolní pryčně. Zamkla za sebou dveře, chvíli se o ně opírala, pak přistoupila k ležící postavě.

„Luterine!“

Zavrtěl se. Krátce zvedl hlavu zpod levé paže, kterou uvázala za zápěstí k noze pryčny. Jako želva otevřel jedno oko a podíval se na ni přes pramen vlasů. Ústa se otevřela a vydala krákavý zvuk.

_Nabrala z vědra postaveného za kamínky sběračku vody. Pil.

„Ještě jídlo,“ žádal.

Věděla, že se uzdraví. Byla to první slova, která pronesl od té doby, co ho odnesli do této místnůstky. Byl opět schopen rovnat si v hlavě myšlenky. Přesto se neodvažovala dotknout se ho, i když měl zápěstí i kotníky uvázané.

Na pícce ležely opečené zbytky posledního fhlebihta, kterého zabila. Rozsekala jej na kusy sekáčkem a pak ho opekla, jak nejlépe mohla, nad dřevěným uhlím. Spirálovitě zatočené rohy a rouno zvířete s dlouhými bílými chlupy leželo s dalšími odpadky v koutě.

Když k němu hodila pečenou kýtu, poprvé si uvědomila, jak dobře to maso vypadá. Šokerandit si je zaklínil loktem a začal jídlo hryzat.

Zas a znovu přitom vrhal pohledy na ni. V očích již nebyla patrná zuřivost šílenství. Vlčí hlad přešel.

Pomyšlení na jeho předchozí divošskou žravost ji mučilo. Dívala se na jeho nahé končetiny, lesklé potem předchozích zápasů, a představovala si, jaké by to bylo zabořit mu zuby do masa. Popadla z pícky kus pečeného fhlebihta.

Pouta a řetězy ležely připravené. Toress klesla na kolena, přelezla k nim a přivázala sama sebe ke středovému pilíři. Připoutala si zápěstí k sobě a neohrabaně hodila klíč do kouta, daleko z dosahu. Uvědomila si těžký zápach toho místa, pach mužského těla smíšený s puchem zavřených zvířat a jejich výkalů, všechno promíšené s výpary z pícky.

Když se začala dusit, zmocnila se jí strnulost. Napnula se tak daleko, jak jen jí to řetězy dovolovaly, kolena neohrabaně pokrčená, pomalu a bolestivě otáčela hlavou. V podpaždí cho-

vala kus pečeného zvířete, jako by to bylo dítě.

Muž zůstal ležet, kde byl, a hleděl na ni bez hnutí. Konečně mu na mysli vytanulo její jméno a zavolal na ni. Pohledem se na okamžik setkal s jejím, ale spatřil výraz idiota. Oči se jí neovladatelně převracely.

S ústy otevřenými se Šokerandit začal kroutit ve snaze posadit se. Byl pevně přivázaný k pryčně. Ani nejdivočejší zápasy deliria, kdy mu v hypothalamu řádil helikovirus, nestačily, aby se mu podařilo přetrhat kožené řemeny, jež zajišťovaly zápěstí a kotníky.

Jak bezradně zápolil, spatřil vedle sebe mosazné kleště, takové, jaké se používají k vytahování kousků doruda rozžhaveného dřevěného uhlí z ohniště. To nářadí mu ale v jeho marné snaze zbavit se pout nebylo nic platné. Na chvíli usnul. Když se probudil, opět se snažil osvobodit se.

Volal. Nikdo za ním nepřijde. Strach z Tučné smrti byl příliš velký. Žena ležela téměř nehybně opřená o sloup. Mohl by do ní strčit nohou. Zvířata mečela, nepokojně se vrtěla na slámě v rohu. Zvířecí oči v šeru žlutě svítily.

Toress Lahl uvázala Šokerandita tak, že ležel obličejem dolů. Klouby pomalu opouštěla ztuhlost. Už dokázal otočit hlavu a rozhlédnout se. Prohlížel si popruhy hořejší pryčny. V polovině palandy byla umístěna dřevěná příčka, která celou strukturu zpevňovala. V příčce trčela zabodnutá dýka s dlouhou čepelí.

Minuty ubíhaly, zatímco Šokerandit s vyvrácenou hlavou hleděl na dýku. Rukojeť nebyla daleko, jenomže nemohl doufat, že by se mu podařilo chytit ji, když byl uvázaný takovým způsobem. Pochopil, že Toress Lahl ji tam připravila předtím, než podlehla nemoci. Proč ale?

Ucítil mosazné kleště; tlačily ho do boku. Okamžitě pochopil, co má udělat a také si uvědomil, jak je lékařka chytrá. Hadovitým pohybem těla se mu podařilo posunout kleště po pryčně, dokud je nebyl schopen uchopit koleny. Pak se téměř agonicky svíjel, aby kleštěmi uchycenými mezi pevně stisknutá kolena dosáhl na dýku. Pracoval na tom hodinu, dvě, potil se a sténal bolestí, až nakonec měl rukojeť dýky bezpečně zachycenou mezi mosaznými čelistmi. Pak už to byla jen záležitost času, než se mu podařilo uvolnit dýku z příčky.

Padla mu na stehna. Šokerandit odpočíval, dokud nenabral tolik síly, aby byl schopen posunout dýku po pryčně vzhůru. Konečně se mu podařilo chytit ji mezi zuby.

Následovala úmorná práce přeřezávání jednoho z kožených pout, ale nakonec se mu to přece jen podařilo. Jakmile měl jednu ruku volnou, byl schopen rychle se osvobodit. Ležel a prudce oddychoval. Nakonec vstal ze zapáchajícího lože.

Udělal krok či dva a slabostí se zhroutil k dřevěnému pilíři. Vkleče pozoroval tělo Toress Lahl, jeho pomalé, nepřirozené pohyby. Třebaže vlastní mysl mu připadala jako cizí, pochopil oddanost té ženy i to, jak na něj myslela, když cítila, že se sama stává obětí moru. V šílenství horečky by nikdy nebyl schopen dosáhnout takové koordinace pohybů, aby se mu podařilo získat dýku a osvobodit se. Bez dýky by naopak nebyl schopen uvolnit si pouta, když se zotavil.

Po chvíli odpočinku vstal a uvědomil si vlastní špinavé tělo. Byl jiný. Přežil Tučnou smrt a změnil se. Bolestivé křeče svalstva, kterým byl vystaven, sloužily k tomu, aby mu stlačily páteř; předpokládal, že je nyní o tři až čtyři palce menší. Zvrácená chuť do jídla způsobila, že na sobě nyní měl víc masa a tuku. Kdyby ho Toress Lahl nekrmila pečeným masem, v kritické fázi nemoci by byl zhltal cokoli, pokrývku z pryčny, vlastní výkaly, krysy. Neměl ponětí, kolik zvířat takto spolykal. V nevíře si ohmatával sudovitý hrudník. Byl nyní menší, kulatější, podsaditější člověk. Rozložení svaloviny prošlo radikálním přerozdělením.

Ale žil!

Prošel okem jehly a žil!

Bez ohledu na to, co to obnášelo, cokoli bylo lepší než smrt a rozklad. Zmocnil se ho pocit nádherného uvědomění života, neskutečné potěšení z oněch dříve nepozorovaných pohybů při dýchání, z potřeby živit se a vyměšovat, z lehkosti udělat prosté gesto nebo myslet obyčejnou myšlenku. Byl to pocit a moudrost, které nemohou zničit dokonce ani degradace a nepohodlí. A ve chvíli, kdy se takto radoval, prostupoval jím v tom smrdutém přístěnku neskutečný pocit zdraví.

Jako by byla odhrnuta záclona, znovu viděl scény ze svého mládí v horách Kharnabharu, u Velkého kola. Vzpomínal na

otce a matku. Opět si oživoval vlastní hrdinství na bitevním poli blízko Isturiachy. Všechno se k němu vrátilo jasné a zřetelné, jako by se to bylo přihodilo někomu jinému.

Znovu si vzpomněl, jak srazil k zemi Bandala Eith Lahla.

A zaplavil ho vděk, že ta vdova, kterou vzal do zajetí, ho nenechala umřít. Bylo to proto, že ji surově neznásilnil a nezbil? Nebo byla laskavost jejího konání zcela nezávislá na čemkoli, co udělal? Sklonil se, aby se na ni podíval, smutný, že ji vidí tak šedivou, tak strhanou. Podal jí maso, které jí leželo u nohou. Ukousla si plná ústa, ale nemohla žvýkat. To přijde později, až se šílenství rozvine naplno.

„Postarám se o tebe, „ slíbil jí. „Teď půjdu na palubu, kde se umyju a nadýchám se čerstvého vzduchu. „ Rameno mu krvácelo.

Jak dlouho to vlastně trvalo? Pomalu otevřel dveře. Loď byla plná skřípění, kajutní schůdky temné pohyblivými stíny.

Rozradostněný z nově nabyté lehkosti končetin, vyšel po kajutních schůdcích a rozhlédl se. Paluba byla prázdná. U kormidla nikdo nestál.

„Haló!“ zavolal. Nikdo mu neodpověděl, a přesto slyšel jakýsi divoký pohyb.

Vyplašený se rozběhl po palubě. Stále marně volal. U stěžně leželo polonahé tělo. Pohlédl na ně s hrůzou. Všechno maso z hrudníku a ramene bylo hrubě odsekáno a - och, ano, mohlo ho to napadnout - snědeno...

VII
Žlutě pruhovaná moucha

„Nebylo to tím, že by Ledokopec byl tak působivý, co se výšky nebo impozantnosti týkalo; ve skutečnosti, ve srovnání s množstvím kopců Sibornalu, nebyl víc než pouhým hrbolkem. Dominoval však svému plochému okolí, vnějším okrajům Askitoše. Samotnému Ledokopci vládl hrad, který ho velikostí takřka obklopoval.

Když vítr ze severu přinášel déšť, voda se shromažďovala na střechách, opevnění a pyšných věžích hradu a po krůpějích stékala na obyvatele Askitoše, jako by jim doručovala osobní pozdravení od samotného Oligarchy.

Jednou z výhod této vyvýšené pozice - pro Oligarchu a jeho Vnitřní komoru, pokud už ne pro nikoho jiného - byla skutečnost, že zprávy se do hradu dostávaly rychle: nejenom prostřednictvím proudu poslů, kteří se bez ustání lopotili po kluzkých dlažebních kamenech silnice na kopec, ale také systémem záblesků, odvysílaných heliografy z jiných vzdálených kopců. Celý Sibornal byl jakoby opásán řetězcem signalizačních stanic, hlavní informační arterií, dokonale a přesně shodnou s linií zeměpisné šířky, na které se nacházel Askitoš. Tak se k Oligarchovi - vždycky se předpokládalo, že existuje - dostaly i zprávy o uvítání poskytnutém vítězné armádě, která se přes Čals vracela do Koriantury.

Tato armáda se zastavila pod srázem, kde šíje Čals končila před a okrajem Sibornalu. Čekala, dokud ji nedohonili opozdilci.

Čekala tam dva dny. Ti, kteří zemřeli na mor, byli pohřbeni na místě. Jak muži, tak zvířata byli vyhublejší, než když se před téměř polovinou tenneru vydali na cestu z Isturiachy. Asperamanka si však udržel velení a morálka byla dobrá. Muži z jednotlivých oddílů očistili sami sebe i výzbroj, připravení na triumfální vstup do Uskutošku. Vojenská kapela vyleštila nástroje a procvičovala vojenské pochody. _yly rozvinuty zástavy regimentů.

To vše probíhalo za přítomnosti skrytých děl Oligarchovy První gardy.

Jakmile se Asperamankovi muži dali na pochod, jakmile byli na dostřel, Oligarchovo dělostřelectvo na ně zaútočilo. Parní děla začala dunět a k zemi se snášel déšť dělových koulí i kulek z ručních zbraní. Explodovaly první granáty.

Stateční muži padali k zemi. S nimi padali i yelkové. V ústech měli krev, obličeje v blátě. Ti, kteří mohli křičet, křičeli. Scenérie byla zahalená kouřem a gejzíry vymrštěné zeminy. Lidé pobíhali sem a tam, marně se snažili pochopit, co se děje, otupení šokem. Naleštěné hudební nástroje přestaly vyhrávat. Asperamanka křičel na trubače, aby zatroubil na ústup. Nebránili se; nevypálili na obranu na krajany ani jediný výstřel.

Ti, kteří to zrádné přepadení přežili, se skrývali jako divoká zvířata v divočině.

Mnozí oněměli šokem.

„Abro Hakmo Astab!“ alespoň to křičeli, zakázanou sibornalskou kletbu, kterou dokonce i vojáci váhali používat. Byl to výkřik vzdorovitosti vůči osudu.

Někteří přeživší ustoupili do větrem bičovaných zákoutí hor. Jiní se ztratili ve změti bažin. Další se znovu spojili, odhodlaní vrátit se přes travnatou pustinu a připojit se k těm, co zůstali v Isturiaše.

A Asperamanka? Používaje svůj výmluvný jazyk, snažil se jednotlivé skupinky mužů přesvědčit, aby se znovu zformovaly v oddíly. V odpověď mu začali nadávat. Jak důstojníci, tak obyčejní vojáci ztratili víru v autority. „Abro Hakmo Astab...!“ cedili mu mezi zuby do bouřkového obličeje.

Strašlivé okolnosti vyvolaly tu pradávnou kletbu zpátky na svět.

Skutečný význam byl ztracen v čase, stejně jako její původ. Zdvořilý výklad zněl, že se doporučuje pokálet obě slunce. Na severním kontinentu, schoulení pod chladným dechem Obtočnových oblastí, lidé touto kletbou spílali Azoiaxickému - a všem dalším bohům vzpomínaným nebo zapomenutým - jako by chtěli na svět svolat věčnou temnotu.

„Abro Hakmo Astab!“ - znesvěcení světla. Ti, kteří chrlili tato slova na Asperamanku, se pak odplížili. Asperamanka nevydal žádný další příkaz. Pod obočím se mu hromadilo hromobití. Přitáhl si plášť těsněji k tělu a začal se připravovat na vlastní

záchranu. Přesto jako muž církve cítil, jak mu ta pradávná kletba ztěžka leží v mysli. Vnímal ji jako rouhání proti vlastní osobě.

Tolik k informaci, která byla poslem doručena Oligarchovi usazenému na kamenném kopci v Askitoši. Tak se vládce všech lidí dozvěděl něco o důsledku hanebného přivítání Asperamankových oddílů v Koriantuře.

Oligarchův další krok vyžadoval maličko uvažování. Jakmile Vnitřní komora schválila další vyhlášku, putovaly do nejvzdálenějších končin země další plakáty. Oznamovaly, že morem nakažená armáda, která měla v úmyslu rozšířit na kontinentu nemoc a smrt, byla statečně zničena na samotných hranicích země. Ať to všichni oslaví tím, že budou pracovat ještě usilovněji.

A staří rybáři stáli v Koriantuře s rukama v bok, četli, co stálo psáno a říkali: „To je celý on, pořád jen ‚pracujte usilovněji'... Jak máme pracovat ještě víc, než pracujeme?" A shlukli se těsněji k sobě a úkosem se dívali, jak kolem nich pochodují na západ jednotky První gardy, hlasitě dupajíce v naleštěných holínkách.

Co se týkalo pozůstatků rozprášené armády v zemi nikoho, ty čekala další bitva.

Od doby, kdy před čtyřmi sty sedmdesáti devíti lety zemřel poslední C'Sarr Kampannlatu, sbírali fagoři síly. Dokonce ještě předtím, než se Freyr, ten obchodník se smrtí, rozvinul do nejplnější síly a pak znovu začal chřadnout, fagoří jednotky co do počtu narůstaly. Lidská vůle ovládnout je částečně zemřela spolu s C'Sarrem. Krotší Prvotní; kteří se podřídili existenci na planinách mezi Syny Freyru, poslali vzkaz válečnickým kontingentům ve Vysokém Nyktryhku. Zima ještě nezačala a po zemi se už volně pohybovali první fagorští nájezdníci.

Skupina Prvotních, jedoucích na kaidawech, se přes travnaté planiny, které byly tak nebezpečné pro lidi, mohla převalit jako vítr. Důvod byl prostý: stalun, gilota a kaidaw mohli jíst trávu a přežít na této stravě tam, kde by křehcí Synové Freyru strádali hlady.

Nicméně jednotky z Vysokého Nyktryhku se travnatým planinám před Sibornalem vyhýbaly, pokud je tam ovšem nelákal nějaký speciální zájem. V jejich bledých mozkových hmotách přetrvávala vzpomínka na strašlivou mouchu.

Ta vzpomínka - či spíš naprogramování než vzpomínka - jim říkala,že chladné krajiny Sibornalu jsou útočištěm much; především jedné mouchy. Tato moucha činila téměř nesnesitelnou existenci nesčetným stádům flambregů, která obývala planiny pod Obtočnovými oblastmi. Žlutě pruhovaná moucha žila na stádech flambregů a samička zabodávala kladélko do kůže zvířat. Tam se z nich vy líhly larvy, které vstoupily do krevního toku, aby nakonec vytvořily hnilobné kapsy pod kůží, odkud se připravovaly vyjít na svět. Larvy dorůstaly do velikosti mužského palce u nohy. Plně vzrostlé si prokousaly cestu hostitelovou kůží a vypadly na zem, aby se zakuklily.

Mohlo by se zdát, že tato žlutě pruhovaná hrůza neplnila jinou roli, než že měnila v peklo životy nebohých flambregů. Nebylo tomu tak. Žádné jiné zvíře by se do teritoria ovládaného žlutě pruhovanou mouchou neodvážilo; a tak nebylo království flambregů v průběhu normálního vývoje událostí nikdy spásáno jinými živočichy.

Přesto moucha zůstávala prokletím, metlou flambregů - kteří často jako šílení pádili podél největrnějších hřebenů bez ohledu na nebezpečí, v marném pokusu uniknout krutému osudu. Prvotní, kteří se z flambrega vyvinuli, si ve svých eotemporálních myslích uchovávali záznam o tomto žlutě pruhovaném utrpení a drželi se mimo hranice jeho impéria.

Rozprášená armáda, která se plahočila přes divočiny Čals, však pro prvotní „speciální“ zájem představovala. Jako smršť vyrazili s větrem o závod na cestu a se zásobami oštěpů a pušek se řítili na Syny Freyru.

Všechny, které potkali, pobili. Dokonce i ti fagoři, kteří sloužili v Asperamankově armádě, byli bez výčitek povražděni a jejich vnitřní orgány roztahány po krajině.

Některé skupiny mužů si zachovaly zdání podobnosti s vojenskými útvary. Zformovali se za povozy se zásobami a organizovaně pálili na nepřátele. Mnozí fagoři padli. Pak se nájezdníci na nějakou chvíli stáhli a pozorovali muže, jak jeden po druhém scházejí žízní a chladem. Poté zaútočili znovu. Neušetřili nikoho.

Pro vojáky bylo marné vzdávat se. Bojovali do posledního dechu nebo si vystřelili vlastní mozek. Možná i v jejich myslích

prodléval jakýsi druh rasové vzpomínky: že léto je vrcholem nadvlády člověka, kdy Freyr na obloze jasně září; a když pak přijde dlouhá zima, přes glóbus se naopak převalí Prvotní a ovládnou ho, tak jako tomu bylo kdysi, předtím, než se na světě objevili lidé. A tak se bez naděje bránili, aby bez pomoci zemřeli. Ženy umíraly také.

Ale někdy došla munice a tehdy fagoři, místo aby je všechny pozabíjeli, brali lidi do otroctví.

Třebaže Oligarcha o tom nevěděl, ukázalo se, že prvotní jsou jeho nejlepšími spojenci. Zničili všechno, co zbylo z kdysi velké Asperamankovy armády.

Ty fagorské jednotky, které žily v Sibornalu, vykazovaly méně válečného ducha. Sestávaly především z prvotních otroků, kteří uprchli pánům, nebo z fagorů z nížin, přivyklých generacím těžké práce a poslušnosti. Tito tvorové se v malých skupinách potulovali po krajině a ze všech sil se snažili vyhýbat lidským sídlištím.

Cokoli zranitelného, náležejícího k Synům Freyru, se samozřejmě stávalo cílem; jejich hluboko zakořeněný antagonismus nikdy nevymizel. Když jedna taková skupina spatřila u pobřeží brigu Nová doba, loď se pro ně stala předmětem podrobného zkoumání. Skupina sledovala loď unášenou podél bezútěšného lorajského pobřeží do západní části Zálivu pronásledování, kde končilo uskutské teritorium.

Tuto skupinu tvořilo osm gilot, filoka, tři stárnoucí staluni a mládě. Všichni kromě mláděte byli zbavení rohů. Měli s sebou jako nákladní zvíře yelka, naloženého jejich hlavním zdrojem potravy, pemmikanem, hustou ovesnou kaší. Byli ozbrojení.

Třebaže silný vítr z pevniny odháněl brigu na moře, pobřežní proud, tekoucí západním směrem, ji pomalu nesl blíž. Fagoři šli za ní; míli za neúnavnou mílí, a vzdálenost mezi nimi a lodí se zkracovala. Hluboko v bledých mozcích si byli jisti, že nastane čas, kdy se plavidla budou moci zmocnit a zničit je.

Viditelná aktivita na palubě byla nepatrná. Jedné noci zaznělo několik výstřelů. Jindy byl vidět muž, jak běží k zábradlí na pravoboku, pronásledován dvěma křičícími ženami, jimž se v rukou blýskaly nože. Muž se vrhl přes palubu, chvíli se snažil

plavat ke břehu a nakonec bez výkřiku utonul v chladném moři.

Směrem na západ se jako plovoucí labutě pohybovaly malé kry, vyplivnuté ze Zálivu pronásledování. Tu a tam narážely proti bokům Nové doby. Luterin Šokerandit je slyšel, když seděl v nuzném přístěnku, kde ležela Toress Lahl.

Zamkl dveře, ale zůstal ostražitě sedět uvnitř a v ruce svíral malý sekáček. Bulimie vyvolaná Tučnou smrtí učinila každého na palubě potenciálním nepřítelem. Sekáček používal jen občas, když sekal lodní trámy: Dřevo potřeboval k nakrmení malého ohně, na němž opékal kusy masa z posledního fhlebihta. Za dobu, kterou odhadoval na osm až devět dní, společně s Toress Lahl spolykali všechny čtyři dlouhonohé kozy.

Tučná smrt obvykle trvala zhruba týden. Do té doby byl napadený buď mrtvý nebo na cestě k uzdravení, psychicky bez úhony, ale fyzicky pozměněn. Díval se, jak žena před ním zápasí s nemocí a přitom tloustne. V urputné snaze osvobodit se z pout si Toress Lahl strhala šaty, často k tomu používajíc zuby. Rafala i po sloupu, ke kterému byla přivázaná. Ústa měla zhmožděná a krvácela. Díval se na ni s láskou.

Přišel čas, kdy byla schopná oplatit mu pohled. Usmála se. Několik hodin spala a pak jí bylo lépe. Prožívala onen nádherný pocit blaženosti, který se dostavoval u všech, kdo přežili Tučnou smrt.

Šokerandit ji odvázal a umyl ji hadříkem a slanou vodou z misky. Když se ji pokoušel postavit na nohy, políbila ho. Prohlížela si nahé tělo a plakala.

„Vypadám jako sud. Bývala jsem tak štíhlá.“

„To je přirozené. Podívej se na mě.“

Pohlédla na něj skrze slzy a dala se do smíchu.

Smáli se spolu. Obdivoval nádhernou stavbu jejího těla, dosud lesklého vodou, jak je otíral, krásu ženiných ramen, prsou, břicha, stehen.

„Toto jsou proporce nového světa, Luterine,“ řekla Toress Lahl; poprvé ji slyšel oslovit ho křestním jménem.

Rozhodil ruce tak prudce, až si odřel kotníky o palandu. „Jsem tak rád, že jsi přežila.“

„Protože ses o svou zajatkyni staral.“

Bylo tak přirozené obejmout ji, tak přirozené políbit ji na

zhmožděná ústa a klesnout s ní na podlahu, kde ještě nedávno zápasili s agonií. Nyní se potýkali se vzájemným sexuálním vzrušením.

„Už nejsi mou zajatkyní, Toress Lahl. Nyní jsme zajatci jeden druhého. Jsi první žena, kterou jsem kdy miloval. Vezmu tě s sebou do Šiveninku a odejdeme spolu do hor, kde žije můj otec. Uvidíš divy Velkého kola Kharnabharu."

Již začínala zapomínat, co se stalo, a odpověděla lhostejně.

„Dokonce i v Oldorandu jsme slyšeli o Velkém kole. Půjdu s tebou, když to říkáš. Ale teď... loď je velmi tichá. Neměli bychom se podívat, v jakém stavu jsou ostatní? Možná, že jsou všichni nemocní - Odim a jeho početná rodina i posádka."

„Počkej tady se mnou ještě chvíli." Ležel, ruce kolem Toressina těla, hleděl jí do tmavých očí, neochotný narušit kouzlo okamžiku. Tehdy ještě nebyl schopný rozlišovat mezi láskou a radostí z obnoveného zdraví.

„U nás v Oldorandu jsem byla lékařkou," vyhrkla. „Je mojí povinností starat se o nemocné." Odvrátila obličej.

„Kde se ta nemoc vzala? Od fagorů?"

„Od fagorů, jak se domnívám."

„Takže náš statečný kapitán mluvil pravdu. Naší armádě opravdu mělo být násilným způsobem zabráněno, aby se vrátila do Sibornalu a rozšířila tam nemoc; nákaza byla již mezi námi. To znamená, že ten Oligarchův příkaz byl spíš moudrý než zlý."

Toress Lahl zavrtěla hlavou. Pomalými pohyby, které ji očividně těšily, si začala česat vlasy a když hovořila, dívala se spíš do malého zrcátka než na něho. „To by bylo příliš jednoduché vysvětlení. To, co Oligarcha nařídil, bylo zcela špatné. Zničit život je vždycky zlé. To, co udělal, je možná nejenom zlé; může vyjít najevo, že to bylo zbytečné. Vím něco o nakažlivé povaze Tučné smrti - třebaže v důsledku faktu, že Tučná smrt je po většinu Velkého roku latentní, je obtížné studovat ji. Vědomost těžko získaná jednoho roku je do dalšího zapomenuta."

Očekával, že bude pokračovat, ale ona zmlkla. Odložila hřeben, ale dál si prohlížela obličej v zrcátku. Olízla si prst a uhladila si jím obočí.

„Dávej si pozor na to, co říkáš o Oligarchovi. Je moudřejší než my."

Otočila se a podívala se na něho. Jejich pohledy se střetly a ona s určitou známkou podráždění v hlase řekla: „Nemám toho tvého Oligarchu v úctě. Na rozdíl od Oligarchie skrývá Tučná smrt ve svém mechanismu prvek milosrdenství. Jsou to především velmi staří a velmi mladí, kdo na ni umírá: většina zdravých dospělých ji přežije - přes polovinu. Úspěšně se jim podaří projít metamorfózou, tak jako nám.“ Žertovně do něj strčila vlhkým prstem. „My, ve svých zavalitých tělech, představujeme budoucnost, Luterine.“

„A přesto polovina populace zemře... celá společenství budou zničena... Oligarcha nedovolí, aby k tomu v Sibornalu došlo. Podnikne účinná opatření -„

Udělala nesmlouvavé gesto. „Milosrdná stránka smrti poloviny populace se projeví v čase, kdy se nebude dařit úrodě a bude hrozit hladomor. Ti ostatní těžké časy přežijí a život půjde dál.“

Zasmál se. „Přískoky a záškuby...“

Zavrtěla hlavou, najednou jakoby netrpělivá. „Musíme se podívat, kdo na lodi přežil. To ticho se mi nelíbí.“

„Doufám, že budu moci poděkovat Eedapovi Mun Odimovi za jeho laskavost. „

„Věřím, že budeš.“

Stáli těsně u sebe v malé zatuchlé místnůstce a dívali se jeden na druhého ve skvrnitém světle pronikajícím okénkem. Šokerandit ji chtěl políbit, ale ona v posledním okamžiku ucukla. Pak vešli do chodbičky.

Tento výjev se mu měl vrátit mnohem později. Pak pochopí, co nepochopil nyní: kolik ze sebe samé před ním Toress Lahl skrývala. Fyzicky pro něj byla velmi žádoucí; ale její nezávislý postoj ho přitahoval mnohem víc, než si byl schopen uvědomit. Teprve až bude tato nezávislost nahlodána časem, mohou dospět ke skutečnému porozumění.

Náležité pochopení tohoto faktu se u Šokerandita stěží mohlo dostavit ve chvíli, kdy celý jeho světonázor byl založen na řadě nedorozumění, která mu bránila, ať se vydal kterýmkoli směrem, vyvíjet se emocionálně. Mezi ním a dospělostí stála jeho nevinnost.

Šokerandit šel první. Za kajutními schůdky chodba ústila do

hlavního lodního prostoru, kde se zabydleli Odimovi příbuzní. Přiložil ucho ke dveřím a uslyšel zevnitř kradmý pohyb. Z kajut po obou stranách chodby nebylo slyšet nic než ticho. Jednou zkusil vzít za kliku a zaklepat; bylo zamčeno a neozvala se žádná odpověď.

Když se vynořil na palubu, s Toress Lahl v patách, do úkrytů se před nimi jako šílení rozběhli tři nazí muži. Pod zadním stěžněm nechali ležet ženské tělo s nohama roztaženýma. Bylo částečně roztrhané. Toress Lahl na ně pohlédla.

„Hodíme ji přes palubu," navrhl Šokerandit.

„Ne. Ta žena je mrtvá. Necháme ji tady. Ať se jejím masem nakrmí živí."

Obrátili pozornost k celkové situaci na Nové době. Loď, jak jim smysly napověděly, se již nepohybovala. Oceánské proudy ji pomalu odnesly ke břehu, kde ji vyvrhly na mělčinu. Nová doba nyní byla polapena na konečku písčitého jazyka, obloukem vypláznutého z pevniny.

Za zádí se nakupil malý shluk ledových ker. Z přídě se snadno dalo vyskočit přes bok lodi a vyjít na břeh, aniž by si člověk smočil nohu. Strážci téhle kupky písku byly dvě velké skály, jedna vyšší než stěžně lodi, které stály na břehu a odchylovaly oceánské přílivy. Pravděpodobně byly na to místo vyvrženy nějakou pradávnou vulkanickou explozí, třebaže žádný tak dramatický rys jako sopka ve vnitrozemí vidět nebyl. Pobřeží nabízelo výhled jen na nízké útesy, tak rozeklané, že by mohly být starou zdí částečně zničenou dělovou palbou, a za útesy pak na hořčicově zbarvené slatiny, ze kterých vál chladný vítr, jenž jim vháněl slzy do očí.

Šokerandit zamrkal, aby se zbavil slz, a znovu pohlédl k větší skále. Byl si jistý, že u ní zahlédl pohyb. Během okamžiku se objevili dva fagoři; kráčeli svou podivnou bezkloubou chůzí od břehu. Bylo zřejmé, že jdou naproti skupině čtyř svých druhů, kteří se zhmotnili za výběžkem a vlekli mrtvolu jakéhosi zvířete. Zpoza skály vyšli další fagoři, aby lovce přivítali.

Původní skupina třinácti Prvotních se toho rána setkala s druhou, větší skupinou, také složenou z uprchlých otroků a ze čtyř fagorů, kteří sloužili jako dopravní zvířata v Oligarchově vojsku. Celkem nyní skupina čítala třicet šest fagorů. V rozsed-

lině na pevninské straně skály měli rozdělaný oheň, na kterém si hodlali upéct flambrega, kterého skolili oštěpy lovci.

Toress Lahl pohlédla na Šokerandita se strachem v očích.

„Zaútočí na nás?“

„Mají pozoruhodný odpor vůči vodě, ale mohli by se sem snadno dostat po tom písčitém výběžku a vylézt na palubu. Raději bychom se měli podívat po nějakých zdravých členech posádky, a to rychle.“

„Byli jsme první, koho Tučná smrt skolila, a tak jsme zřejmě první, kdo se uzdravil.“

„Musíme se podívat, zda tu nejsou nějaké zbraně, kterými bychom loď mohli bránit.“

Prohlídka lodi je vyděsila. Briga se stala jatkami. Moru neunikl nikdo. Ti, kteří sami sebe zamkli v kajutách, nemoci podlehli a v některých případech zemřeli osamocení. Tam, kde se spolu zamkli dva nebo tři společně, byl ten, u kterého se objevily první symptomy, zavražděn. Byla zabita a snědena všechna zvířata na palubě a o jejich zbytky se bojovalo. V prostoru, kde dříve přebývala Odimova rodina, zavládl kanibalismus. Z dvaceti tří členů rodiny jich osmnáct již bylo mrtvých, zabitých převážně příbuznými. Z pěti zbývajících tři dosud trpěli šílenstvím nemoci a prchali, když na ně zavolali. Dvě mladé ženy byly schopné mluvit; prodělaly plnou metamorfózu. Toress Lahl je odvedla do bezpečí přístěnku, kde se předtím schovávala s Šokeranditem.

Dvířka do příbytků posádky byla zamčená. Zdola se ozývaly zvířecí zvuky a podivné prozpěvování, donekonečna monotónně intonující

Viděl svojí pěkné dívky odříznutý kus
Och, a teď to dál před očima má...
Och, a teď to dál před očima má.. . „

Ve skříni na zásoby objevili těla Besi Besamitikahl a staré babičky. Besi ležela s očima upřenýma ke stropu a se zmateným výrazem, který jí na obličeji ztuhl. Obě byly mrtvé.

V předním lodním prostoru narazili na jakési robustní krychlovité bedny, které zůstaly během katastrofy, jež se přehnala lodí, nedotčeny.

„Prosím, ať v nich jsou zbraně,“ zvolal Šokerandit. Otevřel

nejbližší bednu a vytáhl z ní jakýsi pytel. V něm, každý kousek zabalený do hedvábného papíru, byl kompletní jídelní servis z nejjemnějšího porcelánu, ozdobený milými domácími výjevy. Další bedny také obsahovaly spousty porcelánu, toho nejlepšího, jaký Odim vyvážel. Byly to Odimovy dary pro jeho bratra v Šiveninku.

„Tohle fagory nezastaví," řekla Toress Lahl, napolo se smíchem. „Něco ale musí."

Čas jako by se zastavil, když bloudili zakrvácenou lodí. Protože bylo malé léto, hodiny denního svitu Batalixu byly velmi dlouhé. Freyr zřídkakdy stál nad obzorem, zřídkakdy vysoko. Bez ustání foukal chladný vítr. Jednou přinesl zvuk podobný zahřmění.

Po hromobití následovalo ticho. Bylo slyšet jenom monotónní pleskání mořských vln na břeh a občasné klepnutí malé kry o dřevěný trup lodi. Pak se znovu ozvalo zadunění, tentokrát zřetelné a souvislé. Šokerandit a Toress Lahl se podívali jeden na druhého, zmatení, neschopní představit si, co by ten zvuk mohl znamenat. Fagoři mu porozuměli bez přemýšlení. Pro ně byl hluk stáda flambregů, kteří se řítili krajinou, nezaměnitelný.

Flambregové žili v milionových stádech pod okraji polárního pásma ledu v Loraji. Ze všech zemí Sibornalu jim vyhovoval nejvíce, protože nabízel členité území s rozsáhlými lesy odolných eldawonových stromů a krajinu nízkých zvlněných kopců a jezer. Flambregové, na rozdíl od yelků, byli mírně masožraví a rádi pozřeli i plazy či ptáky, když na ně narazili. Ovšem hlavní potravu tvořily lišejníky, houby a trávy, doplněné kůrou. Flambregové také jedli mech. Primitivní kmeny Loraje, které je lovily, jej nazývali mech flambregů, a byl pro jiné živočichy nestravitelný. Mech obsahoval mastnou kyselinu, která buněčné membrány zvířat chránila před účinky chladu a umožňovala buňkám nepřetržitě fungovat i při nízkých teplotách.

Stádo o více než dvou milionech kusů se blížilo k pobřeží. Mnohá lorajská stáda byla i několikanásobně početnější. Toto stádo se vynořilo z eldawonového lesa a nyní pádilo téměř rovnoběžně s mořským břehem. Země se chvěla pod údery kopyt.

Fagoři na břehu vypadali znepokojeně. Přestali připravovat jídlo. Chodili sem a tam, prohlíželi obzor a projevovali jakoby

lidskou nejistotu.

Měli na vybranou ze dvou únikových cest. Buď mohli vyšplhat na vrchol skály o velikosti domu, nebo zaútočit na loď a zmocnit se jí. Každá z obou alternativ by je zachránila před rozdupáním.

Stádo mělo živoucí doprovod. Nad rameny zvířat letělo mračno komárů, soustředěných na úkol získat krev ze zarostlých nozder flambregů. Komáři byli také nepřáteli pruhované mouchy; ta byla velká jako vosí královna. Jedna tato moucha se odvážila vylétnout do volného prostoru. Objevila se jakoby odnikud a hladce přistála mezi očima jednoho z fagorů. Byla to žlutě pruhovaná moucha.

Skupina Prvotních propadla netypické panice. Jedinec, na jehož obličej moucha slétla, se otočil a plnou rychlostí se rozběhl hlavou proti skále. Mouchu úderem rozmáčkl a sám zůstal ležet v bezvědomí.

Zbytek skupiny se shlukl, aby se poradili, co dělat. Někteří z nově přibyvších s sebou přinesli malý, scvrklý předmět, předka ve stadiu ukončení. Tato seschlá podobizna jich samotných, tento proslavený a od molů prožraný pra-prastalun, třebaže takřka celý změněný v keratin, se stále nalézal ještě stupínek či dva od stavu nebytí. Jakási slabá jiskřička v něm stále mohla posloužit k tomu, aby dokázala koordinovat pokusy potomků o rozumné jednání. Jejich lebky opouštělo vědomé myšlení. Komunikovali vnitřním hlasem. Myšlenkové proudy bledých mozkových hmot vstupovaly do stadia ukončení.

Z krajiny naprosté běloby se vynořil duch. Nebyl větší než sněžný králík. Fagor, jehož předkem duch byl, vnitřním hlasem pronesl: „Ó, svatý předku, jenž se nyní sjednocuješ se zemí, vidíš nás zde nalézat se ve vážném nebezpečí, na okraji tonoucího světa. Zvířata-jimiž-jsme-byli běží na nás a zašlapou nás. Posil naše paže, odveď nás od nebezpečí.“

Keratinová figurka jim do myslí vysílala obrazy, které prvotní dobře znali; obrazy následovaly rychle jeden za druhým. Obrazy Obtočnových oblastí s ledem, bažinami i chmurnými odolnými lesy, a obrazy nezdolného života, který tam existoval, ano, dokonce i tady, na okraji pásma ledu. Obrazy ledové čepičky - tehdy mnohem větší, protože Batalix kraloval obloze sám. Ob-

razy lovených tvorů, kteří se ukrývali v jeskyních a navazovali spojenectví s oním nemyslícím duchem zvaným oheň. Obrazy pokorných Jiných přijatých za domácí zvířata. Děsivé obrazy řvoucího Freyru, který sestupoval jako černě tečkovaný netvor po vzdušných pásech podoben obrovitému pavoučímu tvaru, a ten pohled je mrazil až do morku kostí. Viděli ústup nádherného T'Sehn-Hrru, kdysi stříbrně zářícího na průzračné obloze. Viděli Jiné, jak se mění se v Syny Freyru a odnášejí si toho „bezduchého ducha" na ramenou. Viděli mnoho, mnoho prvotních umírat, v záplavách, v žáru, v bitvách se Syny Freyru, co mají čela jako opice.

„Jděte rychle, pamatujte na nepřátele. Ustupte do bezpečí dřevěné věci jež plove na tonoucím světě a zabte všechny Syny Freyru. Tam zůstaňte v bezpečí před běžícími Zvířaty-kterými-jsme-byli. Buďte chrabří. Buďte velcí. Držte rohy vzpřímené!"

Slabý hlásek se vzdálil za hranice vědění. Poděkovali velkému pra-prastalunovi hlubokým zachrčením hrdel.

Uposlechnou jeho slova. Protože ten hlas byl jeho a ten hlas byl jejich a není mezi nimi rozdílu. Čas a názor neměly v jejich bledých mozkových hmotách místo.

Pomalu postupovali k uvízlé lodi.

Byla to pro ně cizí, nepřátelská věc. Z moře vždycky měli hrůzu.

Voda je pohlcovala a hubila. Loď se rýsovala na pozadí žhnoucí oranžové záře Freyruj vynořil se těsně nad obzorem, připraven vyskočit z úkrytu ve stejně hladovém moři.

Třímali oštěpy a váhavými kroky se blížili k Nové době.

Pod chodidly jim křupal písek. Po celou dobu stříhali ušima a naslouchali hromobití přibližujícího se stáda.

Ze západu připlouvaly kry, ne vyšší než mládě, které kráčelo vedle své giloty. Některé kry lnuly k bokům lodi; jiné, jakoby nadány tajuplnou vůlí, opisovaly pomalé, složité obrazce na nehybné hladině, v šerém světle průzračné, jako by ve vodě prodlévaly ve vlastním stadiu ukončení.

Jak se písčitý výběžek zužoval, skupina Prvotních musela zúžit čelo zástupu. Nakonec šli po šíji jen dva staluni, kteří vedli všechny ostatní. Nad nimi se nehybně tyčila loď.

Pod nohama stalunů začaly praskat a pukat jakési věci. Po-

koušeli se zastavit, ale ti za nimi je tlačili dopředu. Další pukání a praskání. Když pohlédli na zem, viděli pod svými chodidly tenké bílé střepy a bílé věci; táhly se od místa, kde byli, až k trupu lodi.

„Je tady led a je praskající," řekli jeden druhému, používajíce přítomný průběhový čas rodného. „Vraťme se, nebo spadneme do tonoucího světa."

„Musíme zabít Syny Freyru, jak nám jest řečeno. Jděte dál."

„Nemůžeme to udělat, když je tu tonoucí svět, který je chrání."

„Jděte zpátky. Držte rohy vzpřímené."

Skrčeni za zábradlím Nové doby, dívali se Luterin Šokerandit a Toress Lahl, jak se nepřátelé šourají zpátky na břeh a hledají úkryt u skály.

„Možná se vrátí. Musíme loď co nejdříve dostat na vodu." „Podíváme se, kolik mužů z posádky to přežilo."

„Než opustíme pobřeží, měli bychom zabít nějaké flambregy, pokud se dostanou na dostřel," navrhla Toress Lahl. „Jinak budeme všichni hladovět."

Znepokojeně se podívali jeden na druhého. Hlavami jim prolétla myšlenka, že se plaví s nákladem mrtvých a šílených.

Stoupli si zády k hlavnímu stěžni a společně vykřikli; výkřik se převalil přes pustiny vod a země. Po chvíli se ozval výkřik v odpověď.

Zavolali znovu.

Z příďové nástavby se vrávoravým krokem vynořil muž. Prošel metamorfózou a měl typickou sudovitou postavu přeživšího. Šaty mu padly špatně, kdysi kostnatý obličej byl nyní široký a měl podivně napjatý vzhled. Stěží v něm poznali Harbina Fašnalgida.

„Jsem rád, že jsi naživu," zamířil k němu Šokerandit.

Změněný Fašnalgid varovně natáhl ruku před sebe a ztěžka se posadil na palubu. „Nepřibližuj se ke mně," zasténal. Složil obličej do dlaní.

„Pokud jsi v pořádku, potřebujeme, abys nám pomohl dostat loď a moře, „ snažil se mu vysvětlit Šokerandit.

Kapitán se zasmál, aniž by vzhlédl. Šokerandit si všiml, že na rukou a šatech má zaschlou krev.

„Nech ho, ať se z toho vzpamatuje," řekla Toress Lahl. Při této poznámce se Fašnalgid drsně zachechtal a začal na ně křičet: „'Nech ho, ať se vzpamatuje!' Jak se z toho člověk může vzpamatovat? Proč by se vůbec měl vzpamatovávat... během posledních pár dní jsem jedl syrové arangy - ano, a zabil jsem člověka, abych je mohl jíst... Střeva, všechno... a teď jsem zjistil, že Besi je mrtvá. Besi, ta nejdražší, nejlepší dívka, jaká kdy žila... Proč bych se z toho měl vzpamatovat? Chci být mrtvý."

„Brzy se budeš cítit lépe," uklidňovala ho Toress Lahl. „Vždyť jsi ji sotva znal. „

„Besi je mně moc líto," ozval se Šokerandit. „Jenomže my teď musíme dostat loď na volné moře."

Fašnalgid na něj upřel nenávistný pohled. „To je pro tebe typické, ty proklatý konformisto! Bez ohledu na to, co se stane, dělej, co bys měl dělat. Co se mě týče, ať si loď třeba shnije."

„Ty jsi opilý, Harbine!" Cítil se té zubožené postavě morálně nadřazený.

„Besi je mrtvá. Na čem jiném záleží?" Natáhl se na palubu. Toress Lahl pokynula Šokeranditovi. Opatrně odešli.

Vzali si požární sekyrky, aby se dostali do kajut, a zamířili do podpalubí.

Když Šokerandit došel k patě palubních schůdků, vrhl se po něm nahý muž. Srazil Šokerandita na koleno a chytil ho pod krkem. Útočník - jeden z Odimových příbuzných - cenil zuby a vypadal spíš jako šílené zvíře než jako lidská bytost. Drápal se po Šokeranditovi, aniž dokázal vést útok cíleně a přemoci ho. Šokerandit vrazil muži dva prsty do očí, natáhl ruku a prudce ho udeřil. Když muž začal padat, kopl ho do břicha, skočil na něj a přitlačil ho k zemi.

„Co s ním budeme dělat? Hodíme ho fagorům?"

„Svážeme ho a necháme v kajutě."

„Nehodlám nic riskovat." Vzal sekyrku, kterou předtím upustil, a uhodil muže topůrkem do spánku. Muž upadl do bezvědomí.

Přišli ke kapitánově kajutě na zádi. Topůrky seker rozbili zámek a vpadli dovnitř. Ocitli se v pohodlně zařízené ubytovací kabině s okénky nad hladinou vody.

Vylekali se. Zády k oknu tam seděl muž, držel starobylou

mušketu se zvonovým hledím a mířil na ně.

„Nestřílej," řekl Šokerandit. „Nechceme ti ublížit."

Muž vstal a sklonil ústí zbraně.

„Kdybyste byli šílení, vystřelil bych vám mozky z hlavy."

Byl zavalitý a ještě si na to očividně nestačil zvyknout. Překonal Tučnou smrt. Poznali v něm kapitána. Jeho důstojníci leželi s rukama svázanýma po kajutě. Někteří měli v ústech roubíky.

„Takto tady spolu válčíme," ukázal kapitán. „Naštěstí jsem byl první, kdo se z toho dostal, a ztratili jsme jenom jednoho druha - pro potravinové účely, řekl bych, prominete-li mi ten výraz. Dalších pár hodin a moji důstojníci se budou znovu moci pustit do práce."

„V tom případě je teď můžeš na chvíli opustit a porozhlédnout se po zbytku lodi," řekl Šokerandit naléhavě. „Uvízli jsme na mělčině a hrozí nám nebezpečí od fagorů na břehu."

„Jak se daří mistru Eedapovi Mun Odimovi?" zeptal se kapitán, když je provázel z kajuty, mušketu v podpaždí.

„Odima jsme zatím nenašli."

Nalezli ho později. Když Odim cítil, že se ho zmocňuje první nápor horečky, sám sebe zamkl v kajutě se zásobou vody, sušených ryb a lodních sucharů. Byl nyní o několik palců menší a mnohem kulatější než předtím. Jeho charakteristický vzpřímený postoj se vytratil. Volně na něm visel námořnický oděv, protože vlastní šaty mu nyní byly příliš malé. S mrkáním vyšel na palubu - jako přezimující medvěd z jeskyně. Když ho zdravili, zamračeně se rozhlížel. Šokerandit k němu pomalu zamířil, dobře si vědom toho, že to on byl zdrojem přenosu nákazy Tučné smrti na celé osazenstvo lodi. Plaše Odimovi připomněl svoje jméno.

Odim ho ignoroval, přešel k zábradlí a ukázal přes bok lodi. Když promluvil, zajíkal se hněvem.

„Podívejte se na to barbarství! Nějaký mizera naházel moje nejlepší talíře přes palubu. To je zvěrstvo! Jenom proto, že na lodi řádí nemoc, neopravňuje to nikoho k tomu, aby... Kdo to udělal? Chci to vědět. Ten provinilec se se mnou na jedné lodi plavit nebude." „Nu..." špitla Toress Lahl.

„Ehm..." utrousil Šokerandit. Sebral odvahu: „Pane, musím se přiznat, že jsem to udělal já. Před časem nás napadli fagoři."

Ukázal na břeh, kde u skály byli vidět fagoři.

„Na fagory se střílí, neháží se po nich talíře, ty pitomče," vyprskl Odim. Snažil se udržet hněv na uzdě. „Byl jsi šílený - taková je tvoje výmluva?"

„Na lodi nejsou žádné zbraně, kterými bychom se mohli bránit. Viděli jsme, že fagoři na nás chtějí zaútočit - udělají to znovu, pokud propadnou zoufalství. Naházel jsem talíře přes palubu schválně, aby pokryly písečný výběžek. Jak jsem doufal, ty bestie si myslely, že jdou po tenkém ledě, a odešly. Mrzí mě, co jsem provedl s tvým porcelánem, ale zachránil jsem tím loď."

Odim neodpověděl. Upíral zrak do dálky. Pak z kapsy vytáhl malý černý notýsek a začal jím listovat. „Ten porcelán by v Šiveninku stál tisíc sibů," řekl tiše, vrhaje na ně kradmé pohledy.

„Zachránil ostatní porcelán na lodi," namítla Toress Lahl. „Všechny ostatní talíře jsou nedotčené. Jak se daří zbytku tvé rodiny?"

Mumlaje si cosi pro sebe, Odim si tužkou zapsal do notýsku nějakou poznámku. „Možná dokonce ještě víc než tisíc. . . Pěkně ti děkuji. . . říkám si, kdy se takový jemný porcelán bude znovu vyrábět? Pravděpodobně už vůbec ne až do jara příštího Velkého roku, za mnoho století v budoucnosti. Proč by na tom komukoli z nás mělo záležet?"

Zmateně se otočil, aby si potřásl rukou s Šokeranditem, zatímco pohled upíral kamsi jinam. „Patří ti můj vděk za to, že jsi zachránil loď."

„Nyní se budeme opět moci vydat na cestu," řekl kapitán.

Dunění stáda flambregů bylo stále hlasitější. Otočili se, aby se podívali, jak se zvířata hrnou kolem, ne dál než míli od nich do vnitrozemí. Odim bez povšimnutí zmizel.

Teprve později zjistili důvod jeho mírně excentrického chování. Nebyla to jenom smrt milované Besi, co Odima rmoutilo. Z jeho tří dětí přežil řádění Tučné smrti jenom nejstarší chlapec, Kenigg. Manželka byla také mrtvá. Kromě hlavy, trupu a hromady kostí z ní nalezli jen málo.

Loď nebyla schopná plavby ještě dalších pár hodin. S kapitánem a částí posádky, která už byla opět na nohou, se snažili ze všech sil uvést loď do pořádku. Ti, kterým bylo dosud zle, byli uloženi tak pohodlně, jak jen to šlo, do nouzového lazaretu

v jedné z kajut. Zraněné ošetřili. Ty, kteří se zotavovali, vyvedli na čerstvý vzduch. Mrtvézabalili do pokrývek a položili do řady na horní palubu. Počet mrtvol dosáhl dvaceti osmi. Přeživších bylo celkem dvacet jedna, včetně kapitána a jedenácti členů posádky.

Když zjistili ztráty a obnovili pořádek, ti zdraví odsloužili bohoslužbu díkůvzdání za přežití bohu Azoiaxickému, který řídí veškeré dění.

Ve své nevinné víře nechápali, že spletitá záležitost jejich přežití leží mimo schopnosti jakéhokoli místního božstva.

Helikonie v tomto třetím období jako by se vracela k původním podmínkám, v jakých existovala v dobách, než bylo rodičovské slunce Batalix uchváceno gravitačním polem veleobra typu A. Planeta tehdy hostila pozoruhodný počet druhů, odlišných co do velikosti od virů k velrybám, ale chyběly takové úrovně energie či složitosti, které by podporovaly bytosti s takovou intenzitou buněčného uspořádání, jež tvoří stavební kameny pro vyšší mentální funkce - myšlení, dedukce, perceptivní funkce související s plně rozvinutým vědomím. Prvotní byli v tomto ohledu nejzazším počinem Helikonie.

Prvotní tedy byli součástí integrovaného životního systému helikonské biosféry. Jednou z funkcí tohoto systematického *gestalt* - který, což je potřeba říci, si jeho jednotlivé součásti naprosto neuvědomovaly - bylo udržovat optimální podmínky pro přežití všech. Tak jako žlutě pruhovaná moucha nemohla žít bez flambregů, tak v konečném důsledku flambreg nemohl žít bez žlutě pruhované mouchy. Veškerý život vzájemně závisel.

Uchvácení Batalixu veleobrem bylo pro helikonský život jenom událostí prvořadého významu, nikoli však katastrofou, třebaže je mnoho kmenů a mnoho jednotlivců nepřežilo. Dopad na biosféru byl natolik pozvolný, že jej vydržela. Planeta se dokázala o sebe postarat.

Ztratila měsíc, ale její vlastní vitální procesy pokračovaly i během přeměn, které přinášely bouře a vichřice, rozpoutané po stovky let.

Zuřivá tvorba vysoko energetické radiace z nového slunce napáchala víc škody. Zahubila další kmeny, zatímco jiné přežívaly jen v důsledku genetických mutací. Mezi novými druhy byly

některé, které se v evolučním pojetí vyvíjely narychlo; přežívaly v novém prostředí jenom za určitou cenu, kterou musely platit. Mořské assatassi, které se rodily jako larvy z rozkládajících se těl vlastních rodičů; yelkové a biyelkové, nekrogeni, kteří připomínali savce, ale scházely jim dělohy, a lidská rasa; ti všichni patřili mezi nové tvory, kteří se v energeticky bohatých podmínkách, jež nastaly zhruba osm milionů let před současností, začali o překot množit.

Noví tvorové byli produkty biosférického úsilí o jednotu a vpadli do něj v čase maximální změny. Před ulovením planety Freyrem obsahovala helikonská atmosféra velké množství kysličníku uhličitého, který chránil život na planetě skleníkovým efektem a produkoval mírné teploty kolem -7 DC. Po uchvácení bylo množství atmosférického kysličníku uhličitého značně zredukováno. Část se ho v periastronu sloučila s vodou a vytvořila uhličitanové skály. Množství kyslíku se zvýšilo na úroveň vyhovující novým tvorům: lidé nemohli tak jako fagoři žít v Nyktryhku chudém na kyslík. V mořích vedla větší koncentrace makromolekul k vystupňované aktivitě po celé délce potravinového řetězce. Všechny tyto nové parametry se projevovaly v rámci regulačních funkcí helikonské biosféry.

Lidé, jako nejsložitější životní forma, byli nejzranitelnější. Mohli by však proti této myšlence mít námitky, protože jejich životy vpravdě nebyly ničím víc než jen součástí rovnováhy planety, na kterou patřili. V tomto ohledu se nelišili od ryb, hub nebo fagorů.

Aby lidé mohli v helikonských extrémech fungovat s optimální výkonností, vyvinul evoluční tlak systém regulace počtu populace. Vektorem pleomorfního helikoviru byl druh členovce - klíště, které se pohotově přesouvalo z fagora na člověka. Virus byl endemický během dvou období Velkého roku, s menšími epicykly mezi těmito obdobími. Tyto dvě pandemie byly známy pod názvy Kostní horečka a Tučná smrt.

Sexuální dvoupohlavnost byla zanedbatelná; avšak obě pohlaví vykazovala sezónní dvoutvarost. Dalo by se říci, že muži i ženy vážili během celého Velkého roku v průměru sto dvanáct liber. Jaro a podzim však přinášely dramatické proměny.

Ti, co přežili jarní nápor kostní horečky, zhubli na devadesát

šest liber, a těm, co byli přivyklí na starý způsob nazírání, připadali vychrtlí. Tato snížená tělesná váha byla dědičným faktorem. Přetrvávala několik generací jako životně důležitý rys přežití během narůstajících teplot. Tento efekt se ale pozvolna vytrácel, dokud populace opět nedosáhla průměrné váhy sto dvanácti liber.

S přibližující se zimou se virus vrátil, částečně poslušen žlázových signálů. Ti, co přežili útok Tučné smrti, se co do objemu zvětšili; místo aby zhubli, nabrali v průměru kolem padesáti procent tělesné váhy. Po pár generací populace vážila v průměru sto šedesát osm liber. Z ektogeneze jednoho extrému se proměnili v ektogenezi druhého.

Tento patologický proces tvořil v procesu zachování lidské rasy vitální funkci; s vedlejším účinkem, který prospíval celé biosféře. Tak jako zvyšující se energetická kvóta jarní planety vyžadovala pro efektivní systematické fungování mnohem víc rozmanité biomasy, tak stále nižší energetická kvóta zimy vyžadovala pokles celkového objemu biomasy. Virus snížil stav lidské populace tak, aby odpovídala celkové organizaci potravinového řetězce biosféry.

Lidská existence byla bez viru nemožná, stejně jako by stáda flambregů s konečnou platností přestala existovat, nebýt prokletí žlutě pruhované mouchy.

Virus ničil. Byla to však životodárná destrukce.

VIII Znásilnění matky

Z pobřeží vanul ostrý vítr. Mraky se rozdělily a odhalily na obloze Batalix. Moře jiskřilo a vyvrhovalo pěnu, tvořenou jakoby nejjemnější perletí. Nová doba uháněla západo-jihozápadním směrem, v ráhnoví hrál vítr.

Podél lorajského pobřeží stály na severu Podzimní paláce, natěsnané terasami k sobě. Jejich kameny věznily sny dávno zapomenutých panovníků, a samy budovy se táhly podél pobřeží do dálky a času. Podle legendy kdysi žil za těmito svatými zdmi král Denniss. Od časů vzniku paláce - jako nějaký bezvýchodný lidský vztah - nebyly nikdy plně zalidněny ani kompletně vylidněny. Ukázalo se, že jsou příliš grandiózní jak pro ty, kdo je vytvořili, tak pro ty, kdo po nich následovali. Přesto se stále používaly, dlouho poté, co byl jeden podzim Velkého roku svědkem vztyčení jejich věží nad granitové pobřeží. Lidské bytosti - celé kmeny bytostí - v nich žily jako ptáci pod zanedbávanými okapy.

V Podzimních palácích přebývali také učenci, které vždy přitahuje minulost. Pro ně byly Paláce největším archeologickým nalezištěm na světě, a zborcená sklepení hlavními kořeny k poznáni předchozích věků člověka. A jaká to byla sklepení! Změti téměř nekonečné hloubky se táhly hluboko do kamene, jako by chtěly vysát teplo ze samotného srdce Helikonie. Hodně se toho dalo vyčíst z kamene a jílu, střepů z hrnců, zbytků listů ze zmizelých stromů, lebek, které se daly měřit, zubů, které zapadaly do čelistí, ze smetišť, zbraní téměř rozpadlých v rez... byla tam celá historie planety, trpělivě čekala na interpretaci, a přesto se zoufale nalézala mimo kompletní porozumění – jako zmizelý lidský život.

Paláce stály, bledé vzdáleností, daleko na pravoboku Nové doby, která kolem nich uháněla.

Ztenčená posádka občas zpozorovala jiné lodě. Když se plavili kolem přístavu Ijivibir, míjeli flotily sleďařských korábů, které v těchto vodách lovily. Dál na moři bylo možné občas zahlédnout válečnou loď; to jim připomnělo, že dosud panuje spor mezi Uskutoškem a Bribahrem. Nikdo je neobtěžoval, ba do-

konce jim ani nesignalizoval. Kolem plavidla dováděli lední delfíni.

Za Clusitem kapitán vydal příkaz zamířit k pobřeží. Dobře tyto vody znal a rozhodl se zásobit loď potravinami, než se vydají na poslední část plavby k šiveninskému přístavu Rivenjk. Pasažéři sice pochybovali, zda je moudré vydat se na břeh po nedávném setkání s tlupou fagorů, ale on je znovu a znovu ujišťoval, že se jim nemůže nic stát.

Tato část Loraje ležela v severním tropickém pásmu, stále úrodném. Za pobřežím se prostírala blyštivá krajina lesů, jezer, řek a bažin, jen řídce obydlená člověkem. Za tímto územím rostly prastaré eldawonové a kaspiarnové hvozdy; táhly se kam až oko dohlédlo, daleko na sever k pásmu ledu.

Na břehu se vyhřívali helmicovití tuleni, kteří řvali jakoby na pozdrav, když mezi nimi pasažéři a posádka Nové doby procházeli. A když byli ubíjeni k smrti, nekladli žádný odpor. Muži je zabíje:H vesly. Museli tvora zasáhnout pod čelist do zranitelné části krku. ‚Se zablokovanými vzduchovými cestami tuleň zemřel zadušením, což nějakou chvíli trvalo. Pasažéři odvraceli pohled, zatímco tuleni se převraceli v agonii. Jejich druhové se jim často snažili pomoci, žalostně kvílejíce.

Hlavy tuleňů pokrývalo cosi na způsob helmy. Tato helma byla adaptací rohů, protože v dávné minulosti byli tuleni suchozemskými zvířaty, zahnanými do oceánů chladem Zimy Weyru. Tyto helmy chránily tvorům uši, oči a lebku.

Zatímco.skupina lidí odvracela oči od tuleňů, které zabíjeli, z vln vybíhaly nohaté ryby a pospíchaly na strmý, škeblemi pokrytý břeh. Začaly útočit na umírající tuleně a trhat kusy tučného masa.

„Hej!“ vykřikl Šokerandit a začal ryby tlouci veslem.

„Některé se rozutekly a vběhly pod kameny. Jedna zůstala ležet, zraněná Šokeranditovým zásahem. Sebral ji a ukázal Odimovi a Fašnalgidovi. Ryba byla přinejmenším metr dlouhá, měla šest ploutvovitých „nohou“ a širokou tlamu, za kterou viselo množství masitých knírů. Hlava sebou škubala, cvakala čelistmi a kalné šedivé oči se upíraly na trýznitele.

„Vidíte tohoto tvora? Je to hnilobná ryba,“ řekl Šokerandit. „Brzy budou tito tvorové vycházet na břeh po tisícovkách. Větši-

nu z nich sežerou ptáci. Ostatní přežijí a zahrabou se kvůli bezpečí do země. Později, až nastane Zima Weyru, stanou se delšími než hadi.“

„Říká se jim Wutrovi červi,“ dodal kapitán. „Raději ji zahoď, pane. Tyhle se nehodí dokonce ani k tomu, aby je jedli námořníci.“

„Lorajané je jedí.“

Kapitán uctivě, avšak odhodlaně trval na svém: „Pane, je pravda, že Lorajané jedí Wutrovy červy jako pochoutku. Nicméně ty ryby jsou jedovaté. Lorajané je vaří s jedovatým lišejníkem a říká se, že ty dva jedy jeden druhý zničí. Sám jsem to jídlo jedl, pane, když jsem na tomto pobřeží před několika lety ztroskotal. Od té doby nenávidím pouhý pohled na tu potvoru i její chuť a určitě bych nechtěl, aby si tím moji muži plnili břicha.“

„Jak myslíš.“ Šokerandit hodil svíjející se hnilobnou rybu do moře. Nad hlavami jim s křikem kroužili rackové a jiné druhy ptáků.

Námořníci spěšně rozřezávali šest ulovených helmicovitých tuleňů na kusy, které odnášeli na břeh do člunu. Vnitřnosti ponechali jiným dravcům.

Toress Lahl tiše plakala.

„Vrať se do člunu,“ vybídl ji Fašnalgid. „Proč vlastně pláčeš?“

„Jaké je tohle strašlivé místo,“ odvracela žena tvář. „Kde z moře lezou bestie s nohama a všichni živí požírají jiné živé.“

„Tak už to na světě chodí, paní. Naskoč do člunu.“

Veslovali zpátky k lodi a ptáci je následovali a křičeli, bez ustání křičeli.

Nová doba napjala plachty a vyplula přes nehybnou vodu, příď natočenou k Šiveninku. Toress Lahl se pokoušela mluvit s Šokeranditem, ale ten ji mávnutím ruky odbyl; potřeboval cosi probrat s Fašnalgidem. Stála u zábradlí, rukou si clonila oči a dívala se, jak se pobřeží ztrácí v dálce.

Na palubu přišel Odim a postavil se vedle ní.

„Nemusíš být smutná. Brzy dosáhneme bezpečí přístavu Šivenink. Tam se nás ujme bratr a budeme si moci odpočinout a vzpamatovat se z přestálých hrůz.“

Toress Lahl znovu vhrkly slzy do očí. „Věříš v boha?“ zepta-

la se, obracejíc k němu slzami zmáčený obličej. „Utrpěla jsem na této cestě takový žal.“

Chvíli mlčel a pak odpověděl: „Paní, celý život až doposud jsem prožil v Uskutošku. Choval jsem se jako Uskuti. Věřil jsem v to, v co věřili oni. Podřídil jsem se - což znamená, že jsem pravidelně uctíval boha Azoiaxického, boha Sibornalu. Nyní, když jsem z toho místa odešel, nebo spíš jsem byl vyhnán, jak by se dalo říci, vidím, že vůbec nejsem Uskut. Ba co víc, zjistil jsem, že ani nevěřím v boha. S tím, jak mne víra opouští, cítím, jak ze mne padá tíha.“ Pro názornost se poklepal do hrudníku. „Tobě to mohu říct, protože ty nejsi Uskutka.“

Ukázala k pobřeží, které opouštěli. „To odporné místo... ti strašliví tvorové... všechno, čím jsem prošla... manžel zabitý v bitvě. .. ty hrozné věci, ke kterým došlo na lodi... Všechno je stále horší, rok od roku... Proč jsem se nenarodila na jaře? Omlouvám se, Odime - nepoznávám sama sebe...“

Po chvíli ticha řekl něžně: „Já to chápu, také jsem přišel o svoje blízké. O manželku, o mladší děti, o milovanou Besi... Ale rozmlouvám s gossim své ženy v pauku a ona mne utěšuje. Ty nevyhledáváš manžela v pauku, paní?“

Odpověděla mu tichým hlasem: „Ano, ano, sestupuji za jeho gossim. Netouží mne vidět tolik, jako já jeho. Utěšuje mne a říká mi, že bych měla hledat štěstí s Luterinem Šokeranditem. Takové shovívavost... „

„Nu což? Luterin je příjemný mladý muž, podle toho, co vidím a slyším.“

„Nikdy ho nebudu moci přijmout za manžela. Zabil Bandala Eitha. Jak bych ho mohla přijmout?“ Překvapovala svou rozervaností sama sebe.

Odim pokrčil širokými rameny. „Pokud ti to radí manželův gossi...“

„Jsem zásadová žena. Možná je snadnější odpustit, když je člověk mrtvý. Všichni gossiové hovoří stejným hlasem, sladkým jako rozklad. Možná se zvykem pauku nadobro skoncuju... Nemohu přijmout muže, který ze mne udělal otrokyni - jakkoli lákavé nabídky mně dává, aby mne odškodnil. Nikdy. Bylo by to opovrženíhodné.“

Položil jí ruku na rameno. „Vidíš všechno ošklivé a opovrže-

níhodné, co? Přesto bys možná měla zkusit uvažovat jako já - považovat nový život za dar, který nám byl dán - nám vyhoštěným. Je mi dvacet pět let a pět tennerů - už nejsem žádné holátko! Ty jsi o tolik mladší. O Oligarchovi se říká, že poznamenal, že prý svět je mučicí komorou. To platí jenom pro ty, kteří jsou ochotni tomu věřit.

Když jsme chodili po břehu a zabíjeli ty tuleně - koneckonců jen šest kusů z tisícovek - přemohl mne pocit, že jsem nějakým zázračným způsobem přetvářen pro nadcházející zimní období. Přibral jsem na váze a zbavil jsem se Azoiaxického...“ Povzdechl si. „Zjišťuji, že je

pro mne obtížné hovořit moudře. Lépe mi to jde s čísly. Jsem jenom kupec, jak víš, paní. Ale ta metamorfóza, kterou jsme prodělali - je to tak nádherné, že musíme, musíme, žít v souladu s přírodou a jejím štědrým účetnictvím.“

„A tak se ode mne očekává, že se vzdám Luterinovi, je to tak?“ pohlédla mu do očí.

Zvedl koutky úst v mírném úsměvu. „Harbin Fašnalgid pro tebe také má v srdci měkké místečko, paní.“

Když se smáli, přiběhl k nim Kenigg, Odimův jediný přeživší syn, a otce objal. Odim se sklonil a políbil syna na tvář.

„Myslím si o tobě, že jsi skvělý člověk, Odime,“ Toress Lahl ho pohladila po ruce.

„Ty jsi taky skvělá - ale nesnaž se být pro štěstí příliš skvělá. Tak zní jedno staré kuj-juvecké pořekadlo.“

Přikývla na souhlas a v oku se jí přitom zaleskla slza.

Když se loď přibližovala ke břehům Šiveninku, počasí se zhoršilo. Šivenink byl tvořen převážně rozsáhlým horským hřebenem - Šiveninským předělem, který propůjčil jméno celému národu. Předěl půlil krajinu na území Loraje a Bribahru.

Šiveninkové byli mírumilovní, bohabojní lidé. Hněv z nich vysály pradávné zemské síly, které daly vzniknout horám. V zákoutí lesních bašt postavili výtvor, který ztělesňoval jejich zvláštní druh svatosti a odhodlání, Velké kolo Kharnabharu. Toto kolo se stalo symbolem nejenom pro zbytek Sibornalu, ale také pro celou planetu.

Obrovité velryby zvedaly zobanovité hlavy z vody, aby pozorovaly Novou dobu, jak vplouvá do šiveninských vod. Téměř

vzápětí se ztrácely v náporech náhlých sněhových vichřic, které na loď dorážely.

Loď měla potíže. Vítr skučel v lanoví a plachtoví, po palubě se rozstřikovaly vodní sprškы; briga samotná se kolébala ze strany na stranu jakoby v záchvatu zuřivého hněvu. V čemsi velmi podobném tmě - třebaže byla hodina svítání Freyru - námořníci vyvíjeli horečnou aktivitu. V metamorfovaném stavu byli neohrabaní. Šplhali na ráhna, zmáčení a prosáklí vodou, usmýkaní. Ač nechtě, museli svinout plachty. Pak zpátky na palubu, donekonečna zalévanou vlnami.

Protože byla posádka neúplná, museli Šokerandit a Fašnalgid, společně s některými z Odimových zdatnějších příbuzných, pomáhat obsluhovat pumpy, které se nalézaly uprostřed lodi, hned za hlavním stěžněm. U každé pumpy mohlo pracovat osm mužů, čtyři na každé rukojeti. V jámě bylo stěží místo pro všech šestnáct mužů najednou. Protože tato část hlavní paluby byla vystavena nejhoršímu náporu moře, muži u pump byli bez ustání zaplavováni vodou. Nadávali a bojovali, pumpy sípaly jako staří dědkové, o palubu se třištily vlny.

Po dvaceti pěti hodinách vítr ustal, barometr se ustálil , mořská horstva se zmenšila. Tiše padal sníh hnaný větrem z pevniny. Z pobřeží nebylo vidět nic a přesto byla jeho přítomnost cítit, jako by tam ležela nějaká velká věc, hotová probudit se z předlouhého kamenného spánku. Všichni je cítili a propadli tíživému mlčení. Dívali se po něm, hleděli do vše pohlcujícího sněhu, ale neviděli nic.

Příští den přinesl zlepšení, tichou pasáž v hudební skladbě živlů. Na hladinu zelené vody dopadaly sprškы sněhu a mezi vločkami zářil Batalix. Pomalu se objevovala ta spící věc. Zpočátku byly vidět jenom boky.

Loď se zmenšila do rozměru hračky hřebeny velkých modrozelených bašt, jejichž vrcholy se ztrácely v oblacích. Tyto bašty se jim zvedaly před zraky, zatímco loď plnou rychlostí uháněla na západ. Byla to rozměrná předhůří, každé další vyšší než předchozí. Pilíře gigantických rozměrů, které se zvedaly přímo z mořské hladiny, vzhledem naznačovaly, že je možná vytvářela ruka nějaké inteligentní bytosti; za nimi se tyčily skalní srázy takřka kolmo vzhůru. Tu a tam byly vidět stromy; lnuly k pukli-

nám v kameni. Obrysy každého předhůří byly olemovány bílým krajkovím sněhu.

Trhliny v masách těchto předhůří tvořily hluboké zátoky - kapsy, ve kterých si hory schovávaly zásoby černé tmy a bouřek. V těch zákoutích si hrály blesky a tam, kde z ústí uháněl dravý proud, se vznášeli bílí ptáci. Od mlhou zahalených jeskyní se přes vodu nesly podivné zvuky a ozvěny, a dotýkaly se myslí lidí jako sůl, která jim ulpívala na rtech.

Přerušované snopy slunečních paprsků, pronikající do těchto zálivů, odhalovaly na vzdálených koncích vodopády modrého ledu, přívaly vod zmrzlé na věčnost, které se řítily z vysokých příbytků skal, ledu, krup a větru, téměř ustavičně skrytých za mraky.

Před zraky se jim objevila zátoka větší než ostatní, ohraničená černými stěnami. U vjezdu, dřepě na skále, kde jej nemohly zdolat ani ty nejvyšší vlny, se tyčil maják. Tento symbol lidského osídlení jen zdůrazňoval neutěšenost scenérie. Kapitán přikývl a řekl: „To je Vajabharský záliv. Dá se tudy vjet do Vajabharu samotného - trčí jako zub v dolní čelisti zálivu."

Briga však plula dál a mohutný objem planety po pravoboku jako by uháněl s nimi.

Později, když dosáhli vod poloostrova Šivenin, pobřeží se stalo ještě masivnější tišinou. Tento poloostrov museli obeplout, aby se dostali do přístavu Rivenjk. Neměl žádné zálivy a byl téměř beztvarý. Jeho hlavní charakteristikou byla čirá velikost. Dokonce i muži posádky, když zrovna nemuseli pracovat, se tiše shromáždili na palubě a dívali se.

Vysoké svahy Šiveninu porůstala vegetace. Ze skal volně splývaly popínavé rostliny jakoby v imitaci mnoha malých vodopádů, které započaly sestup a nikdy ho neukončily, smetané větry, které na nedorážely. Tu a tam se mraky rozdělily, aby odkryly vysoké čelo do sněhu oděné skály, která šplhala až k obloze. Zde se jižní konec horského masivu stáčel na sever, aby se připojil k obrovitým sekvencím lávových plošin pod polárním pásmem ledu.

Po dalších pár hodinách plavby se hřeben poloostrova začal zvedat až do výše přes šest a čtvrt míle nad hladinu moře. Šiveninský předěl, mnohem vyšší než jakékoli horské vrcholy na

Zemi, byl co do měřítka rivalem Vysokého Nyktryhku v Kampannlatu a tvořil tak jednu z nejúchvatnějších přírodních scenérií planety. Velký předěl, zahalený do vlastních bouří a vlastních klimatických podmínek, se zřídkakdy ukazoval lidským očím, s výjimkou očí na palubě proplouvající lodi.

Osvětlovaná téměř horizontálními paprsky Freyru, oděla se horská formace do dech beroucích světel a stínů. Smyslům cestujících to celé připadalo zářivě jasné a neskutečně nové. Už pouhý pohled na toto titánské představení jim pozvedl ducha. A přesto - to, na co právě hleděli, bylo prastaré - prastaré dokonce i v pojmech historie formování planety.

Závratné výšiny, které měli před očima, vznikly před více než čtyřmi miliardami let, kdy byla ještě nevyvinutá kůra Helikonie bombardována velkými meteory. Šiveninský předěl, Západní Bariéry v Kampannlatu stejně jako vzdálené hory v Hespagoratu byly přežívajícími důkazy onoho dění: společně tvořily segmenty jednoho velkého kruhu sestaveného z materiálu vymrštěného dopadem jediného meteoru. Klimentský oceán, považovaný námořníky za téměř nekonečný, se prostíral v původním kráteru.

Den za dnem se takto plavili. Poloostrov jako v nekonečném snu dál zůstával na pravoboku, neměnný, jako by kolem něj nepluli, ale spíš setrvávali na místě.‘

Jednou míjeli malý ostrov, nádor v oceánu, který jako by upustila pevnina, která se jim tyčila nad hlavami. Třebaže působil děsivým dojmem a vypadal naprosto nehostinně, byl obydlený. Pach kouře z hořícího dřeva se z něj donesl až k lodi; ten a pohled na chatrče uhnízděné pod stromy přiměly pasažéry zatoužit po kouzlu pobřeží, ale kapitán o tom nechtěl ani slyšet.

„Ti ostrované jsou piráti, mnozí z nich nenapravitelných povah, ztracení za bouří z lodí. Kdybychom tam vystoupili, zabili by nás a ukradli nám loď. To bych se raději přátelil se supy.“

Z ostrova vyrazily tři dlouhé kožené kánoe. Šokerandit nechal kolovat dalekohled a všichni se dívali na muže, kteří k nim s ohnutými zády veslovali, jako by na tom závisel jejich život. Na zádi jednoho z člunů stála nahá žena s dlouhými černými vlasy. V náručí držela dítě, které jí sálo z prsu.

V té době právě z hor fičela sněhová bouře; snášela se jako

šála na moře. Vločky dopadaly na ženina holá ňadra a rozpouštěly se.

Nová doba měla příliš mnoho plachet, než aby ji kánoe mohly dostihnout. Pomalu mizely za lodí. Muži však dál s nezmenšeným úsilím veslovali. Když jim mizeli z očí, stále ještě veslovali jako šílenci.

Jednou či dvakrát se mraky a mlha natolik protrhaly, aby pasažérům umožnily krátce zahlédnout výšiny Šiveninského předělu. Kdokoli v takové chvíli spatřil trhlinu, hlasitě vykřikl a ostatní pasažéři k němu přiběhli a hleděli do výšin na ty majestátní kamenné kolosy, na vertikální džungle plné sněhu.

Jednou došlo k sesuvu, při němž odpadla část jednoho útesu. Padala a padala, strhávajíc s sebou stále víc kamene. Tam, kde dopadla do moře, se zvedla velká vlna. Potom spadl klín ledu, zmizel pod hladinou, znovu se vynořil. Za ním se řítily další klíny - padaly z okraje nějakého neviditelného ledovce usazeného v mracích. Pády byly provázeny strašlivým hřmotem a ozvěnami.

Z pobřeží se v tisícovkách zvedla kolonie hnědých ptáků. Hvízdali strachem. Hejno bylo tak početné, že když letěli nad lodí, šelest křídel zněl jako tichý hrom. Kolonii trvalo hodinu a půl, než nad nimi proletěla, a kapitán několik ptáků sestřelil, aby si je posléze uvařili a snědli.

Když briga konečně obeplula poloostrov a ve vzdálenosti dvou dnů od Rivenjku se začala plavit na sever, udeřila další bouře, třebaže méně prudká než ta předchozí. V mlze a sněhu se zmítali v mocných poryvech větru, který na ně útočil. Po celý den probleskovala světla obou sluncí mezi mlhou a krupobitím a některé kroupy byly velké jako mužská pěst.

Když bouře konečně polevila a muži obsluhující pumpy se mohli odpotácet na lůžka, pomalu se před nimi opět začalo odhalovat pobřeží.

Útesy zde byly méně kolmé, třebaže vzbuzovaly stejnou bázeň jako předtím, a hospodařily se svými vlastními mraky a deštivými přívaly. Z jedné z těch temných bouří se vynořila gigantická postava muže, zahalená do mlhy.

Muž vypadal, jako by chtěl skočit ze břehu a přistát na palubě Nové doby.

Toress Lahl poplašeně vykřikla.

„To je Hrdina, paní," uklidňoval ji druhý lodní důstojník konejšivě.

„Je znamením, že jsme již téměř u konce naší plavby, což je dobrá věc."

Jakmile si uvědomili velikost sochy v poměru k pobřeží, pochopili, že je gigantická. Kapitán jim pomocí sextantu ukázal, že je vysoká přes tisíc metrů.

Paže měl Hrdina zvednuté nad hlavu a mírně vystřené a kolena maličko podkleslá. Podle postoje jako by muž chtěl buď skočit do oceánu nebo se vznést. Pro druhou možnost hovořilo i něco, co mohlo být párem křídel nebo snad pláštěm, co mu splývalo z širokých ramen. K vůli stabilitě nebyly dolní části nohou sochy odděleny od skály, ze které byla vytesána.

Socha byla stylizovaná, s podivnými ozdobnými záhyby, které jako by jí měly propůjčit aerodynamický tvar. Obličej měla ostře řezaný a jakoby orlí, a přesto ne zcela nelidský.

Ke zdůraznění vznešenosti výjevu zahlaholil vzdálený zvon. Mosazný hlas se valil přes šedivé vody k brize.

„Je to nádherná postava, že ano?" prohodil Luterin Šokerandit pyšně. Všichni obtloustlí pasažéři se shromáždili u zábradlí a plni údivu hleděli na monumentální sochu.

„Co představuje?" zeptal se Fašnalgid a vrazil ruce do kapes kabátu.

„Nepředstavuje nic. Je to prostě on. Je to Hrdina."

„Něco musí představovat."

„Stojí tam a to je všechno," odsekl Šokerandit popuzeně. „Muž. Aby ho lidé viděli a obdivovali."

S nepříjemným pocitem zmlkli a zaposlouchali se do melancholického tónu zvonu.

„Šivenink je zemí zvonů," poznamenal Šokerandit.

„Ten Hrdina má zvon v břiše?" zeptal se malý Kenigg.

„Kdo mohl postavit takovou věc na takovém místě?" zajímal se Odim, aby odvedl pozornost od synovy drzé otázky.

„Dovolte mi říci vám, milí přátelé, že tato mocná socha byla vytvořena před celými věky - někteří říkají, že před mnoha Velkými roky," vysvětloval Šokerandit. „Byla postavena, jak praví legendy, nadřazenou rasou lidí, které nazýváme Staviteli Khar-

nabharu. Tito lidé zkonstruovali Velké kolo. Byli to ti nejlepší stavitelé, jaké svět kdy poznal. Když dokončili svou práci na Kole, vytesali obří sochu Hrdiny. A tento Hrdina od té doby střeží Rivenjk a cestu do Kharnabharu.“

„U Strážkyně, na jaké místo jsme se to dostali?“ zeptal se Fašnalgid sám sebe nahlas. Odešel do podpalubí, aby si zakouřil veronikánu a začetl se do knihy.

Když neutěšenost postapokalyptické Země ustoupila době ledové, signály z Helikonie přicházely již celých uplynulých tři sta let. Ovšem, jak se ledovce posouvaly na jih, bylo s výjimkou androidů na Charónu jen pár zájemců, kteří mohli sledovat historii oné nedávno objevené planety.

Alespoň něco kladného se dalo říci o době ledové. Smetla z povrchu Země poloshnilé skořápky nefunkčních měst. Vyhladila hřbitovy, kterými se stala veškerá předchozí lidská sídliště. Hraboši, krysy a vlci nyní pobíhali tam, kde kdysi byly dálnice. Také na jižní polokouli byl led v pohybu. Nad liduprázdnými Andami hlídkovali osamocení kondoři a tučňáci se generaci za generací stěhovali blíže k vytouženým ledovým svahům Copacabany.

Pokles jen o několik málo stupňů stačil k tomu, aby vychýlil z chodu spletitý mechanismus klimatické kontroly. Nukleární nápor přivodil živoucí biosféře - Gaie, Matce Zemi - stav šoku. Poprvé za celé epochy se Gaia setkala s ničivou silou, které se nedokázala přizpůsobit. Byla znásilněna a zavražděna vlastními syny.

Po stovky milionů let byl povrch Země rovnoměrně udržován v úzkém teplotním rozsahu, který nejvíce vyhovoval formám života udržován bezděčnou spoluprací mezi všemi živými bytostmi ve spojitosti s rodičovským světem. To se dělo navzdory kolísání sluneční energie, způsobujícím dramatické změny ve složení celé atmosféry. Množství soli v moři bylo neustálou samovolnou regulací udržováno na konstantním procentuálním množství 3,4. Pokud by se toto množství zvedlo byť jen na pouhých 6 procent, veškerý mořský život by přestal existovat. Při tomto procentu slanosti by se buněčné stěny rozložily.

Podobně bylo na stálých 21 procentech udržováno množství kyslíku v atmosféře, stejně jako procento čpavku. Rovněž ozo-

nová vrstva atmosféry zůstávala neměnná.

Veškeré tyto homeostatické rovnovážné stavy udržovala Gaia, Matka Země, na níž nacházely dobré podmínky všechny živé věci, od sekvojí po řasy, od velryb po viry. Jenom lidstvo dospělo a na Gaiu zapomnělo. Lidstvo si vymyslelo vlastní bohy. Ovládlo bohy, bylo jimi ovládnuto, využívalo je jako zbraně proti nepřátelům i proti vlastnímu vnitřnímu já. Lidstvo samo sebe zotročilo - v nenávisti i lásce. Během páchání vlastní genocidy Gaiu téměř zabilo.

Trvalo jí dlouho, než se zotavila. Jedním z nejstarších symptomů její nemoci byla smrt stromů. Ty přehojné organismy, rozšířené od tropických deštných pralesů až k severským tundrám, byly zničeny radioaktivitou a vymizením fotosyntézy. Úhynem stromů byl narušen vitální článek v homeostatickém řetězci; domovy, které stromy poskytovaly myriádám životních forem, byly ztraceny.

Podmínky chladu převažovaly po téměř tisíc let. Země se nacházela v chladné katalepsii. Moře však žila.

Moře pohltila většinu z velkých oblak kysličníku uhličitého, uvolněného jaderným holocaustem. Kysličník uhličitý zůstal uvězněn ve vodě, udržován v hlubokooceánském proudění, odkud neměl být uvolněn po celá staletí. Avšak konečné uvolnění zahájilo období skleníkového efektu.

Jako kdysi dávno, život se vyrojil z moří. Mnohé komponenty biosféry - hmyz, mikroorganismy, rostliny, člověk sám - přežily díky izolaci rozmary větrů a další nepříznivé životní podmínky. Jak běloba ustupovala ve prospěch zeleně, staly se opět aktivními. Ozonová vrstva, která chrání živé buňky před smrtícím ultrafialovým zářením, se opět obnovila. Jak ledy tály, píšťaly jednotlivých nástrojů přírody postupně znovu dosahovaly orchestrální intonace.

Do roku 5900 se životní podmínky výrazně zlepšily. Mezi nízkými trnitými stromy se prohánějí antilopy. Muži a ženy se zahalili do kůží a plahočili se za ustupujícími ledovci na sever.

Za nocí se tito pokoření navrátilci pro útěchu choulili k sobě a zvedali zrak ke hvězdám. Hvězdy se od dob paleolitického člověka sotva změnily. To lidská rasa se změnila.

Navždy zmizely celé národy. Ti průbojní lidé, kteří vytvořili

mocné technologie a vyrazili nejdříve k planetám a posléze ke hvězdám, vyráběli důmyslné zbraně a dávali vzniknout legendám, tito lidé zlikvidovali sami sebe. Jejich jedinými dědici byli sterilní androidi, dosud pracující na vnějších planetách.

Do popředí se dostaly rasy, které by podle dřívější klasifikace byly považovány za ztracence. Žily na ostrovech v divočině, na vrcholech hor nebo na nezkrocených řekách, v džunglích a bažinách. Kdysi tito ‚lidé byli chudobní. Nyní přišli, aby zdědili Zemi.

Byli to lidé, kteří nalézali v životě potěšení. V těch prvních generacích, jak led ustupoval, naprosto nepociťovali potřebu svářit se. Svět se opět probudil. Gaia jim odpustila. Nově odhalili principy života v souladu s přírodním světem, jehož byli součástí. A znovu objevili Helikonii.

Dalo by se říci, že počínaje rokem 6000 se po následujících šest století Gaia zotavovala. Vysoké ledovce rychle ustupovaly do polárních pevností.

Některé ze starých způsobů života přežily. S odkrytím pevniny byly objeveny staré bašty technofilní kultury, obvykle skryté v důmyslných vojenských komplexech v podzemí. V jejich hlubinách stále přežívali potomci těch předků, kteří byli součástí vládnoucí elity oné technofilské kultury; zajistili si vlastní přežití, zatímco ti, co jim byli vydáni na milost, živořili. Jakmile se tyto živoucí fosílie dostaly na sluneční světlo, během několika málo hodin umíraly - jako ryby vynesené na povrch z enormních tlaků oceánských hlubin.

V jejich zatuchlých doupatech byla nalezena naděje - spojení s další živoucí planetou. Byly odeslány zprávy na Charón a společenství androidů poslalo na Zemi odpověď. Tito androidi se posléze s neúnavnou energií pustili do stavby auditorií, v nichž mohla nová populace sledovat to, co se dělo na oné vzdálené planetě.

Mentalita nové populace byla do značné míry utvářena příběhem, jehož byli svědky. Přeživší na jiných planetách, třebaže odříznutí od Země, měli také spojení s Helikonií.

Ve svěžích zelených krajinách stála auditoria. Vzhledem připomínala obrovité lastury ukotvené v písku. Každé auditorium bylo schopné pojmout deset tisíc lidí. Obuti v sandálech, oděni

v hrubých kůžích a později v plátně, přicházeli, aby se s údivem dívali. Viděli planetu nepříliš odlišnou od vlastní, jak se pomalu vynořuje ze sevření dlouhé zimy. Byl to jejich vlastní příběh.

Někdy auditoria zůstávala opuštěná celé roky. Nová populace také prožívala svoje krize, přírodní katastrofy, které vyžadovaly Gajino uzdravení. Zdědili nejenom Zemi, ale také její nejistoty.

Nové generace se vracely, kdykoliv mohly, aby sledovaly životní příběhy probíhající paralelně s jejich vlastními. Byly to generace bez pozemských bohů; ale postavy na obřích plátnech vypadaly jako bohové. Tito bohové procházeli tajuplnými dramaty vlastnictví a náboženství, jež uchvacovaly stále ještě zmatené pozemské obecenstvo.

Do roku 6344 živoucí organismy opět existovaly v hojném množství. Lidská populace složila tichou přísahu, že všechen majetek je společný a prohlásila, že ne pouze život, ale také svoboda je posvátná. Hodně byli ovlivněni činy Helikoňana, jenž žil v podivné vísce na centrálním kontinentu, vůdce zvaného Aoz Roon. Byli svědky toho, jak je tento dobrý muž ničen odhodláním mít všechno svým vlastním způsobem. Pro novou generaci žádný „vlastní způsob" neexistoval; byl jenom společný způsob, cesta života, ukt společného ducha.

Pozorujíce obrovskou postavu Aoz Roona a vodu, jež mu odkapávala ze rtů a vousu, když pil z misky dlaní, viděli kapky, které dopadly o tisíc let dřív. Lidské pochopení minulých generací přimělo minulost a současnost splynout dohromady. Obraz Aoz Roona pijícího vodu z dlaní se na mnoho let stal oblíbenou ikonou.

Pro novou generaci, s jejím empatickým cítěním ke všemu živému, bylo přirozené přemýšlet o tom, zda by Aoz Roonovi a těm, kdo s ním žili, mohli nějak pomoci. Neměli ani ponětí o tom, jak se vydat na cestu ve vesmírných lodích, jak by to možná udělali lidé zpřed Doby ledové. Místo toho se rozhodli, že se pokusí soustředit svoje empatické cítění a vyslat je do kosmu skrze lasturovitá auditoria.

A tak se stalo, že signály letěly ze Země k Helikonii, vůbec poprvé v odpovědi na signály, které tak dlouho putovaly jen opačným směrem.

Charakteristické rysy lidské rasy byly nyní dány mírně odlišnou genetickou zásobárnou. Ti, kteří zdědili Zemi, byli silně empaticky založení. Ve světě před Dobou ledovou nebyla empatie dominantním rysem. Tento dar vstoupit do osobnosti druhého a účastně s ním prožívat jeho stav mysli se vždy vyskytoval hojně, avšak elita jím opovrhovala - či spíš ho zneužívala. Soucítění protiřečilo vykořisťovatelským zájmům. Moc a soucítění nebyly dobrými týmovými spoluhráči.

Nyní byla empatie mezi lidskou rasou naprosto přirozená. Stala se dominantním rysem a nebylo na ní nic nelidského.

Na Helikoňanech byl jeden nelidský aspekt, který pozemšťany velmi mátl - Helikoňané znali duchy svých zemřelých a pravidelně s nimi komunikovali.

Nová rasa Země si smrt nijak zvlášť nevysvětlovala. Chápali, že když zemřou, jsou přijati a pohlceni Velkou Matkou Zemí, kde se jejich elementární částice přetvoří v budoucí žijící organismy. Pohřbívali své mrtvé do mělkých hrobů a do úst jim vkládali květiny jako symbol síry, která vy tryskne z jejich rozkladu. Na Helikonii tomu bylo jinak. Pozemšťané byli fascinováni sestupováním Helikoňanů do pauku, kde komunikovali s gossii, těmi jiskřičkami vitální energie.

Všimli si také, že podobný vztah ke svým mrtvým má i rasa Prvotních. Mrtví fagoři klesali do stadia „ukončení" a tam prodlévali, stále se zmenšujíce, po několik generací. Fagoři neměli žádné pohřební zvyklostí. Tato ponurá prodloužená existence byla na Zemi považována za kompenzaci výstředností klimatu, jimiž musely živé bytosti procházet v průběhu helikonského Velkého roku. Byl zde však pozoruhodný rozdíl mezi zesnulými druhu Prvotních a zemřelými lidské rasy.

Fagoři ve stadiu ukončení podporovali svoje žijící potomky, byli pro ně zásobárnou moudrosti a rad, utěšovali je v nelehkých časech. Duchové lidí navštěvovaní v pauku byli naopak zatvrzele nenávistní. Žádný gossi nikdy nepromluvil jinak, než že dštil kletby a nadávky a stěžoval si na zkažený život.

Proč tento rozdíl? ptali se novodobí vzdělanci.

Odpověděli si na základě vlastních zkušeností. Řekli si, že třebaže fagoři jsou děsiví, nikdy se neodcizili Prapůvodní stráž-

kyni, helikonské postavě Gaji. A tak nejsou mučeni duchy svých mrtvých. Lidé se Strážkyni odcizili; uctívají mnoho neužitečných bohů, kteří v nich zasévají zlo. Proto jejich duchové nemohou nalézt klid.

Jak by bylo pro obyvatele Helikonie dobré - říkali si ti soucitní mezi sebou - kdyby mohli u svých gossiů uprostřed všech ostatních trampot nalézat útěchu. A tak dospěli k odhodlání. Ti, co měli to štěstí, že mohli život prožívat, že se pozvedli z molekulární úrovně a vynořili se ve velkém světle vědomí jako losos vyskakující z proudu, aby získal křídla k vzletu, by svoje štěstí měli vysílat k Helikonii.

Jinými slovy, živí Země by měli svou empatii vysílat v podobě signálu k Helikonii. Ne k živým Helikonie. Od živých, odcizených Prapůvodní strážkyni, zaneprázdněných svými záležitostmi, touhami a nenávistmi, se nedalo očekávat, že by byli schopni takový signál přijmout. Ale gossiové - stále dychtící po kontaktu, by mohli zareagovat! Gossiové v jejich událostí prostém světě, zavěšeni v obsidiánu, kde klesali k Prapůvodní strážkyni, gossiové by mohli být schopni přijmout onen paprsek empatie.

Celá generace diskutovala o tomto odvážném vizionářském návrhu. Bude ten pokus stát za to? Probírali otázku z mnoha aspektů. Odpověděli si, že i kdyby pokus selhal, pro všechny to bude významným jednotícím prožitkem.

Je možné, že bychom mohli ovlivnit cizí bytosti - dokonce mrtvé, které jsou od nás tak daleko?

Skrze nás by Gaia mohla oslovit Prapůvodní strážkyni. Jsou s námi spřízněni, nejsou našimi nepřáteli. Možná tato úchvatná myšlenka vůbec není naše, ale jejich. Musíme se o to pokusit.

Ale když jsme tak daleko v prostoru a čase?

Empatie je záležitostí intenzity. Popírá čas i prostor. Nesoucítíme snad dosud s vyhnanou Ifigenií z prastarého příběhu? Pokusme se o to.

Uděláme to?

Ať to stojí, co to stojí, stojí to za to. Duch Gaji nám to nařizuje. A tak se o to pokusili.

Byl to dlouhodobý pokus. Kdykoli se posadili a dívali se, kdykoli přicházeli nebo v hrubých sandálech odcházeli, žijící

generace odkládaly světské věci a vysílaly empatii k mrtvým Helikonie. A dokonce i přesto, že lidé nemohli odolat začlenění živých, jako byli Sai Tal nebo Laintal Ay nebo ke komukoli jinému pociťovali osobní sympatie, stále soucítili s těmi, kteří byli již dlouho mrtví.

Po létech začalo teplo jejich empatie působit. Fessupové přestali bědovat, gossiové přestali plísnit. Ti z živých, kteří komunikovali s mrtvými v pauku, nebyli káráni, ale utěšováni. Triumfovala nesobecká láska.

IX
Poklidný den na břehu

Za mřížkou krbu plápolal bioplynový oheň. Před krbem seděli dva bratři a rozmlouvali. Každou chvíli hubený bratr natáhl ruku, aby pohladil toho zavalitého, který mu vypravoval svůj příběh. Odirin Nan Odim, kterému všichni jeho příbuzní říkali krátce Odo, byl o rok a šest tennerů starší než Eedap Mun Odim. Hodně bratra připomínal, s výjimkou oné důležité záležitosti váhy, protože do Rivenjku strašlivá Tučná smrt zatím nedorazila.

Bratři si toho měli hodně co říct a museli toho spoustu naplánovat ohledně toho, co hodlají v budoucnu dělat. Do přístavu nedávno dorazila loď plná Oligarchova vojska a řada opatření, kterým Odim vzdoroval v Koriantuře, začínala znepokojovat také Oda. Nicméně Šiveniňané si nenechali poroučet tak snadno jako Uskuti. Rivenjk dosud byl poklidným místem, kde se dalo pohodlně žít.

Zbývající cenný porcelán, který Odim bratrovi přivezl, byl přijat s vřelými díky.

„Tento porcelán časem ještě získá na ceně," pochvaloval si Odo. „Takové vynikající kvality možná už nikdy nikdo nedosáhne."

„Protože počasí se zhoršuje a je stále větší zima."

„Nevyhnutelně dojde k tomu, milý bratře, že paliva nezbytného k vytápění pecí bude stále ubývat a cena výroby porcelánu tedy poroste. Kromě toho, lidé budou žít v mnohem drsnějších podmínkách a spokojí se s obyčejným cínovým nádobím."

„Co v tom případě máš v úmyslu podniknout, bratře?" zeptal se Odim.

„Mám vynikající obchodní styky s Bribahrem, sousední zemí. Dokonce odesílám zboží i do Kharnabharu, na sever odsud. Porcelán není jediným zbožím, které může putovat obchodními trasami. Musíme se přizpůsobit, zaměřit se na jiné zboží. Měl bych pár nápadů ohledně -„

Avšak Odirinovi Nan Odimovi nikdy nebyla dopřána chvilka

klidu, která by trvala příliš dlouho. Stejně jako bratr hostil ve svém domě množství příbuzných. Pár z nich, užvaněných a hlučných, se nyní přiřítilo k ohni, hlavy plné sporu, který mohl vyřešit jedině Odo. Někteří z příbuzných Eedapa Mun Odima, kteří přežili mor a plavbu lodí, byli ubytováni společně s jejich rivenjskou rodinou, a tím pádem vyvstal starý spor o prostor podlahy, na němž se mohli roztahovat.

„Snad by ti nevadilo, kdybys tam šel se mnou a sám se podíval, co se děje."

„Bude mi potěšením. Od nynějška budu tvým stínem, bratře."

Usedlosti v Rivenjku byly uspořádány kolem rozlehlého dvora a chráněny před živly vysokou zdí. Čím zámožnější rodina, tím vyšší zeď. Kolem tohoto dvora žily různé větve Odimovy rodiny - jen nepatrně aktivnější, než byli Odimovi příbuzní v Koriantuře.

S rodinami žila i jejich domácí zvířata, ubytovaná ve stájích připojených k lidským obydlím. Některá zvířata nyní musela být ustájena pohromadě, aby stáje poskytly přístřeší nově příchozím. Právě toto uspořádání bylo příčinou současné hádky: místní příbuzní si svých zvířat očividně cenili víc než nově příchozích příbuzných - do určité míry oprávněně.

Hygienická opatření většiny šiveninských nádvorních stájí závisela na sdílení společných prostor mezi zvířaty a lidmi. Všechny výkaly, jak z domu, tak ze stájí, byly smývány do lahvovitě utvářené jámy vysekané ve skále pod dvorem, do níž se také házely veškeré zeleninové zbytky. Jámu bylo možné obsluhovat z kontrolní šachty na nádvoří. Odpad pak pod zemí hnil a uvolňoval se z něj bioplyn, převážně metan.

Bioplyn stoupající z jámy byl jímán potrubím a dopravován do domu, kde byl využíván k vaření a svícení.

Tento civilizovaný systém fungoval po celém Šiveninku, aby obyvatelům pomáhal lépe se vypořádat s extrémními podmínkami Zimy Weyru.

Když si bratři Odimové vyslechli stížnost, zjistili, že dva bratranci byli ubytováni v kóji, kde docházelo k malému úniku plynu. Zápach urážel bratrance, kteří trvali na tom, že se nastěhují do sousedního domu, který již byl přeplněn.

Puklina, kudy unikal plyn, byla pohotově utěsněna. Bratranci, kteří protestovali již jen naoko, se vrátili do přidělené kóje a otrokům bylo nařízeno, aby se podívali, zda je nádrž na bioplyn v pořádku.

Odo vzal bratra za paži. „Nedaleko odsud je chrám, jak si jistě všimneš, až tě vezmeme na obhlídku města. Zařídil jsem na dnešní večer malou bohoslužbu díkůvzdání, při které bude nabídnuta chvála a vděk bohu Azoiaxickému za to, že nad vámi držel ochrannou ruku."

„Jsi velmi laskavý. Ale upozorňuji tě, bratře, že jsem bez náboženské víry."

„Tato krátká bohoslužba je nezbytná," stál na svém Odo, zvedaje káravě prst. „Budeš se tam moci formálně setkat se všemi našimi příbuznými. Je něco skleslého na tvém duchu, bratře, a přičítám to četným útrapám, jimiž jsi prošel. Musíš si vybrat dobrou ženu nebo přinejmenším otrokyni, která tě učiní šťastným. Jaké je postavení té cizí ženy ve tvé skupině, té Toress Lahl?"

„Je to otrokyně, která patří Luterinu Šokeranditovi. Lékařka, velmi vzdělaná. On je chytrý mladý muž z Kharnabharu. Co se týče kapitána Fašnalgida, tím jsem si méně jistý. Je to dezertér. Ne že bych ho z toho vinil. Na cestu jsme se vydali předtím, než nás skolila Tučná smrt, a byla s námi žena, která pro mne hodně znamenala a poskytovala mi útěchu. Ta však nemoci podlehla."

„Byla z Kuj-Juveku, bratře?"

„Ne, ale stala se něčím jako holubicí stromu mého života. Byla věrná a dobrá. Její jméno, protože je stále musím vyslovovat, znělo Besi Besamitikahl. Znamenala pro mě víc než moje...!"

Odim se náhle zarazil, protože k němu přiběhl Kenigg s nově nalezeným kamarádem. Když se Odim usmál a vzal syna za ruku, bratr řekl: „Dovol mi najít jinou holubici pro tvůj strom života. Bratra máš jen jednoho, ale holubic čekajících na vhodnou větev, kde by se mohly usadit, je plný vzduch."

Luterin Šokerandit a Harbin Fašnalgid dostali díky Odově štědrosti malou místnost pod střechou. Osvětlovalo ji jedno podkrovní okénko s výhledem na dvůr, z něhož mohli sledovat

příchody a odchody členů rodiny a jejich otroků. V alkovně stála kamínka, na kterých jim otrokyně mohla vařit.

Oba muži měli dřevěné postele, vyvýšené nad podlahu a pokryté houněmi. O Toress Lahl se předpokládalo, že bude spát na zemi vedle Šokeranditovy postele.

Šokerandit ji na noc vzal k sobě, zatímco Fašnalgid klidně spal.

Celou noc ji držel v náručí. Teprve když vstával, Fašnalgid se začal vrtět.

„Luterine, proč tak energicky?“ zeptal se, zívaje s ústy dokořán. „Nevypil jsi včera večer dost toho vína Odimovy rodiny? Lehni si ještě, člověče. Pro boha Azoiaxického, odpočiňme si po té příšerné cestě.“

Šokerandit přešel k jeho posteli a z výšky se na něj usmál. „Vína jsem měl dost. Nyní se chci tak brzy, jak jen to bude možné, dostat do Kharnabharu. Moje postavení je nejisté. Musím vidět, jak se vede otci. „

„Ti proklatí otcové. Ať jejich gossiové jedí kůži z bot.“

„Trápí mne ještě jedna věc, které bys i ty měl věnovat náležitou pozornost. Třebaže je Oligarcha zaneprázdněn válkou s Bribahrem, v přístavu kotví jeho loď a ve městě má vojáky. Možná jich přijde víc. Možná nás oba hledají. Čím dřív se vydám do Kharnabharu, tím lépe. Nechceš jet se mnou? Čeká nás tam bezpečí a práce ve službách mého otce.“

„Tam v Kharnabharu je pořád jen zima. Neříká se to tak snad?

Jak daleko na sever je to odsud?“

„Kharnabharská cesta se táhne přes dvacet dva stupně zeměpisné šířky.“

Fašnalgid se zasmál. „Jdi si sám. Já zůstanu tady. Najdu si loď, která popluje do Kampannlatu nebo Hespagoratu. Kamkoli jinam než do toho chladného útočiště, děkuji pěkně.“

„Jak si přeješ. My nejdeme jeden druhému právě do noty, co? Aby lidé přežili cestu do Kharnabharu, musí spolu vycházet dobře.“

Fašnalgid vymotal ruku zpod kožešin a natáhl dlaň k Šokeranditovi. „Dobrá, dobrá, ty jsi zkrátka tvorem systému, zatímco já jsem proti němu, ale na tom přece nezáleží.“

„To si jen myslíš, že jsem člověkem nakloněným systému. Od té doby, co jsem prošel metamorfózou, jsem ho začal nenávidět.“

„Ano? A přesto toužíš vrátit se k otci do Kharnabharu.“ Fašnalgid se zasmál. „Skuteční konformisti ve skutečnosti ani nevědí, že se něčemu přizpůsobují. Mám tě docela rád, Luterine, i když vím, že si myslíš, že jsem ti zkazil život, když jsem tě odvedl s sebou. Naopak, zachránil jsem tě před Oligarchovými spáry, tak mi za to buď vděčný. Alespoň natolik, abys mi tu svoji Toress nad ránem přehodil do mé postele, ano?“

Šokeranditův obličej zrudl. „Přinese ti vodu nebo jídlo, až budu pryč. Jinak patří mně. O to druhé požádej Odimova bratra - má spoustu otrokyň, na kterých mu nezáleží.“

Podívali se jeden druhému do očí. Pak se Šokerandit otočil a vyšel z místnosti.

„Mám jít s tebou?“ zvolala Toress Lahl.

„Budu mít hodně práce. Zůstaň, kde jsi.“

Jakmile odešel, Fašnalgid se na loži posadil. Žena se spěšně oblékala a vrhala na něho postranní pohledy. Kapitán si uhlazoval knír a usmíval se.

„Nespěchej tolik, ženo. Pojď sem ke mně. Sladká Besi je mrtvá a já potřebuju utěšit.“

Když neodpovídala, vylezl nahý z postele.

Toress Lahl se rozběhla ke dveřím, ale on ji chytil za zápěstí a přitáhl ji k sobě.

„Nespěchej tolik, přece. Říkal jsem ti to, ne? Tys mě neslyšela?“

Něžně ji zatahal za dlouhé hnědé vlasy. „Ženy obvykle bývají potěšeny, když jim věnuje pozornost kapitán Fašnalgid.“

„Patřím Luterinu Šokeranditovi. Slyšel jsi, co říkal.“

Zkroutil jí ruku a pohlédl na ni. „Jsi otrokyně, takže patříš každému. Kromě toho nesnášíš, jak ti to dělá - viděl jsem, jak ses na něho dívala. Pravda je taková, Toress, že jsem ženu nikdy k ničemu nenutil a určitě mne shledáš mnohem lepším odborníkem, než je on, podle toho, co jsem zaslechl.“

„Nech mne jít, prosím. Nebo mu to řeknu a on tě zabije.“

„No tak, to se mně líbí, když takhle vyhrožuješ. Roztaj trochu. Zachránil jsem tě přece před smrtí, ne snad? Ty a on jste

jeli do pasti. On je tak osudově nevinný a naivní, ten tvůj Luterin.“

Vložil jí dlaň mezi nohy. Toress se mu vykroutila ze sevření a vyťala mu políček na tvář.

Fašnalgid ji s výbuchem hněvu srazil na svoji postel a skočil na ni.

„Teď mě poslouchej, Toress Lahl, než mě vyprovokuješ tak, že mluvit nebudu. Ty a já jsme na stejné lodi. Šokerandit je sice velmi :milý, jenomže on se vrací do bezpečí, do svého domova - což jsou věci, které jsme my oba ztratili. Ba co víc, má v úmyslu vydat se na tu strašlivou, mnoho mil dlouhou cestu na sever. Co je tam nahoře kromě sněhu a svatosti a gigantického Kola?“

„Je to místo, kde žije.“

„Kharnabhar je vhodný jenom pro ty, co vládnou. Ostatní tam v chladu umírají. Copak jsi neslyšela o Kole? Bývalo to vězení, nejhorší na celé planetě. Copak ty chceš skončit tam nahoře v Kole?

Spoj svůj osud s mým. Viděl jsem, co jsi za ženu. Ty víš, jaký muž jsem já. Jsem psanec, ale dokážu se o sebe postarat. Než se vydáš na dalekou cestu do nějaké bašty v severském ledu, ze které se už do konce života nedostaneš, seber rozum, seber rozum, ženo a spoj svůj osud se mnou. Odplujeme odsud do Kampannlatu a do lepšího podnebí. Možná se dokonce vrátíme do tvého drahého Borldoranu.“

Z tváří jí vyprchala všechna barva. Obličej skláněný nad ní byl pouhou skvrnou s obočím, pronikavýma očima a velkým mrtvým knírem. Měla strach, že ji zbije nebo dokonce zabije - a že Šokeranditovi to bude jedno. Její vůle pod tíží zajetí již ochabovala.

„On mne vlastní, kapitáne. Proč o tom vůbec mluvit? Ale můžeš se se mnou pobavit, když jinak nedáš. Proč ne? On to taky dělá.“

„To už je lepší. Neublížím ti. Sundej si šaty.“

Luterin Šokerandit znal přístav Rivenjk poměrně dobře. Vždycky to bylo velké město, o kterém se v Kharnabharu mluvilo s touhou, navštěvované, pokud je navštěvovali - se vzrušením. Nyní, když viděl větší kus světa, uvědomil si, že ve skutečnosti je docela malé.

Přinejmenším bylo potěšením opět stát na pevné zemi. Přísahal by, že pod chodidly stále cítí slabý kolébavý pohyb. Cestou do přístavu vešel do jednoho z hostinců a vypil skleničku yadahlu, naslouchaje přitom řečem námořníků.

„Nejsou tady k ničemu než jen pro zlost, ti vojáci," říkal muž poblíž svému společníkovi. „Určitě jsi slyšel, že jednoho z nich dole v Ostrovtipné ulici ubodali nožem. Vůbec se tomu nedivím."

„Zítra odsud vyplují," opáčil druh. „Dnes večer se budou muset vrátit na loď, chamraď jedna." Ztišil hlas. „Vypluli na Oligarchův příkaz, aby bojovali proti dobrým lidem v Bribahru. Jakou škodu Bribahr napáchal zbytku Sibornalu, to opravdu nevím."

„Možná se zmocnili Braijthu, ale Rattagon je nedobytný. Oligarcha jen ztrácí čas."

„Nachází se uprostřed jezera, jak jsem slyšel."

„Ano, takový je Rattagon."

„Nu, jsem rád, že nejsem vojákem."

„Ty jsi příliš hloupý, než abys byl něčím jiným než jen námořníkem."

Zatímco se oba muži dali do smíchu, Šokerandit upřel zrak na vyhlášku na zdi vedle dveří. Oznamovala, že kdokoli od této chvíle vstoupí do pauku, dopouští se zločinu. Klesnout do pauku, ať už sám nebo ve společnosti jiných, znamená podporovat šíření moru známého jako Tučná smrt. Trestem za překročení tohoto zákona je jedno sto sibů a za druhé překročení pak doživotní uvěznění. Na příkaz Oligarchy.

Třebaže Šokerandit pauk nikdy nepraktikoval, záplava nových příkazů, které stát vydával, se mu pranic nelíbila.

Když dopíjel sklenici, v duchu si pomyslel, že Oligarchu možná nenávidí. Když ho arcikněz-válečník poslal na cestu se zprávou pro Oligarchu, cítil se tím poctěn. Pak ho téměř na sibornalských hranicích zastavil Fašnalgid a jemu nějakou chvíli trvalo, než pochopil, co ten muž tvrdí: že by byl spolu s ostatními vojáky vítězné armády chladnokrevně zabit. Ještě obtížnější bylo smířit se s tím, že celá Asperamankova armáda skutečně byla na Oligarchův příkaz povražděna.

Dávalo smysl přijímat rozumná opatření, která bránila šíření epidemie. Ovšem zakázat pauk bylo spíš znamením, že se šíří

mor autoritářství. Otřel si hřbetem ruky ústa.

V důsledku okolností byl nyní Fašnalgid nikoli hrdinou, ale uprchlíkem. Nedokázal si představit, jaký by byl jeho osud, kdyby byl uvězněn za dezerci.

„Co tím Harbin myslel, když říkal, že jsem tvorem systému?“ mumlal si pro sebe. „Jsem přece rebel, vyvrhel - tak jako on.“

Měl jen jedinou myšlenku: dostat se domů do Kharnabharu a pod mocnou otcovu ochranu. Alespoň ve vzdáleném Kharnabharu na něj Oligarchovy síly nemohou. Myšlenky na lnsil si může nechat na později.

S touto úvahou přišla další. Něco Fašnalgidovi dluží. Musí ho na tu nebezpečnou cestu na sever vzít s sebou, pokud se mu podaří přesvědčit ho, aby s ním šel. Fašnalgid bude v Kharnabharu užitečný tím, že vlastními ústy podá svědectví o masakru tisíců mladých Šiveniňanů.

Měl jsem kuráž v bitvě, přesvědčoval sám sebe, musím tedy mít i odvahu bojovat proti Oligarchii, bude-li to nutné. Doma budou i další, kteří budou smýšlet stejně jako já, až uslyší pravdu.

Zaplatil a odešel z hostince.

Podél nábřeží rostla úchvatná alej radžabaralů. S tím, jak teplota pozvolna klesala, stromy se připravovaly na dlouhou zimu. Místo aby shazovaly listy, stahovaly větve na vrcholy rozměrných kmenů. Šokerandit viděl v knihách historie přírody obrázky: znázorňovaly, jak se listy a větve rozpustí, aby vytvořily pevnou pryskyřičnou zátku, která chrání odolný sloup stromu až do následujícího Velkého jara, kdy uvolní semena.

Pod radžabaraly promenádovali vojáci z lodi, na které vlály vlajky Sibornalu a Oligarchie. Šokerandit měl chvíli strach, že by ho někdo mohl poznat; ale metamorfované tělo mu bylo dostatečnou ochranou. Zabočil do vnitrozemí, k tržišti, kde sídlili agenti, kteří se starali o záležitosti cestujících, kteří měli v úmyslu navštívit Kharnabhar.

Chladné větry z hor jej přiměly zvednout si límec a sklopit hlavu. U agentových dveří se shromažďovali poutníci, kteří dychtili navštívit posvátné Velké kolo, mnozí chudobní a nuzně odění.

Chvíli mu trvalo, než všechno vyřídil ke své spokojenosti.

Mohl se do Kharnabharu vydat společně s poutníky. Nebo mohl cestovat sám, najmout si sáně, psí spřežení a řidiče. První způsob byl bezpečnější a méně nákladný. Šokerandit se rozhodl pro druhý, jako více hodný syna Strážce Kola.

Jediné, co potřeboval, byly peníze v hotovosti nebo doporučující dopis.

Vědělo rivenjských otcových přátelích, určitých vlivných lidech, kteří rozhodovali o městských záležitostech. Po chvíli váhání se rozhodl pro prostého muže jménem Hernisarath, který byl majitelem farmy a ubytovny pro poutníky na kraji města. Hernisarath přivítal Šokerandita ve vlastním příbytku, neprodleně napsal doporučení pro agenta a ještě trval na tom, aby se Šokerandit připojil k němu a manželce při poledním jídle.

Když bylo načase, aby Šokerandit odešel, Hernisarath ho na prahu objal. „Jsi dobrý a nevinný mladý muž, Luterine, a já jsem šťastný, že ti mohu pomoci. Zima Weyru je každým dnem blíž a farmaření je čím dál tím obtížnější. Doufejme však, že se ještě shledáme."

A žena dodala: „Je tak milé potkat mladého muže s dobrým vychováním. Vyřiď otci naše nejuctivější pozdravení."

Šokerandit zářil, když je opouštěl, potěšen, že na ně učinil dobrý dojem; zatímco Harbin je nyní pravděpodobně opilý. Proč ho ale Hernisarath nazval „nevinným"?

Z nebeských výšin začal padat sníh; vířil jako jemný bílý cukr, co se při míchání rozpouští ve sklenici vody. Zhoustl a pohltil zvuk vysokých bot na dlažebních kamenech. Ulice se vylidnily. Z dlouhých šedivých stínů vyrašily polostíny, tmavé od Freyru, světlejší od Batalixu, dokud se sněhový mrak neroztáhl nad zálivem a nezahalil celý Rivenjk do ponurého šera.

Šokerandit se náhle zastavil u jednoho z radžabaralů.

Zezadu kráčel jiný muž, zdvižený límec si přitáhl ke krku. Prošel kolem stromu, ohlédl se, zašoupal chodidly a pospíchal do boční uličky. Šokerandit si s určitým pobavením všiml, že se jmenuje Ostrovtipná.

S rozmyslem pro něj netypickým neřekl spolucestujícím na lodi, že v hlavě Hrdiny, jenž střeží vstup do přístavu Rivenjk, je heliografická signalizační stanice. Zpráva o dezertérech na palubě Nové doby mohla do přístavu dorazit dlouho předtím, než

do něj vplula sama briga.

Do Odova domu se vrátil největší možnou oklikou. Do té doby nejhorší nápor sněhové metelice pominul.

„Máš štěstí, přišel jsi právě včas, „ oslovil ho Odo, když Šokerandit vstoupil do dveří. „Můj bratr, já a zbytek rodiny chceme jít do chrámu, abychom poděkovali za šťastné doplutí Nové doby. Půjdeš s námi, prosím?“

„Och ... ano, samozřejmě. Soukromý obřad.“

„Naprosto soukromý. Jenom kněz a rodina.“

Šokerandit pohlédl na Odima, který povzbudivě přikyvoval. „Máš v úmyslu vydat se na další cestu, Luterine. My, kteří jsme jeden druhého znali tak krátce, se zas musíme rozloučit. Bohoslužba nám připadá vhodná, dokonce i pokud v modlitby nevěříš.“

„Půjdu se podívat, zda nechce jít i Fašnalgid.“

Po dřevěných schodech pospíchal nahoru do podkrovní místnosti, kterou jim Odo zapůjčil. Našel Toress Lahl zahrabanou pod kožešinami na jeho posteli. „Měla jsi pracovat, ne tu polehávat,“ pokáral ji. Doufám, že stále netruchlíš pro manžela? Kde je kapitán?“

„Já nevím.“

„Najdi ho, ano? Určitě někde popíjí.“

Rozběhl se po schodech dolů. Jakmile odešel, Fašnalgid vylezl zpod postele a dal se do smíchu. Toress Lahl se neusmívala.

„Já chci jídlo, ne modlení,“ kapitán opatrně vyhlížel z okna. „A to pití, o kterém se tvůj přítel zmínil, by také nebylo k zahození...“

Odimovic klan se shromažďoval na nádvoří, kde se otroci stále neúspěšně potýkali s dlouhými tyčemi a navzdory plískanici sestupovali do kontrolní šachty bioplynové komory. Místo bzučelo vzrušeným hovorem.

Objevil se Šokerandit. Některé z žen, které se s ním plavily na Nové době, se k němu rozběhly, aby ho objaly, po způsobu připomínajícím spíš Kuj-Juvek než zbytek Sibornalu. Šokerandit již raději neporovnával jejich uvolněné mravy se svou vlastní přísnou výchovou.

„Och, tohle je tak dobré místo, tento Rivenjk, „ rozplývala se

jedna dobře zabalená pratetička, berouc ho za ruku. „Je tu spousta krásných budov a hodně soch. Budu tady šťastná a mám v úmyslu zřídit si tiskárnu, abych mohla vydávat poezii. Myslíš, že tvoji krajané mají poezii rádi?“

Než Šokerandit stačil odpovědět, paní se otočila, aby popadla za rukáv Eedapa Mun Odima. „Ty jsi náš malý hrdina, bratranče, když jsi nás přivedl sem do bezpečí. Dovol mně být v chrámu vedle tebe. Pojď tam se mnou a naplň mne pýchou.“

„Já budu hrdý, že budu moci jít s tebou, tetičko,“ laskavě se na ni usmál Odim. A celý švitořící dav se začal hrnout z brány dvora a ulicí ke chrámu.

„A taky jsme hrdí, že s sebou máme tebe, Luterine,“ otočil se Odim starostlivě, aby se Šokerandit necítil odstrčený. Rozhlédl se, pln radosti, že se sešlo tolik Odimů najednou. Třebaže jejich řady prořídly Tučnou smrtí, počet přeživších znamenal určitou kompenzaci.

Když v zástupu vešli do chrámu s vysokou střechou, Odim se postavil vedle bratra tak blízko, že se jeden druhého dotýkali lokty. Napadlo ho, že možná ani Odo nemá víru v boha Azoiaxického, stejně jako on. Na to, aby mu položil tak osobní otázku, byl příliš zdvořilý; tajnosti jsou pro muže, jak pravilo jedno staré pořekadlo. Pokud si bratr sám bude přát přiznat se mu některého večera nad skleničkou vína, bude to jiná věc. Prozatím stačilo, že zde byli spolu a bohoslužba jim umožňovala truchlit za ty, kteří zemřeli, včetně ženy, dětía milované Besi Besamitikahl, a radovat se ze skutečnosti, že jejich vlastní životy byly ušetřeny.

Sopránový hlas, zbavený tělesnosti, zbavený pohlaví, zbavený chtíče, sledoval vlákno teatrálního pokání, které stoupalo ze studnice chrámu k umně propojeným střešním trámům.

Když zpíval, Odim se usmíval a cítil, jak se jeho duše pozvedá ke krovům. Víra by byla dobrá. Ale dokonce i přání věřit bylo útěchou.

Když shromáždění uvnitř chrámu pozvedlo hlasy v písni, po ulici přešlo deset urostlých vojáků v čele s důstojníkem, a zastavili se před branou příbytku Odirina Nan Odima. Strážný jim otevřel, pokývl hlavou. Vojáci ho vtlačili dovnitř a napochodovali do středu dvora, udusávajíce již ušlapaný koberec sněhu. Důstojník vyštěkl příkazy. Čtyři muži měli prohledat domy na všech

světových stranách, zbytek jich měl zůstat na místě a dávat pozor na případné prchající.

„Abro Hakmo Astab!“ zvolal Fašnalgid a vyskočil z postele. Seděl v podkroví napolo oblečený a sledoval jak okno, tak Toress Lahl, které předtím četl řádky poezie z malé knížky. Uposlechla jeho příkazu připravit jídlo a právě nesla hořící poleno od otroka dole, aby zapálila kamínka.

Třebaže byla zvyklá na nadávky vojáků, při obscénnosti kletby sebou trhla.

„Jak já miluju zvuk vojenského hlasu! Není pod jarní oblohou nad píseň jako je vaše,“ řekl Fašnalgid. „A dunění armádních holínek. Ano, jsou tady. Podívej se na toho mladého blázna poručíka, uniforma se mu jen blýská. Kdysi jsem také byl takový...“

Mračil se z okna na výjev na dvoře, kde před zraky vojáků dál pracovali otroci, kteří tyčemi pročišťovali potrubí na bioplyn a nedůvěřivě pokukovali po vetřelcích.

Pár holínek začal rachotit po schodech do podkrovní místnosti. Fašnalgid otevřel ústa a odhalil bílé zuby pod mohutným knírem. Skočil po své šavli a jako polapené zvíře se rozhlížel po místnosti. Toress Lahl stála jako zkamenělá. Jednu ruku měla na ústech, ve druhé držela. na délku paže od těla hořící poleno.

„Haa...“ Přiřítil se k ní, vyrval jí poleno z ruky a následován hadem kouře, rozběhl se k oknu. Prudce je rozrazil, vystrčil hlavu a ramena a vší silou mrštil polenem na dvůr.

Neztratil nic z vojenské zručnosti. Žádný granát by nemohl letět přesněji. Plamen ve ztemnělém vzduchu opsal oblouk a zmizel v otevřeném okénku kontrolní šachty u nádrže s bioplynem. Celou vteřinu bylo ticho. Pak místo explodovalo. Kamenná dlažba dvora vylétla v detonaci do vzduchu. Uprostřed vyšlehl mohutný plamen, v jádru modrý.

Fašnalgid se spokojeným řevem přeběhl místnost a otevřel dveře dokořán. Stál tam mladý voják, váhal, bázlivě se ohlížel. Fašnalgid se bezmyšlenkovitě řítil rovnou na něho. Když se mu muž snažil vyhnout, Fašnalgid ho prudkým kopnutím srazil hlavou napřed ze schodů.

„Teď musíme běžet o život, ženo,“ a popadl Toress Lahl za ruku. „Luterin - začala, ale byla příliš vystrašená, než aby byla

schopná dělat něco jiného než ho jen následovat. Seběhli po schodech. Dvůr zachvátila panika. Plyn stále hořel. Odimové, příliš staří, příliš mladí nebo příliš objemní, než aby se mohli zúčastnit bohoslužby v chrámu, společně se zvířaty pobíhali mezi vojáky. Pohotový poručík vystřelil kulku či dvě do oblohy. Otroci křičeli. Jeden z domů začal hořet. Bylo snadné proplést se tou vřavou a odejít bránou.

Jakmile byli na ulici, Fašnalgid zvolnil tempo v klidnější chůzi a zasunul šavli do pochvy, aby nebyla tak nápadná.

Pospíchali na kostelní nádvoří. S prudkým oddychováním přitiskl ženu k jednomu z opěrných pilířů. V zrušením jí bolestně sevřel paži. Uvnitř chrámu stoupaly ke krovům oslavné písně k bohu Azoiaxickému.

„Ti bídáci jdou po nás. Dokonce i v téhle zapadlé díře...“ „Och, pusť mne. Ubližuješ mi.“

„Pustím tě. Půjdeš do chrámu a vyhledáš Šokerandita. Řekni mu, že vojáci nás tu našli. Nyní už nemůže být ani řeči o tom, že bychom uprchli na lodi. Pokud se mu podařilo zařídit sáně, pak se všichni musíme co nejdříve vydat do Kharnabharu. Jdi dovnitř a řekni mu to.“ Strčil do ní, aby jí dodal odvahy. „Řekni mu, že ho chtějí pověsit.“

Než Toress Lahl vyšla s Šokeranditem z chrámu, na ulici byla spousta lidí - nejenom nevinní kolemjdoucí. Zatímco Odimovi s křikem utíkali domů, Fašnalgid řekl: „Luterine, máš sáně? Můžeme odsud okamžitě odjet?“

„To jsi musel Odimovic dům vyhodit do vzduchu, po všem, co pro nás udělali?“ Šokerandit si zlostně měřil neuspořádané kapitánovo vzezření.

„Nevěř Odimovi. Je to obchodník. Musíme odjet. Armáda se probudila. Nezapomeň, že tvoje půvabná Toress Lahl je oficiálně uprchlou otrokyní. Víš, jaký je za to trest? Kde jsou ty sáně?“

„Můžeme je mít, až se otevřou stáje, při úsvitu Batalixu. Vidím, že sis to najednou rozmyslel, nemám pravdu?“

„Kde se schováme do svítání?“

Šokerandit se zamyslel. „Je tu jeden rodinný přítel, jmenuje se Hernisarath. On a jeho žena nás u sebe schovají až do rána... Nejdřív ale musím jít a rozloučit se s Odimem.“

Fašnalgid na něj namířil tlustý prst. „Nic takového neuděláš.

Předá tě vojákům. Všude se to jimi jen hemží. Ty jsi nevinný, ne snad?“

„V pořádku, a ty jsi excentrik. Urážky stranou, proč ta změna plánu? Ještě dnes ráno jsi chtěl odplout do Kampannlatu.“

Fašnalgid se usmál. „Dejme tomu, že mě napadlo, že bych se měl víc přiblížit bohu. Rozhodl jsem se vydat se s tebou a tvojí otrokyní do svatého Kharnabharu.“

X
“Mrtví nemluví o politice“

Šestého dne šestého tenneru každého šestého malého roku se v Askitoši konal synod církve Hrozivého míru. Méně významný potěr se setkával v klášterech za palácem Nejvyššího kněze. Patnáct hodnostářů, kteří se sjeli k stávajícímu církevnímu sjezdu, přebývalo a scházelo se v paláci samotném. Představovali jak církevní, tak světská nebo vojenská ramena celé církevní organizace, na která ztěžka doléhala tíže jejich úřadů. Nebyli to muži oddaní čtveráctví a šprýmování.

Poněvadž to však byli obyčejní smrtelníci, těchto patnáct mužů mělo svoje chyby. Jeden z nich byl pravidelně v šestnáct hodin dvacet minut každého dne zmožený alkoholem. Jiní si ve svých komnatách drželi mladé otrokyně či otroky. Někteří si libovali v podivných sadomasochistických hrátkách. Nicméně alespoň část každého z nich byla oddána bezproblémovému chodu jejich církevní organizace, a poněvadž dobré muže bylo jinak těžko nalézt, těchto patnáct bylo možno považovat za dobré muže.

A nejoddanějším mužem ze všech byl Chubsalid, muž bribahrského původu, vychovaný svatými otci v klášterech církve, nyní Nejvyšší kněz církve Hrozivého míru, ustanovený představitel boha Azoiaxického na Helikonii, boha, který existoval před životem a kolem kterého veškerý život obíhá.

Dokonce ani to nejbdělejší ekkésiastické oko nikdy nevidělo, že by Chubsalid zvedl ke rtům láhev. Pokud i měl nějaké sexuální choutky, byly tajemstvím udržovaným mezi ním a osobou, s níž je praktikoval. Pokud i někdy cítil hněv, strach nebo zármutek, ani stín těchto emocí nikdy nedosáhl jeho růžového obličeje. A nebyl žádný blázen.

Na rozdíl od Oligarchie, jejíž členové se setkávali na necelou míli vzdáleném Ledokopci, synod měl širokou podporu lidu. Církev upřímně pečovala o potřeby lidí; pozvedala jejich srdce a podporovala je v těžkých časech. A co se pauku týkalo, zachovávala taktické mlčení.

Na rozdíl od Oligarchy, kterého nikdy nikdo neviděl a jehož podoba v oblíbené lidové představě připomínala ohyzdného velkého korýše s hyperaktivními klepety, Nejvyšší kněz Chubsalid chodil mezi chudobné a lidé s oblibou navštěvovali jeho shromáždění. S mohutnou postavou, drsným, ale laskavým vzezřením a hřívou bílých vlasů vypadal každým coulem jako Nejvyšší kněz. Když mluvil, lidé mu chtěli naslouchat. Jeho kázání byla utkaná z piety a často obroubená vtipem: dokázal věřící na mších přimět k modlitbě, stejně jako je rozesmát.

Rozprava na synodických setkáních byla vedena v nejvyšší sibiš, s mnohačetnými větami, spletitými vsuvkami a pompézními slovesnými tvary. Téma církevního sjezdu však bylo ryze praktické. Týkalo se napjatého vztahu mezi dvěma velkými základy Sibornalu, státem a církví.

Církev poplašeně sledovala, jak Oligarchovy výnosy nabývají na přísnosti. Jeden synodik nyní na toto téma hovořil ke shromážděným.

„Omezující nový zákon o místě bydliště a podobná opatření jsou/pokračují být státem předkládána jako tah k omezení šíření moru. Sama o sobě působí tolik pobouření a zmatku, jako přináší/přinese/může přinést mor samotný. Chudí jsou zbavováni majetku a zatýkáni pro potulky, nebo jinak strádají zvyšujícím se chladem."

Byl to stříbřitý muž a hovořil stříbřitým hlasem, ale přesvědčivost toho jemného hlasu se nesla do všech koutů místnosti. „Za tímto zločinným faktem lze snadno rozpoznat politické myšlení. S tím jak severněji položené farmy krachují/jsou krachující, rolníci a malí farmáři, kteří na těchto farmách pracovali, jsou nuceni stěhovat se do měst, kde musí hledat útočiště převážně v nevyhovujících podmínkách přeplněných obydlí. Zákon se snaží izolovat je na jejich zkrachovalých farmách. Tam budou hladovět. Doufám, že nebude znít příliš krutě, když řeknu, že tato úmrtí státu jen poslouží. Mrtví totiž nemluví o politice."

„Tím chceš říct, že kdyby byl zákon zrušen, v přeplněných městech by mohlo dojít ke vzpourám?" zeptal se hlas z opačného konce stolu.

„Za mého mládí se říkalo, že Sibornalané celý život pracují, uzavírají manželství na celý život a touží po životě," odpověděl

stříbřitý hlas. „Ale nikdy se nebouříme. To ponecháváme lidem Divošského kontinentu. Církev k těmto omezujícím zákonům doposud nezaujala žádné oficiální stanovisko. Nyní, jak se domnívám, jsme ovšem dosáhli kritického místa, kdy se budeme muset ozvat, a sice zákonem proti pauku."

„Ohledně pauku nezaujímáme žádný postoj."

„To dosud nedělal ani stát. Opět, mrtví nemluví o politice a to stát uznává/je uznávající. Nicméně, nyní Oligarchie proti pauku legislativně zakročila, což jen prohloubí/bude prohlubovat utrpení našich věřících, pro které - pokud mně prominete, že to říkám - je pauk stejně neoddělitelnou součástí života jako porod.

Chudí jsou nespravedlivě utiskováni, aby tím údajně byli lépe připraveni na blížící se zimu. Navrhuji, aby církev proti nejnovějším krokům státu promluvila veřejně."

S pomocí dvou holí vstal starý holohlavý muž, který postrádal jakékoli ochlupení i barvu, a promluvil..

„Možná je tomu tak, jak říkáš, bratře. Oligarchie možná zesiluje stisk. Já se domnívám, že tak musí činit. Pomysli na budoucnost.

Nepotrvá to dlouho a naši potomci budou čelit/budou čelící třem a půl stoletím kruté zimy Weyru. Oligarchie se domnívá, že nevlídnost přírody musí odpovídat tvrdosti lidstva.

Dovol mi připomenout ti tu strašlivou sibornalskou kletbu, která se nesmí vyslovovat. Je považována za nejvyšší projev rouhačství, a po právu. Přesto je obdivuhodná. Ano, obdivuhodná. Nikdy bych nedovolil, aby byla v mé diecézi vyslovena, a přesto obdivuji míru vzdoru v ní obsaženou."

Včas se zarazil. Mnozí očekávali, že si tento úctyhodný muž poskvrní rty kletbou. Namísto toho se rozhovořil na jiné téma.

„V Divošském kontinentu Kampannlat přichází spolu s chladem naprostý chaos. Nemají tam žádný základní řád, podobný našemu. Zalezou zpátky do svých jeskyní. Sibornal přežije nedotčený. A přežít se nám podaří právě na základě dobré organizovanosti, kterou je nutno neustále posilovat, aby byla jako ocelová pěst. Mnozí musí zahynout, aby stát mohl přežít.

Někteří z vás reptají, protože všichni fagoři mají být nelítostně postříleni. Já říkám, že nejsou lidští. Zbavte se jich, nemají

duše. Postřílejte je. A zabte všechny, kdo je brání. Zastřelte farmáře, jejichž farmy krachují. Teď není čas na individuální gesta. Individualita musí brzy/měla by být trestána smrtí.“

Když usedal, hole v nastalém tichu zarachotily jako kosti. Místností se rozlehlo šokované mumlání, ale Nejvyšší kněz Chubsalid z hermelínem lemovaného sedátka zahovořil mírně:

„Nepochybuji o tom, že takové řeči vedou na Ledokopci pořád, ale my se musíme držet našeho poslání, v důsledku kterého jsme povinováni jednat se všemi, dokonce i se zkrachovalými farmáři, se soucitem. Naše církev se staví za jedince, za individuální vědomí, za záchranu jednotlivce, a naší povinností je připomínat tuto pravdu čas od času i našim přátelům v Oligarchii, aby i tito lidé měli ohledně tohoto bodu jasno.

Klima se možná stává nevlídným. My nemáme zapotřebí napodobovat je, a tak by dokonce i v těch nejkrutějších časech mohla/bude/musí žít podstata učení církve. Jinak v bohu neexistuje žádný život. Stát považuje tuto dobu krize za čas vhodný k tomu, aby ukázal svoji sílu. Církev musí udělat totéž. Kdo z vás zde přítomných souhlasí s tím, že církev by se měla státu postavit?“

Všech čtrnáct, které oslovil, se od něj odvrátilo, aby po celé délce velkého stolu začalo tiše rozmlouvat se sousedy. Tušili, jaká opatření budou následovat po kroku navrhovaném představeným.

Jeden z členů zvedl ruku se zlatým prstenem a rozechvělým hlasem řekl: „Pane, možná/snad někdy přijde čas, kdy skutečně budeme muset zaujmout druh postoje, který zde navrhuješ. Ale kvůli pauku? Jestliže my sami jsme se tomuto tématu vyhýbali celé věky - jestliže o něm máme svoje pochybnosti - jestliže mýtus Prapůvodní strážkyně protiřečí naší...“

Ponechal tu teatrální myšlenku nedokončenou.

Nejmladším členem církevního sjezdu byl kněz-kaplan jménem Parlingelteg, jemný muž, třebaže se o něm šeptalo, že některé z jeho aktivit zrovna delikátní nejsou. Nikdy se nebál promluvit a nyní se obrátil přímo k Chubsalidovi.

„Ta poslední ničemná řeč mne konečně přesvědčila - a domnívám se, že i vás ostatní - že se státu musím postavit. Možná speciálně kvůli problému pauku. Nepředstírejme, že pauk není

skutečný nebo že gossiové neexistují jenom proto, že se to neshoduje s církevním učením.

Proč si myslíte, že stát se snaží zakázat pauk? Pouze z jediného důvodu. Stát je vinen genocidou. Pozabíjel tisíce mužů Asperamankovy armády. Matky synů takto povražděných s nimi hovořily po smrti. Gossiové promluvili. Kdo tady říká, že mrtví nemluví o politice? To je nesmysl. Tisíce mrtvých úst nyní křičí a obviňují stát a zločinného Oligarchu. Já podporuji Nejvyššího kněze. Musíme proti Torkerkanzlagovi povstat a svrhnout ho.“

Když někteří ze starších kolegů zatleskali, začervenal se až ke kořínkům světlých vlasů. Schůzka byla odročena. Stále otáleli s konkrétním rozhodnutím. Copak nebyly církev a stát vždycky neoddělitelné?

A mluvit nahlas o tom masakru... Milovali mír - někteří z nich za každou cenu.

Následovala hodinová přestávka. Bylo příliš chladno, než aby vyšli z paláce, a tak se procházeli ve vyhřívaných vedlejších místnostech, zatímco sluhové roznášeli vodu nebo víno v porcelánových číších. Rozmlouvali mezi sebou. Možná že existuje způsob, jak se vyhnout přímé konfrontaci; kromě toho, co říkali gossiové, přece neexistuje žádnýskutečný důkaz, že ano?

Zazvonil zvonek. Znovu zasedli. Chubsalid předtím hovořil o samotě s Parlingeltegem a nyní se oba tvářili velmi vážně.

Debata pokračovala, když tu najednou zaklepal otrok v livreji a vstoupil. Zhluboka se Nejvyššímu knězi uklonil a podal mu na tácu dopis.

Chubsalid si dopis přečetl, pak se na okamžik posadil a s loktem na stole si rukou podepřel vysoké čelo. Hovor utichl. Všichni čekali, až promluví.

„Bratři,“ promluvil, rozhlížeje se kolem stolu. „Máme návštěvníka, důležitého svědka. Navrhuji, abychom ho pozvali mezi nás. Jeho slova, jak se domnívám, budou mít větší váhu než veškerá naše předchozí diskuse.“ Pokynul otrokovi, který se uklonil a pospíchal ven z místnosti.

Dovnitř vstoupil další muž. Rozvážně se otočil a zavřel za sebou dveře, a teprve pak popošel ke stolu, kde sedělo patnáct vedoucích církevních činitelů. Od hlavy až k patě byl oděný v tmavé modři; boty, kalhoty, košile, kabátec, plášť, všechno

bylo modré; stejný byl i klobouk, který držel v ruce. Jenom vlasy měl bílé, třebaže nad každým spánkem zůstala stopa černi. Když ho synod viděl posledně, měl vlasy zcela černé.

Bílé vlasy zdůrazňovaly velikost jeho hlavy. Rovné obočí, oči, ústa, to všechno vyjadřovalo nezměrný hněv, který za čelem číhal jako hromobití.

Hluboce se uklonil Nejvyššímu knězi, políbil mu ruku a otočil se ke zbytku shromáždění.

„Děkuji vám, že jste se rozhodli mne vyslechnout."

„Arcikněže Asperamanko, byli jsme informováni, že jsi zahynul v bitvě," oslovil ho Chubsalid. „Máme radost, že ta informace byla nepravdivá."

Asperamanka zformoval rty do mrazivého úsměvu. „Všichni kromě mne zemřeli - ale ne v bitvě. Příběh o tom, jak se mně podařilo dostat se do Askitoše, téměř jedinému z celé mé armády, je výjimečný. Byl jsem postřelen v Oals, na samotných hranicích našeho kontinentu, byl jsem zajat fagory, uprchl jsem, ztratil se v bažinách - nu, zkrátka, je to zázrak, že nyní stojím před vámi. Bůh mne ochránil a nabrousil mne, abych se stal jeho nástrojem spravedlnosti, protože nyní přicházím jako důkaz zločinu zrady a podlosti, ve slavné historii Sibornalu nevídaného."

„Prosím, posaď se u nás," vybídl ho Nejvyšší kněz. a pokynul lokajovi. „Nemůžeme se dočkat, až nám povíš, co máš na srdci. Nepochybně jsi lepším informátorem než jakýkoli gossi."

Když jim Asperamanka vypověděl příběh o léčce, o ničivé palbě Oligarchovy gardy proti vracející se armádě, když všichni pochopili plný rozsah a význam toho, co se stalo, bylo zřejmé, že Parlingelteg vyslovil pravdu. Církev se bude muset státu postavit, jinak se sama stane stranou určenou k masakru.

Asperamankovi trvalo přes hodinu, než jim vypověděl celý příběh výpravy své armády a následné zrady. Nakonec zmlkl. Mlčel jen okamžik. Pak neočekávaně skryl obličej do dlaní a propukl v pláč.

„Ten zločin je také můj," naříkal. „Pracoval jsem pro Oligarchu. Bojím se Oligarchy. Pro mne byly církev a stát jedním, synonymem."

„Ale už nejsou," Chubsalid vstal a položil ruku na Aspera-

mankovo rameno. „Děkuji ti, že ses stal božím nástrojem a ozřejmil jsi nám naši povinnost.

Oligarchie vždycky měla pravomoc nad lidskými těly, církev nad jejich dušemi. Nyní musíme opásat sami sebe, abychom utvrdili nadřazenost duše nad tělem. Musíme se Oligarchii postavit. Jste všichni pro toto rozhodnutí?“

Čtrnáct členů vykřiklo na souhlas. Pod stolem zarachotily hole. „Pak je rozhodnutí jednohlasné.“

Po další diskusi bylo dosaženo dohody, že prvním krokem bude rozeslání jasně formulovaného výnosu do všech chrámů po celé délce a šířce země. Ve výnosu bude stát, že církev obhajuje starou praktiku pauku, kterou považuje za základní svobodu každého muže a ženy v říši. Neexistuje důkaz, že by takzvaní gossiové mluvili něco jiného než pravdu. Církev v žádném případě nesouhlasí s tím, že by praktikování pauku šířilo Tučnou smrt. Chubsalid na dokument napsal svoje jméno. „Toto je pravděpodobně ten nejrevolučnější výnos, s jakým církev kdy přišla,“ pronesl stříbřitý hlas. „Jenom chci konstatovat tento fakt. Ovšem neuznáváme s uznáním pauku také Prapůvodní strážkyni? Neotvíráme tím pohanské pověře cestu do naší církve?“

„Ve výnosu není o Prapůvodní strážkyni ani slovo, bratře,“ namítl Parlingelteg mírně.

Výnos byl schválen a odeslán do církevní tiskárny. Z tisku šel rovnou do všech chrámů v zemi.

Uplynuly čtyři dny. Církevní hodnostáři v paláci Nejvyššího kněze čekali na bouři, která propukne.

Z Ledokopce sešel posel oblečený na ochranu proti živlům v naolejovaných kůžích a doručil do paláce zapečetěný dokument.

Nejvyšší kněz rozlomil pečeť a přečetl jej.

V psaní stálo, že rozvracečský pamflet vydaný synodem znamená zradu a že synod jej vydal úmyslně, aby snížil váhu zákonů vyhlášených státem. Zrada se trestá smrtí. Pokud existuje vysvětlení pro tuto sprostou urážku, pak ať se Nejvyšší kněz církve Hrozivého míru sám dostaví před Oligarchu a přednese mu je osobně. Dopis byl podepsán jménem Torkerkanzlaga II.

„Já nevěřím, že ten muž existuje,“ řekl Chubsalid. „Vládne

nám přes třicet let a za tu dobu ho nikdo nikdy neviděl. Neexistují žádné portréty, neznáme jeho obličej. Z toho, co víme, by to docela dobře mohl být fagor...“

Ještě chvíli pokračoval ve stejném duchu, nepřítomně pomlaskávaje, a potom odešel do knihovny, aby tam porovnal podpisy. Hrál si se zvětšovacími skly a potřásal přitom hlavou.

Tato aktivita vzbudila v poradcích Nejvyššího kněze nervozitu; cítili, že by se měli soustředit na tíži předvolání, které, jak se to alespoň jevilo jim, bylo jeho rozsudkem smrti. Starší poradci po dohodě navrhli, aby se celé církevní centrum neprodleně odstěhovalo z Askitoše na nějaké bezpečnější místo - možná do Rattagonu, třebaže je obléhán, protože poloha uprostřed jezera mu zaručuje bezpečnost, nebo možná dokonce do Kharnabharu, navzdory extrémnímu klimatu, protože ten je náboženským centrem.

Chubsalid se však rozhodl sám za sebe. Ústup nikdy nepatřil mezi jeho taktiky. Po zhruba hodině procházení a porovnávání podpisů oznámil, že k Oligarchovi půjde. Za tímto účelem jeho písař napsal přijímací nótu, která navrhovala, aby se setkání uskutečnilo ve velké vstupní hale hradu na Ledokopci a že kdokoli si přeje přijít, může se dostavit a vyslechnout si debatu mezi oběma muži.

Když Chubsalid připojoval k dokumentu podpis, přistoupil kněz kaplan Parlingelteg, který dosud stál opodál, a poklekl vedle křesla Nejvyššího arcikněze.

„Pane, půjdeš-li na to místo, dovol mi provázet tě. Cokoli tam má potkat tebe, ať se to stane i mně.“

Chubsalid mladému muži položil ruku na rameno.

„Stane se, jak navrhuješ. Budu ti za doprovod vděčný.“

Otočil se k Asperamankovi, který byl také přítomen.

„A ty, kněže válečníku, půjdeš s námi také do Ledohradu, abys tam podal svědectví o Oligarchově zločinu?“

Asperamanka se díval po místnosti, jako by hledal neviditelné dveře. „Ty mluvíš lépe než já, Nejvyšší kněže. Považuji za nemoudré nadhazovat téma moru. Na Tučnou smrt nemáme žádný lék, stejně jako stát. Oligarcha možná má důvody, o kterých my nic nevíme, proč si přeje zakázat pauk.“

„V tom případě si je vyslechneme. Půjdeš se mnou a Parlin-

geltegem?“

„Možná bychom s sebou měli vzít učence.“

Chubsalid se usmál. „Já věřím, že budeme schopni postavit se mu i bez pomoci učenců.“

„Zajisté bychom se měli pokusit o kompromis,“ blábolil Asperamanka, který se tvářil nešťastně.

„Uvidíme, co se dá dělat,“ pokrčil rameny Chubsalid. „A děkuji ti, že jsi souhlasil s tím, že nás doprovodíš.“

Rozednívalo se. Nejvyšší kněz Chubsalid si oblékl církevní roucha a rozloučil se s druhy. Jeden či dva ho objali.

Stříbřitý muž uronil slzu.

Chubsalid se na něho usmál. „Ať se dnešního dne stane cokoli, budu potřebovat tvoji odvahu, stejně jako vlastní.“ Hlas měl pevný a vážný.

Vyšplhal do povozu, kde již čekali Asperamanka a Parlingelteg. Povoz se rozjel.

Projížděli tichými ulicemi. Policie na Oligarchův příkaz uklidila přihlížející, takže je neprovázelo žádné povzbuzování a jásavé volání, kterým lidé obvykle Nejvyššího kněze zdravili. Jenom ticho.

Když povoz vyjížděl po zrádných dlažebních kamenech Ledokopce, cestující si nemohli nevšimnout až příliš nápadné přítomnosti vojska. U bran hradu se jim postavili do cesty ozbrojenci, aby zastavili ty kněze, kteří šli za vůdcovým povozem pěšky. Povoz projel pod neforemným kamenným obloukem. Velká železná brána se za ním zavřela.

Na čelní nádvoří shlíželo množství oken a tíživým mrtvým leskem posilovalo chmurné ticho. Byla to zlá okna. Ani nevypadala jako okna, ale spíš jako tupé zuby.

Skupina tří kněží byla bezodkladně odvedena do chladu budovy. Procházeli rozlehlou vstupní halou; kroky se v ní odrážely ozvěnou. Na stráži tam stáli vojáci v důmyslně zdobených národních uniformách. Žádný z nich se ani nepohnul.

Vedli je dál, do nevzhledné chodby kdesi vzadu, kde byl koberec prošoupaný nesčetnými kroky, jako by se nějaké mučené zvíře pokoušelo probojovat si cestu na svobodu. Po chvíli čekání obdržel ten, kdo je vedl, signál a kněží mohli sejít po úzkém dřevěném schodišti, které se bez jediného okénka ve zdi vinulo

do hloubky dvou pater. Vnořili se do další chodby, v níž zřejmě bojovalo stejné mučené zvíře, a zastavili se přede dveřmi. Průvodce zaklepal.

Jakýsi hlas je vyzval, aby vešli.

Vstoupili do místnosti, z níž čišelo právě tolik veselí, kolik ho bylo pro Oligarchu příslovečné. Stáli v čemsi na způsob přijímací místnosti lemované křesly, na kterých mohla sedávat jen ta nejhubenější pozadí. Jediné okno v místnosti bylo zataženo těžkými koženými závěsy, evidentně určenými, aby bránily vstupu denního světla.

Skrblické proporce místnosti, ve které se výšce stropu mohla rovnat jenom hloubka šera, které v ní panovalo, byly umocněny osvětlením. Ve vysokém stojanu uprostřed jinak prázdné podlahy hořela jediná tlustá zelenomodrá svíce. Stíny, jež vrhala, se v mrazivém průvanu nepokojně posouvaly po praskající parketové podlaze.

„Jak dlouho tady budeme čekat?“ zeptal se Chubsalid průvodce. „Jen krátkou chvíli, pane.“

I krátká chvíle měla v takové místnosti dlouhé trvání, ale nakonec byly vnitřní dveře přece jen odemčeny. Dva uniformovaní muži s šavlemi je rozevřeli dokořán a nabídli skupině kněží pohled do další místnosti.

Ta byla osvětlena plynovými lampami, které zalévaly mdlým světlem všechno kromě obličeje muže v róbě, který seděl ve velkém křesle na vzdáleném konci místnosti. Protože plynová světla byla pod trůnem, tvář tonula v hlubokém stínu. Muž se ani nepohnul.

Chubsalid jasným hlasem spustil: „Jsem Nejvyšší kněz církve Hrozivého míru. Kdo jsi ty?“

Stejně jasný hlas mu odpověděl: „Oslovuj mne Oligarcho.“

Skupina kněží, třebaže se na toto setkání připravovala, chvilkovou bázní umlkla. Popošli ke dveřím vnitřní místnosti, ale vojáci jim zahradili cestu obnaženými šavlemi.

„Jsi Torkerkanzlag II.?“ zeptal se Chubsalid.

Opět ten jasný hlas. „Oslovuj mne Oligarcho.“

Chubsalid a Asperamanka se podívali jeden na druhého. Pak Nejvyšší kněz promluvil.

„Přišli jsme sem, obávaný Oligarcho, abychom spolu probrali

omezování tradičních svobod v našem státě a abychom si s tebou promluvili ohledně nedávného zločinu spáchaného -„

Jasný hlas ho přerušil. „Nepřišli jste sem probrat nic. Nepřišli jste si sem o ničem promluvit. Přišli jste sem proto, že jste kázali zradu s úmyslem odporovat zákonům nedávno vydaným státem. Přišli jste sem proto, že trestem za zradu je smrt.“

„Naopak,“ namítl Parlingelteg. „Přišli jsme sem v očekávání rozumného jednání, spravedlnosti a otevřené debaty. Ne kvůli nějakým nevkusným melodramatům. „.

Asperamanka nastavil hrudník jedné z tasených šavlí a řekl:

„Strašlivý Oligarcho, sloužil jsem ti věrně. Jsem kněz-válečník Asperamanka, který, jak nepochybně víš, vedl tvoji armádu do vítězné bitvy v poli proti tisícům vojáků pohanských kultů z Pannovalu. Nezničil jsi - nebyla snad ta armáda zničena při návratu na tvé území?“ Pevný Oligarchův hlas řekl: „V přítomnosti vladaře se nekladou otázky.“

„Pověz nám, kdo jsi,“ vybídl ho Parlingelteg. „Pokud jsi člověk, poskytni nám o tom důkaz.“

Torkerkanzlag, který toto přerušení ignoroval, vydal příkaz strážnému: „Odtáhni závěsy.“

Průvodce, který tři kněze uvedl do dusné místnosti, přešel po parketách a popadl kožený závěs oběma rukama. Pomalu jej odtahoval z dlouhého okna.

Do místnosti proniklo šedivé světlo. Zatímco ti dva se otočili, aby vyhlédli ven, Chubsalid se podíval na Oligarchu. Něco světla pronikalo dokonce i tam, kde nehybná postava seděla na zastíněném trůnu; některé rysy byly odhaleny.

„Já tě poznávám! Proboha, ty jsi -„ Ale Nejvyšší kněz nedostal příležitost říct cokoli dalšího, protože jeden ze strážných ho neurvale popadl za rameno a smýkl jím k dlouhému oknu, kde stál jejich průvodce a ukazoval dolů.

Pod oknem se prostíralo nádvoří, celé obklopené vysokými šedivými zdmi. Každý, kdo by tam sešel, by byl rozmačkán tíhou těch zachmuřených oken uspořádaných do řad nad ním.

Uprostřed nádvoří stála dřevěná klec. Uvnitř klece byl silný vysoký kůl. Pozoruhodné bylo, že klec i s kůlem stály na prkenné dřevěné plošině, postavené nad hromadami polen. Mezi těmito poleny byly zastrkány otýpky roští, hromádky větviček a

třísek.

„Trestem za zradu je smrt," zopakoval Oligarcha. „To jste věděli, ještě než jste sem vstoupili. Smrt upálením. Kázali jste proti státu. Budete upáleni."

Zatímco závěs byl zatahován zpátky přes okno, Parlingelteg statečně promluvil:

„Pokud se opovážíš upálit nás, obrátíš veškerou církev Sibornalu proti státu. Pozvedne se proti tobě ruka každého člověka. Nepřežiješ to. Sibornal samotný to možná nepřežije."

Asperamanka se s křikem rozběhl ke dveřím. „Postarám se o to, aby se svět dozvědělo této zločinnosti!"

Jenomže u dveří byli vojáci a ti ho zadrželi.

Chubsalid stál uprostřed místnosti a konejšivým hlasem mu řekl:

„Buď pevný, dobrý kněže. Pokud bude tento zločin spáchán, zde v samotném středu Askitoše, najdou se tací, kteří se nezastaví, dokud Azoiaxický nezvítězí. Toto monstrum věří, že zrada je méně nákladná než armády. Zjistí, že tahle zrada ho bude stát všechno."

Nehybný muž v křesle pronesl: „Největším dobrem je přežití civilizace během příštích staletí. Tomuto účelu musí být obětováno vše. Útlocitné principy musí jít stranou. Až bude řádit mor, zákon a pořádek se zhroutí. Tak tomu bylo vždycky na začátcích minulých Velkých zim - v Kampannlatu, Hespagoratu, dokonce i v Sibornalu. Armády zešílí, záznamy budou spáleny, nejkrásnější památky státu budou zničeny. Zvítězí barbarství.

Tentokrát, této zimy, krizi přežijeme. Sibornal se stane pevností. Již nyní sem nikdo nesmí vstoupit. Brzy také nikdo neodejde. Po čtyři staletí budeme udržovat přístav zákona a pořádku, zatímco zbytek světa zešílí. My budeme žít z moře.

Budou udržovány hodnoty, a tyto hodnoty musí být hodnotami přežití. Nedovolím, aby státu a církvi vládli tupci. Tak rozhodla oligarchie. Jedině my máme plán, který může/je schopen zachránit maximální počet lidí.

Příští jaro povstaneme v plné síle, zatímco Kampannlat bude vězet v okovech primitivismu a jeho ženy budou vláčet povozy jako tažná zvířata - pokud do té doby nezapomenou dokonce i to, jak vyrábět kola. Tehdy jednou provždy učiníme přítrž ne-

přátelství, které k nám tyto divošské země chovají.

Nazýváte to špatným? Nazýváš to zkaženým, Nejvyšší kněže? Vidět náš kontinent, jak triumfuje?“

Oděný v kněžském rouchu působil Chubsalid majestátně. Napřímil se. Než promluvil, nechal chvíli ticho triumfovat nad Oligarchovou řečí.

„Ať už ty sám možná věříš čemukoli, tvůj argument je argumentem slabocha. My v Sibornalu máme tvrdé náboženství, kované, tak jako Velké kolo samotné, z nepříznivého klimatu. Ale tím, co kážeme, je stoicismus, nikoli krutost. Tvůj argument je prastarým argumentem cílů, které se snaží ospravedlnit prostředky. Zjistíš, že pokud půjdeš tímto směrem, kruté prostředky rozvrátí cíl a tvůj. plán naprosto selže.“

Muž v křesle náhradou za gesto stěží pohnul rukou o palec. „Možná se dopouštíme chyb, Nejvyšší kněže, to připouštím. V tom případě jednoduše pohřbíme naše mrtvé a půjdeme dál. „

Parlingelteg jasným hlasem zvolal: „A mrtví ponesou svědectví proti tobě. Slovo se bude šířit od gossiho ke gossimu. Všichni se doslechnou o tvých zločinech.“

Oligarcha odpověděl nejtemnějším tónem: „Mrtví ať si nesou svědectví. Naštěstí nemohou nést zbraně.“

„Až se lidé o tomto činu doslechnou, mnozí proti tobě zbraně pozvednou.“

„Pokud mi nedokážete říct nic jiného než chrlit na mne výhrůžky, pak nastal čas, abyste se sami setkali s těmi miliony v podzemí. Nebo snad má některý z vás na srdci cokoli ohledně vaší loajality vůči státu ve světle toho, co jsem řekl?“

Pokynul strážným. Parlingelteg zvolal zakázanou kletbu.

„Abro Hakmo Astab, budiž proklet, Oligarcho!“

Ozbrojení strážní těžkým krokem přešli místnost, aby zaujali místa za církevními hodnostáři.

Asperamanka nebyl schopen promluvit, jak se mu chvěla brada. Otočil oči k Chubsalidovi, který mu poklepal na rameno. Nejmladší kněz vzal Chubsalida za ruku a znovu zvolal: „Upal nás a spatříš v ohni celý Askitoš!“

„Varuji tě, Oligarcho,“ promluvil Chubsalid. „Pokud způsobíš rozkol mezi církví a státem, nikdy se ti nepodaří uskutečnit tvůj plán. Rozdělíš lid. Jestliže nás upálíš, tvoje plány jsou předem

odsouzeny k zániku.“

Oligarcha vyrovnaným hlasem prohlásil: „Najdu si jiné, kteří se mnou budou spolupracovat, Nejvyšší kněže. Tucty poslušných se přiřítí, aby zaujali tvoje místo - a budou to považovat za čest. Já lidi dobře znám. „

Když se strážní chápali zajatců, Asperamanka se jim vytrhl, roz běhl se k Oligarchovu trůnu, poklekl na koleno a sklonil hlavu.

„Děsivý Oligarcho, ušetři mne. Víš, že já, Asperamanka, jsem byl tvým věrným služebníkem. Určitě nechceš, aby takový cenný nástroj byl zabit. Udělej si s těmi druhými dvěma, cokoli ráčíš, ale mne spas a dovol mně dál ti sloužit! Věřím, že Sibornal musí přežít, tak jak pravíš. Tvrdé časy si žádají tvrdá opatření. Duchovní moc musí na čas ustoupit moci světské, aby bylo zajištěno přežití. Jen mne nech žít a já ti budu věrně sloužit... ke slávě boha.“

„Co uděláš, nebude k boží slávě, ale pro tvoje vlastní mrzké účely,“ pokáral ho Chubsalid. „Vstaň! Zemři s námi, Asperamanko - tak to bude méně bolestné.“

„Žijíce či umírajíce přijímáme v životě roli bolesti,“ řekl Oligarcha. „Asperamanko, toto bych od tebe jako od vítěze v Isturiaše nečekal. Vešel jsi sem s bratry. Proč s bratry neuhořet?“

Asperamanka mlčel. Pak, aniž vstal, propukl v záplavu výmluvnosti.

„To, co zde bylo řečeno, se ani tak netýká politiky nebo morálky jako spíš historie. Ty si přeješ změnit historii, Oligarcho - což je možná posedlostí všech významných mužů. Vskutku, naše opakující se historie je ve stavu, kdy potřebuje reformu - reformu, která musí být brutální, ale efektivní.

Přesto ale mluvím za naši milovanou církev, které jsem také sloužil - sloužil s oddaností. Ať za ni tihle shoří. Já pro ni raději budu žít. Historie nám ukazuje, že náboženství mohou strádat stejně jako národy. Nezapomněl jsem na hodiny dějepisu v klášteře ve Starém Askitoši, kde mne jako mladíka učili o porážce církve v Pannovalu rukou chytrého krále Borlienu a jeho ministrů. Pokud se církev a stát zde v Sibornalu rozpadnou, pak náš Nejvyšší Bůh bude ohrožen podobně. Dovol mně, jako člověku oddanému Bohu, posloužit tvým účelům.“

Když byli druzí dva kněží vyváděni ven, Parlingelteg do Asperamanky prudce kopl, až se arcikněz-válečník natáhl na podlahu. „Pokrytče!“ volal mladý kněz, když ho odvlékali.

„Odveďte ty dva na nádvoří,“ nařídil Oligarcha. „Pokud je v srdci církve zaseta alespoň trocha strachu, pak možná v budoucnu nebude tak hlasitá.“

Seděl bez hnutí, zatímco Nejvyššího kněze Chubsalida a kněze kaplana Parlingeltega odváděli.

Místnost se vyprázdnila. Zůstal jeden strážný, který tiše stál ve stínu, a Asperamanka, dosud skrčený na podlaze, s obličejem sinalým.

Oligarchův chladný pohled se stočil k Asperamankovi.

„Pro takové jako ty jsem vždycky schopen nalézt uplatnění,“ řekl.

„Vstaň.“

XI
Přísná disciplína pro cestující

Většina sibornalských řek tekla k jihu a většina jich byla po převážnou část roku rychlá a nebezpečná, jak se slušelo na vody zrozené z ledovců.

Řeka Venj nebyla výjimkou. Byla široká, plná nebezpečných proudů a dalo by se říci, že se na své cestě k ústí do moře v Rivenjku spíš hnala, než pouze tekla.

Během staletí si pro sebe Venj vymlel údolí, kterým nyní mohl téci nebo je zaplavovat podle nálady, jaká se ho zmocnila, a právě podél tohoto údolí vedla cesta, jež nakonec přivede na sever putujícího cestovatele do Kharnabharu.

Cesta se klikatila příjemnou krajinou, chráněná před všudypřítomnými větry masou Šiveninského předělu. Rostly zde velké keře, lhostejné k mrazu, a vystavovaly na odiv obrovité květy. Po stranách cesty zvedaly hlavičky malé květinky a poutníci je plni údivu trhali, protože nikde jinde takové neviděli.

V tomto prvním stadiu cesty do Kharnabharu byli poutníci ještě bezstarostní. Cestovali jednotlivě nebo ve skupinách, oděni ve všech možných druzích oděvů. Někteří putovali pěšky a tvrdili, že svá těla ovládají natolik, že necítí chlad. Od některých skupin se linul zpěv a hudba. Celá pouť byla nanejvýš seriózním cvičením ve zbožnosti - takovým, které jim doma po zbytek života zajistí vážené postavení - nicméně pro ně to byl svátek a oni se podle toho radovali. Do vzdálenosti několika mil za Rivenjkem cestu lemovaly stánky, kde se dalo koupit ovoce nebo symboly Kola. Občas ze svého údolí vyšplhali nahoru k cestě také rolníci z Bribahru - hranice zde byla blízko aby poutníkům nabízeli vypěstované produkty. Tento úsek pouti byl snadný.

Pak se cesta stala příkřejší. Vzduch o něco málo zřídl. Barvy květů, rostoucích na keřích s kožovitými listy, zjasněly, ale květy byly menší.

Nahoru z údolí šplhalo k cestě stále méně rolníků. Stále méně poutníků mělo plíce natolik výkonné, aby dokázali foukat do hudebních nástrojů. Mezi skupinami kolovaly nervózní řeči o

horských loupežnících.

A přesto - tento výjimečný výlet je přece dobrodružstvím, možná velkým dobrodružstvím. Domů se všichni vrátí jako hrdinové. Malé potíže vítali.

Noclehárny, kde poutníci spali za nocí, pokud si to mohli dovolit, byly stále ošuntělejší a sny poutníků čím dál tím nepokOjnější. Noci naplňoval zvuk ustavičně padající vody - připomínka výšin ztracených v oblacích nad nimi. Každého rána se poutníci v tichosti vydali na cestu. Hory jsou nepřáteli hovoru. Konverzace se zrodila jako umění lidí z nížin.

Cesta se dál vinula nahoru, dál sledovala špatně naložený Venj. Poutníci neúnavně pokračovali, aby byli za toto úsilí nakonec odměněni nádhernými výhledy.

Blížili se k Šaragattu, pět tisíc metrů nad hladinou moře. Když se mraky rozptýlily, naskytl se jim výhled na severozápad, hlub oko po spletitých horských úbočích, do strašlivých propastí, nad nimiž plachtili kondoři. Dokonce ještě dál- pokud měl poutník štěstí a orlí zrak, mohl spatřit planiny Bribahru, modré vzdáleností nebo možná zamrzlé v ledu.

Před Šaragattem se u cesty opět začaly objevovat malé krámky. V některých nabízeli na prodej ořechy a horské ovoce, v jiných krajinomalby, vyvedené tak špatně, jak byly idealizované. Objevily se vývěsní štíty. Ohyb cesty - a ještě další - jak unavené jim najednou připadaly lýtkové svaly - a stánek s vafiemi - a pohled na dřevěnou věž - a pak další ohyb - a lidé - davy - a Šaragatt, ano, útočiště! Šaragatt a vyhlídka na koupel a čistou postel.

Šaragatt byl plný chrámů; některé byly postaveny podle vzoru chrámu v Kharnabharu. V krámcích měli na prodej malby a rytiny Kharnabharu. Někteří tvrdili, že když člověk ví, kam jít, může si koupit falešné potvrzení, že navštívil Velké kolo.

Protože Šaragatt - třebaže bylo vskutku výkonem dosáhnout ho - nebyl ničím. Byla to jenom zastávka, pouhý začátek. Šaragatt byl místem, kde začínala skutečná cesta do Kharnabharu. Šaragatt byl na samé hranici sil některých poutníků. Příslib všeho možného, milník ztracených nadějí. Mnoho lidí tam zjistilo, že jsou příliš staří, příliš unavení, příliš nemocní nebo jednoduše příliš chudí, než aby mohli pokračovat. Tehdy se otočili a

vydali se na zpáteční cestu na jih do Rivenjku, k ústí neúprosné řeky Venj.

Šaragatt se totiž nalézal jen kousek za hranicí tropického pásma. Na sever, dál do hor, se klima rychle měnilo v chladnější a mnohem krutější. Mezi Šaragattem a Kharnabharem leželo mnoho stovek mil. K tomu, aby člověk mohl vykonat tuto cestu, bylo zapotřebí mnohem víc než pouhého odhodlání.

Luterin Šokerandit, Toress Lahl a Harbin Fašnalgid spali v šaragattském hotelu Hvězda. Či přesněji spali na verandě pod širokými okapy šaragattského hotelu Hvězda, protože dokonce ani Šokeranditova pečlivá příprava všech detailů v Rivenjku nezabránila zmatkům v hotelu, který byl plně obsazen. Aby měli alespoň trochu pohodlí, vynesli jim na verandu vrzavou třípatrovou palandu.

Fašnalgid ležel na nejhořejší pryčně, s Šokeranditem pod sebou a ženou na nejnižším lůžku. Fašnalgid nebyl tímto uspořádáním nadšen, ale Šokeranditjim každému koupil dýmku plnou occhary, tabáku z horské rostliny, po které se uklidnil. Sem do Šaragattu se s ostatními pasažéry dopravili lehkým povozem. Zítra ho vymění za sáně. Dnešní noc byla určena k odpočinku. Když se mlha nad, horami rozptýlila, noční obloha zářila známými souhvězdími. Královninou jizvou, Fontánou, Starým pronásledovatelem.

Toress Lahl, vidíš ty hvězdy? Dokážeš je pojmenovat?“ zeptal se Šokerandit zasněným hlasem.

„Všem jim říkám - hvězdy...“

Tiše se zasmála.

„V tom případě bych měl slézt na tvoji pryčnu a začít tě učit jejich jména.“

„Je jich tolik.“

„Bude mi to trvat dlouho...“

Usnul však ještě dříve, než se stačil rozhýbat a dokonce ani zvířecí zvuky, které se ozývaly o kus níž z horského úbočí, ho nedokázaly probudit.

Druhého dne vstal Šokerandit časně zrána a cítil se vyčerpaný a unavený: Než probudil Toress Lahl, natáhl si studený svrchní oděv.

„Od nynějška až do konce cesty budeme spát plně obleče-

ní,“ prohodil. Aniž by čekal, že ho bude následovat, vyrazil do obchodu, aby se porozhlédl po vybavení na měsíc cesty, jejž měli před sebou. SKLADY SEVERNÍ CESTY hlásal nápis s malbou Velkého kola nade dveřmi, do nichž vkročil.

Dělal si starosti. Fašnalgid jako rozený Uskut považoval Šivenink za zaostalou horskou krajinu. Luterin Šokerandit ji znal lépe. Třebaže vzdálený od hlavního města, Šivenink byl prolezlý policií a informátory. Po Fašnalgidově vraždě vojáka jim jak policie, tak armáda určitě již budou na stopě. Nesnesl ani pomyšlení na problémy, které způsobil Eedapovi Mun Odimovi a Hernisarathovi.

Pod smyšleným jménem koupil v obchodě několik nejnutnějších věcí a pak si šel prohlédnout spřežení, předem zaplacené, které je převeze do Kharnabharu a bezpečí otcových pozemků.

Fašnalgid byl toho rána mnohem pomalejší. Jakmile Šokerandit odešel z verandy, přestal předstírat spánek a slezl k Toress Lahl. Nyní, když už zlomil jejího ducha, nekladla mu žádný odpor. Occhara ji učinila netečnou.

„Luterin tě zabije, až zjistí, co děláš.“

„Mlč a užívej si to, ty hloupá. Já se o něj postarám, až přijde čas.“ Stiskl ji v medvědím objetí a s kotníky zaklesnutými kolem jejích jí rozevřel stehna a vnikl do ní. Vratká palanda narážela o zábradlí verandy.

Šaragatt byl rozdělený na dvě části. Šaragatt a Severní Šaragatt. Nalézaly se velmi blízko sebe. Rozdělovala je vzdálenost kratší než sto yardů a útesovitý výběžek skály. Šaragatt byl před živly chráněn klíny horských úbočí, pod nimiž se choulil. V Severním Šaragattu vály katabatické větry z hor a snižovaly teplotu o několik stupňů. Spřežení, která byla určena pro cestu na sever, byla držena pouze v Severním Šaragattu, protože v Šaragattu samotném by zchoulostivěla.

Dvě hodiny trvalo Šokeranditovi, než se postaral, aby vše bylo připraveno na cestu. Lidi, se kterými přitom musel jednat, naštěstí znal. Byli to horalé, kteří sami sebe nazývali Ondodové, což znamenalo - podle toho, kdo překládal z jejich složitého jazyka - buď „duchovní lidé“ nebo „duchaplní lidé“.

Jeden Ondod bude jejich řidičem. S ním se na cestu vydá i

jeho fagorský otrok. Měl dobré sáně a smečku osmi asokinů.

Zatímco si palec po palci prohlížel postroje, přišla za ním Toress Lahl, s obličejem bledým a napuchlým.

„Mrzne tu, „ řekla netečně.

Přešel k zásobám, které opatřil, a vrátil se k ní s vlněným spodním oděvem z jednoho kusu. S úsměvem jí ho podal. „Tohle je pro tebe. Obleč si to, hned teď."

„Kde?"

„Tady." Pochopil, co má na mysli a otočil se k Ondodům a fagorům, kteří postávali opodál. „Och, tihle neznají ostych. Vezmi si to nové prádlo na sebe."

„Jenomže já se stydím." Přesto poslechla, zatímco ostatní se s úsměvem dívali.

Vrátil se k prohlížení věcí a vyjednávání s ondodským řidičem jménem Uuundaamp, malým člověkem s jiskřivýma černýma očima, tvářemi poďobanými od neštovic a úzkým knírkem, který se ztrácel mezi jizvami na lícních kostech. Bylo mu čtrnáct a touto svízelnou trasou jel již mnohokrát.

Když Uuundaamp Šokerandita odvedl, aby mu ukázal smečku, Toress Lahl, již oblečená, se k nim připojila, tázavě pohlížejíc na Ondoda.

„Všichni řidiči jsou mladí," vysvětlil jí Šokerandit. „Živí se syrovým masem a obvykle mladí umírají."

V zadní části krámu byly dveře, které vedly na dvůr. Tam stáloy kotce, oddělené vysokým drátěným plotem. Na zemi ležel špinavý sníh. Štěkot psů ohlušoval.

Uuundaamp procházel po úzké pěšině mezi kotci. Z každé strany se k plotu hrnuli asokinové, cvakali zuby a z čelistí jim odstřikovaly sliny. Rohatí psi sahali člověku až k boku a měli těla pokrytá hustou srstí, hnědou, bílou, šedivou, černou nebo strakatou.

„Tohle naše smečka - smečka gumtaa - velmi dobrý asokin," vysvětloval Uuundaamp. Ukázal do jednoho kotce a plaše přitom pokukoval po Šokeranditovi. „Než my odsud odejít, vy dva dát kus masa vedoucímu psovi, abyste s ním spřátelit. Pak s ním už navždycky být ‚J>řátelé. Išto?"

„Který je vedoucí pes, ten černý?" zeptal se Šokerandit.

Uuundaamp přikývl. „Ten černý, on vést psy. Jmenovat se

Uuundaamp jako já. Lidé říkat, že on stejně velký jako já - jenom ne tak divoký.“

Černý asokin měl velmi výrazné a zatočené rohy, jejichž špičky se na koncích vytáčely do stran. Uuundaampovo tělo pokrývala naježená černá srst, jen hrudník byl bílý a také spodek ocasu. Ondod Uuundaamp jim tento druhý rys ukázal; byl velmi zřetelný a nesmírně zbytku spřežení běh za vedoucím psem usnadňoval.

Uuundaamp se otočil k Toress Lahl. „Paní, já tebe varovat, ty dát Uuundaampovi jen jeden kus masa, jak já říct. Pak už nic víc. Nic yíc žádnému jinému. Nikdy nedávat maso jinému asokinovi, rozumět? Tito asokinové mít svoje pravidla. My je poslouchat. Išto?“

„Išto, „ kývla. Toto slůvko souhlasu horských lidí si osvojila během cesty z Rivenjku.

Hleděl na ni černýma očima plnýma veselých jiskřiček. „Ty velká žena. Tobě já nedat jen jeden kus masa. Kromě toho, moje žena jet do Kharnabhar s námi. Jedna další věc. Nejdůležitější. Nikdy nechtět asokiny hladit, ano? Ukousne ruku jako kus masa.“

Toress Lahl se zachvěla a dala se do smíchu. „Neodvážila bych se hladit je.“

„Vyzvedneme Fašnalgida a vyrazíme na cestu,“ řekl Šokerandit, když všechno důkladně zkontroloval. Zásob a dalších potřebných věcí měli přiměřeně; sáně nebudou přetíženy. Vzal její ruku do své: „Je ti dobře, že ano? Nechtěl bych,abys byla po cestě nemocná.“

„Nemohli bychom Fašnalgida nechat tady?“

„Ne. Snad ti nevadí? Bude nám užitečný, kdyby se cokoli mělo přihodit. Dovol, abych ti řekl, že se obávám, zda nám Oligarchovi agenti nejsou na stopě. Možná si myslí, že když se nám podaří dorazit k mému otci a povědět mu svůj příběh, obrátí armádu proti Oligarchovi. Mnozí známí mého otce jsou ve vojsku, Prověřoval jsem to tady a dozvěděl jsem se, že jedny sáně mají odjet v šestnáct hodin - jenom hodinu po nás. Řekli mně, že si je pronajali čtyři muži. Kdybychom mohli vyrazit dřív, tím lépe pro nás. Mám u sebe zbraň.“

„Bojím se. Dá se tomu Ondodovi důvěřovat?“

„Nejsou to lidé. Jsou spřízněni s Nondady Kampannlatu. Na každé ruce mají osm prstů - uvidíš to, až si Uuundaamp sundá rukavice. Dobře se snášejí s fagory, ale s lidmi se ve skutečnosti nikdy nepřátelí.

Jsou záludní. Musíš jim platit a snažit se jim zalíbit, jinak s nimi mohou být problémy.“

Za hovoru se vraceli do Šaragattu. Změna teploty byla pozoruhodná.

Přitiskla se k jeho paži a vzdorovitě řekla: „Proč jsi mě přinutil svléknout se před nimi? Nemusíš mne ponižovat jen proto, že jsem otrokyně.“

Dal se do smíchu.

„Och, řekl jsem ti přece, že je nutné snažit se jim zalíbit. Chtěli se dívat. Budou pak o mně smýšlet lépe.“

„Já o tobě kvůli tomu lépe nesmýšlím.“

„Ano, jenomže ty nepovedeš psy.“

„Proč jsi v noci nepřišel do mé postele?“ zeptala se zlostně. „Jsi nějaký divný nebo co? Nepatřím ti snad, abys za mnou přišel, kdykoli cítíš potřebu?“

„Och, tak ty bys mě chtěla? Jaká změna melodie.“ Krátce se zasmál. „V tom případě se ti to určitě bude dnes v noci líbit.“

Vyzvedli Fašnalgida, který popíjel alkohol v jednom ze stánků u cesty. Šokerandit pak strávil chvíli v malém krámku, kde smlou,,_ll;nad cenou jasně žlutě a červeně pruhované deky. Mezi pruhy byl vetkán neodmyslitelný tvar Velkého kola.

„U Strážkyně, jak ty utrácíš!“ divil se Fašnalgid. „Já myslel, že už máš všechny potřebné zásoby pohromadě.“

„Tahle pokrývka se mi zkrátka líbí. Je pěkná, ne?“

Zaplatil, přehodil si barevnou deku přes rameno a vydal se opět do Severního Saragattu. Ostatní cestující si ho nijak zvlášť nevšímali; všichni byli do chladného horského vzduchu oblečeni s notnou dávkou improvizace. Fašnalgid se ohromeně díval, jak u dalšího stánku Šokerandit draze zaplatil stažené uzené kůzle.

Muž ve skladech severní cesty jim řekl, že Uuundaamp spí. Šokerandit se samotný vydal k přístřešku vytesanému do skály na zadní straně pozemku, za kotci asokinů. Na podlaze tam sedělo několik Ondodů, kteří pojídali kusy syrového masa. Ostatní spali i se svými ženami na pryčnách postavených okolo

skály.

Probudili Uundaampa. Přišel za ním,škrábaje se v podpaždí. Zíval na celé kolo a ukazoval zuby téměř stejně ostré, jako měla jeho zvířata.

„Ty být obtížný šéf, my vyrazit až za tři hodiny. Do patnáct hodin já nebýt tvůj člověk.“

„Omlouvám se. Podívej, chtěl bych vyjet co nejdřív. Přinesl jsem ti dárek, išto?“

Hodil uzené kůzle na podlahu. Upundaamp se okamžitě posadil na zem a zavolal na svoje přátele.Vytáhl nůž a pokynul jím Šokeranditovi. Ty jíst s námi, příteli. Gumtaa. Pak my rychle vyjet.“

Když se všichni shromáždili kolem kůzlete, Uundaamp zavolal manželku, jako by si na ni teprve vzpomněl. Překulila se z pryčny, kterou s ním sdílela, a přišla k nim, zachumlaná do pokrývek. Jediné, co z nÍ bylo vidět, byl kulatý obličej s očima stejnýma jako Uundaampovy, Neučinila sebemenšÍ pokus připojit se k chamtivému kruhu mužů. Místo toho stála pokorně za Uundaampem, obratně chytajíc ubohý kousek masa, který jí hodil přes rameno.

Zatímco Šokerandit žvýkal, pozoroval ruce mužů. Byly úzké a šlachovité a měly po osmi prstech zakončených tupými, jakoby drápovitými nehty, které byly celé černé a leskly se špínou a tukem usazeným pod nimi.

„Gumtaa,“ řekl Uundaamp, tváře nacpané masem.

„Gumtaa,“ souhlasil Šokerandit.

„Gumtaa,“ přitakal další Ondod. Žena, protože byla ženou, nebyla vyzvána, aby řekla, zda si myslí, že jídlo je dobré či nikoli.

Brzy z kůzlete nezbylo nic než jen kosti a růžky. Uundaamp spěšně vstal a otřel si ruce o kožešinový oděv. „Ještě jedna věc, šéf,“ řekl s ústy dosud plnými, „ta strašná věc za mnou s břichem plným smradu a dětí být moje žena. Jmenovat se Moub. Ty nevšímat si jí. Ona jít s námi. Tobě to nevadit.“

„Je stejně vítána, jako je krásná, Uundaampe. Tuto deku jsem si koupil pro sebe a neměl jsem v úmyslu ji někomu dát, ale když se dívám na Moubinu krásu, přeju si dát jí pokrývku darem.“

„Loobiss. Ty ji dát, šéf. Ona ji neztratit. Ona tě políbit.“

A tak Šokerandit daroval žlutočerveně pruhovanou pokrývku Moub.

„Loobiss, „ řekla. „Moc krásná pro jakoukoli strašnou věc, co patřit Uuundaampovi. „ Plaše popošla a políbila Šokerandita svými plnými, mastnými rty.

„Gumtaa. Pokaždé, když ty budeš chtít ukojit, šéf, ty si vzít Moub. Ona vypadat strašlivě, ale mít tam všechno, co se patřit, išto?“

„Loobiss!“ Přátelství bylo řádně zpečetěno. Šokerandita zalil pocit štěstí, protože si vzpomněl na projížďky na saních s maminkou, když byl dítětem, a na to, jak si hrával s ondodskými dětmi na jejich území. Matka Ondody vždycky považovala za hrubé a zvířecké, možná kvůli jejich podivným sexuálním zvyklostem, které zahrnovaly poškozování tělesných orgánů. Později s přáteli navštěvovali chatrče na okraji kaspiarnového lesa. První sexuální zkušenosti získal právě s ondodskými ženami. Vzpomínal si na otylou dívku jménem lpaak. Pro lpaak vždycky byl „růžovým smraďochem“.

Přísná disciplína pro asokiny, přísná disciplína pro cestující. Tak znělo pravidlo pro cesty mezi Kharnabharem a okolním světem.

Uuundaamp seděl s bičem v ruce na sedátku v přední části saní, Moub nemotorně vedle něho. Fagor Bhryeer stál vzpřímený vzadu, .kde pomáhal dlouhé sáně řídit. Často seskakoval doleva nebo doprava a někdy tlačil, když svah byl příliš příkrý a asokinové potřebovali pomoc. Tři lidé seděli v závětří, na zásobách přikrytých celtovinou.

Bylo snadné spadnout, proto se neustále museli dívat na řidiče a číhat na každou známku, která by jim napověděla, že saně změní směr. Někdy Uuundaampa stěží viděli kvůli sněhu, který padal v zuřivých poryvech z horských vrcholů. Po dřevěném mostě překročili zrádný Venj a nyní pokračovali zhruba severo-severovýchodním směrem pod vysokou páteří Šiveninku, kde nad linií deseti tisíc metrů nad mořem po většinu Velkého roku převažoval led.

I když ve vzduchu právě nevířil sníh, dech psů stoupal do výše jako pára a skrýval zvířata před cestujícími. .Aby se ostat-

ních sedm psů snažilo a táhli ze všech sil, ve smečce byla jedna fena. Na začátku každého nového úseku cesty psi hodně prděli; zřejmě námahou. Jejich oddychování slyšeli nad svištěním kovových skluznic. Jinak byly všechny zvuky tlumené. Vidět nebylo nic kromě bílých stěn po obou stranách. Pach psů a vlhkých oděvů se stal neoddělitelnou součástí scenérie. Monotónnost otupovala cit pro nebezpečí. Dny byly naplněny únavou, zrcadlením sněhu, sny, které se napolo formovaly v myslích.

Každý asokin byl k saním přivázaný dvaceti stopami kožených postroje. Po každých třech hodinách směli deset minut odpočívat.

Tehdy si jich všech osm kromě vedoucího psa Uuundaampa lehlo na zem. Člověk Uuundamp měl ke svým asokinům přinejmenším stejně blízko jako ke své Moub. Byli jeho životem.

Uuundaamp během přestávek neodpočíval. On a Moub nepokojně chodili kolem a sledovali přírodní jevy - tvar mraků, lety ptáků, všímali si jakékoli nepatrné změny počasí, zvířecích stop, sebemenších známek sesuvů půdy.

Někdy potkávali poutníky, kteří tu velkou cestu konali pěšky. Na trati byly i jiné sáně, a cinkaly zvonečky. Jednou dohonili pomalý sleďařský povoz a byli nuceni plahočit se za ním, dokud povoz neuhnul na odstavné místo. Sleďařský povoz byl suchozemskou verzí sleďařského korábu. Vezl do vzdálených končin sudy plné naložených ryb.

Kdykoli se setkali s jinými sáněmi, asokinové zuřivě štěkali, ale řidiči nepohnuli na pozdrav jediným svalem.

Noční odpočinek měl také zaběhnutý řád. Uuundaamp svedl sáně s cesty na známá místa. Pak okamžitě začal obstarávat psy, kteří museli být uvázaní ke kolíkům; každý zvlášť a stranou od saní, aby nemohli kousat kožešiny. Každý asokin byl každý třetí den nakrmen dvěma librami syrového masa; když byli hladoví, lépe pracovali. Ale každého večera dostali po kusu sledě, které Uuundaamp házel. každému asokinovi pa řadě, začínaje Uuundaampem. Chytali rybu ve vzduchu a zhltli ji na jedno polknutí. Fena byla nakrmena jako poslední. Vedoucí pes spal kousek stranou od zbytku smečky. Když v noci padal sníh, psi zůstali ležet pod ním, v malých jeskyňkách vytvořených vlastním tělesným teplem. Fagor Bhryeer spal s nimi.

Při večerní zastávce muselo být všechno připraveno k večernímu jídlu a následnému odpočinku během patnácti minut.

„To není možné. Proč to tak musí být?“ stěžoval si Fašnalgid.

„Protože je to možné a musí to tak být,“ odpověděl Šokerandit. „Napni ten stan a drž to pevně.“

Byli ztuhlí chladem. Kůže na nosech se jim odlupovala, tváře měli zčernalé mrazem.

Sáně byla třeba vyložit. Pak nad nimi vztyčili a zajistili stan, což často znamenalo bitvu s větrem. Přes sáně byly položeny kožešiny. Na nich pak spali, aby nemuseli ležet na zemi. Potřeby nutné k večernímu jídlu byly vyskládány poblíž: potrava, kamínka, nože, olejová lampa. Třebaže teplota ve stanu obvykle zůstávala pod nulou, zjistili, že se ve stísněném prostoru po chladu cesty potí.

Když Uundaamp vlezl prvního večera do stanu, shledal, že tři cestující se hádají.

„Nemluvit už. Být hodní. Hněv přinášet smrtaa.“

„Já tahle čtyři týdny nevydržím,“ zasténal Fašnalgid.

„Když ho nebudeš poslouchat, jednoduše odjede, „ řekl Šokerandit. „Jediné, co po tobě žádá, je, abys odložil hněv a obavy, aby ses mohl vyspat na další cestu. Chlad hádky nedovoluje, jinak zaútočí smrt.“

„Ať si ten mizera klidně odjede.“

„Bez něho bychom tady zemřeli - copak to nechápeš?“ „Occhara brzy, brzy,“ řekl Uundaamp a šťouchl do Fašnalgida. Podal Maub pár stříbrných lišek, aby je uvařila. Pocházely z pastí, které nakladl během předchozí cesty.

Ve stanu se vytvořilo příjemné horko a dusno. Maso lákavě vonělo. Snědli je špinavýma rukama a zapili vodou z roztálého sněhu ze společného džbánku.

„Jídlo išta?“ zeptala se Maub.

„Gumtaa,“ odpověděli.

„Ona vařit špatně,“ řekl Uundaamp, když zapalaval dýmky s ochtarou a podával jim je. Lampa byla prozíravě uhašena a všichni kouřili potmě. Skučení větru jako by odumřelo v dáli. Naplnil je pocit klidu. Kouř, který jim procházel chřípím, byl dechem tajuplného lepšího života. Byli dětmi hor a ty je chránily.

Nic zlého se nemohlo přihodit těm, kdo pojedli stříbrnou lišku. Navzdory veškerým rozdílům mezi muži a ženami a mezi lidmi a lidmi měli všichni jednu věc společnou - že jim ten božský kouř procházel nosy a možná i očima a ušima a jinými otvory. Spánek samotný byl jenom dalším otvorem horského boha. Někdy se ve spánku lidem zdálo, že jsou stříbrnou liškou.

Ráno, když se potáceli v šerém, kousavém ranním vzduchu a skládali stan, Toress Lahl se přitačila k Šokeranditovi a tiše mu řekla:

„Jak jsi nízký a jak tě nenávidím! V noci jsi souložil s tím měchem sádla, Maub. Slyšela jsem tě. Cítila jsem, jak se třepou sáně."

„Byl jsem jen slušný k Uuundaampovi. Čistá zdvořilost. Žádné potěšení."

Zjistil, že ondodská žena je v pokročilém těhotenství.

„Nepochybuji o tom, že ta tvoje zdvořilost bude odměněna nějakou ošklivou nemocí."

Uuundaamp k nim přišel s úsměvem na tváři a dvěma ocasy stříbrné lišky v ruce. „Vy je držet mezi zuby. Gumtaa. Chránit obličej před chladem."

„Loobiss. Máš nějaký i pro Fašnalgida?"

„Ten muž mít narostlý ocas přes obličej," Uuundaamp s veselým smíchem ukázal na kapitánův knír.

„Alespoň se snaží být milý," připustila Toress Lahl. Váhavě si ocas strčila mezi zuby, aby si jím chránila sloupaný nos a tváře.

„Uuundaamp je laskavý. Až večer uděláme zastávku, ty musíš být laskavá na něj. Oplať mu jeho službu."

„Och, ne... Luterine, to ne, prosím. Myslela jsem, že ke mně něco cítíš."

Prudce se k ní otočil. „V první řadě cítím touhu dostat se bezpečně do Kharnabharu. Na rozdíl od tebe znám zvyklosti těchto lidí i těchto cest. Takový tu platí kodex, zákon přežití. Přestaň si už konečně myslet, že jsi nějak výjimečná."

S pocitem křivdy mu řekla: „Takže to ti zřejmě nezáleží ani na tom, že mě Fašnalgid znásilní pokaždé, když se ke mně otočíš zády."

„Cože? To si vymýšlíš? Kdy ti to udělal? Řekni mi kdy. Kdy a

kde? Kolikrát?“

Zachmuřeně naslouchal, když mu to vypočítávala.

„Dobrá, Toress Lahl,“ řekl nakonec s obličejem přísně staženým hlasem, který stěží byl víc než šepotem. „Porušil čest, která panuje mezi námi důstojníky. Na této cestě ho potřebujeme, ale jakmile se dostaneme do otcova domu, zabiju ho. Rozumíš? A teď už mlč.“

Bez dalších slov nakládali sáně. Smrtaa - odplata. Výrazný rys života v těchto končinách. Uuundaamp zapřáhl psy do postrojů a za okamžik již byli na cestě mlhou. Šokerandit a Toress Lahl s liščími ocasy mezi zuby.

Neúnavné stroje Avernu stále zaznamenávaly události na planetě pod nimi a automaticky je vysílaly k Zemi. Avšak pár jedinců přeživších na výzkumné stanici se o tuto prvořadou funkci Avernu zajímalo pramálo; vlastním prvořadým úkolem bylo přežití. Jejich počet poklesl natolik - snížen nemocemi stejně jako ustavičným bojem - že obrana byla stále méně naléhavou potřebou.

Mnoho času trávili ustavováním kmenů a kmenových území, aby zabránili zbytečným bitvám. Na neutrálním území mezi kmeny přežívaly obscénní genitálopanny, které se pomalu stávaly čímsi nedotknutelným, čímsi mezi bohy a démony.

Třebaže byl do určité míry obnoven „mír“, předchozí zničení továren na syntézu potravin znamenalo, že stále bujel kanibalismus. Jiné maso kromě lidského neexistovalo. Přísné tabu této praktiky nesmírně drtilo jemně vychované a citlivé Averňany. Pokles k barbarství a ještě dál během jediné generace pro ně byl víc, než jejich psychika dokázala snést.

Kmeny se změnily v matriarchální, zatímco mnoho mladých lidí, především dospívajících, si vyvinulo mnoho četné osobnosti. V jednom těle mohlo přebývat až deset osobností, odlišných zálibami, věkem i pohlavím, stejně jako zvyky. Obvyklým jevem byli asketičtí vegetariáni žijící v jednom těle s divochy kamenného věku nebo vášnivé tanečnice ve spojení se střízlivými zákonodárci.

Komplexní odtržení od přírody prodělané avernskými kolonizátory nyní dosáhlo nejzazších hranic. Nejenže se jedinci neznali navzájem: byli cizinci také sami sobě.

Tato adaptace na stresové situace nevyhovovala každému. Když zpočátku vypukly líté boje, určitý počet techniků Avernus opustil. Z jednoho ze strojových parků výzkumné stanice ukradli plavidlo a odletěli. Přistáli na Aganipu.

Třebaže zelená, bílá a modrá planeta Helikonie vypadala lákavě, její nebezpečí bylo všem známo. Aganip zaujímal v mytologii Avernu zvláštní místo, protože právě tam před mnoha staletími kolonizační loď ze Země zřídila svou základnu, zatímco byl konstruován Avernus.

Aganip byl planetou bez života, s atmosférou složenou takřka výlučně z kysličníku uhličitého s nepatrným množstvím dusíku. Stará základna tam však dosud stála. Nabídla jim útočiště.

Ti, co uprchli, si tam postavili malý dóm. Tam žili v omezených podmínkách. Nejdříve vyslali signály k Zemi a pak, protože přirozeně nebyli ochotni čekat dva tisíce let na odpověď - na Avernus. Jenomže Avernus měl vlastní problémy a neodpověděl.

Uprchlíci nebyli schopni pochopit to nejdůležitější: že lidstvo, tak jako slon a obyčejná chudobka, není ničím víc a ničím méně než součástí a funkcí živoucí entity. Odděleni od této entity mají lidé, kteří,Jsou složitější než sloni a chudobky, malou šanci na přežití. Signály byly automaticky vysílány dál, dlouho, velmi dlouho.

Nikdo je neslyšel.

XII
Kakool na cestě

A když ten hromadný lidský duch, kterému říkáme empatie, urazil dalekou cestu přes prostor a čas a komunikoval s gossii Helikonie, co pak? Že by se nestalo nic důležitého - nebo naopak došlo k něčemu nebývale úžasnému, něčemu kvantitativně odlišnému?

Odpověď na tuto otázku možná navždy zůstane zahalena v dohadech,- lidstvo má vlastní umwelt, jakkoli statečně se snaží rozšířit onen omezený vesmír svých vjemů. Stát se součástí většího umweltu je zřejmě biologicky nemožné. Nebo snad ne. Dostatečnou odpovědí musí být připuštění, že pokud došlo k něčemu nebývale úžasnému, něčemu kvantitativně odlišnému, stalo se to ve větším umweltu než lidském.

Pokud k něčemu došlo, pak to bylo výsledkem spolupráce, možná spolupráce různých faktorů, nepříliš odlišné od spolupráce požadované od rozdílných jedinců na cestě do Kharnabharu.

Pokud k něčemu došlo, pak to mělo určitý účinek. Tento účinek bylo možno vypozorovat sledováním různých osudů Země, kde sídlila Gaia, a Nové Země, která existovala bez opatrovnického biosférického ducha...

Abychom začali se Zemí, po které byla Nová Země pojmenována: Období mezi dvěma postnukleárními dobami ledovými bylo považováno za zhoupnutí kyvadla. Gaia se snažila seřídit svoje hodiny. Nebylo to ovšem tak snadné jako seřízení hodin, stejně jako biosféra není tak jednoduchá jako mechanismus hodin. Pravdu lze vyjádřit výstižněji. Gaia byla předtím takřka smrtelně nemocná. Nyní se zotavovala a byla náchylná k recesím.

Nebo, obejdeme-li nebezpečí personifikace tohoto složitého procesu, dalo by se říci, že kysličník uhličitý uvolněný hlubinami oceánů zahájil období, během kterého led ustupoval. Na konci tohoto období skleníkového ohřevu, s tím, jak se celá biosféra a její zničené biosystémy snažily o nápravu škod, došlo k nad-

měrnému urychlení tohoto procesu. Led se vrátil.

Tentokrát byl chlad mírnější, rozšíření ledových pásem méně rozsáhlé a trvání období ledu a mrazu kratší. Období bylo charakterizováno sériemi kolísání, podobně jako se kyvadlo hodin postupně zpomaluje do stacionární středové polohy. Pro mnoho generací řídce roztroušené lidské rasy nastal čas útrap. Ke konci roku 6900 například zuřila tam, kde se kdysi nalézala Indie, malá válka následovaná hladomorem a epidemiemi.

Mohla by být tato triviální válka považována za projev špatné nálady rekonvalescenta?

Nepokoj doby probudil odpovídající nepokoj v lidském duchu. Ukázalo se, že bariéry již nemohou přetrvat déle. Starý svět bariér se zhroutil a už nikdy neměly být znovu postaveny.

„My náležíme Gaje.“ S tímto prohlášením šlo ruku v ruce poznání, že lidské bytosti nikdy nebyly právě Gajinými nejlepšími přáteli. Aby byli nejlepší přátelé vidět, bylo ,třeba vzít si mikroskop.

V průběhu věků - a dlouho před vynálezem a použitím jaderných zbraní - existovali tací, kteří prorokovali, že svět skončí v důsledku lidské špatnosti. Takovým proroctvím lidé vždycky věřili, bez ohledu na to, kolikrát se v minulosti ukázalo, že byla falešná. Odjakživa existovala touha po trestu, stejně jako strach z něho.

Jakmile byly nukleární zbraně vynalezeny, proroctví nabyla na pravděpodobnosti, třebaže nyní byla formulována spíš v odborných než náboženských pojmech.

Důkazy, o to přesvědčivější, že se je vlády snažily potlačit, svědčily o tom, že svět by mohl být zničen stisknutím tlačítka.

To tlačítko nakonec bylo stisknuto. Přiletěly bomby.

Ukázalo se však, že lidská špatnost je příliš slabá, než aby dokázala přivodit konec světa. Proti této špatnosti stáli pilní mikrobi, které špatnost zapomněla vzít v úvahu.

Zmizely stromy a rostliny. Masožravci, včetně člověka, na chvíli zmizeli ze scény. Pro požadavky doby byli nadbyteční. Tyto velké bytosti byly pouhými superhvězdami v dramatu Země. Dramatikové samotní žili. Pod hlínou a na mořských dnech kontinentálních šelfů hojný mikrobiální život pokračoval v Gajině příběhu, nenarušený radioaktivitou ani zvýšeným ultrafialovým

zářením.

Ekosystémy jednobuněčného života přestavovaly přírodu. Byly Gajiným pulsem.

Gaja se zregenerovala. Lidstvo bylo funkcí této regenerace. Lidský duch byl odpálen ke kvantovému skoku v říši vědomí.

Jako příroda vždy formovala různorodou Jednotu, nyní tak činilo vědomí. Pro muže a ženy již nebylo možné jen cítit nebo jen myslet, existovalo pouze empatické „myšlenkocítění“. Hlava a srdce se staly jedním.

Jedním z okamžitých důsledků tohoto jevu byla nedůvěra vůči moci.

Někteří lidé chápali, co touha po moci ve všech jejích podobách napáchala světu za škody. Věděli, že zlo a chlad pramenily z mysli. Lidstvo začalo být opravdu dospělé, začalo žít a radovat se s lidskou chápavostí. Muži a ženy se rozhlíželi po prostředí, které zrovna obývali, a již se neptali: „Co z této země můžeme získat?“ Místo toho si kladli otázku: „Jaké nejlepší prožitky můžeme na této zemi mít?“

S tímto novým pochopením nastoupily méně kořistnické vztahy a objevily se vztahy nové, vlastně přemíra nových vztahů. Pradávná struktura rodiny zvolna přecházela v nové superrodiny. Celé lidstvo se stalo volně spojeným superorganismem. Nestalo se to všechno najednou, ani se to nestalo každému. Našli se nemnozí, kteří nebyli schopni touto metamorfózou projít. Jejich geny však byly na ústupu a tento druh vymře. V novém světě nových energií byli jedinými necitlivými, jedinými, kdo se neusmíval.

Jak míjely další generace, nová rasa začala cítit, že je vědomím Gaji. Ekosystémy jednobuněčného života dostaly hlas - v jistém slova smyslu si hlas vynalezly.

Dokonce i v průběhu tohoto dění pokračovala rekonvalescence biosféry. Zatímco lidstvo se vyvíjelo, na Zemi se rodil zcela nový druh bytosti.

Mnohé z biologických kmenů se vytratily navždy. Pás tropických pralesů s myriádami roztodivných životů z rovníku zmizel pod náporem jaderných bouří. Humózní a křehkou půdu splách-ly do oceánů a bylo nemožné lesy obnovit. Byly nahrazeny zcela novým druhem.

Ta nová věc se zrodila z oceánů. Přišla ze sněhů a mrazů arktických oblastí. Živila se ultrafialovým zářením a s tím, jak ledovce zahájily opětovný ústup zpátky na sever, začala se pohybovat směrem na jih.

První lidé, kteří se s tou novou věcí setkali, v ohromení padali na kolena.

Mnohostěny se pohybovaly pomalu. Některé tvary nebyly větší než obří želvy. Jiné dosahovaly do výše lidské postavy. Různé tvary neměly žádné rysy ani žádné viditelné prostředky pohybu. Žádné ruce nebo chapadla. Žádná ústa. Žádné otvory. Žádné oči ani uši. Žádné přívěsky či cokoli podobného. Byly to čistě bílé mnohostěny. Některé z jejich stran možná byly bělejší než ostatní.

Mnohostěny nezanechávaly žádné stopy. Pluly si tam, kam chtěly.

Pohybovaly se pomalu, ale nic je nemohlo zastavit, třebaže stateční muži se o to pokoušeli. Dali jim jméno geonauti.

Geonauti se množili a zaplavovali Zemi.

Geonauti představovali nový div. Starý div zůstal. Po Zemi byla stále rozptýlena velká lasturovitá auditoria, udržovaná androidy, kteří si nenašli jiné uplatnění, protože k ničemu jinému nebyli naprogramováni.

Na holoobrazovkách se jaro Velkého roku proměnilo v léto, právě když sněhy Země mizely. Všem byl znám příběh krásné Myrdemlnggaly, proslulé jako Královna královen. Nová rasa zjistila, že se z toho tisíc let starého příběhu má hodně co učit.

Chodili do auditorií. Radovali se z příznivého účinku, který měla jejich empatie na gossie. Ale jejich vlastní nový svět je naléhavě volal - s čerstvou krásou, které nešlo odolat. Patřily jim tisíce let jara.

Ale co to nebývale úžasné, to kvantitativně odlišné - to empatické spojení mezi dvěma světy? Byly jeho stopy viditelné pro ty, kdož byli schopní .hledat náznaky?

A nyní k Nové Zemi:

Na jiných planetách bylo také dosaženo určitého pokroku. Na mrtvých světech Marsu a Venuše nevládla matka Příroda. Povrchové teploty byly většinou nesnesitelné a atmosféry byly rakvemi plnými kysličníku uhličitého. Přesto se nebohým kolo-

nistům, kteří se tam usadili, dařilo díky vlastnímu důvtipu a technologii přežívat.

Co se týkalo vztahu k Zemi, tito „cizáci“ podlehli jisté psychóze. Celé generace se dusily kosmickou anomií. Na Zemi se nikdy nevrátí. Připadali si odstrčení.

Když opět plně ovládali vyspělou technologii - a dokázali technické problémy řešit rychleji než sociální - postavili vesmírnou loď a vydali se k nejbližší planetě, kterou lidstvo osídlilo už dříve, takzvané Nové Zemi.

Byla to výlučně mužská expedice. Muži nechali živé ženy doma a raději si na cestu vzali půvabné robotické partnerky, stylizované jako abstraktní ideály ženskosti. Rádi s těmito dokonalými kovovými družkami souložili.

Nová Země si udržovala dýchatelný vzduch. Její jediný malý oceán zůstával obklopen pouští - pouští a nehostinnými horskými pásmy. Na rovníku ležel vesmírný přístav s městem. Vesmírný přístav nebyl užíván již celé věky. Ani město se nerozrostlo; nevedly z něj žádné cesty. Lidé, kteří žili v tomto městě, nevěděli nic o velkém oceánu prostoru, jenž se jim klenul nad. hlavami.

Noví pozemšťané byli jako bezpohlavní zvířata. Z jejich povahy zmizelo cosi vitálního a buřičského. Neměli žádné aspirace, .žádný .cit pro ony rozlehlosti prostoru, nechovali lásku ke světu, který byl jejich domovem, neznali rozechvělé pocity při východu a západu slunce. Zdegenerovaný jazyk, kterým hovořili, neměl podmiňovací způsob. Hudba jako umění se zcela vytratila.

Sotva to může překvapit. Jejich svět byl bez ducha.

Noví pozemšťané příležitostně navštěvovali břehy jediného slaného moře. Tyto návštěvy nekonali proto, aby se osvěžili, ale aby do vozíků sbírali hnědé řasy, které v moři rostly. Řasy byly jednou z mála živých věcí na planetě. Lidé Nové Země jimi hnojili pole, kde pěstovali obiloviny, které v dávných dobách přivezli ze Země.

Nesnili, protože žili na světě, který nikdy nehostil postavu Gaji. Měli však jeden mýtus. Věřili, že žijí na obřím vejci, kde pouště jsou žloutkem a bezmračná obloha bílkem. Jednoho dne, pravil mýtus, obloha pukne a zřítí se. Oni se pak znovu

narodí. Narostou jim žlutá křídla a bílé ocasy a odletí na nějaké lepší místo, kde v příjemných údolích rostou stromy stejně hojně jako mořské řasy a stále tam prší. Když přiletěli cizáci, Nová Země se jim příliš nelíbila.

Odletěli prozkoumat sousední planetu, planetu pozemského typu velikosti Nové Země.

Zatímco Nová Země byla světem písku, její sestra byla světem ledu.

Byl vyslán pozorovací satelit, aby pořídil počítačově zpracované fotografie povrchu a toho, co leží pod ledem.

Byl to zakázaný svět. Horská pásma obklopoval led. Nížiny vyplňovala ničím nerušená sněhová pole. Ani Helikonie v sevření hrozné apastronové zimy nikdy nebyla tak mrtvá jako tato ztuhlá planeta.

Průzkumné fotografie ukázaly, že pod ledem jsou zamrzlé oceány. Ukázaly však ještě něco. Ukázaly ruiny velkých měst a úžasně širokých silnic...

Cizáci sestoupili na povrch. Pod ledovým polem prosvítaly zbytky rozměrné budovy. Část fragmentů ležela také na povrchu; některé ledovec ddnesl daleko od zdroje. Po odstřelu ledu se muži dostali do ruin.

Jedním z prvních artefaktů vynesených na povrch byla hlava, vyrobená z trvanlivého umělého materiálu. Hlava patřila nelidskému tvorovi. Ve štíhlé špičaté lebce byly zasazeny čtyři oči bez víček. Pod očima vyrůstala malá pírka. Krátký zobák vyvažoval zadní objem lebky.

Na jedné straně byla hlava zčernalá.

„ Ta je krásná, „ řekla robotická partnerka.

„Chceš říct ošklivá.“

„Kdysi byla pro někoho krásná.“

Určit stáří nebylo obtížné. Město bylo zničeno před třemi tisíci dvěma sty lety, v době, kdy byla Nová Země usilovně kolonizována.

Celá planeta byla zničena nukleárním bombardováním, a ptačí rasa zahynula s ní.

Cizáci tuto planetu nazvali Armageddon. Nějaký čas pobývali na jejím zmrzlém povrchu jako očarováni melancholií a diskutovali, co by měli dělat dál.

Jeden z mocných vůdců promluvil:

„Myslím, že bychom se mohli shodnout v tom, že jsme zde na Armageddonu nalezli odpověď na jednu z otázek, které lidstvo trápily :po mnoho generací.

Jak je možné, že když se člověk vydal do vesmíru, nenašel žádné dlalší inteligentní druhy? Vždycky se předpokládalo, že galaxie bude plná života. Není tomu tak. Jak je možné, že téměř neexistují planety podobné Zemi?

Nu, uvědomte si, že Země je velmi neobvyklým místem, kde se setkáváme s řadou přesně definovaných specifikací. Vezměte si jen jeden příklad - množství kyslíku v pozemské atmosféře se přibližuje jednadvaceti procentům. Kdyby to bylo dvacet pět procent nebo víc, po jediném zablesknutí by propukly lesní požáry - dokonce i vlhká vegetace by hořela. Na Nové Zemi kyslík dosahuje osmnácti procent; nejsou tam žádné rostliny, které by poutaly kysličník uhličitý a uvolňovaly molekuly kyslíku. Není divu, že ti ubožáci tam žijí jako ve snu.

Nicméně ze statistik vyplývá, že musí existovat planety podobné Zemi. Možná, že Armageddon byl jednou z nich. Dejme tomu, že rasa s velmi různorodou stravou dosáhne nadvlády a podrobí si planetu, tak jako tomu bylo na Zemi před nukleární válkou. K tomu, aby se jí to podařilo, tato rasa využívá technologii - od kyje a luku se šípy stále dál. Podrobuje si přírodu.

Přijde čas, kdy je technologie natolik vyspělá, že naše rasa si musí vybrat mezi dvěma alternativami. Může se vydat do vesmíru, nebo může nukleárními zbraněmi zničit nepřátele.“

„A co když na planetě žádní nepřátelé nejsou?“ zvolal někdo.

„Pak si je ta rasa sama vymyslí. Tlak soupeřivosti, který technologie vytvářejí, činí nepřátele nezbytnými, jak víme. A právě to chci zdůraznit. V tomto stadiu, připravena na zcela nový způsob života, již neochotná zůstat připoutaná k planetě, kde se narodila, na prahu velkých objevů - právě tehdy si rasa klade důležitou otázku: Dokážeme vyvinout a přijmout mezinárodní společenskou kontrolu naší agresivity? Dokážeme překonat sami sebe a uzavřít trvalý mír s nepřáteli, abychom tyto strašné zbraně mohli jednou pro vždy zahodit?

Chápete, co tím chci říct? Pokud daná rasa tuto zkoušku

nesloží, zničí svoji planetu i sama sebe. Ukáže se, že byla neschopná projít onou životně důležitou karanténní zónou, kterou vesmír nabízí jako možnou alternativu.

Armageddon byl neschopný. Jeho inteligentní bytosti zkouškou neprošly. Zničily samy sebe!“

„Jenomže podle toho, co říkáš, byli neschopní všude. Nikde jsme nenašli další rasu, schopnou kosmických cest.“

Velitel se zasmál. „Nezapomeň, že jsme teprve na prahu Země. Nikdo nám nepřijde naproti, dokud si nebude jist, že jsme důvěryhodní.“

„A jsme důvěryhodní?“

Do všeobecného smíchu velitel řekl: „Snažme se nejdříve pochopit Armageddon. Snad by se nám mohlo podařit oživit to staré místo, kdybychom stiskli správné tlačítko.“

Během dalšího průzkumu postupně vycházelo najevo, jaký ten svět kdysi byl. Jedním z jeho pozoruhodných rysů bylo moře, položené poměrně vysoko na severní polokouli, které bylo - před nukleární katastrofou - jenom částečně pokryté ledem. Po katastrofě atmosférická kontaminace ochladila deštník vzduchu a voda v tomto severním moři zůstala teplejší než okolní vzduch. Vzduch byl v důsledku toho ohříván zdola a vlhkost cirkulovala do atmosféry. Důsledkem byly prudké bouře v severních šířkách, pravděpodobně dost silné na to, aby dokázaly zahubit kohokoli, kdy by přežil nukleární zkázu. Na území ve středních zeměpisných šířkách, na plošinu kdysi pokrytou urbanizací, padala nezměrná množství sněhu. Obrovité zalednění, které se jednou dalo do pohybu, nyní udržovalo samo sebe.

Cizáci se rozhodli spustit na ono severské moře to, co velitel nazval „zlými zbraněmi“, a tím věci znovu uvést do pohybu“. Ledová pustina však zůstala ledovou pustinou. Místní opatrovnický duch, biosférické gestalt, zde byl mrtvý.

Zůstali téměř bez paliva. Proto se rozhodli vrátit se na Novou Zemi a ovládnout ji. Objevy na Armageddonu jim napověděly strategii. Jedno - jenom jedno - termonukleární zařízení shozené na severní pól Nové Země mělo podle nich spustit silné deště, které pouštní planetu přetvoří. Moře by se dalo zvětšit; ty místní zombie by mohly být užitečné při kopání kanálů. Naroste více řas a do vzduchu bude v konečném důsledku

uvolňováno víc kyslíku. Propočty vypadaly dobře. Cizákům jejich rozhodnutí vypustit jedinou nukleární bombu na Novou Zemi připadalo rozumné.

A tak se vrátili do lodi a ponechali Armageddon eónům mrazu.

Lidem, kteří žili na Nové Zemi, se alespoň jedna část jejich mýtu splnila.

Obloha pukla a zřítila se.

Co bylo oním podstatným rozdílem? Jak to, že se Nové Zemi nikdy nepodařilo vstát z mrtvých, zatímco Země prosperovala a plodila takové formy života jako mnohostěny?

Když si pozemšťané vytvořili empatické spojení s gossii Helikonie, do vesmíru vstoupil nový faktor. Pozemšťané, ať už o tom věděli či ne, jednali jako ohnisko vědomí pro celou biosféru. Empatické spojení nebylo slabým jevem. Byl to psychický ekvivalent magnetismu nebo gravitace; vázal dvě planety k sobě.

Výstižněji, ale o to překvapivěji by se dalo říci, že Gaia komunikovala přímo se svou vitální sestrou, Prapůvodní strážkyní.

Samozřejmě je to pouhá spekulace. Lidstvo nemůže vidět do větších umweltů kolem sebe. Může však vytrénovat svoje bohaté smysly tak, aby hledaly důkazy. Všechny důkazy nasvědčují tomu, že Gaia a Prapůvodní strážkyně navázaly kontakt skrze své potomky, kteří uskutečnili spojení. Člověk se může o dosahu otřesu, který tento kontakt způsobil, jen dohadovat - pokud druhá doba ledová doba a její remise samy neposkytují důkaz o tomto kontaktu.

Je pouhou spekulací, zda se Gajino zotavení urychlilo a povzbudilo setkáním se sestrou v okolní prázdnotě.

Byli zde geonauti: vážní, poklidní, zjevně přátelští, zcela nová věc.

Lze je chápat nejen jako evoluční odchylku, ale i jako inspiraci zrozenou z nového, mocného přátelství...

Na Helikoniii zatím velebné procesy střídání ročních dob nevyhnutelně chvátaly dál.

Na severní polokouli bylo malé léto takřka u konce. Mrazivé noci byly předzvěstí ještě mrazivějších. Ve větrných průsmycích Šiveninského předělu bez ustání panoval mráz a živí tvorové,

kteří do těchto končin zavítali, se jeho vládě museli podřídit.

Bylo ráno. Ječící větrná smršť přinášela chladný dech z pólu. Cestující rovnali zásoby na sáně. Fagor a Uuundaamp zapřahali asokiny do postrojů. Od té doby, co vyjeli z Šaragattu, uplynulo sedmnáct dní. Neviděli jedinou známku, že by byli pronásledováni.

Ze tří lidských pasažérů Šokerandit snášel cestu nejlépe. Toress Lahl se uchýlila do mlčení. V noci ležela ve stanu, jako by byla mrtvá. Fašnalgid také promluvil zřídkakdy, snad jen proto, aby zaklel. Obočí a řasy měli mrazivě bílé od minuty, co vyšli ze stanu, a lícní kosti měli dočerna ohryzané mrazem.

Poslední část cesty běžela ve výšce přes šest tisíc metrů nad mořem. Po pravici, v dýmavém mračnu, jim čněla pevná hora z ledu. Viditelnost klesla na pouhých několik stop.

Uuundaamp došel k Šokeranditovi a pohlédl na něj veselýma černýma očima. „Dnes nám jet dobře," zvolal. „Dolů tunelem. Ty pamatovat tunel, šéf?"

„Noonatský tunel?" Musel vynakládat nesmírné úsilí, když se snažil hovořit v prudkém vichru.

„Jaja, Noonat. Dnes večer my tam být. Pití, trocha jídla, occhara, gumtaa."

„Gumtaa. Toress je unavená."

Ondod zavrtěl hlavou. „Brzy z ní být maso pro asokin. Lehání s ní už ne gumtaa, eh?" Zasmál se zavřenými ústy.

Šokerandit měl pocit, že ten muž mu chce říct ještě něco. Společně se otočili zády k ostatním, kteří nakládali sáně. Uuundaamp si založil ruce na hrudi.

„Tvůj přítel, co mít ocas přes obličej." Jeden rychlý, prohnaný pohled z profilu.

„Fašnalgid?"

„Tvůj přítel, co mít ocas přes obličej. Smečce se nelíbit. Smečka dělat hodně kakool. Jet špatně. My toho šerba ztratit v Noonatský tunel, išto?"

„Obtěžoval Moub?"

„Smradlavá Moub? Ano, strčit to do Moub minulá noc znovu. Spát s ten pytel, išto? Jí to nelíbit. Ona plná malých Uuundaampů." Zasmál se. „Tak my ho ztratit v tunel, ty uvidět."

„Je mně to líto, Uuundaampe. Loobiss, že jsi mně to řekl-

ale žádná smrtaa v tunelu, prosím. Promluvím s ním v Noonatu. Už nebude spát s tvojí Moub.“

„Šéf, raději toho přítele ztratit. Jinak velký kakool, já to vědět.“ Zasmál se a zamračil, poklepal si na čelo, pak se prudce otočil na patě.

‚Ondodové zřídkakdy vyjadřovali hněv. Byli ale proradní - to Šokerandit věděl. Uuundaamp zůstal vůči němu přátelský, neboť bez přinejmenším zdání přátelství nebylo možné cestu vykonat; ale ztratil tvář tím, že člověku řekl o ponížení své ženy.

Šokerandita Uuundaamp vyzval, aby se s Moub vyspal. Taková byla ondodská zdvořilost a Šokerandit by ho urazil, kdyby tuto nabídku odmítl. Fašnalgid to však udělal nezván a tím porušil ondodský zákon.

Ondodské zákony byly jednoduché a přísné; trestem za jejich překročení byla smrt, smrtaa. Fašnalgid měl být bez lítosti zabit. Pokud se Uuundaamp rozhodl ztratit ho v Noonatském tunelu, Šokeranditovy prosby nic nezmohou.

Toress Lahl a Fašnalgid po něm vrhali zvědavé pohledy červeně obroubených očí. Neřekl jim ani slovo, i když si dělal velké starosti. Uuundaamp je stále pozoroval a poznal by, kdyby Šokerandit Fašnalgida varoval. To by bylo považováno za kakool.

Z šera se vynořila Bhryeerova chlupatá postava; fagor se plahočil k zadní části saní. Když na okamžik otočil hlavu, aby se na ně podíval, oči se mu červeně zaleskly. Zachmuřený pohled ulpěl na Šokeranditovi. Fagorův výraz nebylo možné rozluštit.

Z jedné z ledem pokrytých nozder vyfrkl mléčný sliz a hlasitěji než vítr vykřikl: „Zmečka připravená jet. Vylezzte na zvá mízta. Držte ze pevně!“

Harbin Fašnalgid vytáhl ze záhybu oděvu polní láhev, vrazil si hrdlo mezi rozpraskané rty a napil se. Když láhev schovával, Šokerandit mu řekl: „Nech si poradit a nepij. Drž se pevně, jak říkal.“

„Abro Hakmo Astab!“ zavrčel Fašnalgid. Říhl si a odvrátil se. Toress Lahl se na Šokerandita vyzývavě podívala. Nesmlouvavě zavrtěl hlavou, beze slov jí říkal: Nevzdávej to, zakousni se pevně do ocasu stříbrné lišky.

Když zaujali svá místa na saních, viděli jenom zachumlané

balíky, kterými byli Uuundaamp a Moub, zabalená do své zářivě barevné deky. Psi byli neviditelní. Uuundaamp vytáhl dlouhý bič. *Ipssssisíííí*. Pak zaskřípěly ocelové skluznice, a za okamžik již uháněli po sněhu. Místo, kde strávili noc, označené žlutými skvrnami lidské a asokiní moči, bylo vmžiku daleko za nimi.

Během hodiny již sjížděli s kopce k Noonatskému tunelu. Šokerandit cítil v hrdle nevolnost vyvolanou strachem. Sám ztratí tvář, když tomu Ondodovi dovolí zabít svého lidského druha, ať je to kvůli čemukoli. Jeho hněv se obrátil jak proti Uuundaampovi, tak proti Harbinu Fašnalgidovi. Ten muž seděl vedle něho, ve svém utrpení shrbený. Od začátku cesty spolu nepromluvili ani slovo.

Tempo se zvyšovalo. Sáně se pohybovaly rychlostí kolem pěti mil za hodinu. Šokerandit stále hleděl kupředu, mhouřil oči do štěrbin mezi tvářemi a obočím. Kolem byla jenom nekonečná šeď, třebaže někde nad sebou tušil náznak světla. Kolem saní se míhaly přeludy bílých stromů.

Nad obvyklými zvuky - svištěním skluznic, skřípěním saní, práskáním biče, prděním psů, pukáním ledu a písní větru začal sílit další zvuk, dutý, strašidelný. Byl to vítr, jenž skučel v Noonatském tunelu. Moub mu odpověděla troubením na zakroucený kozí roh.

Ondodi takto upozorňovali na svou přítomnost spřežení, která by mohla projíždět tunelem z opačného směru.

Náznak světla pronikajícího shora se ztratil jako uťatý. Ocitli se v tunelu. Fagor drsně vykřikl a zadní příčnou brzdou se snažil zmírnit rychlost. I Uuundaampův bič zněl v tunelu odlišně. Práskl jím těsně před čenichem vedoucího psa, který nesl jeho jméno, aby zpomalil tempo.

Mrazivý, vichr do nich narazil jako obrovitá hmotná věc. Tento tunel skrze horské úbočí byl zkratkou do stanice v Noonatu. Cesta, kterou používali pěší poutníci a těžší dopravní prostředky, byla o několik mil delší, ale méně riskantní. V tunelu vždycky hrozilo nebezpečí, že dojde k čelní srážce dvou saní, že postroje psů se beznadějně zapletou, rivalští asokini se vzájemně ukoušou k smrti a nakonec dojde k osudovému boji na nůž. Protože tunel byl vytesán tak, že měl téměř kruhovitý průřez, teoreticky bylo možné, aby spřežení objela jedno druhé po pro-

tějších stěnách, ale tato šance byla tak mizivá, že většina řidičů se řítila kupředu s hrůzou v očích a křičela za jízdy hlasité varování.

Tunel byl dlouhý devět mil. V důsledku sesypů kamení a poryvů větru se sáně houpaly z jedné strany na druhou jako vlnami zmítaná loď.

Uuundaamp ve snaze zpomalit rozhoupal sáně ještě víc. Fašnalgid klel.

Řidič a jeho žena se posunuli každý na jednu stranu přední části saní a zabořili paty do sněhu, aby zvýšili brzdný efekt.

Vtom se Bhryeer naklonil a křikl na Fašnalgida: „Vypadla ti láhev."

„Moje láhev? Kde?"

Když se Fašnalgid naklonil přes boční stranu saní a podíval se, kam.mu fagor ukazoval, Bhryeer ho prudce udeřil do dolní části zad.

Fašnalgid s výkřikem spadl ze saní, přistál na dlaních a kolenou a překulil se ve sněhu.

Bezprostředně nato se ozval pronikavý výkřik Uuundaampa, který zapráskal bičem po asokinech. Fagor zvedl příčnou brzdu. Svištěli kupředu, zrychlováni klesáním tunelu.

Fašnalgid již stál na nohou. Saně se mu ztrácely v dálce. Dal se do běhu. Šokerandit na něj volal, aby si pospíšil. Vítr skučel, Ondodi vřískali, lidé křičeli. Fašnalgid je doháněl. Když s obličejem zkřiveným úsilím přiběhl do úrovně zadní části saní, fagor zvedl ruku, aby mu uštědřil další úder.

Zůstat sám v tunelu znamenalo jistou smrt. Další sáně, bezhlavě se řítící šerem, by ho jednoduše přejely. Taková byla ondodská smrtaa.

Křiče ze vsech sil, Šokerandit vytáhl revolver a po kolenou se plazil přes naložené sáně. Přitiskl ústí zbraně k fagorově dlouhé lebce.

„Vystřelím ti ten tvůj hnusný mozek." Ocas stříbrné lišky mu vypadl z úst a zmizel.

‚Fagor se přikrčil k saním.

„Spusť tu brzdu."

Bhryeer udělal, jak mu Šokerandit nařídil, ale hybná síla naloženych saní byla tak velká, že brzda nezpůsobila takřka žád-

nou změnu v rychlosti, pouze běžícího muže zasypala sprškou jemného sněhu.

Bič dál práskal a řidič vřeštěl na smečku. Fašnalgid se začal opožďovat, _iústa otevřená a zčernalý obličej zkřivený úsilím. Jeho vůle, nikdy ne příliš silná, opět ochabovala.

„Nevzdávej to," křikl Šokerandit a natáhl ruku ke kapitánovi.

Z posledních sil se Fašnalgidovi podařilo zrychlit. Jeho boty duněly na sněhu. Pomalu zkracoval vzdálenost od zadního okraje saní. Bhryeer se uklidil z dosahu. Vítr pronikavě skučel.

Svíraje rukou v rukavici provaz, který zajišťoval stan, Šokerandit se naklonil a natáhl i druhou ruku. Volal na Fašnalgida, aby mu dodal odvahy. Fašnalgid začínal být vyčerpaný. Sáně stále nabíraly rychlost. Oba muži si hleděli jeden druhému do rozšířených očí. Ruce v rukavicích se dotkly.

„Ano!" vykřikl Šokerandit. „Ano, skoč nahoru, chlape, rychle!" Rukou pevně sevřel Fašnalgidovu dlaň. Právě ve chvíli, kdy Šokerandit zatáhl, Uuundaamp prudce smýkl sáněmi doleva, vyjel skluznicemi do svažité stěny tunelu a téměř sáně převrhl. Šokerandit spadl. Chňapl po sanici a minul ji. Prosvištěla mu těsně kolem obličeje. Fašnalgid o něho zakopl a oba se natáhli do sněhu.

Než stačili vstát, sáně již mizely v šeru.

„Ti hnusní, pelešničtí Ondodi," nadával Fašnalgid, který byl skloněný a snažil se popadnout dech. „Zvířata."

„Udělal to schválně. Taková je ondodská smrtaa - odplata. Za to, že sis dovoloval na jeho ženu." Musel se otočit zády k větru, aby mohl mluvit.

„Na ten hnusný měch sádla? Sám říkal, že není dobrá ani k tomu, aby se s ní potěšili asokini. „ Zlomený vpůli ztěžka oddychoval.

„Takhle oni mluví normálně, ty blázne. Teď poslouchej a zapamatuj si, co ti řeknu. Tento tunel znamená smrt. V kterémkoli okamžiku mohou z jedné nebo z druhé strany přijet další sáně. Neexistuje způsob, jak je zastavit, vyjma vlastním tělem. Zbývá nám ujít zhruba sedm mil a osobně se domnívám, že bychom se měli snažit zvládnout to co nejrychleji."

„Co kdybychom se raději vrátili a šli po cestě?"

„Ta cesta je zhruba třicet mil dlouhá. Nemáme zásoby a

museli bychom jít i za tmy. Zmrzli bychom tam. A teď - poběžíš se mnou? Protože já tu čekat nebudu.“

Fašnalgid se napřímil, zubožene zasténal. „Děkuju ti, že ses mne pokusil zachránit.“

„Astab s tebou, ty arogantní blázne. Proč jsi nemohl alespoň protentokrát zkusit poslouchat?“

Luterin Šokerandit se rozběhl. Alespoň že to bylo s kopce. Od pádu jej bolelo koleno. Naslouchal případným zvukům dalších saní, ale neslyšel nic než řev větru.

Fašnalgidovy kroky se ozvěnou rozléhaly za ním. Ani jednou se neohlédl. Všechny schopnosti nyní soustředil na to, aby co nejrychleji proběhl Noonatským tunelem.

Když si myslel, že dál už běžet nevydrží, přinutil sám sebe pokračovat. V jedné chvíli zahlédl ve stěně tunelu slabý náznak světla. S úlevou se zastavil a šel se tam podívat. Část skály ve vnější stěně

se zřítila a otvorem pronikalo dovnitř denní světlo. Nebylo tam vidět nic než mrak a mimo dosah lidské ruky ledový rampouch. Hodil kus kamene do prázdna, naslouchal, ale neslyšel jej dopadnout.

Fašnalgid ho s prudkým oddychováním dohonil.

„Vylezme tou dírou ven.“

„Není tam nic než prudký horský svah.“

„To nevadí. Někde tam dole je Bribahr. Civilizace. Ne jako tohle místo.“

„Zabil by ses.“

Zatímco Fašnalgid se snažil protáhnout otvorem ve skále, vzdálený zvuk rohu oznámil přibližující se sáně - i tyto přijížděly z jihu. Šokerandit viděl, jak se světlo v tunelu láme. Vmáčkl se do přírodního výklenku, přitiskl se zády k rozeklané skále vedle Fašnalgida.

V příštím okamžiku kolem proletěly dlouhé černé sáně tažené deseti asokiny. Zvon zavěšený nad řidičem bláznivě řinčel. Na saních sedělo několik mužů, snad dvanáct, všichni skrčení a zabalení proti chladu. Všechno to bylo dílem okamžiku.

„Vojáci,“ vydechl Fašnalgid. „Myslíš, že jdou po nás?“

„Po tobě, chceš říct. Co na tom záleží? S těmi jejich sáněmi, co teď jedou před námi a vyklízejí nám cestu, máme nejlepší

šanci dostat se bezpečně z tunelu. Pokud zrovna nemáš v oblibě skoky do hloubky tisíc stop, půjdeš se mnou.“

Znovu se rozběhl. Po chvíli začal běžet jako automat. Cítil, jak mu plíce narážejí do žeber. Na bradě se mu tvořil led. Víčka přimhouřených očí mu zamrzla. Ztratil pojem o čase.

Oslepil ho jas. Nebyl schopen otevřít oči. Běžel dál, dokud si neuvědomil, že konečně vyběhl z tunelu. Se vzlykáním se svalil ke straně cesty a přitiskl se k balvanu. Ležel a oddychoval, jako by nikdy neměl přestat. Poblíž projely dvoje sáně, houkaly, ale on ani nezvedl zrak.

Spadl na něj kus ledu a to ho rozhýbalo. Vydrhl si obličej sněhem a zahleděl se před sebe. Světlo mu stále připadalo oslnivé. Vítr ustal a v mracích se objevila trhlina. Jenom kousek od něho procházeli lidé, kouřili veronikánu,na sobě měli barevné deky. Jakási žena cosi kupovala u stánku. Starý ohnutý muž hnal po ulici rohaté ovce. Uvítací nápis hlásal UBYTOVNA POUTNÍKŮ: *Ondodům vstup zakázán.* Dostal se do Noonatu.

Noonat byl poslední zastávkou před Kharnabharem. Nebylo to nic víc než jen stanice v divočině, místo, kde bylo možné vyměnit psí spřežení. Cesta mezi Kharnabharem, Severním Šaragattem a Rivenjkem sledovala kontury horského pásma a využívala každičkou, i nepatrnou, výhodu ochrany proti polárním větrům, kterou hory nabízely. V Noonatu však byla křižovatka a cesta z něj vedla i na západ, přes velké srázy, údolí a plošiny západního předělu, aby nakonec vstoupila do plání Bribahru. Kharnabhar byl nyní blíž než tyto planiny. Ale planiny zas byly v rámci celkového měřítka blíž než Rivenjk.

Válečný stav, který panoval mezi Uskutoškem a Bribahrem, bylo možné vyčíst ze zvýšeného počtu vojenských uniforem viditelných v Noonatu a ze skutečnosti, že tam stavěli impozantní novou budovu, čelem obrácenou na západ.

Šokerandit byl příliš vyčerpaný, než aby byl schopný postarat se o sebe. Měl však alespoň tolik duchapřítomnosti, aby se odpotácel za balvan, který mu poskytl částečné přístřeší, a po chvíli odpočinku se vydal po stezce nahoru do kopce, dokud nepřišel ke kamennému kozímu chlívku. Vlezl dovnitř mezi kozy a tam usnul.

Když se probudil, cítil se odpočatý a hněval se sám na sebe

za to, že ztrácí čas. Nijak zvlášť se nestaral, co se stalo s Fašnalgidem; tak silná byla jeho potřeba najít Toress Lahl a sehnat sáně, které ho odvezou do Kharnabharu. Jakmile se tam dostane, všechny problémy se vyřeší.

Pod ním se táhla roztroušená obydlí Noonatu. Nuzné domy lnuly k horskému úbočí jako blechy ke kůži zvířete. Většina domů využívala eldawonových stromů, druhu s mnohačetnými kmeny, a krčila se k nim nebo byla cele zaklíněná mezi nimi. Protože domy byly většinou postavené právě ze dřeva eldawonu, bylo obtížné rozlišit příbytky od stromů.

Domky se krčily na úbočí, spojené cestičkami, které vyšlapali lidé, zvířata a slepice. Stály pátý přes devátý, takže práh domu jednoho člověka byl na stejné úrovni s komínem domu druhého. Políčka hraničila se střechami. Každý příbytek se pyšnil hromadou nasekaných polen.Některé hromady se opíraly o domy, některé domy o hromady. Bylo_slyšet dřevorubce. Pilně pracovali se sekerami a přidávali buď k počtu hromad nebo k počtu domů.

Na krátkou chvíli byla obloha bezmračná a ve vzduchu byl onen oslnivý jedinečný jas, typický pro vysokohorská místa. Nad vzdáleným útesem zářil Batalix. Chlapci na kamenitých políčkách, zřejmě pasoucí kozy a ovce, si pouštěli draky.

Z Kharnabharu právě dorazil dav pěších poutníků. Jejich hlasy se nesly v jasném vzduchu. Většina jich měla oholené hlavy a někteří byli navzdory závějím sněhu bosi. Byli mezi nimi lidé každého věku; dokonce i stará zežloutlá žena, kterou nesli na proutěné židli, k níž byla přidělána držadla: .Několik místních obchodníků je sledovalo pozorně, ale bez valneho zájmu. Tuto skupmu již oškubali po cestě na sever.

Protože touto trasou již putoval, Šokerandit věděl, že Uuundaamp se tu musel zastavit. On a Moub odpočívají. Všichni asokinové jsou uvázáni a nakrmeni, Uuundaamp, vedpucí pes, dostal maso navíc. Sáně a postroje musí být důkladně zkontrolovány pro poslední úsek cesty. Pokud ovšem Ondodi vůbec mají v úmyslu pokračovat do Kharnabharu. A co asi hodlají udělat Toress Lahl?

Určitě ji nezabijí. Má příliš velkou cenu. Jako otrokyni ji mohou prodat; jen pár lidí by však koupilo lidského otroka od On-

dodů. Prvotní na druhé straně... Měl o ni takový strach, že docela zapomněl na Fašnalgida.

Třebaže druh Prvotních se jako takový v Sibornalu vyskytoval zřídka, ti, kteří uprchli z otroctví, často odcházeli do Šiveninku, shledávajíce divočinu horského předělu příhodným bydlištěm. Protože sami zažili otroctví, byli nakloněni užívání lidských otroků. Jakmile by s nimi Toress Lahl jednou zmizela mezi horami, byla by pro lidský rod navždy ztracena.

Využívaje cestiček kolem zadních částí příbytků, Šokerandit si prohlédl celou vesnici. Na okraji narazil na palisádu. Když se k ní přibližoval, z druhé strany se ozvalo zuřivé štěkání. Nahlédl přes palisádu a uviděl tažné asokiny, odděleně přivázané ke kolíkům nebo pozavírané v klecích. Když ho uviděli, natahovali se tak daleko, jak jim to řetězy a pletivo dovolovaly.

Určitě to byla odpočinková stanice pro řidiče. Nyní se mu to vybavovalo v paměti. Když tudy projížděl posledně, sněžilo a přes sněhovou metelici nebylo vidět takřka nic. V ohradě čekalo kolem padesáti napolo hladových asokinů.

Aby je ještě víc neprovokoval, opatrně obešel boční stranu ohrady. Odpočinková stanice pro řidiče byla poslední budovou na severní straně Noonatu. Podle výkřiku, který se ozval zevnitř, poznal, že ho spatřili, třebaže on sám neviděl nikoho. Ondodi byli příliš opatrní, než aby se nechali znenadání překvapit.

Vzápětí se objevili tři Ondoni a třímali v rukou biče. Věda, jak smrtící zbraní biče jsou, zastavil se a udělal si na čele znak míru.

„Hledám svého přítele Uuundaampa,vyřiďte mu loobiss. Řekněte mu loobiss, išto?“

Mračili se na něho a nehýbali se.

„My Uuundaampa nevidět. Uuundaamp nechtít tvoje loobiss. Uuundamp tlustá žena hodně kakool.“

„Já vím,“ kývl Šokerandit. „Přináším pomoc. Moub rodí, ja-ja?“

Zamračeně mu pokynuli, aby šel s nimi. Říkal si, že to bude past a že by měl být připravený na všechno.

U vchodu do budovy, která připomínala stodolu, se Ondodi shlukli k sobě, zastavili se a dívali se po sobě mrzoutskými pohledy. Pak mu pokynuli, aby vešel. Vnitřek byl tmavý a nepřívě-

tivý. Ucítil occharu.

Prudce ho strčili dovnitř a zabouchli za ním dveře.

Padl k zemi a natáhl se. Rameno mu olízl ostrý jazyk biče. Překulil se a skočil k boční stěně.

Rychle se rozhlédl. Spatřil Moub, nahou až na deku, kterou jí dal, kterou měla omotanou kolem těla. Ležela na pryčně, s nohama doširoka roztaženýma. Toress Lahl se nad ní skláněla. Byla uvázaná za paži tak, aby mohla volně používat ruce. Druhý konec provazu držel jeden ze tří bezrohých fagorů, kteří nehybně stáli u zdi naproti té, kde se krčil Šokerandit. Uuundaampův vedoucí pes Uuundaamp byl uvázaný u kolíku ve středu stodoly. Zuřivě štěkal a skákal na konci provazu v marném úsilí ukousnout si z Šokerandita kus masa.

A Uuundaamp. Slyšel nebo viděl - protože stodola měla malá štěrbinovitá okénka - Šokerandita přicházet. Se vší vrozenou mrštností skočil na překlad dveří a stál tam, připravený znovu prásknout bičem. Nepříjemně se zasmál.

Šokerandit měl v ruce zbraň. Nebyl ale tak hloupý, aby mířil na Ondody - to gesto by vyprovokovalo jak Uuundaampa, tak fagory.

Ani žádná hrozba vůči Moub by Uuundaampa v jeho současném rozpoložení nezastavila.

Šokerandit namířil zbraň na psa.

„Zabiju tvého psa, konec, gumtaa, išto? Seskoč hezky sem ke mně a pusť ten bič. Pojď sem, hochu, Uuundaampe. Jinak tvůj pes během okamžiku hodně kakool!“

Když mluvil, Šokerandit se napřímil, a svíraje zbraň oběma rukama, mířil na čenich rozzuřeného psa.

Bič dopadl na podlahu. Uuundaamp seskočil. Usmíval se. Ukláněl se, dotýkal se čela.

„Můj příteli, ty v tunelu spadnout ze saní. To ne gumtaa. Já dělat velké starosti.“

„Když mi budeš vykládat takové nesmysly, zastřelím tvého psa. Odvaž Toress Lahl. Jsi v pořádku, Toress?“

„Pár dětí už jsem odrodila a tady se na svět dere další,“ řekla roztřeseným hlasem. „Velice se mi ulevilo, že tě vidím, Luterine.“

„Jaký měli plán?“

„Fagoři měli něco udělat pro Uuundaampa. Byla jsem výměnným darem. Jsem k smrti vystrašená, ale nestalo se mi nic. A ty?“ Dosud se jí chvěl hlas.

Fagoři se ani nepohnuli. Když rozvazoval uzle na provazu, Uuundaamp podotkl: „To být velmi pěkná paní, jaja. Chlupatec hodně užít... dát mu šanci, jaja. Neublížit.“ Zasmál se.

Šókerandit se kousl do rtu; musí tomu tvorovi dovolit zachránit si tvář. Téměř bez haléře byli nuceni spoléhat se na něj, že je odveze do Kharnabharu.

Když byla volná, Toress Lahl řekla Uuundaampovi: „Jsi velmi laskavý. Až se tvoje dítě narodí, koupím tobě a Moub dýmky occhary, išto? „

Šokerandit obdivoval její klid.

Uuundaamp se usmál a zapískal skrze zuby. „Ty koupit dýmku i pro dítě? Já vykouřit tři dýmky dohromady.“

„Jaja, když vykopneš ty chlupaté bestie, zatímco budu rodit tvoje dítě. „ Když s ním hovořila, měla obličej bílý jako sníh, ale hlas už se jí nechvěl.

Uuundaamp přesto měl stále zřejmě pocit, že nebyl odškodněn dostatečně.

„Ty dát peníze teď. Moub jít hned koupit tři dýmky occhary. Lépe bude opustit Noonat před setměním.“

„Moub odtekla voda, bude rodit.“

„Dítě nepřijít ještě možná dvacet mimlt. Musí jít koupit rychle. Kouřit, pak rodit. „ Tleskl osmiprstýma rukama a zasmál se.

„To dítě z ní už málem trčí.“

„Ta ženská líný měch. „ Popadl Moub za paži. Bez protestů se posadila. Toress Lahl a Šokerandit si vyměnili pohledy. Když přikývl, vyndala pár sibů a podala je ženě. Moub si zahalila celé tělo do červenožluté deky a beze slůvka protestu se vykolébala ze stodoly.

„Ty zůstaň tady,“ řekl Šokerandit.Toress Lahl se posadila na lavici postříkanou plodovou vodou. Vedoucí pes seděl na zemi, červený jazyk mu visel z tlamy. Fagoři na Uuundaampův pokyn vyšli rozbitými vraty na vzdáleném konci stodoly. Venku, u psí klece, stály Uuundaampovy sáně, nepoškozené.

„Kde být tvůj přítel s ocas přes obličej?“ zeptal se Uuundaamp nevinně.

„Ztratil jsem ho. Tvůj plán nevyšel.“

„Ha ha. Můj plán vyjít. Ty stále chceš do Kharber?“

„Pojedeš tam? Dostal jsi zaplaceno, Uuundaampe.“

Uuundaamp roztáhl ruce v gestu upřímnosti, ukázal šestnáct černě se lesknoucích nehtů.

„Když tvůj přítel říct policie, to ne gumtaa. Těžko pro mě. To špatný muž, nerozumět Ondod jako ty. On chtít smrtaa. Raději jet rychle, išto, hned jak měch vyhodit dítě z jejího spodku.“

„Platí.“ Nemělo smysl se s ním dohadovat. Zastrčil si zbraň do kapsy. Opatrné přátelství cesty mohlo být obnoveno.

Zůstali sedět a pozorovali jeden druhého, zatímco asokin seděl na konci provazu. Moub se přibelhala zpátky, stále zabalená do přikrývky. Dvě dýmky dala Uuundaampovi a se třetí dýmkou v ústech zaujala místo na pryčně u Toress Lahl.

„Dítě nyní přijít. Gumtaa,“ prohlásila. A malý ondodský chlapec přišel na svět bez dalšího úsilí. Když ho Toress Lahl zvedla, Uuundaamp přikývl a odvrátil se. Odplivl si do rohu stodoly.

„Chlapec. Být dobrý. Ne jako děvče. Chlapci dělat hodně práce, brzy mohou léhat, možná za jeden rok.“

Moub se posadila a dala se do smíchu. „Ty nedělal dobré léhání, ty blázen starý. Ten chlapec patřit Fašnalgidovi.“

Oba propukli v smích. Přešel k ní a objal ji. Pak se stále dokola líbali a líbali.

Tato scéna natolik upoutala pozornost všech přítomných, že neslyšeli varovné pískání zvenčí. Do stodoly vešli vraty od silnice tři příslušníci policie s puškami v rukou.

Vy všichni jste porušili zákon,“ spustil velitel přísně. „Uuundaampe, ty a tvoje žena máte na kontě mnoho vražd. Luterine Šokerandite, tebe sledujeme už z Rivenjku. Jsi obviněn ze spoluúčasti na vyhození jednoho armádního důstojníka do vzduchu a zabití druhého při plnění jeho_povinností. Také jsi vinen tím, že jsi dezertoval z armády. V důsledku čehož jsi ty, otrokyně Toress Lahl, také vinna útěkem. Máme příkaz okamžitě vás všechny zde v Noonatu popravit.“

„Kdo být tihle lidé?“ zeptal se Uuundaamp, který rozhořčeně ukázal na Šokerandita a Toress Lahl. „Já je neznat. Oni přijít před chvílí a dělat hodně kakool.“

Policejní velitel, který ho ignoroval, se obrátil k Šokerandito-

vi: „Mám příkaz zastřelit vás, kdybyste se pokoušeli uprchnout. Odhoď zbraň, jestli nějakou máš. Kde je tvůj společník? Toho chci taky.“

„Koho máš na mysli?“

„Ty víš koho. Harbina Fašnalgida, dalšího dezert éra.“

„Tady jsem,“ ozval se neočekávaně mužský hlas. „Odhoďte zbraně. Postřílím vás všechny do jednoho a vy mě netrefíte, takže se o nic nepokoušejte. Budu počítat do tří a pak jednoho z vás střelím do břicha. Jedna. Dva.“

Zbraně dopadly na zem. V té chvíli již postřehli hlaveň revolveru, prostrčenou jedním ze štěrbinovitých okének.

„Seber ty zbraně, Luterine. Pohni se!“

Šokerandit se vzpamatoval a udělal, co mu Fašnalgid řekl. Kapitán vstoupil zadními dveřmi a všichni asokinové se při jeho příchodu rozštěkali.

„Jak to, že jsi přišel tak příhodně?“ zeptala se Toress Lahl.

Zamračil se. „Myslím, že jsem jen dělal to samé, co tihle panáci. Sledoval jsem tu nezaměnitelnou žlutočerveně pruhovanou deku. Jinak jsem neměl ponětí, kde jste. Jak vidíte, trochu jsem změnil vzhled.“

Všimli si toho. Fašnalgid si oholil rozměrný knír a ostříhal si vlasy nakrátko. Když mluvil, držel revolver profesionálním způsobem namířený na poĺicisty.

„Za pušky my dostat hodně peněz,“ navrhoval Uuundaamp. „Nejdřív těm mužům podřezat krk, išto?“

„To ať tě ani nenapadne, ty malý požírači svrabu. Kdyby tady byl tvůj chundeláč, dal bych mu pěstí. Naštěstí tu není, protože se to tu hemží policií a vojáky.“

„Raději bychom měli co nejrychleji jet,“ navrhl Šokerandit. „Vynikající načasování, Harbine. Z tebe ještě bude důstojník. Uuundaampe, když ty policisty udržíme potichu, dokážeš s Moub opravdu rychle zapřáhnout psy?“

Ondod najednou byl aktivita sama. Přiměl ženy vtáhnout sáně do stodoly a namastit skluznice, což považoval za nezbytné. Policisté byli přinuceni stát s kalhotami spuštěnými ke kotníkům a rukama přitisknutýma ke zdi nad hlavami. Všichni se snažili ustoupit co nejdál, kdyžbyl odvázán vedoucí pes Uuundaamp a společně s ostatními asokiny zapřažen do postroje, každý pes

na vyhrazené místo. Uuundaamp při práci každému z nich nadával odlišným láskyplným tónem.

„Prosím, pospěš si," naléhala na něj Toress Lahl nervózně. Ondod šel a posadil se na pryčnu, kde jeho žena před chvílí porodila.

„Jenom krátký odpočinek, išto?"

Čekali bez hnutí, dokud nebyl Ondod spokojen. Zadními dveřmi vířil dovnitř sníh, zatímco Uuundaamp metodicky kontroloval postroje.

Z ulice se najednou ozvaly výkřiky a pískání. Policisty již zřejmě postrádali.

Uuundaamp sebral bič.

„Gumtaa. Jedeme."

Naskočili do saní a pušky policistů zastrčili pod popruhy. Ondod Uuundaamp povzbudivě křikl na asokina Uuundaampa a sáně se daly do pohybu. Policisté okamžitě začali z plných plic křičet. Ozvaly se výkřiky v odpověď. Sáně vyrazily zadními vraty.

Asokinové zavření venku zuřivě skákali proti pletivu klecí. Uuundaamp se napřímil, zatočil bičem nad hlavou a máchl jeho konečkem ke dveřím jedné klece. Petlici zajišťoval silný dřevěný klín. Koneček Uuundaampova biče klín uvolnil.

Dveře klece se pod tíhou psů s prásknutím otevřely a zvířata se v proudu srsti a tesáků vyřítila na svobodu. Všechna vletěla do stodoly a proběhla jí. Bylo slyšet, jak policisté křičí hrůzou.

Sáně nabíraly rychlost, nadskakovaly na nerovné zemi, kolébaly se ze strany na stranu. Uuundaamp křičel příkazy a odborně si pohrával s bičem; každého psa se jím neúnavnou rukou postupně dotkl. Pasažéři se pevně drželi saní. Štěkání a výkřiky bolesti za nimi zeslábly, když přejeli úbočí kopce a sjeli na severní cestu.

Šokerandit se ohlédl. Nikdo je nepronásledoval. K uším mu skrze sníh stále doléhalo zuřivé štěkání puštěných psů. Pak cesta zatáčela. Toress Lahl se k němu přitiskla. Pod paží držela novorozeně, zabalené v uzlíčku špinavého hadru. Podívalo se na ni a usmálo se, ukázalo ostré dětské zoubky.

Asi po míli Uuundaamp zpomalil a sjel z cesty.

Rukojetí biče ukázal na Fašnalgida.

„Ty kakool muž. Ty seskočit. Já tě tu nechtít.“

Fašnalgid neřekl nic. Podíval se na Šokerandita, zamračil se. Pak seskočil.

Po pár yardech se jim nehybná postava ztratila ve víru sněhu. Slabě k nim dolehla jeho poslední slova - strašlivá kletba: „Abro Hakmo Astab!“

Uuundaamp se otočil, aby sledoval cestu před nimi.

„Kharber!“ vykřikl.

Vyhýbaje se Noonatu, setkal se Fašnalgid se skupinou bribahrských poutníků, kteří se vraceli z Kharnabharu a Noonatu a ubírali se domů po klikatých stezkách západních údolí. Oholil si vous, aby ho nikdo nepoznal, a měl v úmyslu zmizet lidem z očí.

Byl s poutníky stěží dvacet pět hodin, když se setkali s další skupinou, ta se plahočila z Bribahru. Tato skupina jim vyprávěla tak katastrofický příběh, že Fašnalgid nabyl přesvědčení, že putuje špatným směrem. Možná, že správné směry vůbec neexistují.

Podle těchto uprchlíků sestoupila na Velkou příkopovou propadlinu Bribahru Oligarchova Desátá garda, s příkazem obsadit nebo zničit dvě velká bribahrská města, Braijth a Rattagon.

Většina příkopové propadliny byla zaplněna kobaltově modrými vodami Braijthského jezera. Uprostřed jezera byl ostrov, na kterém stála obrovitá stará pevnost. Bylo to město Rattagon. Neexistoval jiný způsob, jak na město zaútočit, než z lodí. Kdykoli se nepřítel pokusil dostat přes vodu, byl potopen dělostřeleckou palbou z ponurých hradeb města.

Bribahr byl rozlehlá země Sibornalu, velká obilnice. Jeho úrodné planiny se prostíraly až na jih k tropickým oblastem. Na severu, před začátkem pásma ledu, se táhla bariéra tundry, ohraničená mílemi a mílemi kaspiarnových lesů, které byly schopny vydržet dokonce i nápor Zimy Weyru.

Obyvatelé Bribahru byli především mírumilovní farmáři. Avšak válečnická elita, usídlená ve dvou městech, Braijthu a Rattagonu, neúnavně ohrožovala Kharnabhar, Svaté město. Braijthu by se zamlouvala větší část ze sibornalského bohatství. Bribahrští farmáři posílali obilí do Uskutošku téměř zadarmo; aby vyvinuli na Oligarchii nátlak, provedli pokusný výpad proti

Svatému Kharnabharu, kterého bylo možné z jejich planin dosáhnout.

V odpověď na jejich hrozby Askitoš poslal armádu. Braijth již padl.

Nyní seděla Desátá garda na březích Braijthského jezera, upírala zrak k Rattagonu a čekala. A hladověla. A třásla se zimou.

Přišly mrazy krátkého podzimu. Jezero začalo zamrzat.

Rattagonští věděli, že nastane čas, kdy led natolik zmohutní, že dovolí nepříteli přejít po něm suchou nohou. Ale ten čas dosud nenastal. Zatím se přes něj nemohlo dostat nic těžšího než vlk. Může to trvat ještě celý tenner, než led unese četu vojáků. Do té doby bude nepřítel na březích jezera naprosto vyhladovělý a odplazí se domů. Rattagonští znali chování svého jezera.

Za hradbami nehladověli. Prastará příkopová propadlina měla četné průrvy. Pod jezerem byl tunel, který vedl na severozápadní břeh. Byla to vlhká cesta, voda v tunelu stále sahala po kolena vysoko. Avšak mohlo se tudy dopravovat jídlo. Obránci Rattagonu si mohli dovolit čekat, tak jak to dělávali až dosud vždycky v časech krize.

Jedné noci, kdy byl Freyr ztracen za hustými sněhovými metelicemi přinášenými vichry ze severu, se Desátá garda rozhodla uskutečnit zoufalý plán.

Led byl dostatečně silný, aby unesl vlky. Unese také muže, když nad nimi poletí draci a budou je nadnášet, takže nebudou těžší než vlci a stejně divocí.

Důstojníci muže povzbuzovali vyprávěním příběhů o smyslných ženách Rattagonu, které s manžely přebývají v pevnosti a zahřívají jim tam lože.

Vanul vítr, silný a neúnavný. Draci je táhli a nadzvedávali mužům ramena. Odvážně se pustili na tenký led a dovolili drakům, aby je vynášeli přímo k šedivým hradbám pevnosti.

Za hradbami spali dokonce i strážní na hlídce, zachumlaní v teplých výklencích, chráněni před bouří. Zemřeli takřka bezhlesně.

Dobrovolníci z Desáté gardy odřezali drakům šňůry a rozběhli se k hlavní věži. Velitele pevnosti zavraždili ve spánku.

Příštího dne vlála nad Rattagonem vlajka Oligarchie.

Tento strašný příběh, vypravovaný velmi dramaticky u táborových ohňů, Harbina Fašnalgida přesvědčil, že je moudré vrátit se do Noonatu a hledat cestu na jih.

Vždycky je obtížné stát se součástí historie, řekl si a přijal láhev, která kolovala mezi poutníky.

XIII
“Starý antagonismus“

Noc byla živá. Sníh padal tak hustě, že když při dopadu zavadil o lidský obličej, připomínal srst velkého zvířete. Ta srst nebyla ani tak studená jako dusivá: zabírala prostor, kde se za normálních okolností vyskytoval vzduch a zvuk. Ale když sáně zastavily, z dálky přece jen byl slyšet rozvážný hlas zvonu.

Luterin Šokerandit pomohl Toress Lahl sesednout ze saní. Vířící změť sněhových vloček ji oslepovala. Stála se shrbenými rameny a chránila si rukama oči.

„Kde to jsme?“

„Doma.“

Neviděla nic, jenom zvířecí temnotu, která se k ní valila ze všech stran. Nejasně rozlišila Šokerandita - medvěda, který se šinul temnotou a potácel se k přední části saní. Tam objal jak Uuundaampa, tak ondodskou matku; tiskla k sobě dítě zabalené v barevné pokrývce.

Uuundaamp zvedl na rozloučenou bič a bleskl po nich neupřímným úsměvem. Ozvalo se bim-bam varovného zvonce saní, zapráskání biče nad psím spřežením a vzápětí nato byly sáně pohlceny vyjícím šerem.

Sklonění téměř k zemi, potáceli se Šokerandit a Toress Lahl k bráně, za níž plápolalo mdlé světlo. Zatahal za rukojeť kovového zvonce. Vyčerpaně se opírali o kamenný pilíř, dokud se z úkrytu kdesi za bránou nevynořila zachumlaná vojenská postava. Brána se otevřela.

Lapajíce po dechu vešli dovnitř. Neřekli jeden druhému ani slovo, dokud se strážný nevrátil od brány, kterou za nimi zavřel, a nezačal si je prohlížet ve světle lucerny.

Rysy strážného patřily starému vojákovi. Ústa měl pevně sevřená, oči se vyhýbaly očím druhých, výraz nic neprozrazoval. Stál nehnutě na místě a ptal se: „Co chcete?“

„Mluvíš s Šokeranditem, člověče. Kam jsi dal rozum?“ Vyzývavý tón přiměl strážného prohlédnout si ho důkladněji. Aniž změnil výraz, nakonec řekl: „Nejsi ty snad Luterin Šokerandit?“

„To jsem byl pryč tak dlouho, ty blázne? Budeš tu stát a necháš mě zmrznout?“

Muž si Luterinovo metamorfované tělo prohlédl jediným němým, urážlivým pohledem. „Přivolám povoz, aby tě odvezl, pane.“

Když se od něj odvracel, zeptal se Luterin, stále rozčilený, že ho voják nepoznal: „Je můj otec doma?“

„V současné době ne, pane.“

Strážný si přiložil ruku k ústům a hlasitě zavolal na otroka, který lelkoval v zadní části strážnice. Netrvalo dlouho a.ze sněhové metelice vyjel povoz bez střechy tažený dvěma yelky, již pokrytými sněhem.

Od brány ke starému otcovskému domu to, bylo míli přes území stále nazývané Vinicí. Nyní to byla jenom pastvina, kde chovali místní odrůdu yelků.

Šokerandit seskočil z vozu. Kolem rohu domu divoce vířil sníh, jako by měl osobní zájem proměnit je v led. Žena zavřela oči a sevřela Šokeranditovy kožešiny. Po schodech stavby, která se před nimi zhmotnila jako přízrak, přišli ke dveřím pobitým ocelovými obručemi.

Nad hlavami jim zahlaholil zvon dlouho protahovaným zvukem, který jako by se ozýval zpod vodní hladiny. Další zvony, odkudsi zdáli, přidaly své hlasy k jeho volání.

Dveře se otevřely. Objevily se nezřetelné postavy strážných, kteří oběma příchozím pomohli dovnitř. Když za nimi zavřeli dveře na závoru, rázem ustala sněhová metelice, skučení vichru i hlasité vyzvánění.

Ve ztemnělé hale, kde se všechny zvuky rozléhaly ozvěnou, si Šokerandit vyměnil pár slov s neviditelným služebníkem. Vysoko na mramorové zdi hořela lampa; skrblicky osvětlovala jen ten nejmenší kousek prostoru. Vystupovali po schodech, které hlasitě skřípaly na protest při každém kroku. Přes okna byly zataženy těžké závěsy, které jako by měly podporovat síly temnoty a atmosféru tajnůstkářství. Vstoupili do místnosti. Zatímco žena zůstala stát u dveří, sluha zapálil světlo a s úklonou odešel.

V místnosti se vznášel mrtvolný pach. Šokerandit vytočil knot lampy. Dojem prostoru, nízký strop, okenice neúčinně za-

braňovala noci v přístupu dovnitř, postel... Svlékli si špinavé šaty.

Cestovali jednatřicet dní a od Šaragattu měli povoleno jenom šest a půl hodiny spánku denně, zřídkakdy víc, někdy dokonce méně, podle počasí. Uuundaamp se domníval, že policie je jim v patách. Obličeje měli zčernalé mrazem a pohublé vyčerpáním.

Toress Lahl vzala z pohovky pokrývku a chtěla se uložit na zem vedle postele. Šokerandit si vylezl na lůžko a pokynul jí, aby si šla lehnout k němu.

„Ode dneška budeš spát se mnou."

Stála před ním, s obličejem stále ještě otupělým dlouhou cestou.

„Pověz mi, na jakém to jsme místě."

Usmál se na ni. „Ty přece víš, kde jsme. Toto je domov mého otce v Kharnabharu. Teď už bude všechno v pořádku. Tady jsi v bezpečí. Pojď ke mně."

Pokusila se o úsměv na oplátku. „Jsem tvoje otrokyně, a tak tě poslouchám, pane."

Vlezla si k němu. Její odpověď ho nepotěšila, ale přesto ji objal a miloval se s ní. Potom okamžitě usnul.

Když se probudila, Šokerandit vedle ní nebyl. Ležela s očima upřenýma do stropu a nechápala, co se jí snaží naznačit tím, že ji tam nechává samotnou. Cítila, že je naprosto neschopná pohnout se z pohodlné postele, aby čelila výzvám, se kterými se bude muset potýkat. Luterin k ní pociťoval náklonnost, ba mnohem víc než to, o tom nepochybovala. Ona k němu nemohla cítit nic než nenávist. Pokoření, že ji jen tak dal tomu zvířeti, co řídilo sáně, bylo v její mysli stále čerstvé, a to bylo jen to poslední z řady příkoří.

Omlouvala ho tím, že jí ty věci nedělal úmyslně, že se jenom choval podle zvyklostí a zacházel s ní tak, jak se vždycky zacházelo s otrokyněmi.

Měla dobrý důvod doufat, že by mohl zlepšit její společenské postavení. Už nebude otrokyní. Kdyby to však mělo znamenat, že se za něho musí provdat, za manželova vraha, asi by to nedokázala, dokonce ani proto, aby si tím zajistila vlastní bezpečnost.

Žalostné rozpoložení ještě zvyšovala bezútěšnost místa, kam byla přivezena. Jako by se nad ním vznášel duch, mrazivý, nevraživý.

Nešťastně se ve velké posteli překulila, jen aby zjistila, že u dveří tiše klečí a čeká otrokyně. Toress Lahl se posadila a přetáhla si pokrývku přes nahá ňadra.

„Co tady děláš?“

„Můj pán Luterin mne sem poslal, abych ti pomohla a vykoupala tě, až se probudíš, paní.“ Zatímco odpovídala, měla dívka sklopenou hlavu.

„Neříkej mi paní. Jsem otrokyně, stejně jako ty.“

Tím však dívku jen přivedla do rozpaků. Rezignujíc na situaci a napolo pobavena slezla Toress Lahl nahá z postele a pánovitě zvedla ruku.

„Pomoz mi tedy!“

Dívka ochotně přikývla a odvedla Toress Lahl do koupelny, kde .z mosazného kohoutku tekla teplá voda. Při mytí jí otrokyně vysvětlovala, že celý dům je vytápěn bioplynem, kterým je také ohřívána voda.

Když si Toress Lahl lehla do přepychově teplé vody, začala si prohlížet své nahé tělo. V důsledku útrap cesty bylo nyní méně zavalité než po zotavení z Tučné smrti. Po stranách stehen se jí pomalu hojily škrábance od Uuundaampových drápů. Ba co hůř, Toress Lahl se domnívala, že je možná těhotná. S kým, to nebyla schopná říct, ale děkovala Strážkyni, že styky mezi Ondody a lidmi nikdy nebývají plodné.

Borldoran a její rodné město Oldorando byly tisíce mil vzdálené. Pokud vůbec kdy znovu uvidí půvabnou krajinu, kde se narodila, bude přetékat štěstím. Život otrokyně obvykle býval žalostný a krátký. Napadlo ji, že se na to zeptá dívky, která jí pomáhala, ale pak si pomyslela, že bude moudřejší držet jazyk za zuby. Pokud se s ní Luterin ožení, bude to pro ni tisíckrát lepší.

Co jí asi řekne? Požádá ji vůbec o ruku? Zeptá se jí alespoň, zda ho chce? Bude to muset vydržet bez ohledu na cokoli, co Šokerandit udělá.

Jakmile ji otrokyně osušila, oblékla si satarové šaty, které pro ni byly přichystané. Pak si lehla na lože a klesla do stavu

pauku. Bylo to poprvé, co sestoupila do světa gossiů od doby, kdy vypluli z Rivenjku. Tam dole pod ní, hluboko v obsidiánu, kde byla činěna všechna konečná rozhodnutí, čekala jiskřička jejího mrtvého manžela a volala ji k sobě.

Panství mu připadalo stejně krásné jako vždycky. Neúnavný severní vítr naval většinu sněhu, který napadal v noci, do závějí. Nechráněná místa byla čistě vymetená. Na jižní straně kmene každého stromu se táhla čára sněhu s hranou ostrou jako ptačí kost. Na obchůzce Luterina provázel vrchní majordomus, příjemný muž, kterého znal od dětství. Opět začínal obyčejný život.

Jako na přehlídce stály větrolamy vysokých kaspiarnů a brassimipů, které odkláněly vítr. Na všech stranách, blízko i daleko, se k obloze zvedaly zasněžené vrcholy, dcery Šiveninského předělu, většinou zahalené v mracích. Na severu se mezi mraky občas krátce objevila Svatá hora, ve které se nacházelo Velké kolo. Luterin přerušil konverzaci, aby zvedl na pozdrav ruku v teplé rukavici.

Měl na sobě silný zimník oblečený přes šaty a na opasek si připevnil svůj osobní zvoneček. Do pasu nazí otroci mu na dvůr před stájemi vyvedli mladého gunnadua, aby se na něm mohl projet. Tito dvounozí tvorové s velkýma ušima udržovali rovnováhu pomocí dlouhých ocasů a běhali na jakoby ptačích nohou s drápy. Stejně jako yelkové a biyelkové, k jejichž stádům se přidávali v divočině, i gunnaduové byli nekrogeni. Náleželi k druhu zvířat, která mohla dát život jenom skrze vlastní smrt. Luterinova matka jednou hořce poznamenala: „Což se příliš neliší od lidí.“ Gunnaduové neměli dělohy; sperma se v žaludku měnilo v larvy, které se krmily masem rodičovského těla a propracovávaly se z něj ven, dokud nedosáhly tepny. Z tepny pak expandovaly ven z těla, které rychle umíralo. Larvy procházely několika stadii, živíce se mršinou, dokud nedosáhly velikosti, jež jim umožňovala přežít ve vnějším světě v podobě malých gunnaduů.

Plně vzrostlí gunnaduové byli poslušnými nosnými zvířaty, ale snadno se unavili. Byli ideální na krátké vzdálenosti, jako byla například obhlídka panství Šokeranditových.

Šokerandit se doma cítil nesmírně bezpečný. Policie na po-

zemky jejich velkého panství nikdy nevkročí. Zatímco otec si někde užíval lovu, Luterin byl pánem statku. Cítil, že se do té role navzdory své dlouhé nepřítomnosti i metamorfóze vpravil s lehkostí. Od vrchního majordoma až k nejnižšímu otrokovi ho všichni znali. Bylo absurdní pomýšlet na jiný život. Byl dokonalým jediným synem.

Měl povinnosti, kterým dostojí. Musí Toress Lahl představit matce. A bude si muset promluvit s lnsil Esikananzi; to bude možná trochu trapná situace. .. Mezitím má na práci důležitější věci.

Dospěl. Zjistil, že přemítá o tom, že není tak špatné, když je otec pryč. Než odjel, vždycky ho během jeho nepřítomnosti postrádal. Slovo Lobanstera Šokerandita bylo pro okolí zákonem, a totéž platilo o slově jediného zbývajícího syna. Mocný Strážce Kola býval často nepřítomen. Říkal, že rád žije drsným životem a jeho lovecké výpravy vždycky trvaly dva až tři tennery. Pokaždé odjel, vzal s sebou svoje psy a svého yelka. Někdy odjel provázen jenom svým němým loveckým kapitánem Liparotinem. Zamával na rozloučenou a zmizel do divočiny, aniž zanechal stopy.

Na to nenucené gesto zvednuté ruky si Luterin vzpomínal už od dětství. Spíš než znamení náklonnosti k němu, bratrovi a matce, kteří se dívali, jak odjíždí, to bylo poděkování duchu, jenž vládl nad osamocenými horami.

_Když Luterin vyrůstal, věčně otce postrádal. Samotářská matka mu sotva mohla být dostatečnou společností. Jednou trval na tom, že pojede na lov s otcem a bratrem Favinem. Vzpomínal si, jak tehdy byl mezi vznešenými kaspiarny pyšný, ale Lobanster brzy začal být ve společnosti synů rozmrzelý, a tak se po necelém týdnu vrátili domů.

Odfrkl si. V duchu si řekl, že je taky samotářský, stejně jako otec. A pak se mu myšlenky přehouply k Harbinu Fašnalgidovi, jak ho viděl naposledy, když ho Uuundaamp vyhnal ze saní. Teprve nyní si uvědomil, že měl Fašnalgida rád a že by se měl pokusit něco pro něho udělat. Žárlivý hněv, že se ten muž zmocnil Toress Lahl, pominul.

V duchu si vybavoval, jak Harbin pronáší tu svoji ošklivou kletbu, a usmál se. Jaký vyvrhelem ten muž byl! Možná proto

tak pálilo, když Luterina nazval tvorem systému, nebo jak ta fráze zněla. Kapitán určitě má v povaze také něco dobrého.

Společně s vrchním majordomem přijeli k ohradě smradlavců. Tito pomalí tvorové byli stejní, jaké si je pamatoval. Říkalo se, že Šokeranditové smradlavce chovají již čtyři Velké roky. Smradlavci vypadali jako housenky neuměle pokryté došky, nebo, když se natáhly do plné délky, spíš jako padlé stromy. Byli kombinací zvířete a rostliny, zrůdou zrozenou v čase tání, kdy byla planeta bombardována vysokoenergetickým zářením.

Pak přijeli k pastvisku hoxnejů, kde pracovali otroci. Po vysočině se kdysi_prohánělа celá stáda hoxnejů. Nyní pozvolna začínali upadat do stavu hibernace. V jednom koutě panství otroci snášeli zvířata na hromadu a uskladňovali je do suchých stodol. Často je museli páčit z děr a skulin, kde se poschovávala. Zvířata rychle přecházela do scvrklého, jakoby sklovitého stavu a veškerá energie je opouštěla. Nakonec budou připomínat malé průhledné figurky. Některá již začínala ztrácet nevýraznou hnědou barvu a vystavovat na odiv barevné vodorovné pruhy, které pro ně byly typické na jaře Velkého roku.

Ve stavu hibernace neboli zimního spánku byli hoxnejové kvůli vzhledu známi jako lesklíci. Stejně jako gossiové pod zemí nebyli zcela mrtví.

Přišel k nim správce statku, svobodný muž, a dotkl se na pozdrav klobouku.

„Jsem rád, že jste opět doma, pane. Jak vidíte, ukládáme lesklíky do sena, aby ti tvorové byli co nejlépe chráněni před chladem. Měli by být v pořádku, až přijde jaro, pokud vůbec ještě nějaké přijde."

„Přijde. Je to jenom záležitost staletí."

„To si myslíte vy učení," muž spiklenecky mrkl na majordoma. „Základem je připravit se už nyní na jaro. Když teď hoxneje uskladníme do bezpečí, místo abychom je ponechali napospas přírodě,

vytváříme tím základ pro dobré jezdecké stádo, až přijde čas."

„Bude to dlouho poté, co my sami zemřeme."

„Nepochybuji, že tady bude někdo, kdo nám bude za tato opatření nesmírně vděčný."

Mluvil ale poněkud roztržitě, protože stále myslel na Fašnalgida. Když se vrátil do domu, povolal k sobě otcova tajemníka, učeného samotářského muže jménem Evanporil. Dal Evanporilovi instrukce, aby se čtyři ozbrojení muži vydali na dvou obřích biyelcích po cestě na jih až do Noonatu a vyhledali Fašnalgida, bude-li to možné. Ať ho přivezou do bezpečí příbytku Šokeranditových. Tajemník odešel, aby zajistil splnění úkolu.

Luterin snědl oběd a teprve tehdy si vzpomněl, že by měl navštívit matku.

Přízemní hala velkého domu byla ponurá. Aby byla stavba co nejlépe chráněna proti ledu, sněhu a vodě, nemělo dolní podlaží žádná okna. Na mramorové podlaze osamoceně stálo velké, těžké křeslo; pokud Luterin věděl, nikdy v něm nikdo nesedával.

Mezi mdlými plamínky nástěnných lamp, krmených z komor s bioplynem, byly na zdech pověšeny lebky fagorů. Patřily Prvotním, které zabil Lobanster a ostatní Šokeranditové před ním. Němě tam visely, držely rohy vzpřímené a s melancholií zastíněnými očními důlky pozorovaly vzdálené prostory haly.

Když v půli cesty do matčiných pokojů uslyšel podivný hluk zvenčí, Šokerandit se zastavil. Někdo tam křičel zastřeným opileckým hlasem. Provázen cinkáním osobního zvonečku, rozběhl se Luterin k bočním dveřím.

Otrok spěšně zvedl závoru, aby mu umožnil projít.

Na dvoře, kam byl výhled z horních oken domu, se vazal a dva svobodní muži oháněli meči. Zahnali do kouta šest rohů zbavených fagorů. Jeden z fagorů, gilota s hubenými povislými vemeny, která mluvila o létech zajetí, drsným hlasem v sibiš volala: „Vy názz nezabíjet, vy zlí Zynové Freyru! Přijít zpátky Hrl-Ichor Yhar a bude patřit nám, Prvotním! Přezztaňte! Přezztaňte!“

„Přestaňte!“ zvolal Šokerandit.

Muži již jednoho z nelidských tvorů zabili. Jeden rozpáral staluna shora dolů vedeným sekem meče. Útroby prvotních se nalézaly v trupech, nad plícemi. Když se Šokerandit sklonil nad mrtvolou, která se

desud svíjela v křečích, v proudu žluté krve se vnitřnosti hrnuly ven.

Masa vnitřních orgánů se uvolnila a začala pomalu opouštět dutinu hrudního koše jako šlichta naměkko uvařených vajec v želatině. Lesk!á střeva vyhřezala z rány v podobě živoucí hmoty, stékala přes dlažební kostky a vsakovala se do štěrbin mezi nimi. Konečně vytekla a jednotlivé orgány ve všeobecném exodu z dutiny již byly nerozlišitelné.

Šokerandit přehrnul ucho mrtvého tvora a podíval se na vypálenou značku.

Rozčileně pohlédl na muže.

„To jsou naši Prvotní otroci. Co to s nimi děláte?“

Vazal se na něho mračil. „Raději si hleď svého, pane. Byl vydán příkaz zabít všechny fagory, ať naše nebo číkoli jiné.“

Pět fagorů začalo drsnými hlasy naříkat a snažili se protáhnout kolem mužů, kteří okamžitě zvedli meče.

„Přestaňte,“ přikázal znovu Luterin. Vzpomněl si na vazalovo jméno. „Drikstalgile, kdo vydal ten příkaz?“

Nespouštěje oči z prvotních a s mečem v pohotovosti, vazal sáhl do levé kapsy oděvu a vytáhl z ní složený papír.

„Tohle mně dnes ráno dal tajemník Evanporil. A nyní ustup, pane, budeš-li tak laskav, nebo přijdeš k újmě.“

Podal mu papír, který Šokerandit nahněvaně rozevřel. Byla na něm vyhláška vy tištěná tučným černým písmem.

Oznamovala, že ve snaze zabránit šíření nemoci známé jako Tučná smrt byl vydán nový zákon, podle kterého je hlavním přenašečem moru rasa Prvotních, a proto musí být všichni fagoři zabiti. Je třeba povraždit všechny fagorské otroky a kdokoli uvidí divokého fagora, musí ho ihned zastřelit. Příslušné autority v okresních městech budou vyplácet odměnu jeden sib za hlavu každého Prvotního. Od nynějška je držení fagorů pod pokutou trestu smrti ilegálním činem. Na příkaz Oligarchy.

„Schovejte meče, dokud nevydám další příkazy,“ nařídil Šokerandit. „Žádné další zabíjení, dokud to nedovolím. A tuhle mrtvolu ukliďte.“

Když muži neochotně poslechli, Šokerandit se vrátil do domu a hněvivě vyšel po schodech k tajemníkově kanceláři.

Dům byl plný starých obrazů, z nichž mnohé byly reprodukcemi rytin pocházejících z Rivenjku, z doby, kdy se město pyšnilo uměleckou kolonií. Většina obrazů znázorňovala výjevy

příznačné pro vysokohorskou oblast: lovce neočekávaně narazivší na medvědy na mýtinách, medvědy neočekávaně přepadající lovce, jeleny v pasti, muže na yelcích, kteří skáčí do propastí, ženy ubodávané v ponurých lesích, ztracené děti, které v párech umírají na živlům vystavených skaliscích.

Vedle tajemníkových dveří byl tisk kněze-vojáka na stráži před vstupním portálem Velkého kola. Stál strnule vzpřímený a probodával oštěpem obrovitého fagora, který na něj skočil z díry, aby ho napadl. Rytina nesla název - vyvedený v sibiš s mnoha kudrlinkami - „Starý antagonismus."

„Velmi příhodné," pronesl Šokerandit nahlas, zaklepal na Evanporilovy dveře a vešel dovnitř. Tajemník stál u okna, díval se ven a popíjel z šálku pellamantinový čaj. Aniž by promluvil, naklonil hlavu na stranu a lišácky se na Šokerandita podíval.

Luterin mu rozprostřel plakát na psací stůl.

„O tomhle jsi mi neřekl, když jsme spolu mluvili. Jak je to možné?"

„Neptal ses mne, pane Luterine."

„Kolik Prvotních zaměstnáváme na našem panství?"

I'ajemník odpověděl bez váhání. „Šest set patnáct."

„Bylo by strašlivou ztrátou pozabíjet je! Ten nový zákon nesmíme přijmout. Nejdříve se půjdu podívat, co ohledně toho nařízení chtějí podniknout ostatní statkáři."

Tajemník Evanporil zvedl ruku k ústům a zakašlal."Neradil bych ti jet teď do města. Dostali jsme zprávu, že tam zuří nepokoje."

„Jaké nepokoje?"

„Bouří se duchovenstvo, pane Luterine. Upálení Nejvyššího kněze Chubsalida vyvolalo vlnu nespokojenosti. Od jeho smrti uplynul právě tenner a já se dozvěděl, že ta neblahá událost byla dnešního rána připomenuta veřejným upálením figuríny Oligarchy. Člen Ebstok Esikananzi nařídil svým mužům, aby to shromáždění rozehnali, ale od té oby tam mají problémy."

Šokerandit se posadil na kraj stolu.

„Evanporile, pověz mi, myslíš si, že si můžeme dovolit jen tak zabít přes_šest set fagorů?"

„Nepřísluší mně, abych se vyjadřoval k takovým věcem, pane Luterine. Já jsem jen účetní."

„Jde o ten zákon - je poněkud despotický, nemyslíš?“

“Já bych řekl, když už se mne na to ptáš, pane Luterine, že pokud bude svědomitě uposlechnuto, zbaví toto nařízení Sibornal Prvotních jednou provždy. Což je výhoda, nemyslíš?“

„Jenomže taková nesmírná ztráta levné pracovní síly... neřekl bych, že tím otec bude zrovna potěšen.“

To je možné, pane, ale z hlediska všeobecného blaha...“ Tajemník nechal konec věty viset ve vzduchu.

V tom případě se zákonu nepodřídíme, dokud se otec nevrátí. Napíšu v té věci Esikananzimu a dalším statkářům. Neprodleně se postarej o to, aby všichni zainteresovaní měli v této záležitosti jasno.“

Odpoledne Šokerandit strávil objížděním panství a zabezpečováním, aby nebylo ublíženo fagorům. Ujel několik mil, aby navštívil otcovy bratrance, kteří měli statek v hornaté oblasti. S myslí plnou plánů dočista zapomněl na matku.

V noci se jako obvykle miloval s Toress Lahl. Něco ve slovech, která jí říkal nebo ve způsobu, jakým se jí dotýkal, u ní vyvolalo odezvu. Jakoby se stala jinou ženou, náročnou, plnou fantazie a života.

Luterina naplnilo štěstí, které přesahovalo pouhé potěšení. Pomyslel si, že získal velký dar. Všechny bolesti života stály za takové poznání.

Celou noc strávili v nejtěsnějších objetích, pohybovali se pomalu, pohybovali se divoce, nepohybovali se takřka vůbec. Jejich duše a těla splynuly v jedno.

Nad ránem Luterin usnul. Téměř bezprostředně se ocitl ve snovém světě.

Kráčel širou krajinou, kde nerostly téměř žádné stromy. Pod nohama mu čvachtalo bláto. Před ním se prostíralo zamrzlé jezero, jehož rozlehlost nebyl schopen odhadnout. Bylo to v budoucnosti: vládla vše pohlcující noc malé zimy během Zimy Weyru. Na obloze nebylo žádné slunce. Pronásledovalo ho nějaké těžké zvíře, jemuž sípal dech v hrdle.

Bylo to také v minulosti. Na březích jezera tábořili všichni muži, kteří zemřeli násilnou smrtí v bitvě u Isturiachy. Zranění byla stále viditelná, hyzdila je. Luterin tam viděl Bandala Eith Lahla; stál stranou v rukama v kapsách, oči upřené do země.

Pod ledem jezera hnízdilo cosi obrovitého. Poznal to podle páry, do níž se srážel dech toho tvora a která stoupala zpod ledu.

Bytost náhle vyrazila ven, ale led se nerozlomil. Tou bytostí byla velká žena s lesklou černou pokožkou. Stoupala do oblohy. Neviděl ji nikdo kromě Luterina.

Pohlédla na něj laskavýma očima a pronesla: „Nikdy nebudeš mít ženu, která by tě učinila neskonale šťastným. Hodně štěstí ale nalezneš v hledání."

Řekla mu toho mnohem víc, ale to si Luterin po probuzení nepamatoval.

Toress Lahl ležela vedle něho. Měla zavřené nejenom oči: celé její vzezření naznačovalo nepřítomnost duše v uvolněném těle. Přes obličej jí ležel pramen vlasů; držela ho mezi zuby - stejně tak jako ještě nedávno svírala liščí ocas, aby si chránila obličej před chladem cesty. Sotva dýchala. Poznal, že je v pauku.

Nakonec se vrátila do těla. Otevřela oči a dívala se na něho, jako by ho nepoznávala.

„Ty nikdy nenavštěvuješ ty dole?" zeptala se pak slabým hlasem.

„Nikdy. My Šokeranditové to považujeme za pověru."

„Ty si nechceš promluvit s mrtvým bratrem?"

„Ne."

Po chvíli ticha ji chytil za ruku a zeptal se: „Ty jsi zase rozmlouvala se zesnulým manželem?"

Mlčky přikývla, vědouc, že je mu to nepříjemné. Po chvíli řekla:

„Není tento svět, ve kterém žijeme, jako zlý sen?"

„Ne, pokud žijeme podle své víry."

Tehdy se k němu přitiskla a řekla: „Ale není snad pravda, že jednoho dne zestárneme a naše těla zchátrají a rozum nás opustí? Není to snad pravda? Existuje vůbec něco horšího?"

Znovu se milovali, tentokrát spíš ze strachu než z lásky.

Poté, co druhého dne provedl obchůzku statku a zjistil, že je všude klid, šel konečně navštívit matku.

Matčiny pokoje se nacházely v zadní části domu. Dveře mu otevřela mladá služebná, která ho odvedla do předpokoje. Tam

stála matka v charakteristickém postoji, s rukama pevně sepjatýma, s hlavou mírně nakloněnou na stranu a tázavým úsměvem na tváři.

Políbil ji. Obklopila ho známá aura, která z ní vyzařovala. Něco v jejím chování a gestech vypovídalo o vnitřním smutku, ba dokonce - často ho to napadlo - o nějaké nemoci: a přesto o nemoci a smutku tak známých, že Lourna Šokerandit jako by je na sebe brala téměř jako náhražku za jakékoli jiné pozoruhodné rysy.

Když něžně hovořila k synovi, aniž by ho kárala za to, že nepřišel dříve, v jeho srdci narůstal soucit. Všiml si, o kolik víc podlehla tyranii času od jejich posledního setkání. Tváře a spánky měla propadlejší, pokožku jako z papíru. Zeptal se jí, jak se jí daří.

Natáhla ruku a lehce se ho dotkla, jakoby nejistá, zda si ho má přitáhnout blíž nebo ho od sebe odstrčit.

„Tady mluvit nebudeme. Teta by tě ráda viděla."

Lourna Šokerandit se otočila a odvedla syna do malé, dřevem obložené místnosti, ve které trávila většinu života. Luterin si ji pamatoval z dětství. Protože neměla okna, stěny byly alespoň pokryté malbami sluncem zalitých palouků v kaspiarnových lesích. Tu a tam, ztracené mezi .malovaným listovím, vykukovaly do místnosti z oválných rámů ženské obličeje. Teta Yaringa, ta otylá a citově založená Yaringa, vyšívala, usazená v čalouněném křesle, které bylo stejně bachraté jako obrysy jejího těla.

Yalinga se zvedla a začala hlasitě štkát Luterinovi na přivítanou.

Konečně jsi doma, ty ubohý, ubohý tvore! Čím jsi jenom musel projít..."

Lourna Šokerandit se strnule posadila na sametem potaženou pohovku. Syna, který si sedl vedle ní, vzala za ruku. Yaringa se chtě nechtě musela vzdálit do svého čalouněného kouta.

„Jsme tak šťastní, že tě vidíme zpátky doma, Luterine. Tolik jsme se o tebe báli, především když jsme se doslechli, co se stalo s Asperamankovou armádou."

„Můj život zůstal ušetřen jen proto, že jsem měl velké štěstí. VšichnI moji spolubojovníci byli při návratu do Sibornalu po-

vražděni. Byl to akt podlé zrady.“

Pohlédla na hubené ruce složené v klíně. Nakonec, aniž vzhlédla, řekla:

„Je pro mne šok, když vidím, jak vypadáš. Stal ses tak... tlustým.“

Při posledním slově s ohledem na sestřinu přítomnost zaváhala.

„Přežil jsem Tučnou smrt a mám na sobě silné zimní oblečení, matko. Líbí se mi to a cítím se naprosto zdráv.“

„Vypadáš tak směšně,“ poznamenala Yaringa ze svého kouta. Ignorovali ji.

Potom Luterin ženám pověděl něco o svých dobrodružstvích a skončil slovy: „Hodně za svoje přežití vděčím ženě jménem Toress Lahl, vdově po Borldoraňanovi, kterého jsem zabil v bitvě. Oddaně se o mne starala, zatímco jsem byl nemocen.“

„Od otroků se oddanost očekává,“ podotkla Lourna Šokerandit. „Byl jsi už u Esikananziových? Insil se nemůže dočkat, až tě zas uvidí, jak jistě víš.“

„Ne, zatím jsem s ní nemluvil.“

„Uspořádám na zítřejší večer hostinu, na kterou přijde také Insil s rodinou. Společně oslavíme tvůj návrat.“ Bezhlesně tleskla dlaněmi.

„Něco ti zazpívám, Luterine,“ řekla Yaringa. Byl to právě zpěv, v čem vynikala.

Lournin výraz se změnil. Strnule se na pohovce napřímila.

„Evanporil mně řekl, že jsi zrušil nový zákon, který nařizoval pozabíjet všechny fagory.“

„Mohli bychom je likvidovat postupně, matko. Ztratit všech šest set najednou by znamenalo narušit chod prací na celém panství. Sotva seženeme šest set lidských otroků, kteří by je nahradili - když už si odmyslím vyšší cenu.“

„Zákony je třeba poslouchat.“

„Myslel jsem, že bychom měli vyčkat otcova návratu.“

„Dobrá tedy. A když to otec nařídí, podrobíš se zákonu? Pro nás Šokerandity je důležité jít příkladem.“

„Samozřejmě.“

„Ještě bych ti měla říct, že ta otrokyně, cos ji měl ve svých pokojích, byla dnes ráno zatčena. Dali jsme ji do cely a půjde

před místní soud, až příště zasedne.“

Luterin vstal. „Proč jste to udělali? Kdo se odvážil vtrhnout do mých pokojů?“

Matka nevzrušeně odpověděla: „Služebná, které jsi nařídil pomáhat té otrokyni, nahlásila, že ta žena sestoupila do stavu pauku. Pauk je zákonem zakázán. Dokonce i tak významná osobnost jako Nejvyšší kněz Chubsalid šel na hranici kvůli odmítnutí podrobit se tomuto zákonu. Stěží bychom mohli učinit výjimku u cizí otrokyně.“

„V tomto případě výjimka bude učiněna,“ řekl Šokerandit s bledým obličejem. „Omluvte mne.“ Uklonil se matce i tetě a odešel z jejich pokojů.

Rozezlen prošel chodbami do kanceláře statku, kde se odreagoval tím, že křičel na úředníky.

Než k sobě zavolal kapitána stráží, Šokerandit si v duchu řekl: Dobrá tedy, ožením se s Toress Lahl. Musím ji chránit před nespravedlností. Se mnou, provdaná za Strážce Kola, bude v bezpečí... a možná ji to zatčení odradí od tak častého rozmlouvání s manželovým gossim.

Toress Lahl byla bez problémů propuštěna ze žaláře a odvedena zpátky do Šokeranditových pokojů. Objali jeden druhého.

„Hořce lituji toho nedůstojného zacházení, které jsi musela vytrpět.“

„Na nedůstojné zacházení jsem zvyklá.“

„V tom případě si zvykneš na jiné. Až nastane vhodná příležitost, odvedu tě ke své matce a seznámím tě s ní. Ať vidí, co jsi za ženu.“

Toress Lahl se trpce zasmála. „Jsem si jistá, že na Šokerandity z Kharnabharu přílišný dojem neudělám.“

Na hostinu, která se konala na oslavu Luterinova návratu, se dostavilo mnoho hostí. Matka setřásla obvyklou letargii a sezvala všechny místní hodnostáře, stejně jako ty Šokeranditovic příbuzné, kteří byli v přízni.

Esikananziové se dostavili v hojném počtu. S členem Ebstokem Esikananzim přišla jeho churavě vyhlížející žena, dva synové, dcera Insil Esikananzi a zástup podřadných příbuzných.

Od té doby, co se Luterin a Insil viděli naposledy, vyrostla

v přitažlivou ženu, třebaže věčně zamračené čelo bránilo vyniknout její skutečné kráse - stejně jako vypovídalo o určité tendenci střetávat se s osudem hlavou napřed, což bylo již dlouho charakteristickým rysem všech Esikananziů. Byla elegantně oblečená v šedých sametových šatech; splývaly až na podlahu a kolem výstřihu je zdobila bílá krajka, kterou měla tak ráda. Luterin si všiml, jak její formální zdvořilost, kterou zakrývala svoje znechucení jeho metamorfovaným vzhledem, toto znechucení jen zdůrazňuje.

Všichni Esikananziové hlasitě zvonili; zvonečky, které nosili připevněné u pasu, měly podobný tón. Ebstokův byl nejpronikavější.

Hlasitým šepotem hovořil o svém bezedném zármutku nad smrtí syna Umata v Isturiaše. Luterinův protest, že Umat byl zabit ve velkém masakru před Korianturou, byl smeten se stolu jako lži a kampannlatská propaganda.

Člen Ebstok Esikananzi byl podsaditý muž temného a intrikánského zjevu. Chlad, kterému byl vystaven na četných loveckých výpravách, byl příčinou změti červených žilek, které se mu plazily jako šlahouny popínavých rostlin po tvářích. Když s ním někdo hovořil, díval se mu na ústa, ne do očí.

Člen Ebstok Esikananzi byl mužem, který o sobě věřil, že se nebojí vyslovit to, co má na mysli, navzdory skutečnosti, že po většinu času měl na mysli jediné: důležitost vlastního názoru.

Když z talířů vyjídali kousky zvěřiny, Esikananzi, který oslovoval jak Luterina, tak zbytek stolu, řekl: „Určitě jsi slyšel zprávy o našem příteli Nejvyšším knězi Chubsalidovi. Někteří z jeho následovníků nám v současné době dělají problémy. Ten zkažený muž kázalo zradě proti státu. Tvůj otec a já jsme v lepších časech jezdívali s Chubsalidem na lov. Věděl jsi to, Luterine? Nu, vlastně jsme si spolu vyjeli jen jednou.

Ten zrádce se narodil v Bribahru, a tak se není čemu divit... Vzdělával se v klášterech Kola. Teď si vezme do hlavy, že bude lid pobuřovat proti státu, ten přítel a ochránce církve.“

„Oni ho za to upálili, otče, pokud je ti to útěchou,“ řekl se smíchem jeden z Esikananziových synů.

„Samozřejmě. A jeho panství v Bribahru bude zkonfiskováno. Říkám si, kdo ho asi dostane? Oligarchie o tom rozhodne

podle své nejlepší vůle. Nejdůležitější je, že s přibližující se zimou musíme brojit proti anarchii. Sibornal má čtyři nejdůležitější úkoly: sjednotit kontinent, pohotově zasahovat proti podvratné činnosti, ať už v hospodářském, náboženském nebo akademickém životě...“

Zatímco jeho hlas drnčel dál, Luterin Šokerandit hleděl do talíře. Neměl chuť do jídla. Událostmi a dobrodružstvím nabitý čas strávený mimo Šivenink mu natolik rozšířil životní obzory, že nyní byl řečmi a pohledem na Esikananziovy, které kdysi choval ve zbožné úctě, stísněn. Po chvíli nepřítomného civění do talíře si všiml vzoru; s vlnou nostalgie si uvědomil, že to je Odimem exportovaný výrobek, odeslaný v lepších časech ze skladišť v Koriantuře. S láskou si vzpomněl na Eedapa Mun Odima a jeho příjemného bratra - a pak, s pocitem viny, na Toress Lahl, v současné chvíli zamčenou kvůli bezpečí v jeho pokojích. Vzhlédl a střetl se s lnsiliným chladným pohledem.

„Oligarchie bude za smrt Nejvyššího kněze Chubsalida muset zaplatit; pronesl nahlas, „stejně jako za vyvraždění Asperamankovy armády. Proč by zima měla být výmluvou pro převracení všech našich lidských hodnot naruby? Omluvte mne.“

Vstal a odešel z místnosti.

Po chvíli za ním přišla matka, zahrnula ho množstvím výčitek a přiměla vrátit se ke společnosti. Pokorně vešel dovnitř a posadil se k Insil a její rodině. Strnule hovořili, dokud otroci nepřivedli dovnitř fagora, kterého naučili žonglovat. Pod vedením pánova biče gilota žonglovala předměty z jedné nohy na druhou a po celou dobu přitom balancovala na rozích talíře.

Pak se objevila skupina otrokyň, která jim tančila, a konečně přišel zlatý hřeb večera, kdy jim Yaringa Šokerandit začala zpívat milostné písně z Podzimních paláců.

Kdyby moje srdce volné bylo, kdyby moje srdce volné bylo
a divoké jako ten prudký Venj...

„Jsi nespolečenský nebo se jenom chováš jako voják?“ zeptala se tiše lnsil do hudby. „Nebo si snad myslíš, že my dva se vezmeme v jakési němohře?“

_Pohlédl na její obličej a povědomým škádlivým způsobem se na ni usmál. Obdivoval pěnu krajkoví na jejích ramenou a

prsou a všiml si, jak se její ňadra od doby jejich posledního setkání zvětšila.

„Co ode mne očekáváš, Insil?“

„Očekávám, že uděláme, co se od nás očekává, jako loutky ve hře. Není to snad nutné v časech jako jsou tyto - kdy, jak jsi taktně připomněl mému otci, jsou běžné hodnoty odhazovány jako kusy oděvu, abychom se střetli se zimou nazí?“

„Tady jde spíš o to, co očekáváme od sebe samých. Jistě, možná přijde doba barbarství, ale my je můžeme porazit.“

„Říká se, že po porážce, kterou jste uštědřili jejich divošským národům, vypukla v Kampannlatu občanská válka a civilizace se již hroutí. Takovým nepokojům se tady musíme vyhnout za každou cenu... Všimni si, že jsem začala hovořit o politice, což jsem dříve nedělávala! Není to snad projevem barbarství?“

„Nepochybně jsi mnohokrát musela naslouchat otci, jak káže o útrapách anarchie. Za barbarský považuju jenom tvůj výstřih.“

Když se Insil zasmála, do čela jí spadl pramen vlasů. „Luterine, není mně líto, že tě zase vidím, dokonce i v takovém podivném změněném stavu, převlečeného za sud. Promluvme si někde v soukromí, než si tvoje příbuzná dočista vyzpívá srdce o té strašlivé řece.“

Omluvili se a odešli spolu do chladné zadní komnaty, kde bez ustání varovně syčely plameny bioplynu.

„Teď si můžeme bez obav vyměňovat slova, která snad budou vřelejší než tahle místnost,“ prohodila. „Uf, jak já nenávidím Kharnabhar. Proč jsi byl takový blázen, že ses sem vracel? Ne snad kvůli mně, co?“ Obdařila ho tázavým pohledem.

Chodil před ní sem a tam po místnosti. „Stále máš svoje staré způsoby, Sil. Byla jsi mojí první mučitelkou. Teď jsem si našel jiné. Jsem mučen zlovolností Oligarchie. Mučen pomyšlením, že Zimu Weyru by bylo možné přežít v soucitné společnosti, ne v kruté a utlačovatelské, jako je ta naše. Tím největším zlem ze všech je Oligarcha, který nařídil zničení vlastní armády. Na druhé straně chápu, že Sibornal se musí stát pevností, podřízenou tvrdým pravidlům, pokud nemá být rozvrácen tak, jak bude s přicházejícím chladem rozvrácen Kampannlat. Věř mi, už nejsem dítě, jakým jsem byl.“

Zdálo se, že na Insil jeho řeč nijak nezapůsobila. Choulila se

v křesle.

„Nu, určitě jako dřív nevypadáš, Luterine. Když jsem tě uviděla, byla jsem znechucena. Jenom ve chvílích, kdy se usměješ, kdy se nemračíš nad talířem, objevuje se tvoje staré já. Ale ta tvoje rozložitost... Doufám, že moje tělo takto nikdy zdeformováno nebude. Jakákoli opatření proti moru, jakkoli krutá, jsou ospravedlnitelná, pokud nás té hrůzy uchrání.“ Osobní zvoneček jí u pasu zacinkal, jako by chtěl zdůraznit její slova, a ten zvuk mu přivolal do mysli útržek minulosti.

„Metamorfóza není deformita, lnsil; je to biologický fakt. Zcela přirozený.“

„Ty víš, jak já přírodu nenávidím.“

„Jsi tak choulostivá.“

„Proč ty jsi tak choulostivý ohledně toho, co dělá Oligarcha? Všechno je součástí jediné věci. Ta tvoje morálka je stejně nudná jako papínkova politika. Komu záleží na tom, zda je postříleno pár lidí a fagorů? Není život tak či tak jedním velkým lovem?“

Hleděl na ni, na její postavu, štíhlou a napjatou, když si tiskla ruce k tělu na obranu proti chladu místnosti. Na povrch se v něm prodraly některé ze starých citů, které k ní kdysi choval. „U Strážkyně, ty jsi stále stejně hádavá a záhadná, jako jsi bývala. Obdivuju to, ale dokázal bych to u tebe snášet celý život?“

lrtsil se v odpověď zasmála. „Kdo ví, co nám bude souzeno protrpět? Žena potřebuje fatalismus víc než muž. Ženskou rolí v životě je naslouchat a já když naslouchám, nikdy neslyším nic než jen skučení větrů. Raději naslouchám zvuku vlastního hlasu.“

Poprvé se jí dotkl a zeptal se: „Co v tom případě chceš od života, když ani nedokážeš snést pohled na mne?“

Vstala s pohledem upřeným do kouta. „Přeji si, abych byla krásná. Vím, že jsem nedostala obličej - jenom dva k sobě spojené profily. Pak bych mohla uniknout osudu nebo si přinejmenším najít nějaký zajímavější.“

„Sama jsi zajímavá až dost.“

lnsil.zavrtěla hlavou. „Někdy se mi zdá, že jsem mrtvá.“ Mluvila monotónně, zrovna tak dobře mohla popisovat krajinu. „Nechci nic, co znám a chci mnoho věcí, o kterých nevím nic. Nenávidím svoji rodinu, dům, celé toto místo. Jsem chladná, jsem

tvrdá a nemám duši.

„Moje duše jednoho dne uletěla oknem, možná tehdy, když jsi celý rok strávil předstíráním, že jsi mrtvý... Jsem nudná a nudím se. V nic nevěřím. Nikdo mi nic nedává, protože ani já nemohu nic dát. Nic nedostávám."

Luterin cítil bolest nad její bolestí, ale nic jiného. Tak jako ve starých časech zjistil, že je z ní v koncích. „Od dětství jsi mně toho dala už tolik, Sil."

„A předpokládám, že jsem také frigidní. Dokonce ani nesnesu, aby mne někdo políbil. Tvoji lítost shledávám opovrženíhodnou." Odvrátlla se, aby dodala, jako by jí to přiznání bylo proti mysli: „A co se týče pomyšlení na milování s tebou ve tvé současné podobě... přinejmenším už mě vůbec nepřitahuješ."

Třebaže neoplýval. darem chápat hlubiny lidského nitra, Luterin si uvědomil, že dívčin chlad vůči ostatním je součástí jejího zvyku ubližovat sama sobě. Ten zvyk v ní nyní byl zakořeněný hlouběji než kdykoli dříve. Možná mluvila pravdu: lnsil vždycky byla pro pravdu.

„Nechci po tobě, aby ses se mnou milovala, drahá lnsil. Je tu jiná žena, kterou miluji a se kterou mám v úmyslu se oženit."

Zůstala od něj napolo otočená, úzký levý profil na pozadí krajkoví límce. Zdálo se, jako by se celá scvrkla. Pokožka na šíji a krku se jí leskla v mihotavém světle plynových lamp. Z hrdla jí uniklo slabé zasténánÍ. Když je nestačila potlačit přiložením ruky na ústa, začala se pěstmi bušit do stehen.

„lnsil!" Vyplašeně ji popadl do náruče.

Když se k němu otočila, už zas měla na obličeji ochrannou masku smíchu. „Jaké překvapení! Shledávám, že koneckonců přece jen existuje něco, co jsem chtěla, ač jsem nikdy neočekávala, že bych to chtěla... Předpokládám, že jsem pro tebe těžko zvládnutelná, co?"

„Ne, to není pravda."

„Och ano... slyšela jsem. Ta otrokyně v tvých komnatách... Ty se chceš oženit raději s otrokyní než se svobodnou ženou, protože jsi vyrostl jako všichni zdejší muži. Chceš prostě někoho, koho můžeš vlastnit bez odporu."

„Ne, lnsil, nemáš pravdu. Ty nejsi svobodná žena. Ty jsi otrokyně. Mám tě rád a vždycky budu, jenomže ty jsi uvězněná

sama v sobě.“

Zasmála se, téměř pohrdavě. „Konečně víš, co jsem, vid‘? Až dosud jsi mnou byl vždycky tak zmatený, jak jsi říkal. Nu, v každém případě jsi bezcitný. To jsi mi musel takovou novinu oznámit bez varování? Proč jsi to neřekl mému otci, jak vyžaduje zvyk? Ty jsi přece vždycky respektoval společenské konvence.“

„Chtěl jsem si nejdříve promluvit s tebou.“

„Ano? A oznámil jsi už tu vzrušující novinu vlastní matce? A co dohoda mezi Šokeranditovými a Esikananziovými? Zapomněl jsi, že se možná budeme muset vzít, až se tvůj otec vrátí? Máš svoje povinnosti - tak jako já mám svoje, před kterými nikdo z nás nesmí couvnout. Ale možná máš méně odvahy než já. Pokud přijde den, kdy budeme nuceni vstoupit spolu do jednoho lože, oplatím ti to a ublížím ti stejně, jako si ty dnes ublížil mně.“

„Co jsem udělal, u Strážkyně? To tak vyvádíš proto, že s tebou nesdílím tvůj nedostatek nadšení s ohledem na náš sňatek? Mluv rozumně, Insil!“

Ona se na něj ale podívala chladně, temnýma očima pod rozcuchanými vlasy. Jednou rukou posbírala těžké sukně, druhou si přiložila na bledou tvář a pospíchala ven z místnosti.

Příštího rána, jakmile se Toress Lahl vykoupala a otrokyně ji oblékla, Luterin ji odvedl k matce a formálně jí oznámil, že se ožení s ní, ne s Insil Esikananzi. Matka plakala a vyhrožovala mu - a především

Hrozila hněvem Luterinova otce - a nakonec se vzdálila do útočiště vnitřního pokoje.

„Teď bychom mohli jet na projížďku,“ navrhl Luterin chladně.

Do pouzdra u pasu si zasunul revolver a připevnil řemen na krátkou pušku. „Ukážu ti Velké kolo.“

„Mám jet za tebou?“

Rozvážně se na ni podíval. „Slyšela jsi, co jsem řekl matce?“ „Slyšela jsem, co jsi jí řekl. Nicméně zatím ještě nejsem svobodná žena a tohle není Čals. „

„Až se vrátíme, pověřím tajemníka, aby sepsal prohlášení o tvém propuštění z otroctví. Takové věci se dělají běžně. Teď ale chci jet ven.“ Netrpělivě zamířil ke dveřím a na dvůr, kde štolbo-

vé drželi otěže dvou yelků.

„Jednou ti toho o yelcích povím víc," slíbil, když vyjeli ze dvora. „Tohle je domácká rasa - chovaná mým otcem a před ním jeho otcem."

Jakmile se ocitli na pozemcích panství, vjeli do ostrých čelistí větru. Pod nohama neměli víc než stopu sněhu. Cestu z obou stran lemovaly vysoké pruhované tyče značek, připravených na dobu, kdy sníh bude mnohem hlubší.

Aby se dostali k hoře Kharnabhar, museli projet panstvím Esikananziových. Cesta se pak stáčela mezi vysoký porost kaspiarnů, jejichž větve byly bíle ježaté jinovatkou. Jeli stále dál a hlahol zvonů odlišných tónů jim zvěstoval, že se přibližují k hoře, která se pozvolna vynořovala z mračna.

Všude zněly zvony, venku i zevnitř. To, co kdysi bylo funkční - chránit člověka, aby se neztratil ve sněhu nebo mlze - se stalo módou.

Toress Lahl držela uzdu yelka a hleděla před sebe, s rukou v zimním plášti zvednutou před obličejem, aby si chránila ústa. Před nimi ležela yesnice Kharnabhar s příbytky pro poutníky, stánky na jedné straně hlavní cesty a ubytovnami pro ty, kteří u Velkého kola pracovali, na druhé straně. Většina budov měla na střechách zvony, umístěné v báních, každý s jiným tónem; ve špatném počasí je bylo spíš slyšet než vidět.

Cesta samotná vedla do kopce ke vchodu do Velkého kola. Ten vchod, téměř legendární, stavitelé ozdobili gigantickými veslaři s ptačími obličeji. Vedl do hlubin hory Kharnabhar. Hora dominovala vesnici.

Po tváři hory šplhaly budovy, z nichž mnohé byly kaplemi nebo mauzolei postavenými na tomto nejsvětějším z míst poutníky. Některé odvážně stály nad sněhem a krčily se na skalnatých výběžcích. Z některých zbyly jen ruiny.

Šokerandit v hrdém gestu mávl rukou. „Tohle všechno má na starosti můj otec."

Otočil se k Toress Lahl. „Chceš se podívat blíž ke Kolu? Nebudou tě tam odvádět násilím. V dnešní době musíš s umístěním v cele Kola souhlasit dobrovolně."

Když vyrazili, Toress Lahl řekla: „Představovala jsem si, že část Kola bude vidět zvenčí."

„Celé je uvnitř hory. To je jeho hlavní myšlenkou. Tma. Tma přinášející moudrost.“

„Já myslela, že to je světlo, co přináší moudrost.“

Lidé, kteří je potkávali, do sebe strkali a ukazovali si na jejich metamorfovaná těla. Někteří místní měli na hrdlech výrazné strumy, což byla obvyklá choroba obyvatel ve vnitrozemských horských oblastech. Když společně s Šokeranditem a Toress Lahl postupovali ke vchodu Kola, někteří z nich si na čele pověrčivě dělali svaté znamení.

Když se dostali blíž, viděli o něco víc: rozměrné, rampám podobné stěny, které se ze všech stran svažovaly dovnitř, jako by chtěly lidi vlít do jícnu hory. Nad vchodem, chráněná proti sesuvům půdy velkou deskou, byla vytesaná scéna znázorňující symboliku Kola. Veslaři odění v bohatém šatu valili Kolo přes oblohu, na které bylo možné rozpoznat některá ze znamení zvířetníku: Balvan, Starého pronásledovatele, Zlatou loď. Hvězdy vyletovaly z prsou obrovské, mateřsky vyhlížející postavy, která stála na jedné straně obloukovitého vchodu a zvala poutníky k sobě.

Poutníci, kteří ve srovnání s výjevem nad nimi vyhlíželi jako trpaslíci, poklekali u vchodu a nahlas volali jméno boha Azoiaxického.

„Ta je nádherná,“ vydechla Toress Lahl.

„Pro tebe ani nemůže být jiná než nádherná. Pro ty z nás, kteří v tomto kraji vyrostli ve víře v našeho Boha, je životem, hnací silou, která nás obdařuje důvěrou tváří v tvář proměnlivostem naší existence.“

Lehce seskočil z yelkova hřbetu, chytil uzdu jejího zvířete a pohlédl jí do obličeje. „Jednoho dne, pokud mne můj otec shledá dostatečně schopným, bude řada na mně, abych se stal Strážcem Kola. Toto postavení měl zdědit bratr, ale ten zemřel. Doufám, že jednou dostanu šanci.“

Aniž jeho touhu chápala, pohlédla na něj a přátelsky se usmála.

„Vítr ustal.“

„Tady obvykle bývá klid. Hora Kharnabhar je vysoká, čtvrtá nejvyšší hora na světě, alespoň to tak říkají. Ale za ní - teď není vidět kvůli mrakům - je ještě velkolepější hora Šivenink, která

Kharnabhar chrání před větry z pólu. Šivenink je přes sedm mil vysoký a je to třetí nejvyšší vrchol světa. Někdy ho určitě alespoň zahlédneš.“

Zmlkl, protože si uvědomil, že hovoří až příliš zaníceně. Přál si být šťastný a sebejistý, tak jako byl předtím. Ale setkání s Insil předchozího večera ho zarmoutilo. Rychle vyskočil na yelka a zamířil pryč od vchodu do Kola.

Beze slova se ubíral vesnickou ulicí, kde se mezi krámky s oblečením a stánky se zvonečky tísnili poutníci. Někteří žvýkali vafle, na nichž byl vytlačen symbol Velkého kola.

Za vesnicí byla příkrá strž; vinula se jí stezka hluboko do vzdáleného údolí. Stromy zde rostly blízko sebe, mezi nimi trčely masivní balvany. Stezka byla zrádná, místy pokrytá vrstvami závějí. Yelkové opatrně kladli kopyta před sebe a zvonečky na postrojích tiše cinkaly. Ž větví vysoko nad jejich hlavami se ozývali ptáci a byl slyšet zvuk vody dopadající na kámen. Šokerandit si pro sebe zpíval. Cestu jim slabě osvětloval Batalix a v rozsedlině údolí pod nimi vládl stín.

Zastavil na místě, kde se cesta rozdvojovala. Jedna odbočka běžela po svahu vzhůru, druhá dolů. Když ho dostihla, řekl jí: „Říkají, že celé tohle údolí se zaplní sněhem, až přijde skutečná Zima Weyru - dejme tomu v čase mých pravnuků, pokud kdy nějaké budu mít. Měli bychom se vydat horní stezkou. Je to nejsnadnější cesta domů.“

„Kam vede ta dolní?“

„Ke staré kapli, postavené králem z vaší části světa, takže by tě to snad mohlo zajímat. Vedle ní je mohyla, kterou můj otec postavil na bratrovu památku.“

„Ráda bych se tam podívala.“

Stezka se stala příkřejší. Místy byla zatarasená kmeny padlých stromů. Když viděl, jak je panství zanedbané, Šokerandit stiskl rty. Projeli pod vodopádem a opatrně zamířili přes sněhové pole. K úbočí hory lnul mrak. Každý lísteček kolem nich se leskl. Světla bylo poskrovnu.

Objeli kolem báně kaple, kde visel zvon, který necinkal. Když přijeli na dno rozsedliny, uviděli, že dveře budovy jsou zataraseny navátým sněhem.

Jako žena, která se narodila v Borldoranu, Toress Lahl

okamžitě poznala, že kaple byla postavena ve stylu známém jako embruddocký. Většina stavby se nacházela pod úrovní země. Účelem schodů, které se vinuly dolů ke kulatému vnějšímu dómu, bylo poskytnout kajícníkům možnost očistit mysl před vstupem do kaple od světských věcí.

Odmetla sníh, aby mohla nahlédnout úzkým obdélníkovitým okénkem ve dveřích. Temnotu uvnitř zmírňovalo jen ubohé světlo, které tam pronikalo shora. Za kruhovým oltářem shlížel portrét starého boha. Cítila, jak se jí zrychluje dech.

Na jméno toho božstva si nevzpomínala, ale dobře znala jméno krále, jehož busta stála chráněná před živly pod přístřeškem nad vnějšími dveřmi. Byl to JandolAnganol, král Borlienu a Oldoranda, zemí, které se později staly Borldoranem.

Když promluvila, hlas se jí chvěl. „Proto jsi mne sem přivedl? Ten král je můj vzdálený předek. Tam, odkud pocházím, jeho jméno zná každý, třebaže zemřel již před pěti sty lety."

Luterin řekl jen: „Vím pouze to, že tato budova je stará. Nedaleko odsud leží můj bratr. Pojď se tam podívat."

Během okamžiku se vzpamatovala a šla za ním, nevěřícně opakujíc: „JandolAnganol..."

Stál a díval se na mohylu. Kameny byly nakupeny jeden na druhém a nahoře zatíženy kruhovým blokem žuly, ve které bylo vytesáno bratrovo jméno - FAVIN - společně s posvátným symbolem kola uvnitř kola.

Aby projevila úctu, Toress Lahl sesedla a postavila se vedle Luterina. Ve srovnání s umělecky postavenou kaplí byla mohyla hrubou a neumělou stavbou.

Nakonec se Luterin odvrátil a ukázal na skály nad nimi.

„Vidíš to místo, odkud vytéká vodopád?"

Vysoko nad hlavami se jim rýsoval výběžek skály. Přes okraj tryskala voda, a než dopadla na kámen, padala do hloubky sedmdesáti stop. Slyšeli zurčení, jak se řítila do údolí.

„Jednoho dne, když bylo lepší počasí, si tam nahoru vyjel na hoxnejovi. Skočil - i se zvířetem. Jenom Azoiaxický ví, co ho k tomu činu přimělo. Můj otec byl tehdy doma. Byl to on, kdo tady mého bratra „nalezl, již mrtvého. Tuto mohylu vztyčil na jeho počest. Od té doby máme zakázáno vyslovovat bratrovo jméno. Věřím, že otci to zlomilo srdce stejně jako mně."

A matka?“ zeptala se po chvíli ticha.

„Och, ta samozřejmě také byla zarmoucená.“ Znovu se podíval k vodopádu a kousl se do rtu.

„Ty si otce hodně vážíš, je to tak?“

„Každý si ho tu váží.“ Odkašlal si a dodal: „Má na mne velký vliv. Kdyby byl pryč méně často, možná by ke mně neměl tak blízko. Každý ho tady považuje za svatého muže - téměř jako toho tvého předka, krále.“

Toress Lahl se zasmála. „JandolAnganol nebyl svatým mužem. Je znám jako jeden z nejčernějších zlosynů v historii, který zničil starou církev a upálil jejího vůdce se všemi jeho následovníky.“

„Nu, my ho tady známe jako svatého muže. Místní lidé jeho jméno uctívají!“‘

„Proč sem přišel?“

Netrpělivě zavrtěl hlavou. „Protože tohle je Kharnabhar. Každý se sem chce podívat. Možná činil pokání za svoje hříchy...“

ToressLahl neřekla nic.

Stál tam a hleděl do údolí, na spletitá úbočí kopců.

„Souhlasíš se mnou, že není krásnější lásky než mezi otcem a synem? Když jsem vyrostl, poznal jsem jiné druhy lásky - každá má vlastní kouzlo. Žádná z nich však nemá čistotu - průzračnost - lásky, kterou cítím k otci. Všechny ostatní jsou plné otázek nebo konfliktů. Láska k otci si neklade žádné otázky. Přál bych si být jedním z jeho loveckých psů, abych mu mohl projevit bezpodmínečnou oddanost. Celéměsíce bývá pryč v kaspiarnových lesích. Kdybych byl jeho psem, mohl bych mu být ustavičně v patách, následovat ho, kamkoli by se vydal.“

„A jedl bys zbytky, které by ti házel.“

„Cokoli by si přál.“

„Není zdravé takto smýšlet.“

Otočil se k ní se vzdorovitým výrazem ve tváři. „Já už nejsem malý kluk. Mohu hovět sám sobě nebo mohu prosazovat svou vůli. A tak to musí být s každým. Slitování a přísnost jsou zapotřebí. Musíme bojovat proti nespravedlivým zákonům. Pokud nezvítězí naprostá anarchie, Zima Weyru bude snesitelná. Až přijde jaro, Sibornal bude silnější než kdykoli předtím.

Jsme oddaní našim úkolům. Sjednotit kontinent. Zlepšit práci a upevnit organizaci s ohledem na omezené zdroje... Nu, ničím z toho si nemusíš zatěžovat hlavu...“

Stála kousek od něho. Obláčky jejich dechu se formovaly a mizely, aniž se setkaly. „Jakou roli hraji ve tvých plánech já?“

Ta otázka mu nebyla příjemná, ale líbila se mu její troufalost. Být ve společnosti Toress Lahl znamenalo obývat svět zcela odlišný od Insilina. S náhlým impulsem se k ní otočil a popadl ji, pohlédl jí do očí a krátce ji políbil. Pak ustoupil, zhluboka se nadechl a vpil se do jejího pohledu. Potom k ní znovu přistoupil a tentokrát ji políbil mnohem vášnivěji.

Dokonce i když určitým způsobem reagovala, nedokázal zaplašit myšlenku na Insil Esikananzi. Toress Lahl zase bojovala proti přízračným rtům zesnulého manžela.

Odtrhli se od sebe. „Trpělivost,“ řekl jakoby sám sobě. Neodpověděla.

Luterin vysedl na yelka a vedl je vzhůru cestou, která se vinula mezi tmavými stromy. Zvonečky na postrojích zvířat tiše cinkaly. Malá, sněhem zapadaná kaple zmizela za nimi, ztratila se v šeru.

Když se vrátil, čekal na něj zapečetěný dopis od Insil. Neochotně jej otevřel, ale byl v něm jen krátký strohý vzkaz ohledně hádky předchozího večera. Stálo v něm:

Luterine!

Považuješ mne za tvrdou, ale jsou takoví, kteří jsou tvrdší. Jsou mnohem nebezpečnější, než bych kdy mohla být já.

Vzpomínáš si na konverzaci, kterou jsme spolu jednou vedli, o možné příčině smrti tvého bratra? Došlo k ní, pokud si dobře vzpomínám, poté, co ses zotavil z toho podivného horizontálního preludia, jež následovalo po jeho smrti. Tvoje nevinnost je hrdinská. Dovol mi, abych ti brzy řekla víc.

Prosím tě, aby ses nyní přetvařoval. Snaž se toto „naše“ nové tajemství nějaký čas udržet, kvůli sobě samému.

Insil

„Příliš pozdě, „ řekl netrpělivě a zmačkal dopis do kuličky.

XIV
Největší zločin

Ale jak si mohl kdokoli být jistý, že ti opatrovničtí biosféričtí duchové, Prapůvodní Strážkyně a Gaia, skutečně existují?

Neexistoval žádný konkrétní důkaz, stejně jako nelze měřit empatii.

Mikrobakteriální život o lidstvu nic neví: jejich umwelty jsou příliš nesourodé. Jenom intuice může lidstvu dovolit vidět a slyšet kročeje těch geochemických duchů, kterým se daří ovládat život celého fungujícího světa jako jediný organismus.

A je to opět intuice, která lidstvu napovídá, jak žít podle ducha, kterého nesmí vlastnit a nesmí ho ovládnout. Byli to právě ti muži, kteří se tajně setkávali na Ledokopci, chránění před styky s lidmi, bez peční před kontaktem s vnějším světem, jež se nejzaníceněji snažili vlastnit tento svět.

A zdali se jim to podařilo?

Biosféričtí duchové jsou přizpůsobiví a odpouštějí. Intuice nám říká, že vždycky existují alternativy. Homeostáze není fosilizací, ale rovnovážným stavem vitality.

Dávní kmenoví lovci, kteří vypálili lesy, aby si pro sebe zajistili kořist, dali vzniknout ekosystémům velkých savan. Proměnlivost je informátorem Gajina kybernetického řízení.

Sedý plášť Prapůvodní strážkyně se prostíral přes Helikonii. Lidské bytosti jej buď přijímaly nebo mu vzdorovaly, podle svého individuálního založení.

Za plotem lidského vlastnictví se svým vlastním způsobem činili tvorové divočiny. Brassimipové stromy nenasytně ukládaly zdroje potravy hluboko pod zem, aby mohly pokračovat v růstu. Malí suchozemští korýši, hrbáčkové, se po tisícovkách shromažďovali na spodních stranách alabastrových kamenů a vytvářeli si pro sebe za pomoci kyselinových sekretů v kameni komůrky; poskytnou jim tolik světla, kolik budou potřebovat, aby mohli přežít. Rohaté ovce hor, divocí asokinové, jezevcovití timorúni, žlutě pruhovanou mouchou sužovaní flambregové na rozsáhlých pastvinách - ti všichni byli přítomni na divokém bi-

tevním poli námluv. Nastal čas pro další páření a možná pro ještě jedno:

Počet narozených živých mláďat bude ovlivněn teplotou, zásobami potravin, odvahou a umem.

Všechny ty bytosti, které nebylo možné popsat jako součást lidské rasy, ale které vrtochem evoluce zůstávaly poníženy těsně za hranice lidských ohnišť - touženě hledíce k táborovým ohňům - tyto bytosti se také připravovaly, ovšem po svém.

Driatské kmeny, obdařené darem jazyka a schopností klít, klely a přesouvaly se z kopců na skalnaté břehy rodného kontinentu, kde najdou hojnost potravy. Stěhovaví Madisové byli nuceni odejít z umírajících uktů a hledat si úkryt na západě, kde budou strašit v ruinách měst, která kdysi opustili lidé. Nondadi se zarývali mezi kořeny velkých stromů, aby dny svých vyhýbavých životů trávili jen o maličko odlišněji než ve spalujících dnech léta.

Co se týkalo rasy Prvotních, každá další generace byla svědkem, jak se globální podmínky navracejí k těm, jaké panovaly před invazí Freyru na jejich oblohu. Těmto eotemporálním myslím se muselo zdát, že stereotyp budoucnosti bude připomínat spíš stereotyp dávné minulosti. Na širokých planinách Kampannlatu se stále vyšší měrou stávali dominantním druhem fagoři, kteří nacházeli maso ve stádech yelků a biyelků - jejichž počty narůstaly - a byli stále troufalejší v útocích na Syny Freyru. Jenom v Sibornalu, kde jich nikdy nepřebývalo mnoho, se fagoři stali předmětem organizovaných útoků ze strany lidí. Všechny tyto tvory bylo možné považovat za vzájemné soupeře.

V určitém ohledu to byla pravda. Ale v širším smyslu byli jednotní. Neustálý úbytek zeleně snižoval počty jednotlivých druhů, ale v jádru zůstávali nedotčení. Všichni totiž byli závislí na anaerobických bahnech helikonského mořského dna, jež pohřbívalo uhlík a udržovalo kyslík v atmosféře, takže na souši i v oceánu byly bez přestání zabezpečovány výsostné procesy respirace a fotosyntézy.

Všichni tito tvorové mohli být považováni za vitální život planety. V jistém smyslu to byla pravda. Avšak plná polovina masy helikonského života žila na trojrozměrných pastvinách moří.

Tuto masu tvořila z velké části jednobuněčná mikroflóra. Byla skutečným monitorem života a pramálo se toho pro ni měnilo tím, zda Freyr byl blízko nebo daleko.

Prapůvodní strážkyně držela všechny živoucí síly v rovnováze. Jak byl možný život na planetě? Protože na planetě byl život. Co by se stalo bez života? Nemohl by tam existovat žádný život. Prapůvodní strážkyně byla duchem, který dlel nad vodami: ne izolovaným, myslí obdařeným duchem, ale spolupracující entitou, která dávala vzniknout prosperitě a blahobytu ze středu divoké chemické bouře. A Prapůvodní strážkyně byla nucena být dokonce ještě vynalézavější než její sestra bohyně, Gaia na nedaleké Zemi.

O něco vzdálenější od ostatních živoucích bytostí, od řas a pářících se ovcí a hrbáčků, byli lidé Helikonie. Tito tvorové, třebaže byli stejně jako jiné formy života plně závislí na homeostatické biosféře, nicméně povýšili sami sebe do zvláštní kategorie. Vyvinuli jazyk. Uprostřed bezeslovného vesmíru si vytvořili svůj vlastní umwelt slov.

Měli písně a básně, dramata a historie, debaty, žalozpěvy a prohlášení, kterými planetě dávali jazyk. Se slovy přišla moc vymýšlet.

Jakmile vznikla slova, vznikl příběh. Příběh byl pro slova tím, čím byla Gaia pro Zemi a Prapůvodní strážkyně pro Helikonii. Žádná planeta neměla svůj příběh, dokud na scénu nepřišli lidé, kteří uměli mluvit, a nevytvořili jej - tak aby vyhovoval tomu, co každá generace brala jako fakta.

Na Helikonii byli vizionáři, kteří v čase krize lidských věcí vytušili existenci Prapůvodní strážkyně. Vizionáři však existovali vždycky, často neschopni vyjádřit se, protože pracovali na samotných prazích nevyjádřitelnosti. Vnímali cosi azoiaxického ve vesmíru, něco za životem, něco, kolem čeho veškerý život obíhá, něco, co je zároveň životem i čímsi neživým.

Vize nelze snadno vyjádřit slovy.

Ale protože ta slova existovala, posluchači nemohli říci, zda je vize pravdivá či lživá. Slova nemají atomickou váhu. Vesmír slov nemá žádná konečná kritéria, která u bezjazyčného vesmíru korespondovala se životem a smrtí. Proto je schopen vynalézat imaginární světy, které nemají ani život, ani smrt.

Jedním takovým imaginárním světem byl dokonale fungující sibornalský stát, jak si jej vizualizovala Oligarchie. Dalším byl dokonale fungující vesmír boha Azoiaxického, jak si jej vizualizovali představitelé církve Hrozivého míru. S narůstajícím odporem vůči Oligarchovým vynosům a následným upálením Nejvyššího kněze Chubsalida a jeho druhů kněží se tyto dva imaginární dokonalé světy přestaly shodovat.

V dlouhých obdobích takřka identity církev a stát ke svému vzájemnému zděšení zjistily, že stojí v opozici.

Mnozí z vedoucích představitelů duchovenstva, například Asperamanka, byli státem příliš zotročení, než aby byli schopní protestovat.

To prostí vojáci církve, páteři, neoblíbení mnichové, ti, co měli nejblíž k lidem, burcovali na poplach.

Jeden člen Oligarchie hřímal proti „těm kazatelům v kutnách, kteří pobíhají sem a tam a rozšiřují falešné pomluvy mezi obyčejným lidem!“ - čímž nevědomky ozvěnou opakoval slova Erasma, žijícího o mnoho století dřív na Zemi. Oligarchie však nebyla obhájcem humanismu. Na útlak dokázala reagovat jen dalším útlakem.

Zase enantiodromie. Právě tehdy, když se řady zavíraly, otevřela se průrva; když byla jednota na dosah, došlo k nejdivočejšímu rozkolu.

Oligarchie všechno obracela ve svůj prospěch. Dokázala nový nepokoj ve svých zemích využít jako důvod pro ještě tvrdší opatření. Armáda, která se vracela z úspěšného tažení v Bribahru, byla přesunuta do měst a vesnic Uskutošku. Zasmušilé a vyděšené obyvatelstvo mlčky přihlíželo, jak jsou jejich vesničtí kněží střílení.

Nakonec nepokoje dosáhly dokonce i do Kharnabharu.

Ebstok Esikananzi k sobě povolal Luterina, aby s ním probral stávající problémy a když ho nabádal k opatrnosti, díval se mu při rozhovoru spíš na ústa než do očí. Dostavili se i další významní oficiální představitelé všech stran. Luterin se pak na mnoho hodin zavřel s tajemníkem Evanporilem a jejich úředníky. S Damoklovým mečem vlastního osudu nad hlavou byl neschopen rozhodovat o osudu svěřené provincie.

Sporů nebylo ušetřeno ani Velké kolo. Zatímco Kolo samot-

né bylo spravováno církví, území, na kterém se nacházelo, spadalo pod kontrolu světského guvernéra jmenovaného Strážcem. Trhlina mezi světským a duchovním se rozšiřovala. Chubsalida nebylo zapomenuto.

Po dvou dnech dohadování Luterin udělal to, co dělával vždycky předtím, když cítil, že už to déle nevydrží. Utekl.

Vzal si dobrého loveckého psa a lovce a odjel do téměř neohraničené divočiny hor kolem Kharnabharu. Skučela sněhová bouře, ale on jí nevěnoval pozornost. Lovecké chaty a mohyly ztracené mezi údolími, kde člověk mohl ustájit zvíře, nalézt úkryt a vyspat se. narušovaly neposkvrněnost průsmyků uprostřed kaspiarnových lesů. Stejně jako jeho otec Luterin jednoduše zmizel lidem z očí.

Často doufal, že by otce mohl potkat. V duchu si to setkání pře_stavoval. Viděl otce ve středu skupiny mohutně navlečených lovců, sníh vířil kolem nich. Na kůží chráněných ramenou jim seděli sokoli s čepičkami na hlavách. Biyelk táhl sáně, naložené ulovenou zvěří. Psům stoupaly od mord obláčky sraženého dechu. Otec ztuhle sesedl se zvířete a zamířil k němu s rukama rozpřaženýma.

Vždycky se v těch představách otec nějak dozvěděl o jeho hrdinství v Istuiriaše a blahopřál mu k útěku před smrtí v Koriantuře. Objali jeden druhého...

Ani on, ani jeho společník nikoho nepotkali a neslyšeli nic než třeskot ledovců. Spali v odlehlých chatrčích, nad kterými vysoko mezi stromy probleskovala polární záře.

Bez ohledu na to, jak byl unavený a kolik zvířat skolil, Luterina za nocí pronásledovaly zlé sny. Vždycky se ho zmocnila posedlá představa, že pobíhá ne po lesích, ale po místnostech přecpaných spoustou nábytku a starým harampádím. Z těch pokojů čišela hrůza. Nebyl schopen najít příšeru, která ho pronásledovala, ani jí uniknout.

Často se probudil a myslel si, že opět leží na loži ve svém pokoji, znehybněn paralýzou. Jen pomalu začínal vnímat skutečné prostředí, které ho obklopovalo. Pak se pokoušel uklidnit mysl vzpomínkami na Toress Lahl, ale pokaždé vedle ní stála Insil.

Alespoň; že matka se po hostině, kterou uspořádala na jeho

počest, ihned odebrala na lože, takže zprávy o tom, že si Insil nevezme, se nerozšířily.

Chápal, v kolika ohledech se Insil hodí k tomu, aby v letech, jež přijdou, byla jeho ženou; přebýval v ní skutečně nezdolný kharnabharský duch.

Toress Lahl na druhé straně byla vyhnankyní, cizinkou. Řekl, že se s ní ožení jen proto, aby sám sobě dokázal nezávislost?

Sám sebe nenáviděl za to, že se ještě nerozhodl. Přesto nebyl schopný učinit konečné rozhodnutí, dokud nebude vyřešena jeho vlastní nejasná situace. To znamenalo konfrontaci s otcem.

Leže noc co noc ve spacím vaku, se srdcem hlasitě tlukoucím v hrudi, docházel k pochopení, že k té konfrontaci musí dojít. Mohl by se oženit s Insil, ale jenom pokud ho k tomu otec nebude nutit. Otec musí brát ohled také na jeho názor a emoce.

Musí být buď hrdinou nebo vyvrhelem. Jiné alternativy neexistují. Musí se postavit čelem k odmítnutí. Sex, když už všechno bylo řečeno, je jen otázkou moci.

Někdy, když polární záře vrhala světlo do koutů tmavých loveckých chat, viděl před sebou obličej bratra Favina. Ten se také otci určitým způsobem postavil - a prohrál?

Luterin a lovec každý den vstávali časně zrána, když ještě létali noční ptáci. Jako rovný s rovným se podělili o jídlo, ale nikdy se jeden druhému nesvěřili se soukromými myšlenkami.

Jakkoli zle noci probíhaly, dny byly naplněny štěstím. Každá hodina přinášela proměnlivé světlo a změněné podmínky. Zvyky zvířat, která stopovali, se také od hodiny k hodině měnily. S koncem malého roku se dny zkracovaly a Freyr stále zůstával blízko horizontu. Ale někdy vyšplhali na pahorek a skrze listoví viděli starého vládce; stále zářil na obloze, vrhal svoje světlo do dalšího údolí a naplňoval jeho hlubiny stínem temným jako moře, podobně jako by král mohl bezstarostně plnit svůj pohár vínem.

Všude kolem nich panovalo hluboké, stoické ticho přírody a zvyšovalo jejich pocit splynutí s nekonečnem, které vnímali všemi smysly. Skály, ze kterých slézali, aby se dole napili z nějakého sněhem obroubeného horského pramene, jim připadaly

nové, nedotčené časem. Tichem k nim zaznívala nádherná hudba, kterou si krev v Luterinových žilách vykládala jako svobodu.

Šestého dne pobytu v divočině vystopovali skupinu šesti rohatých fagorů, přejíždějících ledovcové pole na hřbetech kaidawů. Prozradili je bílí ptáci, kteří jim plachtili nad rameny. Sledovali fagory půldruhého dne, dokud nebyli schopni dostat se před ně a přepadnout je ve strži.

Zabili všech šest Prvotních. Jejich ptáci s křikem uletěli. Kaidawové byli dobrá, zdravá zvířata. Luterinovi a lovci se podařilo obklíčit pět z nich. Rozhodli se zahnat je domů na rodinné panství, protože si řekli, že muži ve stájích Šokeranditů z nich možná budou schopni vyšlechtit zdomácnělou odrůdu kaidawa.

Jejich výprava skončila alespoň tímto skromným triumfem. Hlasy pochmurných zvonů domu bylo slyšet dlouho předtím, než se před nimi v modrém oparu zjevila budova samotná.

Tak se Luterin vrátil domů, aby tam nalezl shon a zmatek: otcova yelka vyčesávaného ve stájích, mrtvou zvěř rozloženou po celém dvoře a otcovy tělesné strážce, kteří popíjeli čerstvě vykvašený yadahl ve zbrojnici.

Na rozdíl od vysněného setkání s Lobansterem Šokeranditem bylo při skutečném shledání otce se synem mnohem méně objetí.

Luterin odhodil jenom svrchní oděv a pospíchal do přijímacího pókoje. Na sobě měl vysoké boty, revolver a opasek se zvonečkem. Vlasy měl dlouhé a nečesané. Vlály mu kolem uší, když pospíchal k otci.

Po místnosti pobíhali strakatí lovečtí psi a močili na obložení stěn. U dveří, zády ke skupině uvnitř, stál pár ozbrojených mužů, kteří vypadali podezřele, jako by spolu kuli nějaké pikle.

Kolem Lobanstera Šokerandita byli shromážděni jeho žena Lourna se sestrou a přátelé jako Esikananziovi - Ebstok, jeho žena, Insil a oba její bratři. Všichni spolu zaníceně hovořili. Lobanster byl k Luterinovi otočen zády, a tak ho jako první spatřila matka. Zvolala ho jménem.

Hovor ustal. Všichni se otočili, aby se na něho podívali.

Něco v jejich obličejích - nepříjemná spoluúčast - mu napovědělo, že hovořili o něm. Zaváhal uprostřed kroku. Dál se na

něho dívali, ale jejich pozornost, což bylo podivné, zůstávala soustředěna na černě oděného muže uprostřed.

Lobanster Šokerandit by dokázal přitáhnout pozornost jakékoli skupiny lidí. Nebylo to ani tak zásluhou jeho postavy, která nebyla víc než průměrná, jako spíš jistým druhem klidu, který z něj vyzařoval. Byla to vlastnost, které si každý musel povšimnout, a přesto pro ni neměl nikdo pojmenování. Ti, kteří ho nenáviděli, otroci a služebnictvo, říkali, že člověka dokáže pohledem zmrazit; přátelé a spojenci zase tvrdili, že má nesmírnou moc ovládat druhé nebo že je naprosto nezávislým mužem. Psi neříkali nic, jen se mu se svěšenými ocasy .motalI kolem nohou.

Ruce měl krásné a jemné, nehty ostré. Ruce Lobanstera Šokerandita byly pozoruhodné. Byly aktivní, zatímco zbytek těla zůstával nehybný. Často vylétaly k hrdlu, které vždycky bylo zahaleno v černém hedvábí, a pohybovaly se trhavým způsobem nepříliš odlišným od krabů nebo jestřábů pátrajících po ukryté kořisti. Lobanster měl strumu, kterou nákrčník schovával a ruce prozrazovaly. Vole dodávalo jeho krku jakoby pilířovitou kvalitu, zpevňovalo ho natolik, aby unesl velkou hlavu.

Bílé vlasy této pozoruhodné hlavy, ustupující z širokého čela, byly kartáčovány rovně dozadu, jakoby uhrabávány pohrabáčem. Neměl žádné obočí, ale bledé oči vroubily husté tmavé řasy - tak husté, že někteří. lidé měli podezření, že mu v žilách koluje stopa maliské krve. Tyto oči byly podmalovány výraznými šedivými váčky, které se svým způsobem podobaly strumě na krku; fungovaly jako břehy, zpoza kterých oči pozorovaly svět. Rty, třebaže široké, byly téměř stejně bledé jako oči a pokožka tváře takřka stejně bledá jako rty. Čelo a tváře se leskly tukem - někdy zaneprázdněné ruce vylétly vzhůru, aby tu mastnou vrstvičku setřely - ale obličej se dál leskl, jako by ho někdo před chvílí vytáhl z moře.

„Pojď blíž, Luterine," řekl nyní ten obličej hlasem tak hlubokým a divně pomalým, jako by brada nebyla ochotná narušit hrbol strumy, který se pod ní nacházel.

„Jsem rád, že jsi doma, otče," Luterin popošel k otci. „Měl jsi dobrý lov?"

„Dost dobrý. Jsi tak proměněný, že jsem tě stěží poznal."

„Všichni, kdo měli to štěstí, že přežili mor, na sebe berou kompaktní tvar na Zimu Weyru, otče. Ujišťuji tě, že se cítím výborně a zdráv.“

Vzal do dlaní úhlednou otcovu ruku.

„Dalo by se předpokládat, že fagoři se také cítí výborně a zdrávi, a přesto jsou přenašeči moru, „ poznamenal Ebstok Esikananzi.

„Já jsem se z moru uzdravil. Nemohu ho přenášet.“

„My zajisté doufáme, že ne, drahý,“ poznamenala matka.

Když se k ní otočil, otec mu přísně nařídil: „Luterine, chci, abys odešel do haly a počkal tam na mne. Za chvíli tam přijdu. Musíme spolu probrat nějaké právní záležitosti.“

„Je to důležité?“

Luterin se střetl s plnou silou otcova pohledu. Sklonil hlavu a odešel.

Jakmile přišel do haly, začal v ní nepokojně rázovat sem a tam, nedbaje zvuku svého zvonku. Nebyl schopen přijít na to, proč se k němu otec chová tak chladně. Pravda, ta vznešená postava mu vždycky byla vzdálená, dokonce i když byl přítomen. Byla to jedna z jeho typických vlastností, přijímaná se stejnou samozřejmostí jako ukryté vole.

Zavolal otroka a poslal ho, aby k němu přivedl Toress Lahl.

Přišla za chvíli a tázavě na něj pohlédla. Když se k němu blížila, pomyslel si, jak přitažlivá je její metamorfovaná postava. Jizvy od mrazu na obličeji se jí již zahojily.

„Proč jsi byl tak dlouho pryč? Kde jsi vůbec byl?“

Z hlasu jí zaznívala výtka, třebaže se na něho usmívala. Vzala ho za ruku.

Když ji políbil, řekl: „Mám právo vyjet si na lov. Moje rodina to

ne.‘!‘ _

„S tím teď už nic nenadělám,“ odsekl netrpělivě. „Poslouchej, chci ti něco dát.“

Zavedl ji do alkovny před halou, kde stála dřevěná skříň. Klíčem vytaženým z kapsy ji odemkl. Uvnitř visely tucty těžkých železných klíčů, každý označený. Zamračeně projížděl prstem podél jejich řad.

Zdá se, že tvůj otec trpí mánií všechno zamykat,“ řekla na-

polo se smíchem.

„Nech toho. Je Strážcem Kola. Toto místo musí být nejenom domovem, ale také pevností.“

Konečně našel, co hledal. Vyndal ze skříně rezavý klíč, dlouhý téměř jako natažená dlaň.

„Tenhle nebude nikdo postrádat,“ a zamkl skříň. „Vezmi si ho a dobře ho uschovej. Je to klíč ke kapli, co ji postavil tvůj krajan, ten svatý král. Pamatuješ si ji, ne, tam v lese? Možná je tu nějaký malý problém - nenapadá mne jaký. Snad ohledně pauku. Nechci, aby ti někdo ublížil. Pokud se mi cokoli stane, bude ti hrozit přinejmenším uvěznění. Jdi a schovej se v té kapli. Vezmi si s sebou otroka – všichni prahnou po útěku. Vyber si ženu, která zná Kharnabhar, nejraději rolnického původu.“

Vsunula klíč do kapsy nových šatů.

„Co by se ti mohlo stát?“ Stiskla mu ruku.

„Pravděpodobně nic, ale - prostě mám strach...“

Slyšel, jak se otevírají dveře. Vyběhli proti němu psi; drápy hlasitě ťukaly do dlaždic podlahy. Strčil Toress Lahl do stínu za skříní a vešel do haly. Přicházel k němu otec s půltuctem nohsledů, všechny zvonečky hlasitě cinkaly.

„Musíme si spolu promluvit,“ Lobanster varovně zvedl prst. Šel napřed do malé dřevěné místnosti v přízemí. Luterin ho následoval a nohsledi pospíchali za nimi. Poslední z nich zamkl dveře zevnitř. Vysunuli knot lampy a bioplyn zasyčel.

Co se nábytku týkalo, v místnosti ho bylo málo, jen dřevěná lavice a stůl. Také zde byly dřevěné, železnými obručemi zpevněné dveře, neustále zamčené. Vedly do sklepení, kde se nacházela studna, jejíž voda nikdy nezamrzala. Legendy pravily, že tam dole jsou v nejchladnějších stoletích uchovávána nejvzácnější plemena zvířat. V této místnosti bývali vyslýcháni lidé.

„O čemkoli spolu budeme hovořit, mělo by být probráno soukromě, otče,“ pravil Luterin. „Vůbec nevím, kdo tihle pánové jsou, třebaže se volně pohybují po našem domě. Tvoji lovci to nejsou.“

„Vrátili se z Bribahru,“ objasnil Lobanster; slova pronášel zvláštním sekavým způsobem, jako by mu to poskytovalo chladné uspokojení. „Významní mužové v těchto časech potřebují tělesné strážce. Jsi příliš mladý, než abys pochopil, jak mů-

že mor přivodit rozkol státu. Nejprve propuká v malých společenstvích a posléze ve velkých. Strach z moru rozvrací celé národy."

Všichni nohsledi se tvářili velmi důležitě. V omezeném prostoru bylo nemožné od nich odejít stranou. Jenom Lobanster stál sám, bez pohybu hleděl na syna zpoza stolu, do jehož desky prsty vyťukával jakýsi rytmus.

„Otče, je pro mne urážkou hovořit s tebou před cizinci. Nesouhlasím s tím. Ale přesto ti říkám - a jim taky, pokud jsou schopni naslouchat - že třebaže to, co tvrdíš, je možná pravda, existuje větší pravda, kterou přehlížíš. Tvrdá opatření proti pauku - přehlížení obyčejných lidí, pronásledování kněží, krutost jednotlivých opatření - to vše nakonec napáchá zkázu mnohem větší než Tučná smrt samotná -„

„Zmlkni, chlapče!" Otcovy ruce vylétly ke krku. „Krutost je také součástí přírody. Odkud vzešlo milosrdenství, když ne od lidí? To lidé vymysleli milosrdenství, ale krutost tu byla už před nimi, v přírodě samotné. Příroda je lisem. Rok od roku nás mačká stále víc. Nemůžeme proti tomu bojovat jinak než použitím vlastní krutosti. Mor je tím nejposlednějším projevem krutosti přírody a my proti němu musíme bojovat svými vlastními zbraněmi."

Luterin nebyl schopen promluvit. Nedokázal pod otcovým mrazivým, chladným pohledem nalézt slova, kterými by mu vysvětlil, že třebaže okolnosti čas od času bývají kruté, učinit z krutosti morální princip je zvrhlostí, převracením přírody naruby. Z vět, jež slyšel z otcových úst, se mu udělalo zle. Zmohl se jen na to, aby řekl: „Jako bys hovořil ústy samotného Oligarchy."

„To je povinností každého," pronesl jeden z nohsledů zvučným, hrubým hlasem.

Zvuk hlasu cizího muže, pocit klaustrofobie v malé místnosti, napětí, otcův chlad, to vše se hromadilo v Luterinově nitru. Jakoby zdálky slyšel sám sebe křičet: „Já Oligarchii nenávidím! Oligarcha je zrůda. Povraždil Asperamankovu armádu. Jsem tady jako uprchlík, místo abych se vrátil jako hrdina. Nyní zavraždí církev. Otče, bojuj proti tomu zlu, než pohltí i tebe."

Jakoby zachvácen podivným druhem šílenství, křičel toho na otce mnohem víc. Stěží si uvědomoval, že ho odvádějí

z místnosti a pomáhají mu ven. Cítil, jak se do něj zahryzl mrazivý vítr. Do obličeje mu narážel sníh. Strkali ho po dvoře kolem kontrolní šachty bioplynové komory až do místnosti s postroji.

Štolbové i nohsledi byli posláni pryč. Zůstal jen s otcem. Stále nebyl schopen pohlédnout mu do očí, a tak jen seděl, svíral si hlavu v dlaních a hlasitě sténal. Po chvíli přece jen začal poslouchat, co mu otec říká.

„... jediný syn, který mi zůstal. Musím tě připravit na převzetí role Strážce. Čekají na tebe neobvyklé výzvy a ty se s nimi musíš vypořádat. Musíš být silný -„

„Já jsem silný! Vzpírám se systému.“

„Pokud přijde rozkaz vymýtit pauk, pak musí být vymýcen. Pokud rozkaz zní povraždit všechny fagory, pak musíme zabít všechny fagory.

Neučinit tak je projevem slabosti. My nemůžeme žít bez systému - všechno ostatní je anarchie.

Doslechl jsem se od tvé matky, že tu máš otrokyni, která na tebe má vliv. Luterine, jsi Šokerandit a jako takový musíš být silný. Ta otrokyně musí být zlikvidována a ty se oženíš s lnsil Esikananzi, jak to bylo plánováno od vašeho dětství. Neexistuje žádná jiná možnost, než že uposlechneš. A uposlechneš ne kvůli mně, ale kvůli svobodě celého Sibornalu.“

Luterin se dal do smíchu. „Čím by byla svoboda za takových okolností? Jsem přesvědčen, že lnsil mne nenávidí, ale tobě na tom stejně nezáleží. V rámci zákonů, které jsou nyní vydávány, svoboda neexistuje.“

Lobanster se pohnul, jakoby vůbec poprvé. Bylo to jednoduché gesto, pouze odtáhl ruku z krku a v němé prosbě ji natáhl k Luterinovi.

„Ano, jsou to tvrdé zákony, to chápu. Ale bez nich neexistuje ani svoboda ani život. Bez tvrdě prosazovaných zákonů všichni zemřeme. Stejně jako bez zákona zahyne Kampannlat, třebaže klimatické podmínky jsou tam příznivější než zde v Sibornalu. Kampannlat se již pod náporem přicházející Velké zimy hroutí. Sibornal může přežít.

Dovol mi připomenout ti, můj synu, že Velký rok má jeden tisíc osm set dvacet pět malých let. Tomuto Velkému roku zbývá dalších pět set šestnáct let do jeho skonu, do času největšího

chladu, zimního slunovratu, kdy od nás Freyr bude nejvzdálenější.

Do té doby musíme žít jako lidé ukovaní ze železa. Pak zmizí mor a podmínky se opět zlepší. Všechna tato fakta známe od narození, protože žijeme v Kharnabharu a střežíme Kolo. Velké kolo existuje proto, aby nás provedlo skrze temné časy, aby nás přivedlo zpátky k životu a teplu -„

Konečně se Luterin vzpamatoval a byl schopen opět se otci postavit a promluvit vyrovnaně.

„Souhlasím, s Kolem je to tak, jak říkáš, otče. Proč tedy v tom případě schvaluješ - předpokládám, že zřejmě musíš - ty zlovolné skutky Oligarchie, která upálila Nejvyššího kněze naší církve Chubsalida a všeobecně církev napadá?“

„Protože Kolo je anachronismem.“ Lobanster se hrdelně zasmál, až se vole pod černým nákrčníkem zachvělo. „Je to anachronismus bez významu. Nemůže Helikonii spasit. Nemůže zachránit Sibornal. Je to jen sentimentální představa. Řádně fungovalo pouze tehdy, když v něm byli uvězněni vrazi a dlužníci. Je v rozporu s vědeckými zákony Oligarchie. Tyto zákony a jenom ty nás mohou provést Zimou Weyru, která se snese na naše děti. Nemůžeme mít dvě sady zákonů, které si protiřečí. Proto musí být církev zničena. Prvním krokem k jejímu zničení bylo vydání zákona proti pauku.“

Luterin opět nenalézal slov.

„Proto jsi mne sem přivedl, abys mi tohle pověděl?“ zeptal se nakonec.

„Nechtěl jsem, aby ostatní slyšeli náš rozhovor. Největší starosti mi dělá tvoje pohrdání zákony, které se týkají pauku a vyhubení fagorů, jak mi nahlásil Evanporil. Kdybys nebyl mým synem, zabil bych tě. Rozumíš?“

Luterin zavrtěl hlavou a sklopil zrak do podlahy. Stejně jako v dětství nebyl schopen pohlédnout otci do očí.

„Rozumíš?“

Luterin stále nedokázal promluvit, tak byl vylekán tím, jak je otec nepřístupný vůči synovým citům.

Lobanster si otřel lesknoucí se čelo a přešel ke stolu, na kterém mezi ostatními částmi postroje ležel sedlový vak. Rozepnul přezku a z vaku se vyhrnula hromada plakátů. Podal jeden sy-

novi.

„Protože tolik miluješ zákony, podívej se na tento poslední.“

Luterin si papír s povzdechem vzal. Stěží na něj pohlédl a zděšeně jej upustil na podlahu. Plakát přistál v rohu místnosti. Tučným písmem na něm stálo, že v rámci dalšího opatření přijatého k zabránění moru jsou k smrti odsouzeny všechny osoby, které se nalézají v metamorfovaném stavu. Na příkaz Oligarchy. Luterin mlčel.

„Dobře víš, že pokud nebudeš poslouchat moje přání, nemohu nad tebou držet ochrannou ruku,“ řekl otec. „Či snad mohu?“

Luterin na něho zbědovaně pohlédl. „Sloužil jsem ti, otče. Po celý svůj život jsem vždycky dělal to, co sis přál. Bez protestu jsem šel do armády - a vedl jsem si jako voják dobře. Vždycky jsem byl - a nepřál jsem si nic jiného než být - tvým vlastnictvím. Něco podobného nepochybně bylo ve Favinově mysli, když se rozhodl skočit si pro smrt. Ale nyní se ti musím postavit. Ne kvůli sobě. Dokonce ani ne kvůli církvi a už vůbec ne kvůli státu. Koneckonců - nejsou to všechno pouhé abstrakce? Musím se ti postavit kvůli tobě samotnému. Buď toto kruté období nebo Oligarcha sám tě dohnali k šílenství.“

V otcově obličeji zaplanul strašlivý oheň, třebaže oči zůstaly stejně kamenné jako vždycky.

Popadl ze stolu dlouhý okrajovací nůž a podal ho synovi. „Vezmi si tohle, ty blázne, a pojď se mnou ven. Já tě donutím pochopit, kdo je tady šílený.“

K zemi se snášely sněhové vločky a vířily kolem šedivého rohu budovy tak zběsile, jako by měly v úmyslu zaplnit co nejrychleji celý dvůr až po samotný horní okraj zdí. Otcovi nohsledi tam stáli shromážděnI ve skupině, ruce zastrkané za opasky; čekali pod krytým vchodem a podupávali patami, aby se zahřáli. Kousek stranou stáli yelkové, stále osedlaní, mezi nimi postávali znepokojení štolbové. Poblíž byla hromada fagořích mrtvol; Prvotní byli mrtví již nějakou dobu: sníh se na nich usazoval a nerozpouštěl se teplem těl.

Na jedné straně dvora, blízko brány, trčela ze zdi řada rezavých železných háků. Na provazech se z těchto háků nyní houpala nahá těla čtyř mužů a jedné ženy.

Lobanster postrčil syna do zad, popohnal ho k nim. Ten dotek pálil jako oheň.

„Odřízni ty mrtvoly a podívej se na ně. Jdi a dobře se podívej na jejich obludnost a pak se zeptej sám sebe, zda Oligarcha není v právu. Jdi.“

Luterin popošel blíž. Vypadalo to, že nejsou mrtví dlouho. Zkřivené obličeje mrtvých byly ještě vlhké. Všech pět mrtvol patřilo lidem, kteří přežili Tučnou smrt a metamorfovali.

„Zákony je nutno poslouchat, Luterine. Zákony jsou tím, co tvoří společnost a bez společnosti jsou lidé jen zvířaty. Tyto lidi jsme dnes chytili na cestě do Kharnabharu a pověsili jsme je tady, protože takový je zákon. Zemřeli proto, aby společnost mohla žít. Myslíš si teď, že Oligarcha je šílenec?“

Když Luterin váhal, otec ho drsně vybídl: „Tak jdi, odřízni je, podívej se na agonii vepsanou v jejich obličejích a pak se zeptej sám sebe, zda dáváš přednost takovému stavu před životem. Až se dopídíš odpovědi, můžeš přede mnou padnout na kolena.“

Chlapec vzdorovitě pohlédl na otce. „Miloval jsem tě jako pes svého pána. Proč mně tohle děláš?“

„Odřízni je!“ Otcova ruka křečovitě vylétla ke strumě.

Luterin zatajil dech a popošel k první mrtvole. Zvedl nůž a pohlédl jí do znetvořeného obličeje.

Byl to někdo, koho znal.

Na okamžik zaváhal. Ten obličej ale nebylo možné splést si s žádným jiným, dokonce i bez kníru. Luterin si živě vybavil, jak ho před sebou měl v Noonatském tunelu, živý úsilím. Mávl nožem a odřízl ostatky kapitána Harbina Fašnalgida. Ve stejném okamžiku jeho mysl procitla. Jenom na kratičký okamžik byl chlapcem připraveným opět dát přednost roční paralýze před pravdou.

Otočil se k otci.

„Dobrá. To je první. Teď toho dalšího. Zákony je nutno poslouchat. Tvůj bratr byl slabý. Ty můžeš být silný. Slyšel jsem o tvém vítězství v Isturiaše, když jsem byl v Askitoši. Ty můžeš být Strážcem, Luterine, a po tobě tvoje děti. Můžeš být víc než Strážcem.“

Z úst mu vylétaly vločky slin, unášené víry sněhu. Výraz na

synově obličeji ho přiměl odmlčet se. Během pár vteřin se jeho chování změnilo. Otočil se, aby pohlédl na své nohsledy, a zvoneček na opasku poprvé poplašně zacinkal.

Ta slova z Luterina přímo explodovala. „Otče, ty jsi Oligarcha. Ty! Právě na tohle tehdy Favin přišel, není tomu tak?“

„Ne!“ Lobanster se najednou změnil. Velitelské vzezření ho rázem opustilo. Když zvedl klepetovité ruce, každá linie jeho těla vyjadřovala strach. Sevřel synovo předloktí právě v okamžiku, kdy mu Luterin vbodl nůž do hrudního koše, rovnou do srdce. Zpod prořízнuté látky vytryskla krev a zalila ruku otce i syna.

Dvůr se stal dějištěm zmatku. Prvním, kdo se pohnul, byl sedlář, který vykřikl hrůzou a vyřítil se z brány. Věděl, co se stává čeledínům, kteří se stali svědky vraždy. Nohsledi reagovali pomaleji. Jejich vůdce klesl na kolena do sněhu a pak se pomalu zhroutil přes Fašnalgidovo tělo, jednou zrudlou rukou se slabě popotahoval za kůži na krku. Hleděli na ten výjev, jako by byli paralyzováni.

Luterin nečekal. Třebaže byl k smrti vyděšený, rozběhl se k yelkům a na jednoho se vyšvihl. Když cvalem vyjížděl ze dvora, rozlehl se výstřel a Luterin slyšel, jak muži za ním vysedají na yelky, aby ho pronásledovali.

S očima přimhouřenýma proti přívalu sněhu kopal yelka do slabin. Tryskem projel přes zadní nádvoří. Muži křičeli. Dosud vykládali zavazadla otcova doprovodu. Přes dvůr běžela jakási žena, uklouzla, vykřikla a upadla. Yelk ji přeskočil. Lidé u brány se snažili zastavit ho, ale jejich úsilí bylo zmatené. Luterin vytáhl revolver a uhodil jím přes obličej strážného, který mu chmátl po otěžích. Vzápětí byl na volném prostranství.

Když jako šílený ujížděl k řadě stromů a boční silnici, stále znovu a znovu si cosi nahlas opakoval. Jeho mysl jako by přišla o rozum.

Teprve po chvíli byl schopen uvědomit si a pochopit, co říká.

Sám. sobě neustále opakoval slova: „Otcovražda je tím největším zločinem!“

Ta slova formovala rytmus jeho útěku.

Ani se vědomě nerozhodl, kam vlastně jede. V Kharnabharu existovalo jediné místo, kde mohl nalézt bezpečí před pronásledováním. Po obou stranách cesty se míhaly stromy, které při-

mhouřenýma očima vnímal jako pouhé šmouhy. Jel s hlavou nízko skloněnou k yelkovu krku, vdechoval páru zvířecího dechu, křičel na toho tvora, aby mu řekl, co je tím největším. zločinem.

Ze soumraku se před ním vylouply brány statku Esikananzi-ových. Zahlédl v domě jiskřičku světla a z brány vyběhl nějaký muž, který mu záhy zmizel z očí. Nad duněním yelčích kopyt a nad skučením větru se za ním ozývaly zvuky pronásledování.

Než si to uvědomil, byl ve vesnici. Již projížděl kolem prvního kláštera a v uších mu hlaholily zvony. Všude kolem byli lidé, zachumlaní až po oči. Poutníci křičeli a rozutíkávali se před ním do všech stran. Zahlédl převrácený stánek s vaflemi. Pak už před ním byly jenom strážnice, dokud se z šera nevylouply valy hory Kharnabhar. Přímo před ním se objevil tunel se svými velkolepými, z kamene vytesanými postavami.

Luterin, který stěží stačil zmírnit yelkovo tempo, seskočil ze zvířete a rozběhl se. Nad hlavou mu zazvonil velký zvon. Vážnými tóny promlouval o jeho vině. Pud sebezáchovy ho však hnal dál. Rozběhl se po rampě. Naproti mu vyšly postavy oděné v kněžských rouchách. „Vojáci!“ zalapal po dechu.

Rozuměli. Vojáci již nebyli jejich spojenci. Rychle ho odvedli do šera a obrovité kovové dveře se za ním zaklaply.

Velké kolo ho přijalo do sebe.

XV
Uvnitř kola

Geonauti byly první životní systémy na Zemi, které nesestávaly z živých buněk, a proto nezávisely na bakteriích. Představovaly naprostý odklon od veškerého života, který existoval doposud, včetně těch udivujících genových měst, lidstva.

Možná Gaia ukázala lidstvu svoje metaforické palce dolů. Zjistilo se totiž, že lidstvo je spíš prokletím než pomocníkem biosféry. Možná nyní bylo nahrazováno nebo splývalo s nějakou dokonalejší bytostí.

V každém případě bílé mnohostěny nyní byly všude, pokrývaly každý kontinent. Zdálo se, že nikomu nijak neškodí. Jejich způsoby byly stejně nevyzpytatelné jako chování králů ke kočkám nebo koček ke králům. Ale vyzařovaly energii.

Nebyla to ta stará energie, kterou lidstvo užívalo po celá staletí a nazývalo ji elektřinou. Lidé této nové energii říkali egonicita, možná na památku starého světa.

Egonicitu nebylo možné generovat. Byla to energie, která z velkých bílych mnohostěnů proudila jenom tehdy, když se měly rozmnožovat nebo když meditovaly na nějaké téma. Nicméně bylo ji možné fyzicky vnímat. Byla pociťována jako jemný zpěvavý zvuk v dolní oblasti žaludku neboli oblasti hóra. Nebylo ji možné zahrát na žádném nástroji, který lidé poledové doby byli schopni vymyslet.

Lidé poledové doby byli kočovníky. Už si nepřáli vlastnit území, ale spíš jím být vlastněni. Starý svět plotů a ohrad byl navždy mrtev.

Kamkoli se vydali, šli tam pěšky. A vyšlo najevo, že nejsnadnější je sledovat vhodného geonauta. Lidstvo neztratilo starou vynalézavost ani um, kteriý byl vlastní jeho rukám. Jak generace míjely, skupina mužů na jednom z nových kontinentů objevila způsob, jak spoutat dostatečné množství egonicity, aby mohla pohybovat malým vozíkem. Brzy byly tyto vozíky vidět všude, pomalu se šinuly před geonautem.

Když se geonaut replikoval, vypouštěje pramen drobných

mnohostěnů jako lístky papíru do větru, egonicita přestávala proudit a ti, kteří seděli ve vozíku, ho museli dostrkat k jinému zdroji.

Nicméně to byl pouhý začátek. Pozdější vynálezy přinesou důmyslnější způsoby.

Lidská rasa, s ohledem na dřívější počet hodně zredukovaná, se potulovala po nové Zemi a vyvíjela si závislost na geonautech,. jejichž počet se generaci po generaci zvyšoval.

Nikdo nepracoval tak, jako lidé pracovali předtím, sklonění při pěstění rýže nebo při sázení brambor do hlíny. Zeleninu sázeli příležitostně, ale bylo to pro ně potěšením; a jiní sklízeli plody jejich práce, protože oni sami se po čase přesunuli jinam - třebaže stěží dál než o míli za den. Egonicita nebyla silným zdrojem energie.

Nikdo nepracoval u psacích stolů. Psací stoly byly vymizelou věcí. Dalo by se předpokládat, že tito lidé měli ustavičně prázdniny, nebo že obývali poněkud spartánskou verzi Rajské zahrady. Nebylo tomu tak. Intenzivně se zabývali prací jejich vlastního specifického druhu. Věnovali se tomu, čemu říkali promýšlení.

Bouře radioaktivity, které následovaly po jaderné válce, zanechaly na genetickém fondu svůj cejch. Přežití lidstva bylo stále se zvyšující měrou příznivě nakloněno novým spojením nervových drah v mozcích. Neokortex neboli šedá kůra mozková byla, v geologickém pojetí, vyvinuta uspěchaně. Za běžných okolností fungovala dobře, ale ve chvílích stresu byla přemožena emocí. V přednukleárních dobách byla tato vada považována za normu, někdy za žádoucí normu. Násilí bylo považováno za přijatelné řešení mnoha problémů, které by samy o sobě nikdy násilí nevyprodukovaly, kdyby všeobecně nepřevažovalo.

V těchto mírumilovnějších dobách bylo násilí považováno za selhání, nikdy ne za řešení. Generaci po generaci si nová kůra mozková vyvíjela lepší spojení s jinými částmi mozku. Lidstvo poprvé začínalo poznávat samo sebe.

Tito kočovní lidé začali chápat, že jsou vlastně na nekonečné dovolené. Takové jsou způsoby, jimiž Gaia pracuje v průběhu evoluce. Nacházeli potěšení v přesně těch činnostech, které vylepšovaly jejich druh, a excelovaly páry, jejichž děti si v příští

generaci povedou nejlépe v nové zábavě promýšlení.

Především pátrali po hlubokých strukturách v lidském vědomí. Když hledali ony rozhodující činitele, které doposud utvářely historii lidské rasy, nechávali se vést tím, co se dělo na Helikonii. Záznamy o pozemské historii před nukleární destrukcí byly téměř úplně zničeny; z ruin byly zachráněny pouze jedna či dvě zásobárny vědomostí. Panoval ale všeobecný názor, že Helikonie svoje lidstvo prezentuje v příhodné paralele k hlubokým strukturám, které kdysi převažovaly na Zemi.

Ti dávní pozemšťané, kteří se tak obávali vlastní násilnické povahy, kteří se ohraničovali ploty, zbrojením a tvrdými zákony - alespoň tak to bylo chápáno - se příliš nelišili od znepokojeného mladého muže, jenž, zabil vlastního otce. Agrese a zabíjení byly únikem od bolesti: nakonec byla i planeta sama zabita vlastními syny.

Třebaže na celé planetě stěží bylo člověka, který by neslyšel o Velkém kole Kharnabharu, jen pár jich Kolo navštívilo. Nikdo je neviděl v jeho celistvosti.

Velké kolo leželo pod zemí, pohřbené v srdci hory Kharnabhar.

Postavili je Stavitelé a po nich nepřišel už nikdo, kdo by jejich dílo dokázal byť jen napodobit.

O Stavitelích Kharnabharu nebylo známo nic, ale jedna věc byla jistá. Byli to zbožní lidé. Věřili, že víra dokáže hýbat světy. Pustili se do stavby stroje z kamene, který by Helikonii valil přes temnotu a chlad, dokud opět bezpečně nepřistane vedle Freyru, aby se mohla koupat v teple přízně boha Azoiaxického. Doposud stroj vždycky fungoval.

Stroj byl ovládán vírou a víra byla v srdcích lidí.

Cesta, po které lidé vstupovali do Kola, se během věků nezměnila. Po předběžném obřadu u bran tunelu byl nově příchozí odveden po širokém schodišti, které se stáčelo do nitra hory. Cestu osvětlovaly bioplynové lampy. U spodního konce schodiště byla nálevkovitě tvarovaná komora, jejíž protilehlá zeď byla součástí Kola samotného. Nově příchozímu bylo pomoženo nebo byl popohnán, v závislosti na stavu jeho mysli, do cely. Po chvíli se Kolo s trhnutím začalo otáčet. Novému obyvateli posouvající se tvář skály pomalu odřízla výhled na vnější svět.

Zmizel pro něj na dlouhých deset let. Nově příchozí se ocitl sám - až na obyvatele všech ostatních cel v těsné blízkosti, které během pobytu v Kole nikdy nespatří.

Luterin Šokerandit se příliš nelišil od těch, kteří vstupovali do Kola. I ti ostatní tam hledali útočiště.

Někteří byli svatí, jiní hříšníci.

Původně byl plán Stavitelů podporován církví a nikdy nebyl nedostatek dobrovolníků, kteří zaujímali místa v celách Velkého kola a valili je přes nebeskou klenbu do jeho přístaviště vedle Freyru. Ale když se nakonec vrátila dlouhá staletí světla, když se Sibornal opět koupal ve slunečním svitu, víry ubývalo. Stalo se mnohem obtížnějším přilákat věrné, přesvědčit je, aby na dlouhý čas dobrovolně sestoupili do temnoty.

Kolo by se bylo zastavilo, kdyby nezakročil stát, aby církvi pomohl. Posílal do Kharnabharu zločince, aby si tresty odpykali v Kole, kde skrčeni hluboko ve skále vlekli svět i sami sebe k odpuštění. Tak došlo k těsné spolupráci mezi církví a státem, která upevňovala moc Sibornalu po více Velkých let, než si kdokoli mohl pamatovat.

Během léta a dlouhého líného podzimu bylo Kolo valeno jak zločinci, tak kněžími samotnými. Teprve když se život stal obtížnějším, když sněhy začaly padat a úroda skomírat, stará víra byla opět posílena. Tehdy se zbožní vraceli a prosili o zajištění místa mezi spravedlivými. Zločinci byli posláni pryč, aby se z nich stali námořníci či vojáci nebo byli bez okolků deportováni do Zálivu pronásledování.

Otče, otče, co je zač tohle hrozné místo
Skála tak rudá, horká jako čelo
a já stejně horečnatý ve zlé rudé tmě
Jsi tam nahoře pode mnou
Čekáš, že nezemřeš
Och, smrti s tou tvou energií
Křičíš mezi zdmi o své existenci po mém boku
Světla ubývá a ubývá, až je pryč docela
a já zavřen v dřímající skále zlořečím sám sobě
pro tu věc, kterou jsem nikdy nechtěl udělat
A přesto jsem ji spáchal
Tvým nožem jsem rozřezal pouto mezi námi

Byla to, přísahám, naše společná tepna
a teď jsem na tomto místě ječící hrůzy
kde budu navždy krvácet jako láva
zahlcený zlou kamennou tmou

Myšlenky se mu honily hlavou v roztodivných směrech a měl pocit, že jí takto budou proudit navěky. Čas byl pro jeho uvězněnou duši odměřován jen protahovaným skřípěním kamene o kámen a ukrytými stony. To sténání pozvolna upoutávalo jeho pozornost. Když mu naslouchal, mysl se mu zklidňovala.

Nebyl si jistý, kde se vůbec nachází. Představoval si, že leží v podzemním brlohu nějakého velkého zraněného zvířete. Třebaže blízko smrti, to zvíře ho neustále hledalo, čenichalo tam, dívalo se onde. Až ho najde, svalí se na něj a rozdrtí ho ve své předsmrtné agonii na kaši.

Konečně se vzpamatoval. To, co slyšel, nebylo sténání, ale vítr. Profukoval mezi štěrbinami Kola a vytvářel podivnou harmonii stonů. Skřípot byl součástí pohybu Kola samotného.

Luterin se posadil. Kněží Kola mu nejenže dovolili vejít dovnitř, čímž ho zachránili před mstiteli otcovy smrti, ale také ho předtím, než jej uvedli do cely, zprostili všech hříchů. Takový byl obvyklý postup. Muži, kteří byli zavřeni do Kola, aniž jim byly odpuštěny hříchy, snáze podléhali šílenství.

Vstal. Ta strašlivá věc, kterou spáchal, plnila každičký kout jeho mysli. S hrůzou pohlédl na svoji pravou ruku a na krvavou skvrnu na rukávě.

Doručili mu jídlo. Slyšel, jak rachotí dolů skluzným žlabem ve skále nad jeho hlavou. Sestávalo z kulatého bochníku chleba, sýra a kusu něčeho, co pravděpodobně bylo pečeným smradlavcem; to vše svázáno do plátěného uzlíku. To znamená, že tam nahoře je teď svítání Batalixu. Brzy převezme vládu malá zima a Batalix nebude vidět po dobu několika tennerů. Pro ty v útrobách hory Kharnabhar to však znamenalo pramalý rozdíl. Přežvykoval kus chleba, chodil přitom po cele a prohlížel si ji s pozorností, jakou člověk věnuje okolí, když ví, že ta úzká krabice se má na dlouho stát jeho domovem.

Stavitelé, tvůrci Kharnabharu, všechno sestrojili tak, aby to do nejmenších detailů odpovídalo astronomickým faktům, jež

ovládaly život na Helikonii. Výška cely byla 240 centimetrů, což odpovídalo šesti týdnům tenneru krát čtyřicet minut hodiny, nebo pětkrát šesti týdnům násobeným osmi dny týdne.

Šířka cely na jejím vzdáleném konci činila 2,5 metru - 250 centimetrů, což odpovídalo deseti tennerům malého roku násobeným počtem hodin dne.

Na délku měla cela 480 centimetrů, a ty zase odpovídaly počtu dnů malého roku.

I‘ U jedné ze stěn stála pryčna, jediný nábytek v cele. Nad pryčnou byla propusť, kterou bylo dopravováno jídlo. Na vzdáleném konci cely zel otvor, který sloužil jako latrína. Výkaly klouzaly potrubím do bioplynových komor dole pod Kolem, které, zásobovány zvířecími a zeleninovými odpadky z kláštera nahoře, poskytovaly Kolu metanové osvětlení.

Luterinova cela byla od sousedních cel po obou stranách oddělena stěnami 0,64159 metru širokými - cifrou, která, když se k ní přičetla šířka cely, dávala hodnotu pí. Když seděl na pryčně opřený zády o tuto přepážku, pozoroval zeď po své levici. Byla to pevná nepohyblivá skála, která tvořila čtvrtou zeď cely. Mezi ní a jejími sousedy v Kole byla sotva vlasová štěrbina. V této kamenné stěně byly vytesané dvě řady výklenků: v horní řadě byly zasazené bioplynové hořáky, jejichž plameny cely osvětlovaly a zateplovaly a dolní řada obsahovala kusy řetězu, pevně ukotvené na místě.

Stále přežvykuje chléb, Luterin přešel ke stěně a zkusmo zvedl těžké články řetězu. Měl pocit, že se mu v rukou potí. Upustil je. Řetěz dopadl zpátky do úzkého výklenku. Sestával z deseti článků; každý článek představoval jeden malý rok.

Stál bez hnutí, s očima upřenýma na řetěz. Kromě zděšení nad tím, co spáchal, v něm začínala narůstat další hrůza. Hrůza z uvěznění. Pomocí těchto desetičlánkových řetězů se Kolo pohybovalo prostorem.

Zatím u řetězu nepracoval. Neměl ponětí o tom, jak dlouho ležel v deliriu, zatímco mu hlavou jako ptáci poletovala slova. Vzpomínal si jenom na vřeštivý zvuk trumpet mnichů kdesi nad Kolem a na kymácivé horizontální pohyby Kola samotného, které neustávaly po celou polovinu dne.

Pozorování té vzdálené zdi Luterina děsilo. Přijde čas, kdy o

ní bude smýšlet zcela odlišně. Ta zeď byla jediným proměnlivým prvkem prostředí, ve kterém se ocitl. Značky na ní tvořily mapu cesty; podle těch značek byl zkušený vězeň schopen mapovat svoji dlouhou cestu skrze čas a žulu.

Vnitřní zdi, které tvořily stálé stěny jeho cely, byly nápaditě vyzdobeny předchozími obyvateli. Portréty svatých vedle kreseb pohlavních orgánů svědčily o různých individualitách. Byly tam vyryty básně, kalendáře, vyznání, výpočty, diagramy. Ani palec místa nebyl ušetřen. Ty zdi byly fosiliemi dávno zemřelých duchů. Byly palimpsesty utrpení a naděje.

Luterin tam četl revoluční slogany. Jeden byl vyryt v kameni přes upřímnou modlitbu k bohu zvanému Akha. Mnohé ze starších rytin byly zničeny novějšími, tak jako jedna generace střídá druhou. Některé ze starších nápisů, třebaže slabé, byly stále čitelné a delikátně vytesané. Pár jich bylo v ozdobném písmu, které ze světa již dávno vymizelo.

Z jednoho z nejslabších, nejdekorativnějších nápisů Luterin vyčetl podstatné detaily týkající se Kola samotného. Byla to čísla, která měla moc nad všemi kdož byli v Kole uvězněni.

Kolo by šlo výstižněji popsat jako prstenec, který obíhá kolem velikého centrálního sloupu žuly.

Výška Kola činila 6,6 metru neboli dvanáckrát 55, což byl stupeň severní šířky na kterém se Kolo nacházelo. Tloušťka Kola u základny činila 13,19 metru, přičemž 1319 byl rokem západu Freyru neboli Myrkwyrem na 55° severní šířky, byla-li léta počítána od roku nadiru v apastronu. Průměr kola činil 1825 metrů, což je počet malých let Velkého roku. A číslu 1825 odpovídal i počet cel zasazených podél vnějšího obvodu Kola.

Kousek od tohoto výpočtu a kupodivu stále nedotčená, byla pracně vyryta kresba. Představovala Kolo samotné, zasazené ve skále, v proporcích odpovídajících uvedeným číslům. Nad ním byla jeskyně, dostatečně velká, aby mnichům z kláštera umožňovala chodit po povrchu Kola a spouštět potravinové příděly vězňům v celách pod nimi.

Vstup do jeskyně byl možný jenom přes klášter Bambekk, který dřepěl na úbočí hory Kharnabhar, nad pohřbeným Kolem.

Kdo vytesal tu kresbu do žuly, byl se vším evidentně velmi dobře obeznámen. Nezapomněl znázornit ani řeku, která tekla

pod Kolem a napomáhala jeho otáčení. Jiné schematické náčrtky znázorňovaly spojení srdce Kola s Freyrem a Batalixem a se souhvězdími deseti znamení Zvířetníku - Netopýrem, Wutrovým volem, Skálou, Královninou jizvou, Zlatou lodí a dalšími.

„Abro Hakmo Astab!“ zvolal Luterin, který poprvé v životě vyslovil.tu zakázanou kletbu. Při pohledu na ta údajná spojení se mu srdce naplnilo nenávistí. Nebyla to pravda. Byl tam jen on sám, uvězněný ve skále, a nebyl na tom lépe než gossi. Vrhl se na pryčnu.

Znovu vyslovil kletbu. Jako jednomu z proklatých mu nyní bylo dovoleno užívat jí.

Čím temnější prostředí, tím hlasitější zvuky. Luterin předpokládal, že ostatní obyvatelé Kola spí, když se nehýbalo. On jen ležel, ale nespal. Otupěle se rozhlížel po jednotvárném prostoru, který obýval.

Korýtkem poblíž dolní části pryčny protékal jeho příděl vody. Kapání a šplouchání se mu ozývalo vedle hlavy, pravidelné jako tikání hodin.

Hlubší tón vydávala tekoucí voda pod pohyblivou podlahou. Byly to líné zvuky a připomínaly neutichající opilecký monolog. Luterin je shledával uklidňujícími.

Jiné vodní zvuky, kapky a žbluňkání z větší dálky, mu připomínaly vnější svět přírody, svobody, lovu. Představoval si sám sebe, jak se volně potuluje kaspiarnovými lesy. Ale tato iluze nikdy nesetrvala dlouho. Zas a znovu před sebou viděl otcův obličej, zkřivený předsmrtnou agonií. Potůčky, vodopády a proudy mu před vnitřním zrakem zmizely a byly nahrazeny krví.

Z letargie se vytrhl pouze tehdy, když otevřel plátěný ranec s denním přídělem jídla a našel v něm vzkaz.

Odnesl útržek papíru k modrému plameni hořáku ve vzdálené stěně a prohlížel si jej. Někdo na něj malým písmem napsal: „Tady nahoře je všechno v pořádku. Miluji tě.“

Nebyl tam podpis, dokonce ani iniciála. Matka? Toress Lahl? Insil?

Některý z jeho přátel?

Samotná anonymita vzkazu mu byla povzbuzením. Tam venku je někdo, kdo o něm smýšlí dobře a kdo s ním může -

alespoň při této jediné příležitosti - komunikovat.

Toho dne, když se rozezněly trouby kněží, vyskočil a popadl řetěz ve výklenku vnější stěny. Zapřel se chodidly proti dělicí zdi a zatáhl za řetěz. Cela se pohybovala - Kolo se pohybovalo.

Další zatáhnutí a pohyb mu tentokrát připadal méně namáhavý.

Posunul se o pár centimetrů.

„Táhněte, vy čeládko líná!“ vykřikl.

Povzbudivé tóny trub zaznívaly v pravidelných intervalech po dobu dvanácti a půl hodiny, aby pak na stejnou dobu utichly. Na konci pracovního dne se Luterin posunul zhruba o 119 centimetrů, téměř o polovinu šířky cely. Plamen, který osvětloval celu, se nyní nacházel jen kousek od dělicí stěny. Na konci druhého dne práce bude pryč v jiné cele - a ukáže se nový.

Bylo třeba takto sunout hmotnost 1 284 551 137 tun: taková byla tíha, kterou svatost uvalila na obyvatele Kola. Zdálo se, že to je pouze fyzická práce. Ale jak dny míjely, Luterin zjišťoval, že ji stále víc a víc považuje za spirituální úkol; měl čím dál tím naléhavější pocit, že skutečně existuje spojení mezi jeho srdcem a Kolem. Zasáhlo ho uvědomění, že Kolo neznamená jenom tvrdou dřinu, ale - jak pravila legenda - také odhalení moudrosti.

„Táhněte!“ vykřikl znovu. „Táhněte, vy světci i hříšníci.“

Od té doby se stal fanatikem, a nadšeně vyskakoval z pryčny v okamžiku, kdy se ozval vítaný zvuk trub. Proklínal ty, kteří v jeho představivosti nevstávali k úkolu tak vášnivě jako on sám. Zlořečil těm, kdo u svých řetězů nepracovali vůbec, tak jako to kdysi dělal on. A už vůbec nechápal, proč pracovní doba není delší.

V noci - třebaže tady dole existovala jenom noc - Luterin uléhal na pryčnu s hlavou plnou představ o tom pomalu se otáčejícím Kole, drtícím lidské životy jako mlýnský kámen. Kolo se pohybovalo bez ustání, každý den, a tak tomu bylo od té doby, co je Stavitelé zkonstruovali.

Otáčelo se dokola v drsné harmonii.

Věžňové, uhnízdění jako larvy každý v samostatné cele podél obvodu Kola, byli nuceni pohánět sami sebe do srdce žulové hory. Jenom tehdy, když se aktivní spoluprací podřídili této

kruté cestě, bude jim umožněno vynořit se opět na denní světlo. Pouze touto spoluprací bylo možno ovlivnit otáčení Kola, což znamenalo svobodu. Jenom ponorem hluboko do útrob hory bylo možno vyvrhnout ven svobodného člověka.

„Táhněte, táhněte!“ křičel Luterin, napínaje každý sval. Myslel na 1 824 ostatních vězňů, každého zavřeného v samostatné cele, každého odsouzeného k tomu, aby táhl, pokud se mu někdy má podařit dostat se odsud.

Nevěděl, jaké krize panují ve vnějším světě. Netušil nic o událostech, které svým činem uspíšil. Nevědělo tom, kdo žije nebo umírá. S tím, jak tennery míjely, jeho mysl stále větší měrou naplňovala nenávist k ostatním vězňům - některým nemocným nebo možná mrtvým – kteří netáhli celým srdcem. Často měl pocit, jako by to byl jen on sám, .kdo táhne tíhu toho kamenného stroje, jen on sám, kdo posunuje Kolo přes nebeskou klenbu žuly k vytouženému světlu.

Míjely tennery a míjely malé roky. Jenom malby a nápisy na vnější kamenné zdi se měnily, jinak všechno zůstávalo stejné.

Tato monotónnost ubíjela jeho mladickou mysl. Stal se otupělým, rezignovaným. Ne vždy se rozhýbal, když se mu nad hlavou rozezněly trouby kněží, jejichž zvuk připomínal díky tloušťce stropu tóny píšťal.

Pozvolna přestával myslet na otce. Se svým provinění se smířil tak, že uvěřil, že otec sám byl přemožen vlastní vinou. Proto podal synovi nůž a začal ho provokovat, připraven zemřít jeho rukou. Ten obličej, vždy lesklý mazem, byl obličejem ubožáka.

Nějaký čas uvažoval o tom, že otce navštíví v pauku. Ta myšlenka nedávala jeho mysli pokoj, až nakonec ve druhém roce uvěznění odešel Luterin k pryčně a lehl si na záda. Pozvolna jej ovládl stav pauku a jeho duše začala klesat do temnoty větší, než panovala v srdci hory.

Ještě nikdy nesestoupil do toho melancholického světa gossiů, kde všichni ti, co kdysi žili, pozvolna klesali skrze strašlivé tišiny k nebytí. Přemohl ho pocit dezorientace. Klesal k jiskřičkám, jež pod ním slabě světélkovaly jako hvězdy, uspořádané v nehybné uniformitě, možné jenom v krajinách mrtvých.

Bárka Luterinovy duše se bez přestání pohybovala mezi ni-

mi, nakukujíc beze zraku do řad gossiů a mnohem starších fessupů, které se táhly hlouběji a hlouběji a hlouběji až k srdci Prapůvodní strážkyně. Když se na ně podíval důkladněji, každý gossi připomínal něco jako kuře s opáleným peřím, pověšené na hák, aby oschlo. Skrze hrudní koše byly vidět průhledné žaludky a střeva, které se v nich pomalu pohybovaly jako mouchy v láhvi. V nejasných obrysech hlav blikala za jamkami prázdných očních důlků maličká světýlka. Sledujíc směr, který by nedokázal určit žádný kompas, Luterinova duše se konečně zatřepetala před gossim Lobanstera Šokerandita.

„Můj otče, chci ti říct pouze pár slov a pak půjdu, já, který tě miloval nejvíc ze všech a přitom ti nejvíc ublížil."

„Luterine, Luterine, čekám tady, klesaje k nebytí, plný naděje, že tě spatřím. Jaký pohled by mohl být vítanější očím než pohled na tebe? Jak daleko jsi, dítě, v zástupech těch, kdož ještě musí projít hodinou své smrti?" Při posledních slovech gossi vydechl věchýtek slabých jiskřiček.

„Otče, neptej se mne. Mluv o sobě. Mé mysli stále nedává pokoj ten zločin, který jsem spáchal. Stále mě pronásledují vzpomínky na nejstrašnější okamžiky na tom osudném dvoře."

„Musíš sám sobě odpustit, protože já jsem ti odpustil, když jsem přišel na toto místo. Každý jsme byli z jiné generace, tvoje mysl ještě nedozrála, nebyl jsi schopen jasnozřivého pohledu na lidské záležitostI, tak jako jsem to uměl já. Uposlechl jsi princip, stejně jako jsem to udělal já. To je čestné."

„Neměl jsem v úmyslu zabít tebe, můj milovaný otče - jenom Oligarchu."

Oligarcha nikdy neumírá. Vždycky se najde další." Když gossi mluvil, z dutiny, kde kdysi bývala ústa, se sunul oblak prachových částeček; chvíli visely ve vzduchu a pak se rozptylovaly, pomalu, jako sníh klesající do uhelného prachu.

Popel Lobanstera Šokerandita popisoval, jak se zhostil povinností Oligarchy, protože věřil, že v Sibornalu jsou hodnoty, které stojí za zachování. Dlouho hovořil o těchto ctnostech a mnohokrát jeho rozprava bloudila.

MIuvil o způsobu, jakým maskoval před rodinou pravdu o svém výsostném postavení. Dlouhé lovecké výpravy ve skutečnosti neexistovaly. Kdesi v divočině hor měl tajné útočiště. Tam

byli drženi jeho lovečtí psi, zatímco on sám se vždycky s malým oddílem stráží odebral do Askitoše. Psy si zase vyzvedl cestou domů. Jednou tyto psy objevil Luterinův starší bratr a poskládal si kousíčky pravdy. Než by někomu řekl to, co zjistil, Favin si raději skočil ze skály pro smrt.

„Jistě si dokážeš představit žal, který mne přemohl, synu. Raději být zde, bezpečný v obsidiánu, kde vím, že žádné další útrapy nemohou zaútočit na mysl a tělo."

Synova duše byla gossiho výmluvností dojata, nikoli však přesvědčena.

„Proč ses nesvěřil mně, otče?"

„Věřil jsem, že až přijde čas, dopídíš se pravdy sám. Mor musí být zastaven, lidé se musí naučit poslušnosti. Jinak civilizace zahyne pod náporem staletí chladu. Jenom přesvědčen o této pravdě jsem byl schopen vytrvat."

„Ctěný otče, nemohl jsi zastupovat civilizaci, když na tvých rukou lpěla krev tisícovek lidí."

„Nyní jsou tady se mnou, synu, ti muži z Asperamankovy armády. Myslíš si, že proti mně mají jedinou stížnost? Nebo tvůj bratr, který je zde také?"

Duše vydala ekvivalent výkřiku. „Po smrti je všechno jiné. Vy gossiové neznáte opravdové city, jenom laskavost a dobrotu. A co ta zbytečná válka, kterou jsi rozpoutal proti našim sousedům v Bribahru, během které bylo zničeno prastaré město Rattagon? Nebyla to čirá krutost?"

„Jenom pokud je krutostí nezbytnost. Nejrychlejším způsobem, jak se dostat z Kharnabharu do vzdáleného Askitoše, bylo vydat se na západ z Noonatu a plout po bribahrské řece Jerddalu – mnohem snadněji splavné než náš věčně špatně naladěný Venj. Tak jsem se dostal na pobřeží, kde mne očekávala loď a nikdo mne tam nepoznal, tak jako by mne poznali v Rivenjku. Rozumíš mi, můj synu? Říkám ti to proto, abych uklidnil tvoji mysl.

Je důležité, aby Oligarcha zůstal v anonymitě. Snižuje to nebezpečí, že bude zavražděn a zmenšuje to nevraživost mezi národy. Avšak jednou mne poznala skupina šlechticů z Rattagonu, kteří se také plavili po Jerddalu. V rámci nepřátelství panujícího mezi našimi zeměmi plánovali atentát. Já je předešel a

v sebeobraně se jich zbavil. Ty to musíš udělat taky, můj synu, až na tebe přijde řada. Chraň sám sebe a pečuj o sebe.“

„Nikdy, otče.“

„Nu, budeš mít spoustu času, abys dospěl,“ řekl třpytný stín shovívavě.

„Otče, ty jsi zaútočil také proti církvi.“ Duše se odmlčela. Nebyla schopná vyjádřit svoje pocity - úcty i nenávisti zároveň - tomuto kouřovému obrysu. „Musím se tě zeptat - myslíš si, že Bůh někdy naslouchá nebo mluví?“

Když gossi odpovídal, dutina, která kdysi byla ústy, se nehýbala. „Nám gossiům tady dole je dáno, že jsme schopni poznat, odkud naši návštěvníci přicházejí. Dobře vím, můj synu, že ty přicházíš ze samotného srdce svatosti našeho národa. Proto se tě ptám: slyšíš v tom svém očistci mluvit Boha? Máš pocit, že ti naslouchá?“

V těch otázkách jako by prodléval druh netečného zla, jako by mizerie byla šťastná v rozplozování sama sebe.

„Říkám si, že kdyby nebylo mých hříchů, možná by naslouchal, možná by mluvil.“

„Kdyby existoval Bůh, chlapče, nemyslíš, že zástupy nás. všech tady dole by o něm věděly? Rozhlédni se kolem sebe. Není tu nic než obsidián. Bůh je největší lží lidstva - tlumičem bezútěšných pravd světa.“

Duše najednou měla pocit, jako by ji silný proud odtahoval někam k neznámému místu a cítila se blízka zadušení.

„Otče, musím odejít.“

„Pojď blíž ke mně, ať tě mohu obejmout. „

Přivyklý poslouchat, Luterin se posunul blíž ke zmačkané klícce.

Už už k ní chtěl v láskyplném gestu natáhnout ruku, když vtom z gossiho explodoval silný déšť částeček a obklopil ho ohněm. Prchal. Záře odumřela. Právě včas si vzpomněl na příběhy, které pravily, že gossiové, kdyby mohli, by navzdory smíření se smrtí popadli živou duši a vyměnili by si s ní místo.

Ještě jednou zamumlal slova ujištění o náklonnosti k otci a pomalu začal stoupat obsidiánem vzhůru, dokud celé shromáždění gossiů a fessupů nebylo ničím víc než ztrácejícím se hvězdným polem. Vrátil se do nehybného těla v cele. Pomalu

začínal vnímat teplo svého živého já.

Zbývalo mu ještě osm let, než bude jeho cela dotažena k východu do vnějšího světa, a tři, než se dostane byť jen do poloviny cesty, do srdce bolestné hory.

Prostředí se nikdy neměnilo. Ale Luterinův odpor k sobě samému se začal vytrácet a šedivé myšlenky mu zabarvilo přemýšlení nad jiným tématem. Začal uvažovat o stále hlubší propasti mezi církví a státem. Dejme tomu, že tato propast bude stále širší a dodávání pracovních sil pro Kolo z nějakého důvodu ustane. Dejme tomu, že ti, co si zde odslouží deset let, budou propuštěni a nenajde se nikdo, kdo by je nahradil. Kolo bude postupně zpomalovat. Bude tu příliš málo mužů, aby dokázali pohnout jeho masou. Nebude odsud úniku.

Tato myšlenka mu nedávala pokoj jako žlutě pruhovaná moucha flambregovi, dokonce ani ve spánku. Nepochyboval o tom, že trápí mnoho dalších vězňů. Pravdou bylo, že Kolo se od té doby, co Stavitelé před mnoha věky svoje dílo dokončili, nikdy nezastavilo; ovšem minulost nebyla zárukou budoucnosti. Žil v odročení, které stěží mohlo být zváno životem, a s odevzdaností myslel na staré rčení: „Sibornalané celý život pracují, na celý život se žení a touží po životě.“ Vyjma části ohledně manželství by přísahal, že toto rčení má svůj původ v Kole.

Byl mučen pomyšlením na ženy a nedostatkem mužské společnosti. Pokoušel se přes skálu signalizovat nejbližším spolutrpícím, ale žádná odpověď se neozvala. Ani nedostal žádné další vzkazy shora. Naděje, že ještě nějaký dostane, v něm odumřela. Byl zapomenut.

Při práci a odpočinku mu v mysli vyvstávala další hádanka, která ho také začala strašit ve snách. Z 1825 cel Kola byl jen ze dvou v témže okamžiku přístup do vnějšího světa: z cely, kterou jeden vstupoval, a z vedlejší cely, kterou další odcházel. Jak tedy byly cely Kola naplněny, než se rozhýbalo poprvé? Jak je ti obři, kteří tento stroj postavili, uvedli do pohybu?

Mučil mysl představami provazů, vlečných lan, kladkostrojů a dravých podzemních řek, které Velké kolo měnily ve vodní stroj. Stále však nebyl schopen vyřešit tu hádanku k naprosté spokojenosti.

Dokonce i procesy jeho mysli zůstávaly uvězněny ve Svaté

hoře.

Tu a tam mu přes podlahu cely proběhl hrbáček. S radostí jej chytil, něžně ho zvedl a díval se, jak tvor mává křehkýma nožkama ve snaze osvobodit se. Hrbáček chápal, co je to svoboda, a zarputile se o ni zajímal. Nekonečně složitější lidé byli mnohem rozpolcenější.

Jaká to transcendentní bolest nutí lidi zavírat sami sebe na velkou část života do útrob Velkého kola? Je tohle skutečně cesta k pochopení sebe sama?

Přemýšlel o tom, zda i hrbáček rozumí sám sobě. Z úsilí ztotožnit se s těmi drobnými tvory, aby se mohl radovat z kousíčku jejich svobody, se mu dělalo zle. Celé hodiny bez hnutí ležel na podlaze cely a hleděl na droboučké tvory, na malé bílé mravence, mikroskopické červíky - všichni se pohybovali. Někdy zahlédl, jak jej pozorují růžovooké krysy a myši. Kdybych zemřel, pomyslel si, tohle by byli jediní svědkové mé smrti. Bylo to nesnesitelné pomyšlení.

Během žalářování v útrobách Kola určitě mnoho mužů zemřelo. Někteří se v něm nechali zavřít dobrovolně, tak jako se někteří dobrovolně uchylovali k celibátu. Možná byli poháněni přáním uniknout na místo, kde neexistují výzvy doby, daleko od Tuchu světa - ruchu zarámovaného, pokud rozuměl astronomům, do mnohem většího ruchu vesmíru.

Ale pro něho bylo místo, kde neexistují výzvy - jeho cela - druhem smrti. Nebylo tam žádné včera, nebude tam žádné zítra. Jeho duch bojoval proti procesu chřadnutí.

Pak se rozezněly trouby kněží a on se vyškrábal na nohy, rozběhl se ke vzdálené zdi cely a popadl řetěz. Táhnout Kolo skálou se mu stalo jedinou smysluplnou aktivitou, která mu ještě zbyla. Vzdáleností 119 centimetrů denně stroj provážel svoje obyvatele temnotou.

Už nikdy znovu neklesl do pauku. Návštěva žhavého uhlíku otce z něj však sňala břímě viny. Netrvalo dlouho a zjistil, že na otce přestal myslet; nebo, pokud si na něj vůbec někdy vzpomněl, myslel jenom na jiskřičku prskající ve světě za hranicemi smrtelnosti.

Otec, který pro něj byl skutečný, ten statečný lovec, jenž věčně štve se svými galantními přáteli zvěř v kaspiarnových

lesích, byl ztracen, nikdy neexistoval. Místo něho byl jenom muž, který se – namísto svobodného života - rozhodl zavřít sám sebe do břidlicového paláce na Ledokopci v Askitoši.

Mezi_životem toho mrtvého muže a Luterinovým vlastním životem byla podivná paralela. Luterin také nechal uvěznit sám sebe.

Již potřetí se jeho život zastavil na mrtvém bodě. Poprvé to bylo během ročního ochrnutí na prahu dospělosti, podruhé při Tučné smrti a její následné metamorfóze, a potřetí nyní. Že by konečně měl přestat být tím, co Harbin Fašnalgid nazval tvorem systému? Čeká na něho poslední metamorfóza?

Stále ještě se mělo ukázat, zda se dokáže vymanit z otcova vlivu. Otec, třebaže hlava celého systému, se také stal obětí, podobně jako skrze něj i jeho rodina. Luterin si vzpomněl na matku, věčně zavřenou v rodinném sídle. Docela dobře by mohla být zavřená v Kole.

Jak roky ubíhaly, viděl Toress Lahl stále nezřetelněji. Záře její přítomnosti vyprchávala. Tím, že se stala otrokyní, nebyla ničím víc než jen otrokyní; a její oddanost, jak poukázala matka, byla pouze oddaností otrokyně, sebestřednou, sebezáchovnou, která nepramení ze srdce. Bez sociálního statutu - pro společnost mrtví, jak lidé říkali otrocích - se srdce nehýbe. Všechny pohyby jsou jen taktické. Pomyslel si, že chápe, že otrok musí pána vždycky jen nenávidět.

A naopak, s tím, jak tennery a centimetry ubíhaly, lnsil Esikananzi mu v mysli zářila stále jasněji. Zavřená ve vlastním domě, uzamčená v hrobě vlastní rodiny, nesla v sobě rebelantskou jiskřičku; pod sametem jí silně bušilo srdce. Hovořil k ní v temnotě. Vždycky mu odpovídala urážlivě, dobírala si ho pro jeho přizpůsobivost; přesto byl utěšován jejími starostmi a jejím vnímáním světa.

A tak pokaždé, když se rozezněly trouby, dál táhl za řetěz.

Vysoko nad Velkým kolem se vznášela struktura, která ho do jisté míry připomínala. Běh výzkumné stanice Avernus také závisel na víře.

Ta víra selhala. Matriarchální společnosti vládly malým skupinám lidí, nyní kompletně oddaným spirituální hře mnohačetných osobností.

Obrovské sexuální orgány, genitálopanny, byly rituálně sprovozovány ze světa – často úchylnými prostředky. Vzdalování se věcí mechanických a technologických nutilo kmeny kořistit na bezduchém eudaimonismu, ve kterém převažovala sexuální motivace.

Pohlaví se stala beznadějně propletenými. Jedinci od dětství přijímali mužské i ženské personality, někdy až do počtu pěti na každého.

Tyto mnohonásobné osobnosti mohly jedna pro druhou navždy zůstat cizinci, hovořit rozdílnými dialekty, vést odlišné způsoby života. Nebo mohly upadnout do divokých hádek mezi sebou anebo se jedna do druhé beznadějně zamilovat.

Některé z těchto osobností umíraly, zatímco jejich tvůrce žil dál.

Postupně došlo k všeobecnému rozkladu, jako by se pomátlo samotné genetické kódování, na kterém závisela dědičnost.

Ubývající populace pokračovala v hraní svých spletitých her. Ale ve vzduchu již byl cítit konec. Automatické systémy selhávaly. Mechaničtí dělníci, navržení, aby opravovali vadné obvody, byli stále větší měrou schopni opravovat už jen sami sebe. Regenerace vyžadovala lidský dohled, kterého se jim nedostávalo.

Signály odesílané k Zemi se staly útržkovitými, méně koordinovanými. Brzy ustanou docela. Bude to trvat jenom dalších pár generací.

XVI
Osudová nevinnost

Na severní polokouli Země bylo léto roku, kterému by se kdysi říkalo 7583.

V pozvolna se pohybující místnosti cestovala skupina milenců. Poblíž se pohybovaly jiné místnosti, stejným pomalým tempem. Sunuly se před obrovitým, hoře podobným geonautem. Bylo to v tropech.

Občas některý z milenců vyšel z místnosti ven a přešel do jiné. Kolem geonauta bylo takto shluklých na sedmdesát místností. Brzy bude replikovat.

V této chvíli hovořil muž jménem Trockern, tak jako téměř každého odpoledne po skončení ranního sezení promýšlení. Stejně jako ostatní přítomní, muži a ženy, neměl na sobě Trockern nic než lehký gázový závoj přes hlavu.

Byl to muž štíhlé postavy s olivovou pokožkou, s příjemnými rysy a nezkrotným úsměvem, který se mu na rtech objevoval i ve chvílích, kdy hovořil vážně.

„Pokud jsem závěr dnešního ranního promýšlení pochopil správně, pak ti bizarní lidé, kteří žili v časech před nukleární válkou, si neuvědomovali jeden fakt, který nám nyní připadá zřejmý. Byli natolik nevyvinutí, že nebyli schopni vyhnout se stejnému druhu teritoriálního majetnictví, který dnes vládne mezi ptáky a zvířaty.“

Hovořil ke dvěma sestrám, Soyšal a Ermine, které s ním momentálně sdílely místnost. Sestry se jedna druhé velmi podobaly; ale ze Soyšal jako by vyzařoval větší jas. To ona byla velitelkou páru.

„Alespoň část staré rasy tehdy zlo vlastnictví půdy kritizovala,“ namítla Ermine.

„Byli považováni za blázny,“ řekl Trockern. „Poslechněte si moji teorii, kterou, jak doufám, budeme moci blíže prozkoumat. Domnívám se, že majetek byl pro starou rasu vším. Dokonce i láska pro ně byla politickým aktem „

„To je příliš povšechné konstatování, „ soudila Soyšal. „Je zřejmé, že na převážné většině planety v těch dobách jedno pohlaví ovládalo druhé -„

„Vlastnilo je jako otroky.“

„Ne, ovládalo je, ty hádavče. Existovaly však také společnosti, pro které sex byl čistě jen zábavou bez jakýchkoli spirituálních nebo vlastnických souvislostí, kde se heslem stalo ‚osvobození‘ a-„

Trockern zavrtěl hlavou. „Drahoušku, ty jen dokazuješ moje stanovisko. Tato menšina rebelovala proti převažujícímu étosu, což znamená, že i oni lásku považovali - byli k tomu nuceni - za politický akt. ‚Osvobození‘ nebo ‚svobodná láska‘ byly prohlášením, a tudíž byly politické.“

„Já nemyslím, že uvažovali takto.“

„Nechápali věci dost jasně, aby takto mohli uvažovat. A z toho pramenilo jejich neustálé znepokojení. Věřím, že dokonce i války vítali jako únik od osobních nesnází...“ Když viděl, že Soyšal je připravená argumentovat, spěšně pokračoval. „Ano, já vím, že válka se týkala také území. Smysl teritoriálnosti se rozšířil ze země na jednotlivce. Od lidí se předpokládalo, že budou hrdí na svoji rodnou zemi a budou za ni bojovat, stejně jako se předpokládalo, že budou hrdí na svoji milenku a budou za ni bojovat. Nebo manželku, jak tomu tehdy říkali. Myslíte si, že já jsem na vás hrdý nebo bych za vás bojoval?“

„ To je řečnická otázka?“ zeptala se Ermine s úsměvem.

„Poslouchej, jen jeden příklad. Ta posedlost staré rasy vlastnictvím. Otroctví bylo na Zemi obvyklým jevem až do konce průmyslové revoluce. I dlouho poté na mnoha místech ještě existovalo. Bylo to stejně špatné jako nyní na Helikonii. Člověka to obdařovalo mocí vlastnit jiného člověka - což je myšlenka, která nám nyní připadá takřka neuvěřitelná. Přinesla by nám jenom utrpení. My přece chápeme, že zotročeným se stával i majitel otroka.“

Když Trockern zvedl na důraz jak levou ruku, tak hlas, starý muž prospávající odpoledne na blízké pryčně podrážděně zamumlal, zachrápal a převalil se na druhý bok.

„Ale drahoušku, vždyť existovalo mnoho společností bez otroků, „ řekla Soyšal. „A mnoho společností, které si tu myšlenku

ošklivily.“

„Oni říkali, že si ji oškliví, a přesto si drželi otroky, když mohli - vlastnili je tak dlouho, jak jen to bylo možné. Později začali využívat androidy. Oficiálně neotrokářské společnosti horovaly pro mnohonásobné vlastnictví. Majetek a nic než majetek... Byla to forma šílenství.“

„Oni nebyli šílení,“ namítla Soyšal. „Jenom jiní než my. Oni by nás pravděpodobně také považovali za hodně odlišné. Kromě toho, lidstvo v té době teprve dospívalo. Často jsem naslouchala tvým kázáním; Trockerne, a nemohu popřít, že jsem se z nich těšila - více či méně. Nyní si poslechni, co chci říct já.

Jsme tady jen proto, že jsme měli neuvěřitelné štěstí. Zapomeň na ‚ruku boží‘, kvůli které se neustále trápí Helikoňané. Je to jen otázka štěstí. Nemám na mysli pouze štěstí, že pár lidí přežilo nukleární zimu - třebaže i tato skutečnost je jeho součástí. Hovořím o štěstí řady kosmických náhod na Zemi. Jen pomysli na způsob, jakým rostlinovité bakterie uvolnily kyslík do jinak nedýchatelné atmosféry. Pomysli na ryby, u kterých se vytvořily páteřní kosti. Pomysli na náhodu, že u savců se vyvinula placenta - o tolik šikovnější než vajíčka - třebaže vajíčka také byla ve své době triumfem. Pomysli na kosmické bombardování, které tak výrazně změnilo podmínky, že vyhynuli dinosauři, aby dali šanci savcům. Takto bych mohla pokračovat dál a dál.“

„Tys to vždycky uměla,“ řekla jí sestra napolo obdivně.

„Naši staří nevyspělí předkové se náhod báli. Báli se štěstí. Proto si vymysleli bohy a ploty a sňatky a nukleární zbraně a všechno ostatní. Za vším stálo ne tvoje majetnictví, ale strach z náhody, která je nakonec přece jen potkala. Možná mají taková proroctví zpětnou platnost.“

„To je docela pravděpodobné. Ano. Budu s tebou souhlasit, když uznáš, že majetnictví samotné mohlo být jedním ze symptomů toho strachu z náhod.“

„Och, dobrá, Trockerne, pokud tedy souhlasíš, vraťme se k tématu sexu.“ Všichni se zasmáli. Z oken místnosti bylo vidět celé mobilní město. Šinulo se svým neelegantním způsobem, nasávajíc egonicitu z bílých mnohostěnů.

Ermine položila sestře ruku kolem ramen a pohladila ji po

vlasech.

„Ty mluvíš o jednom člověku, který vlastnil druhého; určitě bys řekla, že stará instituce manželství taková byla. Mně ale manželství jako takové připadá samo o sobě docela romantické.“

„Většina nechutných věcí je romantická, pokud se od nich dostatečně distancuješ, „ řekla Soyšal. „Cokoli viděno skrze mlhu... Manželství je však nejvyšším příkladem lásky jako politického aktu. Láska byla jen záminkou nebo přinejmenším iluzí.“

„Nechápu, co tím myslíš. Muži a ženy se přece nemuseli brát, ne snad?“

„Svým způsobem to bylo dobrovolné, ale existoval nátlak společnosti, který nutil jedince uzavírat manželství. Někdy morální nátlak, jindy ekonomický. Muž musel mít někoho, kdo by s ním žil, pracoval a souložil. Žena potřebovala někoho, kdo pro ni bude vydělávat peníze. Dohromady se dělili o svoji chamtivost.“

„Jak příšerné!“

„ Všechny ty romantické pózy, „ pokračovala Soyšal, která se ve své přednášce evidentně vyžívala, „násilnění, milostné písně, hudba, literatura, které si tak cenili, sebevražedné pokusy, slzy, přísahy - to všechno bylo jenom lákadly, kladením pastí, o kterých nevěděli, že je kladou nebo do nich padají.“

„Když o tom takhle mluvíš, zní to hrozně.“

„Och, ujišťuji tě, že to bylo mnohem horší, Ermine. Není divu, že tolik žen si zvolilo prostituci. Tím chci říct, že manželství bylo jen další verzí boje o moc, kde manžel a manželka bojovali o nadvládu jednoho nad druhým. Muž tahal za drátky peněženky, žena zas měla tajnou zbraň mezi nohama.“

Všichni propukli v smích. Starý muž na pryčně jménem Sartorilrvraš začal v sebeobraně chrápat.

„Je to už dlouho, co ta tvoje byla tajná,“ usmál se Trockern.

Když se město stalo na něčí vkus příliš přeplněným, nebylo obtížné změnit geonauta a vydat se jiným směrem. Bylo mnoho jiných míst, jiných alternativ. Někteří lidé rádi putovali za dlouhými světlými dny; jiní cestovali, aby se kochali velkolepými přírodními scenériemi, další byli posedlí touhou pozorovat moře nebo poušť. Každé prostředí nabízelo odlišný druh prožitků.

Všechny tyto druhy prožitků byly zcela jiné než ty, jež existovaly kdysi. Lidé již nevykřikovali údivem. Agilní mozky vedly jejich emoce k tomu, aby přijali roli skromnosti, podřízenosti - nikoli rezignovaného souhlasu - vůči Gaje, duchu Země. Gaia se nesnažila vlastnit je, tak jak to kdysi dělali jejich vymyšlení bohové. Sami byli součástí tohoto ducha a jeho vize.

V důsledku toho smrt přestala hrát vedoucí roli inkvizitora v lidských záležitostech, tak jako tomu bylo kdysi. Nyní nebyla ničím víc než jen článkem v jednoduchém účetnictví, které zahrnovalo lidstvo: Gaia byla společným hrobem, ze kterého se neustále rodilo něco noveho.

A navíc zde byla dimenze spojení s Helikonií. Z diváků, mužů a žen, se lidé měnili v účastníky. Když z Avernu přestal proudit souvislý sled obrazů a v lasturovitě tvarovaných auditoriích byly k vidění jen, pouhé útržky, empatické pouto stále zesilovalo. V určitém slova smyslu lidstvo- lidská mysl - přeskočilo prostor, aby se stalo okem Prapůvodní strážkyně, aby dodávalo sílu svým vzdáleným druhům na jiné planetě.

Bylo jen záležitostí očekávání, co tomuto spirituálnímu prodloužení bytost. může přinést budoucnost.

Přiijetím role, která jim náležela a vyhovovala, pozemšťané opět vstoupili do magického kruhu bytí. Zřekli se své staré chamtivosti. Svět byl jejich, tak jako oni patřili světu.

Když se stmívalo, Ermine navrhla: „Mluvme o lásce jako o politickém aktu. Je třeba, abychom si na toto pojetí maličko zvykli. Och, jak se jmenovalo to právní uspořádání, kterým stará rasa procházela, když se manželství rozpadlo? JandolAnganol to měl taky. Aha, rozvod. To byl taky boj o majetek, že ano?“

„A o to, komu připadly děti,“ dodala Soyšal.

„To je příklad lásky zcela popletené s ekonomikou a politikou. Oni nechápali, že náhodě nelze uniknout. Je to jeden z rozmarů, na základě nichž Gaia dodnes žije.“

Trockern vyhlédl z okna a ukázal na geonauta. „Nepřekvapilo by mě, kdyby Gaia poslala tyto objekty, aby nás nahradily,“ prohodil s nádechem falešné ponurosti. „Koneckonců geonauti jsou krásnější a funkčnější než my - s výjimkou zde přítomných.“

Když vyšly hvězdy, všichni tři sestoupili na zem a kráčeli bok

po boku se svou pomalu se šinoucí místností. Ermine vzala druhy za ruce.

Z příkladu Helikonie můžeme usuzovat, kolik životů staré rasy bylo zničeno teritoriálností a touhou vlastnit ty, kteří byli milováni. Nezáleží na tom, že to zabíjelo lásku. Alespoň že nukleární zima naši rasu od tohoto druhu majetnictví osvobodila. Pozvedli jsme se k lepšímu způsobu života.“

„Říkám si, co jiného je na nás ještě špatného, o čem ani nevíme?“ zasmál se Trockern.

„Ve tvém případě to víme,“ řekla Ermine škádlivě. Kousl ji do ucha. Uvnitř místnosti se Sartorilrvraš zavrtěl na pryčně a zabručel jakoby na souhlas, jako by se sám vyžíval v kousání do toho růžového boltce. Bylo to zhruba v čase, kdy se obvykle rozhodl vstát a těšit se z hodin tropické tmy.

„To mi něco připomnělo,“ Soyšal hleděla vzhůru ke hvězdám. „Pokud je moje teorie nahodilosti svým způsobem správná, může vysvětlovat, proč ta stará rasa ve vesmíru nikdy nenašla žádné další planety s živými bytostmi, kromě Helikonie. Helikonie a Země měly štěstí. Jsme náchylní vůči nehodám a náhodám. Na jiných planetách všechno šlo podle nějakého geofyzikálního plánu. V důsledku toho se nikdy nic nestalo. Nevznikl příběh, který by se dal vyprávět.“

Zastavili se, aby pohlédli do nekonečných dálav oblohy.

Trockernovi unikl povzdech. „Vždycky, když pohlédnu na galaxii, prožívám nezměrné štěstí. Vždycky. Na jedné straně mně hvězdy připomínají, že celá ta nádherná komplexnost organického a anorganického vesmíru je dána sadou fyzikálních zákonů, jež svou jednoduchostí vzbuzují bázeň -„

„A také jsi samozřejmě šťastný, že hvězdy ti nabízejí další téma k hovoru...“ Napodobila jeho postoj.

„A na druhé straně, drahoušku, na druhé straně... Och, to víš, že jsem šťastný, že jsem složitější než červ nebo masařka a že jsem schopen vidět v těch několika málo bázeň vzbuzujících fyzikálních zákonech krásu.“

„Když přemýšlím o všech těch pradávných řečech o Bohu, „ řekla Soyšal, „nemohu si pomoci, abych se nedivila, zda na nich přece jen něco není. Možná je pravda taková, že Bůh je ve skutečnosti starý otrapa, se kterým bys nechtěl být viděn ani mrt-

vý...“

„...Sedí tam a přemítá navěky věků nad planetami plnými písku...“

„... a počítá každé zrníčko,“ dodala Ermine.

Se smíchem se rozběhli, aby dohonili svou místnost.

Léta míjela. Jediné, co člověk musel dělat, bylo tahat za řetěz - a léta míjela. Kolo se pohybovalo hvězdnatou nebeskou klenbou.

Zoufalství ustoupilo rezignaci. Dlouho po rezignaci přišla naděje, hrnula se jako příliv doprovázený fanfárami, jako úsvit.

Povaha malůvek na vnější zdi se měnila. Byly tam kresby nahých žen a nápisy plné naděje a vychloubání se budoucími vnuky a strachu o manželky. Byly tam kalendáře, které odpočítávaly poslední léta, postavy, které se zvětšovaly, jak se tennery zkracovaly.

Přesto stále nacházel i náboženská rčení, někdy jakoby posedle opakovaná po každých pár metrech zdi, dokud se po mnoha tennerech pisatel neunavil. Jedno z těch, která Luterin četl s pobavením, znělo:

VŠECHNA MOUDROST SVĚTA VŽDY EXISTOVALA: PIJTE ZHLUBOKA:Z TOHO, ČíM JI MŮŽETE PROHLOUBIT.

Jednou, když společně se zbytkem neviděné armády spoluvězňů tahal za řetěz, když trouby kněží vřeštěly a celá struktura na ozubených kolech skřípala, Luterin Šokerandit si uvědomil, že v cele je najednou nějak světleji. Pracoval jako divý. Každou hodinu potáhl masu Kola o deset centimetrů a s každou hodinou svítivost narůstala. Do cely se mu kradla svatozář žlutého šera.

Pomyslel si, že se ocitl v ráji. Odhodil kožešiny a tahal za deseti

čláPlkový řetěz s o to větším úsilím. Na neviděné druhy křičel, aby d:ěla“l:itotéž. Nedlouho před koncem dvanáctiapůlhodinové pracovní

:,tiobY‘ se _přední stěna cely posunula natolik, aby odkryla tu nejtenčí štěrID!p.ku světla. Prostor se zaplnil třpytivou svatou substancí, která _téka}a až do nejzazšího rohu cely. Luterin padl na kolena a přikryl si oči, plakal a smál se zároveň.

‚Než pracovní doba skončila, v prostoru vnější zdi cely zela

štěrbina 240 milimetrů široká - a Luterinovi nyní zbývala již jen polovina malého roku, než svoji celu dotáhne k východu z Kola pod klášterem Bambekk. Důkladně vyrytá písmena v granitu oznamovala: MÁŠ PŘED SEBOU PŮL ROKU, KTERÝ TĚ DĚLÍ OD SVĚTA: SNAŽ SE Z TOHO VYTĚŽIT CO NEJVÍC.

Chodba byla vysekána hluboko ve skále. Nebyl schopen určit, jak daleko se táhne, než se změnila v okno. Na vzdáleném konci byla zajištěna mřížemi, za nimiž viděl vzdálený strom; kaspiarn ohnutý ve větrné smršti.

Luterin dlouho hleděl ven, než si odešel sednout na pryčnu, aby se radoval z té krásy. Štěrbina, kterou pronikalo denní světlo, byla zaneřáděná sutí. Přesto jí proudilo vzácné světlo, které vnitřek cely ozdobilo proměnlivými pruhy krásna. Měl pocit, jako by všechno světlo světa s požehnáním dopadalo na jeho hlavu. Obklopovalo ho to nejnádhernější světlo ze všech, stejně jako ty nejdokonalejší stíny, jež malovaly kouty skromné místnosti tak jemnou škálou tónů, jakých si ve světě na svobodě nikdy nevšiml. Opíjel se extází z vědomí, že je opět žijícím biologickým tvorem.

„Insil!“ vykřikl do průzračného šera. „Já se vrátím!“

Druhého dne nepracoval, jen pozoroval to životodárné okno, které jeho spoluvězni posouvali přes vnější zeď. Následujícího dne, když znovu odmítl pracovat, se okno opět posouvalo, až nakonec zmizelo celé.

Ale i zbývající štěrbina stačila k tomu, aby mu do žaláře propouštěla vzácnou perleťovou svítivost. Když čtvrtého pracovního dne zmizela dokonce i ta - pravděpodobně aby podobně okouzlila spoluvězně ve vedlejší cele - byl nepokojný.

Začalo období pochybností o sobě samém. Jeho touha být svobodnný se změnila ve strach, co venku najde. Co asi udělala Insil? Opustila to místo, které tolik nenáviděla?

A matka? Možná už je mrtvá. Odolával nutkání sestoupit do pauku a dozvědět se to.

A Toress Lahl. Nu, té přece daroval svobodu. Možná se jí podařilo vrátit se do Borldoranu.

A co politická situace? Panuje nový Oligarcha a vydává vyhlášky starého? Jsou stále vražděni fagoři? Co boj mezi církví a státem?

Uvažoval, jak se budou chovat k němu samotnému, až vyjde do světa nahoře. Možná tam na něho čeká popravčí četa. Trápila ho stará otázka, za téměř deset malých let stále nezodpovězená: Je svatým nebo hříšníkem? Hrdinou nebo zločincem? V každém případě si svým činem odňal jakýkoli nárok na postavení Strážce Kola.

Začal hovořit k vybájené ženě s výmluvností, jaká pro něj nikdy nebyla typická, když mluvil tváří v: tvář někomu jinému.

„Jakým labyrintem je život pro lidi! Pro fagory je všechno určitě o tolik jednodušší. Ti nejsou mučeni pochybnostmi nebo nadějí. Když jsi mladý, vyžíváš se v prodlužované iluzi, že se dříve nebo později stane něco nádherného, že se ti podaří překonat omezení nastolená rodiči, poznat báječnou ženu a získat schopnost stát se báječným pro ni.

Zároveň s tím pociťuješ jistotu, že v té divočině možností, v těch lesích protichůdných názorů, se skrývá něco životně důležitého, co lze poznat - poznat a pochopit. Že to nakonec budeme vědět a vtělíme celé tajemství do souvislého vyprávění. A tak se skutečný život člověka – středobod všeho - vynoří z mlhy do jasného světla, do naprostého porozumění.

Jenomže tomu tak vůbec není. Ale pokud tomu tak není, odkud se vůbec myšlenky berou, aby nás trápily a znepokojovaly? Všechna ta léta, co jsem tady strávil - všechny ty myšlenky, které mi prolétly hlavou...“

Mocně tahal za těžké kovové články, které představovaly jen část nekonečného sledu řetězu Kola. Dnů na kamenném kalendáři ubývalo. Brzy přijde ten neskutečný den, kdy se opět bude moci svobodně pohybovat mezi jinými lidskými bytostmi. Modlil se k bohu Azoiaxickému, aby mu - ať se stane cokoli - dopřál znovu se milovat se ženou. V představách mu Insil již nebyla vzdálená.

Vanul vítr ze severu; přinášel jed permanentního pásma ledu. Jen velmi málo bytostí dokázalo žít v jeho dechu. Dokonce i tuhé listy kaspiarnů se smotávaly jako plachty ke kmenům stromů, když foukal takový vítr.

Údolí se plnila sněhem. Sníh se pěchoval. Malý rok od malého roku světla ubývalo.

K malé kapli krále JandolAnganola nyní vedla krytá cesta.

Byla postavena jen ze spadaných větví, ale sloužila svému účelu – udržovala čistou stezku ke dveřím v zemi.

Poprvé po mnoha staletích v kapli někdo žil. U kamínek v rohu se choulila žena a malý chlapec. Žena nechávala dveře zavřené a kamínka zakrývala, aby jejich světlo nebylo zvenčí vidět. Neměla právo zde přebývat.

Všude kolem kaple rozmístila pasti, které našla rezavět v sakristii. Do těchto pastí se chytala malá zvířata, která jim oběma poskytovala dostatek potravy. Jenom zřídkakdy se odvážila do vesnice Kharnabhar, třebaže tam měla laskavého přítele, který si tam zřídil krám, kde prodával ryby přivezené z pobřeží - protože stará cesta, po které kdysi putovala na sever, byla stále udržována, bez ohledu na počasí.

Naučila syna číst. Kreslila pro něho písmena abecedy do prachu nebo jej vodila dívat se na písmena namalovaná v různých textech na zdech. Vysvětlila mu, že ta písmena a slova jsou pojmenováními ideálních věcí, z nichž některé existovaly nebo mohly existovat; a některé z nich by existovat neměly. Snažila se do četby vštípit morálku, ale také pro něj vymýšlela bláznivé příběhy, které oba vždycky nahlas rozesmály.

Když dítě spalo, čítávala si sama.

Neutuchajícím zdrojem údivu pro ni byla skutečnost, že předchozm obyvatelem této budovy byl muž z jejího vlastního města, Oldoranda. Jejich životy byly prapodivným způsobem spojené, i přes míle a staletí. On se stáhl na toto místo, aby žil v odloučení od lidí a činil pokání za svoje hříchy. Později se k němu připojila podivná žena z Dimariamu, vzdálené země Hespagoratu. Oba po sobě zanechali dokumenty, kterými se probírala celé hodiny. Někdy měla pocit, jako by jí králův nepokojný duch prodléval po boku.

Jak léta míjela, vypravovala ten příběh synovi.

„Ten neposlušný král JandolAnganol spáchal velké zlo v zemi, kde se narodila tvoje matka. Byl to zbožný muž, a přesto zabil církev. Byl to strašlivý paradox a on pod tíhou toho břemene shledal, že s ním neumí žít. A tak přišel do Kharnabharu a plných deset let sloužil v Kole, tak jak to nyní dělá tvůj otec.

Když sem odešel, JandolAnganol po sobě zanechal dvě královny. Musel být velmi zkažený, třebaže Sibornalané ho pova-

žují za svatého.

Poté, co vyšel z Kola, připojila se k němu ta dimariamská žena, o které jsem ti říkala. Tak jako já byla lékařkou. Nu, zdá se, že kromě toho byla i čímsi jiným, včetně nějakého druhu obchodnice. Jmenovala se Immya Muntras. Cítila volání náboženství, a proto toho krále vyhledala. Možná mu byla útěchou ve stáří. Žila mu po boku. To není špatná věc.

Muntras oplývala znalostmi, které považovala za vzácné. Vidíš, všechno to tady sepsala. Bylo to už velmi dávno, během Velkého léta, kdy si lidé mysleli, že bude konec světa, stejně jako si to myslí teď.

Ta paní Muntras měla jakési informace od muže, který do Oldoranda přicestoval z jiného světa. Zní to podivně, ale já už jsem v životě viděla tolik zvláštních věcí, že bych uvěřila čemukoli. Kosti paní Muntras nyní spočívají v předkapli vedle pozůstatků toho krále. Tohle jsou papíry, které po sobě zanechala.

To, co se dozvěděla od toho muže z jiného světa, se týkalo povahy moru. Ten podivný člověk jí řekl, že Tučná smrt je nutná, že těm, kteří přežijí metamorfózu, navodí změnu tělesného metabolismu, který jim umožní lépe přežít zimu. Bez té metamorfózy by lidstvo nemohlo doufat, že se mu podaří Zimu Weyru přečkat.

Mor je roznášen klíšťaty, která žijí na fagorech a přemísťují se na muže a ženy. Kousnutí toho klíštěte ti přivodí mor. Mor způsobuje metamorfózu. A tak nyní určitě chápeš, že člověk nemůže Zimu Weyru přežít bez fagorů.

Tuto vědomost se paní Muntras snažila před celými staletími přednášet v Kharnabharu. Jenomže oni fagory stále zabíjejí a stát dělá všechno, co je v jeho moci, aby zabránil šíření nemoci. Lepší by bylo vymyslet na ni nějaký lék, aby mohlo přežít víc lidí, kteří Tučnou smrt dostanou.“

Takto k němu hovořila, prohlížejíc si v polotmě synův obličej. Chlapec naslouchal. Pak si šel hrát s poklady - našel je v truhlicích, které kdysi patřily tomu hříšnému králi.

Jednoho večera, když si takto hrál a matka si četla ve světle ohně, ozvalo se zaklepání na dveře kaple.

Stejně jako pomalá roční období i Velké kolo Kharnabharu vždycky dokončilo otočku.

Kolo konečně vykonalo plný oběh i pro Luterina Šokerandita. Cela, která byla po deset let jeho obydlím, se vrátila k otvoru, jímž vyjde ven. Jenom stěna 0,64 metru silná ho dělila od cely, do které právě vstupoval dobrovolník, aby započal svá léta v temnotě, kdy bude Helikonii valit ke světlu.

U dveří čekali strážní, kteří mu pomohli ven z cely. Místo aby ho pustili, pomalu ho vyvedli po točitém bočním schodišti. Světlo bylo stále oslnivější; zavřel oči a zalapal po dechu.

Odvedli ho do malé místnosti v klášteře Bambekk. Chvíli jej ponechali o samotě.

Pak přišly dvě ženy, otrokyně, a nesměle ho pozorovaly koutky očí. Za nimi následovali mužští otroci. Nesli káď s horkou vodou, kus stříbřitého skla, ručníky, potřeby na holení a čisté šaty.

„Považuj to za výraz laskavosti Strážce Kola," řekla jedna z žen. „Ne každému z vězňů se dostává takového zacházení, tím si buď jistý."

Když k Luterinovi zalétla vůně horké vody a bylin, uvědomil si, jak strašlivě páchne, jak k němu lnou metanové výpary z Kola. Dovolil ženám svléknout mu otrhané kožešiny a odvést ho ke kádi. Ležel a vyžíval se v tom neskutečném pocitu, zatímco ony mu myly končetiny. Hrozilo nebezpečí, že každý sebemenší dojem ho zahltí. Připadal si jako by byl mrtvý a vrátil se mezi živé.

Osušily ho, napudrovaly a oblékly do teplých nových šatů.

Pak ho odvedly k oknu, aby se podíval ven. Světlo ho zpočátku téměř oslepilo.

Z velké výšky shlížel na vesnici Kharnabhar. Viděl domy, až po střechy pohřbené ve sněhu. Jedinými věcmi, které se tam pohybovaly byly sáně tažené třemi yelky, a vysoko na obloze kroužili dva ptáci, vytvářejíce věčný symbol kola.

Viditelnost byla dobrá. Sněhová bouře ustávala a mraky plu-ly k ji hu, ponechávajíce mezi sebou kusy jasně modré oblohy. Všechno to na něj bylo až příliš oslnivé. Musel si zakrýt oči a odvrátit se.

„Jaké je dnes datum?" zeptal se jedné z žen.

„Vždyť je přece rok 1319 a zítra je Myrkwyr. Nu, co takhle ostříhat ten vous, abys vypadalo tisíc let mladší?"

Ve tmě mu plnovous narostl jako houba. Byl prokvetlý šedí a visel mu až k pupku.

„Ostříhejte to," požádal. „Není mně ještě dvacet čtyři let. Ještě jsem mladý, že ano?"

„Určitě jsem slyšela o lidech, co jsou starší," řekla žena a přistoupila k němu s nůžkami.

Pak ho odvedli ke Strážci Kola.

„Bude to jen formální audience," vysvětloval uvaděč, který ho provázel labyrintem kláštera. Luterin toho měl málo co říct. Nové dojmy, které na něj útočily ze všech stran, představovaly víc, než dokázal snést; nedokázal si pomoci, aby nemyslel na to, že kdysi považoval za budoucího Strážce Kola sebe.

Nijak nereagoval, když byl nakonec ponechán na konci toho, co mu připadalo jako obrovitá síň. Strážce seděl na vzdáleném konci místnosti na dřevěném trůnu, po jehož stranách stáli dva chlapci v duchovním oděvu. Hodnostář Luterinovi pokynul, aby přistoupil blíž.

Bázlivě postupoval osvětleným prostorem, přiváděn v úžas množstvím kroků, které potřeboval, aby došel až ke stupínku.

Strážce byl obrovitý muž, zahalený do purpurového pláště. Jeho obličej jako by měl každou chvíli explodovat. Stejně jako plášť byl purpurový a protkaný žilkami; šplhaly mu po tvářích a nose jako šlahouny vinné révy. Oči měl vodnaté, ústa vlhká. Luterin, který dočista zapomněl, že takové obličeje existují, si ho zvídavě prohlížel, zatímco muž nespouštěl oči z něho.

„Ukloň se," řekl jeden z chlapců, a tak se uklonil.

Strážce promluvil podivně přidušeným hlasem. „Jsi zase mezi námi, Luterine Šokerandite. Během uplynulých deseti let jsi byl pod ochrannou rukou církve - jinak by tě pravděpodobně otrávili tvoji nepřátelé v pomstě za otcovraždu."

„Kdo jsou mí nepřátelé?"

Vodnaté oči byly zasazené mezi záhyby tuku. „Och, vrah Oligarchy má nepřátele všude, oficiální i neoficiální. Jenomže to byli především také přátelé církve. Nadále se budeme snažit udělat pro tebe všechno, co bude v našich silách. Máme soukromý pocit, že... že ti něco dlužíme. Zasmál se. „Mohli bychom ti pomoci dostat se z Kharnabharu."

„Já si nepřeji odejít z Kharnabharu. Je to můj domov." Když

mluvil, vodnaté oči pozorovaly spíše jeho ústa než oči.

„Možná změníš názor. Nyní se musíš hlásit Mistrovi Kharnabharu. Pokud si vzpomínáš, kdysi byl úřad Mistra a Strážce Kola spojený.

S rozkolem mezi církví a státem jsou tyto dva úřady samostatné.“

„Pane, mohu se na něco zeptat?“

„Ptej se.“

„Tolik věcí nechápu... Považuje mne církev za svatého nebo za hříšníka?“

Strážce se pokusil odkašlat si. „Církev nemůže schvalovat otcovraždu, tudíž předpokládám, že oficiálně jsi hříšníkem. Jak by tomu mohlo být jinak? Řekl bych, že na to jsi během těch deseti let strávených pod zemí mohl přijít sám... Nicméně, mám-li hovořit za sebe... řekl bych, že jsi svět zbavil tyrana, a proto tě považuji za svatého.“

Zasmál se.

Tohle musí být neoficiální nepřítel, pomyslel si Luterin. Uklonil se a otočil se k odchodu, když tu ho Strážce zavolal zpátky.

Objemný muž se zvedl z křesla. „Ty mne nepoznáváš? Jsem Strážce Kola Ebstok Esikananzi. Ebstok - starý přítel. Kdysi sis dělal naděje, že se oženíš s mojí dcerou. Jak vidíš, pozvedl jsem se na tohle vážené místo.“

„Kdyby žil můj otec, nikdy by ses Strážcem nestal.“

„Komu to chceš klást za vinu? Buď vděčný, že já jsem vděčný.“

„Děkuji ti, pane,“ Luterin opustil to vznešené prostředí s myslí zaneprázdněnou Strážcovou poznámkou o lnsil.

Neměl ponětí, kam má jít, aby se ohlásil Mistrovi Kharnabharu. Strážce Esikananzi ale všechno zařídil. Otrok v livreji očekával Luterina se sáněmi a kožešinami, které ho měly chránit před chladem.

Rychlost saní a cinkot zvonečků na postrojích zvířat ho zcela přemohly. Jakmile se sáně daly do pohybu, zavřel oči a pevně se držel.

Ozývaly se zvuky jako zpěv ptáků a píseň skluznic na ledu; něco mu připomínaly - nevěděl co.

Vzduch pronikavě voněl. Z toho mála, co zahlédl z Kharnabharu, byli všichni poutníci pryč. Domy měly zavřené okenice a všechno vypadalo jaksi šedivější a menší, než si to pamatoval. V horních oknech domů a obchodech, které zůstaly otevřeny, se svítilo. Ze světla ho stále ještě bolely oči. Opřel se v saních a začal si v hlavě řadit vzpomínky na Ebstoka Esikananziho. Znal starého otcova přítele od dětství a nikdy toho muže neměl v lásce; byl to Ebstok, na koho by měla být svalena vina za to, že je lnsil tak zahořklá.

Sáně svištěly a nadskakovaly po cestě, zvonečky vesele cinkaly. Nad jejich tichým zvukem se rozlehl hlas většího zvonu.

Přiměl se rozhlédnout.

Projížděli masivní bránou. Poznal tu bránu i strážnici za ní. Tady se narodil. Na každé straně příjezdové cesty se tyčily hradby sněhu tři metry vysoké. Projížděli přes - ano - přes Vinici. Před nimi se objevily střechy rodného domu. Zvon nezapomenutelného zvuku nyní zněl hlasitěji.

Šokerandita navštívila hřejivá vzpomínka na sebe samého jako malého chlapce, táhnoucího sáňky a běžícího k předním schodům. Stál tam otec, alespoň pro jednou doma, a natahoval k němu ruce.

Nyní u dveří stála ozbrojená hlídka. Dveře byly ze tří stran obklopeny stěnami malé budky, postavené na ochranu strážných před živly. Jeden z nich tak dlouho kopal do panelů předních dveří, dokud je otrok neotevřel a neujal se Luterina.

V hale bez oken byly u stěn zapáleny plynové hořáky, jejichž svatozáře se odrážely od naleštěného mramoru. Okamžitě si všiml, že velké prázdné křeslo zmizelo.

„Je tady moje matka?“ zeptal se otroka. Muž jenom zalapal po dechu a odvedl ho po schodech nahoru. Bez jakýchkoli emocí si v duchu říkal, že to on měl být Mistrem Kharnabharu, stejně jako Strážcem.

Po otrokově zaklepání se ozval hlas, který ho vyzval, aby šel dál. Vstoupil do otcovy staré pracovny, do místnosti, která před ním v dřívějších letech bývala tak často zamčená.

Starý šedivý lovecký pes, který ležel rozvalený vedle ohně, při Luterinově příchodu nevrle zaštěkal. Na mřížce krbu syčela a prskala zelená polena. Místnost páchla kouřem, psí močí a

něčím, co připomínalo pudr. Za oknem se silným rámem ležel sníh a nekonečný němý vesmír.

Přišoural se k němu bělovlasý tajemník. Bederní klouby mu už nesloužily a díky tomu se jeho tělo natolik zkroutilo, že připomínal křivou hůl na podpírání. Zamlel rty na pozdrav a bez jakéhokoli zbytečného náznaku srdečnosti nabídl Luterinovi místo.

Luterin se posadil. Pohledem putoval po místnosti, která dosud byla přecpaná věcmi, jež patřily otci. Viděl pušky s křesadlovým zámkem a muškety ze starších časů, obrazy a talíře, sloupky a podhledy; mechanická planetária a další zbytečnosti. Rybenky a červotoči v místnosti byli plně zaneprázdněni úkoly. Dílek rozdrobeného koláče na tajemníkově stole byl pravděpodobně již staršího data.

Tajemník se usadil s loktem vedle koláče.

„Mistr je momentálně zaneprázdněn přípravami na obřad Myrkwyru, který se bude konat zítra. Neměl by být pryč dlouho," promluvil tajemník. Po chvíli ticha, upíraje na Luterina plachý pohled, dodal: „Předpokládám, že mne nepoznáváš?"

„Je tu na mne příliš jasno."

„Jsem starý tajemník tvého otce Evanporil. Nyní sloužím novému Mistrovi."

„Chybí ti můj otec?"

„To je těžké říci. Já prostě jen vedu účetnictví." Začal se zaneprázdněně prohrabovat papíry na stole.

„Je tu ještě moje matka?"

Tajemník rychle vzhlédl. „Ještě je tady, ano."

„A Toress Lahl?"

„To jméno neznám, pane."

Ticho místnosti vyplňovalo suché šustění papíru. Luterin mlčel.

Když se dveře otevřely, vstal. Dovnitř vešel vysoký hubený muž s úzkým obličejem a knírem v barvě soli a pepře, se zvonečkem u pasu. Stál, zahalený v černohnědém heedrantu, a shlížel na Luterina. Luterin na něj hleděl a v duchu se snažil přijít na to, zda ten muž je oficiální či neoficiální nepřítel.

„Nu... konečně jsi zpátky na světě, ve kterém jsi způsobil nemalé pozdvižení. Vítej. Oligarchie mne zde ustanovila Mis-

trem – vzdáleným jakýchkoli duchovních povinností. Jsem v Kharnabharu hlasem státu. Se zhoršujícím se počasím je nyní komunikace s Askitošem obtížnější, než byla dřív. Staráme se o to, abychom dostávali zásoby potravin z Rivenjku, jinak jsou vojenská spojení... poněkud slabší...“

Takto ze sebe soukal větu za větou a Luterin neodpovídal.

„Nu, postaráme se o tebe, i když si sotva myslím, že bys mohl žít v tomto domě.“

„Je to můj dům.“

„Ne, ty nemáš žádný dům. Toto je dům Mistra a vždycky byl.“

„V tom případě jsi z mého činu vy těžil hodně. „

„Z mnohých věcí se dá vytěžit, ano.“

Rozhostilo se ticho. Přišel k nim tajemník a zdvořile jim nabídl dvě číše yadahlu. Luterin jednu přijal, oslepen krásou rubínového lesku tekutiny, ale pít ji nedokázal.

Mistr polykal svůj yadahl vestoje a vyzařovala z něho přitom určitá nervozita. Po chvíli řekl: „Jistě, byl jsi z tohoto světa dlouhou dobu vzdálen. Mám to chápat tak, že mne nepoznáváš?“

Luterin neřekl nic.

Mistr s malým záchvěvem podráždění řekl: „U Strážkyně, ty pořád jen mlčíš. Kdysi jsem byl tvým armádním velitelem, arciknězem válečníkem Asperamankou. Myslel jsem, že vojáci na svoje bitevní velitele nezapomínají!“

Tehdy Luterin promluvil: „Ach, Asperamanka... ‚Nechte je trochu vykrvácet‘... Ano, nyní si na tebe vzpomínám.“

„Je těžké zapomenout, jak Oligarchie, když ji ovládal tvůj otec, zničila moji armádu jen kvůli tomu, aby zabránila vstupu moru do Sibornalu. Ty a já jsme byli mezi těmi několika, které smrt ušetřila.“

Rozvážně se napil yadahlu a začal přecházet po místnosti. Nyní již ho Luterin podle hněvivých rýh vyřezaných do čela poznával.

Vstal z křesla. „Byl bych rád, kdybys mi odpověděl na jednu otázku. Za co mne stát Sibornal považuje - za svatého nebo za hříšníka?“

Mistrovy nehty zaťukaly do skla číše. „Poté, co tvůj otec... zemřel, propukly mezi různými národy Sibornalu nepokoje. Nyní

už si lidé na tvrdé zákony zvykli - na zákony, které nás bezpečně provedou Zimou Weyru - ale tehdy tomu bylo jinak. O Oligarchovi Torkerkanzlagovi II. panovalo, upřímně řečeno, špatné mínění. Jeho výnosy nebyly populární... A tak Oligarchie rozšířila pomluvu - a byl to můj nápad - že tě vycvičili k tomu, abys zavraždil otce, kterého již nebyli schopni déle ovládat. Rozhlásili myšlenku, že jsi byl ušetřen masakru v Koriantuře jen proto, že jsi byl mužem Oligarchie. Ta pomluva zvýšila naši popularitu a provedla nás obtížnými časy."

„ Vy jste můj zločin zabalili do lži."

„Jenom jsme využili neužitečný čin. Jedním z důsledků byla skutečnost, že stát tě oficiálně uznal za - proč říkáš ‚svatého' - za hrdinu.

Stal ses součástí legendy. Třebaže musím říci, že já osobně tě považuji za hříšníka toho nejhrubšího zrna. V takových ohledech se stále držím svého náboženského přesvědčení."

„Bylo to náboženské přesvědčení, co tě přivedlo do Kharnabharu?" Asperamanka se usmál a popotáhl se za vous. „Velmi postrádám Askitoš. Ale naskytla se mi příležitost vládnout této provincii, tak jsem se jí chopil... A ty jako legenda, postava z dějepisných knih, musíš na dnešní noc přijmout moji pohostinnost. Jako host, ne jako zajatec."

„A moje matka?"

„Máme ji tady. Je nemocná. Není pravděpodobné, že by tě poznala - o nic více, než jsi ty poznal mě. Protože jsi tady v Kharnabharu něčím jako hrdina, chtěl bych, abys mne zítra provázel na veřejný obřad Myrkwyru, společně se Strážcem. Lidé uvidí, že se ti nic nestalo. Bude to den tvé rehabilitace. Pak bude následovat hostina."

„Necháte mě nakrmit se..."

„Já ti nerozumím. Po obřadu podnikneme opatření, jaká si budeš přát. Možná přijdeš na to, že nejlépe bude odejít z Kharnabharu a žít na nějakém méně odlehlém místě."

„V to doufá také Strážce."

Odešel navštívit matku. Lourna Šokerandit ležela na loži křehká a nepohyblivá. Jak Asperamanka předpokládal, nepoznala ho. Té noci se mu zdál sen o tom, že je zase v Kole.

Následující den začal velkým shonem a hlaholem zvonů.

K místu, kde Luterin ležel, zalétala podivná aromata jídel. Poznával kořenité vůně pokrmů, po kterých kdysi lačnil. Nyní toužil po skrovné krmi, na kterou byl přivyklý, po přídělu, který mu byl den co den spouštěn do cely propustí v Kole.

Přišly otrokyně, aby ho umyly a oblékly. Pasivně dělal všechno, co po něm chtěly.

Ve velké vstupní hale se shromáždilo mnoho lidí, které neznal. Díval se dolů přes zábradlí a nebyl schopen přimět sám sebe, aby se k nim připojil. Byl zcela přemožen množstvím dojmů. Mistr Asperamanka k němu vyšel po schodech, vzal ho za paži a řekl: „Vidím, že jsi nešťastný. Co pro tebe mohu udělat? Je důležité, aby mne tu dnes viděli, jak tě utěšuji.“

Vážené osobnosti se z haly vytrácely na dvůr, kde cinkaly zvonky saní. Luterin nemluvil. Slyšel skučet vítr, tak jak ho slýchával v Kole.

„Dobrá tedy, tak se alespoň půjdeme projet, aby nás spolu lidé viděli a považovali nás za přátele. Pojedeme do kláštera, kde se setkáme se Strážcem, mojí ženou a mnohými z kharnabharských hodnostářů.“ Hovořil živě, ale Luterin ho neposlouchal, soustředěný na náročný úkol sestupu po schodišti. Jakmile předními dveřmi vyšli ven a přijely k nim sáně, Mistr se ostře zeptal:

„Nemáš u sebe zbraň?“

Když Luterin zavrtěl hlavou, nastoupili do saní a otroci je přikryli kožešinami. Mezi valy sněhu zamířili do vichřice.

Když zabočili na sever, do obličejů se jim zahryzl prudký vítr.

K dvaceti stupňům mrazu bylo třeba přičíst povážlivý faktor ochlazení při přechodu z tepla.

Obloha však byla jasná a když projížděli vesnicí se zabednělými okny, otvory v závoji mlhy probleskovala velká nepravidelná masa, která se tyčila nad horou Kharnabhar.

„Šivenink, třetí největší hora na planetě,“ řekl Asperamanka a uká zal na ni. „Co je tohle za místo!“ Znechuceně se ušklíbl.

Nahé žebrované stěny hory se světu ukázaly jen na okamžik, pak opět zmizela; duch, který vládl nad vesnicí.

Pasažéři byli v saních odvezeni po točité cestě k branám kláštera Bambekk. Vjeli dovnitř a vystoupili. Otroci jim pomohli do síní s klenutými stropy, kde se již shromáždilo množství

úředně vyhlížejících osob.

Na daný pokyn šli dál po několika schodištích.. Luterin se o dění kolem sebe nijak nezajímal. Naslouchal rachotu v hlubinách hory, který se nesl klášterem. Přímo posedle se snažil vybavit si každý kout své cely, každý škrábanec na zdech, které ho tam obklopovaly.

Skupina konečně došla do síně vysoko v klášteře. Místnost měla kruhový tvar. Podlahu pokrývaly dva koberce, jeden bílý, jeden černý. Byly odděleny železným pásem, který běžel po podlaze a rozděloval síň v půli. Bioplynové lampy vrhaly matné světlo. Síň měla jen jedno okno, obrácené k jihu, ale to bylo zataženo těžkým závěsem.

Na závěsu bylo vyšito zpodobnění Velkého kola, valeného oblohou.

V malých celách po obvodu seděli veslaři, každý oblečený v blankytně modrém oděvu. Všichni se oslnivě usmívali.

Nyní konečně ty jejich nadšené úsměvy chápu, pomyslel si Luterin.

Skupina hudebníků na vzdáleném konci síně hrála vážnou, harmonickou hudbu. Lokajové s tácy všem přítomným roznášeli rozličné nápoje.

Objevil se Strážce Kola Esikananzi, a vznešeně zvedl ruku na pozdrav. S úsměvem na rtech, napolo s úklonami, razil si cestu k místu, kde stál Mistr Kharnabharu s Luterinem.

Když se navzájem pozdravili, Esikananzi se zeptal Asperamanky: „Je náš přítel dnes ráno o něco společenštější?“ Když dostal zamítavou odpověď, s pokusem o žoviálnost Luterinovi řekl: „Nu, pohled na to, čeho se dnes staneš svědkem, ti možná jazyk rozváže.“

Oba muže za chvíli obklopil zástup nohsledů a Luterin postupně vycouval ze středu skupiny ven. Jeho rukávu se dotkla čísi dlaň. Otočil se a uviděl, jak si ho zkoumavě prohlíží pár velkých očí. Stála u něho štíhlá žena s dokonalým sebeovládáním, která ho pozorovala pohledem skutečného nebo hraného údivu. Oblečená byla ve střízlivém červenohnědém oděvu, jehož sukně splývala až na podlahu a výstřih byl olemován krajkou. Třebaže byla již téměř středního věku a obličej měla hubenější než v minulých dobách, Luterin ji poznal okamžitě.

Zamumlal její jméno.

Insil přikývla, jako by se jí potvrdilo nějaké podezření, a řekla: „Oni tvrdí, že se chováš divně a odmítáš poznávat lidi. Všichni si tu zvykli lhát! Jak ti musí být nepříjemné být přivolán z mrtvých a splynout se stejným prolhaným davem - starší, dychtivější... vystrašenější. Jak ve tvých očích vypadám já, Luterine?“

Ve skutečnosti Insilin hlas shledával drsným a její ústa mu připadala přísně stažená. Byl překvapen množstvím šperků, které měla na sobě, v uších, na rukou, na prstech.

Co na něj zapůsobilo nejvíc, byly její oči. Změnily se. Duhovky mu připadaly obrovské - znamení pozornosti, jak předpokládal. Neviděl v těch očích žádné bělmo a s obdivem si pomyslel: Tyhle duhovky odrážejí hloubku Insiliny duše.

Něžným hlasem však řekl jen: „Dva profily hledající obličej?“

„Na to už jsem zapomněla. Existence v Kharnabharu se během let stala omezenější - nuznější, ponuřejší a umělejší. Jak se ostatně dalo očekávat. Všechno je postupně omezováno. Včetně duší.“ Zamnula si ruce v gestu, které nepoznával.

„Ty jsi stále tady, Insil. Jsi krásnější, než jsem si tě pamatoval.“ Vyhnal z hlasu nejistotu, vědom si tlaku okolí, které po něm chtělo, aby opět byl společenskou bytostí. Třebaže mu nadále připadalo obtížné zapojit se do konverzace, uvědomoval si, že se probouzejí staré reflexy - včetně zvyku chovat se zdvořile k ženám.

„Nelži mi, Luterine. Kolo by muže mělo měnit ve světce, není tomu tak? Všimni si, že se zdržuji toho, abych se tě na tu zkušenost zeptala.“

„Ty ses neprovdala, Sil?“

Dívala se na něj stále pronikavěji. Ztišila hlas a jedovatě řekla: „Samozřejmě, že jsem vdaná, ty blázne! Esikananziové se lépe chovají ke svým otrokům než ke svým starým pannám. Jak by mohla žena přežít na téhle hromadě hnoje, aniž by sama sebe prodala tomu nejvýhodnějšímu z nápadníků?“

Dupla. „Diskusi na toto vznešené téma jsme spolu vedli tehdy, když jsi byl jedním z kandidátů.“

Rozhovor na něj plynul příliš rychle. „Prodala samá sebe, Sil! Co tím chceš říct?“

„Sebe jsi dočista vyřadil z oběhu, když jsi zabodl nůž do papínka, kterého sis tak vážil... Ne že bych tě nějak vinila, když vím, že zabil muže, který mne zbavil mého hýčkaného panenství - tvého bratra Favina.“

Její slova, pronášená s předstíraným veselím a úsměvy, které vrhala na všechny okolo, v Luterinovi rozjitřila starou ránu. Tak jako často během věznění v Kole si vzpomněl na vodopád a bratrovu smrt. Stále mu nedávala pokoj otázka, proč by se Favin, nadějný armádní důstojník, měl odhodlat k tomu osudnému skoku; slova otcova gossiho na toto téma jej nikdy plně neuspokojila. Vždycky před možnou odpovědí uhýbal.

Nedbaje o to, kdo se na ně z davu dívá, popadl Insil za paži; rty mu zbělely. „Co to říkáš o Favinovi? Všichni přece vědí, že spáchal sebevraždu.“

Hněvivě se od něj odtáhla. „Pro boha Azoiaxického, nedotýkej se mne. Můj manžel je tady a dívá se sem. Teď mezi námi nemůže nic být, Luterine. Jdi pryč! Bolí mě dívat se na tebe.“

Rozhlédl se, pohledem těkal přes dav. Na půli cesty přes síň ho s neskrývaným nepřátelstvím sledoval pár očí, zasazených v dlouhém obličeji.

Upustil sklenici. „Och, u Strážkyně... ne! Asperamanka, ten oportunista!“ Rudá tekutina vsakovala do bílého koberce.

Když Asperamankovi zamávala, prohodila: „Jsme dobrý pár, Mistr a já. Chtěl se přiženit do hrdé rodiny. Já jsem chtěla přežít. Jeden druhého děláme stejně šťastným.“ Když se Asperamanka otočil ke svým druhům, řekla: „Všichni ti v kůži odění muži, co odcházejí se zvířaty do lesů... proč tak milují vlastní pach? Těsně semknutí dělají pod stromy tajné věci, pokrevní bratři. Tvůj otec, můj otec, Asperamanka... Favin takový nebyl.“

„Jsem rád, že jsi ho milovala. Nemohli bychom odejít někam stranou od ostatních a promluvit si?“

Odmítla jeho nabídku útěchy. „Jaké trápení mi to krátké štěstí přineslo... Favin nebyl z těch, co se svými muži odjíždějí mezi kaspiarny. Jezdíval tam se mnou.“

„Říkala jsi, že můj otec ho zabil. Jsi snad opilá?“ Z Insilina chování vyzařovalo cosi jako pomatenost. Opět byl s ní, vstoupil do těch starých agonií - měl pocit, jako by se zastavil čas. Jako by byla odemčena nějaká plesnivá stará zásuvka: banální ob-

sah se svou tajnou povahou stal svatým.

Insil se ani nenamáhala zavrtět hlavou. „Favin dělal všechno pro to, aby mohl žít pro... mě, například.“

„Ne tak nahlas!“

„Favin!“ vykřikla a hlavy všech přítomných se k nim otočily. Začala se prodírat davem a Luterin šel za ní. „Favin zjistil, že ‚lovy‘ tvého otce byly ve skutečnosti cestami do Askitoše a že je Oligarchou. Favin byl čest sama. Obvinil otce. Otec ho zastřelil a tělo pak shodil z útesu nad vodopádem.“

Byli přerušeni ženami úředníků, které si hrály na hostitelky, a odděleni. Luterin přijal další sklenici yadahlu, ale musel ji odložit, tak prudce se mu chvěla ruka. Během okamžiku si našel šanci opět mluvit s Insil, odtrhávaje ji od duchovního, který s ní hovořil.

„Insil - ta strašlivá věc, co tvrdíš! Jak jsi zjistila pravdu o mém otci a Favinovi? Tys tam byla? Nebo mi lžeš?“

„Samozřejmě že ne. Zjistila jsem to později - když ses zotavil z ochrnutí - mou obvyklou metodou, odposloucháváním. On byl *rád* - protože Favinova smrt mne potrestala... nevěřila jsem vlastním uším. Když to říkal mé matce, ona se *smála*. Pochybovala jsem, že jsem při smyslech. Na rozdíl od tebe jsem však na rok neochrnula.“

„A já neměl sebemenší podezření... byl jsem fatálně nevinný.“ Obdařila ho jedním ze svých povýšených pohledů. Její duhovky se zdály větší než předtím.

„Ty jsi stále fatálně nevinný. Och, já bych mohla vyprávět...“

„Insil, odolej pokušení dělat si ze všech nepřátele!“

Pohled jí ztvrdl a znovu vybuchla. „Ty jsi mně nikdy s ničím nepomohl. Já věřila, že děti vždycky intuitivně poznají skutečnou povahu svých rodičů, že nevěří v tu předstíranou, kterou rodiče ukazují světu. Ty jsi intuitivně vytušil otcovu povahu, ale raději jsi předstíral smrt, aby ses vyhnul jeho pomstě. Jenomže já jsem teď mrtvá doopravdy.“

Přicházel k nim Asperamanka. „Za pět minut se setkáme v chodbě,“ řekla spěšně, když se odvracela, usmívajíc se na manžela a vesele zvedajíc ruku k pozdravu.

Luterin odešel ze sálu. Opřel se o zeď, přemožený pocity. „Och, u Strážkyně...“ zasténal.

„Předpokládám, že po tak dlouhém období samoty shledáváš davy lidí neúnosnými, „ řekl příjemným hlasem někdo, kdo procházel kolem.

Celý Luterinův vnitřní život jako by byl převracen naruby. Věci nikdy nebyly takové, jak na první pohled vypadaly, a ani on nebyl takový, jaký předstíral sám sobě, že je. Dokonce i jeho statečnost na bitevním poli - nebyl tehdy ovládán spíš prastarým uvolněným hněvem než odvahou? Nebyly všechny bitvy spíš uvolněním frustrace než činy promyšleného násilí? Pochopil, že neví nic. Nic. Schovával se za nevinnost, protože se obával pravdy.

Nyní si vzpomněl, jak prožíval ten skutečný okamžik bratrovy smrti. Byli si s Favinem velmi blízcí. Jednoho večera měl silný pocit, že Favinovi se něco stalo, ale otec jim o jeho smrti řekl až následujícího dne. Ta maličká nesrovnalost se mu uhnízdila v mladém vědomí a nedávala mu pokoj. Říkal si, že nyní konečně přijde úleva z osvobození od toho jedu. Zatím však nepřišla.

Končetiny se mu chvěly.

Ve vřavě pocitů téměř zapomněl na Insil. Bál se o ni, protože byla v podivném rozpoložení. Nyní se téměř rozběhl k chodbě, kterou předtím označila - třebaže poněkud váhavě, protože měl strach, co dalšího se od ní dozví.

V cestě mu stáli vyfintění hodnostáři. Rozvláčně rozkládali o velkoleposti této události, a o tom, o kolik strašlivější budou podmínky v dalších letech. Zatímco mluvili, polykali malé, masem plněné paštičky ve tvaru ptáčků. Luterina napadlo, že neví nic o obřadu, jehož se stal součástí. Ani ho nezajímal.

Náhle konverzace ustala a oči všech přítomných se stočily na protější stranu síně.

Ebstok Esikananzi a Asperamanka vystupovali po spirálovitém schodišti, které vedlo na galerii.

Luterin využil příležitosti a vyklouzl na chodbu. Během okamžiku za ním přišla Insil; štíhlé tělo při chůzi samým spěchem nakláněla dopředu. Bledou rukou si nadzvedávala sukně a šperky se na ní třpytily jako jinovatka.

„Musím hovořit stručně," řekla bez úvodu. „Neustále mne hlídají, s výjimkou chvil, kdy jsou opilí nebo konají ty svoje divné

obřady - jako například teď. Komu záleží na tom, že svět je vrhán do temnoty? Poslouchej, až odsud budeme moci odejít, musíš se odebrat k prodavači ryb ve vesnici. Jeho krám stojí na vzdáleném konci Bohabojné ulice. Rozumíš? Nikomu to neříkej. ‚Cudnost je pro ženy, tajnosti pro muže,' jak se říká. Drž věci v tajnosti."

„Co potom, Insil?" Už zas jí kladl otázky.

„Můj drahý otec a můj neméně drahý manžel mají v úmyslu zbavit se tě. Nezabijí tě, jak jsem pochopila - to by jim mohlo uškodit v očích veřejnosti a navíc ti toho hodně dluží za to, že jsi tak příhodně odstranil Oligarchu. Prostě se jim po obřadu vyhýbej a jdi rovnou do Bohabojné ulice."

Netrpělivě jí hleděl do hypnotizujících očí.

„Tohle tajné setkání - kvůli čemu to je?"

„Hraji roli posla, Luterine. Předpokládám, že si ještě vzpomínáš na jméno Toress Lahl."

XVII
Západ slunce

„Popravdě řečeno, Sartorilrvraši, ty jsi toho dnes odpoledne moc nenaspal.“

„Já v pravdě spím a v pravdě se probouzím.“ Položil paži mladšímu muži kolem ramen. „O tomto argumentu lze diskutovat v rámci širšího schématu věcí. Ti pradávní lidé se snažili vlastnit také Zemi, zotročit si její konkrétní podobu. Tím nechci říct, že by jejich ambice skončily u Země. Politikové se snažili udělat prostor svým královstvím; zatímco obyčejní lidé ve svých fantaziích dobývali galaxii a vládli vesmíru. Byla to agresivita, ne strach.“

„Možná máš pravdu.“

„Nezavrhuj svůj názor tak rychle. Pokud bych mohl mít pravdu, mohl bych se i mýlit. Měli bychom vědět, jak to opravdu bylo s našimi předky, kteří, třebaže byli špatní, nám poskytli příležitost být dnes tady.“

Trockern slezl z pryčny. Ermine si povzdechla a otočila se ve spánku na druhou stranu.

„Je teplo - pojďme se projít ven,“ navrhl Sartorilrvraš.

Když vyšli do noci, nad hlavou jim zářilo hvězdné pole. Trockern řekl: „Domníváš se, mistře, že promýšlením můžeme vylepšit sami sebe?“

„Biologicky řečeno vždycky budeme takoví, jací jsme, ale s kapkou štěstí můžeme vylepšit naše sociální infrastruktury. Mám na mysli druh práce, kterému se nyní věnují naše extituce - novou revoluční integraci hlavních teorémů fyzikální vědy s vědami lidstva, společnosti a existence. Samozřejmě, naší hlavní funkcí jako biologických bytostí je být součástí biosféry. V této roli jsme nejužitečnější, pokud zůstaneme nezměněni; jenom pokud by se nějakým způsobem změnila biosféra, může se změnit i naše role.“

„Jenomže biosféra se mění po celou dobu. Léto je odlišné od zimy, dokonce i zde v blízkosti tropů.“

Sartorilrvraš pohlédl k obzoru a poněkud nepřítomně řekl: „Léto a zima jsou funkcemi stabilní biosféry Gaji, či vlastně jejího rytmu dýchání. Lidstvo musí fungovat v rámcích její funkce. Těm agresivním tohle vždycky připadalo pesimistické; a přesto to není dokonce ani vizionářské, jenom rozumné. A přestává to být rozumné tehdy, když jsi po celý život veden k tomu, abys uvěřil, že, za prvé, lidstvo je středem všech věcí, pány tvorstva a, za druhé, že můžeme vylepšit náš úděl na úkor něčeho jiného.

Takový názor přináší utrpení, jak vidíme na příkladu naší ubohé sesterské planety. Stačí se jen maličko oprostit od arogance víry, že svět budoucnosti je nějakým způsobem ‚náš', a bezprostředně nato se život pro všechny zlepší."

„Předpokládám, že tohle musí každý z nás pochopit sám za sebe," usoudil Trockern. Působilo mu potěšení být po západu slunce pokorný.

Sartorilrvraš s určitým podrážděním v hlase potvrdil: „Ano, bohužel tomu tak je. Musíme to pochopit: hořkou zkušeností, neveselým příkladem. A to je absurdní. Nemysli si, že já daný stav věcí považuji za dokonalý. Gaia je absolutní hlupák, že nás na prvním místě vůbec nechává volně se tu pohybovat. Na Helikonii alespoň Prapůvodní strážkyně umístila fagory, aby lidi drželi v šachu!" Zasmál se a Trockern se k němu připojil.

„Vím, že mne považuješ za lehkovážného," pokračoval mladší muž, ale není snad Gaia sama lehkovážná, když svůj potěr tak neomezeně chrlí do všech stran?"

Starý učitel po něm střelil lišáckým pohledem. „Všechno se musí hojně množit, aby to mohlo být vším ostatním požíráno. Zřejmě to není to nejlepší uspořádání - z náhlého popudu uvařené a sesmolené dohromady ve formě chemického bujonu. Tím nechci říct, že nemůžeme imitovat Gaju a přijmout, tak jako ona, svou vlastní homeostázi."

Na obloze svítil měsíc v poslední čtvrti. Sartorilrvraš ukázal na rudou hvězdu zářící nízko nad obzorem.

„ Vidíš Antares? Hned severně od něho je souhvězdí Ophiuchus, Hadonoš. V Hadonoši je velké prachové mračno kolem sedmi set své telných let vzdálené, a ukrývá v sobě nakupeninu mladých hvězd. Mezi nimi se nachází Freyr. Nebýt toho pracho-

vého mračna, byla by to jedna z dvanácti nejjasnějších hvězd na obloze. A právě tam jsou fagoři.“

Oba muži beze slov uvažovali nad tou vzdáleností. Pak se ozval Trockern: „Pomyslel jsi někdy na to, mistře, jak fagoři určitým způsobem připomínají démony a ďábly, kteří strašili představivost křesťanů?“

„To mne nikdy nenapadlo. Já v souvislosti s nimi vždycky myslel na dokonce ještě starší paralelu, na mínotaura ze starých řeckých mýtů, tvora uvízlého mezi člověkem a zvířetem, ztraceného v labyrintu vlastních tužeb.“

„Zřejmě předpokládáš, že lidé na Helikonii by měli fagorům umožnit koexistovat s nimi, aby udržovali biosférickou rovnováhu?“

„‘Předpokládáš‘... Předpokládáme toho příliš mnoho.“ Následovalo dlouhé ticho. Pak Sartorilrvraš neochotně řekl: „S nejhlubším respektem ke Gaje a její sestře tam v Hadonoši musím říci, že jsou to jen staré ženské. Lidstvo se agresivitě naučilo v jejich dělohách. Tím chci říct, mohu-li použít další prastarou analogii, že lidé a fagoři jsou spíš jako Kain a Abel, nemyslíš? Jeden z nich musí jít...“

Nad hlavami shromážděných se rozezněly trumpety. Jejich hlasy byly tlumené a sladké a rozhodně nikomu nepřipomínaly zvuky trub pohřbených hluboko pod jejich chodidly - s výjimkou Luterina Šokerandita.

Hodnostáři ve velké síni spolkli poslední paštičky ve tvaru ptáčků a nasadili si ctihodné obličeje. Luterin se pohyboval mezi nimi a cítil se mezi tolika ektomickými tvary nešikovný. lnsil se mu kamsi ztratila.

Strážce a Mistr, lnsilin otec a manžel, se po spirálovitém schodišti vraceli z galerie. Přes obyčejné šaty si navlékli hedvábné róby karmínové a modré barvy a na hlavy si nasadili podivně tvarované klobouky. Jejich obličeje jako by byly odlité ze směsi olova a masa.

Bok po boku spolu kráčeli k zataženým oknům. Tam se otočili a uklonili se shromážděnÍ. Všichni přítomní ztichli, hudebníci po špičkách přešli skřípavá prkna podlahy.

Jako první promluvil Strážce Esikananzi.

„Všichni víte o důvodech, proč byl před mnoha staletími po-

staven klášter Bambekk. Byl zřízen, aby sloužil Kolu - a všichni samozřejmě víte, proč Stavitelé Kolo sestrojili. Stojíme na místě největšího činu, kterého kdy bylo dosaženo zásluhou víry/lidstvem. Ale snad mně dovolíte/umožníte připomenout vám, proč byla našimi význačnými předky zvolena právě tato konkrétní poloha, zde v oblasti, kterou někteří lidé považují za odlehlou část sibornalského kontinentu.

Dovolte mi nasměrovat vaši pozornost na železný pás, který vám probíhá pod nohama a rozděluje tento dóm v polovině. Ten pás představuje čáru zeměpisné šířky, na které byla tato budova postavena. Jsme zde na padesátém pátém stupni severně od rovníku a stojíme přímo na této čáře. Jistě není třeba připomínat, že padesát pět stupňů severní šířky je čára polárního kruhu."

V tomto bodě řeči pokynul sluhovi. Závěsy zakrývající okno byly roztaženy.

Objevil se jižně směrovaný výhled na vesnici. Viditelnost byla natolik dobrá, že všechno bylo zřetelné, včetně vzdáleného obzoru, holého až na tenkou linii dennissových stromů.

„Máme při dnešní příležitosti štěstí. Mraky se roztrhaly. Dostalo se nám privilegia stát se svědky slavnostní chvíle, kterou si bude připomínat celý zbytek Sibornalu."

V tomto bodě předstoupil Mistr Asperamanka a promluvil, dodávaje své řeči na vážnosti použitím vznešeného dialektu. „Dovolte mi zopakovat slovo mého dobrého přítele a spolupracovníka: ‚štěstí'. Skutečně při dnešní příležitosti máme štěstí. Církev a stát udrželi/udržují/udrží lid Sibornalu sjednocený. Usilovně jsme se snažili/snažíme se/jsme snažící se mor vymýtit a vyhubili jsme na našem kontinentu většinu fagorů.

Víte, že našim lodím patří vláda nad moři. Kromě toho nyní budujeme/vybudujeme Velkou zeď, aby sloužila jako čin víry srovnatelný s naším mocným Velkým kolem.

Tato zeď je/bude symbolem nového Velkého věku. Velká zeď poběží přes sever Čals. Na každých dvou kilometrech na ní budou strážní věže a zeď samotná bude sedm metrů vysoká. Tato zeď, společně s naším loďstvem, udrží/bude udržovat všechny naše nepřátele mimo naše území. Den Myrkwyru je heroldem Zimy Weyru, která je před námi, ale my ji přežijeme,

naše vnoučata ji přežijí a jejich vnoučata taky. A na jaře příštího Velkého roku povstaneme, připravení podrobit si celou Helikonii.“

Již během jeho řeči se ozýval jásot a tleskání. Nyní, když skončil, byl potlesk ohlušující. Asperamanka klopil zrak k zemi, aby v obličeji zakryl jas uspokojení.

Ebstok Esikananzi zvedl ruku.

„Přátelé, dnes je velmi slavný den a do poledne zbývá pět minut. Pozorujte jižní obzor. Protože je malá zima, Batalix je za tímto obzorem. Toto slunce se slabým světlem vyjde za čtyři tennery znovu, ale -„

Jeho slova zanikla ve všeobecném pozdvižení, když se všichni přítomní začali hrnout k oknu.

Ve vesnici byla právě zapálena vatra. Vesničané, odsud z výšky malí jako mravenci, pobíhali kolem ní s rukama zdviženýma, zachumlaní ve vlně nebo kožešinách.

Divákům v dómu byly přineseny osvěžující nápoje. Většinou je vypili okamžitě, jakmile je přijali, a natahovali prázdné sklenice pro další. Privilegovaného davu se zmocnil nepokoj a obličeje hodnostářů byly ve srovnání s rozjařenými gesty mravenečků hluboko pod nimi zachmuřené.

Zvon začal vyzvánět poledne. Jakoby v odpověď jeho mosaznému tónu začínalo na jižním obzoru docházet ke změně.

Na obzoru byla vidět cesta, která se k němu vinula z vesnice. Všude jinde byly mrazivé obrysy ničím nenarušených kopců, stromů a osamělých stavení. Vítr sfukoval z náspů kotouče sněhu a vynášel je vzhůru jako kouř nedávno uhašených svíček. Obzor samotný byl čistý a jasný svítáním - východem slunce.

Nad zamrzlou linií horizontu se vyhoupl červený oblouk barvy sražené krve, horní část Freyrova disku.

„Freyr!“ ozvalo se volání z hrdel všech přítomných, jako by vyslovením jména té hvězdy nad ní mohli získat moc.

Přes svět se rozprostřela šála světla. Vrhla stíny a zaplavovala pásmo vzdálených kopců růžovým svitem, dokud se neleskly na pozadí břidlicově šedé oblohy za nimi. Obličeje privilegovaných v dómu se zbarvily doruda. Jenom vesnice pod nimi,

kde kolem ohňů tančili drobouční mraveněčci, tonula ve stínu.

Privilegovaní hleděli na srpek disku. Chvíli zůstal takový, jaký byl, větší nenarostl. Ani ten nejbedlivější pozorovatel nebyl schopen určit okamžik, ve kterém místo aby se zvětšoval, začal se zmenšovat. Východ slunce byl enantiodromickým západem.

Světlo mizelo. Pásmo vzdálených kopců bledlo, pohlcováno narůstajícím šerem.

Drahocenný kousíček Freyru se zmenšoval stále víc a víc. Nyní již obří slunce skutečně zapadlo: to, co po něm zůstalo, byla jen setrvá vající představa, atmosférický lom světla skutečného tělesa, které již bylo za obzorem. Nikdo nedokázal rozlišit představu od skutečnosti.

Aniž o tom věděli, Myrkwyr již začal.

Rudá představa se vytrácela.

Rozdělila se do pásů světla. Roztříštila se. Pak byla pryč.

V následujících staletích se Freyr bude schovávat jako krtek pod horou a nikdo ho nikdy nespatří. Batalix bude v malých létech zářit stejně jako dřív; malé zimy budou zcela temné, pohlcené šerem Velké zimy. Na obloze nad horami bude svoje tajuplné barevné praporce rozvíjet polární záře. Krátce se zalesknou padající meteority.

Tu a tam bude možné zahlédnout komety. Stále budou svítit hvězdy. Avšak hlavní světlonoš, ta masivní výheň, která dávala život Synům Freyru, bude během příštích devadesáti oběhů Velkého kola stěží něčím víc než jen věcí existující v pověstech.

Pro všechny, kteří to prožívali, byl Myrkwyr soudným dnem. Beztvářné božstvo, které vládlo biosféře, bylo bezmocné, neschopné zasáhnout; možná spoléhalo na krátkozrakost lidí, na to, že jsou příliš zaneprázdněni vlastními aférami, než aby sklíčeně klesli k zemi v psychickém šoku. Společně s jejich světem bylo unášeno dál. Viděn v širší perspektivě, Freyr svítit nepřestal, a bude tomu tak do té doby, dokud jeho poměrně krátká doba života neskončí: temnota byla pouze místním jevem nedlouhého trvání.

Přírodě nezbývalo než podřídit se osudu. Míza, semeno a sperma budou vyčkávat, po většinu doby dřímajíce. V moři budou komplexní -mechanismy potravinového řetězce nepřetržitě pokračovat dál. To jenom lidstvo mohlo pozvednout samo sebe

nad čirou nezbytnost. V lidstvu spočívaly zásobárny síly nepoznatelné těm, kdož jí vládli, zásobárny, které mohly být využity v situacích, kdy šlo o přežití.

Takové úvahy však byly daleko od myslí těch ve shromáždění, kdo pozorovali, jak se Freyr tříští do fragmentů světla. Byli zasaženi strachem. Přemýšleli o přežití: svých rodin i vlastním. Museli si zodpovědět tu nejzákladnější otázku existence: Jak to mám udělat, abych neměl hlad a bylo mně teplo?

Strach je silnou emocí. Přesto může snadno být překonán hněvem, nadějí, zoufalstvím a vzdorem. Strach netrvá dlouho. Velké procesy helikonského roku budou planetu valit směrem k apastronu a zimnímu slunovratu. Ten bod obratu byl ještě mnoho generací vzdálený. Do té doby budou šera Zimy Weyru tím jediným, co bude znát celý severní Sibornal. Opětovný východ majestátního Freyru na jaře příštího Velkého roku budou lidé zdravit se stejnou bázní jako nyní jeho západ. Strach však zemře dlouho před nadějí.

Jak lidstvo přežije staletí Zimy Weyru, to bude záležet na jeho mentálních a emocionálních zdrojích. Cyklus lidské historie nebyl nezměnitelný. Nebude-li scházet odhodlání, to lepší může přežít zlé; bylo možné veslovat do světla, navigovat na přílivu Myrkwyru.

Strážce Esikananzi vážným hlasem promluvil: „Dlouhé noci nezasévají strach do srdcí těch, kdož věří v našeho Pána, boha Azoiaxického, který existoval před životem a kolem kterého veškerý život obíhá.

S jeho pomocí provedeme tento náš vzácný a drahý svět dlouhou nocí, aby se opět koupal v jeho slávě.“ A Mistr Asperamanka horlivě zvolal:

„Ať žije Sibornal - sjednocený skrze dlouhou Zimu Weyru, která má přijít!“

Obecenstvo statečně odpovídalo. Ale v srdci každého z přítomných prodlévala vědomost, že už nikdy v životě neuvidí Freyr; a neuvidí ho ani jejich děti, ani děti jejich dětí. Na zeměpisné šířce Kharnabharu jasnější slunce Freyr nezasvítí na obloze, dokud se nenarodí a nezemře dalších osmnáct generací. Nikdo z přítomných nemohl doufat, že toho jasného světlonoše ještě někdy spatří.

Vzdálený chór zazpíval hymnus: „Ó, ať všichni nakonec opět nalezneme světlo.“ Šero se usadilo v každém srdci. Ta ztráta byla stejně bolestná jako ztráta dítěte.

Lokaj vážně zatáhl závěsy, ukryl krajinu za oknem před zraky shromážděných.

Mnozí z přítomných zůstali, aby vypili ještě víc yadahlu. Měli si toho navzájem málo co říct. Hudebníci sice hráli, ale rozhostila se nálada ponuré rezignace, kterou nebylo možné ničím rozptýlit. Jednotlivě nebo ve skupinách hosté pomalu odcházeli. Vyhýbali se pohledem jeden druhému.

Klášterem se až ke vchodu vinuly dlouhé kamenné schody. Na tyto schody byl během slavnostních příležitostí pokládán koberec. Okraje nyní nadzvedával studený průvan; vanul po schodišti vzhůru. Když Luterin sestupoval, z klenutého průchodu na podestě se vynořili dva muži a popadli ho za ramena.

Zmítal se a křičel, ale oni mu zkroutili ruce za zády a odvlekli ho do kamenné prádelny. Tam čekal Asperamanka. Svlékl si obřadní roucha a navlékal si plášť a kožené rukavice. Oba jeho muži na sobě měli kůže a za pasem zbraně. Luterin si vzpomněl na to, co říkala Insil:

„Všichni ti v kůži odění muži... dělají tajné věci.“

Asperamanka nasadil bodrý tón. „Ono by to asi nešlo, viď že ne, Luterine? Nemůžeme tě nechat svobodně se potulovat v takto provázané společnosti, jakou je Kharnabhar. Měl bys na ni příliš rozvracečský vliv.“

„Co se tady snažíš zachránit - kromě sebe?“

„Mimo jiné se snažím zachránit čest své ženy. Mám dojem, že se domníváš, že tady panuje zlo. Pravda je taková, že musíme bojovat, abychom přežili. Dobro - i zlo - přežijí v nás. Většina lidí to chápe. Ty ne.

Máš sklon hrát roli svatého nevinného a ti vždycky dělají problémy. A tak jsme se rozhodli dát ti šanci pomoci celému společenství. Helikonii je třeba odvalit zpátky ke světlu. Na dobu dalších deseti let se vrátíš do Kola.“

Vytrhl se jim a rozběhl se ke dveřím. Jeden z lovců po něm bleskurychle hmátl a uhodil ho do obličeje. Luterin muže praštil do čelisti, ale oni ho opět chytili.

„Svažte ho, „ nařídil jim Asperamanka. „Ať vám znovu neu-

teče.“

Muži neměli žádný provaz. Jeden z nich neochotně rozepjal široký opasek z kabátce a tím Luterinovi spoutali ruce za zády.

Když Asperamanka otevřel dveře, zamířili dolů po zbývajících schodech. Muži drželi Luterina těsně mezi sebou. Zdálo se, že Asperamanka je navýsost potěšen.

„S odvahou a obřadností jsme dali sbohem Freyru. Obdivuj moc, Luterine. Já jsem obdivoval tvého otce jako Oligarchu pro jeho nemilosrdnost. Jak osudnou je naše generace. Buď budeme smeteni ze světa nebo budeme rozhodovat o jeho chodu...“

„Nebo se zalkneš rybí kostí,“ dodal Luterin.

Sestoupili do vstupní haly. Širokým klenutým průchodem byl vidět vnější svět. Dovnitř pronikal chlad a také hluk davu od hořících vater.

Obyčejní lidé tančili kolem ohňů, které zapálili, a obličeje se jim leskly ve světle plamenů. Kolem hbitě pobíhali obchodníci, prodávali vafle a pečené ryby.

„Ti lidé navzdory náboženství věří, že zapalování ohňů může Freyr přivést zpátky,“ utrousil Asperamanka pohrdavě, postávaje u vchodu.

„Ve skutečnosti tím jen zajišťují, že nám dřevo dojde dřív, než to bude nezbytné... Nu, nechme je v tom pokračovat. Nechme je sestupovat do pauku nebo cokoli je těší. Po dalších pár staletí nebo i víc musí elita přežívat na hřbetech právě takových rolníků, jako jsou tito.“

Ze zadní části davu se ozval vzrušený pokřik. Lidé se rozestoupili, aby umožnili projít vojákům, kteří nesli něco, co se svíjelo mezi nimi.

„Och, chytili dalšího fagora. Dobrá, podíváme se na něho,“ řekl Asperamanka s náznakem starého hněvu pod obočím.

Fagor byl za ruce a nohy přivázán ke kládě, ze které bezmocně visel. Divoce sebou zmítal, zatímco věznitelé jej nesli k jednomu z ohňů.

Za ním se belhal člověk, který zvedal ruce a cosi křičel. Luterin slova ve všeobecném pozdvižení nerozeznal, ale toho člověka poznal podle dlouhé brady. Byl to starý učitel, který ho vzdělával - velmi dávno v jiné existenci - když paralyzován ležel na loži. Ten starý muž si držel fagora jako sluhu, protože byl

příliš chudobný, než aby si mohl dovolit otroka. Očividně to byl jeho fagor, kterého chytili.

Vojáci tvora přivlekli blíž k ohni. Lidé ustali v tanci a skotačení a křičeli vzrušením. Ženy i muži házeli po vojácích vejce.

„Upalte ho!“ vykřikl Asperamanka, který tím jen dodával ozvěnu hlasu davu.

„Vždyť je zdomácnělý,“ namítl Luterin. „Neškodný jako pes.“ „Přesto může rozšiřovat Tučnou smrt.“

Třebaže se vzpíral ze všech sil, prvotní byl dotažen a dostrkán k největšímu z ohňů. Kožich mu již začal doutnat. Ještě palec - výkřik davu - zasténání - a pak se odkudsi zpoza shromáždění ozval řev hrůzy. Na tržiště se valili ozbrojení Prvotní na kaidawech.

Každý Prvotní na sobě měl brnění. Někteří měli na lebkách primitivní helmice. Jeli na svých rudých kaidawech, skrčení za nízkými hrby zvířat. V této pozici mohli za jízdy útočit oštěpy.

„Freyr zemřít! Zzynové Freyru zemřít!“ křičeli drsnými hlasy.

Dav se začal pohybovat, spíš jako shluk jedinců, kteří se rozutíkali na všechny strany, než jako vlna. Jenom vojáci zaujali pozice. Zajatého fagora nechali ležet, aby se mu bledá hmota mozková uvařila v lebce, ale Prvotní měl tolik duchapřítomnosti, že vstal a prchal, s kožichem stále doutnajícím.

Asperamanka se rozběhl. Volal na vojáky příkazy, aby začali střílet. Luterin jako nezúčastněný pozorovatel viděl, že ve skupině Prvotních není víc než osm nájezdníků. Některým z nich již vyrašily černé chlupy, což bylo u Prvotních známkou stáří. Všichni kromě jednoho byli zbavení rohů - což bylo znamením, že tito fagoři nejsou tím hrozivým druhem, před jehož představou se třásl a již živil celý Kharnabhar, ale jen několika uprchlými fagory, kteří. se dali dohromady v tento výjimečný den, kdy se podmínky v Sibornalu skutečně začaly vracet k těm, které panovaly předtím, než Freyr v dávných dobách vstoupil na helikonskou oblohu.

Viděl, jak ti z davu, kteří nemohli utíkat dost rychle, první padají k zemi probodeni oštěpy: podomní obchodníci s tácy, ženy s miminky nebo malými dětmi, nemocní, chromí. Někteří byli ušlapáni kopyty zvířat. Jedno nemluvně fagoři uchvátili a hodili do srdce ohně.

Když Asperamanka a jeho dvě gorily vytáhli zbraně a začali z nich pálit, jeden rohatý prvotní otočil svého červenohnědého chundelatého oře dokola a vyrazil k Mistrovi. Jel přímo na něho, lebku skloněnou hluboko k masivní hlavě kaidawa. V oku se mu nezračil lesk vzrušení z bitvy, jenom tupý třešňově červený pohled: dělal pouze to, co měl dělat podle jakéhosi prastarého, předem definovaného vzoru pevně usazeného v jeho eotemporální mysli.

Asperamanka vypálil. Kulky se zavrtaly do husté srsti zvířete. Zapotácelo se. Oba Asperamankovi vojáci se otočili a utekli. Asperamanka zůstal stát na místě, střílel, křičel. Kaidaw padl na koleno. Z ruky Prvotního vyletěl oštěp, který Asperamanku zasáhl právě ve chvíli, kdy se chtěl otočit a prchnout. Hrot mu vjel očním důlkem do lebky. Asperamanka padl ve vchodu do kláštera.

Luterin se rozběhl jako o život. Vykroutil si ruce z opasku, kterým je měl spoutané, skočil na ulici, do udupaného sněhu a utíkal. Poblíž běžely další postavy, příliš soustředěné na záchranu vlastních životů, než aby je ještě zajímal. Udýchaný se schoval za jedním z domů a pozoroval dění okolo. Na tržním náměstí ležely modravé stíny a rozházená těla. Obloha měla barvu hluboké modři, na které zářila jasná hvězda - Aganip. Na jihu byla stále ještě zbarvená odstíny západu slunce. Panoval mrazivý chlad.

Dav obklopil jednoho kaidawa a stahoval jezdce k zemi. Ostatní cválali do bezpečí - další známka skutečnosti, že se nejednalo o jednotku pravidelné armády Prvotních, neboť ta by z boje jen tak neutekla. Poklidně zamířil k Bohabojné ulici a vstříc schůzce s Toress Lahl.

Bohabojná ulice byla úzká a budovy v ní vysoké. Většina jich byla postavena v lepších časech, aby se v nich mohli ubytovat poutníci, kteří přicházeli navštěvovat Kolo. Nyní byly okenice zavřené a mnohé dveře zatlučené. Na zdech byla napsána hesla: Bůh uchovej Strážce, Podporujeme Oligarchu - pravděpodobně plnila úlohu životní pojistky. V zadních částech domů a ubytoven byl sníh nakupený až po okapy.

Luterin se opatrně vydal ulicí. Měl povznesenou náladu, která pramenila ze skutečnosti, že se mu podařilo utéct. Dohlédl až

na konec ulice, kde, jak se zdálo, začínalo nekonečno - ničím neohraničená rozloha sněhu, jejíž velikost jen zdůrazňovaly řídce roztroušené stromy. V dálce, tam, kde Freyr dosud osvětloval vzdálený útes jižního okraje polárního pásma, se táhl pás té nejjemnější růžové. Tento pohled mu pozvedl ducha ještě víc, protože chápal, kolik je na planetě nekonečných možností, jež jsou mimo dosah lidské malosti. Navzdory veškerému útlaku a nepřízni velký svět pokračoval dál, nevyčerpatelný v rozmanitých formách a světlech. Mohl by se dívat do obličeje Strážkyně samotné.

Prošel kolem domu, kde se u dveří choulila jakási postava. Zavolala jeho jméno. Otočil se a uviděl v šeru ženu zahalenou v kožešinách.

„Jsi téměř na místě. Nejsi vzrušený?“ zeptala se.

Šel k ní, objal ji, ucítil hubené tělo pod kožešinami. „Insil! Ty tady čekáš.“

„Jenom částečně na tebe. Prodavač ryb má něco, co potřebuju. Po tom jejich představení, vší té dramatičnosti a nabubřelých řečech, se mně udělalo zle. Oni si myslí, že si podrobí přírodu, když ji zabalí do několika slov. A samozřejmě je mně nanic z toho mého idiotského manžela, který vyslovuje jméno Sibornal, jako by to byla voda, kterou si vyplachuje ústa... je mi z nich tak zle, že si potřebuju vzít lék. Jak zní ta hnusná kletba, kterou obyčejní lidé používají, když chtějí někam poslat obě slunce? Ta zakázaná? Pověz mi ji.“

„Ty myslíš ‚Abro Hakmo Astab‘?“

Opakovala kletbu s potěšením v hlase. Pak ji vykřikla nahlas.

Když slyšel, jak ji říká, vzrušilo ho to. Přitáhl ji pevně k sobě a násilím přitiskl rty na její. Zmítala se mu v náručí a on slyšel vlastní hlas, jak říká: „Dovol mně vzít si tě tady, Insil, tak jak jsem po tom vždycky toužil. Ve skutečnosti nejsi frigidní. Já to vím. Ve skutečnosti jsi děvka, jenom děvka a já tě chci.“

„Jdi ode mě pryč. Jsi opilý. A kromě toho na tebe čeká Toress Lahl.“

„Na té mně nezáleží. Ty a já jsme byli stvořeni jeden pro druhého. Tak tomu bylo od té doby, co jsme oba byli dětmi. Naplňme jeden druhého. Kdysi jsi mně to slíbila. Teď nastal čas,

Insil, teď!“

Její velké oči byly velmi blízko jeho.

„Ty mne děsíš. Co tě to popadlo? Nech mě být.“

„Ne, ne, já tě nenechám být. Insil - Asperamanka je mrtvý. Zabili ho fagoři. Teď se můžeš stát mojí ženou, můžeme udělat cokoli, jen mně dovol vzít si tě, prosím, prosím!“

Vykroutila se mu ze sevření a couvla před ním.

„On je mrtvý? Mrtvý? Ne. To nemůže být pravda. Och, ten mizera!“ S křikem se rozběhla ulicí, s dlouhými sukněmi zvednutými nad ušlapaným sněhem.

Luterin ji následoval, zděšen jejím zármutkem.

Pokoušel se ji zadržet, ale ona řekla něco, čemu zpočátku nerozuměl. Křičela, že chce dýmku occhary.

Krámek prodavače ryb se nalézal, jak Insil řekla, na samém konci ulice. Před původním vchodem do domu byla postavena malá uzavřená veranda, která zákazníkům umožňovala vstoupit, aniž by s sebou dovnitř vnášeli chlad. Nade dveřmi visel znak, na kterém stálo ODIMOVY NEJJEMNĚJŠÍ RYBY.

Vstoupili do šeré místnosti, kde postávalo několik mužů, teple zachumlaných. Všichni měli metamorfované zimní tvary. Na hácích viseli tuleni a velké ryby. Menší ryby, krabi a úhoři byli uloženi v ledu na pultě. Luterin se pramálo zajímalo okolí, takové si dělal starosti o Insil, která mu nyní připadala téměř hysterická.

Muži ji však poznali. „My víme, co chce,“ řekl jeden s úsměvem.

Odvedl ji do zadní místnosti.

Jeden z dalších mužů přistoupil k Luterinovi: „Já si tě pamatuju, pane.“

Byl mladý a podle vzhledu bylo patrné, že jde o cizince.

„Jmenuji se Kenigg Odim. Plavil jsem se s tebou na cestě z Koriantury do Rivenjku. Tehdy jsem byl ještě malý kluk, ale možná si vzpomeneš na mého otce, Eedapa Odima.“

„Jistě, jistě,“ přikyvoval Luterin nepřítomně hlavou. „Obchodoval s něčím. Byla to slonovina, že ano?“

„Porcelán, pane. Můj otec stále žije v Rivenjku a organizuje dodávky dobrých ryb, které nám sem přicházejí každý týden. Tento obchod se vyplatí a po porcelánu v dnešní době není

poptávka. Musím říci, že život v Rivenjku je snadnější, pane. Najdeš tam nejenom krásný porcelán, ale také lidi mnohem jemnějších citů.“

„Ano, ano, jsem si jistý, že tomu tak je.“

„Také obchodujeme s occharou, pane, kdybys ode mne laskavě přijal dýmku zadarmo. Tvoje přítelkyně je zde pravidelným zákazníkem.“

„Ano, přines mně dýmku, budeš-li tak laskav. A co ta žena, která se jmenuje Toress Lahl? Je tady?“

„Očekávám ji.“

„V pořádku.“ Prošel krámem do zadní místnosti. Insil Esikananzi tam seděla na pohovce a kouřila dýmku s dlouhou troubelí. Vypadala dokonale klidná a mlčky Luterina pozorovala.

Beze slova se k ní posadil. Mladý Odim mu obřadně přinesl zapálenou dýmku. S rozkoší vdechoval kouř a záhy pocítil, jak se ho zmocňuje nálada podivně složená z rezignace a odhodlání. Měl pocit, že by mohl zvládnout cokoli na světě. Nyní už chápal, proč má Insil tak rozšířené zornice. Vzal ji za ruku.

„Můj manžel je mrtvý. Věděl jsi to? Pověděla jsem ti, co mně udělal v naši svatební noc?“

„Insil, na jediný den jsem od tebe slyšel důvěrností až moc. Tato životní epizoda pro tebe skončila. Jsme ještě mladí. Můžeme se vzít, můžeme jeden druhého učinit šťastnými nebo zoufalými, jak budeme chtít.“

Halíc se do oblaku kouře, řekla: „Ty jsi uprchlík. Já potřebuji domov. Potřebuji péči. Lásku už nepotřebuju. Jediné, co chci, je occhara. Chci někoho, kdo mne bude chránit. Chci zpátky svého Asperamanku.“

„To je nemožné. Asperamanka je mrtvý.“

„Pokud to shledáváš nemožným, Luterine, pak prosím tě buď zticha a nech mne samotnou s mými myšlenkami. Jsem vdova. Vdovy v zimě nikdy nevydrží dlouho...“

Posunul se k ní blíž, vdechoval occharu a svoje nevyslovené myšlenky nechal odumřít.

„Kdybys tak ještě zabil mého otce, Strážce, tato odlehlá komunita by se mohla vrátit k přírodě. Kolo by se zastavilo. Mor by přišel a odešel. Ti, co by přežili Tučnou smrt, by pak přežili i Zimu Weyru.“

„Vždycky se najdou nějací, co přežijí. Takový je zákon přírody.“

„Manžel mi ukázal zákony přírody dostatečně, děkuji pěkně. Dalšího manžela si nepřeju.“

Ztichli. Do místnosti vstoupil mladý Odim a oznámil Luterinovi, že Toress Lahl na něho čeká v horním pokoji. S klením za mužem klopýtal po vratkém schodišti, aniž se jedinkrát ohlédl na Insil, jistý, že ještě nějaký čas zůstane sedět tam, kde je.

Odim ho odvedl do malé komůrky, před kterou byl namísto dveří závěs. Jediným nábytkem uvnitř byla postel. Vedle ní stála Toress Lahl. Byl ohromen, jak je kolem pasu široká, dokud si neuvědomil, že i on má tutéž velikost.

Nebylo pochyb o tom, že zestárla. Ve vlasech měla šediny, třebaže se stále oblékala tak, jak to dělala před deseti lety. Tváře měla drsné a od mrazu prokvetlé žilkami. Pohled jejích očí byl tvrdší, ale když se na něj s výrazem poznání usmála, zaleskly se jí. Od Insil se lišila v každém ohledu, a rozhodně i jistým druhem chladného stoicismu, s nímž si ho prohlížela.

Měla na sobě vysoké boty. Šaty měla ubohé a záplatované. Neočekávaně si sundala kožešinovou čepici - zda v gestu uvítání nebo na znamení respektu, to nebyl schopen říci.

Udělal krok k ní. Ona okamžitě došla až k němu, objala ho a políbila na obě tváře.

„Jak se ti daří?“ zeptal se.

„Viděla jsem tě včera. Čekala jsem venku před Kolem, když tě pustili. Volala jsem na tebe, ale ty ses ke mně nepodíval.“

„Byl jsem oslněný světlem.“ Stále obluzený occharou, nebyl schopen přijít na nic, co by jí řekl. Chtěl, aby mluvila vtipně, tak jako Insil. Když to neudělala, zeptal se: „Ty znáš Insil Esikananzi?“

„Stala se mi dobrou přítelkyní. V mnoha ohledech pomáháme jedna druhé. Ta léta byla dlouhá, Luterine... Jaké máš plány?“

„Plány? Slunce zapadlo.“

„Do budoucna.“

„Nevinný je opět uprchlíkem... Možná mne dokonce obviní z Asperamankovy smrti.“ Ztěžka se posadil na postel.

„Ten muž je mrtvý? Jaké milosrdenství...“ Zamyslela se a

pak řekla: „Pokud mi důvěřuješ, Luterine, mohu tě vzít do své malé skrýše.“

„Byl bych pro tebe jen zdrojem nebezpečí.“

„To náš vztah nemůže nijak ovlivnit. Jsem stále tvoje, Luterine, pokud mne budeš chtít.“ Když zaváhal, zaprosila: „Já tě potřebuji, Luterine. Věřím, že jsi mne kdysi miloval. Jaké jiné možnosti máš zde, obklopen pouze nepřáteli?“

„Vždycky jim mohu vzdorovat,“ zasmál se.

Sešli spolu po úzkém schodišti, opatrně našlapujíce ve tmě. Dole se Luterin naposledy podíval do zadní místnosti. K jeho překvapení byla prázdná. Insil odešla.

Rozloučil se s mladým Odimem a společně s Toress Lahl vyrazili do noci.

V hromadící se temnotě jim na své rychlé cestě oblohou prolétal vysoko nad hlavami Avernus. Nyní to bylo jen mrtvé oko.

Nakonec ten nádherný stroj přece jen selhal. Pozorovací systémy byly nyní funkční jen částečně. Mnoho dalších systémů - ale ne těch vitálních - stále ještě bylo v provozu. Stále cirkuloval vzduch, po chodbách se plazily čisticí stroje, počítače si tu a tam dosud vyměňovaly informace, kávovary pravidelně přiváděly vodu na kávu k varu. Stabilizátory udržovaly výzkumnou stanici planety Země v chodu. V odbavovací hale přístaviště se v pravidelných intervalech sama splachovala toaleta, jako nějaké zvíře neschopné potlačit záchvěvy pláče.

K Zemi však již nebyly odesílány žádné signály.

A Země je už nepotřebovala, třebaže bylo mnoho těch, kdo litovali ukončení tohoto bohatého příběhu z jiného světa. Protože Země sama již vkročila z nedobrovolného období, kdy civilizace byla měřena množstvím statků, do nové fáze bytí, kdy kouzlo individuálního prožitku bylo sdíleno, ne skladováno; odměňováno, ne hromaděno. Lidský charakter se nedobrovolně stal víc podobným Gaje samotné: rozptýleným, věčně měnivým, vždy vstřícným dobrodružstvím dne.

Když spolu šli šerem, ponechávajíce vesnici za zády, Toress Lahl se snažila hovořit o povrchních věcech. Padal sníh a ze severu foukal ostrý vítr.

Luterin neodpovídal. Po chvíli ticha mu řekla, že mu porodila syna, kterému je nyní téměř deset let, a začala mu o něm vypravovat žertovné věci.

„Říkám si, jestli až jednou vyroste, taky zabije svého otce.“ To bylo všechno, co na to Luterin řekl.

„Je metamorfovaný, tak jako ty. Pravý syn svého otce, Luterine. Doufám, že přežije a zplodí další, co přežijí.“

Plahočil se za ní a ještě pořád ho nenapadalo nic, co by mohl říci. Prošli kolem opuštěné lovecké chaty a zamířili k pásu stromů. Každou chvíli se ohlížel.

Ona si nahlas přemýšlela vlastní sled myšlenek.

„Tvoje nenáviděná Oligarchie stále zabíjí všechny fagory. Kdyby pochopili skutečný princip Tučné smrti, věděli by, že tím hubí také vlastní druh.“

„Oni moc dobře vědí, co dělají.“

„Ne, Luterine. Ty jsi mi laskavě dal klíč ke kapli JandolAnganola a já tam od té doby žiju. Jednoho večera někdo zaklepal na dveře. Byla to Insil Esikananzi.“

Podíval se na ni se zájmem. „Jak se Insil dozvěděla, že tam přebýváš? „

„Byla to náhoda. Utíkala před Asperamankou. Byli čerstvě sezdaní. On ji brutálně znásilnil a ona měla velké bolesti a byla celá zoufalá. Vzpomněla si na tu kapli - tvůj bratr Favin ji tam jednou vzal, ve šťastnějších dobách. Starala jsem se o ni a staly jsme se blízkými přítelkyněmi.“

„Nu... jsem rád, že má přítelkyni.“

„Ukázala jsem jí záznamy pořízené JandolAnganolem a tou ženou Muntras, kde je vysvětleno, nakolik je klíště, které se dostává z fagorů na člověka a přenáší nemoci, nezbytné pro přežití lidstva v extrémních podmínkách. Tuto vědomost si Insil odnesla, aby ji vysvětlila Strážci a Mistrovi, jenomže oni jí nevěnovali pozornost.“

Krátce se zasmál. „Nevěnovali tomu pozornost, protože to už věděli. Nechtěli, aby se jim do toho Insil pletla. Oni přece ovládají systém, ne snad? Oni to vědí. Můj otec to taky věděl. Myslíš si, že ty staré kostelní papíry jsou tajemstvím? Tato znalost se stala všeobecnou znalostí. „

Země se svažovala. Nyní museli volit cestu k místu, kde za-

čínal kaspiarnový les, s větší opatrností.

Toress Lahl se zeptala: „Oligarcha věděl, že zabití všech fagorů znamená v konečném důsledku vyvraždění lidstva - a přesto vydával takové příkazy? To je neuvěřitelné."

„Já nemohu hájit to, co dělal můj otec - nebo Asperamanka. Ale tato vědomost se jim nehodila. Prostě je to tak. Měli pocit, že musí jednat i navzdory této skutečnosti."

Ucítil vůni kaspiarnů, vdechl mírně natrpklý pach jejich listoví. Ta vůně ho zasáhla jako vzpomínka na jiný svět. Vděčně ji nabíral do plic. Toress Lahl měla v úkrytu mezi stromy uvázané dva yelky. Pohladila jim čenichy, zatímco Luterin mluvil dál.

„Můj otec nevěděl, co se stane, když Sibornal bude jednou provždy zbaven fagorů. Jenom věřil, že to je třeba udělat, bez ohledu na následky. My taky nevíme, co se stane, navzdory tomu, co se možná praví v těch plesnivých starých spisech..." Spíš sám sobě řekl: „Já myslím, že cítil, že je třeba učinit nějaké drastické rozloučení s minulostí bez ohledu na cenu. Akt vzdoru, pokud se ti to líbí. Možná se jednoho dne ukáže, že měl pravdu. Příroda se o nás postará. Pak ho prohlásí za svatého, stejně jako toho tvého hříšného JandolAnganola.

Akt vzdoru... taková je prostě lidská povaha. Není dobré jen tak sedět a kouřit occharu. Jinak bychom nikdy ničeho nedosáhli. Klíč k budoucnosti musí ležet v budoucnosti, ne v minulosti."

Vítr se znovu zvedal; sníh nyní padal hustěji.

„U Strážkyně!" zvolala. Zvedla si ruku ke zhrublému obličeji.

„Jaký se z tebe stal tvrdý muž! Pojedeš teď se mnou?" zeptala se.

„Potřebuju tě," dodala, když neodpovídal.

Vyhoupl se do sedla, potěšený povědomostí toho prostého úkonu i reakcí zvířete pod ním. Popleskal jej po boku.

Byl v exilu ve své vlastní zemi. To se musí změnit. Asperamanka je mrtvý. Ten obscénní Ebstok Esikananzi bude pohnán k zodpovědnosti. Nepřál si to, co měl Esikananzi; chtěl jenom spravedlnost. S ponurým výrazem shlížel na yelkovu hřívu.

„Luterine, jsi připraven? Náš syn na nás čeká v kapli."

Chvíli přes sníh hleděl na skvrnu Toressina obličeje. Pak přikývl.

Sněhové vločky se mu usazovaly na očních víčkách. Když

poháněli zvířata dál mezi stromy, lesem se prohánět vítr, který klouzal ze svahů hory Šivenink. Z větví nad hlavami se jim na ramena v kaskádách sypal sníh. Země se svažovala ke skryté kapli. Spatřil to, co kdysi bylo vodopádem a nyní pilířem ledu.

V posledním okamžiku se Luterin otočil v sedle, aby se podíval na vesnici. Světlo jejích ohňů se odráželo od břicha nízkého mraku, který plul k ní.

Sevřel otěže pevněji v ruce a popohnal yelka rychleji ze svahu, do houstnoucího šera. Žena na něj s obavami zavolala, ale Luterin cítil v žilách příliv veselí.

Zvedl pěst nad hlavu.

„Abro Hakmo Astab!“ vykřikl, vrhaje hlas do dálav lesa. Vítr ten zvuk vzal a udusil jej tíží padajícího sněhu.

KONEC

Nikterak v soudržnou masu ta mateřská hmota stmelena není; vždyť každý předmět se scvrká, vysokým věkem se jaksi rozplývá všecko a pro svoje stáří nám mizí znenáhla z očí, ačkoli vesmír jde celý dál; to je vidět, protože i ona věc, které ubývá prvků, stává se menší, a která je přibírá, roste; zestárne jedna a naopak rozkvete druhá a zase jen na čas. To věčně zmlazuje vesmír a smrtelné věci si navzájem půjčují život: vymírá jeden národ a druhý se množí, pokolení jde rychle za pokolením a předávají si život jako pochodeň běžci.

LUCRETIUS: De rerum natura (rok 55 před Kristem)

Poděkování

Děkuji za užitečné konzultace doktoru J. M. Robertsovi (historie) a panu Desmondu Morrisovi (antropologie). Také bych chtěl poděkovat doktoru B. E. Juel-Jensenovi (patologie) a doktoru Jacku Cohenovi (biologie) za faktické návrhy. Za cokoli, co zní filologicky, patří můj vděk profesoru Thomasovi Shippeymu; jeho vzrušující entuziasmus mně po celou dobu byl nesmírnou oporou.

Planeta Helikonie samotná, od geologie až po klima, byla navržena a zkonstruována doktorem Peterem Cattermolem. Z kosmologického a astronomického hlediska jsem dlužníkem doktora Iana Nicholsona, jehož trpělivost během všech těch let je důvodem pro můj zvláštní dík.

Jak doktor Mick Kelly, tak doktor Norman Myers mi poskytli aktuální informace o zimách jiných než přirozených. Struktura Velkého kola za hodně vděčí doktoru Joernu Bambeckovi. James Lovelock mně laskavě dovolil použít v tomto fiktivním díle jeho koncept Gaji. Velmi důležitý v tomto projektu od samotného jeho počátku byl rovněž zájem Herr Wolfganga Jeschkeho.

Můj dluh práci a přátelství doktora J. T. Frasera je zřejmý.

Mé ženě Margaret náleží milující dík za to, že dovolila, aby mne Helikonie na tak dlouhou dobu posedla a za to, že pracovala se mnou.

B. W. Aldiss

DODATKY

FAGOR

DODATEK 1

Kosmologie

Hvězda A (později známá jako Freyr) kdysi měla doprovodnou hvězdu (hvězda C).

Osm milionů let před vyprávěnými událostmi se hvězda B (později známá jako Batalix) dostala do gravitačního pole hvězdy A. Během orbitálních poruch, které následovaly, se hvězda C zcela dostala z vlivu gravitace hvězdy A, zatímco hvězda B k ní byla gravitačně připoutána. Od té doby je podřízeným partnerem binárního systému. Vlastnosti daných binárních sluncí jsou následující:

HVĚZDA A (Freyr)

Hmotnost	14,8 hmotnosti Slunce
Svítivost	60 000 x svítivost Slunce
Teplota	11 000 stupňů Kelvina
Poloměr	65 x poloměr Slunce neboli 45 241 446 km
Spektrální třída	A typ veleobr
Barva	bílá

Stáří hvězdy A (Freyru) je 10 až 11 milionů let. Vyvinula se stranou od hlavní sekvence hvězd a nyní již vstupuje do stadia stáří.

V čase gravitačního připoutání hvězdy B byla méně svítivá, ale žhavější, což znamená, že v období jednoho milionu let po připoutání byly planety hvězdy B (Batalix) vystaveny mnohem většímu množství ultrafialového záření než v současnosti. Rentgenové paprsky a ultrafialové záření měly za následek urychlení evoluce současných druhů.

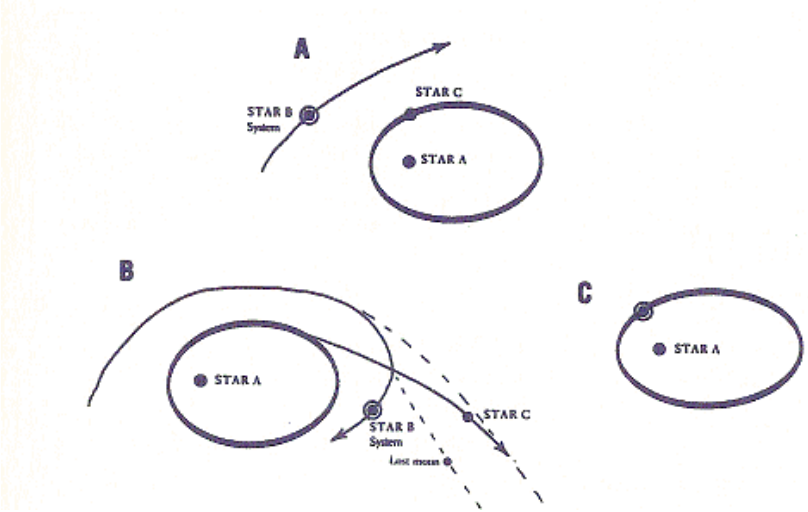
Hvězda A (Freyr) samotná si žádný planetární systém nevytvořila. Obíhající hvězdné smetí bylo vtaženo do ní a pohlceno.

HVĚZDA B (Batalix)

Hmotnost	0,96 hmotnosti Slunce
Svítivost	0,8 x svítivost Slunce
Teplota	5600 stupňů Kelvina
Poloměr	0,94 x poloměr Slunce neboli 654 261 km
Spektrální třída	G4
Barva	žlutá

Kolem hvězdy B se po svých oběžných drahách pohybují čtyři planety, jejichž názvy jsou, od vnitřních k vnějším, Kopais, Aganip, Helikonie a Ipokren.

V době před uchvácením hvězdy B (Batalixu) hvězdou A (Freyrem) se na oběžné dráze kolem Helikonie vyskytoval měsíc, který se ztratil během období nepokojů při gravitačním připoutání Batalixu Freyrem.

Obr. 1 Zrod nového binárního systému

A znázorňuje sluneční systém hvězdy B (Batalixu) a jejích čtyř planet přibližujících se k binárnímu systému sestávajícímu z veleobra typu A, hvězdy spektrální třídy A (Freyru) a jejího společníka, hvězdy spektrální třídy G, hvězdy C. Začínají poruchy.

B ukazuje výsledný gravitační rozvrat, který vedl k "útěku" hvězdy C a přitažení hvězdy B do gravitačního pole hvězdy A. Měsíc jedné

z planet hvězdy B (Helikonie) je pro systém ztracen, vzdaluje se přibližně ve směru hvězdy C.

C ukazuje, jak byl formován nový binární systém. Hvězda B a její doprovodné planety jsou nyní na oběžné dráze kolem bílého veleobra, hvězdy A.

Poloha

Lokalizován ze Země, binární systém hvězd A a B se nachází v souhvězdí Ophiuchus (Hadonoš). Hlavní těleso prachového mračna leží v blízkosti sousední konstelace Štíra, ve vzdálenosti 700 světelných let od Země. Skrývá v sobě nakupeninu poměrně mladých hvězd, mezi nimiž je i hvězda A. Hvězda A leží maličko severně od hvězdy Antares. Poloha: Rektascenze 16h 25m. Deklinace: - 24° 30'. První označení Helikonie v pozemských hvězdných mapách: planeta G4 PBXj4582-4-3.

Složení Helikonie

Helikonie je planeta oplývající zhruba pozemskými vlastnostmi.

Poloměr	7725 km
Obvod	48535 km
Střední hustota	4,09
Hmotnost	1,28 hmotnosti Země

Sklon osy rotace k rovině oběžné dráhy činí 55° (což ve srovnání s 66° u Zem ě rozšiřuje rozsah teplot v klimatických pásmech).

Atmosférické složení se od doby před uchvácením k době po uchvácení mírně různilo. Větší množství kysličníku uhličitého ve vzduchu před uchvácením produkovalo průměrnou teplotu -7℃. Po uchvácení a v periastronu (když hvězda B a její planety byly nejblíž hvězdě A) se určité množství tohoto CO2 zkombinovalo s vodou a vytvořilo uhličitanové skály.

Množství atmosférického kysličníku uhličitého tím pokleslo, čímž bylo zredukováno také působení "skleníkového efektu" a průměrná teplota se zvýšila na +10℃.

Jinými slovy, podmínky před uchvácením byly příznivější, než by se dalo očekávat, zatímco po uchvácení jsou mnohem krutější.

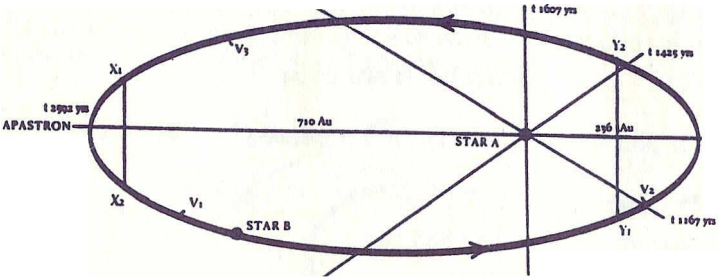
Orbitální pohyby

Helikonský "Malý rok", to znamená roční oběh planety kolem rodičovské hvězdy B, se rovná 1,42 pozemského roku.

Hvězda B dále obíhá kolem hvězdy A za dobu rovnající se 2592 pozemským letům. Hvězda B se v souladu s Keplerovými zákony pohybuje po své oběžné dráze proměnlivou rychlostí: zpomaluje, když se blíží k nejvzdálenějšímu bodu (apastronu) od hvězdy A, a zrychluje, když se k hvězdě A přiblíží(v periastronu). V důsledku toho její planety včetně Helikonie využívají maximální energii po mnohem kratší dobu, než přijímají minimální energii.

Obr. 2 znázorňuje "Velký rok" Helikonie, čili její oběh kolem obřího primárního světlonoše (Freyru), kde t = čas v pozemských letech od apastronu.

Právě Velký rok má převažující vliv na helikonské klima a hvězda A planetě poskytuje většinu tepla a energie.

obr. 2. *Oběžná dráha*

Sektor od Xl k X2 značí 500 pozemských let nejkrutější zimy na obou stranách apastronu.

Sektor od YI k Y2 značí období periastronu, kdy hvězda A na helikonské obloze svítí jasněji než hvězda B.

Body V I, V 2 a V 3 naznačují přibližná období, ve kterých se odehrávají jednotlivé díly této trilogie.

Čas od 311 do 633 pozemských let je obdobím poměrně rychlého zlepšování klimatických podmínek. Po tomto období je zahájen pomalý proces oteplování směrem k periastronu. Od 1929 pozemských let dochází k poměrně rychlému ochlazování. Na obou stranách apastronu je období trvající přes pět pozemských staletí, kdy klima je buď velmi kruté nebo nestálé; menší doba ledová buď kulminuje nebo je

na pomalém ústupu. Toto období kontrastuje s o něco kratším obdobím 238 pozemských let vrcholného léta během periastronu.

Oběžné dráhy čtyř planet hvězdy B se nacházejí v následujících vzdálenostech od jejich primárního slunce:

Kopais	0,31 AU	Aganip	0,82 AU
Helikonie	1,26 AU	Ipokren	1,53 AU

Na Aganipu stojí avernský památník (kniha 2, str. 244), který označuje místo, kde během konstrukce výzkumné stanice planety Země přebývalo 512 budoucích obyvatel Avernu.

HELIKONSKÝ MĚSÍC

Helikonský satelit ztracený během období uchvácení byl fagorům známý jako T'Sehn-Hrr. Obsahuje klíč k jednomu z matoucích tajemství lidského života na Helikonii. (Pravda o něm je odhalena SartoriIr-vrašem k jeho vlastní újmě v knize 2, od str. 391).

Obyvatelé Helikonie rozdělují svůj malý rok v délce 480 dnů na týdny a tennery. Jeden týden má osm dní. Jeden tenner trvá 6 týdnů (tj. 48 dní). Tímto způsobem je jejich rok rozdělen na deset stejných částí.

AVERNUS JAKO SATELIT

Avernus je satelitem umístěným na oběžnou dráhu Helikonie výpravou vyslanou ze Země. Dostal označení Výzkumná stanice planety Země. Jeho funkcí je odesílat k Zemi data o 'všech stránkách helikonského života. Obyvatelé Helikonie této domnělé hvězdě dali jméno Kaidaw, a sice v důsledku jejího rychlého pohybu na hvězdném pozadí.

Avernus má téměř kruhovou cirkumpolární orbitální dráhu a jeho průměrná vzdálenost od povrchu planety je:

Orbitální poloměr měřený od středu planety	9223 km
Orbitální perioda	2h 9min 30sec
Tvar: kruhový	Průměr 1 km
Hmotnost	18 000 000 tun (1,8 X 1QlOkg)

V závislosti na zeměpisné šířce pozorovatele trvá Avernu 20-24 minut, než satelit přeletí oblohu od východu k západu. Ze země jeho maximální úhlový průměr, nachází-li se nad hlavou, činí 137,5 sekundy oblouku. Když jim prolétá nad hlavou, Helikoňané Avernus vidí procházet poněkud složitými fázemi.

Něco z historie Avernu

Když se vesmírná loď ze Země blížřla k oběžné dráze kolem hvězdy B, v umělých líhních se narodilo 512 téměř plně vzrostlých (tj. dospívajících) pozemšťanů. Informace zakódované do DNA oplodněných lidských vajíček byly počítačově přeneseny do umělých děloh. Výsledné lidské bytosti byly vychovávány v šesti "rodinách" neboli klanech, z nichž každý měl přiděleny svoje specifické povinnosti.

Jakmile se vylodili na základně na Aganipu, automatizované konstrukční jednotky zahájily stavbu VSPZ, ke které využívaly místní hvězdný materiál. V důsledku nepředvídaných problémů a téměř katastrof stavba trvala osm pozemských let. Poté byli kolonisté přepraveni z Aganipu do jejich nového domova na Avernu, aby tam prováděli intenzivní studium Helikonie.

Informaci odeslané zpět k Zemi trvá jeden tisíc let, než dosáhne svého cíle, což znamená, že první signály odeslané na jaře Velkého roku byly na Zemi přijaty přibližně v roce 6344.

Do doby "helikonského Velkého léta" je Avernus na oběžné dráze již třicet dva pozemských staletí. Jeho populace nyní čítá přibližně 6000 obyvatel.

Kopulaci se zde učí od věku osmi let, ale veškeré plození se děje mimoděložní cestou. '

Mezi šesti klany je rodina PIN zaměřena na "vzájemnou kontinuitu rodiny". Její povinností je sledovat historii jedné či dvou helikonských rodinných skupin v průběhu generací během cyklu Velkého roku (celkově 60 generací.)

Rodina GO se zabývá otázkami teologie, filozofie, ontogeneze, fylogeneze, atd.

Rodina TAN studuje počátky dlouhodobých sporů, od osobních k národním a specifickým.'

V rámci bezpečnostní pojistky proti psychickému onemocnění z izolace na Avernu se jeho obyvatelé mohou zúčastnit loterie "Helikonského kola štěstí"; vítězům je umožněno sestoupit na planetu. Tato jízdenka bohužel není zpáteční.

Helikonie a Země: srovnávací údaje

Kolonizační loď vyletěla ze Země v roce 2100 a do blízkosti hvězdy B dorazila v roce 3600. Cesta do vzdálenosti 1000 světelných let trvala 1500 let. Avernus začal pracovat v roce 3608. V průběhu helikonského Velkého roku je to 500 let po aféliu.

V knize 1 je Avernus operativní již po více než jeden Velký rok, tj. zhruba 2592 + 134 Plet = 2726 pozemských (P) let.

V knize 2 je Avernus operativní po dalších 543 let = 3269 P let. Letopočty jsou následující:

na Zemi - 6877 n.l.,
na Helikonii - 1177 P let po apastronu (PA),
na Avernu - 3269

V knize 3 je Avernus operativní po dalších 696 let = 3965 P let.

Letopočty jsou následující: na Zemi - 7573 n.l.,
na Helikonii - 1873 P let PA
na Avernu - 3965

Myrkwyr je zlověstným dnem roku 1873. Freyr na polárním kruhu klesá za obzor a nevyjde po přibližně dalších osmnáct lidských generací.

KALENDÁŘ

Helikonský čas ve srovnání s pozemským

Helikonské jednotky	Ekvivalentní pozemské jednotky
1 malý rok	480 dní neboli 10 tennerů
1 den	25,92 hodiny
1 hodina	1,04 hodiny (62,4 minuty)
1 minuta	1,56 minuty
1 sekunda	0,936 sekundy

Helikonský obyvatel dožívající se pokročilého věku 70 let by byl stár 99,4 pozemských let.

Pozemsko-avernská metoda srovnávání helikonských let je založena na jednoduchém datování po apastronu (PA). Na Helikonii samotné mají různé národy v různých dobách svoje vlastní způsoby počítání kalendářního času. Všeobecně takové kalendáře začínají rokem počátku vlády místního vladaře.

Například v "Létě" jsou zmiňovány čtyři různé kalendáře. Vezme-me-li je v úvahu, kniha 2 začíná v

(Pozemské datování 6877 n.l.)	
Pozemské roky PA	1177
Helikonský rok PA	
"Dennissův" kalendář	828[2]
Oldorando-Borlien po Sjednocení	381 (podle některých 408)
Rok podle Prvotního kalendáře	749[3]

POROVNÁNÍ DÉLKY ŽIVOTA

Protože malý rok na Helikonii je delší než pozemský rok, mezi pozemšťany a Helikoňany existuje věkový rozdíl.

Následující tabulka (v letech) porovnává stáří obyvatel obou planet.

Země	*Helikonie*	*Země*	*Helikonie*
5	3,5	30	21
10	7	35	24,67
12	8,45	40	28
15	10,56	50	35,21
18	12,67	60	42
20	14	70	49
22	15,49	75	52,8
25	17,6	80	56

Délka života je větší během léta Velkého roku.

---

[2] Legendární král Denniss vládl v roce 249 před apastronem a předvídal katastrofu. Jeho kalendář se přestal používat.

[3] Plný a správný název tohoto roku v Prvotním kalendáři, ukotveném v eotemporálních myslích Prvotních, je:
"Rok po Malé Apoteóze Velkého roku 5 634 000 po Katastrofě."
(To znamená po Freyrově uchvácení Batalixu před zhruba 8 000 280 lety.)

DODATEK 2

Fagoři

Na Helikonii bez ustání probíhá boj o nadvládu mezi lidskou rasou a fagory. Fagoři, dvourozí, srstí porostlí tvorové, byli původně, v době před uchvácením Batalixu (hvězda B) veleobřím sluncem Freyrem (hvězda A), dominantními obyvateli planety. Jsou známi také jako *Prvotní.*

Tento dobytku podobný druh se pravděpodobně vyvinul z *flambregů,* jejichž početná stáda se pasou v severních pustinách Sibornalu. Flambregové jsou příbuznými starších předfreyrských druhů, jako jsou *kaidawové.*

Kaidawové jsou velká, koně připomínající rohatá zvířata, na kterých fagorové jezdí. Všechny tyto starší druhy živočichů mají společné fyzické znaky, jako například kulovité kloubní spojení v kolenou a loktech. Protiváhou této větší pohyblivosti je opožděně reagující nervový systém, který způsobuje časté periody nehybnosti.
Fagoři chodí vzpřímeně a mají na každé ruce tři prsty.

MOZEK

Hlavní rozdíl mezi fagorem a člověkem spočívá ve struktuře mozku. Mozek fagora není dělen na hemisféry, na rozdíl od lidského mozku, který má hemisféry dvě. Neexistuje v něm ekvivalent neokortexu (šedé kůry mozkové). Přestože mozek fagora připomíná lidský, sestává povětšinou z hypothalamu překrytého druhem mozečku, který ovládá pohyb.

V důsledku toho by se dalo říci, že fagoři žijí ve svých specifických vjemových umweltech. Je jim vlastní eotemporální vědomí (Éós byla bohyní úsvitu, sestrou Selény), v němž od sebe nelze rozlišit konce a začátky. Pro fagory není čas ukazatelem postupu, tak jak jej chápe lidská mysl. Události jsou vnímány jako série milníků, ze kterých byly vymazány ukazatele; fagorové se ubírají po cestě bez vjemové šipky, která by naznačovala směr. Základní nervový systém umožňuje jenom akci a reakci. Vědomí Prvotních je významnou měrou rozšiřováno tzv. *stadiem ukončení* (viz dodatek 4).

Prvotní byli pány chladného světa úsvitu před uchvácením Batalixu Freyrem. Se svými bílými ptáky, kteří se částečně živí parazity na tělech hostitelů, vládli Helikonii od nížin Pegovinu až po horu Estakhadok ve Vysokém Nyktryhku. V těch dávných dobách si za domácí

mazlíčky drželi Jiné.

KREV

Krev Prvotních je zlatá a obsahuje protimrznoucí složku, která (spolu s hustou srstí) chrání fagory proti chladu. Stejnou krev mají i jejich ptáci, kaidawové a ostatní zvířata úsvitu. Rudá krev, bez protimrznoucího činitele, vznikla během pozdějších stadií evolučního vývoje.

Podstatnou část stravy fagorů během období chladu tvoří mech. Mechy obsahují značné procento kyseliny arachové, která je vysoce polynenasycená.

Koncentrace zmíněné mastné kyseliny ve fosfolipidech buněčných membrán činí tyto membrány pružnějšími. Tímto způsobem kyseliny z mechu chrání buněčné membrány před účinky chladu; buňka je pak schopná fungovat při nízkých teplotách. Lidé samozřejmě žádný takový ochranný systém nemají.

POHLAVÍ

Ve spojitosti se svým sporadickým endokrinním systémem přicházejí samice fagorů do plodného období desetkrát ročně (tenner je eotemporálním pojmem, ekvivalentem pozemského tvaru "měsíčně"). Fagoři mohou kopulovat jen sporadicky. Podobně jako u pozemských samců goril je jejich penis malý. Fagoři by nikdy nikoho neznásilnili; zkazky tohoto druhu jsou pouze součástí lidské mytologie. Samice rodí živá mláďata a kojí je; k porodu dochází jeden malý rok (nebo rok Batalixu) po početí. Obě pohlaví přenášejí v mitochondriích svých buněk helikovirus.

Stalun	dospělý samec
Kreat	mladý samec
Gilota	dospělá samice
Filoka	mladá samice
Mládě	potomek jakéhokoli pohlaví

JAZYK

Fagoři používají dva vzájemně propojené jazyky. Rodný prvotní je běžně užívaným jazykem s pouze jedním časem, průběhovým přítom-

ným. Eotemporální je posvátná forma řeči používaná také pro počítání v trojkové soustavě. Údajně je to jazyk, jímž hovoří Prvotní, kteří klesli do stadia ukončení.

Hovoří-li fagorové mezi sebou, jejich řeč je obvykle provázena gesty. Tak například rozloučení "Držte rohy vzpřímené!" je provázeno obřadem, při kterém se obě strany nakloní k sobě s rukama podél těla, dotknou se čely a mysli jim splynou. Poté se rychle oddělí.

DODATEK 3

Jiné druhy

Následně po uchvácení Batalixu Freyrem byl jeho planetární systém v blízkosti veleobra typu A zaléván vysokoenergetickým zářením.

Na atmosférické složení Helikonie to mělo ten vliv, že v důsledku fotosyntézy CO2, H2O, atd. se zvýšilo množství kyslíku ve vzduchu. Tento jev měl účinek rovněž na oceány. Větší koncentrace makromolekul vedla k vystupňování aktivity po celé délce potravinového řetězce.

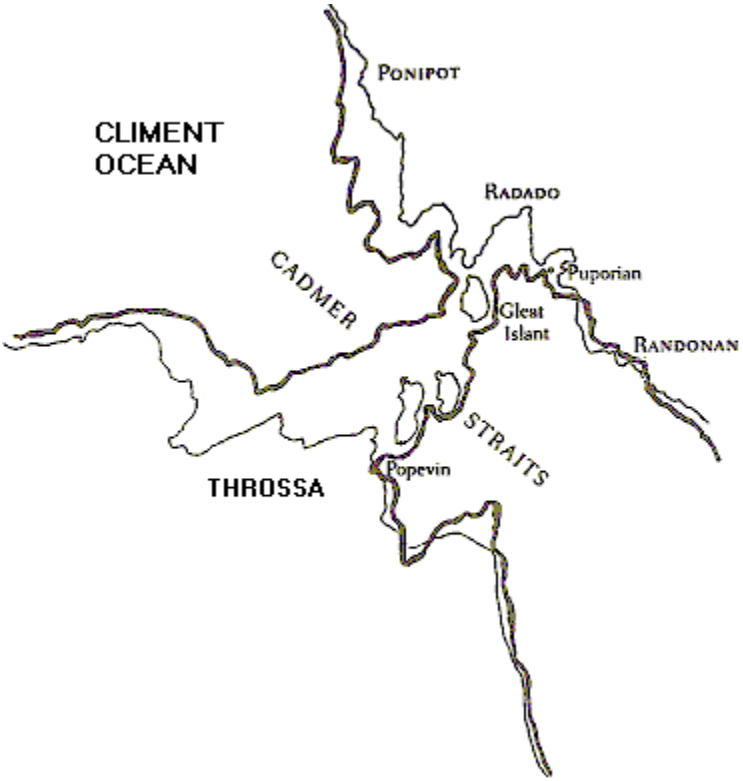
Po zhruba milion let po uchvácení byla Helikonie vystavena vysokým dávkám ultrafialového a rentgenového záření. Výsledkem byla poměrně rychlá evoluce jednotlivých druhů. Člověk se vyvinul z malé hespagoratské opice.

V průběhu protognostického stadia svého vývoje Jiní unikli ze zajetí, ale nadále zůstali ve volných společenstvích sdílených s fagory. Odtud pramení převzetí termínů jazyka prvotních do olonetštiny (hlavního jazyka Kamplannlatu). Fagoři si dlouho uchovávali svoje dominantní postavení (odtud bůh Akha). Nakonec různé kmeny Jiných z oblasti Hespagoratu a Pegovinu přešly do Kampannlatu po prastarém pevninském mostě spojujícím tyto dva kontinenty.

Právě v období tohoto přecházení z kontinentu na kontinent nebo těsně po něm vznikly východozápadní migrační trasy.

Kmeny přecházející po pevninském mostě byly známé jako Olle Onets. Toto jméno bylo odvozeno ze skutečnosti, že se po cestě živily olejnatými rybami nalézanými na mělčinách po obou stranách pevninské šíje. Posléze se stalo názvem pro hlavní jazyk Kampannlatu, olonetšinu.

Postupujícími nově příchozími byly na východ hnány mnohé ze starých "zimních" kmenů. Potomky těchto poražených kmenů jsou klany později sídlící v nižším Nyktryhku, jako například Mordriaté.

Obr. 3 Starý pevninský most.

Obrys pevninského mostu je znázorněn silnými čarami. Současná pevninská konfigurace je zakreslena tenkými čarami.

Šíje rozdělovala Klimentský oceán a Narmosetské moře. Po zničení pevninského mostu, ke kterému došlo během období tání polárních čepiček, vznikla na jednotlivých stranách území Throssa a Radado, nyní oddělená Kadmerskými úžinami.

MADISOVÉ

Tyto pololidské bytosti nikdy nedosáhly plně rozvinutého lidského vědomí. Madisové jsou zařazováni do kategorie protognostiků. Jejich jedinou existencí je nekonečné putování, konané bez ohledu na skutečnost, zda na obloze vládne jedno slunce či dvě. Tento zafixovaný vzorec chování naznačuje, že existovali již před slunečním uchvácením, kdy se jejich život jen málo lišil od toho, jaký vedou nyní.

Ačkoli nejsou nijak početní, Madisové na území Kampannlatu nechávají svoje značky. Společně se svými zvířaty za sebou zanechávají stezku spór a semínek, z nichž vyrůstají souvislé linie porostu, neboli ukty, po kterých kmeny nesčetněkrát procházejí. Ukt poskytuje přístřeší ptákům, plazům a hadům a zároveň na některých místech slouží jako bariéra mezi národy. Čas jako takový Madisové nechápou; plynutí času je u nich vyjadřováno pouze měřením vzdálenosti.

Madisové jsou pokorní tvorové, kteří se snadno stávají oběťmi pronásledování. Nezřídka bývají domestikováni lidmi, jimž ženy slouží jako sexuální otrokyně. Třebaže jsou malí, ve většině aspektů připomínají lidi, a obvyklým jevem: i je vzájemné plodné páření mezi těmito dvěma druhy.

Madiské kmeny svůj jazyk nazývají hr'Madi'h, což naznačuje pronikavý fagorský vliv. hr'Madi'h je zpěvavým jazykem, složitým, ale ve skutečnosti nekompletním. Nic v něm nelze popsat přesně. Tak jako všechno v madiské existenci je omezen ahdem. Jeho psaná forma neexistuje.

Mnoho dalších slov je odvozeno z jiných jazyků, ale k těmto se kmeny chovají nevraživě - nebo přinejmenším bázlivě.

hr'Madi'h	jazyk
ahd	život, cesta
ukt	cesta osetá migračními průchody
la'hrap	plochý nekvašený chléb
fhlebiht	arang, pasoucí se zvíře, žijící ve stádech

Jiné druhy a polodruhy zahrnují po pás vysoké protognostiky neboli Nondady. Nondadové přebývají pod zemí. Jako mírumilovní tvorové přenechávají boj válečnické kastě. A tak zatímco sami diskutují o základních otázkách existence ve svém jazyce sestávajícím z "mlaskání, pískání a frkání", jejich válečničtí králové bojují svoje bitvy v Osmdesáti temnotách.

Nondadové jsou loveni a pojídáni Uskuty; opečení jsou známi jako stromovci.

Nondadi žijí v Kampannlatu, Africe Helikonie.

V drsnějším klimatu severního kontinentu Sibornal žije s Nondady spřízněný druh, Ondodi.

NEKROGENI

Sestupujeme-li níž po evoluční stupnici, nekrogeni představují mrtvý konec linie předfreyrského vývoje.

Tyto druhy ryb a zvířat dávají život jenom skrze vlastní smrt. Jejich příkladem jsou assatassi (ryby či spíš výstižněji ryboještěrky), yelkové, biyelkové a gunnaduové.

Nekrogeni jsou hermafrodité bez typických savčích orgánů jako vaječníky a dělohy.

Například assatassi, ryby s ostrým zobákem, v dospělosti polookřídlené, v milionových počtech nalétávají během Velkého léta na pevninu podél pobřeží Moře orlů. Území, kde se páří, se nalézá hluboko ve Žhnoucím moři. Po páření plavou na východ, proti oceánským proudům, skrze Kadmerské úžiny, nabírajíce povážlivou rychlost pro svůj let smrti. Poté se u břehů Hespagoratu vymrští z moře a některým se podaří zalétnout daleko do vnitrozemí. Kam dopadnou, tam zemřou. Každá ryba takto na pevninu vynese mládě v podobě larvy, jež se živí rozkládajícím se rodičovským tělem a poté se odplazí zpátky do moře.

Podobné vzorce chování jsou typické pro větší suchozemské nekrogeny.

U yelků se sperma po spáření vyvíjí do podoby larvovitých tvorů, kteří žijí ve složených žaludcích svých matek. Posléze se tělem prokoušou do tepny a expandují z rodičovského těla ven. Rodič rychle umírá. Larvy pak požírají mrtvoly - a sebe navzájem - až do další metamorfózy, kdy se do vnějšího světa vynoří v podobě dospělých mladých yelků.

WUTRA

Ve velkém panoptiku helikonského života existuje ještě jedna životní forma, která si zasluhuje zvláštní zmínku.

Během staletí Velké zimy je Wutrův červ druhem obřího hltavého draka. Okřídlený, ničí všechno, na co narazí. Pro bojovně založené lidské kmeny v Pannovalu a jinde - je Wutra Bohem nebes. Po čase se myšlenka stává bohem.

Během Velkého léta dochází k transformaci v životním cyklu. Červ se v mořském stadiu stahuje do ohřívajících se oceánů. Poté, co prošel okřídleným stadiem ve vyšších zeměpisných šířkách, kde se pářil, žije po zbytek života v moři. Oceány se hemží potravou. Do tohoto bohatého prostředí se rodí mláďata.

Mláďata ve tvaru ryb jsou stejně zranitelná jako početná a lidem žijícím na pobřeží jsou známa pod názvem hnilobné ryby. Hnilobné ryby poskytují vyživnou a chutnou krmí.

Po několika staletích, kdy se vlády ujme Velký podzim, hnilobné

ryby vylezou na pevninu (podobně jako pozemští axolotlové) a narostou jim křídla. Dalších pár let a Wutrův červ je již opět vysoko nahoře ve stále temnějším vzduchu.

Dokonce i během doby, kdy je po tisících a stovkách tisíců pojídán, Wutrův červ má svoje věčné místo v podobě souhvězdí na noční obloze.

Většina národů Kampannlatu a Sibornalu rozpoznává deset znamení zvířetníku, plochy ekliptiky, napříč kterou se pohybují obě slunce a jejich planety. Jedním z těchto znamení je Wutrův červ, někdy známý také jako Noční červ. Někde v této konstelaci se nalézá slabě svítící hvězda, Slunce.

Deset znamení zvířetníku:

Netopýr
Ďábelský býk (známý také jako Wutrův vůl)
Balvan
Wutrův červ (Noční červ)
Královnina jizva (Akhova rána)
Starý pronásledovatel
Fontána
Zlatá loď
Dva psi
Meč

DODATEK 4

Helikonské lidstvo

Terestrický zájem o Helikonii pramení ze skutečnosti, že po mnoha staletích mezihvězdného bádání byla konečně objevena planeta, na níž existuje lidský život, který je součástí rozmanité biomasy. Nicméně vědci na Avernu brzy zjistili, že helikonské lidstvo se od svých pozemských protějšků liší v zajímavých psychických i fyzických aspektech.

PSYCHICKÉ ROZDÍLY

Jedna úchylka od běžné pozemské existence je natolik zarážející, ba dokonce záhadná, že musí být považována za psychologickou i fylogenetickou zároveň. V skutku, ani po dlouhých staletích diskusí pozemšťané nedokázali vyřešit otázku, zda by Helikoňané měli být kategorizováni jako lidé nebo jako odlišný druh.

Tato deviace (jak tomu říkají někteří) spočívá v mnohem méně násilném přechodu mezi životem a smrtí, než jaký zná pozemské lidstvo. Pozemská lidská existence je binární; člověk je buď živý nebo mrtvý. Na Helikonii následují po opuštění živého lidského těla dvě další stadia.

Vyhaslé duše mrtvých klesají do obsidiánové říše entropie. V této říši, tomto negativu života, přebývají dvě formy psychického rozkladu, gossiové, pozůstatky nedávno zemřelých, a o něco hlouběji uložení fessupové. Gossiové jsou náchylní k prudkým změnám nálad, od hořkého obviňování k cukrové sladkosti, možná souvisejícím s klimatickými podmínkami. Fessupové, s postupem času stále méně schopní artikulovat, klesají ke konečnému rozkladu a k Prapůvodnímu kameni - jak znělo dřívější pochopení tohoto pojmu.

[Později byl tento pojem změněn na Prapůvodní strážkyni, což znamená, že fessupové klesají ke Gaje, přítomné nevědomé vůli biomasy, která udržuje obtížný rovnovážný stav na planetě].

Živí jedinci jsou schopni komunikovat s gossii ve smrti podobnému stavu tranzu známém jako pauk.

Fagoři po fyzické smrti procházejí podobným pozvolným poklesem směrem ke konečnému rozkladu. U nich se tento stav nazývá stadium ukončení.

FYZICKÉ ROZDÍLY

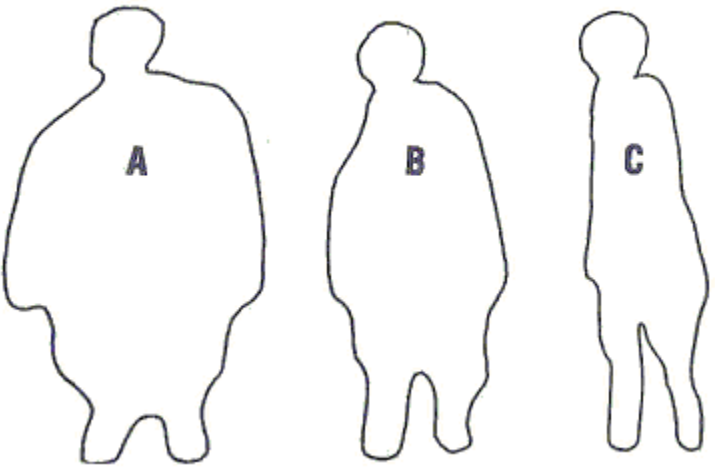
Mužští a ženští lidští jedinci projevují malou sexuální odlišnost.

Místo toho procházejí před a po Velké zimě dramatickou proměnou tělesné váhy a tvaru. Jedná se o reakci na snížené nebo zvýšené množství energie dostupné planetě v daném období, která je součástí evoluční strategie přežití.

HELIKOVIRUS

Zprostředkovatelem transformace tělesné váhy a tvaru je pleomorfní závitkovitý virus, do jisté míry podobný pozemskému původci příušnic. Jeho váček částečně skrytý ve dvacetistěnech tvořených tuky a bílkovinami obsahuje nukleovou kyselinu RNA. Je 97 milimikronů dlouhý. Vědci na Avernu neznají způsob, jak tento virus odfiltrovat. Z toho důvodu Averňané nemohou osobně navštěvovat planetu, kolem které obíhají (s výjimkou neobvyklých a fatálních - okolností).

Helikovirus je endemický dvakrát v průběhu Velkého roku, nejdříve zhruba 600 pozemských let po apastronu. Tehdy řádí po mnoho malých let, současně se stále příznivějšími klimatickými podmínkami a narůstajícím množstvím sluneční energie. K druhému projevu jeho ničivé síly dochází během zvratu k zimním podmínkám, přibližně kolem 1800 pozemských let po apastronu.

Obr. 4 Diagram znázorňující proměny lidského těla v průběhu Velkého roku.

A Člověk, který na sklonku podzimu přežil Tučnou smrt.

B Průměrná postava.

C Člověk, který na jaře přežil kostní horečku.

Při každé své návštěvě virus způsobí mnoho úmrtí. Útočí na hypothalamus, kde vyvolává encefalitidu (zánět mozku) a delirium. Jeho projevy v tomto stadiu připomínají meningitidu. Počet obyvatel je obvykle zredukován na polovinu. Přeživší přijímají změněnou tělesnou formu, přibírají (na podzim) padesát procent své normální tělesné váhy, protože dochází k hromadění tukové tkáně. Tato fáze je provázena nepotlačitelnou bulimií: lidé napadení virem uchvátí a pozřou cokoli živého i neživého - svoje vlastní děti, výkaly, asokiny. Přeživší jarní epidemie kostní horečky výrazné množství váhy shazují a jejich stav je provázen anorexií a hladověním.

V průběhu několika generací se populace zbavuje extrémů vyhublých nebo naopak mohutných postava má tendenci navracet se k průměrnější tělesné stavbě, čímž zároveň ztrácí imunitu vůči helikoviru.

Je zřejmé, že tato strašlivá metla má svůj pozitivní aspekt. Tvoří součást přirozeného procesu zajišťujícího přežití lidské rasy během klimatických změn způsobených kosmickými procesy.

V primitivnějších časech nikdo nevěděl, že tyto dvě fáze heliko pandemie mají jediného původce. Byly známé (na podzim) jako Tučná smrt, a (na jaře) jako kostní horečka. V období popisovaném v knize 3 ("Zima") lékařka Toress Lahl jasně pochopila princip Tučné. smrti - a stupeň jejího přežití. Během období epidemie dochází k velkému řetězci zatmění, což "mor" činí tím strašlivější. V časovém úseku od 630 do 658 pozemských let po apastronu dochází k celkovému počtu dvaceti zatmění.[4]

PŘENAŠEČ VIRU

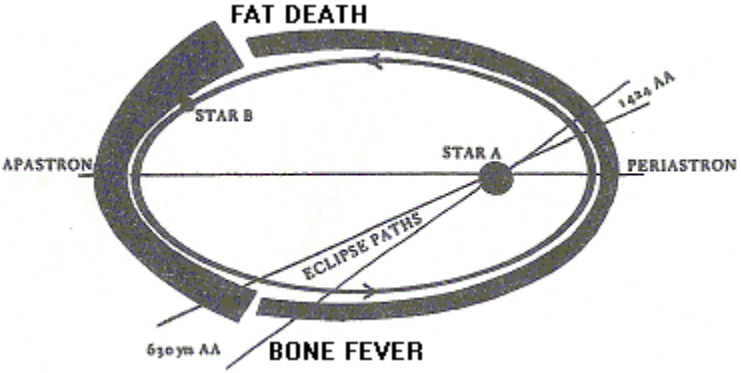
Přenašečem helikoviru je druh členovce - klíště. Tento vektor se

---

[4] K zatměním dochází následujícím způsobem. Oběžné dráhy Helikonie a jejích sesterských planet leží v 10° odchylce k ob ěžné dráze Batalixu kolem Freyru. Helikonská oběžnádráha se s větší oběžnou dráhou kříží ve dvou bodech. K těmto bodům se připojuje řada styčníků. Když tato řada prochází přes Freyr, takže Helikonie, Batalix a Freyr jsou v jedné rovině, dochází k zatměním většího slunce.
K menšímu eklipticképu cyklu v trvání 9,45 let dochází na druhé straně periastronu. Ve shodě s Keplerovými zákony se Batalix při přiblížení k Freyru ve své oběžné dráze zrychluje. To znamená, že období od zatmění Tučné smrti do post-periastronové pozice je kratší než období od post-periastronové pozice ke kostní horečce v čase 630 pozemských let PA. Druhá série zatmění začíná v roce 1424 pozemských let PA.

pohotově přesouvá z fagorů na lidské jedince. Fagorové samotní jsou vůči viru imunní. Lidský zvyk používat fagory během Velkého léta a dál jako otroky nebo vojáky zajišťuje přežití jak klíštěte, tak viru (dokonce i když je virus latentní) mezi lidskou populací.

Helikovirus je připomínkou (pro ty, kdo jsou schopni porozumět) souvislosti mezi současnou smrtelnou nevraživostí fagorů a lidí a vzdálenou minulostí, kdy tyto dva druhy žily pospolitě.

Obr. 5 Diagram lidské biomasy ovládané helikovirem.

Třebaže nemoc je strašlivá, přežití lidí je do velké míry závislé na prudké transformaci váhy a tvaru, kterou vyvolává. To znamená, že pokud se lidstvu podaří eliminovat svoje úhlavní nepřátele, fagory, způsobí v konečném důsledku svoje vlastní vyhynutí.

Či alespoň to tak vypadá. Pokud by mezi sebou národy během Velkého léta přestaly válčit, pokud by pak byly schopné porazit velká množství fagorů, pokud by udržovaly vybraný počet Prvotních v ekvivalentu zoologických zahrad, pak by se lidstvo dokázalo osvobodit a překročit současné hranice.

Jenomže to všechno jsou jenom velká *pokud*...

DODATEK 5

Kharnabhar

Kharnabhar je malou vesnicí v odlehlé oblasti Sibornalu. Vesnice vyrostla kolem pozoruhodného monumentu, Velkého kola Kharnabharu. Původně svaté místo nyní hostí kriminální živly.

Věhlas Velkého kola je celosvětový. Když SartoriIrvraš (v knize 2, na str. 202) přijede do Askitoše, spatří tam tapiserii s alegorickým vyobrazením Kola: "Znázorňovala velké kolo na rudém pozadí, které veslaři v blankytně modrých oděvech a se zářivými úsměvy valí oblohou k úžas vzbuzující a mateřsky vyhlížející postavě, jejíž ústa, chřípí a prsa vysílají hvězdy do šarlatové oblohy."

Hlavní a téměř jediná cesta do Kharnabharu vede z přístavu Rivenjk na pobřeží Klimentského oceánu na sever přes hory Šiveninského předělu. Tato cesta je 2400 mil dlouhá, což je ekvivalentem pouti od Gibraltaru na sever Norska.

Velké kolo

Kolo je granitovým (žulovým) prstencem vytesaným uvnitř žulové hory Šiveninského předělu. Otáčí se v hoře Kharnabhar a pouze jeden jeho dílek je přístupný z vnější části hory. Stavitelé, kteří Kolo kdysi dávno vytvořili, do něj ve snaze o astrologickou symetrii zakódovali dimenze vnějšího světa. "Jak nahoře, tak dole." Svatí mužové, kteří Kolo obývali jako první, jej považovali za nástroj, který bude jejich svět tlačit přes oblohu, pryč ze Zimy a do přívětivého světla a tepla Freyru.

Původně bylo Velké kolo věnováno bohu Azoiaxickému (se starším významem "něco, co existuje za životem" a s novějším "ten, který existoval před životem a kolem kterého veškerý život obíhá").

Uzavřeno v útrobách hory je Kolo o 5° vychýleno z horizontální polohy a rotuje nad podlahou odchýlenou o 4°. Tento nepatrný rozdíl umožňuje řece protékající kolem základny Kola unášet pod ni bahno, které funguje jako mazadlo.

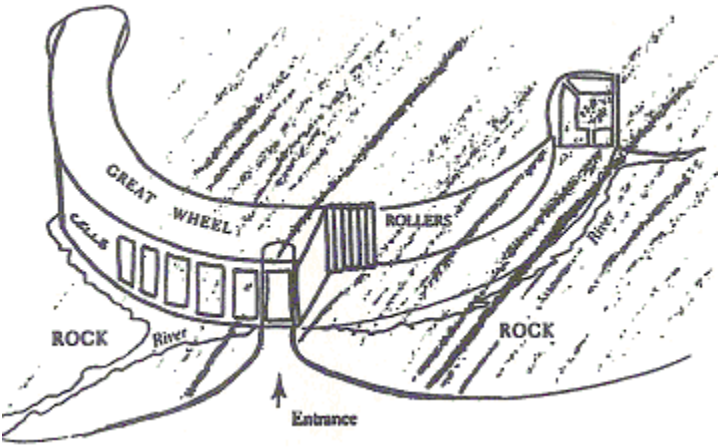
Vnější obvod Kola je lemován celami se třemi stěnami a prstenec samotný je den za dnem udržován v pomalém pohybu. Nepohyblivá čtvrtá stěna není součástí Kola, třebaže všechny cely uzavírá; sestává z pevné nepohyblivé skály, hory Kharnabhar samotné. Do této skály jsou zasazeny kusy řetězu, pevně ukotvené do kamene. Tyto řetězy visí ve 125centimetrových vzdálenostech.

S pomocí těchto řetězů věžňové v každé z 1825 cel táhnou sami

sebe do noci granitu a skrze něj. Když se rozezní trouby kněží, všichni uvěznění musí současně tahat za řetězy. Tímto způsobem se Kolo pohybuje skálou nebo jak stále tvrdí někteří - nebesy.

Některé technické údaje

Kolo – průměr	1825 metrů (počet malých let v jednom Velkém roce)
tloušťka	13,19 m (1319 je rokem západu Freyru neboli Myrkwyrem na zeměpisné šířce Kharnabharu, počínaje od apastronu)
výška	6,60 m (12 krát 55, zem. šířka Kola)
Cela – výška	240 cm (= 6 týdnů 1 tenneru x 40 minut 1 hodiny)
šířka	250 cm (10 tennerů 1 roku x počet hodin dne)
délka	480 cm (počet dnů malého roku)
Tloušťka zdi mezi celami	0,64159 (+ výška cely dává hodnotu *pí)*

Obr. 6 Znázornění Velkého kola v granitu hory Kharnabhar. Viděno od Bambekku.)

Po deseti letech je Kolo vězněm dotaženo zpátky k místu, kde započalo jeho uvěznění. Otočka byla dokončena. V tento poslední den

jeden z vězňů nalezne na místě čtvrté stěny své cely světlo místo kamene a může vyjít na svobodu; do cely předcházející jeho vstupuje další muž, aby započal první den své desetileté cesty skrze kámen.

Podle některých bylo toto nekonečné obíhání Kola napodobováno stejně nekonečným obíháním Avernu vysoko nad Kharnabharem.

DODATEK 6

Počet obyvatel

Helikonie je řídce obydleným světem, alespoň s ohledem na hustotu populace lidí a fagorů. Následující tabulka ukazuje, jak tyto počty kolísají mezi obdobími extrémního horka a chladu. Populace fagorů je stabilnější než lidská.

	APASTRON		PERIASTRON	
	LIDÉ	FAGOŘI	LIDÉ	FAGOŘI
	v milionech			
SIBORNAL	3,5?	10	25	14
KAMPANNLAT	8	23	64	35
HESPAGORAT	4	11	9	19
Mezisoučet	15,5	44	98	68
Součet	59,5		166	

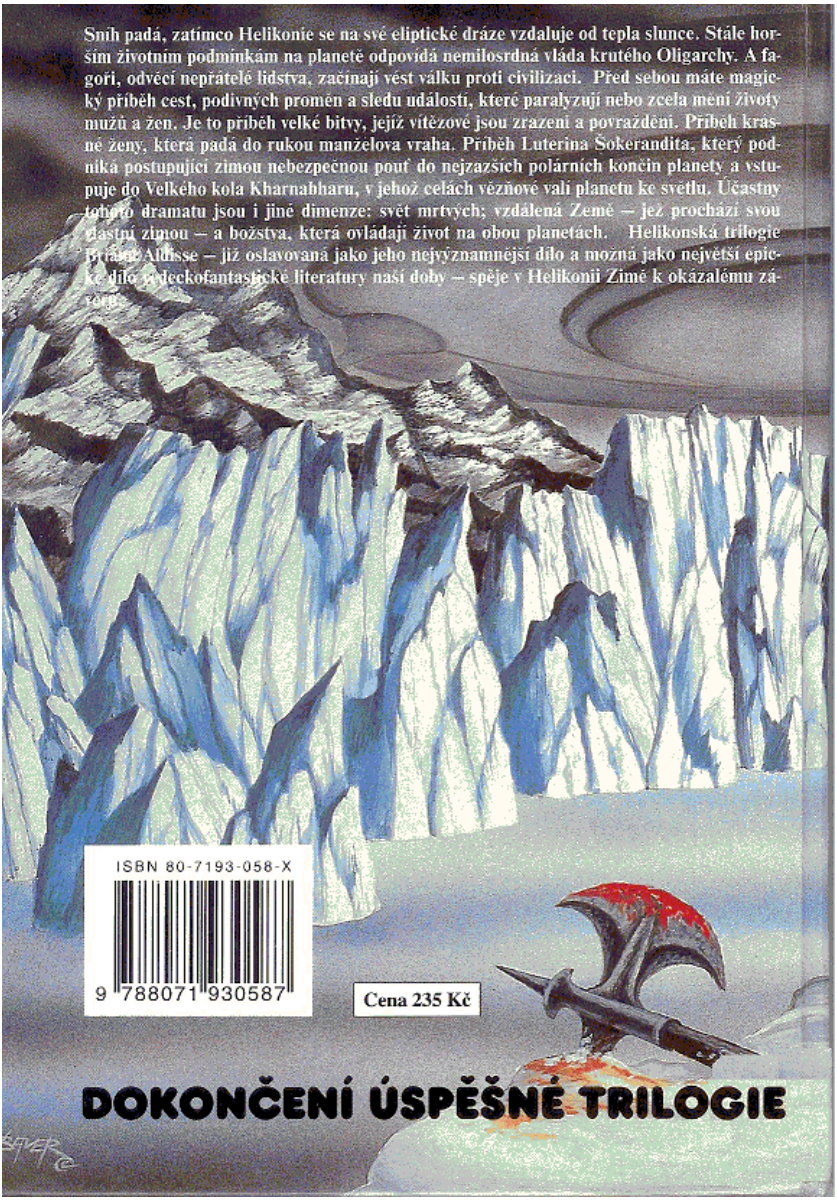
Váha planetární biomasy je přímo úměrná sluneční energii absorbované povrchem planety. V čase apastronu je celková masa pouhou jednou třetinou celkové masy periastronu.

Brian W. Aldiss

HELIKONIE - ZIMA

Obálka Petr Bauer
Překlad Hana Březáková
Mapa Luboš Makarský
Odpovědný redaktor Tomáš Jirkovský
Jazykový redaktor Helena Šebestová
Sazba provedena v **LATEXu**
Vytiskla Tiskárna Havlíčkův Brod a.s.
Vydalo Nakladatelství ***Laser*** - books s.r.o.
Úslavská 2, Plzeň 30l 49
tel+fax; 0l9-7246407
v edici ***Laser*** jako l7l. publikaci
Edice SF svazek 85.
Plzeň 1999, vydání 1.

Prodejní cena 235 Kč

Sníh padá, zatímco Helikonie se na své eliptické dráze vzdaluje od tepla slunce. Stále horším životním podmínkám na planetě odpovídá nemilosrdná vláda krutého Oligarchy. A fagoři, odvěcí nepřátelé lidstva, začínají vést válku proti civilizaci. Před sebou máte magický příběh cest, podivných proměn a sledu událostí, které paralyzují nebo zcela mění životy mužů a žen. Je to příběh velké bitvy, jejíž vítězové jsou zrazeni a povražděni. Příběh krásné ženy, která padá do rukou manželova vraha. Příběh Luterina Šokerandita, který podniká postupující zimou nebezpečnou pouť do nejzazších polárních končin planety a vstupuje do Velkého kola Kharnahharu, v jehož celách vězňové valí planetu ke světlu. Účastny tohoto dramatu jsou i jiné dimenze: svět mrtvých; vzdálená Země – jež prochází svou vlastní zimou – a božstva, která ovládají život na obou planetách. Helikonská trilogie Brianа Aldisse – již oslavovaná jako jeho nejvýznamnější dílo a možná jako největší epické dílo vědeckofantastické literatury naší doby – spěje v Helikonii Zimě k okázalému zá-
ISBN 80-7193-058-X
9 788071 930587
Cena 235 Kč
DOKONČENÍ ÚSPĚŠNÉ TRILOGIE